

Sct. Hansbilleder

Tekster om og billeder af hospitalet,
dets bygninger og historie

Per Lund

Sct.Hansbilleder

Sct. Hans Hospitals huse
og hospitalsarealets historie

fortalt i billeder og med tekster

af

Per Lund
Oktober 2015

Indhold

Indhold

Introduktion

Vesthospitalets bygningsnumre	
Bistruphøj, bygn. 40	
Bistrupvænge, bygn. 39	
Centralkøkken. Bygn 38.	
Drosselhus. Bygn. 65.	
Fjordhus. Bygn. 58, 59 og 60.	
Kapel. Bygn 101.	
Krathus. Bygn. 34.	
Kurhuset. Bygn. 21-32.	
Kurhus, Bygn. 21.	
Kurhus Bygn. 22	
Kurhus, Bygn. 23-25	
Kurhuset, Bygn. 24	
Kurhus, Bygn. 27. Borgmesterstuen	
Kurhus, Bygn. 27. Kurhussalen	
Kurhus, Bygn. 27. Stueetagen	
Kirken. Bygn. 27.	
Kurhus. Bygn. 27, stuen	
Kurhus. Bygn. 27, kælderen	
Kurhuset, Bygn. 28	
Kurhus, Bygn. 29	
Kurhus, Bygn. 30-31	
Kurhus, Bygn. 32	
Kurhus Bygn. 32 tilbygning	
Vagtafdelinger	
Maskinhus. Bygn. 46	
Nørrehus. Bygn. 61.	
Parcelgårdsvej 2. Bygn. 66.	
Parcelgårdsvej 4, bygn. 69	
Parcelgårdsvej 6. Bygn. 71,	
Portørcentral. Bygn. 47	
Rensningsanlæg, Pumpehus bygn. 57	
Røde lade, bygn. 06	
Slottet, Bygn. 1	

7	Slottets østfløj, Bygn. 3	99
	Slottets vestfløj. Bygn. 2	102
	Sportshal	104
	Strandhus / U7. Bygn. 75.	106
10	Strandvænget. Bygn. 64.	108
12	Søhus. Bygn. 36	110
13	Sønderhus. Bygn. 13	112
15	Sønderport. Bygn. 16	115
18	Søndre alle 5, bygn. 18	117
22	Tennisbane.	120
25	Vandfilter, Bygn. 4	122
30	Vaskeribygning. Bygn. 45.	124
32	Vesterhus. Bygn. 20,	128
34	Villa d'Este. Bygn. 43.	130
39	Vognport ved Røde Lade. Bygn. 7.	133
42	Østerhus. Bygn. 12.	135
45		
47	Gartneri og arealer i øvrigt	139
50	Sejlklubben	142
53	Valnøddeplantagen	144
56	Kirkegård og Kapel	146
58	Eng, alle og fodboldbane	148
61		
63		
65	Østhospitalet	150
67	Bygninger på Østhospitalet og de af Sct. Hans Hospital anvendte bygningsnumre.	152
69		
71	Administrationen. Bygn. 146.	153
73	Badebygning, bygn. 132.	155
75	Bageribygningen. Bygn. 133.	159
77	Bakkehus	162
80	Birkehus	164
82	Bjergmarkshus, bygn. 140	167
84	Bøgehus, bygn. 126	170
86	Brændeskur. Bygn. 141.	173
88	Egehus. Bygn. 135.	175
90	Elmehus. Bygn. 44.	177
92	Enghus. Bygn. 118.	180
95	Erhvervsterapien/Industriterapien, bygn. 122	183

Fjorden	186	1861 Kopi af kort	264
Forskningslaboratoriet/Østre køkken. Bygn. 134.	187	1861 Kort	265
Fyrrehus. Bygn. 138.	189	1866 Den Nordre Del af Bistrupgaard	266
Fysioterapi og Røntgenklinik. Bygn. 121.	191	1866 Kort over Bistrupgrd og omegn	267
Heymanns Hus. Bygn. 139.	195	1866 Situationsplan over Sct. Hans Hospital paa Bistrupgaard.	268
Hjørnehus, Bygn. 148.	197	1869 Den sydøstlige deel af Bistrupgaard	269
Kastaniehus, Bygn. 128.	199	1869 Plan for beliggenhed af nye bygninger	270
Kioskbygning, bygn. 55	201	1870 Vesthospitalet med haveanlæg v Østerhus	271
Lindehus	203	1877 Plejestiftelse ved Sankt Hans Hospital. Situationsplan.	272
Lærkehus/Stalden. Bygn. 129.	206	1878 Projekt for udvidelse	273
Maskinhus Øst, Bygn. 133.	209	1884 Sankt Hans Hospital Situationsplan.	274
Platanhus. Bygn. 137.	211	1884 Mandshospitalet	275
Poppelhus	215	1891 Plan for udvidelse	276
Portnerbolig øst, bygn. 60	217	1904 Hovedledninger	277
Sct. Jørgensbjerg Skole	219	1904 Københavns Sindssygeanstalt	278
Smedegade 10 og 12	222	1907 ca Installation af elbelysning Situationsplan m kabelføring	279
Smedehus	224	1907 ca Installation af elbelysning Situationsplan m kabelføring	280
Solhus. Bygn. 119.	226	1915 St Hans Hospital oversigtskort	281
Strandgade 7 og 19	229	1916 Oversigtskort fra jubilæumsskrift	282
Toftebakken 1 - 8	231	1919 Beliggenhedsplan	283
Toftebakken 9, bygn. 186.	234	Sct. Hans Hospitals ejendomme	284
Toftebakken 10, bygn. 188	236	1936 Beliggenhedsplan kvindehospitalet	285
Toftebakken 11. Bygn. 191.	238	1936 Beliggenhedsplan mandshospitalet	286
Toftehus	240	1943 Beliggenhedsplan	287
Værkstedsbygning / toiletbygning, bygn. 142	243	1945 ca Oversigtskort incl. Boserup	288
Udhus mellem Badebygning og Stalden, bygn. 130	245	1950 Situationsplan (beliggenhedsplan) - opfotograferet	289
Udviklingsafdelingen. Bygn. 147.	247	1962 Oversigtsplan	290
Vejerbod. Bygn. 124.	249	1966 Oversigtsplan	291
Villa Botnia. Bygn. 172.	251	1976 Oversigtsplan	292
Wendtsgade 3. Bygn. 174.	254	1980 Oversigtsplan	293
		1996 Lokalplan 289 område A	294
		1996 Lokalplan 289 område B	295
		1999 Fredning af arealer	296
		2003 Bygningsnumre Vest	297
		2003 Bygningsnumre Øst	298
		2012 Oversigtsplan	299
Kortmateriale	256		
1771 Kort over Bidstrup, detalje	256		
1774 Lemmestiftelsen	257		
1837 Lemmegården og Slottet, forslag til nybyggeri	258		
1852 Bidstrupgaards Hospitalsbygninger	259		
1854 Bistrupgård matrikel nr. 1	260		
1855 Situationskort over de til Bistrupgård hørende jorder	261		
1860 ca Bistrup udsnit	262		
1860 ca Projekt til Plejestiftelse og Materielgård og køkken	263		

Nedrevne, brændte og flyttede bygninger

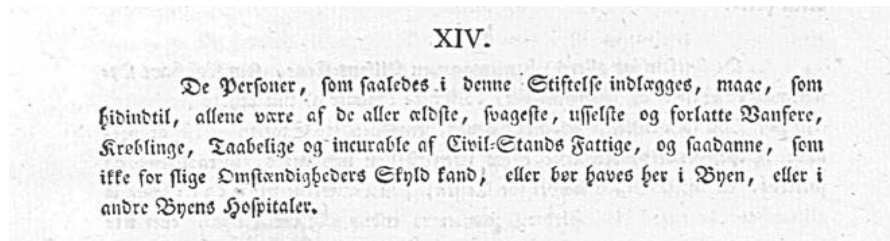
Det ældste Bistrup	300
Bankbygning ved vejerbod, bygn. 23	301
Cykelskur nord for badebygningen, bygn. 131	302
Dansepavillon. Bygn. 115.	303
Funktionærbygning ved Søndre Port	304
Gasværk mellem Slottets østfløj og vaskeribygningen	305
Gasbeholder ved vejerbod	306
Havehus (Barak), bygn. 54	307
Hus til grøntsager i gartneriet, bygn. 112	309
Ishus ved Fjordhus	311
Kunstpavillon	313
Kærhus, bygn. 15.	314
Laboratoriepavillon, bygn. 144.	315
Ledvogterhuset ved Boserup	316
Lemmegården	317
Lighus	318
Ligkistedepot på kirkegården	319
Pavillonen i Boserup Skov	322
Pavillon ved Kurhussøen, bygn. 35	324
Portnerbolig ved vestre indkørsel	325
Portnerhus ved Slottet	326
Sct. Jørgensbjerg Gård	327
Skur til rensning af spande	329
Stenstætterhuset, bygn. 31.	330
Strandhus barak, bygn. 62	331
Søbadeanstalt	332
Vandtårn.	333
Vestre Køkken	334
Østre Port	337

300	Byggeplaner der ikke blev realiserede	338
	1792 Andreas Kirkerup, Hofarkitekt. Projekt til ombygning af Ladegården.	339
	1799 C.F.Harsdorff.	343
	1800 ca Lokummer	345
	1813 A.C.Wilcken.	346
	1837 J.H.Koch. En bygning for 160 uhelbredelige patienter (projekt).	347
	1840 Projekt til nyt Kurhus på Bidstrup.	348
	1840 Det gamle hospital og planer om tilbygning	349
	1840 ?	350
	1850 ca Forslag til udvidelser af Slottet	351
	1853 Forslag til opførelse af et nyt kurhus på Bistrupgård.	353
	1853 Forslag til opførelse af et nyt kurhus på Bistrupgård.	354
	1858 Forslag til udbygning af Det gamle hospital	356
	1861 Sankt Hans Hospital	359
	1861 Sankt Hans Hospital	360
	1860 ca Projekt til Plejestiftelse og Materielgård og køkkenbygning	361
	1867 Forslag til Materielgård	363
	1867 Forslag til Plejestiftelse	364
	1877 Forslag til placering og farvelagt prospekt	365
	1878 Drewsens projekt til Plejestiftelse i Bjærgmarken	366
	1878 Plejestiftelse og Køkkenbygning	367
	1891 Plejestiftelse i Bjærgmarken	368
	1909 Nyt hospital i Hundige	369
	1909 Nyt hospital i Hundige, fortsat	370
	1914 Ny Funktionærbygning	374
	1915 Forslag til Festbygning og Pensionat	375
	1916 Forslag til udvidelse oversigtskort	376
	1916 Forslag til nybyggeri	377
	1916	378
	1916	379
	1917 Forslag til afdeling for halvturolige på Bjærgmarken	380
	1917	381
	1917	382
	1918 Forslag til nybyggeri på Bjærgmarken	383
	1919	384
	1919 Planer for Kvindehospital	385
	1920 Husmedhjælperboligen	386
	1938 Forslag til forskellige nybygninger og udvidelser	387
	1941 Det 3. Hospital, Køkkenbygning	388
	1942 Det 3. Hospital, Køkkenbygning	389

1942 Forsamlingsbygning og restaurant	390	Solgården	414
1943 Bygning for gamle patienter	391	Stenslettegård	415
1943 Bygning for gamle patienter	392	Stofmisbrugsambulatoriet på Rudolf Berghs hospital	415
1945 Det 3. Hospital, Situationsplaner	393	Strandvillaerne	415
1946 Det 3. Hospital, Situationsplan	394	Stubberupgård	416
1946 Det 3. Hospital, Patientbygning i 1 etage	395	Tagabo	417
1947 Det 3. Hospital, Kiosk og kafferestaurant	396	Vesterbrogade 103, 1.	417
1947 Det 3. Hospital, Patientbygning i 2 etager	397	Villa Larix og Villa Salix	417
1954 Det 3. hospital: Bebyggelse nord for Centralkøkkenet	398	Øresundshospitalet	418
1974 Skitse til udbygning med typehuse som Smedehus	400		
1982 Ny værkstedsbygning bag vaskeribygningen.	401		
1996 Udbygningsplan	402		
2004 Forslag til Retspsykiatribyggeri	403		
2013 6 forslag til nyt retspsykiatribyggeri	404		
Øvrige institutioner, hjem m.m.	405		
Avnstrup Sanatorium	405		
Bondetinget 9	405		
Boserup Sanatorium	406		
Cafe Rose	408		
Dagmarhus	408		
Dommervænget	408		
Dianalund	408		
Ejlboparken	408		
Familieplejehjem	408		
Feriehjemmet Klinten	408		
Forchammersvej 18	409		
Fiskerhuset	409		
Holme	410		
Gartnerbolig v. Boserup og Kattingeværk	410		
Gurrelund	410		
Hørgården	410		
Kattingeværk	411		
Kimmerhuset i Boserup Skov	411		
Kommunehospitalet	411		
Krausesvej 6	412		
Lindegården	412		
Parcelgården	413		
Rydholt.	414		
Skjoldborg i Frederiksværk	414		
		Bilag	419
		Bilag 1: Stadsarkitektnumre og bygninger:	419

Introduktion

I 1766 gav den velhavende københavner Claudi Rosset en formue til hospitalet og han formulerede samtidigt målsætningen for Sct.Hans Hospital på denne måde:

(De personer, som således i denne stiftelse indlægges, må, som hidtil, alene være af de aller ældste, svageste, usselste og forlattede vanføre, krøbtinge, tåbelige og incurable af civilstands fattige, og sådanne, som ikke for slige omstændigheders skyld kan, eller bør have her i byen, eller i andre byens hospitaller).

Eller med andre ord: Hospitalet skulle tage sig af dem, som ingen andre ville tage sig af.

Og det har hospitalet gjort lige siden.

Institutionen har haft sine fysiske rammer forskellige steder i København, også før 1766, og siden 1809-16 har hospitalet været placeret i Roskilde.

Hospitalet har været en meget stor institution som behandlingssted for Københavns sindslidende. Det har også været Roskildes ubetinget største arbejdsplads.

Hospitalet i Roskilde er et sted, hvor bygninger til moderne psykiatri er bygget i overensstemmelse med mere end 200 års skiftende faglige og politiske opfattelser af hvordan det skulle udformes og i lyset af Københavns stadigt voksende, og senere faldende, folketal og omskiftelige økonomi.

Det er her fagenes viden og kunnen er udviklet. I faglige miljøer der billedligt talt har stået tæt sammen og på skuldrene af hinanden gennem de mange år.

Det er også her personalet har boet og levet deres liv. Lige fra den tid hvor personalet sov i samme rum som patienterne, eller i små kamre på lofter - og ofte flere i samme rum, og hvor sygeplejersker naturligvis ikke kunne gifte sig. De havde jo deres kald.

Og bygningerne er løbende moderniserede. Til ændrede behandlingsmetoder, til mere tidssvarende standarder, til opvarmning med centralvarme i stedet for kakkelovne, til fjernvarme, til gaslys i stedet for olielamper, til elbelysning i stedet for gaslys, til vandklosetter inde i husene i stedet for latriner osv. og tekniske installationer som ventilation og IT-installationer m.m. er der også i bygningerne. Nye bygninger er kommet til, og andre er forsvundet.

På denne måde udgør hospitalsområdet i Roskilde en enestående samling af huse, som afspejler samspillet mellem politiske intentioner, faglige ambitioner og arkitekturens udvikling gennem et par århundreder.

Titusindvis af mennesker har og har haft relationer til stedet. Som patienter og som ansatte eller som familie til patienter og ansatte - på hospitalet i Roskilde eller på en af de utallige institutioner, der har været knyttet til hospitalet. Hospitalet har til dels på grund af beliggenheden i forhold til København været et minisamfund for sig selv, og det har rummet de mange forskellige fag, der skulle til for at holde den meget store institution i drift. Det har også på den måde sin egen historie.

Psykiatri er måske i mindre grad end andre lægelige specialer direkte afhængig af de fysiske rammers udformning, men samspillet mellem mennesker og miljø blev noget helt særligt på hospitalet.

Denne brogede historie er i forvejen tilgængelig gennem mange forskellige kilder, men det har været min ambition at samle historiens billeder og - til dels - tekster. Især de enkelte bygninger og deres historie får her en samlet fremstilling med hovedvægten lagt på hospitalets fysiske rammer. Mange institutioner – plejehjem, familieplejehjem m.m. – har været knyttet til hospitalet, og de er også medtaget i billedsamlingen. Beskrivelser af den faglige udvikling af psykiatrien skal søges andre steder.

Psykiatriens billeder har givet, og giver stadigvæk, anledning til mange myter. Billeder fra en meget gammel institution kan let give det fejlslagne indtryk at den aktuelt er fagligt tidssvarende, og bevidstheden om det kunne tale for at være tilbageholdende med de mange billeder af hvad fortiden har været. På den anden side står husene der, og udviklingen af hospitalet trænger til at blive dokumenteret. Historien skal fortælles.

På denne måde er billedsamlingen også en dokumentation af en voldsomt stor samfundsinstitution og dens omstilling gennem tiderne.

Udvalget af billeder er stort, og udvælgelsen kunne være mere stringent. Men mange har gennem tiderne fået særlige interesser for "netop det vindue" eller "lige derinde". Og mange billeder er bare gode at se på. Så der er anlagt en rummelig vinkel på billedudvalget.

Mere materiale kommer hele tiden til, og dokumentet her er under fortsat bearbejdning. Nye versioner vil komme til.

Teknik og systematik

Afdelinger er oftest kendt ved de navne som de organisatorisk har haft gennem tiderne. F.eks afsnit C8. De ansatte har været ansat i netop denne enhed og patienterne har været indlagt der. Men afsnit er flyttet mellem huse, så mere entydige betegnelser må bruges, når husenes udvikling skal beskrives.

Identifikationen af bygningerne er her sket ved den enkelte bygnings navn i daglig tale. Hvor bygningsnavnet er ændret (f.eks. fra Østre køkken til Forskningslaboratoriet) er det senest anvendte navn brugt. Der er også anvendt de interne bygningsnumre, som bygningerne er mærkede med og som har været entydige identifikationsnumre for husene gennem mange år.

Andre bygningsnumre: BBR-numrene registreret i den Offentlige Informations Server (OIS) og arealangivelserne for de enkelte huse er vist, henholdsvis det bebyggede areal og de udnyttede etagers arealer - excl. lofter og kældre.

I de tilfælde, hvor en ældre bygningsnummerering er kendt er den vist, og endelig er Stadsarkitektens numre også vist for bygningerne. I et bilag er der en oversigt over bygningsnumre og huse.

Billederne der er medtaget her i teksterne er et lille udvalg af samlingen, der bl.a. omfatter omkring 4.500 arkitekttegninger. Billederne af husene i samlingen er sorteret så alle billeder - incl tegninger - der vedrører det enkelte hus, er samlede.

Under arbejdet med materialet viste det sig at være et meget stort antal kort og situationsplaner over hospitalsområdet. De er samlet i et særskilt afsnit, hvor hospitalets udvikling også kan ses.

Billederne er for den største dels vedkommende fotograferet af mig selv, og ud over billederne taget på hospitalet, er der taget mange billeder i Roskilde Lokalhistoriske arkiv og i Københavns Stadsarkiv. Mange har hjulpet med materiale, og de skal have en stor tak.

Teknisk er der tale om at billedmaterialet ligger i en Windowsbaseret biblioteksstruktur med flere niveauer. Det omfatter omkring 20.000 filer, der stort set alle sammen er jpg-filer. Enkelte filer er i PDF-format, og de skal læses med Adobes reader.

Disse biblioteker og filer har fået navne, så de forhåbentligt i sig selv er informative, og der er yderligere som metadata indlejret tekstinformationer som IPTC-data i det enkelte billede. Både om de historiske og arkivtekniske data, der knytter sig til motivet, og om copyright m.m. Det betyder at de tilknyttede tekster kan læses som billedtekster i billedprogrammer som Photoshop, Adobe Elements, Picasa, Xnview m.fl. EXIF-data med informationer om optagelsestekniske data kan også ses.

Indholdsfortegnelsen viser en del af de biblioteker/mapper, der indgår i det samlede materiale, og der er i hver mappe samlet de billeder, som mappen beskriver.

Billederne ligger i en kvalitet, der afspejler at digitalkameraerne er blevet bedre og at lagermedierne er blevet billigere.

Med digitaliseringen af materialet er det mit håb at interessede får en lettere adgang til materialet, og ihvertfald nemmere end ved at skulle søge gennem et meget stort materiale i arkiver og på museer.

Dette dokument er altså kun en opsamling af en del af materialet, der i sin digitale form er det mest detaljerede.

God fornøjelse !

Per Lund

Der er mange kilder til hospitalets historie. Her er et udvalg.

Vesthospitalet

Vesthospitalet er hospitalets oprindelige del i Roskilde.

Her lå i middelalderen landsbyen Bistrup og kirken med Kristi blods kilde og bygningerne tilhørende Bistrup Gods.

Det er her hospitalets bygninger er opført som udvidelser til den første placering i 1809 på borgbanken med Slottet og dets sidefløje. Det er også her avlsbygningerne til Bistrup Gods lå nord for Slottet og hvor de blev nedrevet og erstattede af Fjordhus og Østerhus 1869-1872. Og det er her kunstgartner Wendt fra Sct. Jørgensbjerg anlagde det romantiske parkanlæg, der herefter har præget vesthospitalets miljø.

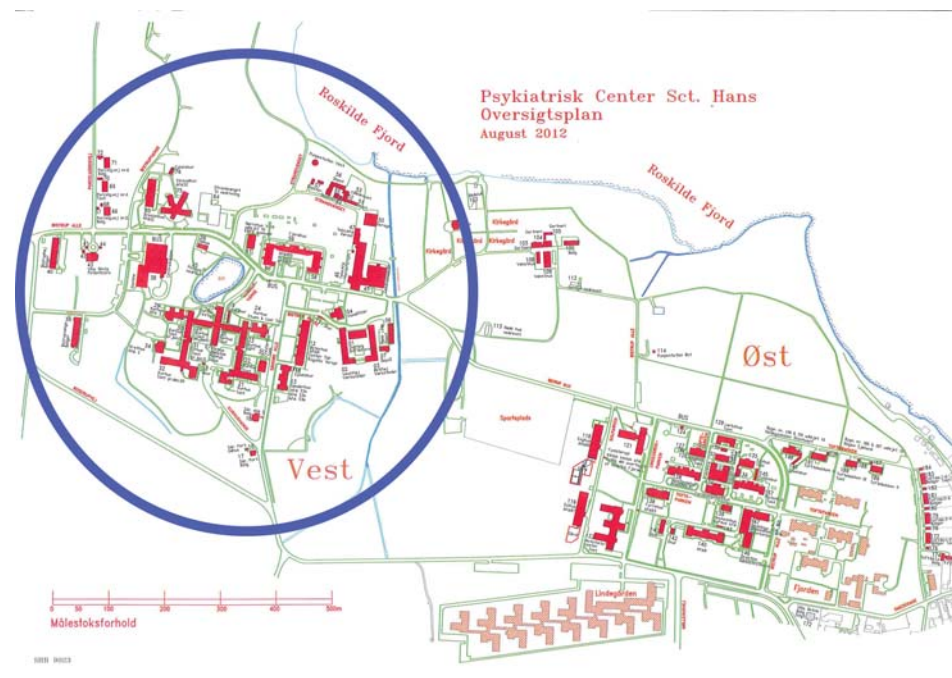
Københavns befolkning voksede og behovet for sengepladser steg.

I 1881 blev hospitalet udvidet med en nyopført plejestiftelse for mænd på Bjergmarken, det nuværende østhospital, og den blev udvidet i 1894.

Fra 1. april 1919 deltes hospitalet i to selvstændige hospitaler, et for mænd – østhospitalet - og et for kvinder - vesthospitalet, dog således at administrationen forblev fælles og henlagdes under hospitalsdirektoratet (b. f. 1917-18, s. 2372f.; 1918-19, s.3062f.).

Grænsen mellem vesthospitalet og østhospitalet har nærmest været defineret ved at de to bebyggede dele af hospitalet hver for sig var afgrænsede til de bebyggede områder, og der så imellem dem ligger eng, alle, gartneri, kirkegård m.v.

Åen umiddelbart øst for Slottet "Gedevadsbækken" var en naturlig grænse for Vesthospitalet (og den har været omtalt som Oder-Neisse i forbindelse med de ideologiske forskelle mellem "syre-base-lægerne" på Østhospitalet og "socialflipperne" på Vesthospitalet. Men kun helt uofficielt og kun blandt venner - naturligvis).

Luffoto 2003

Søndre Alle på Vesthospitalet

Vesthospitalet set fra Boserupvej

Parti fra Vesthospitalet marts 2011

Vesthospitalets bygningsnumre

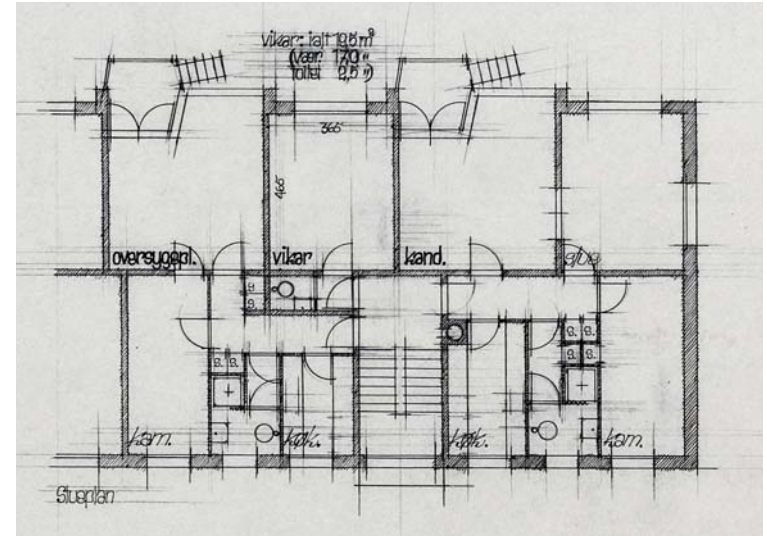
De anvendte bygningsnumre, som også er skilte på de enkelte bygninger:

Vesthospitalet Bygn.1	Slottet
Vesthospitalet Bygn.2	Slottet / Vestfløjen
Vesthospitalet Bygn.3	Slottet / Østfløjen
Vesthospitalet Bygn.4	Vandfilterbygning
Vesthospitalet Bygn.6	Røde lade
Vesthospitalet Bygn.7	Vognport v/Røde lade
Vesthospitalet Bygn.8	Garage øst for vognport v Røde Lade
Vesthospitalet Bygn.9	Spånsilo v Slottets vestfløj
Vesthospitalet Bygn.10	Liggehal mellem Østerhus og Vandfilter
Vesthospitalet Bygn.11	Affaldshus mellem Østerhus og Slottet
Vesthospitalet Bygn.12	Østerhus
Vesthospitalet Bygn.13	Sønderhus
Vesthospitalet Bygn.14	Udhus syd for Kærhus
Vesthospitalet Bygn.15	Kærhus
Vesthospitalet Bygn.16	Søndre port
Vesthospitalet Bygn.17	Udhus v/ Sdr. port
Vesthospitalet Bygn.18	Lægebolig/Sdr. alle 5
Vesthospitalet Bygn.19	Garage/carport v. Sdr. alle 5
Vesthospitalet Bygn.20	Vesterhus
Vesthospitalet Bygn.21	Kurhus Vagtafdeling
Vesthospitalet Bygn.21	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.22	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.23	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.24	Kurhus Vagtafdeling
Vesthospitalet Bygn.25	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.26	Kurhus, Cykelskur
Vesthospitalet Bygn.27	Kurhus, midterfløj, nord
Vesthospitalet Bygn.27	Kurhus, midterfløj, syd
Vesthospitalet Bygn.28	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.29	Kurhus Vagtafdeling
Vesthospitalet Bygn.30	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.31	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.32	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.32	Kurhus Vagtafdeling
Vesthospitalet Bygn.33	Skur v/ bygn 32
Vesthospitalet Bygn.34	Krathus
Vesthospitalet Bygn.35	Pavillion v/søen

Vesthospitalet Bygn.36	Søhus
Vesthospitalet Bygn.37	Udhus vest for Søhus
Vesthospitalet Bygn.38	Centralkøkken
Vesthospitalet Bygn.39	Bistrupvænge
Vesthospitalet Bygn.40	Bistruphøj
Vesthospitalet Bygn.41	Villa d'Este, Portner v/ klubben, vest
Vesthospitalet Bygn.41	Villa d'Este, Portner v/ klubben, øst
Vesthospitalet Bygn.42	Villa d'Este, Garage v/klubben
Vesthospitalet Bygn.43	Villa d'Este, Klubben
Vesthospitalet Bygn.45	Vaskeribygning/Centralmagasinet
Vesthospitalet Bygn.46	Teknisk central, vest
Vesthospitalet Bygn.47	Spandevask og forbrændingsovn/Portørcentral
Vesthospitalet Bygn.48	Møbeldepot v. TC
Vesthospitalet Bygn.49	Depot v. portørcentral (sammenbygget til garage)
Vesthospitalet Bygn.50	Garage v/TC/Sprøjtehus
Vesthospitalet Bygn.51	Depot v. ingeniørplads
Vesthospitalet Bygn.52	Depot/Garage v. ingeniørplads
Vesthospitalet Bygn.53	Depot v. ingeniørplads
Vesthospitalet Bygn.54	Depot v. ingeniørplads
Vesthospitalet Bygn.55	Depot
Vesthospitalet Bygn.56	Depot
Vesthospitalet Bygn.57	Pumpestation Vest
Vesthospitalet Bygn.58	Fjordhus, østfløj
Vesthospitalet Bygn.59	Fjordhus, midterfløj
Vesthospitalet Bygn.60	Fjordhus, vestfløj
Vesthospitalet Bygn.61	Nørrehus, VIKA
Vesthospitalet Bygn.62	Strandhus Barak
Vesthospitalet Bygn.63	Pavillon nord for barakken Strandhus
Vesthospitalet Bygn.64	Strandvænget Terapibygning
Vesthospitalet Bygn.65	Drosselhus
Vesthospitalet Bygn.66	Parcelgårdsvej 2
Vesthospitalet Bygn.67	Udhus v/Bygn. 66
Vesthospitalet Bygn.68	Garage v/Bygn. 66
Vesthospitalet Bygn.69	Parcelgårdsvej 4
Vesthospitalet Bygn.70	Carport/udhus Parcelgrdsvej 4
Vesthospitalet Bygn.71	Parcelgårdsvej 6
Vesthospitalet Bygn.72	Carport/udhus Parcelgrdsvej 6
Vesthospitalet Bygn.75	Strandhus/ U7
Vesthospitalet Bygn.76	skur v/ Strandhus
Vesthospitalet Bygn.21-32	Kurhus
Vesthospitalet Bygn.58-60	Fjordhus
Vesthospitalet Bygn.v/ 13	Skur v/ sønderhus

Bistruphøj

Bistruphøj

Bistrupvænge, bygn. 39

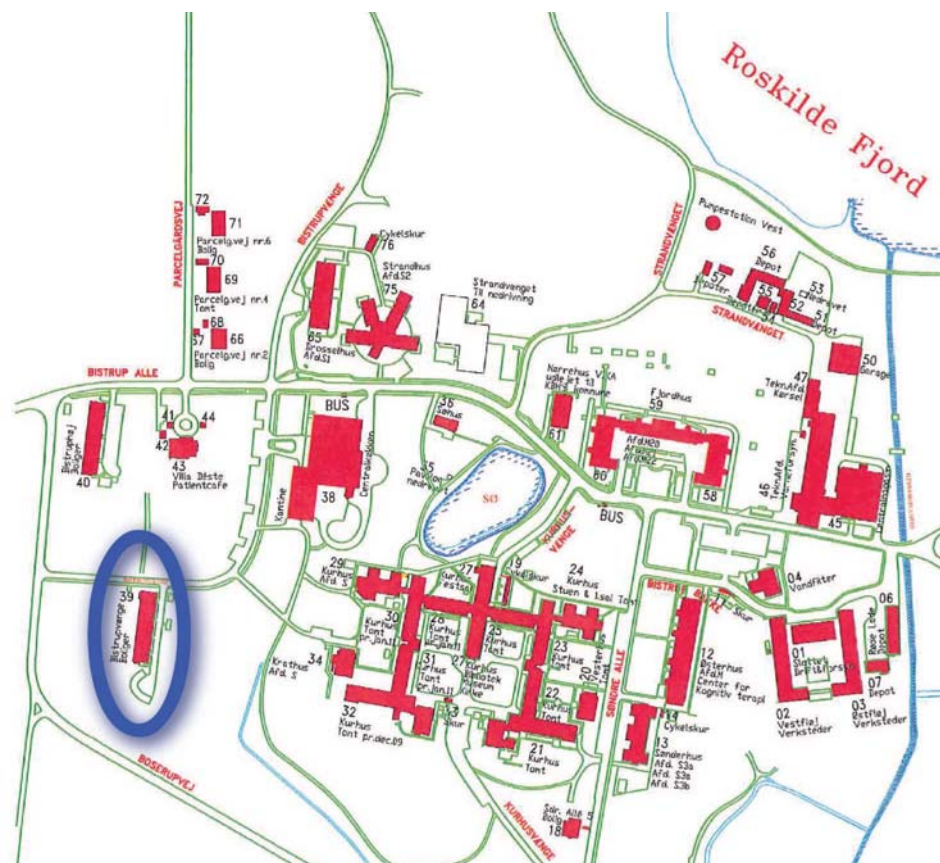
Opført år: 1952
Bebygget areal, m²: 576
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1728
SHH bygningsnr.: 39
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 33
Stadsarkitektnummer: 2008-78
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 15
Tegninger og
beskrivelser: 32

Arkitekt: F.C.Lund

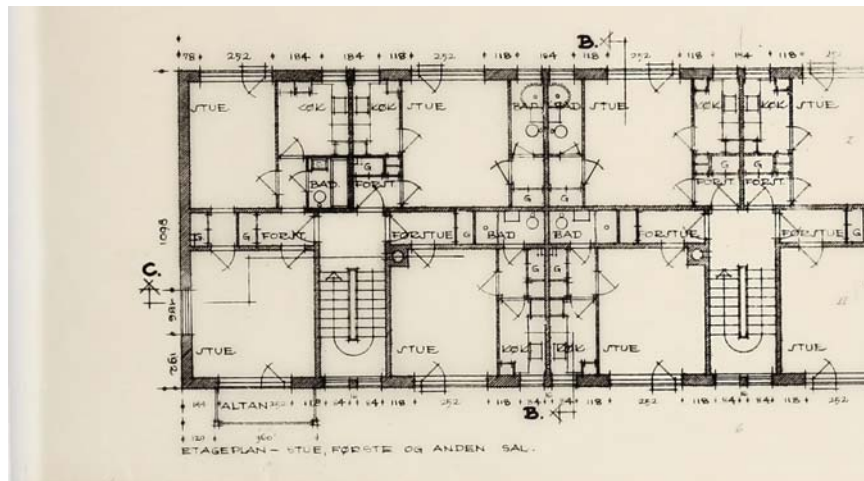
Bistrupvænge: Funktionær bolig m. 42 lejligheder for plejepersonalet. Taget i brug 1. juli 1952.

1977: Reparation og understyrkning af tag. (K-bev.273/77)

Bistrupvænge

Bistrupvænge etageplaner

Interiører fra Bistrupvænge fra 1952
Foto i museet på Sct. Hans

Centralkøkken. Bygn 38.

Opført år: 1963
Bebygget areal, m²: 2518
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 2957
SHH bygningsnr.: 38
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 117
Stadsarkitektnummer: 2008-29 a
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 27
Tegninger og
beskrivelser: 86

I tilslutning til betænkning af 8. februar 1946 fra en af magistraten den 28. februar 1944 nedsat hospitalskommission tiltrådte borgerrepræsentationen den 13. juni 1946 et forslag om opførelse af et nyt 3. hospital på Sct. Hans hospital og gav bevilling til opførelsen af en del af det nye hospital og 2 patientbygninger m. m. på mandshospitalet (b. f. 1946-47, s. 186f. og 518f.). De 2 patientbygninger (Solhus og Enghus) blev taget i brug den 4. juli 1950, medens den første af de øvrige bygninger »Drosselhus« blev taget i brug den 19. februar 1957. Forslaget omfattede også en ny køkkenbygning for kvindehospitalet. Denne blev dog ændret til en bygning for et centralkøkken (b.f. 1958-59 s. 566 f. og s. 827-28), der blev taget i brug 8. oktober 1963.

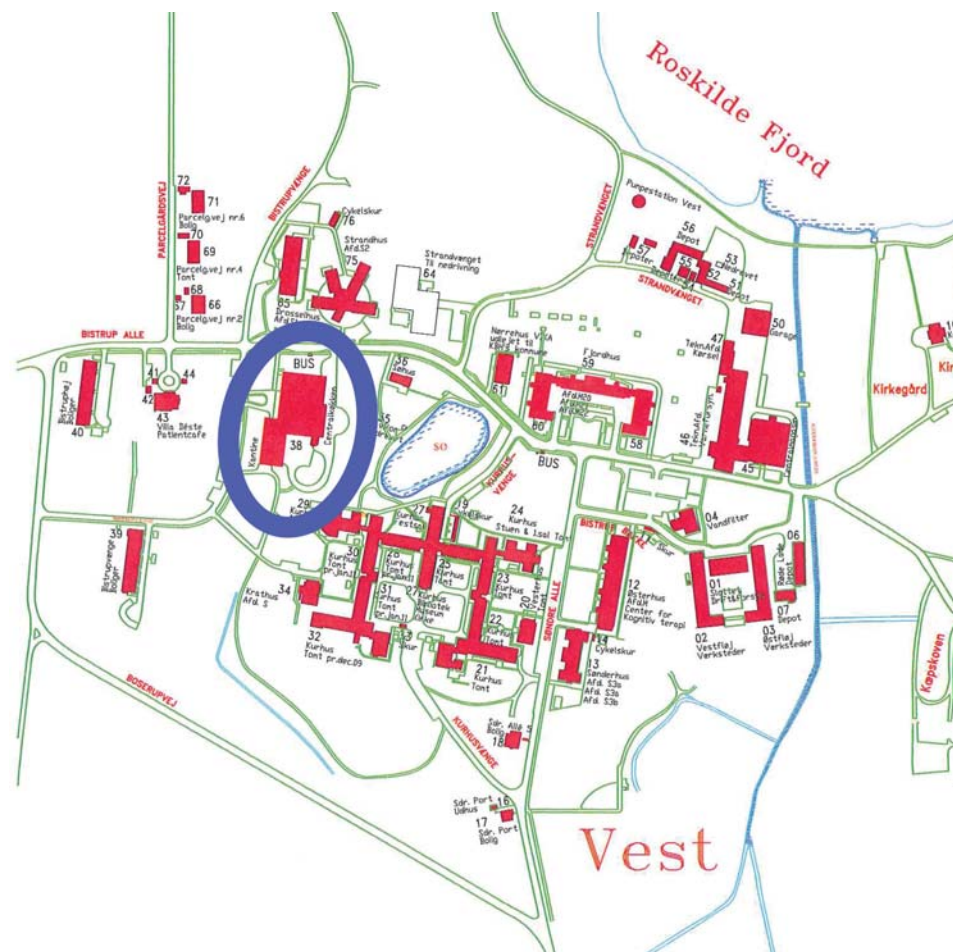
Centralkøkkenet erstattede det gamle Vestre Køkken, der lå mellem Østerhus og Fjordhus, og Østre Køkken på mandshospitalet .

Der produceredes mad til hen ved 2000 patienter på vest- og østhospitalet, Boserup og Kattingeværk, og maden blev bragt ud i specielle madvogne trukket af traktorer.

Ved ibrugtagningen nordens største køkken og med lokaler i kælderen til slagter, brød, centralopvask m.m.m.

1992: Gennemgribende ændring af køkkenet til mindre produktion på mindre areal.

Efter moderniseringen i 1992 blev der i nordfløjen indrettet en sportshal for patienter og funktionærer med plads til 2 badmintonbaner.

Centralkøkkenets gavl mod syd

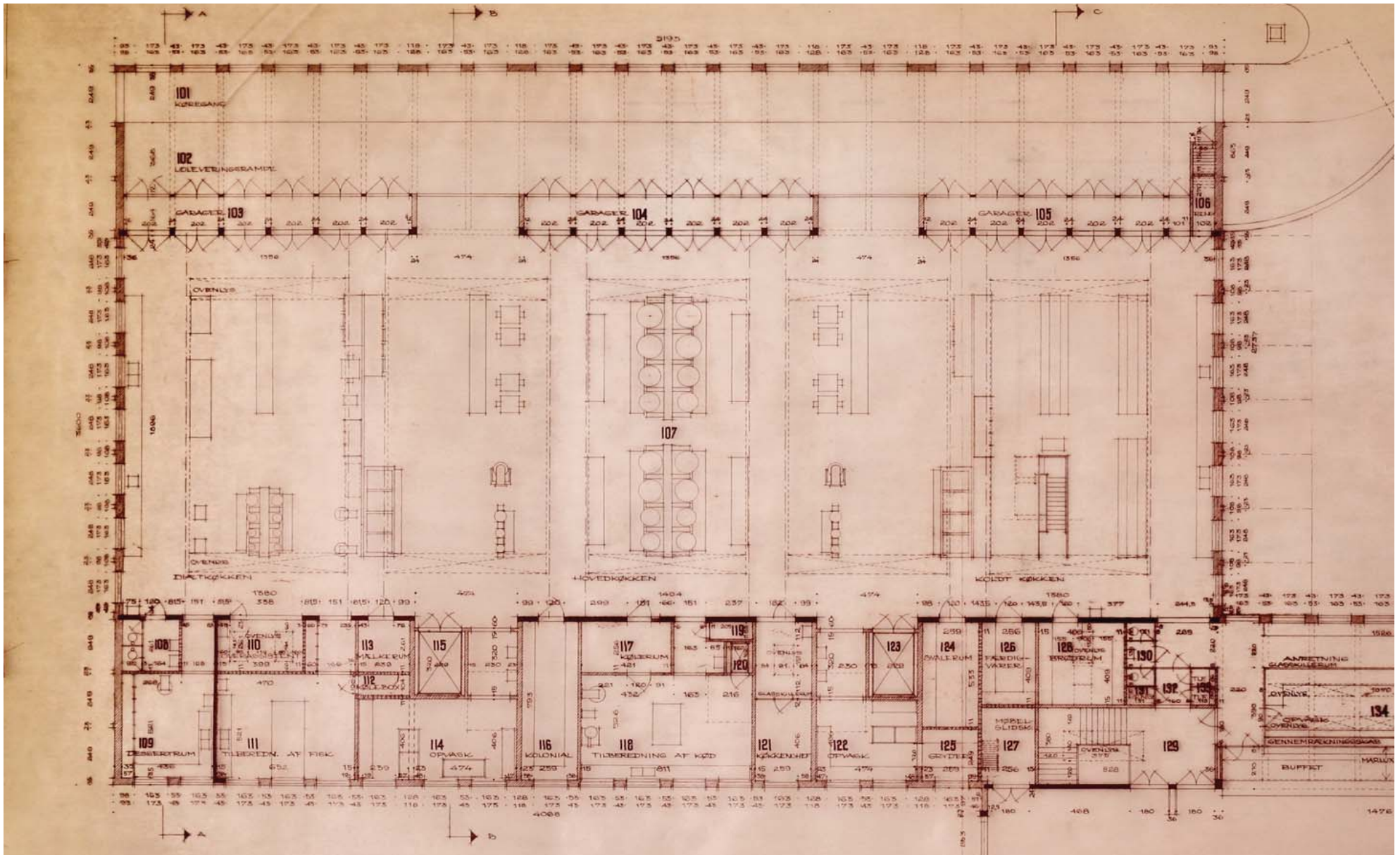
Centralkøkkenets
produktionsareal på 3600 m² i 1967

Centralkøkken. Frikadeller på panden

Centralkøkkenets kantine 2001

1960 Centralkøkkenet stueetage (Stadsarkivet)

Madtransport ca 1965

Grydekapaciteten var enorm ca 1967

Cafeteria for patienter og pårørende 1966

Vestibulen under kantine 2012

Drosselhus. Bygn. 65.

Opført år: 1957
Bebygget areal, m²: 691
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1022
SHH bygningsnr.: 65
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 39
Stadsarkitektnummer: 2008-28
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 22
Tegninger og
beskrivelser: 131

I tilslutning til betænkning af 8. februar 1946 fra en af magistraten den 28. februar 1944 nedsat hospitalskommission tiltrådte borgerrepræsentationen den 13. juni 1946 et forslag om opførelse af et nyt 3. hospital på Sct. Hans hospital og gav bevilling til opførelsen af en del af det nye hospital og 2 patientbygninger m. m. på mandshospitalet (b. f. 1946-47, s. 186f. og 518f.).

19. februar 1957: Drosselhus aget i brug til 24 patienter i tre 4sengsstuer, tre 2sengsstuer og 6 enestuer.

Huset var det første byggeri på Vesthospitalet som led i det 3. hospital. Planerne for hospitalets udvidelse var udført af Stadsarkitekten i København v. ark. Frode Jørgensen og ark C. Bie sammen med overlæge Jens Chr. Smith.

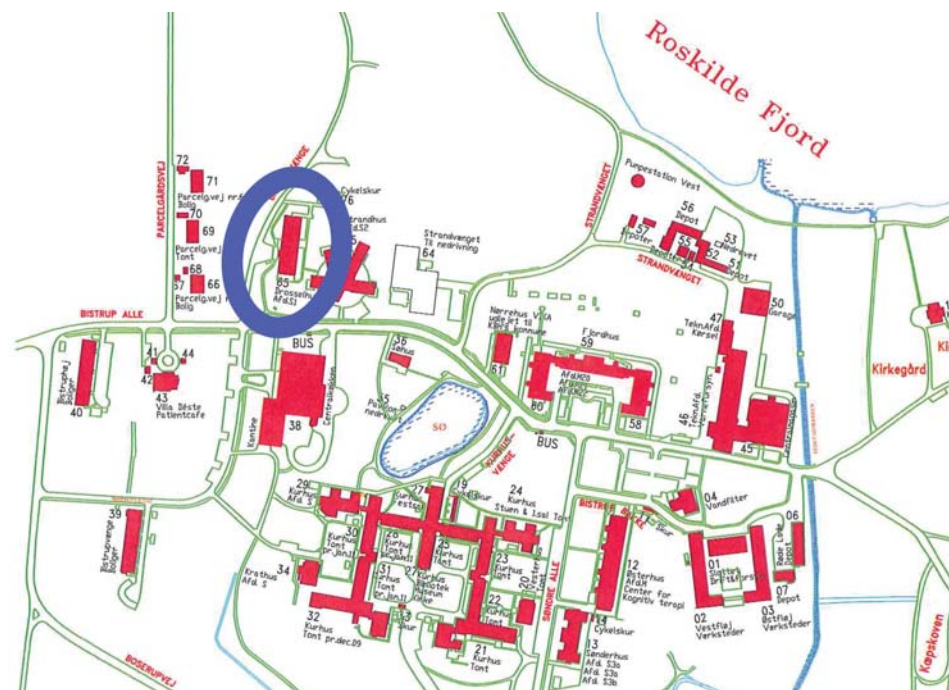
Arealet nord for bygningen er byggemodnet til udvidelsen med yderligere 4 patientbygninger og derfor uegnet som landbrugsareal.

1993: Gennemgribende modernisering og brandsikring. Indrettet til 18 patienter med 5 to-sengsstuer og 8 enestuer (tegning).

1998: Drosselhus taget i brug som M10 med 12 enestuer.

2005: Afsnit L1 med lukket funktion for langtidsrehabilitering. 12 patienter i enestuer.

2009 indrettet til retspsykiatriske patienter med særlig vægt på indretning med fysisk sikkerhed.

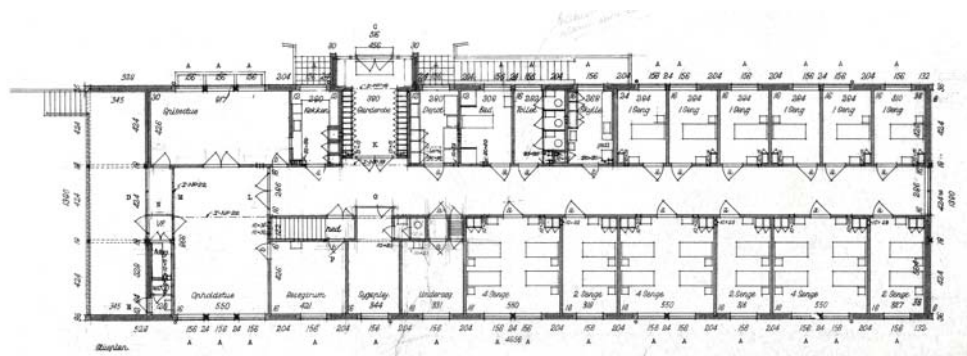

Drosselhus verandagitter juni 2005

Drosselhus

Drosselhus stueplan 1954

Drosselhus

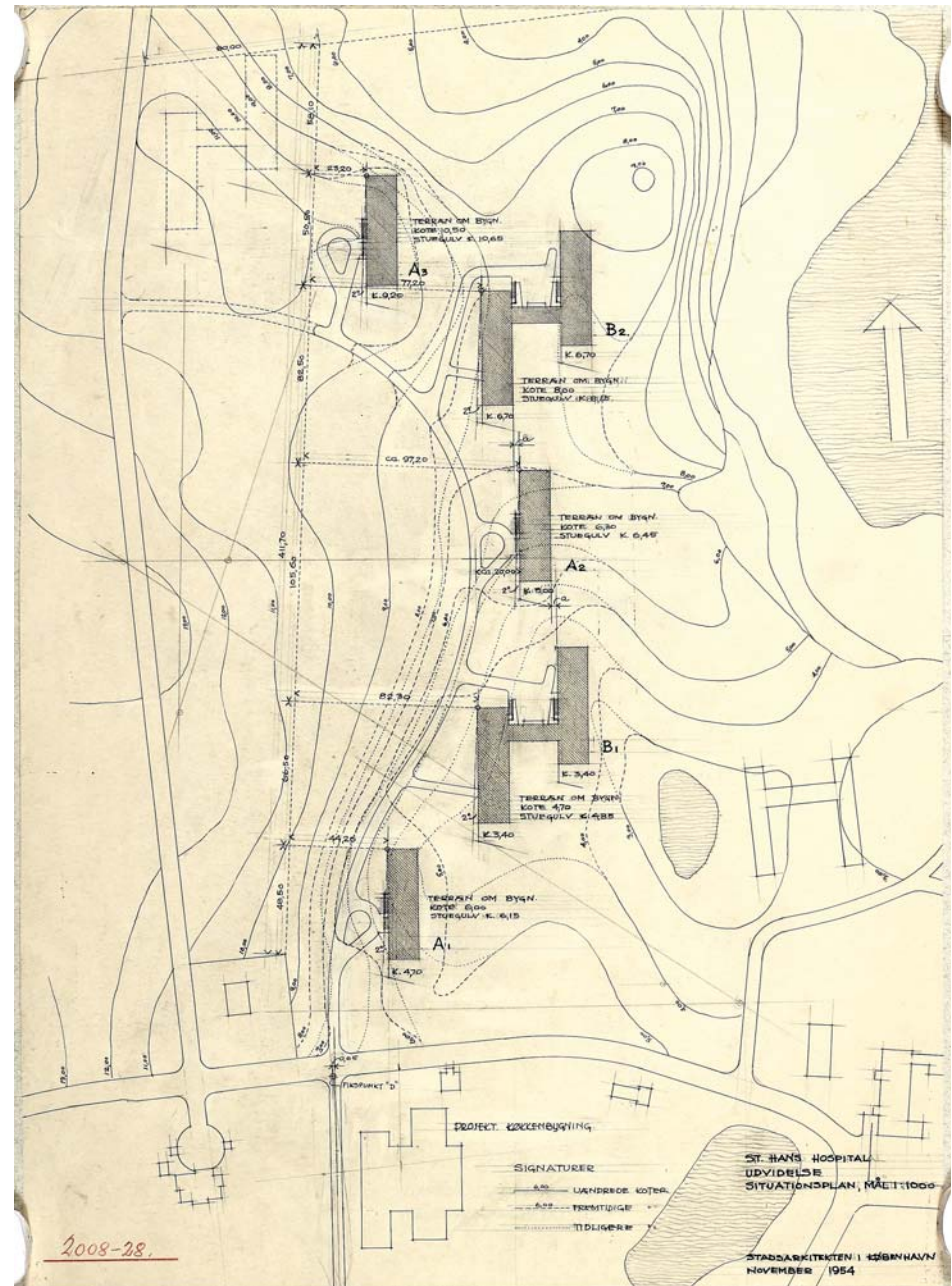
Byggeplanerne for det 3. hospital, hvor kun Drosselhus blev realiseret længt mod syd på vesthospitalet.

Arealet nord for Drosselhus blev byggemodnet, men altså ikke bebygget, så installationerne for vand, kloak m.v. ligger i jorden og er dermed i vejen for almindelig landbrugsdrift. Arealet er ved selvsåning bevokset med krat, der efterhånden er blevet til fredskov.

(Patientbarakken Strandhus ses også markeret på tegningen).

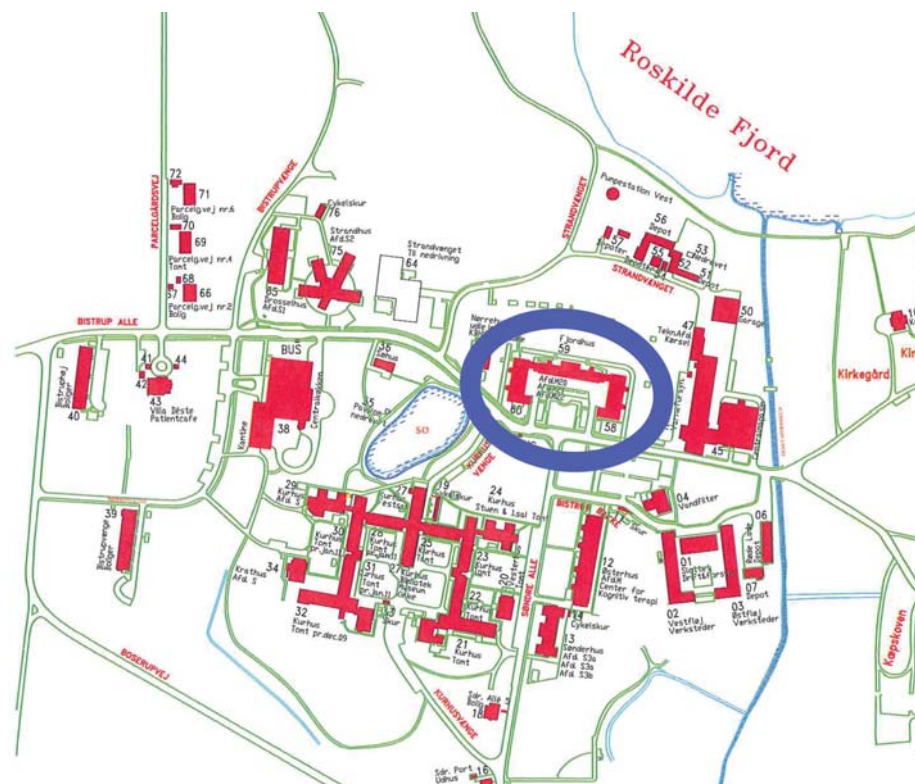
Sengestue fra Drosselhus 1957 (Museet på Sct. Hans)

Fjordhus. Bygn. 58, 59 og 60.

Opført år: 1872
Bebygget areal, m²: 1854
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 7416
SHH bygningsnr.: 58-60
SHH gammelt bygningsnr.: 8
BBR/OIS bygningsnr.: 43
Stadsarkitektnummer: 2008-26
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 176
Tegninger og beskrivelser: 326

Arkitekt: Justitsråd og Stadsbygmester Nebelong, der dog døde i 1871. Arkitekt Ove Petersen overtog fuldførelsen af byggeriet.

I anledning af hospitalets 50 års jubilæum i 1866 besluttede Københavns kommunalbestyrelse, at alle de gamle bygninger efterhånden skulle rømmes for patienter, og at nye bygninger skulle opføres (b. f. 1866-67, s.197; 1867-68, s.215f.; 1868-69, s. 40f.; 1869-70, s. 91f.). De mest betydende ny- og ombygninger blev foretaget i 1869-71, da plejestiftelsen deltes i en mands- og en kvindeafdeling, og der indrettedes et centralkøkken og et gasværk.

Fjordhus bestod af afdelingerne EF (bygn. 58) – GH (bygn. 59) – IK (bygn. 60).. Benævnt "Kvindeplejestiftelsen" (til forskel fra "mandsplejestiftelsen", der var i Østerhus fra starten). Senere benævnt "Store Plejestiftelse" (efter adskillelsen af kønnene i kvindehospitalet og i mandshospitalet, og hvor Østerhus tilsvarende ændrede betegnelse til "Lille Plejestiftelse").

1868: Plan om en kvindeplejestiftelse beregnet til ca. 370 patienter og opsyn samt bolig for en gift reservelæge og overopsynsdamen. Der var i forbindelse med byggeprojektet en kommunal beslutning om at betone forskellen mellem en plejestiftelse og et hospital skarpere. Fjordhus skulle være en plejestiftelse uden længdekorridorer og en egentlig celleafdeling, hvorved byggeriet kunne gennemføres billigere pr. sengeplads. (Årsberetning).

1871: Under udgravningen af fundamentet til Fjordhus, nordfløjen: 1 alen under jorden en 60 alen bred køkkenmødding fra stenalderen (reservelæge Gad). Ved udgravningen af grunden til den østre fløj fandt man en gammel kampesten-grund, der skulle være resterne af Bistrup kirke, og omkring den "i betydelig udstrækning lå skelet ved skelet i lange rækker så at hele læs af menneskeben herfra måtte føres ud på vor kirkegård" (yderligere beskrivelse i årsberetningen fra 1871). Arkitekt, Justitsråd og Stadsbygmester Nebelong dør efter et kort sygeleje. Arbejdet overtages af hans elev arkitekt Ove Petersen.

1871: Projekt med mange store sengestuer og kun enkelte enestuer eller "celler". Også en enkelt "madrascelle" ses på tegningerne.

1872: Bygn. 59: Fjordhus midterfløj, afd. G og H, opført sidst, taget i brug sent i 1872. 3 dampkedler til opvarmning af hele komplekset i kælderen. Indvielsesfest 23. Oktober 1872 med "landets ministre, sundhedskollegiet, overlægerne ved Københavns hospitaler og Skandinaviens sindssygeanstalter m.fl".

1872: Bygning 58, Fjordhus østfløj ibrugtages den 1. april af afdelingerne E og F. Kvinder fra plejestiftelsen (lemmegården og slottet) flyttes til Fjordhus i foråret.

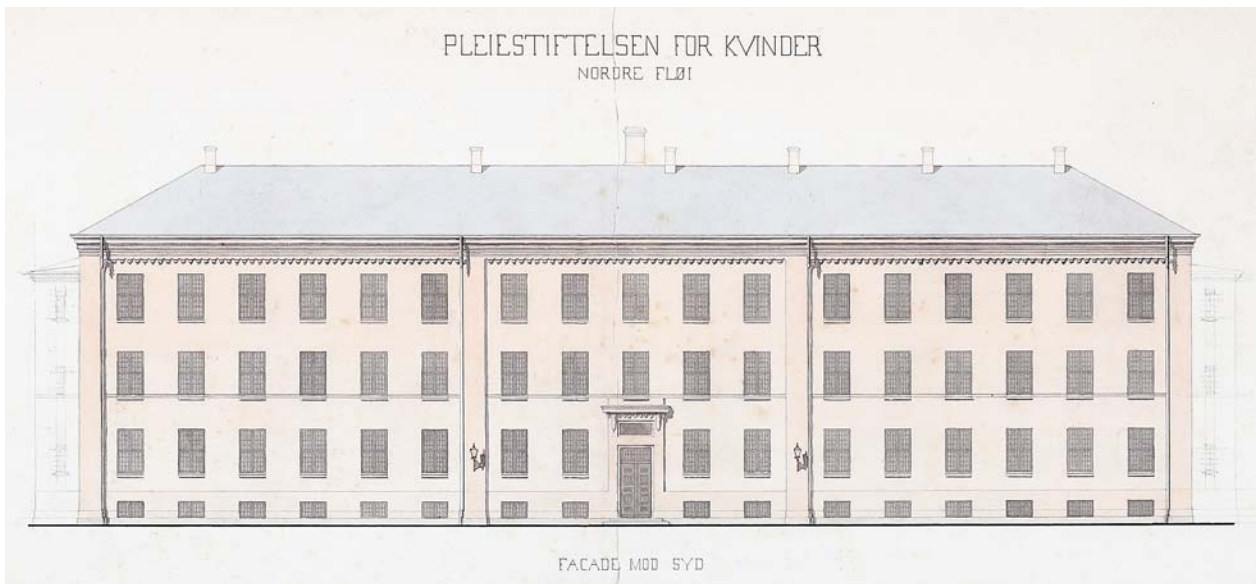
1872: I kælder: Anlagt et fuldstændigt dampbadeapparat, med tilhørende dampsprøjte, partielle dampapparater, regn- og douchebade samt 4 svededivaner
1872 Bygn. 60, Fjordhus Vestfløj: Afdeling J og K færdig eftersommeren 1872.

1873: Beretn. fra 1873: Anlæg af have omkring Fjordhus v. kunstgartner Wendt, Sct. Jørgensbjerg.

1885: Trappetårne tilføjes som flugtveje til nordfløjens to gavle (Årsberetning).

1905: Installation af WC i Fjordhus, afdelingerne E-K gennemført.
1906: Installation af WC i Fjordhus, afdelinger A-D gennemført.
1906: Den gamle uskik med at lade plejepersonalet sove på afdelingerne forlades helt på hospitalet. (Jub-skrift 1916).
1916: Midterfløjen bebos af 70 rolige, arbejdende patienter af 3. forplejningsklasse (H) resp. 30 af 1. og 2. forplejningsklasse (G). Derefter kommer de urolige i afdeling I og F for resp. 73 og 74 patienter. Afdeling K og E er for mere rolige resp. halvturolige kvinder, delvis indrettede med sygestuer osv. ialt for 57 resp. 70 patienter. Ialt 374 patienter i sovesale på op til 16 senge. I bygningens frem-springende sydfløje er der boliger for kvindeplejestiftelsens overlæge, plejemødre, læger m.fl.
1921: Ændringer af vinduesskodder, indretning af funktionærbad i kælderen på afd. K (bygn.60) (Årsberetning).
Den østlige sydfløj har været beboet af afdelingslæge Svend Friedenreich (stuen og kælder)(ca 1925).
1923: I april påbegyndtes malariabehandlingen på kvindehospitalet. Der blev indrettet en særlig 2sengsstue på afd. K på 1.sal med dobbelt dør og myggetætte vinduer (Årsberetning).
1927: Forandringer af cellemurene om de tre lukkede haver v. afdelingerne F, I og K. (Tegning)
1934: Indretning af et badeværelse på afd. K, 1.sal. Anbringelse af varmeovne i havestuen på afd. G. Anbringelse af håndvaske i forrummene til W.C.erne på afd. H og K. Ændringer i afdeling I. (Årsberetning)
1935: Brf.35-36 pag. 1142: Forskellige indretninger på afdeling 1 på kvindehospitalet. (Fjordhus C15-C16)
1936: Installation af madelevator i afd. K (Tegning). Forbedring af varmeanlægget i afd. I og K og anbringelse af 9 håndvaske med fliser om i forrummene til WC i afdelingerne E, F og G. (Årsberetning).
Fortsat 16sengsstuer i sidefløjene.
1937: Brf. 36-37 pag. 2548: Forskellige bygningsforanstaltninger, Fjordhus C18. Indretning af et badeværelse på kvindehospitalets afd. E, 1.sal . Lægning af linoleum i stue 102, afd. F. Udvidelse af afd. Fs cellegård. Anskaffelse af et elektrisk køleskab til afd. H (Årsberetning)
1961: Brf. 61-62 pag. 113: Bevilling til 1. etape af modernisering af Fjordhus. (Forbindelsesbygninger mellem midter- og sidefløje med elevatorer og brandtrapper).
1963: Ombygningsarbejderne påbegyndes. Gennemgribende ændringer af husets indretning.
1963: Næse til Stadsarkitektens Direktorat for overskridelse af moderniserings-

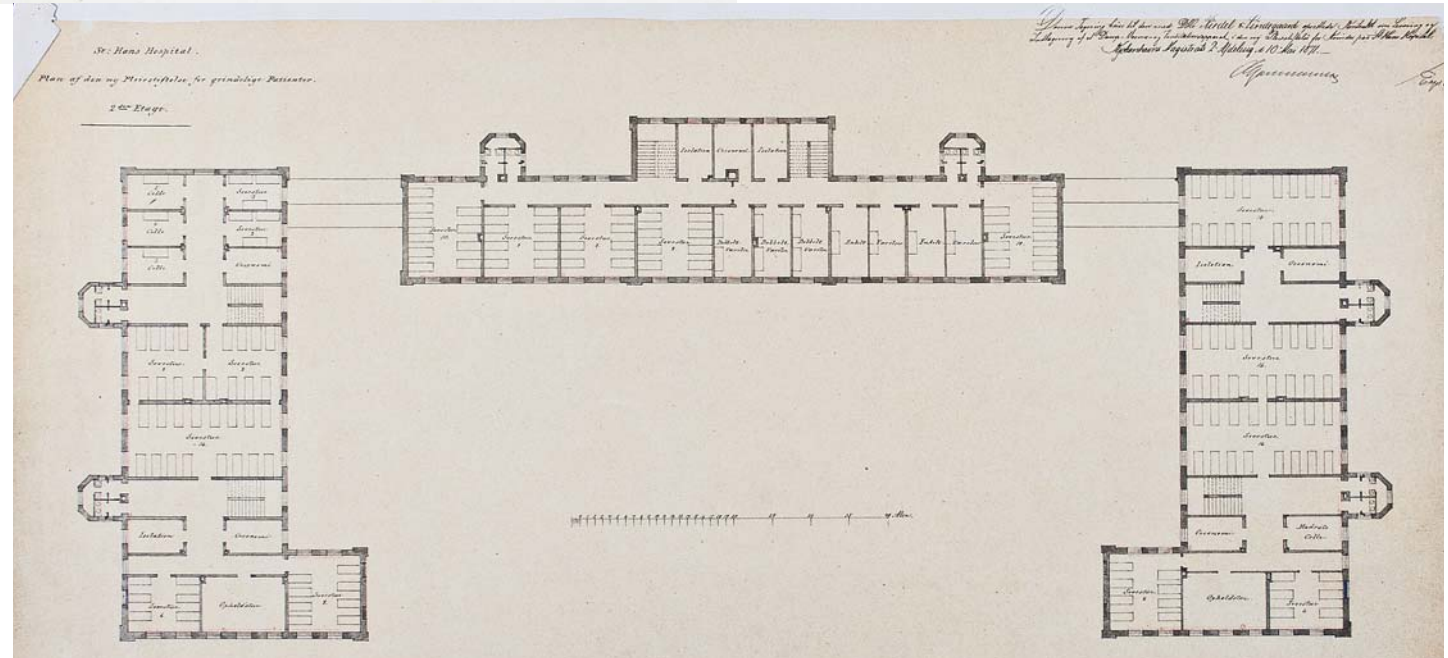
bevillingen med 237.000 kr.
Den 12. december 1968 oprettedes en medicinsk afdeling med 23 sengepladser (b. f. 1968-69, B. 2199-2202). Afdelingen blev placeret i det hidtidige F3 (stue-etage). Overlæge Bendt Jensen var leder af den medicinske afdeling.
1969: Brf. 66-67 pag. 3184: Bevilling til 4. og sidste etape af modernisering af Fjordhus.
I kælderen under østfløjen var der depot for beredskabsmateriel som motorsprøjter, slanger og andet materiel. Der var også en sikret kommandocentral med nødtelefoner, samt 6-timersrum (for afdøde).
1977: Omorganisering af afdelinger i huset. Afd. C8, 9 og 10 til østfløjen og afd. F3, 4 og 5 til vestfløj. Kontorer i midterfløjens stueetage og afd. F1 og F2 på etagerne derover. (Tegning)
2002: Gennemgribende modernisering og brandsikring af bygningen med indretning af 84 (3 x 28) enestuer i 3 afsnit, etablering af nye toilet- og badefaciliteter, brandsikring af etageadskillelser og etablering af glasverandaer på bygningens nordside m.m.
2005: Bygning 58, 59 og 60 i stuen: Afsnit M20 med 28 patienter i enestuer i blandet åben og lukket funktion i behandling for misbrug og hjerneskrader.
2005: Bygning 58, 59 og 60 på 1. sal: Afsnit M21 med 28 patienter i enestuer i blandet åben og lukket funktion i behandling for misbrug og hjerneskrader.
2005: Bygning 58, 59 og 60 på 2. sal: Afsnit M22 med 28 patienter i enestuer i blandet åben og lukket funktion i behandling for misbrug og hjerneskrader.

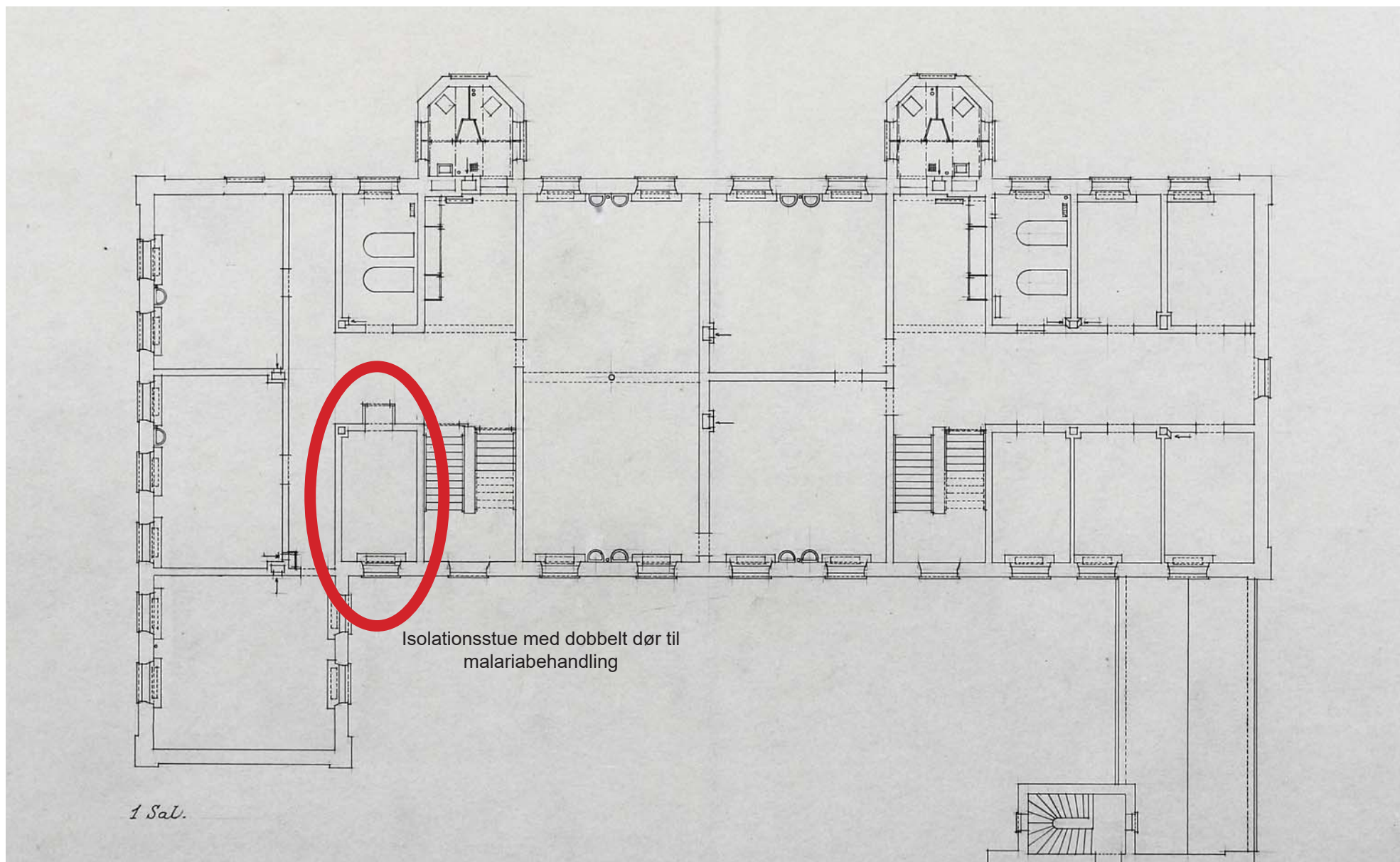
Fjordhus tegning ca 1884 (Stadsarkivet)

Fjordhus mindesten over hovedindgang.

Fjordhus 2. sal tegning 1871 (Stadsarkivet)

Fjordhus, 1. sal, Vestfløj (afdeling K til venstre og afdeling I til højre) 1936
(Tegning i Stadsarkivet).

Fjordhus

Fjordhus altan

Fjordhus afsnitskøkken

Fjordhus opholdsstue

Fjordhus patientstue

Kapel. Bygn 101.

Opført år: 1883
Bebygget areal, m²: 176
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 176
SHH bygningsnr.: 101
SHH gammelt bygningsnr.: 20
BBR/OIS bygningsnr.: 54
Stadsarkitektnummer: 2008-123
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 10
Tegninger og
beskrivelser: 7

Arkitekt Henry Meyer.

1882: Nyt kapel opføres til erstatning for en ældre stråttækt bygning med lervægge der var så forfaldent at det ikke længere kunne repareres. Det nye kapel blev taget i brug den 23. februar 1883. (Årsberetning for 1882 og 83)

1921-22: Ombygning af sektionstuen "m. tilhørende rum". (Årsberetning)

1937: Opstilling af en varmtvandskedel og en varmtvandsbeholder på hospitalets kirkegård. (Brf. 36-37 pag. 844).

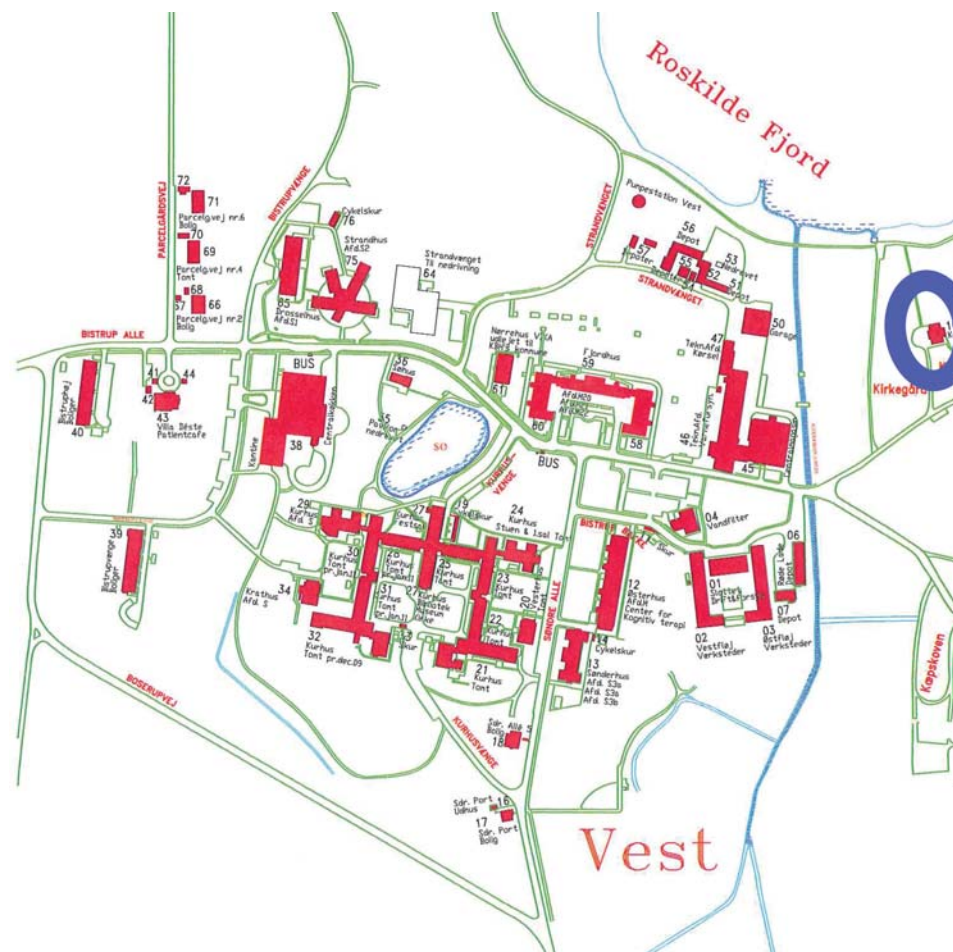
Bygningen var indrettet med kølerum, sektionlokale og begravelseskapel med pulpitur i den vestlige ende med orgel (oprindeligt et orgelharmonium).

Efter hospitalets patienter - i lighed med samfundets øvrige borgere - døde på plejehjem, hospitaler og andre institutioner udenfor hospitalet, blev kapelfunktionen nedlagt.

Orglet og køleanlægget blev solgt.

Bygningen anvendes i 2011 som depot for havemøbler o.l.

I 1921 blev der opført en retirade på kirkegården nord for kapellet. Den er nedrevet igen.

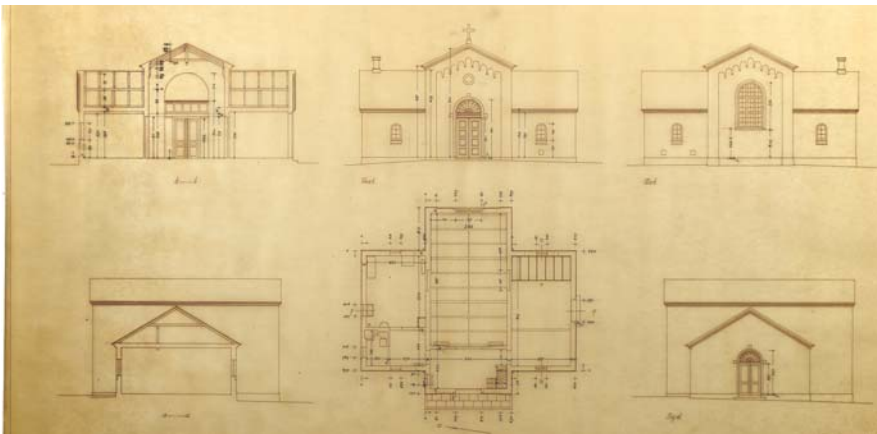

Kapel set fra sydvest

Kapel

Kapel opmåling 1942

Kapel set fra sydøst

Krathus. Bygn. 34.

Opført år: 1905
Bebygget areal, m²: 240
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 737
SHH bygningsnr.: 34
SHH gammelt bygningsnr.: 6 a
BBR/OIS bygningsnr.: 32
Stadsarkitektnummer: 2008-81
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 13
Tegninger og
beskrivelser: 45

Hospitalet skulle også sørge for boliger til de ansatte.

I 1899 beskriver Rohmell i årsberetningen det uheldige i at opsynene, "der gøre tjeneste det meste af dagen, at de også skulle, om jeg så må sige, ligge på vagt om natten".

Opført som bygning for plejepersonalet ved Kurhusets kvindeside (dvs den vestlige side) med 3 eneværelser for sygeplejersker, 24 dobbeltværelser for plejere resp. plejersker. Ark. Henry Meyer.

De 3 huse Krathus, Vesterhus og Nørrehus er opført samtidigt og de er stort set identiske i deres oprindelige udformning.

1906: Den gamle uskik med at lade plejepersonalet sove på afdelingerne forlades helt på hospitalet. (Jub-skrift 1916).

1926: Indretning af værelser i tagetagen.

1958: Modernisering af funktionærboligen Krathus. Installation af centralvarme, indretning af thekøkken og brusebade mm. (Brf. 57-58 pag. 2040).

Senere blev økonomielever huset på 1. sal.

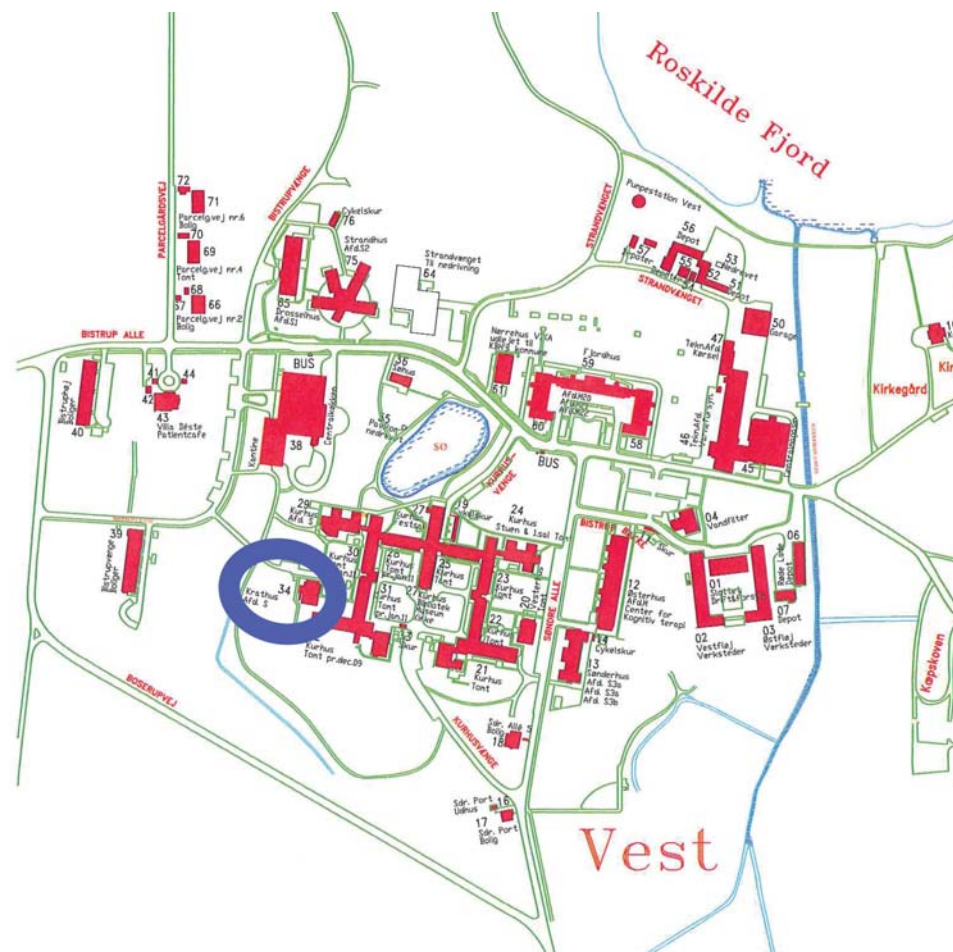
1975: Brandsikring af huset. (K 75-75).

Huset rummede i en periode udskrevne patienter tilsvarende anvendelsen af Vesterhus.

1989: Modernisering af køkken (tegning).

1996: Tilføjelse af veranda på husets vestfacade. (tegninger).

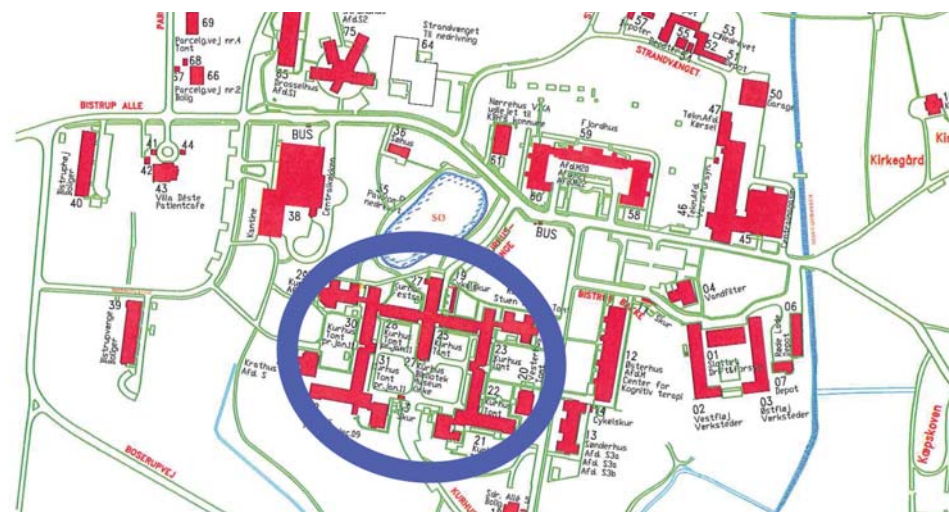
Huset har også givet lokaler til ledende socialrådgiver, patientrådgiveren og til ledende overlæge Karin Garde, afdeling U, senere afdeling L, senere afdeling S.

Kurhuset. Bygn. 21-32.

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²: 5483
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 14172
SHH bygningsnr.: 21 - 32
SHH gammelt bygningsnr.: I - XII
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-5
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 129
Tegninger og beskrivelser: 182

Huset blev opført til patienter, der skulle behandles mere intensivt, for derefter enten at blive udskrevne, eller blive overflyttet til plejestiftelserne. Denne sondring blev opretholdt også i forbindelse med opførelsen af bygningerne på Bjergmarken (Østhospitalet).

Arkitekt: Bygmester Gottlieb Bindsbøll, der dog trak sig fra projektet allerede inden den 1. sten var lagt. Den skrånende sokkel var et kendetegn for Bindsbøll, der blev anvendt på flere andre bygninger på hospitalet. Byggeriet blev fuldført af Bygningsinspektør Frederik Ferdinand Friis (1793-18. marts 1865). Kirkerummet blev udformet af arkitekt Holsøe.

Overlæge Harald Selmer var den egentlige drivkraft bag projektet, der i alt væsentligt var en kopi af det kurhus, der var opført i Århus.

Det blev opført i årene 1855-59, og det gamle hospital blev benyttet som plejestiftelse (b. f. 1853-54, s. 106f.).

1851 den 11. marts: Beslutning om opførelse af et nyt Kurhus.

Afholdelse af arkitektkonkurrence om patientbygninger ”.. med rummelig plads for omtrent 50 Mandfolk og ligesaamange Fruentimmer foruden det fornødne Opsynspersonale”. Der skulle være 4 afdelinger til hvert køn - skarpt adskille. Første afdeling for rolige patienter af de højere samfundsklasser, anden afdeling for rolige patienter af de simple klasser, tredje afdeling for urolige og urenlige patienter og fjerde afdeling for støjende og voldsomme patienter - ialt ca 120 patienter. (Program ifm. konkurrence).

Bindsbølls oprindelige projekt blev modificeret en hel del inden opførelsen. Kirketårnet i midterfløjens sydende er således ikke en del af det oprindelige projekt.

1860: Færdigbygget. Taget i brug 1. juli.

Samtidig med færdiggørelsen gik ledelsen fra fattigvæsenet (magistratens 3. afdeling) over til magistratens 2. afdeling.

Bygningen pryder den imponerende tryksag, der blev udgivet i forbindelse med lægekongressen i København i 1884.

- 1873: Installation af gasbelysning til erstatning for olielamper (beretn.f. 1873)
- 1904: Installation af centralvarme i bygningerne.
- 1905: Ændret indretning af celleafdelingerne (se bygning 21 og 32).
- 1905: Installation af el til belysning afsluttet i Kurhus (Beretn. f. 1905).
- 1906: Vandklosetter installeret (Beretn.f. 1905-6).
- 1906: Den gamle uskik med at lade plejepersonalet sove på afdelingerne forlades helt på hospitalet. (Jub-skrift 1916).
- 1916: Kurhusets østlige del: 133 mænd og Kurhusets vestlige del 173 kvinder.
- 1916: Dræning omkring Kurhusets midterfløj (Årsberetning).
- 1943: Modernisering af Kurhusets 8. afdeling (D7), (Brf. 42-43 pag.1584).
- 1944: Modernisering og montering af sygebygningerne M-V og N-V og Kurhusets 4. afd. (Brf. 43-44 pag. 1957).
- 1946: Modernisering af Kurhusets 4. afdeling (Brf. 46-47 pag. 517)
- 1947: Modernisering af afdeling 5 og 7 på Kvindehospitalet (afd. C5 og D8) (Brf. 46-47 pag 1004).
- 1981-82-83: Renovering af 420 sprossevinduer (K-bevilling 81-85 på 4 130 000 kr)
- 1985: Brandsikring af bygningskomplekset.
- 2002 ca: Fugtsikring af sokler (dræn, stålmembraner indlagt m.m.)
- 2003: Installation af elevatorer til portrum.
- Løbende moderniseringer og reduktioner af stuestørrelser og forbedringer af køkken-, toilet- og badeforhold samt installation af IT-infrastruktur.

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevaringsværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som "Fredet" således:

(1 = høj værdi på en skala til 10)

Vurdering af arkitektonisk værdi: 1
Kulturhistorisk værdi: 1
Miljømæssig værdi: 2
Originalitetsværdi: 2
Tilstandsværdi: 3
Bevaringsværdi: 1
Vurderingsdato: 6. juli 1989

Bygningskomplekset er fredet, men fredningen omfatter alene de dele af bygningskomplekset, der har Bindesbøll som arkitekt og som blev opført under et i 1859 -1860. De senere tilføjede 4 "vagtafdelinger" er ikke omfattede af fredningen.

(Kulturstyrelsens hjemmeside med oplysninger om fredningen er uklar på dette punkt, ligesom Kurhuset her er omtalt som Kuthuset og med anførelse af at tagdækningen er af metalplader).

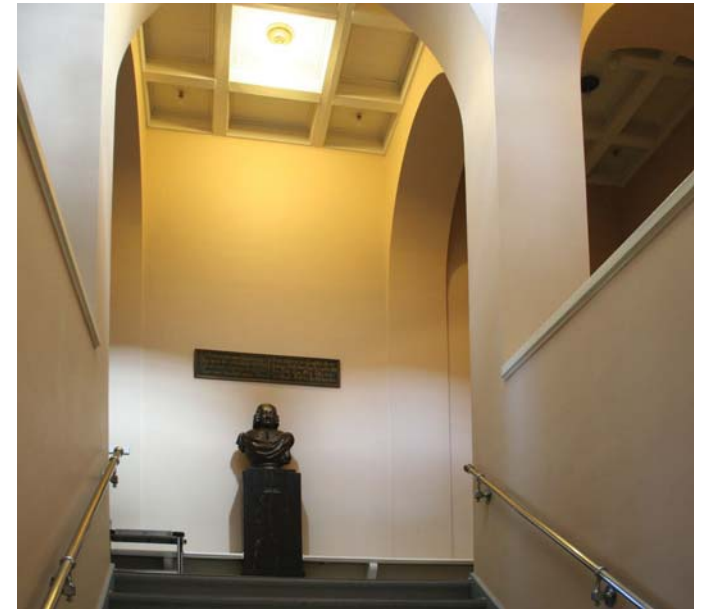
Kurhusgården

Kurhusets facade mod nord (1866)

Kurhuset, trappe mod nord

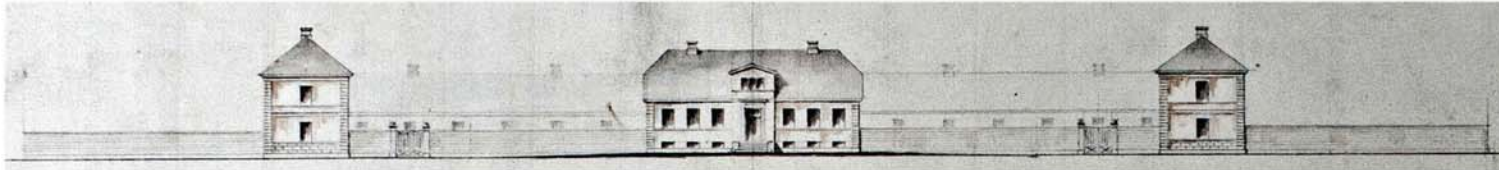

Kurhustrappen med busten af Claudi Rosset

Kirken set fra B23

Stadier af Kurhusets tilblivelse på Sct. Hans Hospital

1840

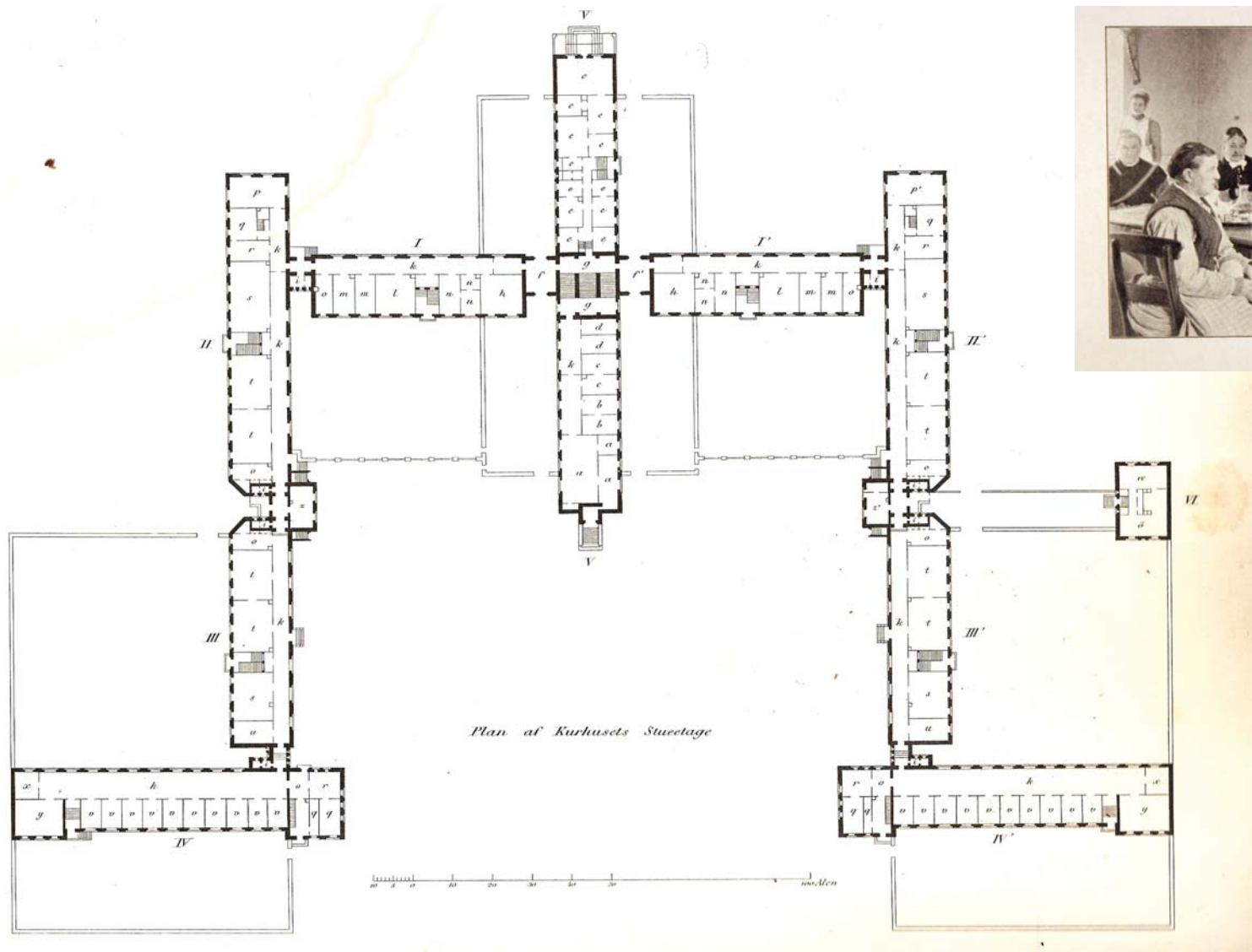
1853

1854

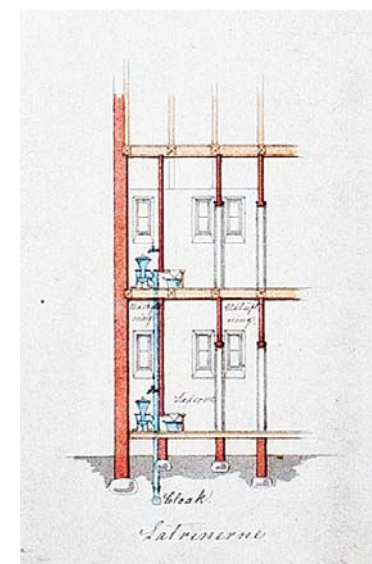
1860

Stueplan af Kurhuset 1866

Ved Haandarbejdet
ca 1916

Vandskyllet latrin fra Bindsbølls projekt

Kurhus, Bygn. 21.

Vagtafdelingen, tilbygning i sydvestligt hjørne af bygning 21.

Opført år: 1883
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 21
SHH gammelt bygningsnr.: VII
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-12
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 14
Tegninger og beskrivelser: 56

Arkitekt: Henry Meyer.

1883: Opført som vagtafdeling for mænd. (Jub.skrift 1916).

1916: 17 kvinder. (Jub.-skrift 1916)

1919: Omdannet til tuberkuloseafdeling med plads til 17 patienter (Årsberetning).

1946: Ny liggehal (Tegning).

1946: Modernisering og etablering af koblede havedøre (tegning) og modernisering (bad og skyllerum) (tegning)

1947: Etablering af ny liggehal (tegning)

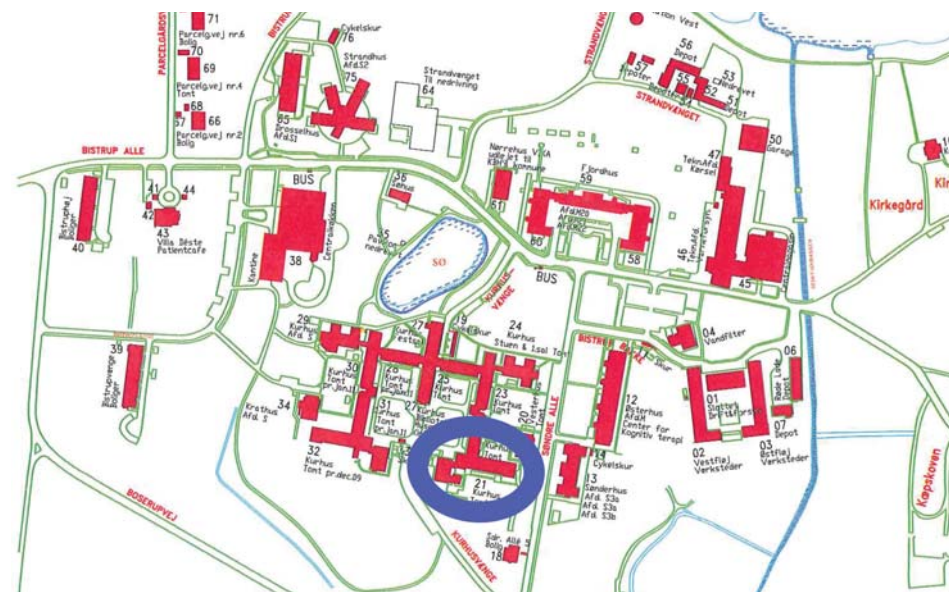
1972: Ændret til ergoterapi (og evt. tuberkulosepatienter tænkte indlagt i Sønderhus på 1.sal. Derved kunne Hjørnehus også sløjfes som tuberkuloseafdeling) (Brf. 20.4.1972).

Den oprindelige celleafdeling:

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 21
SHH gammelt bygningsnr.: VIII
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-12
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Oprindeligt var vinduerne små og højtstående i denne bygning, jfr. de blændede 3 gamle vinduer i gavlen.

Ruminddelingen har været ændret gennem tiderne. Var ved indvielsen indrettet

med 10 celler til "støiende og farlige syge". Kælderen var kulkælder.

1905: 1 af cellerne taget ind til permanent bad, og 4 andre celler slået sammen 2 og 2 til 4sengsstuer. De små højtstående vinduer er erstattede med vinduer i normal højde.

1912: Yderlige 2 celler slås sammen til en 4sengsstue og der etableres et permanent bad med 4 badekar. Alle vinduer føres ned i normalhøjde. De 2 resterende celler omdannet til 2 2sengsstuer.

Kælderen var i 1930-erne kartoffelkælder, der blev fyldt op af en professionel kartoffelgrossist. Kartofflerne blev tilset af hospitalets gartnere (Erik Sigurd Hansen).

1917: Indretning af en sovestue (Årsberetning).

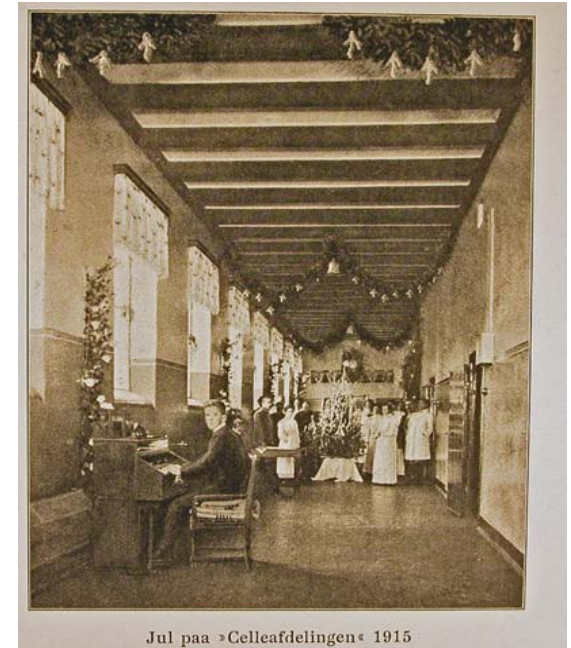
Begge de sammenbyggede afdelinger:

1988: Opdeling af sengestuer til 1- og 2sengsstuer. (Tegning)

2005: Afsnit L8 med 18 patienter i 8 enestuer og 5 tosenngsstuer i åben funktion til langtidsrehabilitering.

Kurhus B21 set fra sydøst

Jul paa »Celleafdelingen« 1915

Kurhus B21 set fra øst

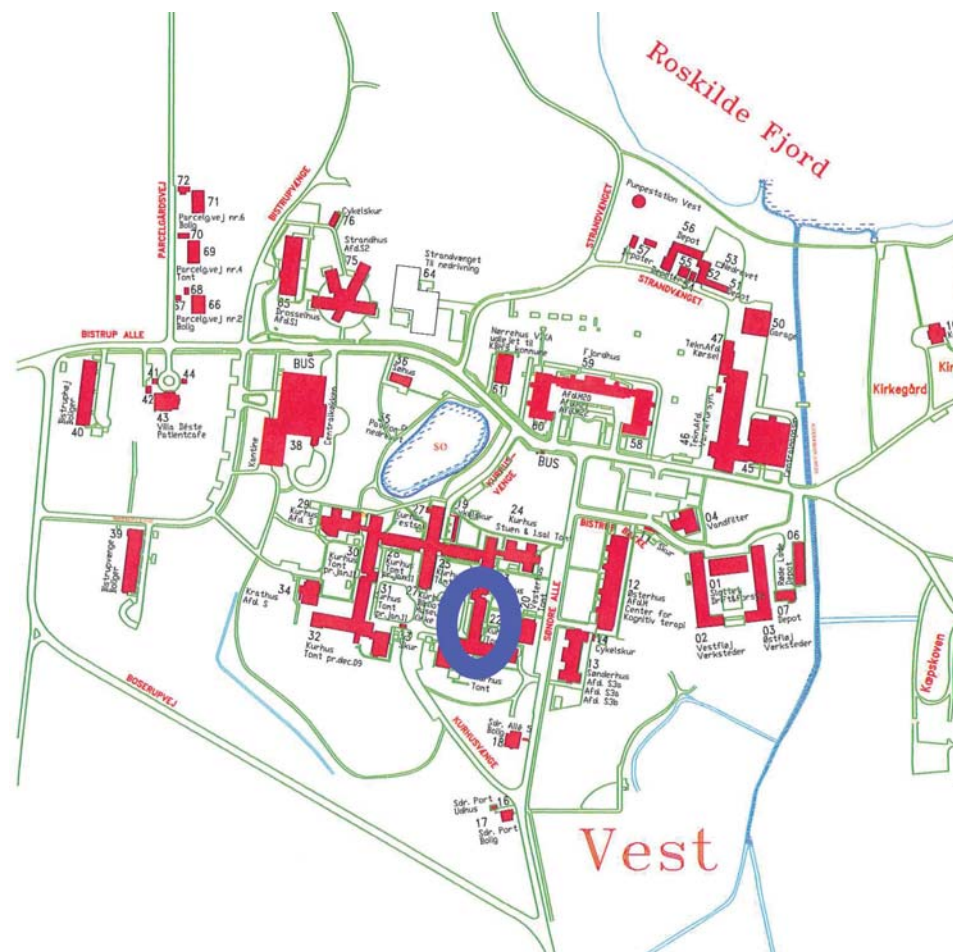
Kurhus B21 tilbygget vagtafdeling

Kurhus Bygn. 22

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 22
SHH gammelt bygningsnr.: IX
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-14
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: -
Tegninger og beskrivelser: 26

1860: III mandsafdeling.
1905: Installation af WC og elbelysning.
1908: Installation af centralvarme.
1916: Bygning 22 var omdannet til vagtafdeling i stueetagen med delvist gennembrudte vægge for 23 halvturolige mænd. På 1. sal var der en afdeling for 16 oppegående mænd med sove- og opholdsrum m.v.
Senere: IX afdeling.
Senere: D5 og D6.
1941: Indretning af køkkener i trappetårnet (tegning).
1946: 27 senge i stueetagen og 22 senge på 1. sal (tegning).
1976: Modernisering af køkkener og badeværelser m.m.(tegning).
1985: Brandsikring m. brandsektionering m.m.
2005: Afsnit M2 i stuen og på 1. sal. 16 patienter i 2 enestuer og 7 tosenngsstuer med åben funktion til behandling af misbrug og hjerneskader.

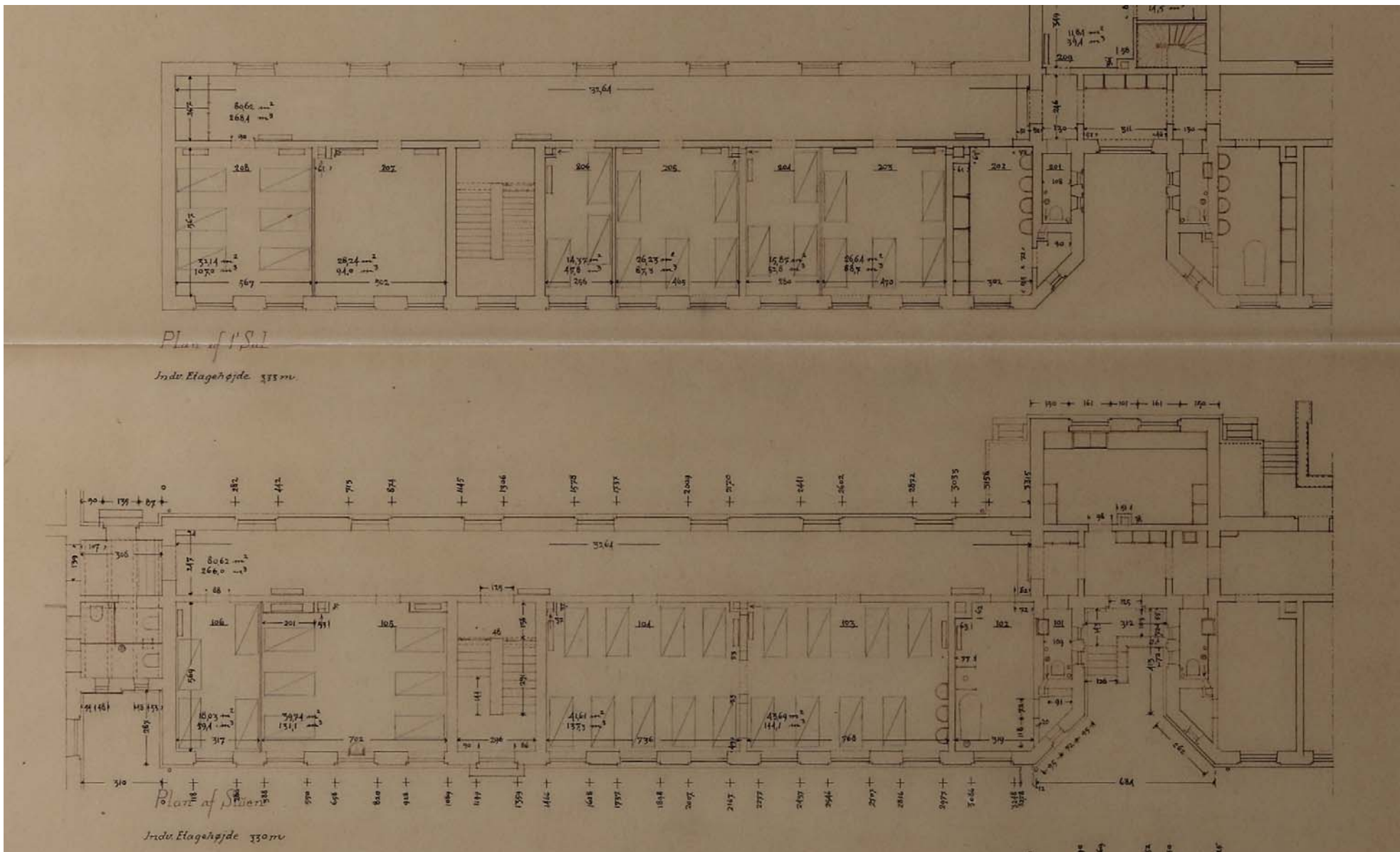

Kurhus B22-23

Kurhus B22, M2

Kurhus B22-23

Kurhus bygning 22. Eksisterende forhold 1946. (Stadsarkivet)

Kurhus, Bygn. 23-25

B23:

Opført år: 1860
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 23
SHH gammelt bygningsnr.: X
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-15
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 18
Tegninger og beskrivelser: 39

Østfløjen af Kurhuset var oprindeligt beregnet for mænd.

1860: Det større rum mod nord var "Billardstue for herrerne", og de øvrige store rum i stueetagen var spisestuer og dagligstuer.

Fra husets opførelse rummede bygningen "2den Afdeling for mænd: for rolige Syge og Rekonvalescenter af 2den og 3die Forplejningsklasse".

1905-8: Centralvarme og elektrisk lys installeret

1922: Halvdelen af 10. afdeling (1. salen) fortsat reserveret 16 mænd, som mandshospitalet ikke var i stand til at modtage efter delingen af mands- og kvin-dehospitalet i 1919.

1925 Stueetagen indrettet til optagelsesafdeling for 17 kvinder. (Årsberetning 1924).

1931: I november blev de sidste 10 mandlige patienter flyttet til mandshospitalet. (Årsberetning).

1938: En fast rampe med trappe anbragt ved afdeling X (årsberetning).

1942: I stueetagen 36 senge og på 1. sal 22 senge. (Tegning).

I stuen afsnit D3 og på 1. sal afsnit D4.

1960-erne: Tårnværelserne imellem bygningerne 22 og 23 blev i folkemunde kaldt for "Cassiopeia". En portnerloge var indrettet allerførst i stueetagen ved Kurhusporten.

1979: På 1. sal 3 4sengsstuer og en 2sengsstue.

1982: Indretning af skyllerum og rengøringsrum på 1. sal i D4. (tegning) og modernisering af køkken i stuen i D3. (Tegning).

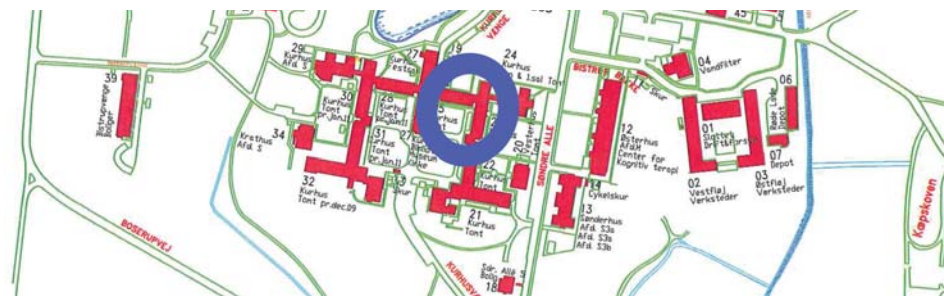
1985: Brandsikring med brandsektionering m.m.

1988: Opsætning af opvaskemaskine i eksist. køkken i D3 (tegning).

1990: Stuen: 1 enestue, 3 2sengsstuer og 2 4sengsstuer, ialt 15 senge.

1. sal: 1 enestue, 1 2sengsstue og 3 4sengsstuer, ialt 15 senge (tegning).

1996: Modernisering af baderum i M3, stuen (tegning)

B25:

Opført år: 1860
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 25
SHH gammelt bygningsnr.: XI
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-16
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

1860: Bygningen var beregnet til at være "1ste Afdeling: for rolige Syge og Rekonvalescenter af 1ste Forplejningsklasse".

1904: I afdeling for mænd.

1905-8: Centralvarme og elektrisk lys installeret

Rummede på 1. sal mod vest en lejlighed for lægekandidat, og i stuen en dobbeltlejlighed.

1938: Udvidelse af køkken og spisestue på 11. afdeling (årsberetning).

1945: 3 stuer inddraget til reservelægebolig (årsberetning).

2003 Installation af elevator til portrum.

I de senere år var etagerne i bygningerne 23 og 25 samlede i patientafsnit, der på denne måde lå i vinkel.

2005: B23+25, 1. sal: Afsnit L6. Langtidsrehabilitering, 16 patienter i 6 enestuer og 5 tosenngsstuer med åben funktion.

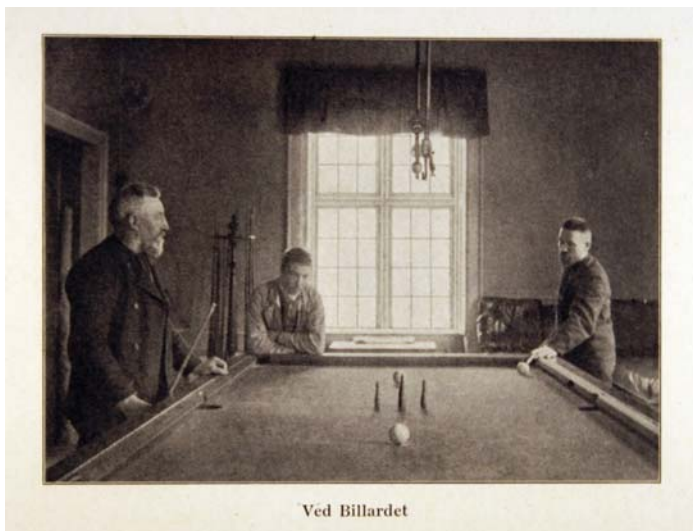
2005: B23+25, stuen: Afsnit M6. Behandling af misbrug og hjerneskader. 19 patienter i 1 enestue og 9 tosenngsstuer.

Kurhus sengestue

Kurhus B22-23

Kurhus ca 1915

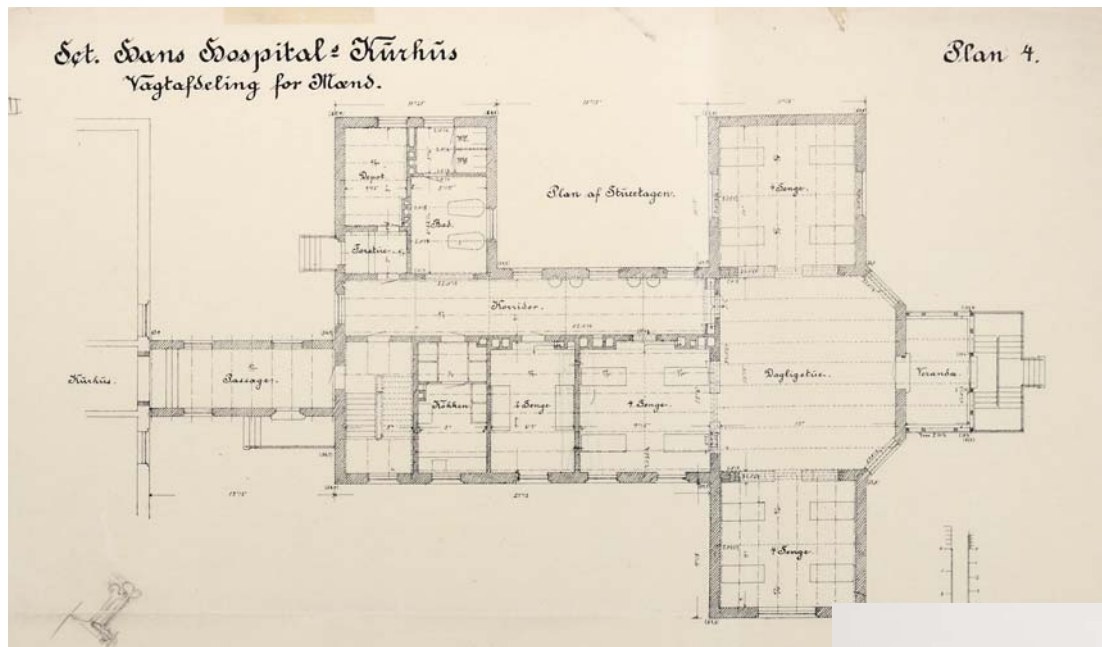
Kurhus B22-23

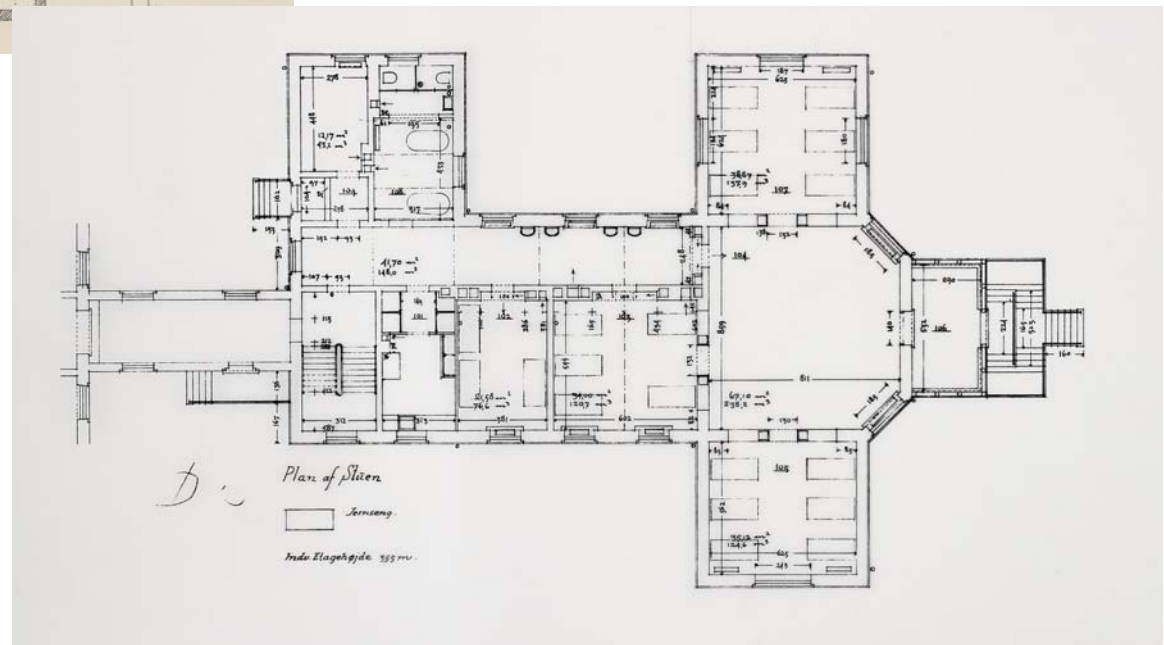
Kurhus B24 2011

Kurhus B24 ca 1908

Kurhus bygn. 24 tegning 1904 (Stadsarkivet)

Kurhus bygn. 24 i 1936 (Stadsarkivet)

Kurhus, Bygn. 27. Borgmesterstuen

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 27
SHH gammelt bygningsnr.: 3
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-18
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1a

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 8
Tegninger og
beskrivelser: 4

Et af kravene til det nye Kurhus var " Et større Værelse med Cabinet til selskabelige Sammenkomster for Patienter af begge Kjøen". Det blev til Kurhussalen og tilstødende rum.

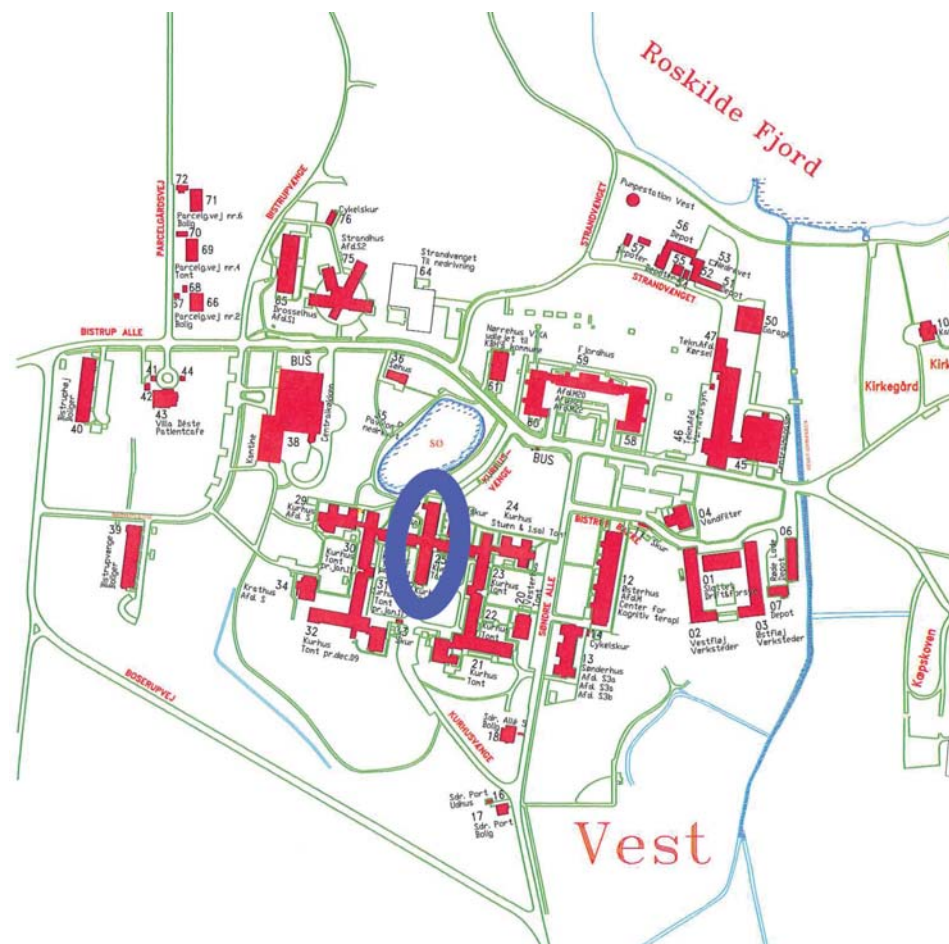
Rummet nord for Kurhussalen var oprindeligt indrettet med en lejlighed til borgmesteren/gæsteværelse.

Efter Slottet blev rummet for patienter i 1870 blev der indrettet en lejlighed til borgmesteren i den østlige længe.

Herefter blev lokalerne brugt som repræsentationslokaler og som selskabslokaler for Borgmesteren for Københavns Magistrats 2. afdeling, når han var på besøg.

I rummet er udstillet en speciel bogsamling om psykiatri og gaver til hospitalet bl.a. en vase og et konsolur fra en tidligere patient og ansat.

1928: Etablering af "reservetrappe" (brandtrappe) og toilet i bygningens NV-lige hjørne. (tegninger).

Borgmesterstuen 2011

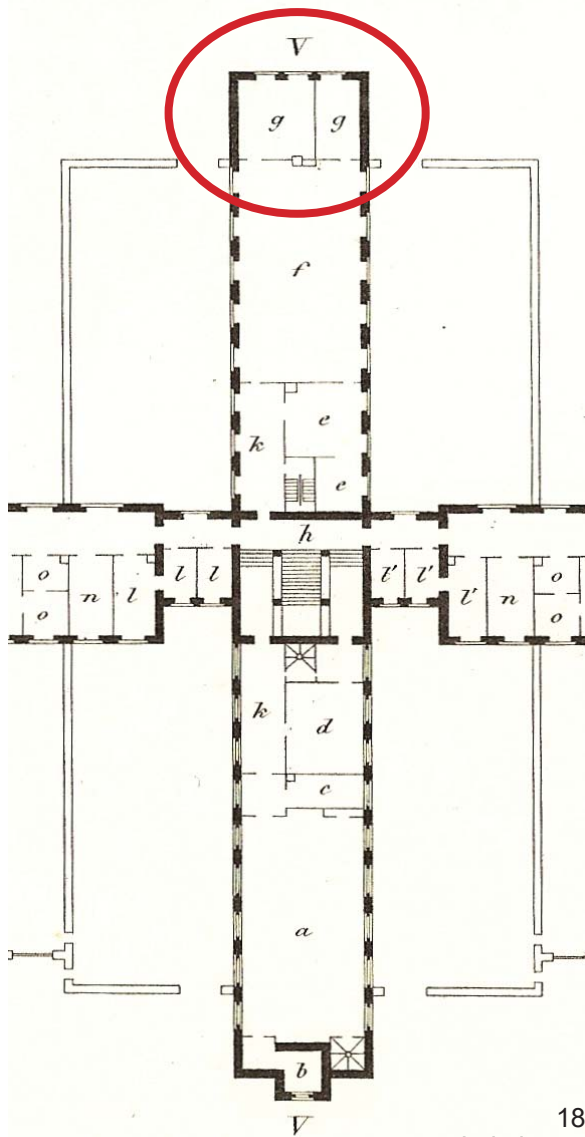

Borgmesterstuen Bøger

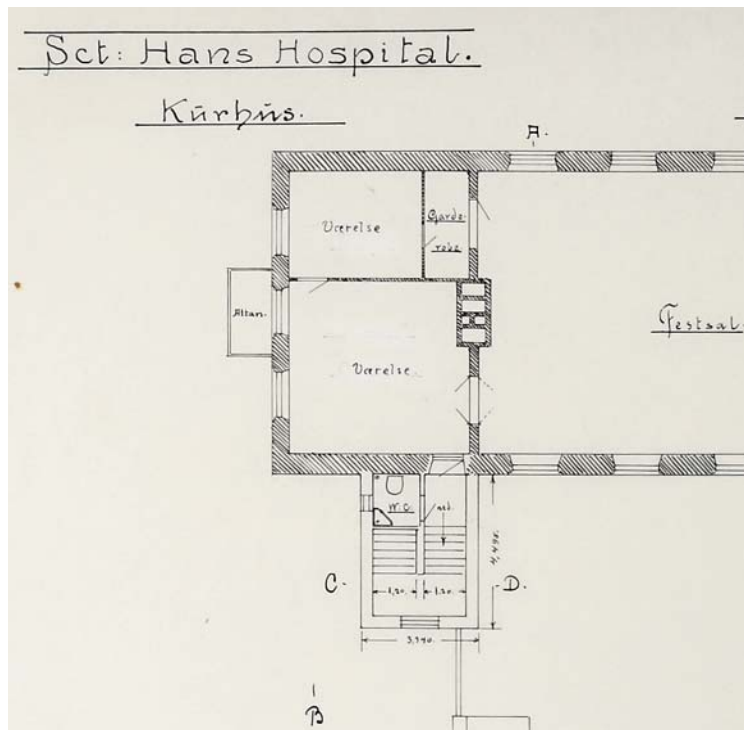

Borgmesterstuen 2011

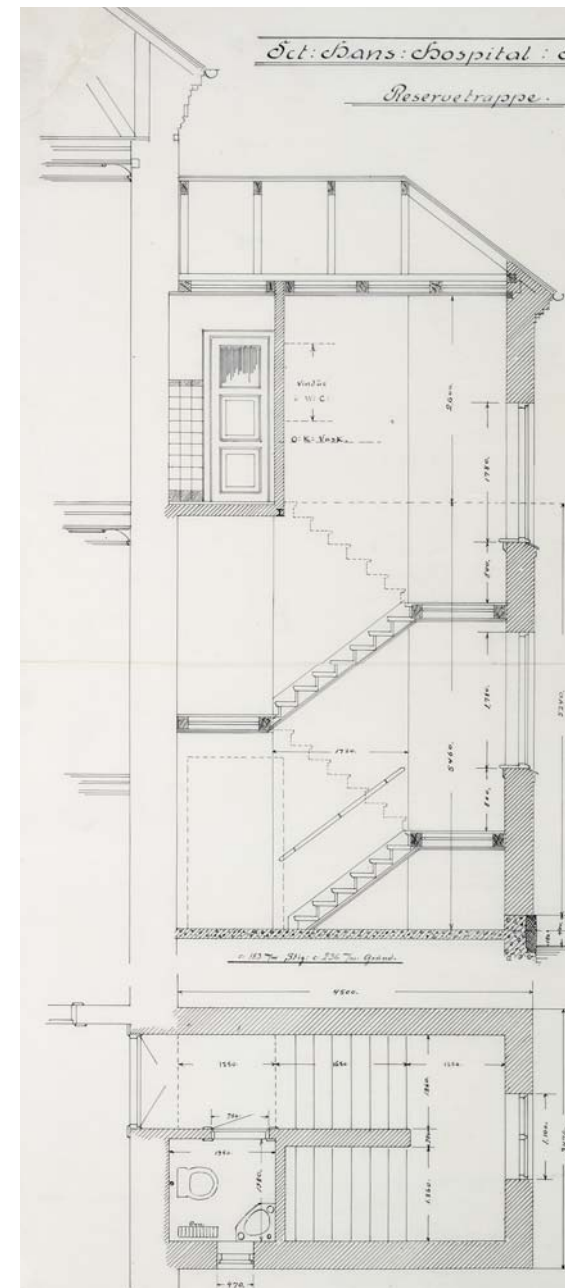
Kurhuset, bygn. 27, 1. sal "Borgmesterstuen"

1866
Lokalerne benævnes
"selskabsværelser"
(Jubilæumsskrift)

1927
Tegning med trappe
(Stadsarkivet)

1928
"Reservetrappe"
(Stadsarkivet)

Kurhus, Bygn. 27. Kurhussalen

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 27
SHH gammelt bygningsnr.: 3
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-18
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

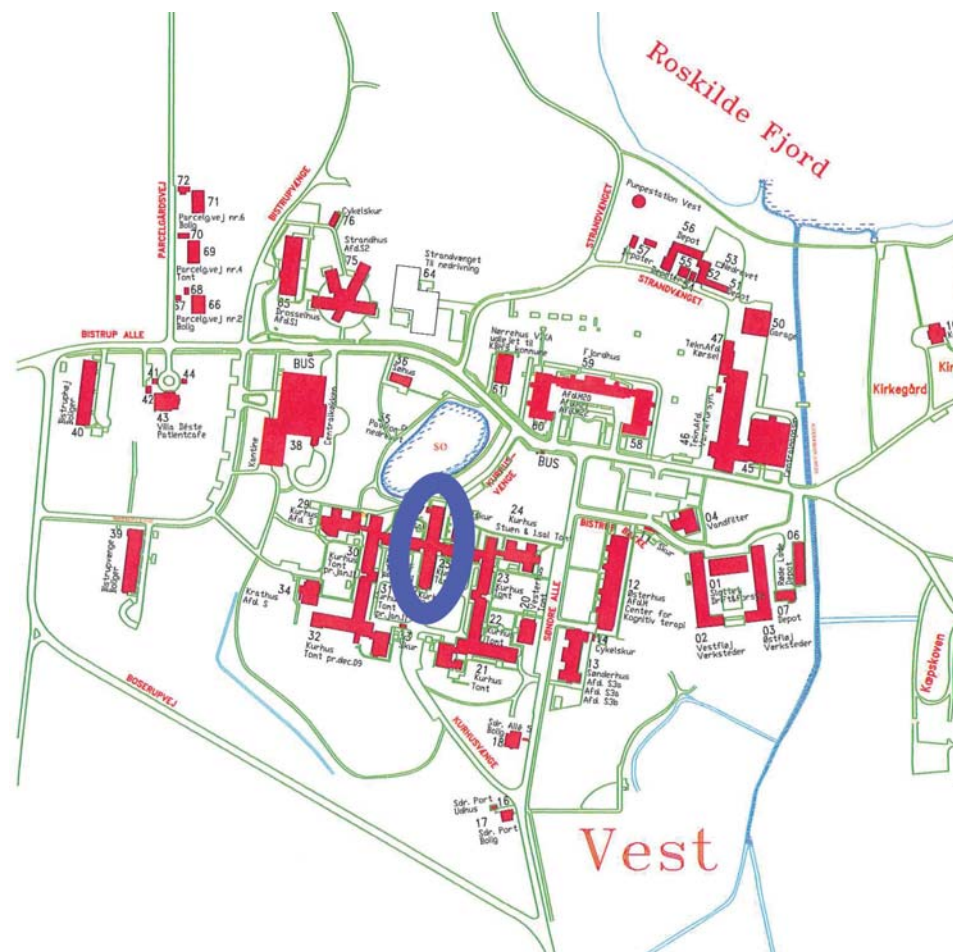
*Digitalt
materiale:*
Fotos: 6
Tegninger og
beskrivelser: 4

Et af kravene til det nye Kurhus var " Et større Værelse med Cabinet til selskabelige Sammenkomster for Patienter af begge Kjøen". Det blev til Kurhussalen og tilstødende rum.

Salen har fungeret som hospitalets festsal, hvor der gennem tiderne er afholdt baller og andre arrangementer for patienter, dilettantforestillinger (indtil ca 1960), møder og middage for hospitalets bestyrelser, undervisnings- og foredragsvirksomhed og meget andet.

Salen er renoveret i 1990-erne med AV-udstyr m.m. - men frisen i loftet er stadig væk i 2012 den oprindelige fra 1860.

Billedet på endevæggen mod nord er et maleri af professor Steenberg. Det var udstillet på den store nordiske industri, landsbrugs og kunstudstilling i København i 1888 (iøvrigt i den samme kunstpavillon som efter udstillingen blev flyttet til Kattingeværk).

Kurhussalen

Kurhussalen 2011

Kurhussal loftfrise

Bal paa Salen
ca 1916

Dilettantforestilling ca 1950 "Sparekassen"

Sang i Kurhussalen ca 1900

Kurhus, Bygn. 27. Stueetagen

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 27
SHH gammelt bygningsnr.: 3
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-18
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 7
Tegninger og
beskrivelser: 9

Her var bolig for overlægen fra Kurhusets indvielse, og den blev benævnt professorboligen.

Beboet af: Steenberg, Oscar Rohmell og Sophus Thalbitzer, der var den sidste beboer af lokalerne. Hans efterfølger Jens Christian Smith flyttede ind i Villa d'Este (frøken Treschows villa).

I professorens have lå Kurhussøen med bådebro og en båd, og der blev i 1930-erne holdt påfugle i parken.

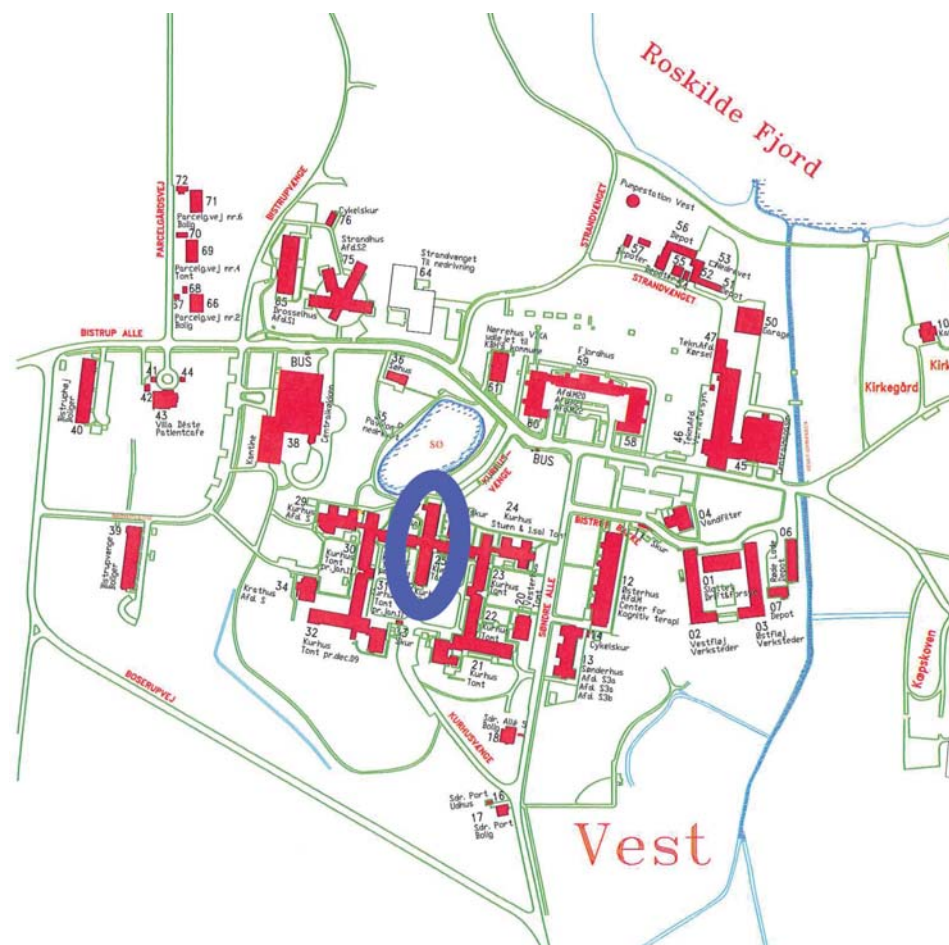
1941: Indretning af lægelokaler (kontorer) i lægeboligen (tegning)

Lokalerne blev sidenhen brugt som afdelingskontor/konferencestue for kvindehospitalet, for afdeling D, der blev oprettet i januar 1951, og for afdeling U. Her har overlægerne Arild Fauerybye, Finn Jørgensen og Karin Garde haft deres kontorer.

Rummene under professorboligen:

1941: Indretning fysioterapi, garderobe for husmedhjælpersker og laboratorielokaler (tegninger)

1993: Trappen mod søen renoveret. (tegning).

Kurhus professorboligen

Kurhus. Udsigt fra havestuen i professorboligen

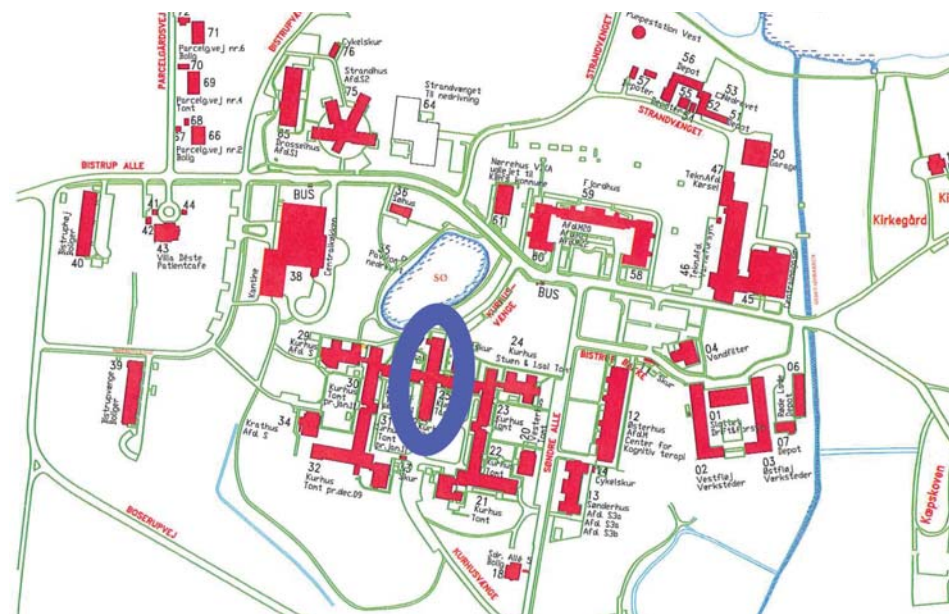

Kurhus: Kakkellovn i havestuen i professorboligen 2011

Kirken. Bygn. 27.

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 27
SHH gammelt bygningsnr.: 4
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-19
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 46
Tegninger og beskrivelser: 15

Arkitekt Holsøe stod for kirkerummets udformning.

Forud for opførelsen var det beskrevet, at der skulle være en "Bedesal, beregnet på gudstjeneste for indtil 100 personer. Derved et aftrædelsesværelse for præsten".

Den blev indviet søndag d. 2. juni 1861 hvor 120 patienter overværede gudstjenesten. "Professor Görickes hustru havde skænket et af hende selv forarbejdet tæppe til altergulvet" (artikel i Illustreret Tidende).

I kirken er der afholdt gudstjenester som i enhver anden dansk sognekirke og offentligheden har haft adgang til at deltage.

1879: "Ved benyttelse af Haandværkere blandt Patienterne, navnlig Malere Smede, Tømrere og Snedkere har Hospitalet selv kunnet udføre en stor del af de for Aaret budgetterede Bygningsarbejder ...". "Blandt de væsentligste af disse maa nævnes en fuldstændig Restauration af Kirken med Maling af Vægge, Stolestader, Aalter og Orgelplads samt dens Inventarium, fernisering af Gulvet og det udskaarne Blælkeværk i Loftet, samt alt dens øvrige Billedskærerarbejde af Egetræ". (Årsberetning)

1908: Centralvarme installeret (tegning).

Bygningen rummede i 1916 ud over kirken og køkkenet: Besøgstuer, lægebolig, bibliotek, patologisk-anatomisk laboratorium (stuen), konference- og medicinstue m.m.

Hospitalet har både i tiden i København og i Roskilde haft et kirkerum. Kirkesølvet (Disk og Kalk) er skænket af den tyske menighed ved Sct. Petri kirke til pesthuset (Sct. Hans Hospital) i 1695.

Hospitalet har udgjort sit eget sogn med præstefællesskab med Sct. Jørgensbjerg Sogn.

1930: Den nye præst, pastor C.L. Toft, påbegynder forsøg med at udføre socialt hjælpearbejde på hospitalet af den art, som er kendt fra andre lande, særlig Amerika. Det gjaldt om på bedste måde at hjælpe patienter, der kunne udskri-

ves, og som i mange tilfælde var familieforsørgere, til så gode levekår som muligt, og for andre, som nylig var indlagt, at redde, hvad der var af værdi for dem, så længe de ved sygdommen var afskåret fra selv at tage affære. (beretning for 1930). Dette arbejde blev udvidet de følgende år og omtales særskilt i årsberetningerne.

1965: Den 5. december indvies et nyt orgel, bygget af Axel Starup. Det afløste det harmonium, som indtil da blev brugt.

I et lokale ved siden af kirken var hospitalets medicinstue fra husets ibrugtagning og senere fagbibliotek. Rummet er senest anvendt som kaffestue for kirkegængerne. Kvindehospitalets apotek blev etableret i stueetagen i det senere patientbibliotek.

I 2011 ophørte kirken med at have regelmæssige søndagsgudstjenester. Den sidste højmesse afholdtes 23. august 2011 og den forrettedes af pastor Johannes Hatorp.

I et mindre rum ved siden af det tidligere apotek var der konsultationslokale for "funktionærlægen". Det blev senere til en del af sekretariat for afd. C, og fik tilnavnet "Jomfruburet".

Alteret

Kirkens loft

Kirkerummet

Kirkesølvet fra 1695

Fattigvæsenets tak til Claudi Rosset for betydelige donationer til Pesthuset:

I taknemmelighed over modtagelsen af de mange penge bekostede fattigvæsenet 1765 opsætningen af Rossets buste i Pesthusets kirke. Ideen var Hempels, det har han selv - i et anfald af forfængelighed - noteret ud for et brev optegnet i Koventhusets kopibog, der nu findes på Landsarkivet for Sjælland. Under beslutningsprocessen var han derimod, som det fremgår af det følgende, villig til at lade andre få æren. I maj 1765 sendte fattigvæsenets direktion Hempel følgende skrivelse: For at vise Hr. Claudi Rosset for hans gave til Pest Huuset et Erkendelighedstegn, som tillige kunde tjene ham og andre til Opmuntring, er vi falden paa de Tanker, at lade paa et bekvemt Sted i Pest Huuset opsætte hans Buste af Sten, og naar samme Bekostning ej overstiger den Summa af 100 Rigsdaler, kan Hr. Inspektøren jo før jo bedre lade den forfærdige, samt indsende os Forslag til en convenabel (d.e. passende) Inskription paa samme. I margenen ud for dette har Hempel så tilskrevet: "efter tvende Gange Afslag paa mit Forslag herom, talte jeg med Falsen og Bagger (medlemmer af fattigvæsenets direktion) og bad dem indse, at naar de lod opsætte Rosset et Æreminde, var det dem selv som Direktører et æresminde, i modsat Fald ikke at ville, da en Skam for dem ikke at skønne eller opmuntre andre til Velgørenhed mod Stiftelsen. Derfor disse Ord (ovenstående brev) som jeg bad dem skrive, og ikke give mig Æren at have foreslaaet det, men dem selv"

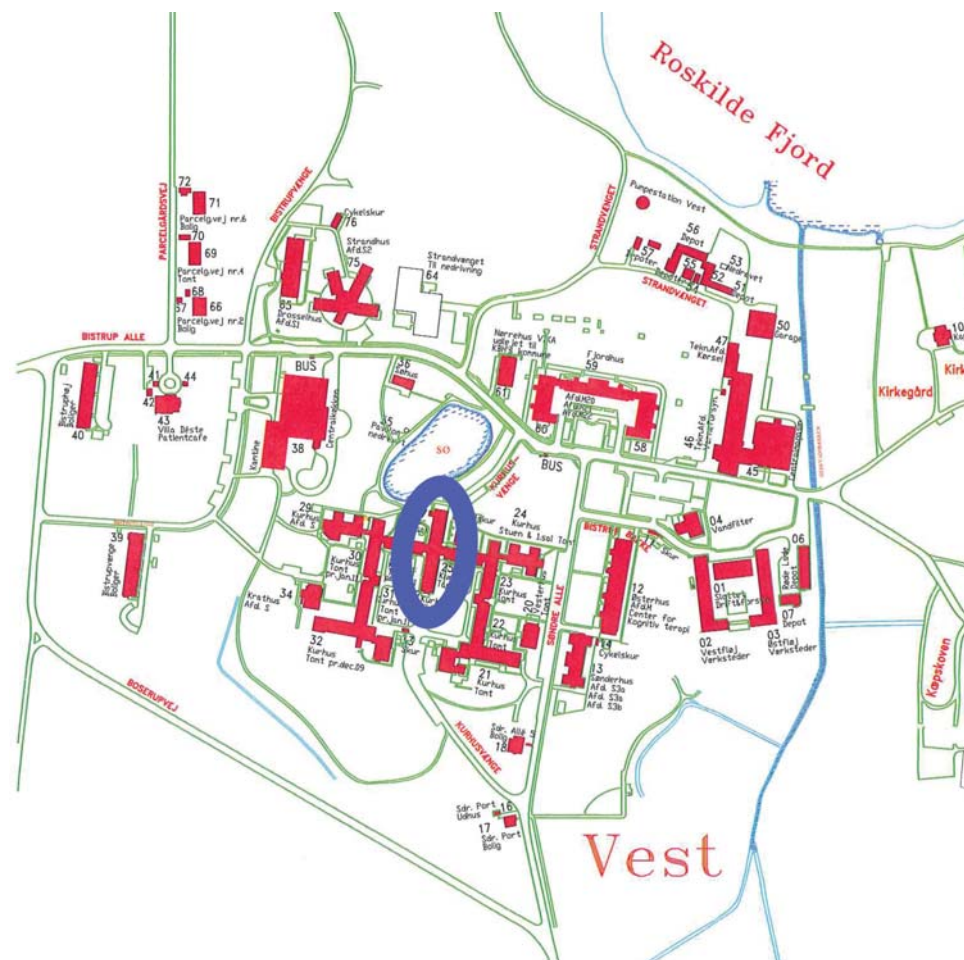
Hempel tog straks kontakt med billedhuggeren Johann Gottfried Grund, som ville levere en sandstensbuste på piedestal for 100 rigsdaler, og en god måned senere sendte inspektøren en skrivelse til fattigvæsenets direktion med forslag til opstilling og inskriptioner. Tegninger og tekster vedlagdes som bilag men er desværre ikke bevaret. Det fremgår imidlertid, at Hempel forestillede sig busten opstillet i kirken ved siden af alteret, omgivet af skriffelter. Busten blev leveret og opsat i november 1765. De samlede udgifter blev ialt 140 rigsdaler, hvilket var en betydelig overskridelse af budgettet; men opmærksomheden undlod ikke at gøre sin virkning. Det følgende år betalte Rosset for opstillingen af et nyt alter, og ved at afhjælpe brøstfældigheder for yderligere ca. 150 rigsdaler fik kirken "en ordentligere indretning dels til Ziir (d.e. pynt) og dels til Nytte for Kirken og Huuset «. (Kilde: 1750 ca om Pesthuset i København af Sven Rask i Nationalmuseets Arbejdsmark fra 1985. Fra samlingen af materiale om hospitalet i Sct. Hans Hospitals patientbibliotek. Digitaliseret 2012).

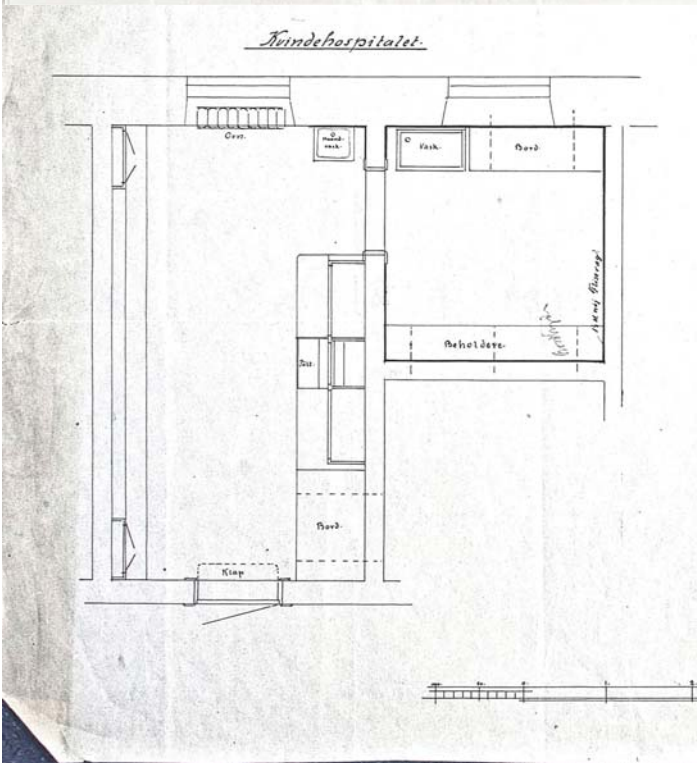
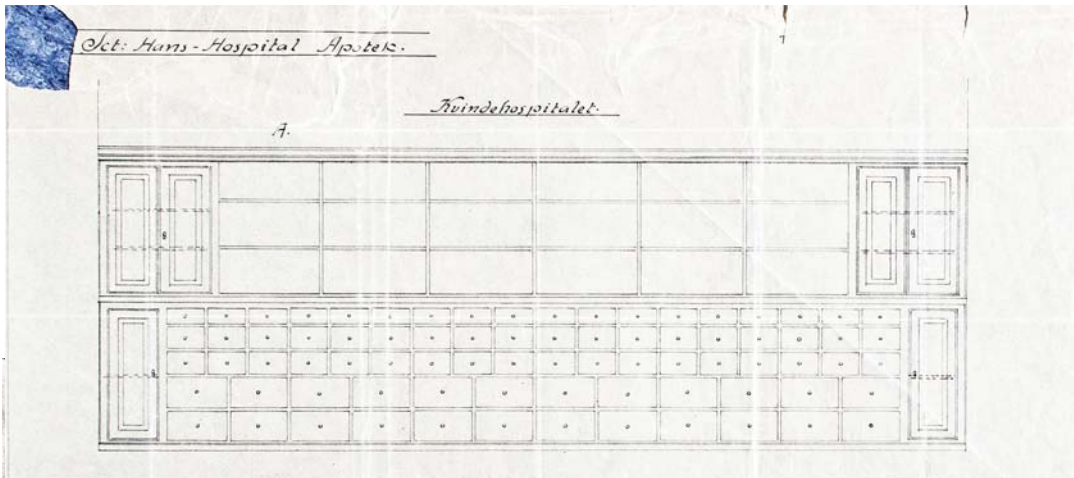
Kurhus. Bygn. 27, stuen

Opført år: 1860
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 27
SHH gammelt bygningsnr.: 4
BBR/OIS bygningsnr.: 114
Stadsarkitektnummer: 2008-19
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 9
Tegninger og
beskrivelser: 37

I etagen under kirken, var der administration og inspektørkontor (og bolig for kontorassistenten) indtil Slottet blev omdannet til disse formål i 1872. Herefter blev lokalerne omdannet til en vagtafdeling for kvinder. En afdeling "a surveillance continue" for 15 selvmordstruede patienter med 1 syvsengsstue, 1 tresengsstue, 1 tosengsstue og 1 enestue og en fælles opholds- og spisestue. En nyskabelse, der blev taget i brug den 1. november 1874. (Årsberetning) Apoteket for kvindehospitalet blev indrettet i en del af de lokaler, der senere blev omdannet til patientbibliotek (tegning) i 1919, hvor leverancen af medicin til hospitalet blev overdraget til Bispebjerg Hospitals Apotek (Årsberetning 1919). Patientbiblioteket rådede i 1893 over mere end 4000 bind og der blev holdt et betydeligt antal blade (15 dagblade og 9 ugeblade). Det økonomiske grundlag var oprindeligt gaver og de indtægter, der kom fra de bøder, som opsynet blev idømt, men i 1894 var bevillingen på 450 kr som "sætter os i stand til at ansøge os det bedste af, hvad det dansk-norske bogmarked bringer". Vedligeholdelsen af samlingen var en stor opgave for bogbinderværkstedet på hospitalet, der også sørgede for at manglende side blev erstattet af håndskrevne erstatningssider. Det årlige udlån var på omkring 8000 bind. (Årsberetning 1893). I 1894 blev der anskaffet et lille trykkeri hvor indlagte typografer kunne bruge deres evner. Siden 1948 har Københavns biblioteksvæsen haft en afdeling på Sct. Hans Hospital, og den har ligget i disse lokaler siden 1960. Patientbiblioteket blev efterhånden udvidet med en musikafdeling til aflytning af en større pladesamling og indretningen blev moderniseret. (Tegning 1973). Biblioteket overgik til at blive drevet (finansieret) af Københavns Biblioteksvæsen, der lukkede det i 2010. Lysekronen i trapperummet: Kronen blev fundet adskilt på loftet i Kurhuset. Efter istandsættelse er den påny ophængt i trapperummet.

Lokalerne hvor patientbiblioteket og før det apoteket på kvindehospitalet lå

Kurhus. Bygn. 27, kælderen

Opført år: 1860
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 27
SHH gammelt bygningsnr.: 4
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-19
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 6
Tegninger og
beskrivelser: 6

Hospitalets museum er indrettet i det tidligere køkken, der fra 1860 til 1900 lavede mad til patienterne i Kurhus.

Ved opførelsen af Kurhus blev det indrettet til at lave mad til "indtil 200 personer i flere forplejningsklasser".

Lokalerne rummede pigekamre, tilberedningskøkken og depotrum.

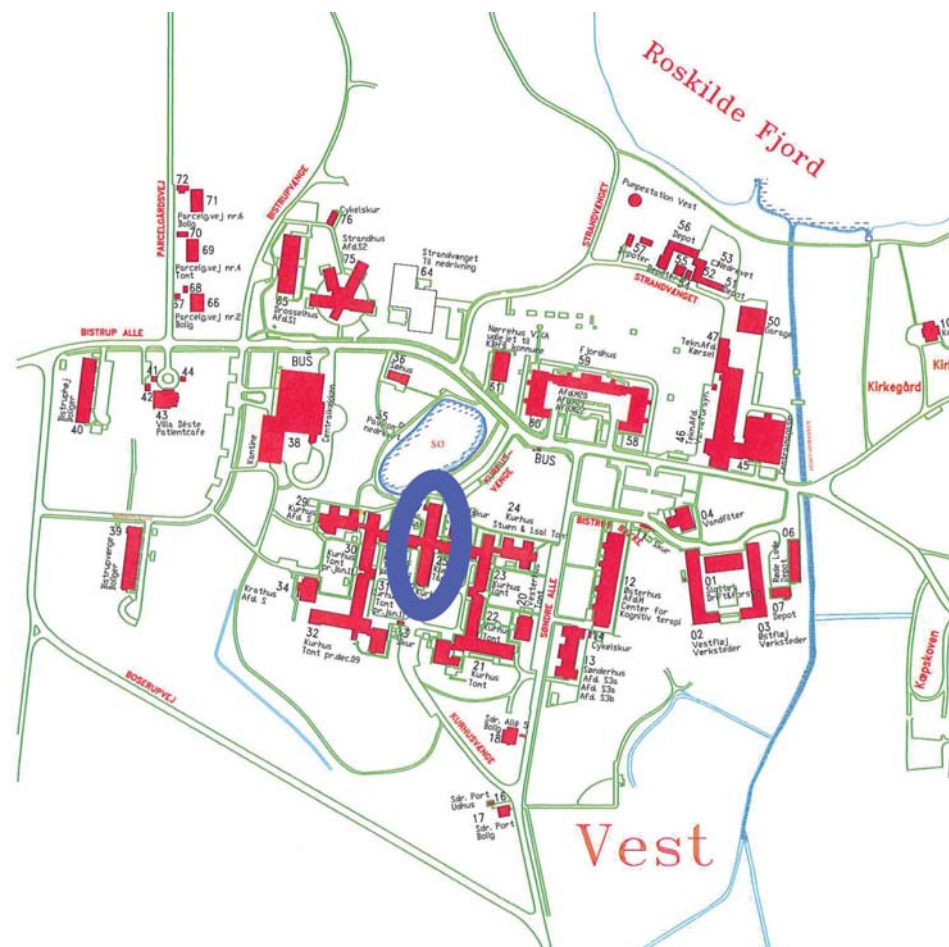
1932: Anskaffelse af komfur, dampgryde, kaffemaskine m.m. Kurhusets hovedkøkken (Årsberetning).

En klokke sad på sydgavlen af kirketårnet, og den blev brugt til at annoncere at maden var færdig. Der er en gang på tværs under bygningen, hvor personalet fra afdelingerne kunne afhente spandene med den tilberedte mad, der blev skubbet ud gennem luger fra køkkenet til gangen.

Museet blev flyttet til lokalerne i forbindelse med salget af Toftehus til Roskilde amt. Museet har haft lokaler på hospitalet siden 1972. (Og toiletterne i forgangen blev indrettede i 1974 (Tegning)).

Blandt de udstillede genstande er effekter og kunstgenstande lavet af patienter som Karoline, Glarmesteren og mange flere samt andre gamle effekter og billeder fra hospitalet og dets udvikling.

Overlæge Karin Garde har gennem en lang årrække udviklet museet til dets nuværende høje niveau.

Det gamle køkken i kælderen under Kurhus fra 1860

Kurhus B28

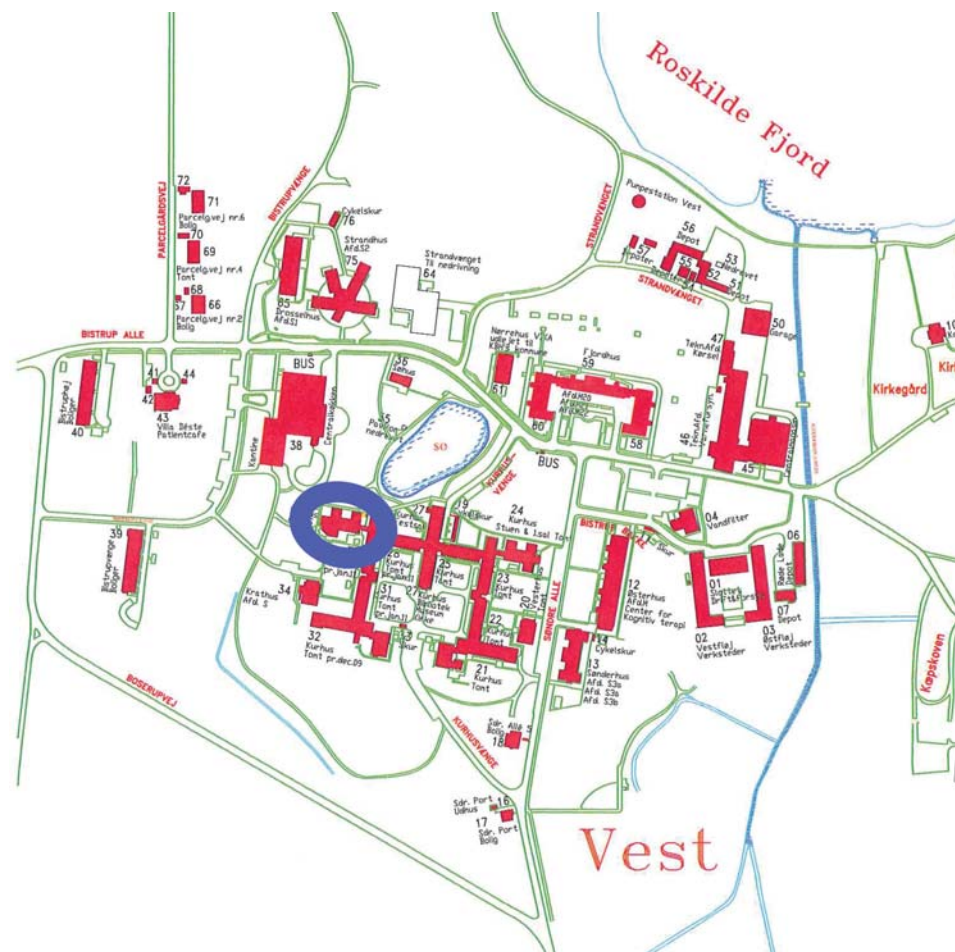
Medicinskab med elektronisk patientjournal

Kurhus, Bygn. 29

Opført år: 1905
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 29
SHH gammelt bygningsnr.: VI
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-12
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 25
Tegninger og beskrivelser: 36

1904: Henry Meyer tegner tilbygningen som vagtafdeling med plads til 18 kvindelige patienter.
1905: Vagtafdeling opført for 24 kvindelige patienter. På førstesalen eneværelser for 6 sygeplejersker, dagligstue m.m.
1906: Bevilling af Kommunalbestyrelsen til montering af de 2 nybyggede vagtafdelinger på 25.000 kr. Taget i brug i efteråret 1906.
1916: 24 kvindelige patienter.
1940: 26 sengepladser.
1983: Indretning af gartnerrum og toilet i kælderen.
1994: Brandsikring.
1996: Indretning af lokaler til frisør og fodklinik.
2005: Afdelingskontor for afdeling L i stueetagen.
I kælderen arkiv for hospitalets administration, redskabsrum for håndværkere m.v.

Kurhus B29. Vagtafdeling

Kurhus B29. Vagtafdeling. 1. sal

Kurhus B29. Vagtafdeling, tagterrassen

Kurhus B29. Vagtafdeling

Kurhus B30-31

Kurhus B30-31

Kurhus B31

Kurhus, Bygn. 32

Opført år: 1860
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 32
SHH gammelt bygningsnr.: IV
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-9
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 11
Tegninger og beskrivelser: 43

Ved Kurhusets opførelse var det celleafdelingen for kvinder. Med med 10 celler til "støjende og voldsomme patienter" og nogle andre højtstående vinduer og med høje mure omkring haven.

I bygningens kælder var der opbevaringsrum for frugt, kul, linned m.m.

På et af billederne er vist en vinduessikringsanordning, der ved hjælp af en lås på indersiden tillod at vinduer kunne stå lidt åbne uden at patienter kunne absentere gennem vinduet.

1905: 1 af cellerne taget ind til permanent bad, og 4 andre celler slået sammen 2 og 2 til 4sengsstuer. De små højtstående vinduer erstattede med vinduer i normal højde.

1912: Yderlige 2 celler slås sammen til en 4sengsstue og der etableres et permanent bad med 4 badekar. Alle vinduer føres ned i normalhøjde. De 2 resterende celler omdannet til 2 2sengsstuer.

1916: Den gamle "Celleafdeling" for 26 patienter. (Jubilæumsskrift)

1944: Om- og tilbygning af kælder og etablering af overdækket terrasse (tegning)

1945: Ombygning og modernisering: 1 seksengsstue, 3 firesengsstuer, 1 tresengsstue og 3 enestuer, ialt 24 sengepladser. (Tegning).

1974: Modernisering af toiletter i afsnit C4. (Tegning).

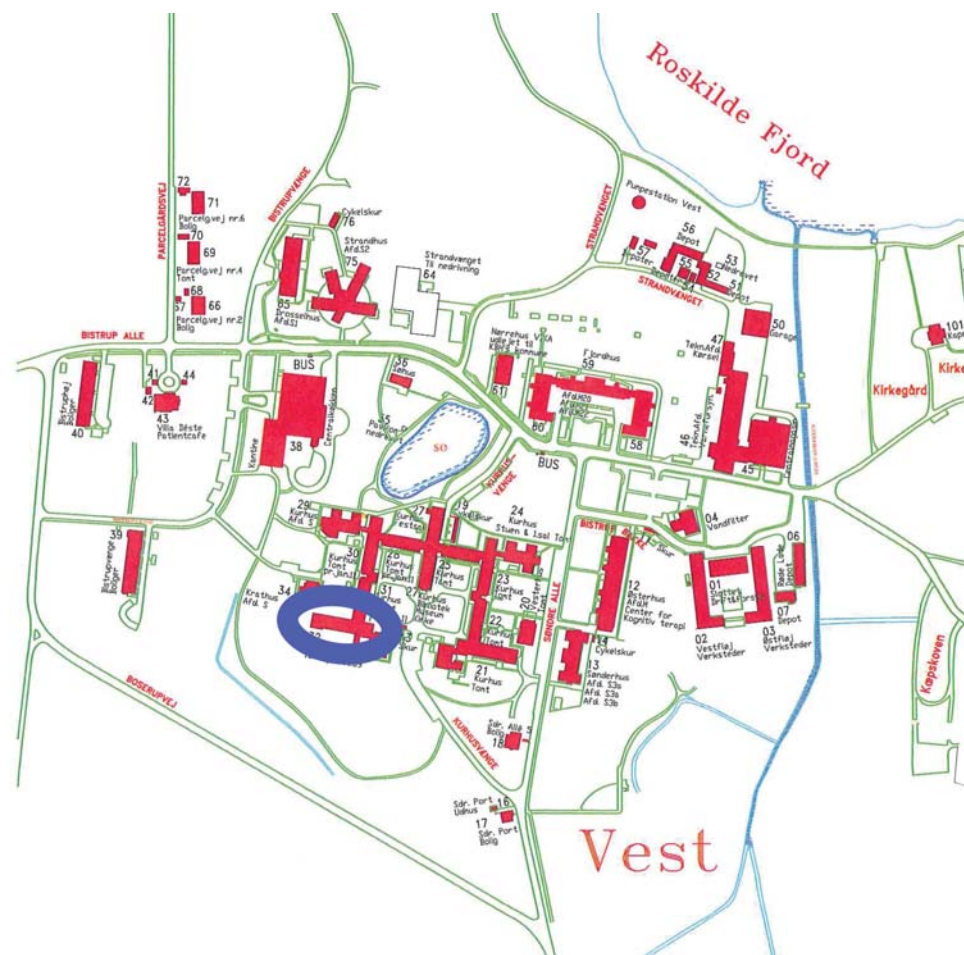
1980: Frisør og fodklinik i B32s tilbygning

1981: Brandsikring m. reserveudgang gennem kælderen i vestenden. (Tegning).

1981: Modernisering af køkken i afsnit C4 (Tegning).

1990: Panel til lyd-dæmpning opsat i det gennemgående rum (Tegning).

2005: stuen: Afsnit L5: Langtidsrehabilitering 17 patienter i enestuer med åben funktion.

Kurhus B32

Kurhus B32

Kurhus B32

Kurhus Bygn. 32 tilbygning

Opført år: 1888
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 32
SHH gammelt bygningsnr.: V
BBR/OIS bygningsnr.: 115
Stadsarkitektnummer: 2008-10
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 3
Tegninger og
beskrivelser: 36

Vagtafdeling for 15 kvinder. Opført senere end Kurhuset og dermed ikke en del af det fredede Kurhus. Arkitekt Henry Meyer.

Havde ved ibrugtagningen i januar 1888 2 sengestuer a 6 senge til patienter af 3. forplejningsklasse, 2 stuer a 2 senge til 2. forplejningsklasse og 1 stue til 1 patient af 1. forplejningsklasse. (Årsberetning 1888).

1914: anvendt til 15 ell. 17 patienter.

1916: 15 kvinder.

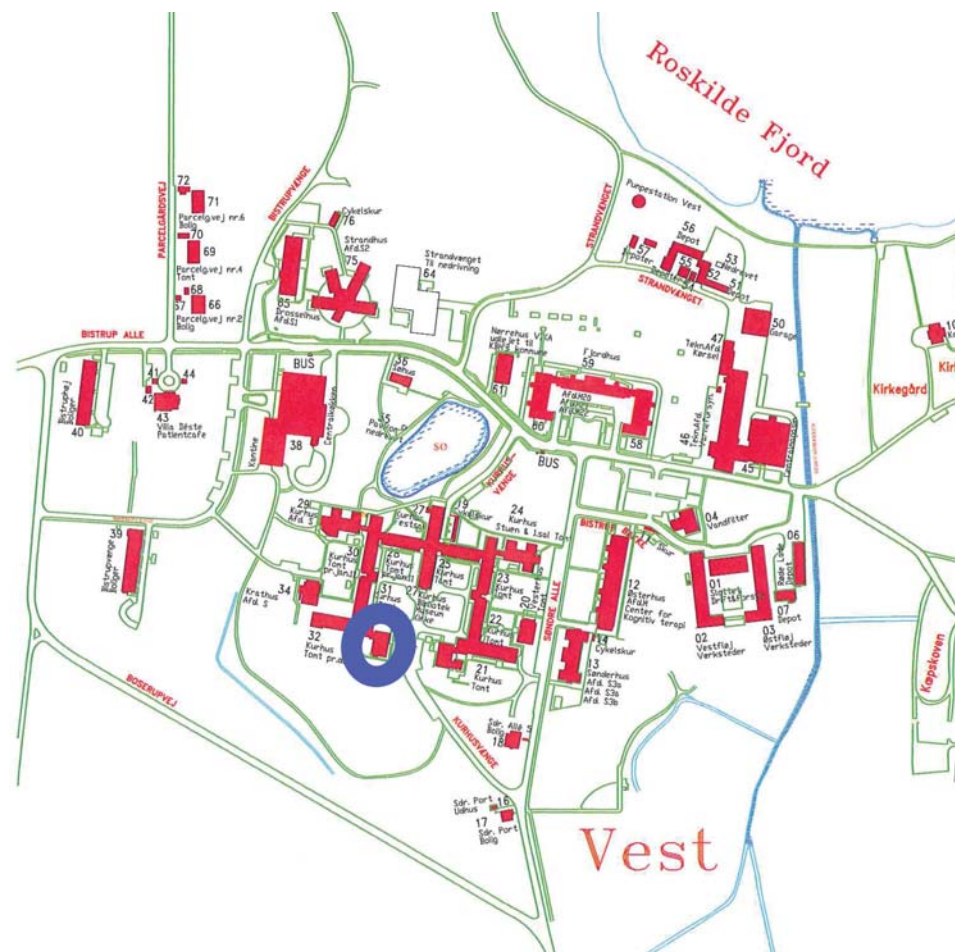
1949: Ombygning og modernisering af toiletter og baderum (tegning)

Det var i denne bygning der blev indrettet en lille selvstændig lejlighed til "Fru L.", der var i familie med en velhavende københavnsk fabrikant.

1990: Indretning af bad og omklædning i rengøringsrum (rum 21).

1994: Bygningen anvendes til blodprøvetagning, frisør og fodklinik. Rampen mod øst etableret af hensyn til gangbesværede patienter til disse aktiviteter.

1996: Indretning til 4 skærmede senge til afsnit U 1 og modernisering af bad og toiletter, medicin- og vaskerum. (Tegninger).

Kurhus B32 tilbygning

Kurhus B32 tilbygning

Kurhus B32 tilbygning ca 1910

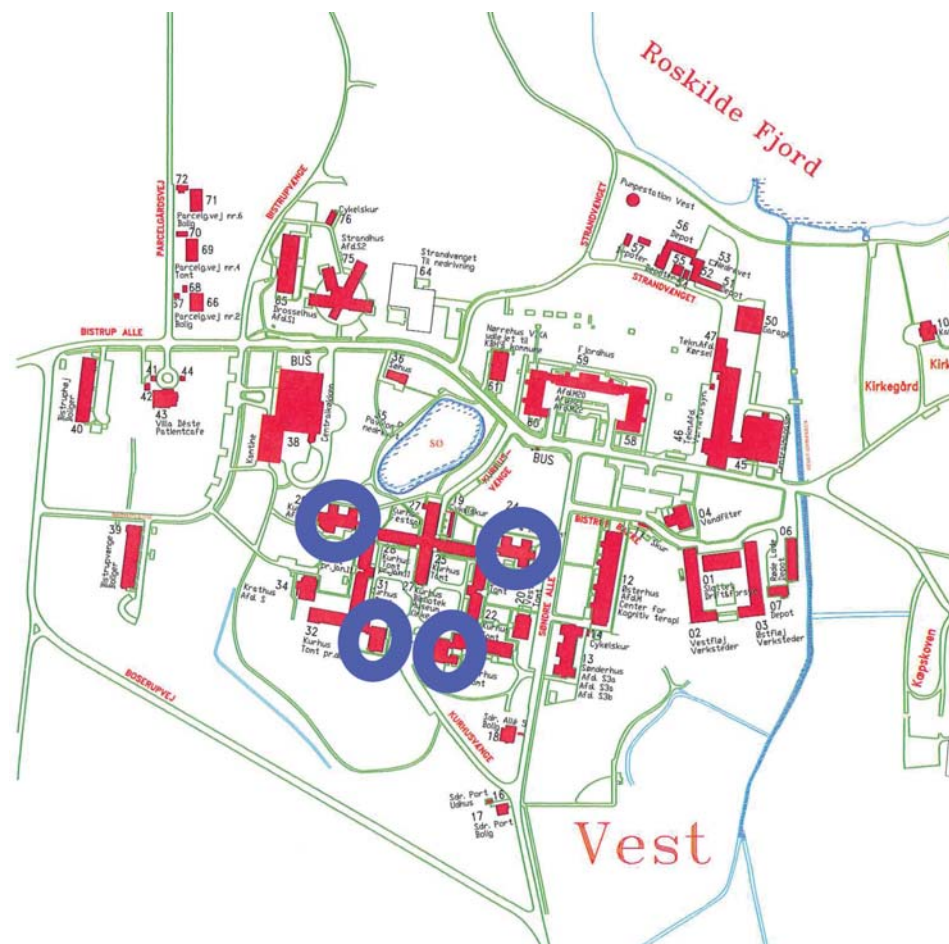
Vagtafdelinger

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 14
Tegninger og
beskrivelser: 3

Vagtafdelingerne, der blev tilføjet til Kurhuset efter dets færdiggørelse, var især udtryk for en fornyelse i behandlingen, hvor selvmordstruede og andre patienter krævede en mere intens overvågning.

Den første vagtafdeling blev indrettet i de lokaler under Kirken, hvor administrationen havde haft til huse inden flytningen til Slottet i 1872 (og hvor patientbiblioteket senest har haft til huse i mange år).

Vagtafdelingerne er ikke omfattede af fredningen af Kurhus.

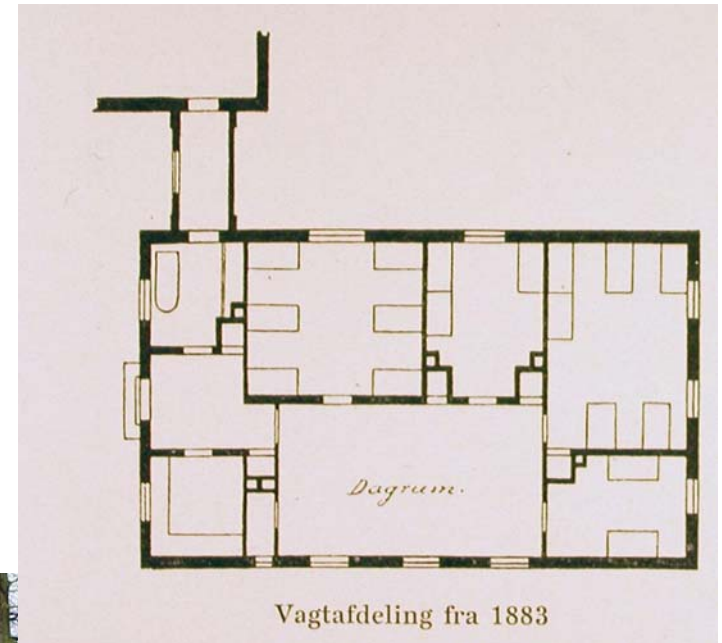

Kurhus B32

Kurhus B21

Vagtafdeling fra 1883

Kurhus B21

Vagtafdelingen fra 1905

Kurhus B24

Kurhus B24

Kurhus B29

Maskinhus. Bygn. 46

Opført år: 1883
Bebygget areal, m²: 1897
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 2190
SHH bygningsnr.: 46
SHH gammelt bygningsnr.: 14
BBR/OIS bygningsnr.: 53
Stadsarkitektnummer: 2008-68
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 50
Tegninger og
beskrivelser: 121

Arkitekt: Henry Meyer.

1903-07 Der opførtes et elektricitetsværk og der installeredes centralvarme og varmtvandsanlæg m. v. (b. f. 1902-03, s. 1825f. ; 1903-04, s. 692f. ; 1904-05, s. 43f.).

1904-5: Det nye Central Dampkedel- og Maskinhus under tag og installation af Dampkedler, Dampmaskiner m.v. i fuld gang. (Årsberetning).

1905: Udvidet, og elbelysning installeres i afdelingerne.

Elektricitetsproducerende maskiner:

År:	Type:	Fabrikat:	Ydelse:	Dynamo:
1905	Dampmaskine	?	100 hk	56 kW
1905	Dampmaskine	?	100 hk	56 kW
1917	Vandturbin	T.H.Mahler	35 hk	20 kW Siemens
1920 ca.	?	?	?	(ca. 100 hk)65 kW nedtaget i 1944
1931	Modtryksturbin	Atlas	345 hk	200 kW (tegning)
1944	Dampturbin	Atlas		300 kW Thrige Turbodynamo
?	Dampturbin	?	?	?

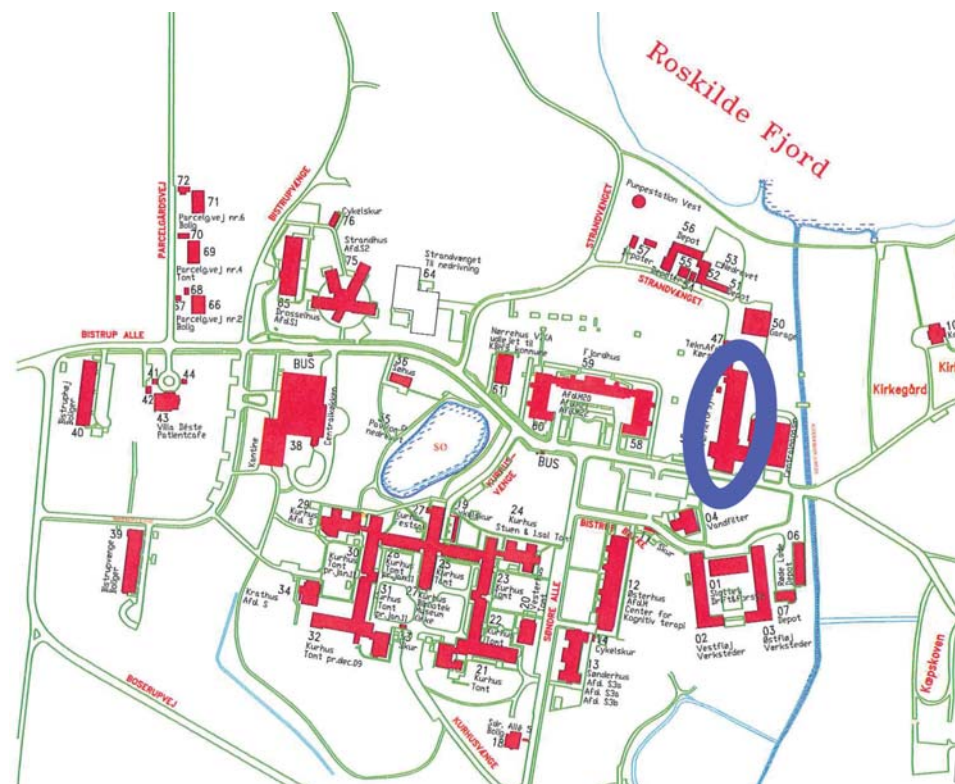
(kilde: Maskinmester Finn Søholt)

I 1905 blev der indrettet vaskeri i kedelbygningens nordlige ende til tøj fra urenlige patienter. Tørrestuen blev opvarmet med varm luft fra beholderrummet. (Absalon nr. 202, 1911)

1927: Maskinhusets værksted forandret/udvidet (Tegning).

1929: Udvidet i forbindelse med opførelsen af Birkehus og Toftehus og vaskeriet i kedelbygningen sløjfet. Nyt kulrum og desinfektionsrum samt tørrestue mod nord opført. (Tegning)

1931: Udvidet.

1933: Anskaffelse af en centrifugalpumpe til Maskinhuset, Kvindehospital, til opvarmningsanlægget og udskiftning i tunnellerne på kvindehospital af tilstenede hovedledninger. (Årsberetning)

1940: Etablering af sireneanlæg på Sct. Hans Hospital (Brf. 40-41 pag 311).

1953: Udvidelse af beholderrum (Tegning).

1957: Udvidelse af kedelkapacitet i nyt kedelhus med 2 nye vinterkedler. Lille toiletbygning tilføjes mod nord.

1958: Ny skorsten

1965: Bevilling til overførsel af resterende jævnstrømsforsynede dele af hospital til vekselstrøm. (Brf. 64-65 pag.2662).

1972: Bevilling på 3,7 mio. kr. til fornyelse af hoveddampledningen til østhospital. (Mag.2.afd. j.nr. 42-27/1972). Merudgift på 450.000 kr.

1973: Udskiftning af 2 economizere til højtrykskedlerne (Mag.2.afd. j.nr. 41-4-1973)

1978: Bevilling på 4 750 000 kr. til udskiftning af 3 50 år gamle sommerkedler og af oliefyr på vinterkedlerne (Magistratens 2. afdeling j.nr. 270/78).

1979: Nye porte og døre i kedelbygningen.

1984: Indretning af omklædningsrum i den nordlige gavl af kedelbygningen.

Den sydligste del af maskinhuset blev også kaldt maskinstuen.

Kedelcentralen er udbygget til at forsyne hele hospitalet med varme og vand.

Tidligere var der også elværk til belysning på hospitalet, og før den tid et gasværk til belysning.

Efter installation af fjernvarme, er de gamle sommerkedler udlejet til fjernvarmeselskabet, så de kan bruges som ekstra kapacitet i spidsbelastningsperioderne.

De gamle vinterkedler står i den høje bygning, og de er ikke mere i drift.

Skorstenen er efterspurgt som mast for mobiltelefonantenner.

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevaringsværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som bevaringsværdig således (1 = høj værdi på en skala til 10):

Vurdering af arkitektonisk værdi: 5

Kulturhistorisk værdi: 3

Miljømæssig værdi: 3

Originalitetsværdi: 2

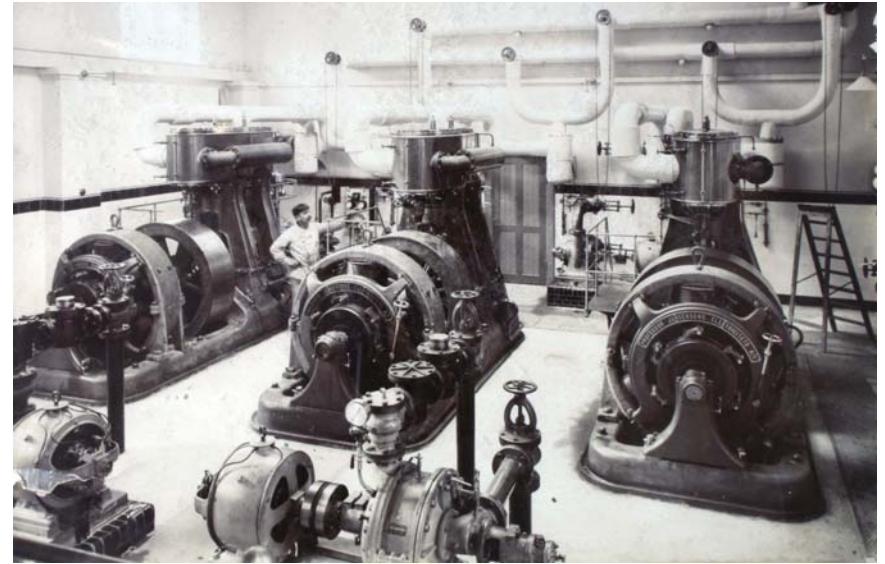
Tilstandsværdi: 5

Bevaringsværdi: 4

Vurderingsdato: 6. juli 1989

Maskinhuset m. kedelbygninger m.m. set fra øst

De første el-producerende maskiner fra 1905

Kedelpladsen

Maskinhuset m. elværksbygning m.m. set fra sydvest

Nørrehus set fra syd

Nørrehus set fra øst

Nørrehus set fra nord

Parcelgårdsvej 2. Bygn. 66.

Opført år: 1922
Bebygget areal, m²: 151
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 347
SHH bygningsnr.: 66
SHH gammelt bygningsnr.: 46 a
BBR/OIS bygningsnr.: 34
Stadsarkitektnummer: 2008-
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Arkitekt A. Clemmensen.

Funktionærbolig

1930-erne: Max Schmidt

Bolig

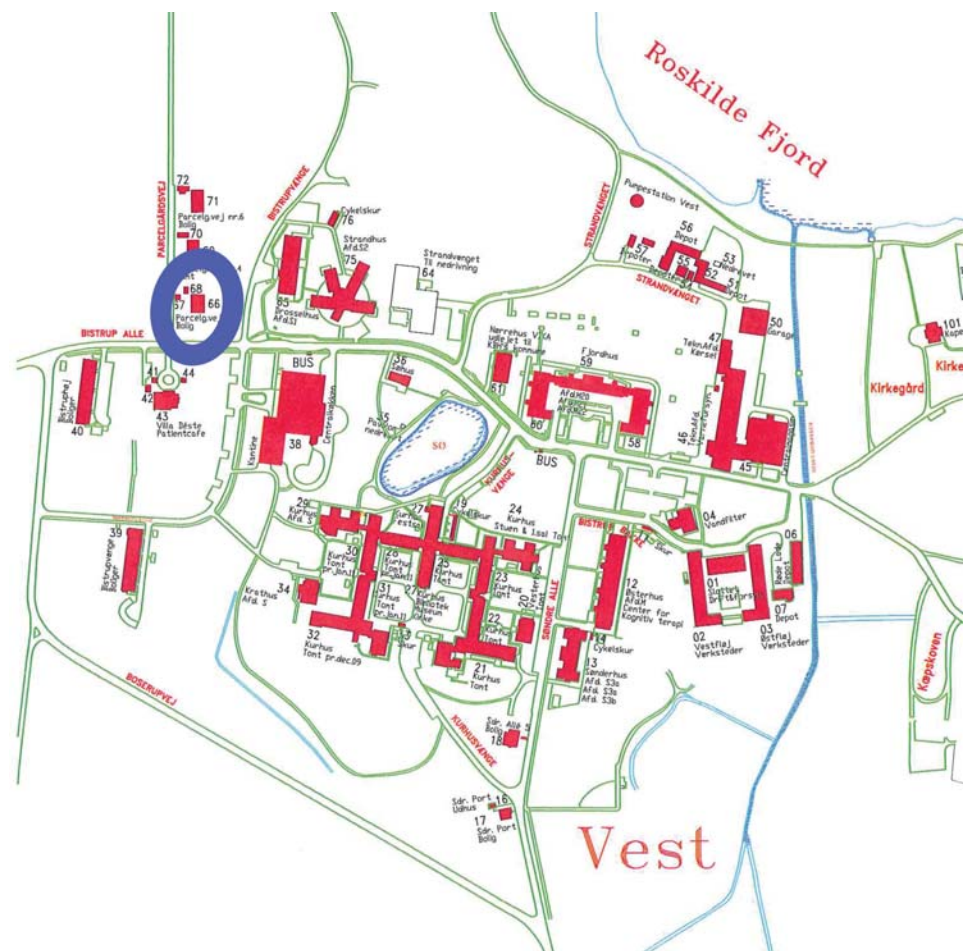
1961-1972: Overlæge Svend Munch-Petersen,

1983-1993: Sikkerhedsleder Philip Maleszyn,

1998: Maskinmester Poul Richard Jensen

2013: Overlæge Ole Hetmar

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 7
Tegninger og
beskrivelser: 9

Parcelgårdsvej 2

Parcelgårdsvej 4, bygn. 69

Opført år: 1966
Bebygget areal, m²: 160
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 217
SHH bygningsnr.: 69
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 1
Stadsarkitektnummer: 2008-49
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 ED

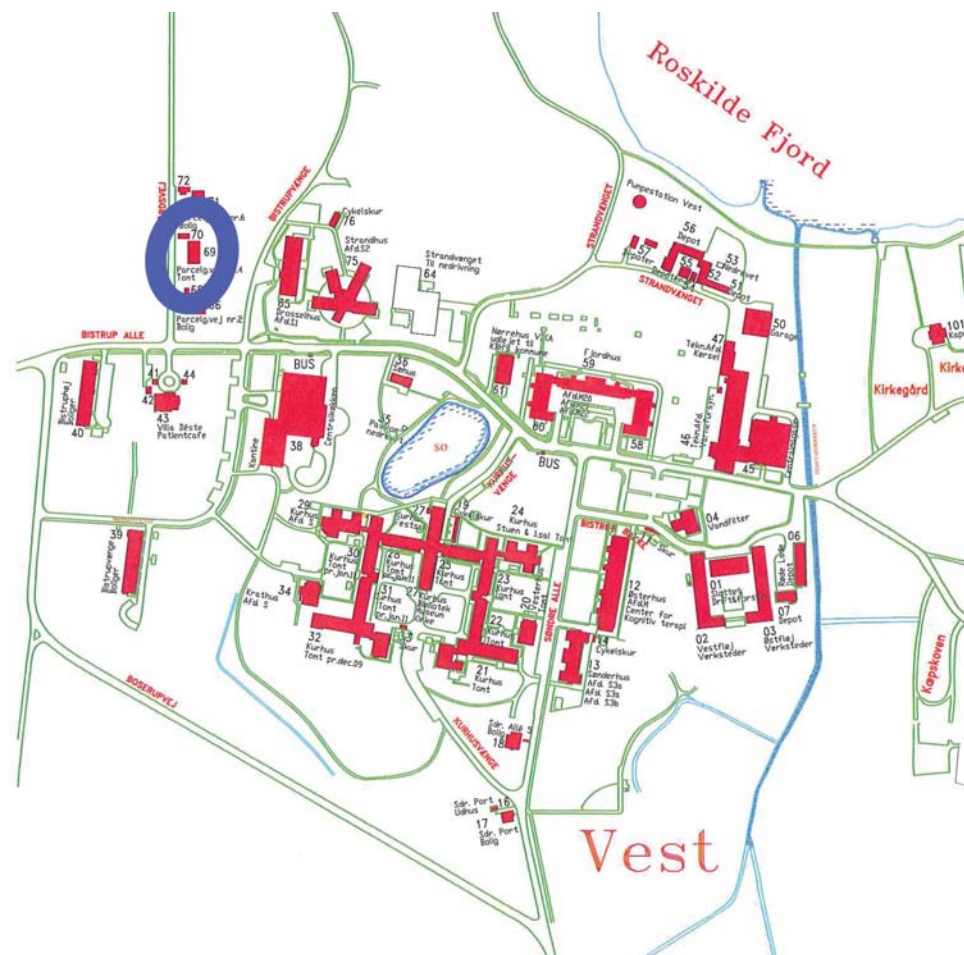
Digitalt materiale:
Fotos: 4
Tegninger og beskrivelser: 2

1963 Bevilling til opførelse af 2 boliger til assisterende overlæger (Parcelgårdsvej 4 og 6) (Brf. 62-63 pag.2556).

1965: Overførsel af 2 parceller til hospitalsvæsenet fra ejendomsdirektoratet (Parcelgårdsvej 4 og 6) (Brf. 64-65 pag. 1886).

Bygn. 69. Funktionærbolig. Bolig for bl.a.

Ca 1961: overlæge Preben Bender-Petersen
overlæge Hans Raben.

Parcelgårdsvej 4

Parcelgårdsvej 6. Bygn. 71,

Opført år: 1966
Bebygget areal, m²: 160
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 217
SHH bygningsnr.: 71
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 1
Stadsarkitektnummer: 2008-50
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 ED

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 5
Tegninger og
beskrivelser: 2

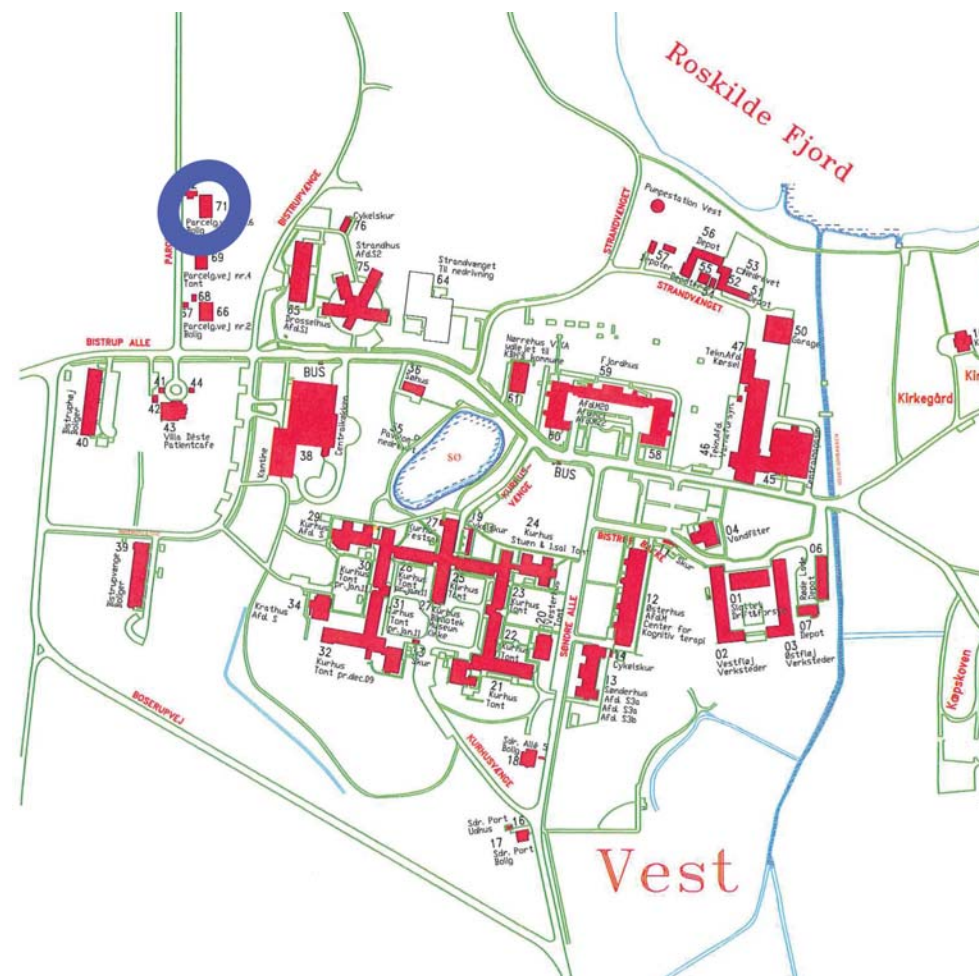
1963 Bevilling til opførelse af 2 boliger til assisterende overlæger (Parcelgårdsvej 4 og 6) (Brf. 62-63 pag.2556).

1965: Overførsel af 2 parceller til hospitalsvæsenet fra ejendomsdirektoratet (Parcelgårdsvej 4 og 6) (Brf. 64-65 pag. 1886).

Funktionærbolig.

Bolig for

Ca 1965-1972: overlæge Mogens Møllergaard,
lægelig direktør Rasmus Fog

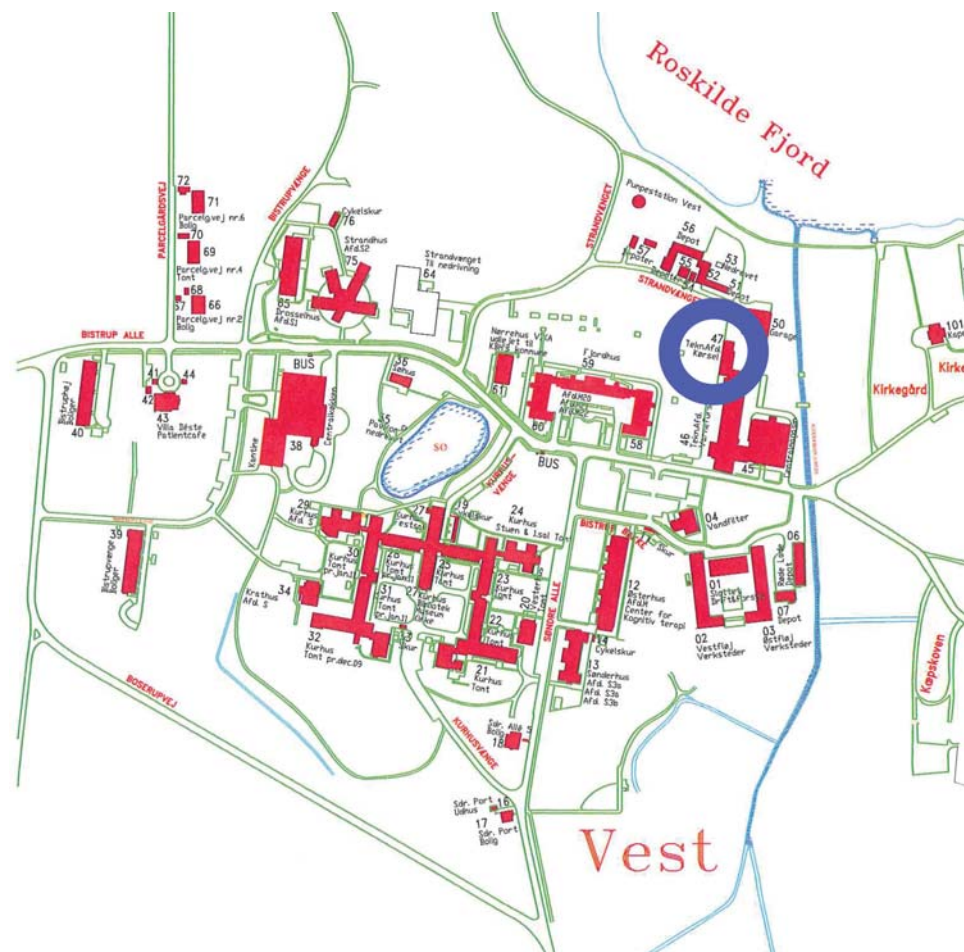
Parcelgårdsvej 6

Portørcentral. Bygn. 47

Opført år: 1930
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 47
SHH gammelt bygningsnr.: 5
BBR/OIS bygningsnr.: 53
Stadsarkitektnummer: 2008-89
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 3
Tegninger og
beskrivelser: 21

Et hus til spandevask blev opført 1930 og det brændte i 1960. Hospitalets madaffald blev desinficeret (kogt) i dette særlige hus bag kedelcentralen, for derefter at blive anvendt som svinefoder på Parcelgården. 1960: Bevilling til opførelse af bygning for spandevask, madaffaldskøgeri samt forbrændingsanlæg. (Brf. 60-61 pag. 997). Ovenpå og udenom dette hus er den nyere portørcentral bygget, og rampen udenpå huset er et levn fra den tid hvor madaffaldet blev læsset af og på vogne på stedet. Vaskehal til hospitalets køretøjer blev en naturlig følge af at al transport internt på hospitalet af patienter, mad og varer med tiden fandt sted med biler.

Portørcentral med folkerum, kontorer og bilvaskeanlæg

Transport anno ca 1950 til Parcelgården (?)

Rensningsanlæg, Pumpehus bygn. 57

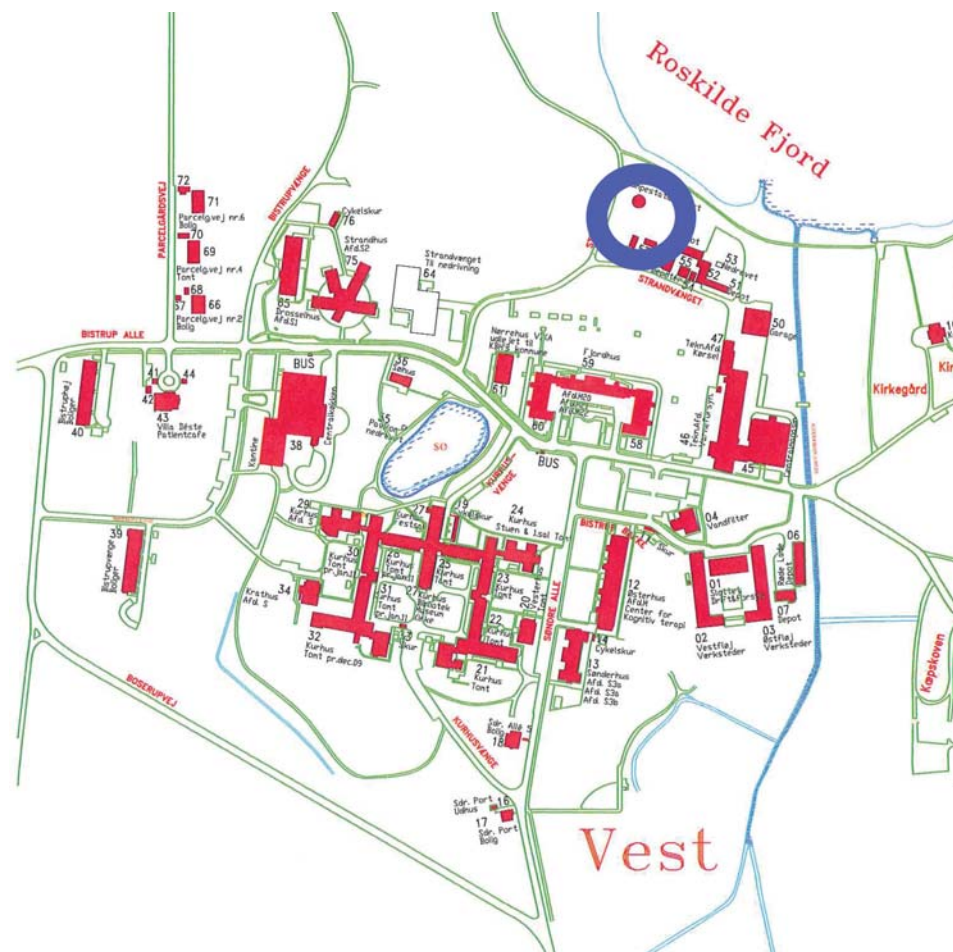
Opført år: 1950
Bebygget areal, m²: 50
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 50
SHH bygningsnr.: 57
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 44
Stadsarkitektnummer: 2008-
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 2
Tegninger og beskrivelser: 2

1942: Etablering af et spildevandsbehandlingsanlæg ved kvindehospitalet (Brf. 42-43 pag. 318).

1950: Pumpehus opført. (tegning)

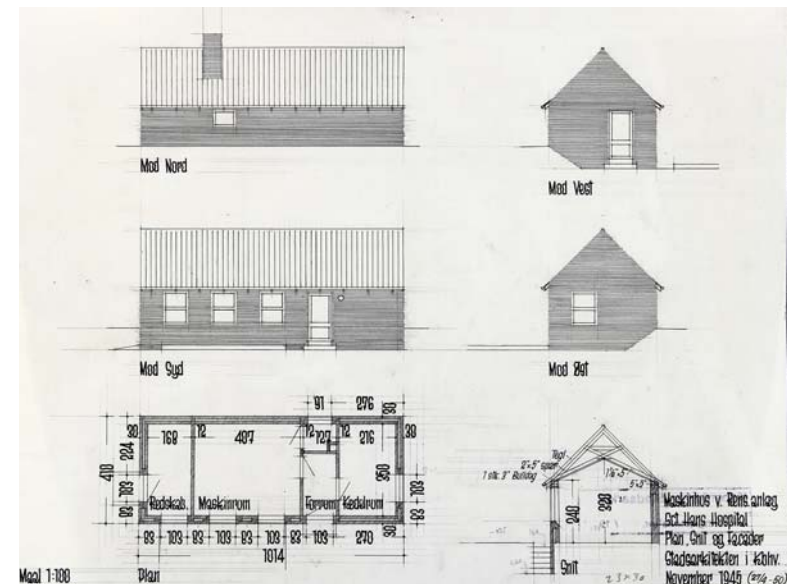
Rest af rensningsanlægget på Vesthospitalet. Der var rensningsanlæg på Vesthospitalet, på Østhospitalet og på Boserup (og på Avnstrup). Ligesom hospitalet producerede sit eget vand, stod hospitalet også for at rense sit spildevand. Stigende krav til spildevandsrensningen førte imidlertid til at hospitalets spildevand nu renses i Roskildes rensningsanlæg, der er nabo til hospitalet. Men vandet produceres stadigvæk lokalt fra egne vandboringer.

Rester af det tidligere rensningsanlæg efter tilslutning til Roskildeegnens Rensningsanlæg

- og tegning til huset ved rensningsanlægget fra 1950

Røde lade, bygn. 06

Opført år: 1872
Bebygget areal, m²: 389
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 389
SHH bygningsnr.: 6
SHH gammelt bygningsnr.: 18 b
BBR/OIS bygningsnr.: 107
Stadsarkitektnummer: 2008-132
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 8
Tegninger og
beskrivelser: 14

Opført 1872 af gode materialer fra den tidligere Røde Lade, der lå i det sydvestlige hjørne af lemmestiftelsen (Beretn.f.1872 pag.37). Den blev nedrevet forud for opførelsen af Fjordhus.

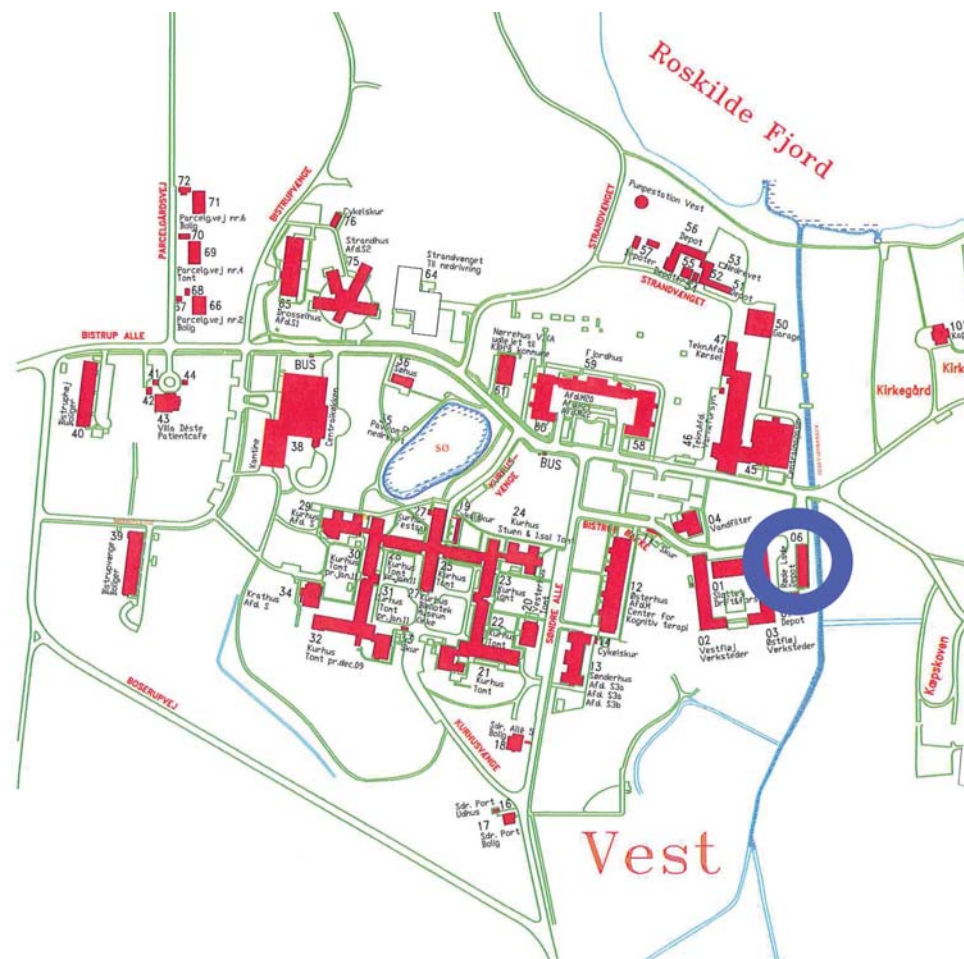
Røde Lade havde oprindeligt kun 6 fag.

Huset blev ombygget 1930.

(Et mindre materielhus med folkerum for gartneriets personale nord for Kæpskovene har også været kaldt Røde Hus eller Røde Lade).

Bl.a. anvendt til møbeldepot og depot for møbler, som patienter har medbragt ved indlæggelsen og som de ikke havde andre muligheder for at få opbevaret. "I 1930-erne var der sadelmagerværksted i bygningen. Her arbejdede sadelmager Lysen assisteret af en svend og en ældre mandspatient, der var møbelpolstrer. Han var kendt som "Stop op".

I bygningens sydende var der et anlæg til damprensning og sterilisering af madrasvårene, der var af kraftigt hørlærred. Polstringen var som regel af træuld eller tang, og når den blev kasseret, blev den kørt ned ved tennisbanerne, hvor den blev stablet i en høj stak. Før vinterens komme blev stakken fordelt over de to tennisbaner for at beskytte deres asfaltbelægning mod sne og frost." (Erik Sigurd Hansen)

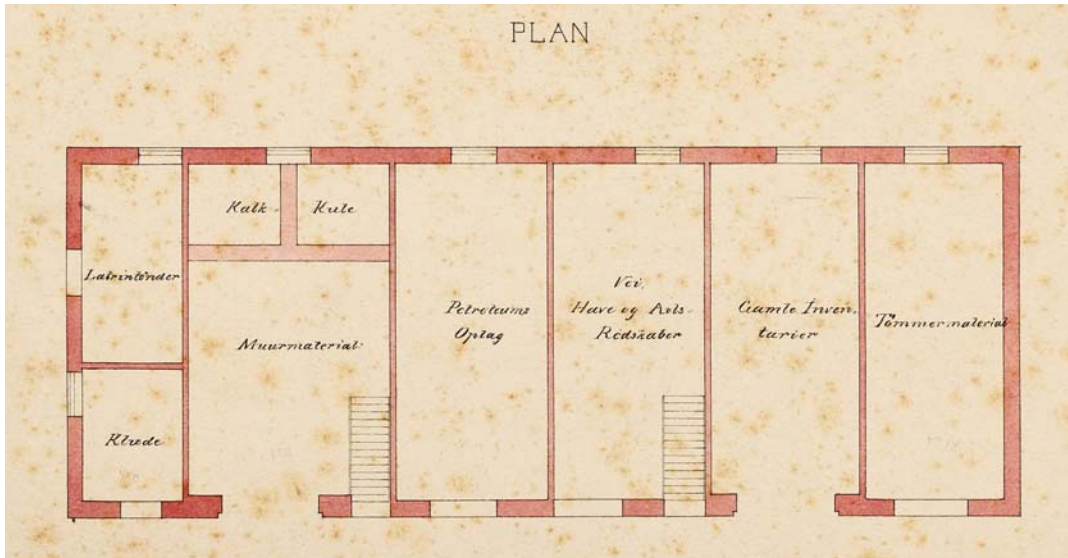

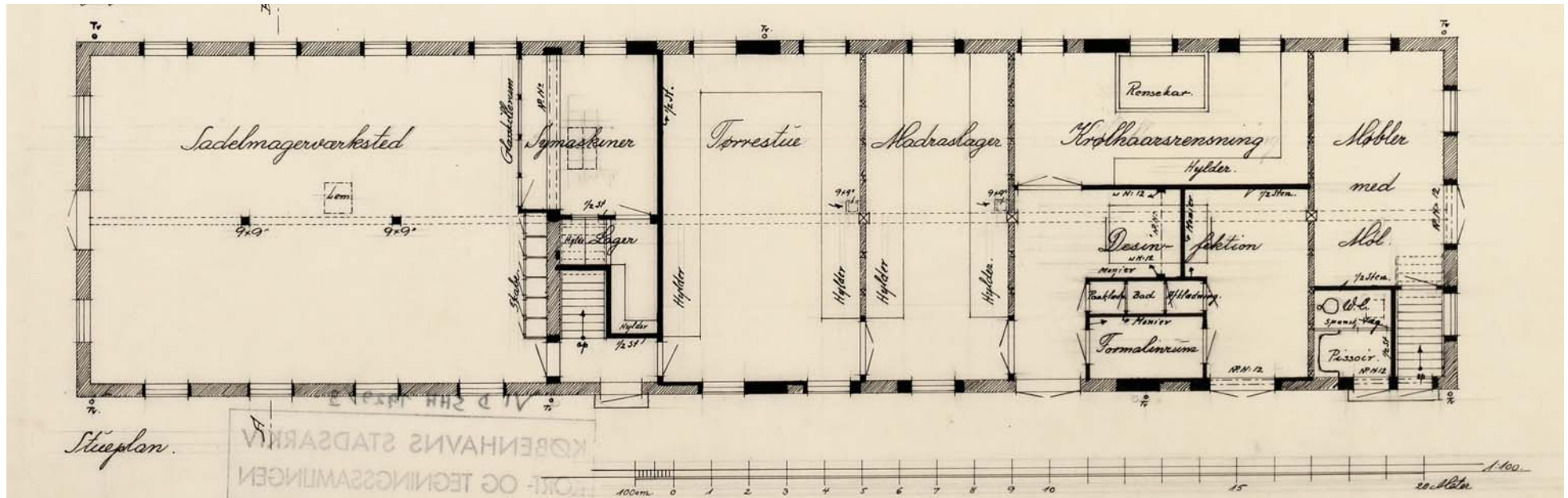
Røde Lade set fra øst

Røde Lade, gavl mod syd

1870 ca Røde Lade, plan (Stadsarkivet)

1929 Røde Lade (Stadsarkivet)

Slottet, Bygn. 1

Opført år: 1806
Bebygget areal, m²: 344
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1000
SHH bygningsnr.: 1
SHH gammelt bygningsnr.: 10 a
BBR/OIS bygningsnr.: 109
Stadsarkitektnummer: 2008-1
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 46
Tegninger og beskrivelser: 109

Hovedbygningen til Bistrup Gods.

Slottet består af den oprindelige hovedbygning påbegyndt af englænderen James St. Farrell, der ejede godset i perioden 1803-1806. Godsejeren Hofman Bang færdiggjorde byggeriet af hovedbygningen. De senere opførte sidefløje omtales også som dele af Slottet.

Hovedgården til Bistrup gods blev solgt i 1803 for at skaffe penge til genopførelsen af København efter branden i 1795. København generhvervede godset 1808 for at skabe plads til Sct. Hans Hospital, og opførte de 2 sidefløje, der blev det første egentlige psykiatribyggeri i Danmark. Østfløjen stod færdig i 1816 og vestfløjen blev færdig i 1827.

Den 24. juni 1809 flyttede den 3. patient fra Ladegården til Slottet. Det var Lars Andersen Jakobsen. Han blev kaldt Lars Engelsmand og han var patient i hospitalet til sin død i 1866.

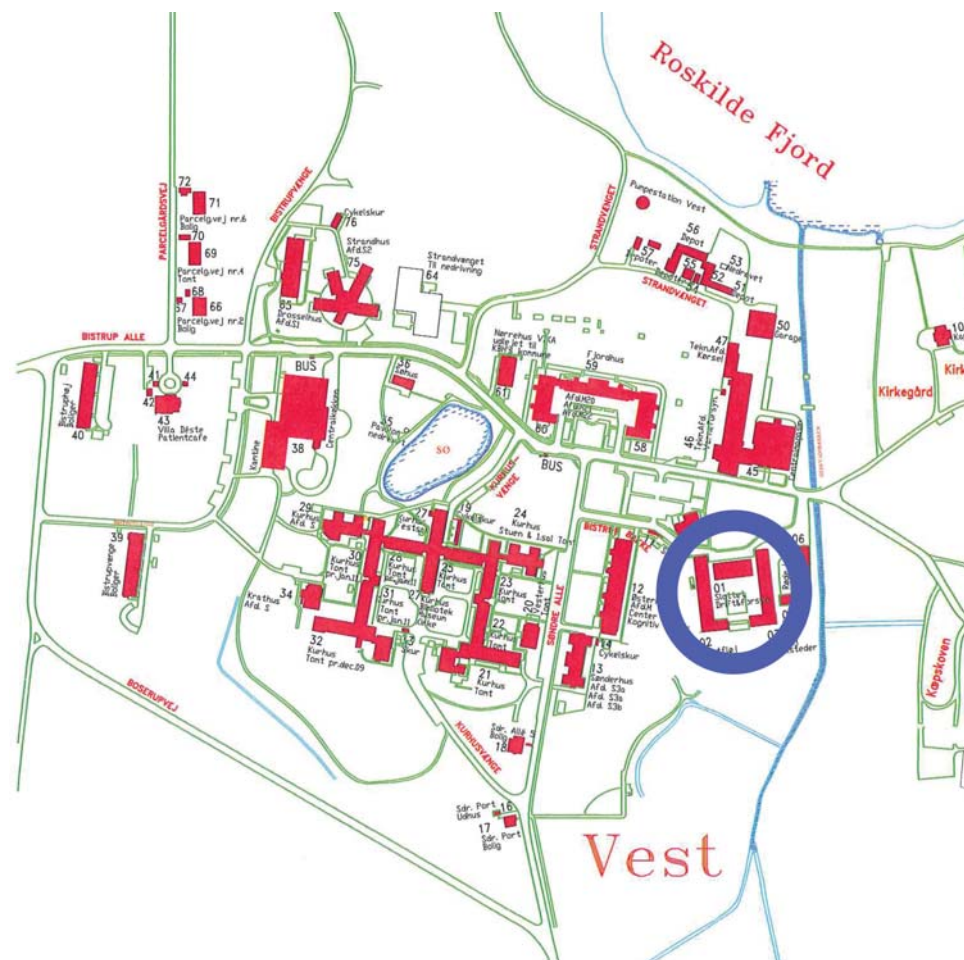
1810: Forandres til fuldstændigt grundmuret bygning. Tidl. Bindingsværk i øverste etage. I kælder 14 kamre f. ptt.-er, i stuen 14 værelser f. ptt.-er af den bedre slags, 1.sal for ansatte (S.Sterm's beskr.af Kbh.amt pag. 204.)

1813: Tegninger til 2 sidefløje til "urolige og farlige sindssyge" godkendes, og grunden lægges samme år. (Gad 1866). Arkitekten var bygmester Meyer og murermester A.C.Wilcken (der også havde tegnet for Sct. Hans Hospital i København). Den første sidefløj mod øst opføres 1814-1816. Den anden sidefløj opføres 1824 – 1826, og indretningen med en "gang til at udtage latrinpotterne" fravælges.

1815: 32 ældre, rolige sindssyge flyttes fra Ladegården i København til Slottets hovedbygning (Gad 1866).

I 1816 rømmes det gamle hospital på Ladegården i København. Resten af lemmerne og 61 sindssyge udflyttes til Bistrupgård. Den 17. januar 1816 flytter de første patienter ind i den nyopførte sidefløj.

1858: Plads til "70 uhelbredelige af II afdeling" i Slottets hovedbygning. (teg-

ning).

1860: Stærkt overfyldt, i sidefløjene havde man sikre afdelinger til de farlige og urolige patienter, i hovedbygningen afdelinger, hvor man kunne give de rolige fredsommelige vanvittige en kontrolleret frihed og derved et forholdsvis velvære (Beretn.f. 1870)

1866: De gamle latriner syd for Slottets sidelænger nedlægges i forbindelse med at der opføres nye mellembygninger mellem Slot og sidefløje til nye latriner. (Beretn.f. 1866).

(lemmegården) ophæves. Benævnes herefter kun plejestiftelsen

1870: Inddeling i 1. Plejestiftelse (slottet) og 2. Plejestiftelse

1871: De dybe grave nord og vest for Slottet tilkastede. (Beretn.f. 1871)

1872: De sidste mandlige patienter flyttes fra Slottets hovedbyggn. til mandsplejestiftelsen (Østerhus afdelingerne A, B, C og D) den 15. December 1872 (Beretn.f. 1872).

Slottet blev indtil 1872 også kaldt Sygehospitalet eller Plejestiftelsens 1ste afdeling, hvor de arbejdsdygtige og flinkere patienter anbragtes (i modsætning til lemmerne i Lemmestiftelsen).

Efter tømningen af Slottet for patienter blev der i Slottet indrettet plads til tjenesteboliger for Inspektør og Inventarieskriveren, lejlighed til borgmesteren, administrationskontor og værksteder.

Billedet med banneret "1816" i jubilæumsskriftet fra 1966 er en unøjagtig gengivelse af Slottet anno 1866 (trappen til Latringangen på østfløjen sidder ud for gangen på siden af bygningen og ikke som vist på tegningen midt i bygningens gavl).

Den sidste patient forlod slottet d. 15. december 1872 da Fjordhus og Østerhus stod færdige.

Efter færdiggørelsen af Fjordhuset i 1872 flyttede administration og værksteder ind i bygningerne, og der blev i sidefløjenes sydlige ender indrettet tjenesteboliger for inspektøren (vestfløj) og forvalteren (tidl. bogholderen) i østfløjen. Ved siden af forvalteren blev der indrettet en lejlighed, som borgmesteren ved magistratens 2. afdeling benyttede, når han var på Sct. Hans Hospital. I disse lokaler blev der senere indrettet Personaleøkonomikontor og endnu senere malerværksted.

1873: Til istandsættelse af Slottets hovedbygning var bevilget 4.915 Rbd. Regnskabet blev 4.955 Rbd. (Beretn. 1873).

1874: Kontoret flyttes fra Kurhuset (etagen under kirken) til Slottets hovedbygning. Der indrettes 11 pladser i stedet i Kurhuset til kvinder. (Beretn.1874).

Forbindelsesbygningerne der ses på billedet på forsiden af jubilæumsskriftet fra 1966 er til latriner. De er først opført 1866 og på tegninger fra 1888 er de væk igen. De er efter alt at dømme fjernet ifm. Slottets indretning til bolig for inspektør og inventarieskriver og til kontorer, værksteder m.v. i 1872.

I slottets tagetage var der i 1920-erne værelser til portørerne, og i kælderens var der depoter af bl.a. tøj. I kælderens østlige ende var der "Ølkælder", hvor hospitalets funktionærer kunne købe hvidtøl og sodavand, og diverse køb blev noteret i en lille sort bog, som skulle medbringes.

1936: Installation af centralvarme (Brf. 36-37 pag. 728).

1979: Indretning af administrationsbygningens parterretage (mødelokale, toilet,

garderobe m.m.) samt forbedring af kontorlokaler for håndværkerformand efter flytning af magasin for økonomivarer (K 79-88: 600.000 kr).

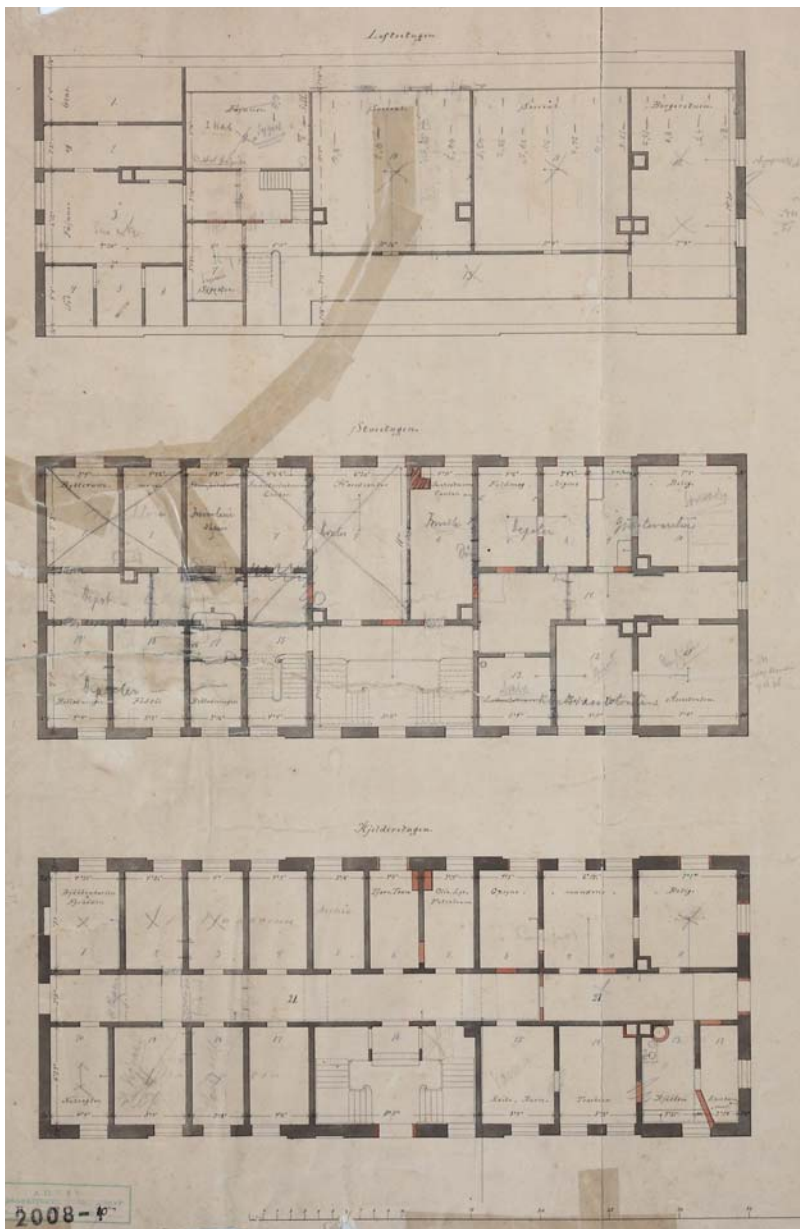
Slottet 1906 (fotograferet af Hude)

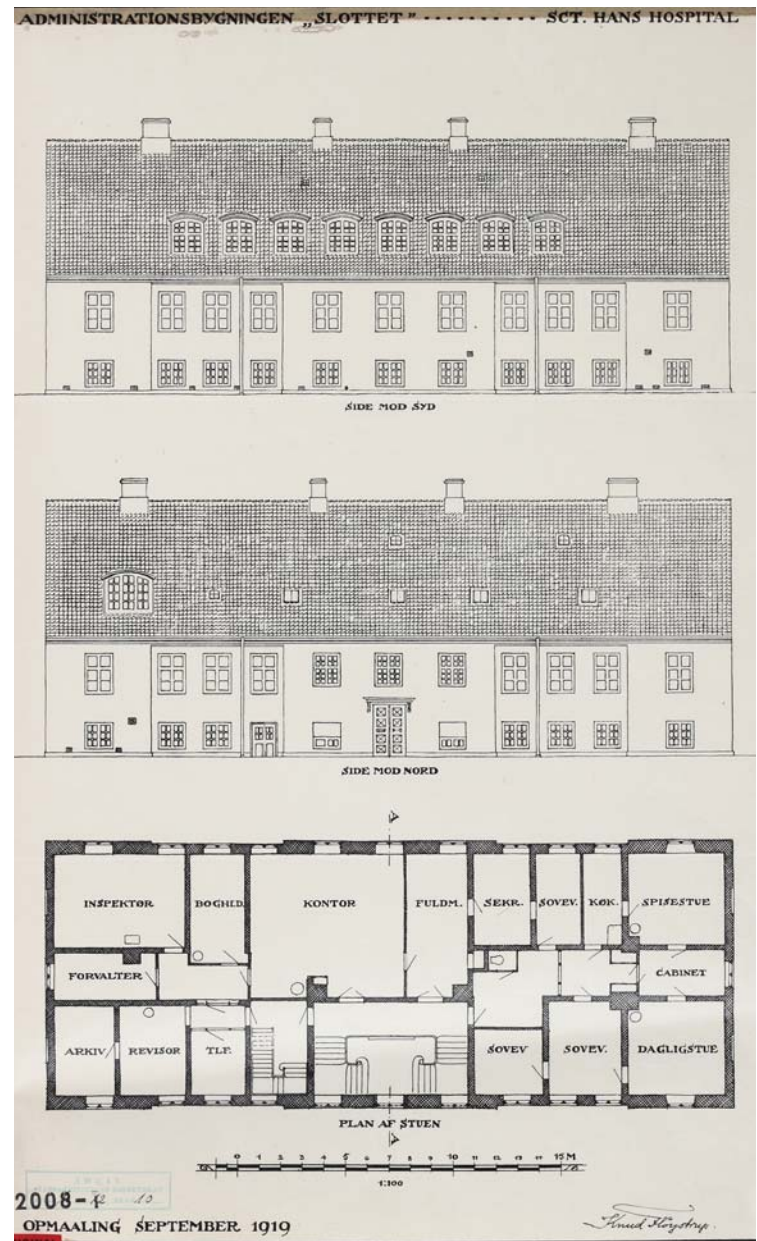
Slottet ca 1978

Slottet 2012

1872 Hovedbygningen Slottet (Stadsarkivet)

1919 Hovedbygningen Slottet (Stadsarkivet)

Slottets østfløj, latringangen

Slottets østfløj, borgmesterlejlighed og forvalterbolig

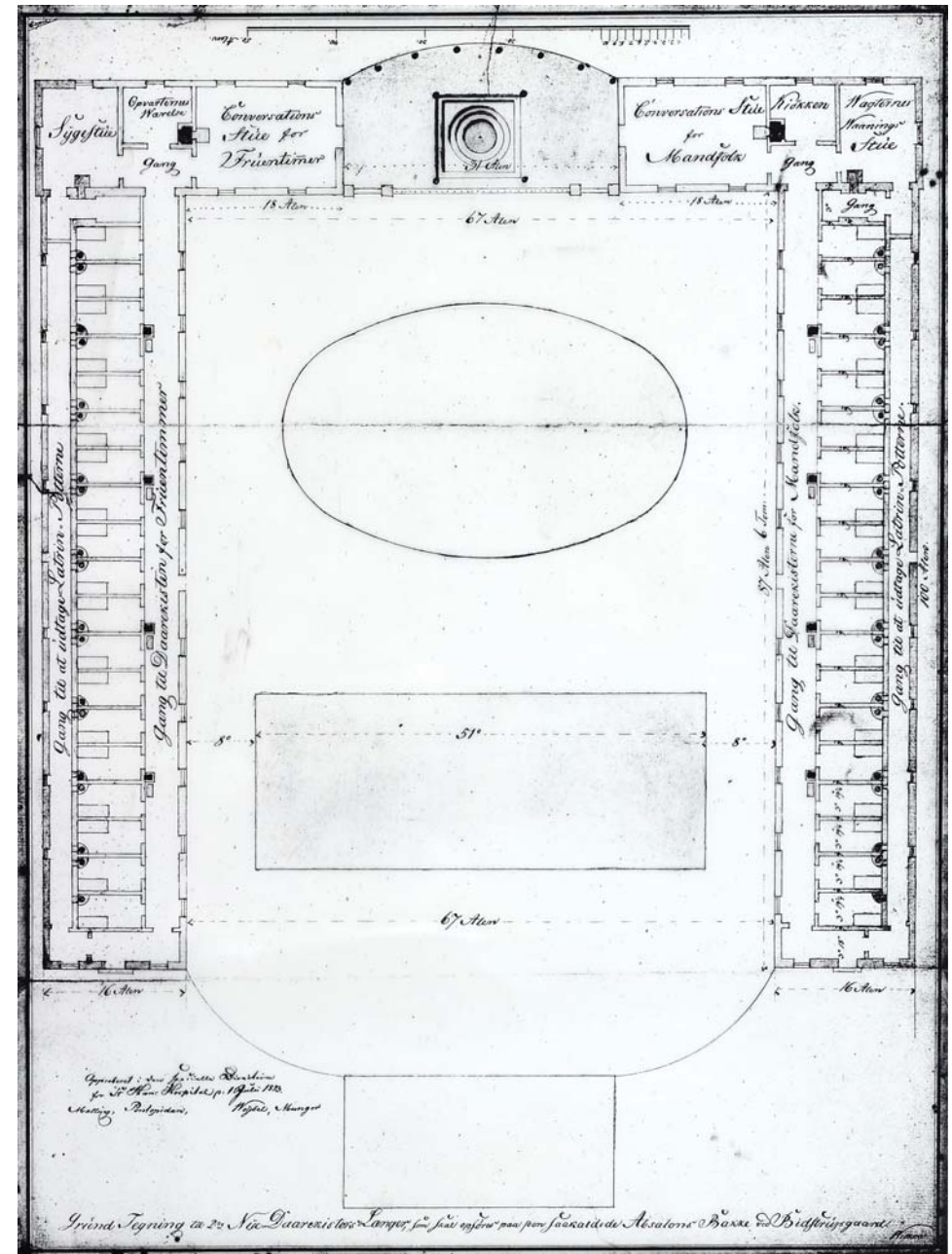
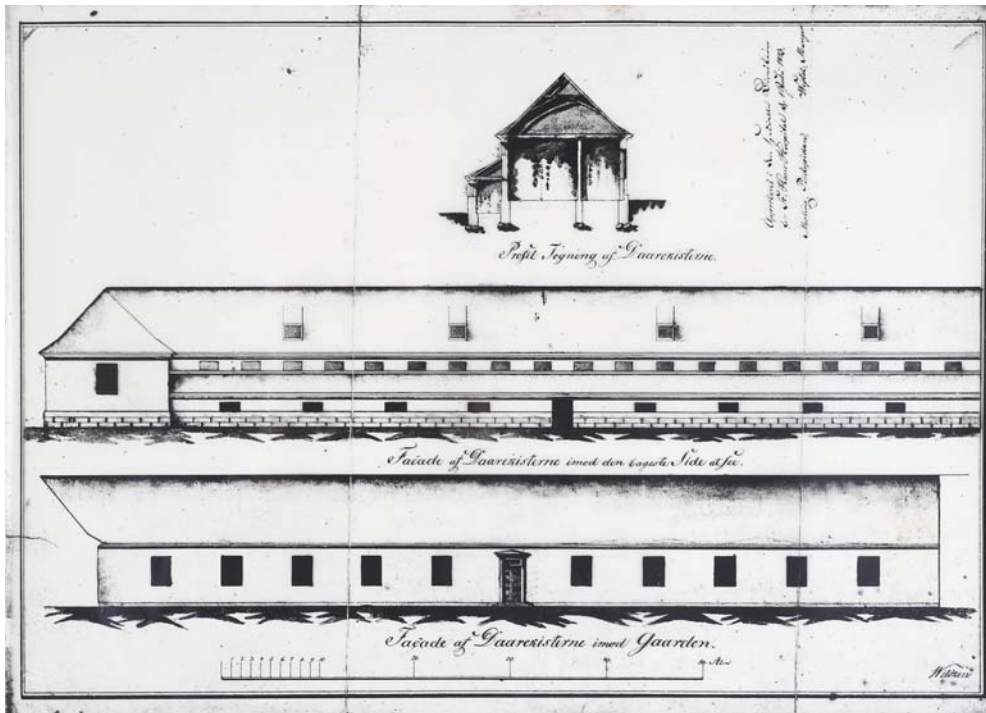
Slottets østfløj set fra gårdspladsen

Slottets østfløj, Borgmesterlejlighed og forvalterbolig

Slottets østfløj

1813 Tegninger til dækkestierne på Bistrup. Kopier.
Signeret A.C.Wilcken (Stadsarkivet)

Slottets vestfløj. Bygn. 2

Opført år: 1827
Bebygget areal, m²: 737
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1014
SHH bygningsnr.: 2
SHH gammelt bygningsnr.: 10 b
BBR/OIS bygningsnr.: 28
Stadsarkitektnummer: 2008-2
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 9
Tegninger og
beskrivelser: 16

Arkitekt bag oprindeligt projekt fra 1813: Bygmester Meyer. Opført af murermester A.C.Wilcken. Projektet fra 1813 blev noget modificeret i forbindelse med opførelsen af denne vestlige sidelænge.

Denne anden sidefløj til Slottet – fløjen for mandfolk - kunne tages i brug i 1827 (Jub.-skrift 1963).

Princippet med en latringang og egentlige celler blev fravalgt ved opførelsen.

Fra Erik Sigurd Hansens bog om hospitalet i 1930-erne:

”Slottets vestlige længe husede en række værksteder, og på loftet var der tømrer- og bræddelager. Nordligst i længen var blikkenslagerværkstedet og derefter smedjen. Her arbejdede tre grovsmede og tre klejnsmede.

Derefter kom der et kontor for kvartermesteren, der hed Otto.

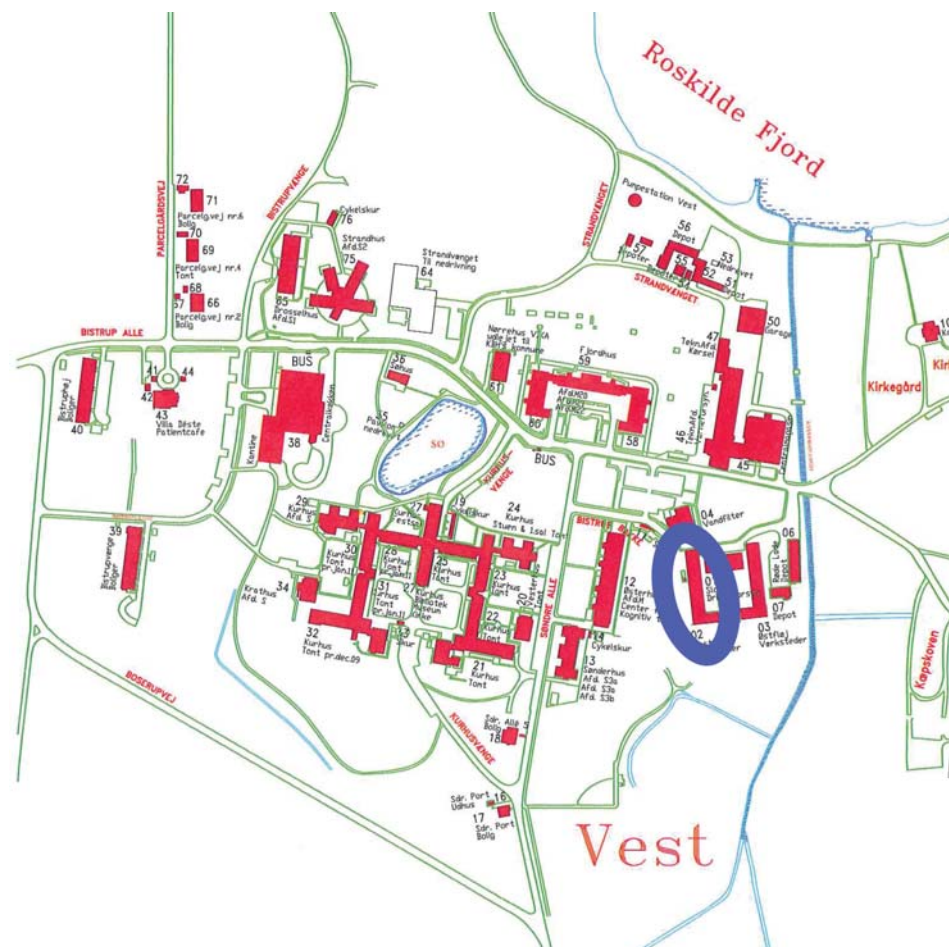
Det næste lokale var malerværkstedet, med tre professionelle malere (Irmak, Lehnskjold og Oslev) og en mandspatient (Skov), der var uddannet maler.

De resterende 5 værksteder var for 4 tømrere og 4 snedkere samt en glarmester.

I længens sydende havde inspektør Johansen sin bolig. Han blev senere afløst af la Cour Andersen. Inspektøren havde sin store have syd og vest for længen, inklusive en større hønsegård.”

De efterfølgende inspektører boede i tjenesteboligen: A Lindegård Hansen og Gunnar Thomassen.

Derefter blev boligen omdannet til værksted.

Slottets vestfløj med inspektørboligen

Sportshallen i en del af det tidligere produktionsareal i Centralkøkkenet.

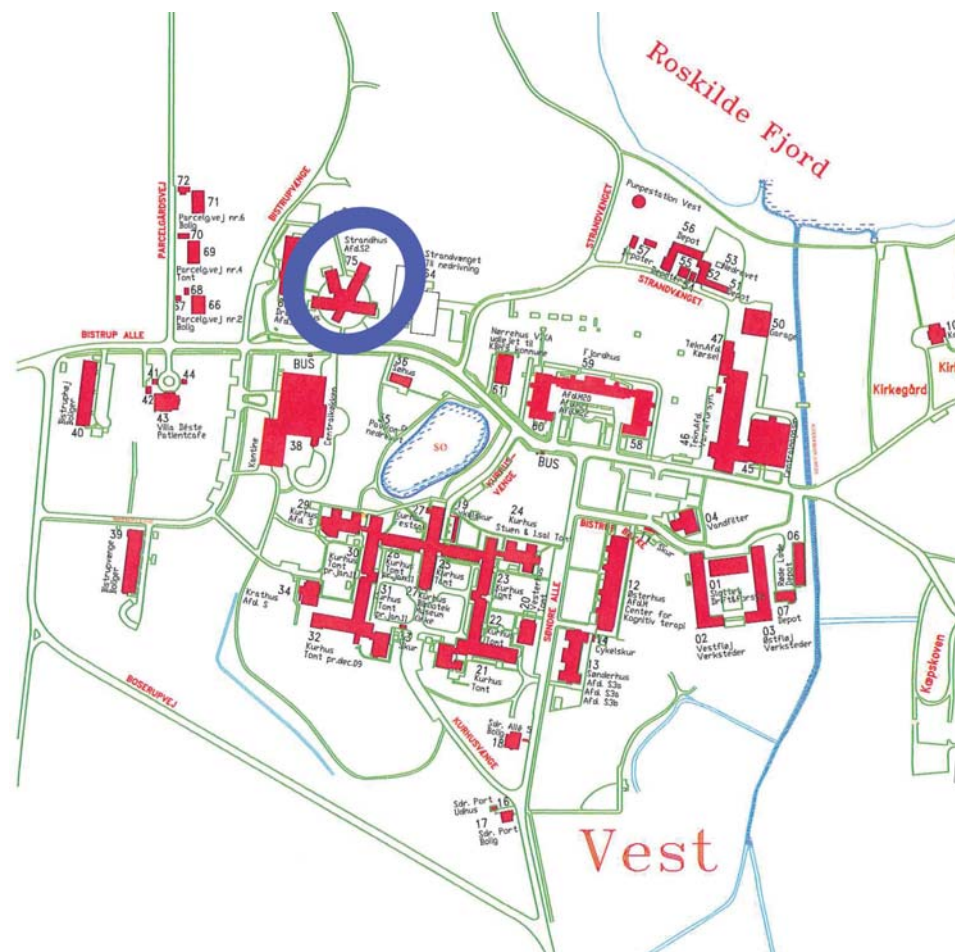

Strandhus / U7. Bygn. 75.

Opført år: 1997
Bebygget areal, m²: 995
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1167
SHH bygningsnr.: 75
SHH gammelt bygningsnr.: -
BBR/OIS bygningsnr.: 124
Stadsarkitektnummer: -
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 28
Tegninger og
beskrivelser: 21

Strandhus er tegnet mhp behandling af 12 unge patienter med psykoser. Creo Arkitekter A/S i Odense stod bag projektering og opførelse. Huset blev tænkt som en del af en større udbygning af moderne rammer, jfr. tegningerne. Statsminister Poul Nyrop Rasmussen deltog ved husets indvielse i 1997. Overlæge Anne Køster havde ansvaret for patientafsnittet og detaljerne i indretningen. Patientgruppen er i marts 2011 retspsykiatriske patienter. Dette er den 3. bygning, der bærer navnet Strandhus. De 2 tidligere Strandhuse var henholdsvis barakken B62 der lå som nabo til Ergoterapien i Strandvænget, og et hus nord for Stenstætterhuset. 1996, september: Grunden støbes
1997, 6. juni: Huset indvies.
2005: Afsnit L7. 12 patienter i enestuer i afsnit med blandet åben og lukket funktion til langtidsrehabilitering.

Strandhus/U7 i 1998.

Strandhus/U7 v. indvielsen

Strandhus/U7, patientstue

Strandvænget. Bygn. 64.

Opført år: 1975
Bebygget areal, m²: 1286
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1525
SHH bygningsnr.: 64
SHH gammelt bygningsnr.: -
BBR/OIS bygningsnr.: 40
Stadsarkitektnummer: 2008-39
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 79
Tegninger og
beskrivelser: 70

Ergoterapibygning med alle tænkelige faciliteter efter datidens normer. Indviet i sommeren 1975.

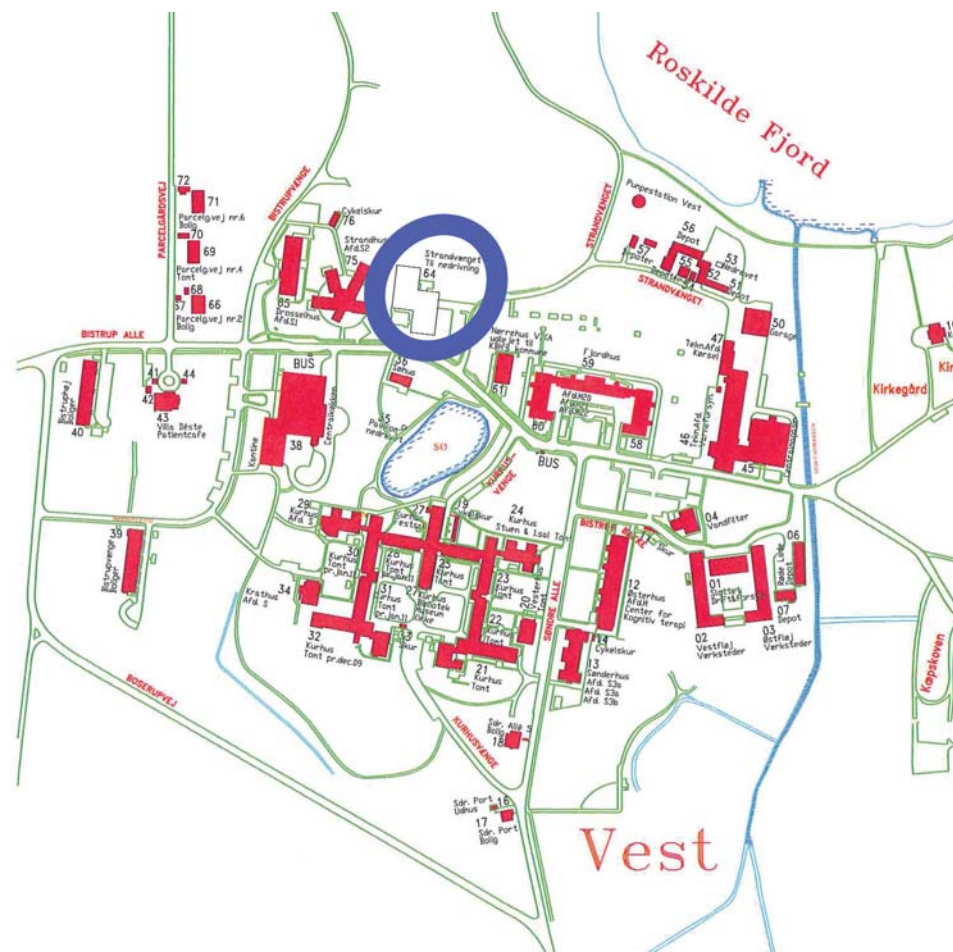
Kælderen til bygningen blev efter de daværende regler indrettede som sikringsrum.

1973: Bevilling af 3.710.000 kr. til opførelse af en ny ergoterapibygning på Vesthospitalet vedtaget i Borgerrepræsentationen den 11. jan. 1973.

1974: Tillægsbevilling på 1.935.000 kr.

Rømmet 2003 bl.a. som følge af omfattende bygningskader på grund af dårlig konstruktion (bl.a. indsvivende vand i tagkonstruktion) kombineret med at behandlingsarbejdet i mindre grad blev baseret på værksteder placeret væk fra de patientafsnit, hvor stadig færre og stadig mere sygdomsprægede patienter var indlagte.

Bygningen står endnu i 2013, og udgør således et antal bebyggede kvadratm², som i givet fald burde kunne genopføres på stedet.

Ergoterapien i Strandvænget

Ergoterapien i Strandvænget, interiør

Ergoterapien i Strandvænget

Søhus. Bygn. 36

Opført år: 1815
Bebygget areal, m²: 111
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 169
SHH bygningsnr.: 36
SHH gammelt bygningsnr.: 17 f
BBR/OIS bygningsnr.: 116
Stadsarkitektnummer: 2008-89
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 22
Tegninger og
beskrivelser: 7

Søhus er opført 1815-16, hvor inspektør Conradsen fik tilladelse til at lade gartnerens hidtidige bolig, der blev ledig ved opførelsen af Gartnerhus, flytte til "veyen ved vanddammen og overlades for det første håndværkeres Svende". Det var fremmede håndværkedes svende, som arbejdede på hospitalet. (Stadsarkivet SHH referatprotokoller 1813-1822).

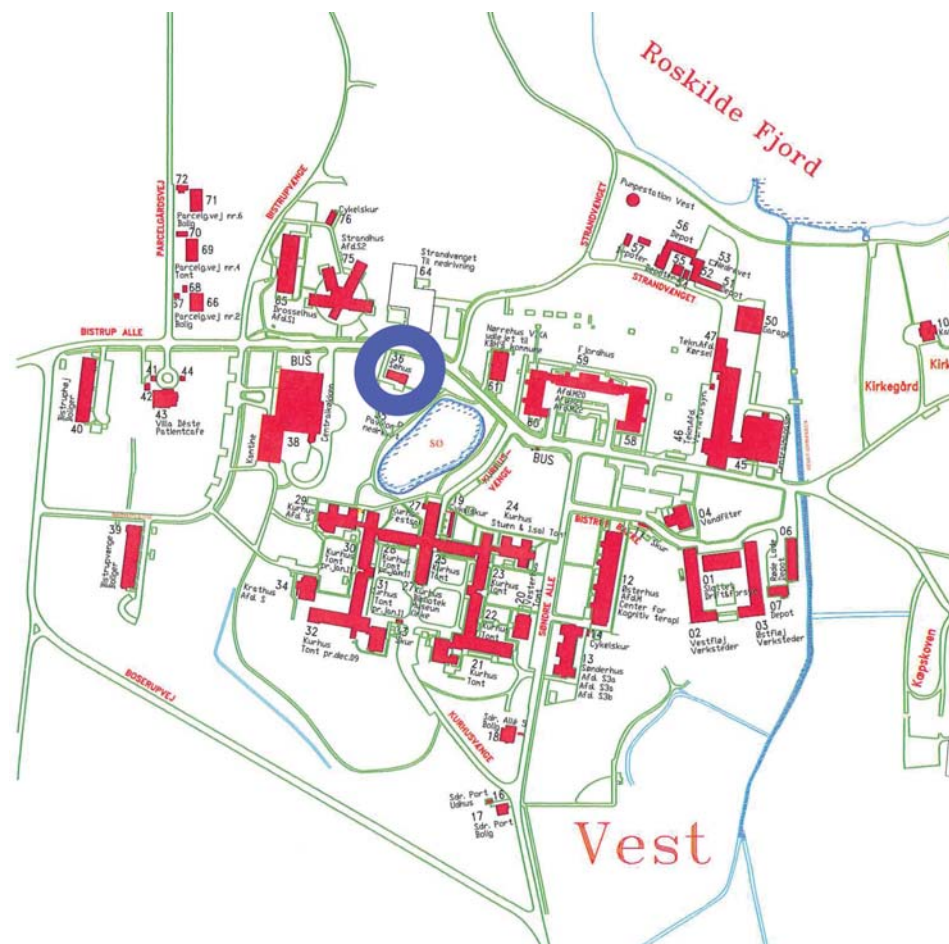
Huset var i 1916 funktionærbolig.

Bolig for

Maskinmester Jensen (1925) efterfulgt af Fuldmægtig Sørensen (1942), Kontorfuldmægtig Simonsen, Bogholder Enevoldsen.

I 1960-erne var det bolig for bogholderen.

I forbindelse med moderniseringen af Fjordhus i 2002 blev kiosken flyttet fra Fjordhuset til Søhus, hvor den fortsat i 2011 er beliggende. Huset blev sat i stand i forbindelse med flytningen af kiosken.

Søhus

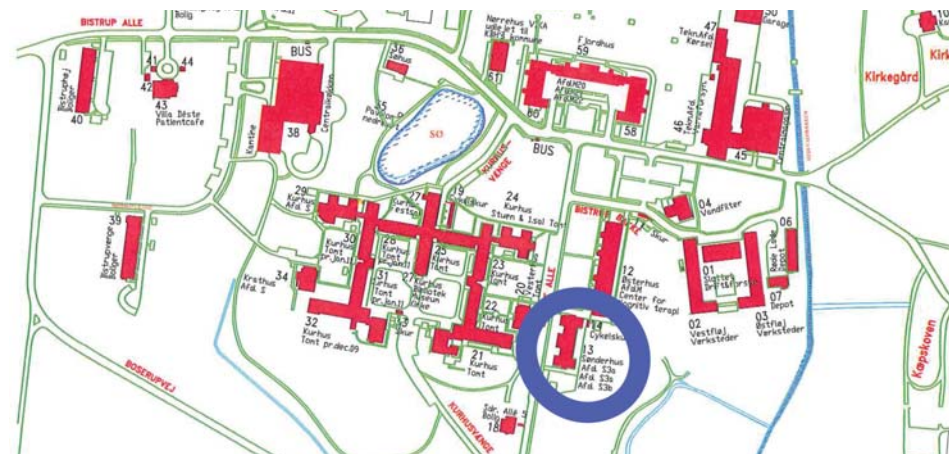

Søhus set fra Kurhuset

Sønderhus. Bygn. 13

Opført år: 1907
Bebygget areal, m²: 579
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 2316
SHH bygningsnr.: 13
SHH gammelt bygningsnr.: 9
BBR/OIS bygningsnr.: 114
Stadsarkitektnummer: 2008-27
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 38
Tegninger og
beskrivelser: 78

Kaldt "Nye kvindeplejestiftelse".

Opført 1906-7 for 72 rolige, arbejdende patienter. Arkitekt Henry Meyer.
Afdeling A-a.

1907: Bevilling på 37.500 kr til montering af den nye patientbygning til kvindeplejestiftelsen (Beretn.1907)

I midten af huset var der på 1. og 2. sal 4 8sengsstuer og 1 4sengsstue, og i stuen dagligstuer til patienterne. I kælderen var der spisestuer til patienterne. Tværføljerne i begge ender af huset rummede personaleboliger på alle 3 etager. Bygningen var indrettet med 12 dobbeltværelser til opsynet og 2rumsboliger til henholdsvis reservelægen og til overopsynet.

1916: Kvindeplejestiftelsens afdeling A

1923: Reservelægeboligen nedlægges (Årsberetning).

1934: Anbringelse af 72 faste skabe på 1. og 2. sal (Årsberetning).

1951: bev. t. indretn. af SHHs afd. AA til en afd. for ældre demente og senile ptt. er

1952: bev. t. montering af 21 nye sengepladser (tidl. funktionærværelser) i afd. D 9-11

1969: Installation af en elevator

1973: Modernisering af køkken, bad og toiletter på 1. og 2. sal.(tegning)

1980: I kælderen var der systue, strygestue og terapilokaler (tegning)

1997: Modernisering til 9 enestuer på hver af de 3 etager. Lukket funktion i stuen. Afsnittene K1 og K5 til stuen og 1.sal fra Fjordhus, M9 til 2.sal. Arkitekterne Andresen stod for udførelsen.

Ved moderniseringen viste bygningen sig at være sund og uden skjulte skader. Plan om indretning af tandklinik i kælderen. (Blev i stedet indrettet i parterreeta-gen i Centralkøkkenet).

2005 Stuen: Afsnit L2. Lukket funktion for langtidsrehabilitering. 10 patienter i enestuer.

2005: 1. sal: Afsnit M12 med 10 patienter i enestuer. Behandling af misbrug og hjerneskader i åben funktion.

2005: 2. sal: Afsnit M9 med 9 patienter i enestuer. Behandling af misbrug og hjerneskader i åben funktion.

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevaringsværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som bevaringsværdig således (1 = høj værdi på en skala til 10):

Vurdering af arkitektonisk værdi: 3

Kulturhistorisk værdi: 2

Miljømæssig værdi: 2

Originalitetsværdi: 2

Tilstandsværdi: 3

Bevaringsværdi: 3

Vurderingsdato: 6. juli 1989

Sønderhus set fra øst

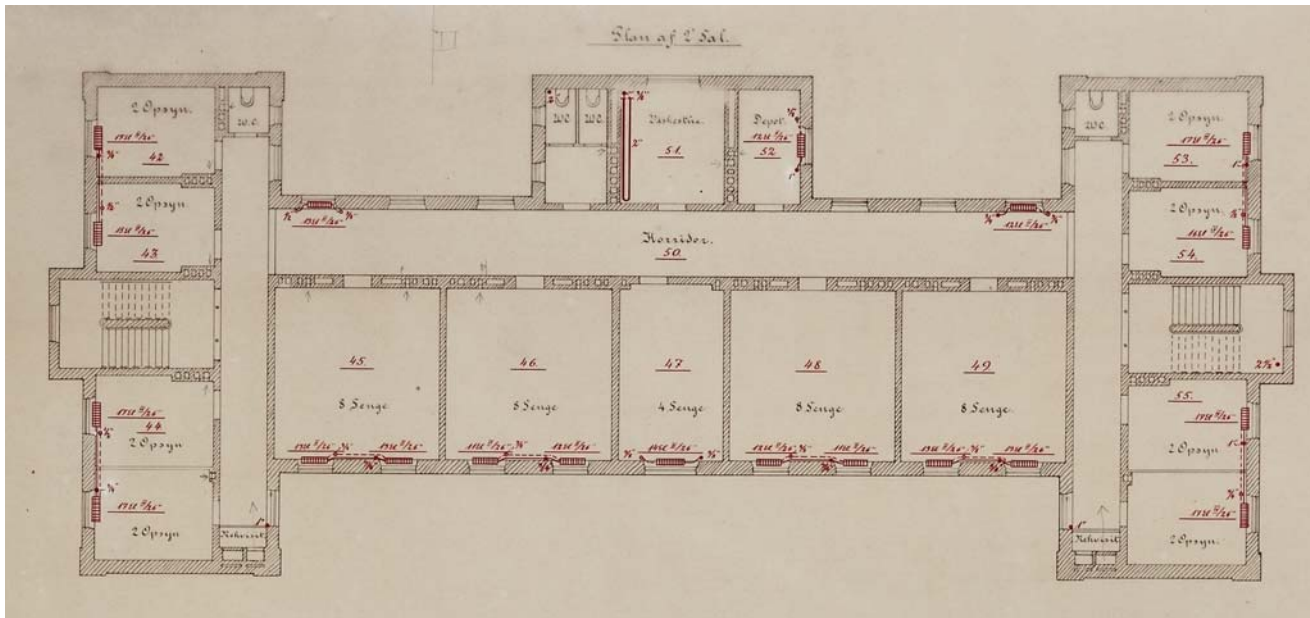
Sønderhus set fra nord

Patientstue i Sønderhus

Sønderhus set fra syd

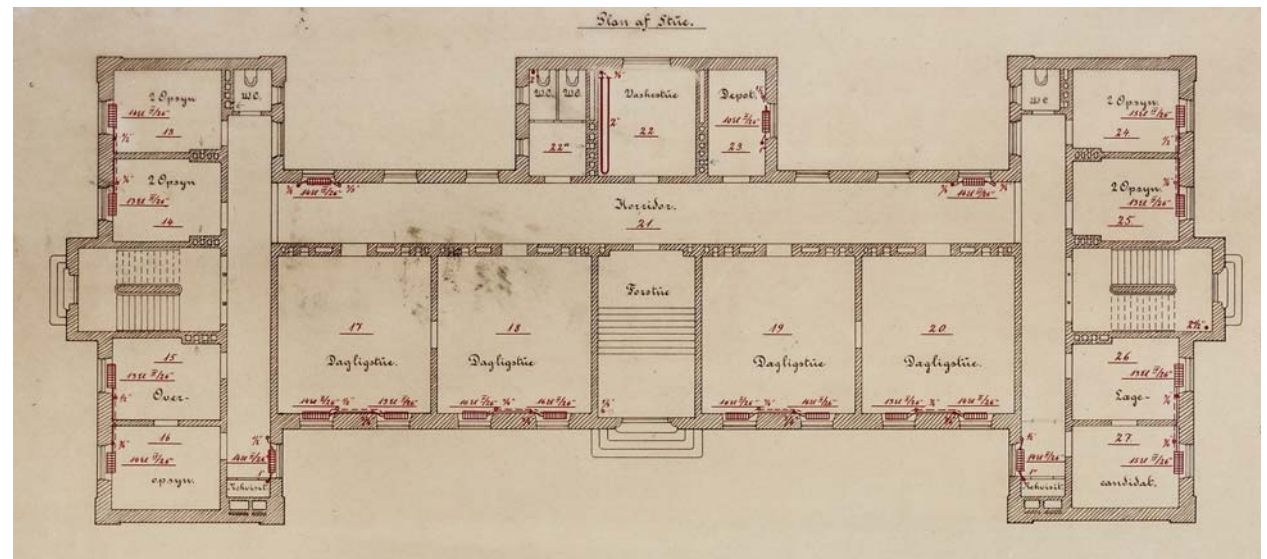

Sønderhus
Planer af 2. sal og af stuen fra 1904
med indtegnede installationer af centralvarmeanlæg.

Huset var ved indvielsen i 1907 beregnet til 72 patienter (kvinder) i otte 8-sengsstuer og to 4-sengsstuer.

I stueetagen var der dagligstuer og i kælderen spisestuer.

Huset var i begge gavle indrettet med 12 dobbeltværelser til opsynet, og torumsboliger til overopsynet og lægekandidaten.

Sønderport. Bygn. 16

Opført år: 1860 (?)
Bebygget areal, m²: 65
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 65
SHH bygningsnr.: 16
SHH gammelt bygningsnr.: 17 c
BBR/OIS bygningsnr.: 121
Stadsarkitektnummer: 2008-86
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 11
Tegninger og beskrivelser: 5

Opført ca samtidigt med Kurhus i 1860.

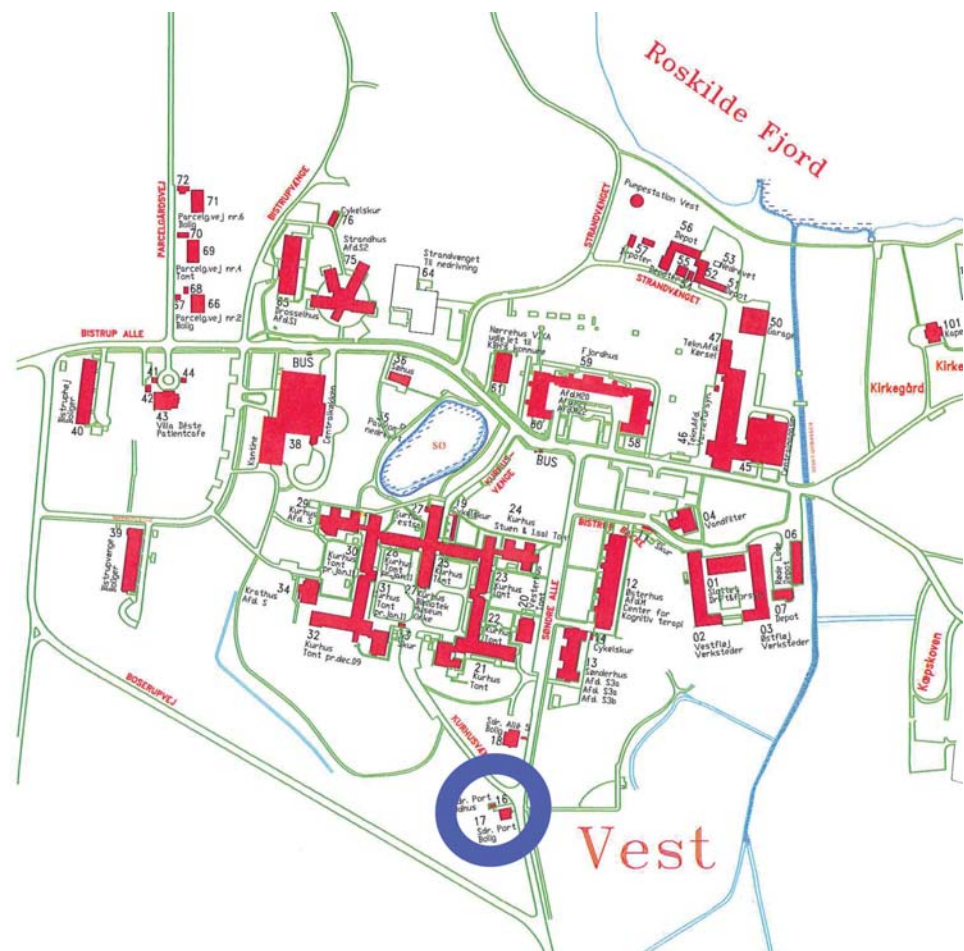
Her var oprindeligt en egentlig port, der først blev sløjfet omkring 1960.

Bolig for "Laboratorietjeneren", "kapelmester" Sørensen med familie, hvoraf 2 børn som voksne arbejdede for Sct. Hans Hospital.

Porten blev lukket kl. 16, og herefter var området lukket indtil næste morgen.

Vægter med hund runderede området om natten.

1959: Indrettet som revalideringsafdeling for kvindelige patienter, der var præget af lang tids hospitalsophold. Der var plads til 4 - 6 patienter ad gangen. Efter udskrivning blev patienterne fulgt af afdelingssygeplejersken ca 1 gang månedligt.

Sønderport

Sønderport før porten blev fjernet ca 1960

Søndre alle 5, bygn. 18

Opført år: 1912
Bebygget areal, m²: 153
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 365
SHH bygningsnr.: 18
SHH gammelt bygningsnr.: 46 b
BBR/OIS bygningsnr.: 29
Stadsarkitektnummer: 2008-102
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 13
Tegninger og
beskrivelser: 19

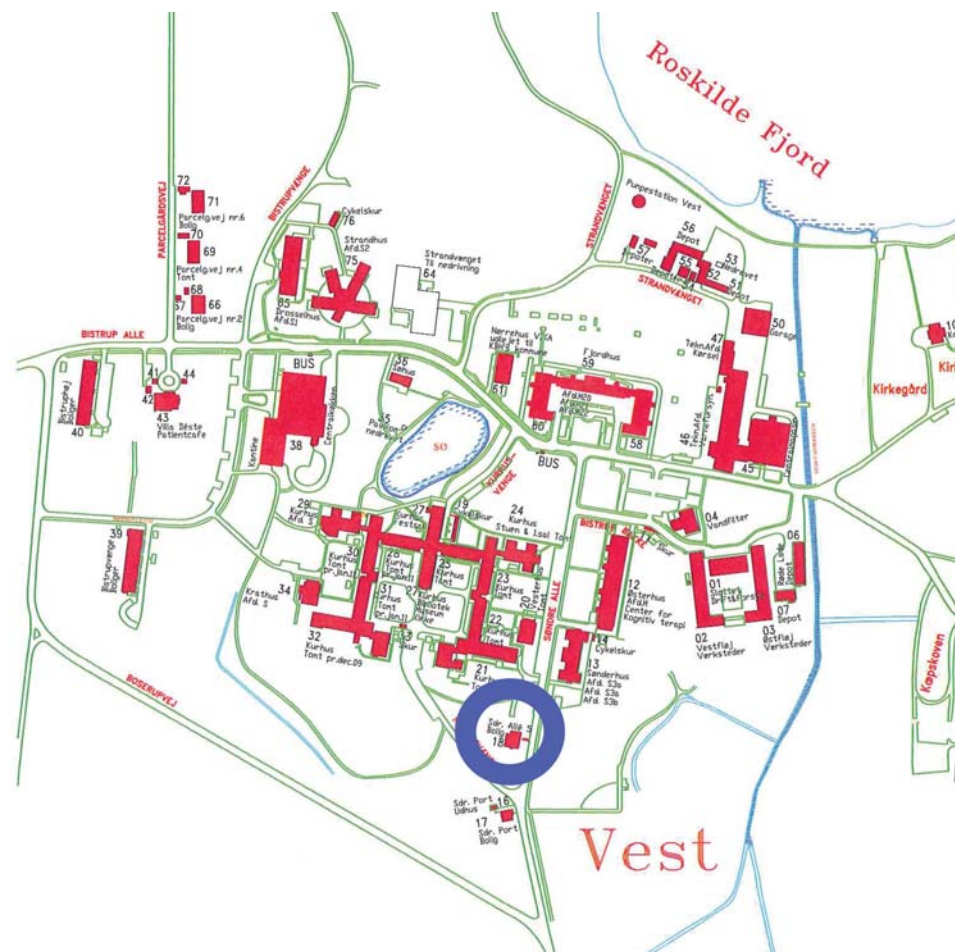
Opført til Kurhusets faste reservelæge.

Arkitekt: Wright, Stadsarkitekten i København.

Funktionærbolig.

Bolig for bl.a. Afdelingslæge Sigurd Hansen (1929), Afdelingslæge Fritz Wagner (ca 1960), Overlæge Finn Jørgensen, Overlæge Finn Gunner-Svensson og Overlæge Anne Køster.

Murværket i gavlenes mansard - med skråtstillede teglsten i trekantede gavlenes kanter - kaldes en romansk gavl.

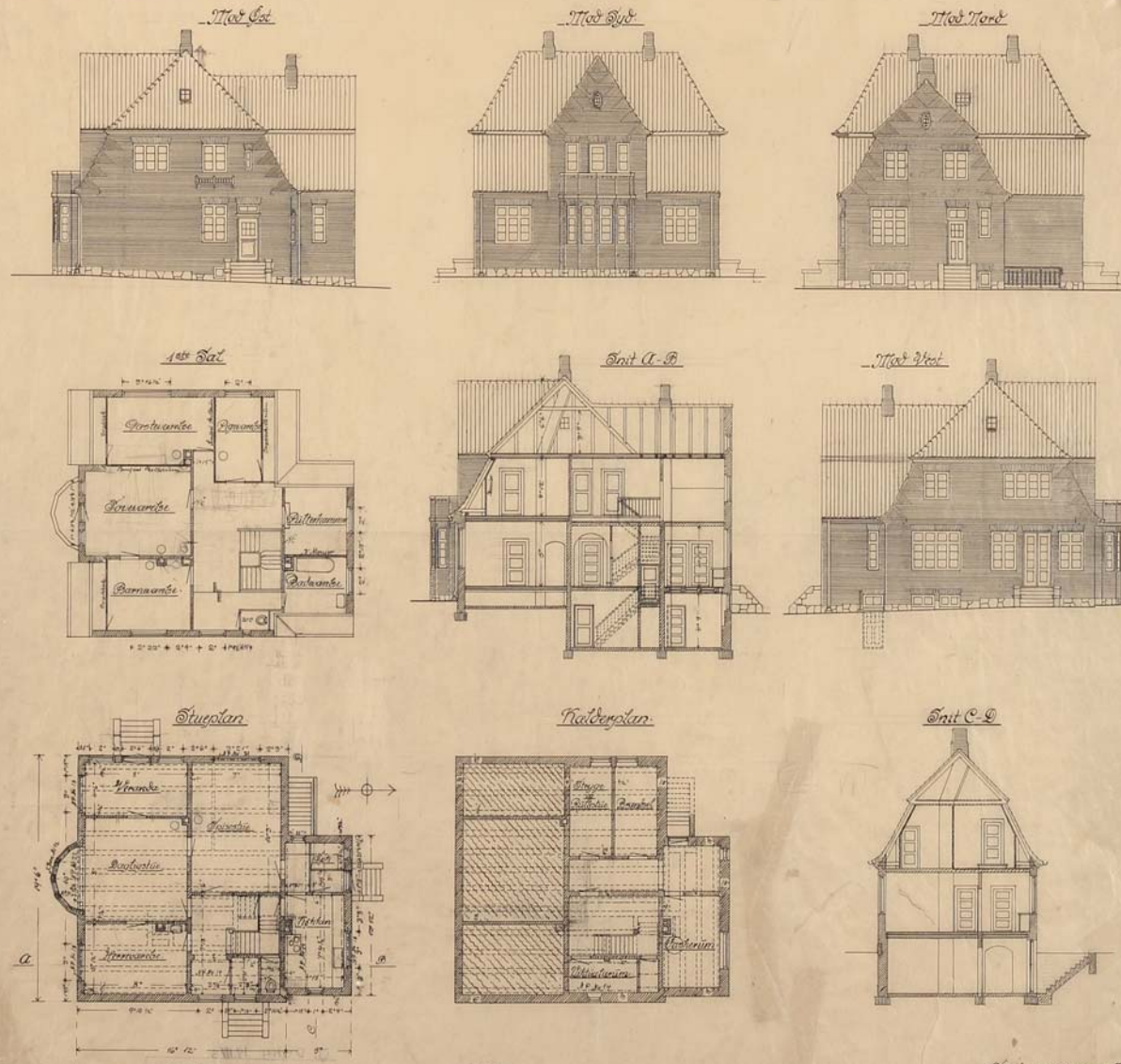

Søndre Alle 5, funktionær bolig

*Reservelægebolia
ved St. Hans Hospital*

2008-102

BYGNINGS- og TEKNISKE TEGNINGER
KØBENHAVN

Stadsarkitektens Kontor
August 1911

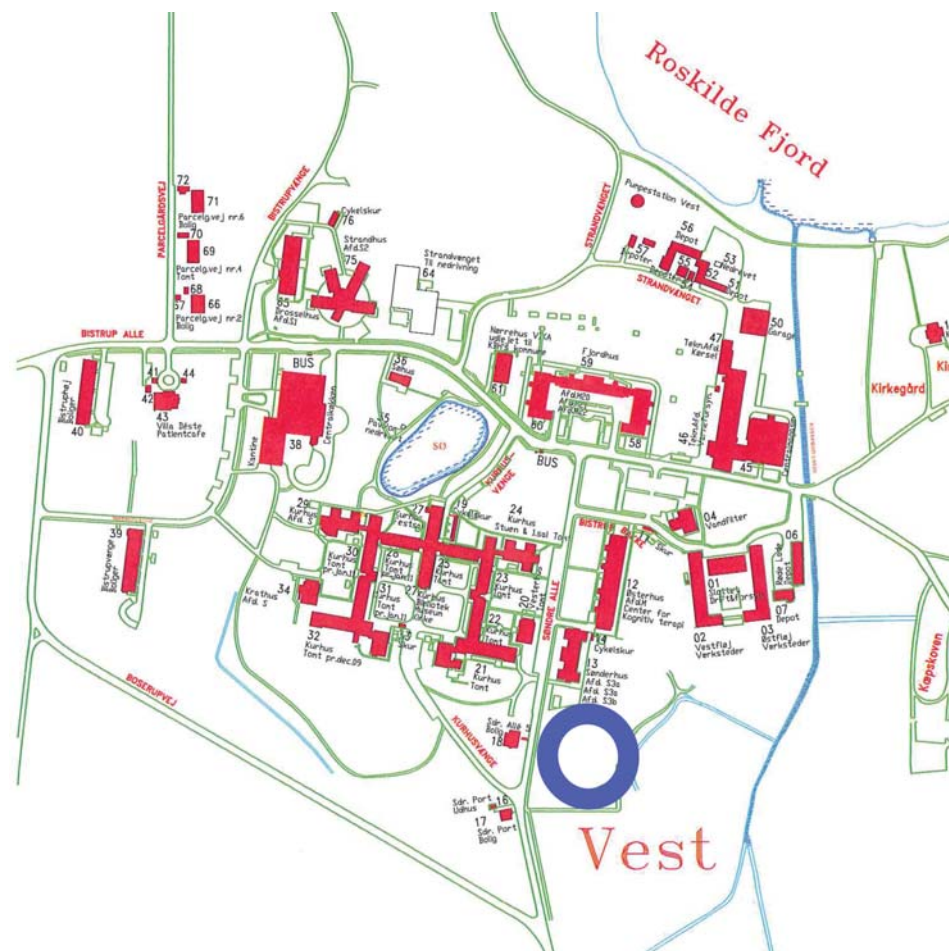
W. Nilsen

1911 Reservelægebolia Søndre
Alle 5 (Stadsarkivet)

Tennisbane.

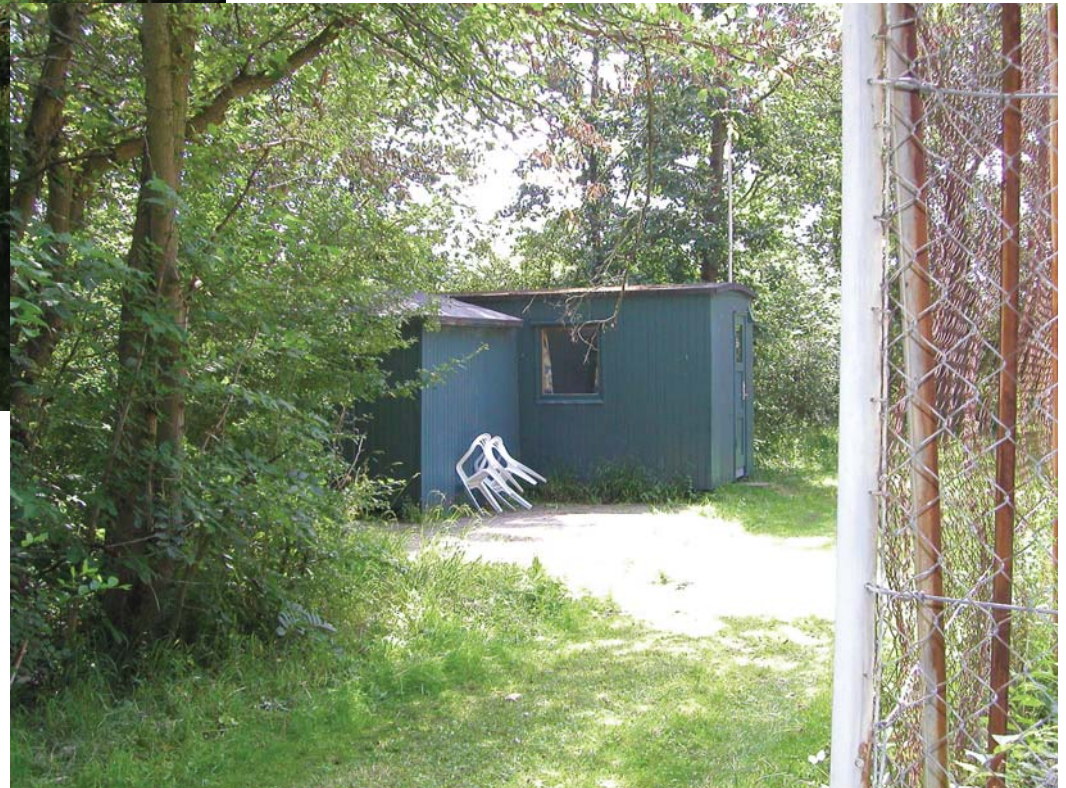
Digitalt materiale:
Fotos: 4
Tegninger og beskrivelser: 0

Både for patienter og for funktionærer.
Tennisklubben levede længe som funktionærforening.
Banen er belagt med fliser af kunststof, som blev lagt uden beregning som vareprøve af det pågældende firma en gang i 1970-erne.
En anden tennisbane lå tidligere nord for Fjordhus.
I 1930-erne blev tennisbanens belægning beskyttet mod vinterkulde ved at brugt madrasfyld fra kasserede patientmadrasser blev spredt ud over banen.

Tennisbanen med kunststofbelægning

Tennisklubbens klubhus

Vandfilter, Bygn. 4

Opført år: 1905
Bebygget areal, m²: 260
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 260
SHH bygningsnr.: 4
SHH gammelt bygningsnr.: 15
BBR/OIS bygningsnr.: 112
Stadsarkitektnummer: 2008-4
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 2
Tegninger og beskrivelser: 4

Arkitekt: Henry Meyer.

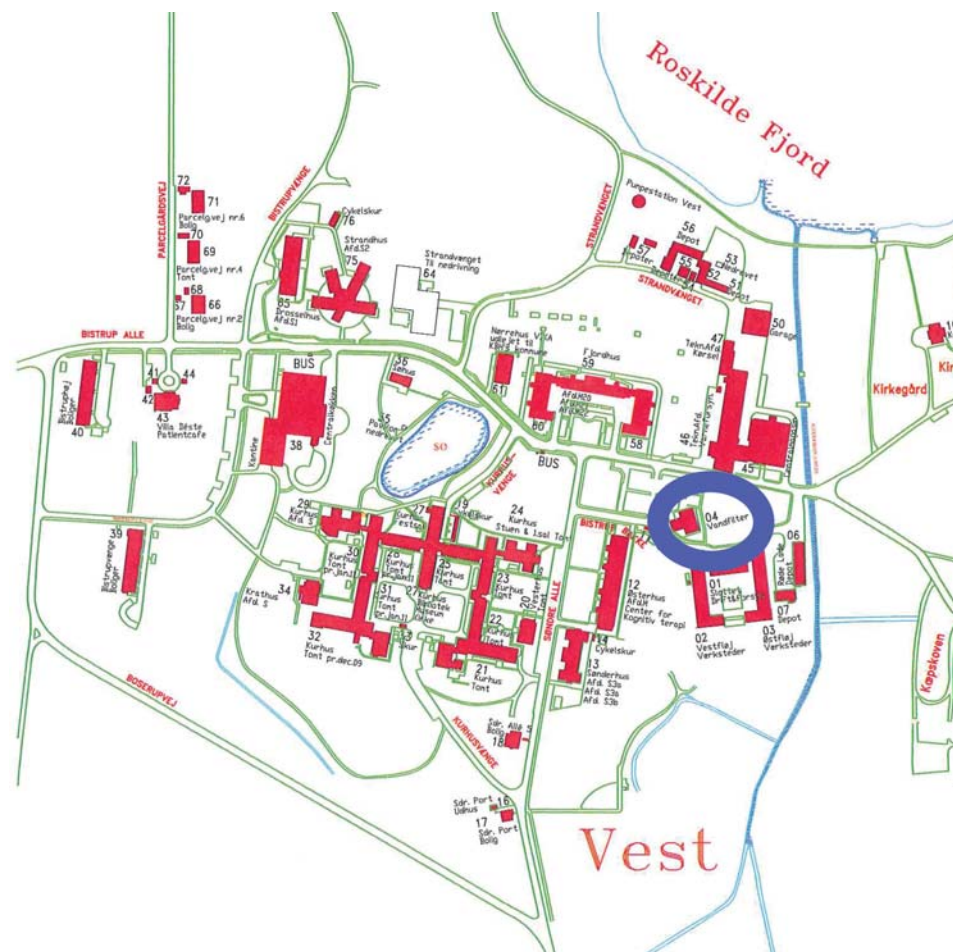
Hospitalet har egne vandboringer bl.a. på Parcelgårdens jorder (med tinglyste deklarerationer).

Vandfilteret filtrerer og ilter brugsvandet.

Vandsystemet er forbundet med Københavns hovedvandleddning fra Lejre, der - via eget nødleværk - kan opretholde vandtrykket hvis elforsyningen til hospitalets egne pumper skulle svigte.

1905: Ny vandværks- og vandfilteranlæg opført og taget i brug efteråret 1905. (Årsberetning for 1906). Installation af elbelysning i vandfilterbygning (tegning).
1937, Kvindehospitalet: Lejrevandleddningen, forskellige bygningsforanstaltninger. (Brf. 36-37 pag 2548).

1971: Ny vandværksbygning.

Vandfilter på Vesthospitalet

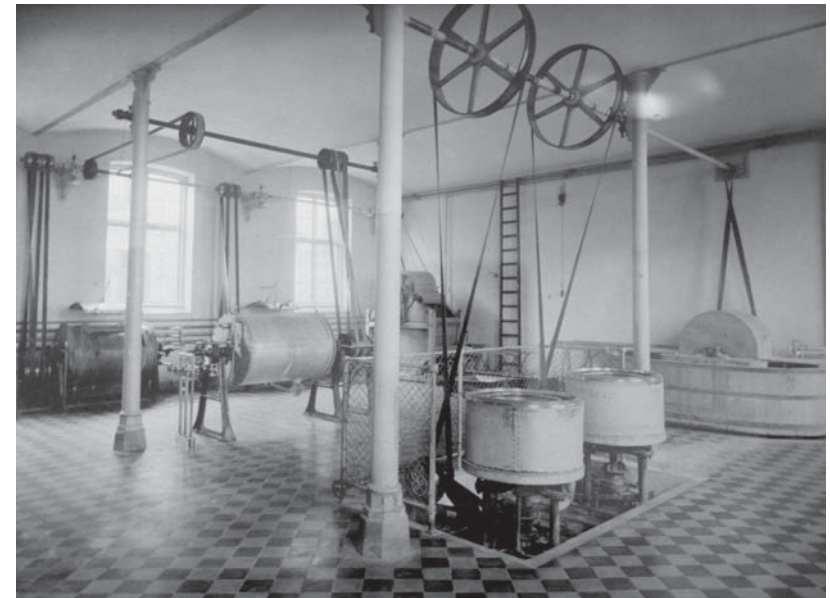
Vaskeribygningen

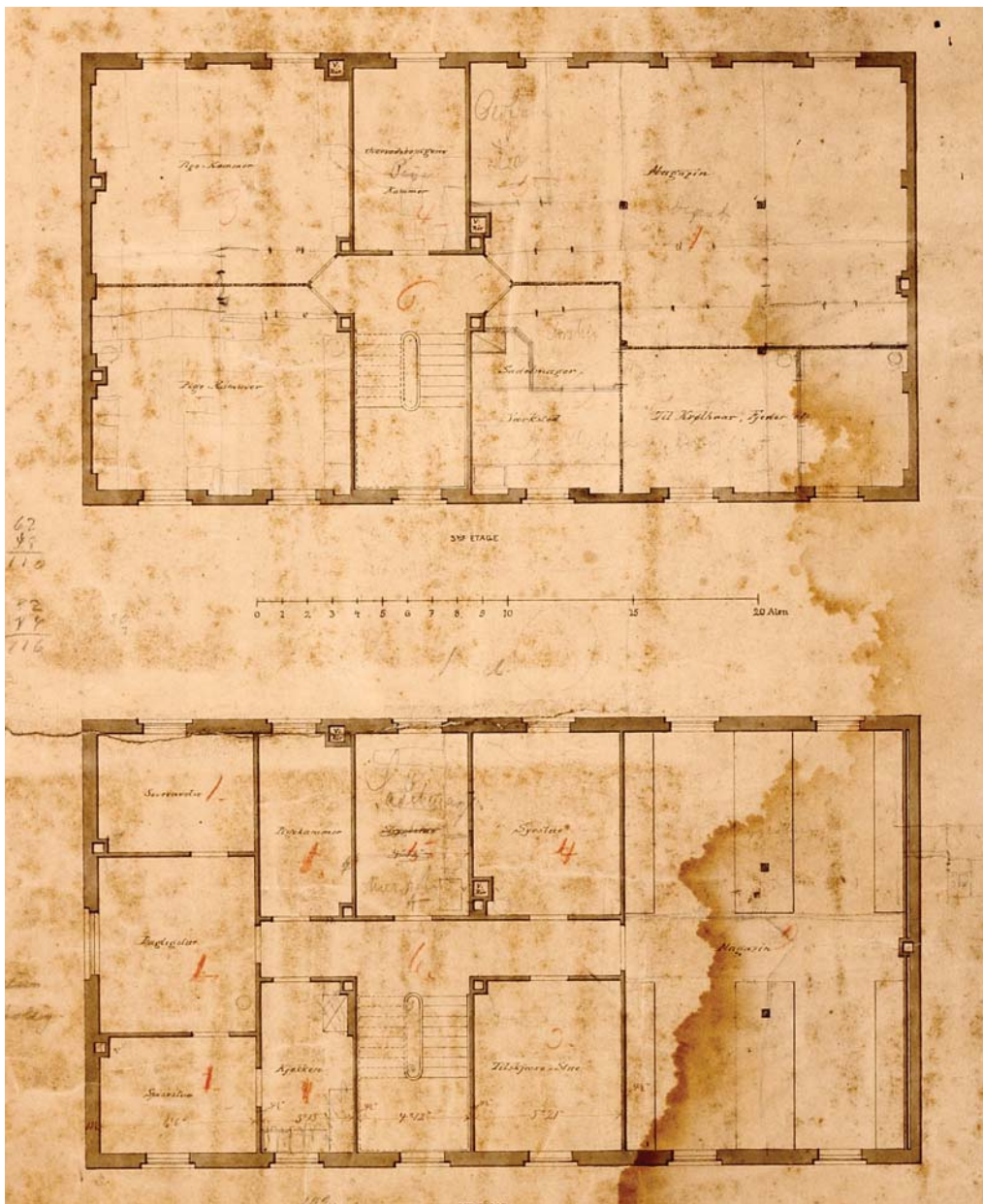
Vaskeribygningen, undervisningslokaler

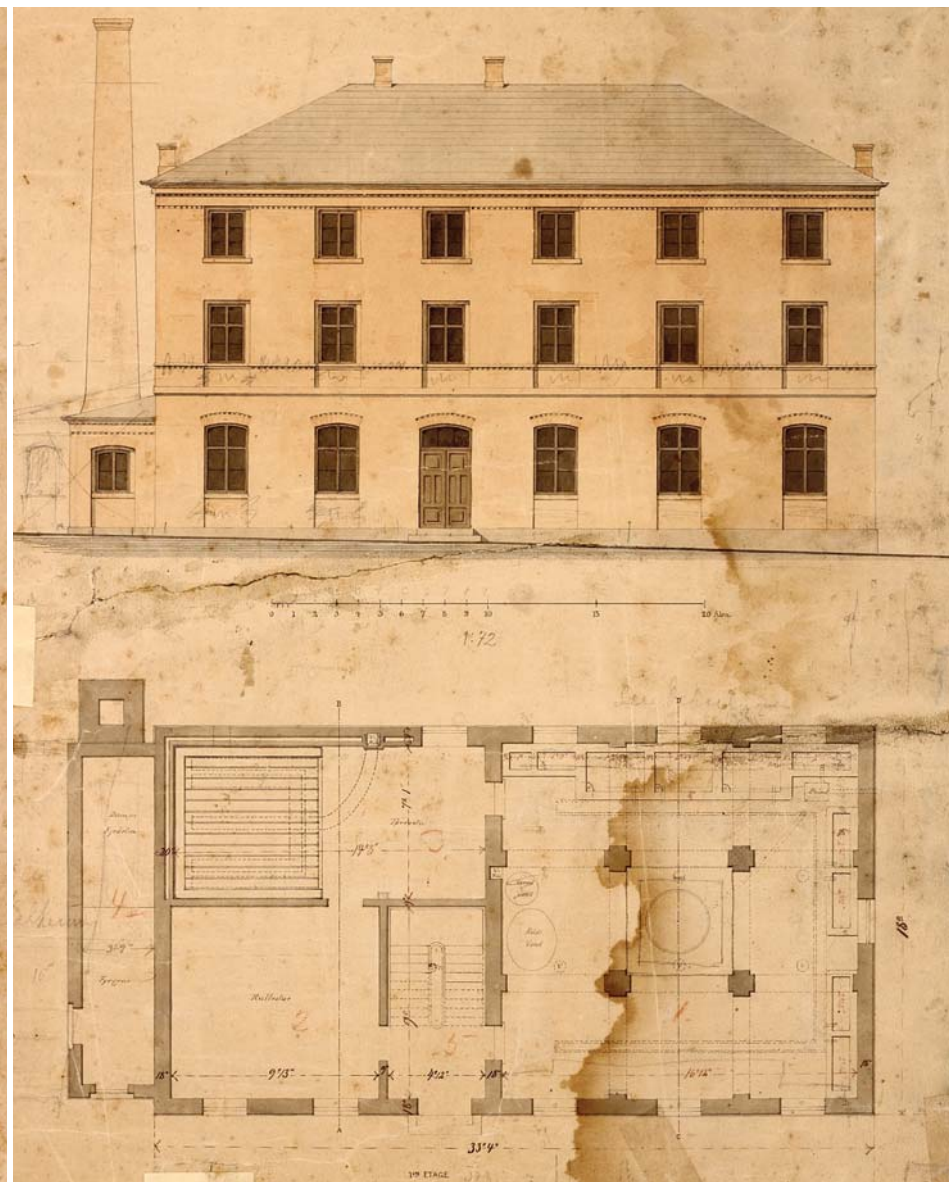
Vaskeribygningen ca 1908

Vaskeribygningen mod nord ca 1910

1864 ca Vaskeribygningen, planer 2. og 3. etage (Stadsarkivet)

1864 ca Vaskeribygningen, facade og plan af 1. etage (Stadsarkivet)

Vesterhus. Bygn. 20,

Opført år: 1904
Bebygget areal, m²: 219
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 435
SHH bygningsnr.: 20
SHH gammelt bygningsnr.: 6 b
BBR/OIS bygningsnr.: 31
Stadsarkitektnummer: 2008-83
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 9
Tegninger og
beskrivelser: 46

Arkitekt: Henry Meyer.

Opført som boliger for opsynet ved Kurhusets mandsside – dvs Kurhusets østlige side.

De 3 huse Krathus, Vesterhus og Nørrehus er opført samtidigt og de er stort set identiske i deres oprindelige udformning.

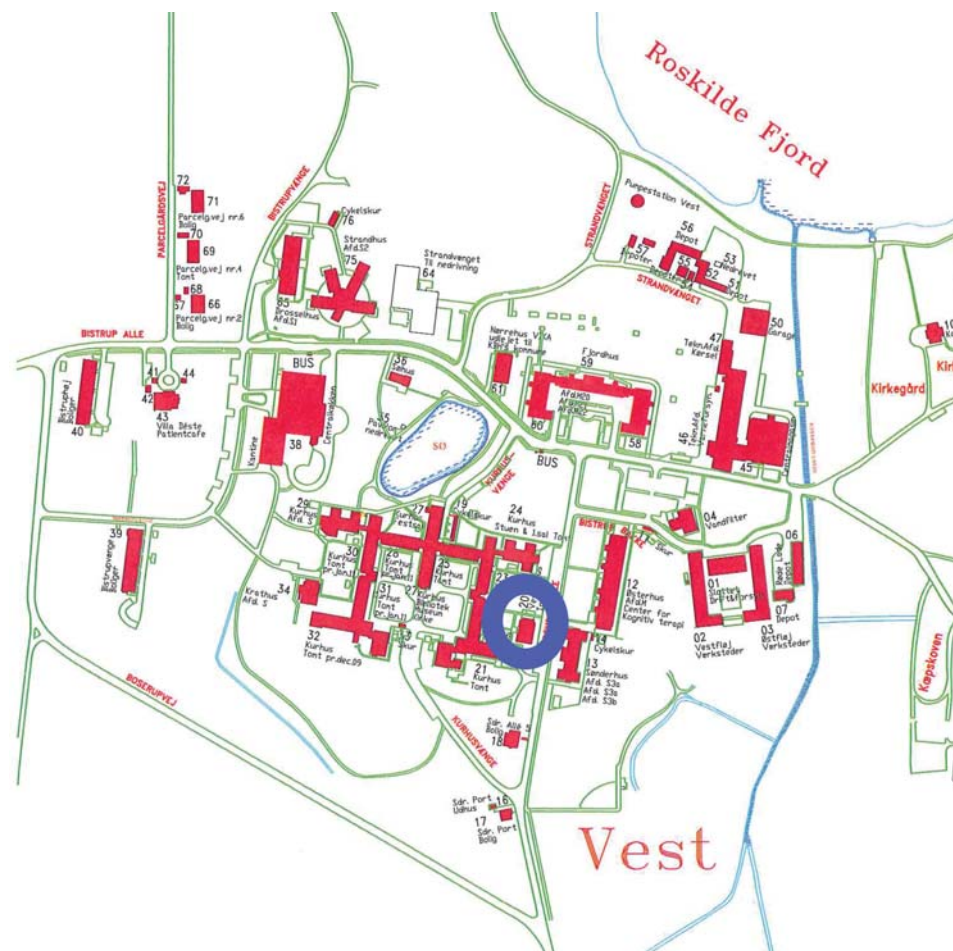
Opført som bygning for sygeplejerskerne (plejersker) med 3 eneværelser for sygeplejersker, og 24 dobbeltværelser for plejere resp. plejersker.

1950: Plejerskebolig (kort)

1956: Bevilling til installation af centralvarme og varmt vand i Vesterhus (Brf. 56-57 pag.1886).

Bygningen blev i en længere årrække fra 1968 anvendt som patientpensio-
nat/-kollegium for udskrevne patienter med behov for nærheden til hospitalets
behandlings- og plejetilbud.

2005: 12 værelser for udskrevne patienter.

Vesterhus set fra nordøst

Vesterhus

Vesterhus set fra vest

Villa d'Este. Bygn. 43.

Opført år: 1918
Bebygget areal, m²: 237
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 757
SHH bygningsnr.: 43
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 118
Stadsarkitektnummer: 2008-61
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 16
Tegninger og beskrivelser: 100

Arkitekt: W. Marke.

1917: Overretssagfører Garde skriver d. 18. maj som værgе for en i Sct. Hans Hospital henliggende kvindelig patient om på hospitalets grund at opføre en større villa, således at bygningen med haveanlæg ved patientens død bliver kommunens ejendom, mod at patienten til sin død undergives hospitalets myndighed og lægebehandling.

1918: Et pigekammer på tagetagen med en kvist mod vest tilføjes.

1918. Bygn. 43. Frk. Treschows Villa opføres på en meget stor grund med parklignende have. Arkitekt W. Marke.

Frk. Palæmona Treschow flytter ind.

1941: Frk. Treschow dør og bisættes på Vestre Kirkegård. Bygningen indrettes til midlertidig overlægebolig. (Der foretages en varmeberegning og der installeres et halvgasgeneratorfyр).

Overlæge Jens Christian Smith, overlæge Arild Fauerbye og senere overlæge Kurt Fremming bor i huset. Overlæge Fremming bor der fra 1951 indtil 1972.

1944: Der installeres et aggregat i skorstenen imod løbesod.

1944: Navnet Villa d'Este optræder første gang på en brochure i forbindelse med installationen af aggregatet.

1951: Bevilling til etablering af fjernvarmeforsyning til tjenesteboligen for overlægen ved SHHs afdeling C.

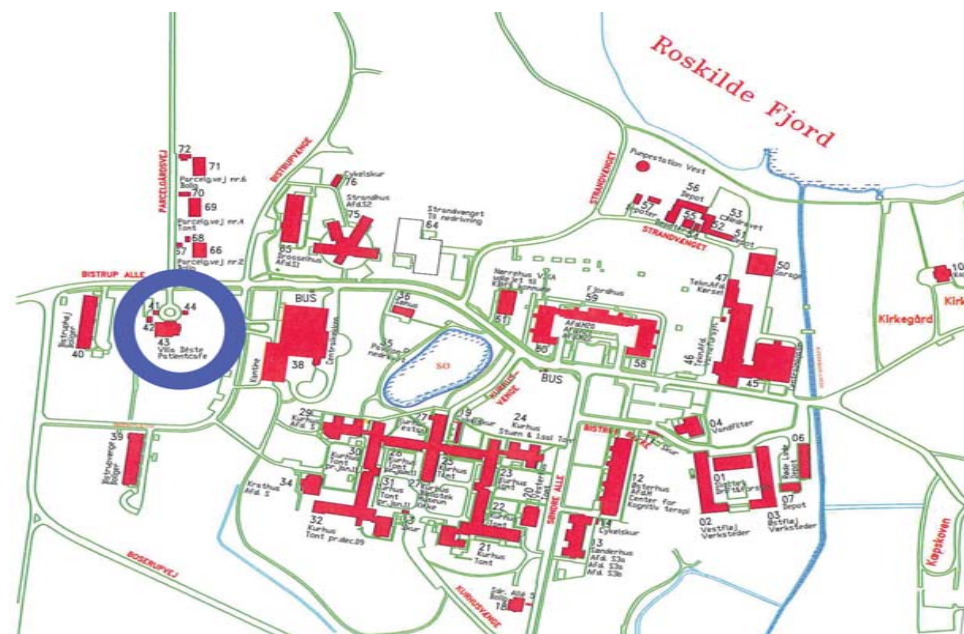
1972: Fraflyttet som tjenestebolig.

Huset benævnes herefter Klubhuset eller Patientklubben. Bygningen blev fra 1972 anvendt som fritidsaktivitetscenter for patienter med mange kursustilbud og aktiviteter (Patientklub). Dens første leder var socialrådgiver Åse Abelskov.

1974: Modernisering af toilet- og baderum.

1979: Modernisering af køkkenet.

1996: Tegning med modernisering af køkkenet og hall.

Skulpturerne i haven:

Busterne forestiller Bentes far og Svend Wiig Hansen. Derudover er der de to dansere.

Kunstneren, der døde i en tidlig alder, hed Bente Philips. Hun var gift med en englænder; derfor det specielle efternavn. Bente stammer fra Haraldsted fra en velstående købmansfamilie

Hospitalet fik overdraget skulpturerne efter 175 års jubilæet i 1991, hvor Svend Wiig Hansen udstillede i kunstforeningen. Skulpturerne havde indtil da stået på hans værksted og lager efter Bentes død. Hun var elev hos Svend Wiig Hansen. I svømmehallen i Ringsted står der en skulptur af hende der hedder "Kraka". (Kilde: John Strange Johansen, 2011).

Villa d'Este eller frk. Treschows villa set fra syd

Villa d'Este eller frk. Treschows villa set fra vest

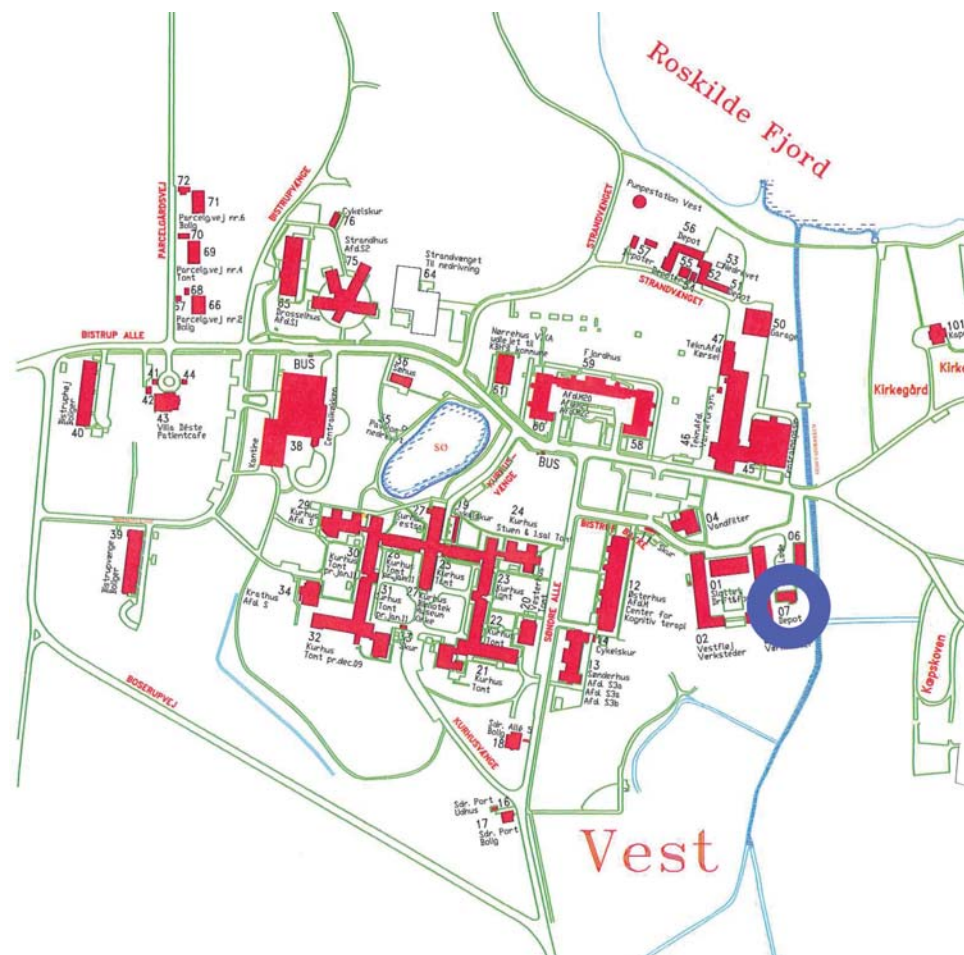
Villa d'Este eller frk. Treschows villa set fra nord

Vognport ved Røde Lade. Bygn. 7.

Opført år: 1920
Bebygget areal, m²: 118
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 118
SHH bygningsnr.: 7
SHH gammelt bygningsnr.: 23 a
BBR/OIS bygningsnr.: 108
Stadsarkitektnummer: 2008-146
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 2
Tegninger og
beskrivelser: 1

1931: Den oprindelige vognport ombygget til garage.
Udbygningen med den karnapllignende tilbygning fandt sted for at få plads til hospitalets lange redningsstige inde i garagen.

Vognport mellem Røde Lade og Slottet

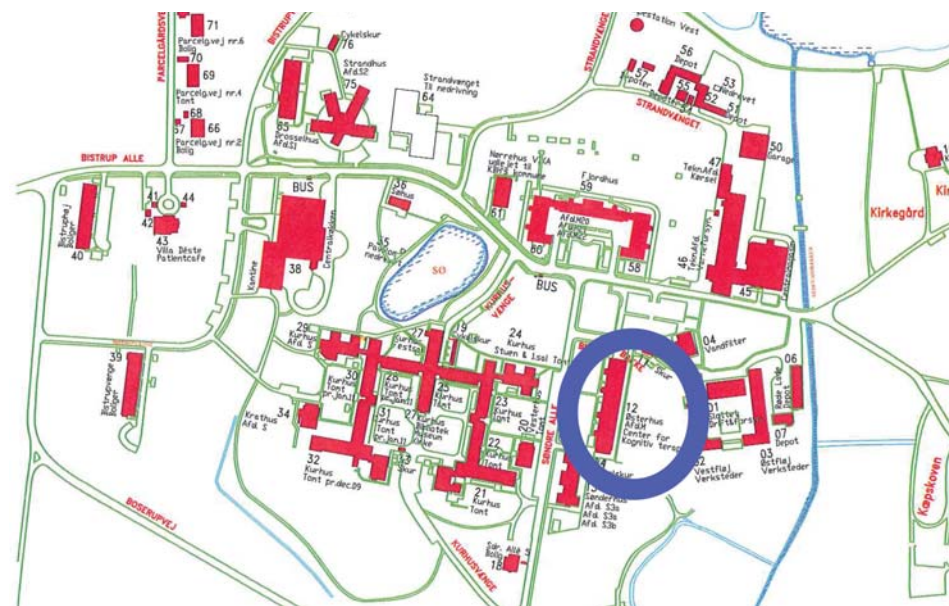

Vognport mellem Røde Lade og Slottet set fra nord

Østerhus. Bygn. 12.

Opført år: 1870
Bebygget areal, m²: 1144
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 4535
SHH bygningsnr.: 12
SHH gammelt bygningsnr.: 7
BBR/OIS bygningsnr.: 111
Stadsarkitektnummer: 2008-25
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 22
Tegninger og beskrivelser: 119

Arkitekt Nebelong.

I anledning af hospitalets 50 års jubilæum besluttede Københavns kommunalbestyrelse, at alle de gamle bygninger efterhånden skulle rømmes for patienter, og at nye bygninger skulle opføres (b. f. 1866-67, s.197; 1867-68, s.215f.; 1868-69, s. 40f.; 1869-70, s. 91f.). Bl.a. kælderens under Slottet skønnedes uegnet til patienter. De mest betydende ny- og ombygninger blev foretaget i 1869-71, da plejestiftelsen deltes i en mands- og en kvindeafdeling, og der indrettedes et centralkøkken og et gasværk.

Under planlægningen af byggeriet sigtede hospitalet imod at Østerhus (og Fjordhus) skulle bygges efter de samme principper som var anvendt ved opførelsen af Kurhus. Blot med mindre plads og luft pr. patient. Byggekomiteen derimod krævede et byggeri i 3 etager, uden længdekorridorer og uden nogen egentlig celleafdeling.

Resultatet blev et kompromis med særlig vægt på Byggekomiteens krav, der især hvilede på økonomiske hensyn. (Årsberetning 1868). Ideelt burde huset være en etage lavere, og der burde have været korridorer. Men for at få plads til så mange patienter som muligt blev det fravalgt, ligesom det blev det i Fjordhusets sidefløje.

Huset blev opført med 254 sengepladser til mænd og opsynet samt bolig til en lægekandidat og en gift overopsynsmand på 4700 kvadratmeter etageareal. Deraf bl.a. 11 16-sengsstuer.

Afdelingerne A, B, C og D (fra syd mod nord).

Østerhus blev først kaldt mandsplejestiftelsen - til forskel fra kvindeplejestiftelsen, der var Fjordhus. Senere efter etableringen af mandshospitalet i 1881 blev huset kaldt Lille kvindeplejestiftelse - til forskel fra Store plejestiftelse, der var Fjordhus.

Bygningen var ligesom Fjordhus afløser for Lemmestiftelsen og Slottet som patientbygninger.

Som i de andre ældre huse, var funktionen i store træk orienteret vertikalt: Sove- rum på 1. og på 2. sal, opholdsrum i stueetagen og spisestuer i kælderen. Ved bygningens indvielse var der baderum i kælderen.

(En myte fortæller, at huset blev vendt 180 grader forkert på grunden, men det må være en myte. På alle tegninger af byggeprojektet er bygningen orienteret på samme måde, og orienteringen giver især god mening i lyset af datidens behov for haver til patienterne bag høje mure). Der var lukkede haver - cellegårde - ud for de 2 nordligst beliggende afdelinger D og C.

1869: Rejsegilde i begyndelsen af september (Årsberetning 1869)

1871: Taget i brug d. 1. april. Først til kvinderne fra Slottet, der skulle videre til Fjordhus, når det var færdigt. Derefter - fra december samme år - til mændene fra Slottet og fra Lemmegården (Årsberetning 1870).

1874: Anlæg af en 50 alen lang keglebane med lysthus i mandsplejestiftelsens have (Beretn. 1874).

1874: Fra starten var der installeret gaskogeapparater i køkkenerne, men de

afgav for lidt varme til rummet bl.a. fordi gassen var uegnet til det. Så der blev i stedet installeret komfurer.

1905: Installation af elbelysning. Installation af badeanstalt i kælderen.

1906: Vandklosetter installerede.

1906: Den gamle uskik med at lade plejepersonalet sove på afdelingerne forlades helt på hospitalet. (Jub-skrift 1916).

1908: Installation af centralvarme.

1916: Afdeling A (åben afdeling for 28 rolige arbejdende patienter), B og C (for henholdsvis lidt mere eller mindre "halvturolige" og lign. med rsp. 68 og 76 patienter) og D (for 80 urolige patienter i en "ret tilfredsstillende" vagtafdeling med vandsenge)..

1929: Indretning af en 5sengsstue i en opholdsstue i afd. A.

Rummede i kælderen en gymnastiksal, terapi ("Klemmekælderen") og folkerum for gartneriets personale.

1932: Veranda på sydgavlen etableres (tegning).

1957: Indretning af køkken i D12. (tegning)

1958: Modernisering af D13. (tegning)

1959: Ombygning på 1. og 2. sal (mindre rum). Og opsætning af varmeskabe i afd. D9-10-11.

1961: Modernisering af toiletter. (tegning)

1974: Indretning af vasketeria i kælderen (tegning).

1978: Modernisering af køkken i D14, 1.sal (tegning).

1980: Indretning af psykologkontorer på 2. sal i den nordlige del.

Fra 1970-erne ophørte bygningen med at være ramme for indlagte patienter (tegning).

1982: Modernisering af badeværelser på 2. sal (tegning).

1983: Brandsikring og modernisering af badeværelse på 2. sal (tegning).

1983: Planer om indretning af tagetagen til kontorfunktioner m.m. der ikke blev realiseret (tegning).

Der er ikke elevator i bygningen.

Huset har i en årrække været ramme om

Klinisk Psykologisk afdeling og undervisningslokaler for patienter.

Afdelingskontor for Afdeling M.

Center for Kognitiv Terapi

Lokaler til patientforeninger

- og for hospitalets museums magasin.

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevaringsværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som bevaringsværdig således (1 = høj værdi på en skala til 10):

Vurdering af arkitektonisk værdi: 3

Kulturhistorisk værdi: 3

Miljømæssig værdi: 3

Originalitetsværdi: 2

Tilstandsværdi: 3

Bevaringsværdi: 3

Vurderingsdato: 6. juli 1989

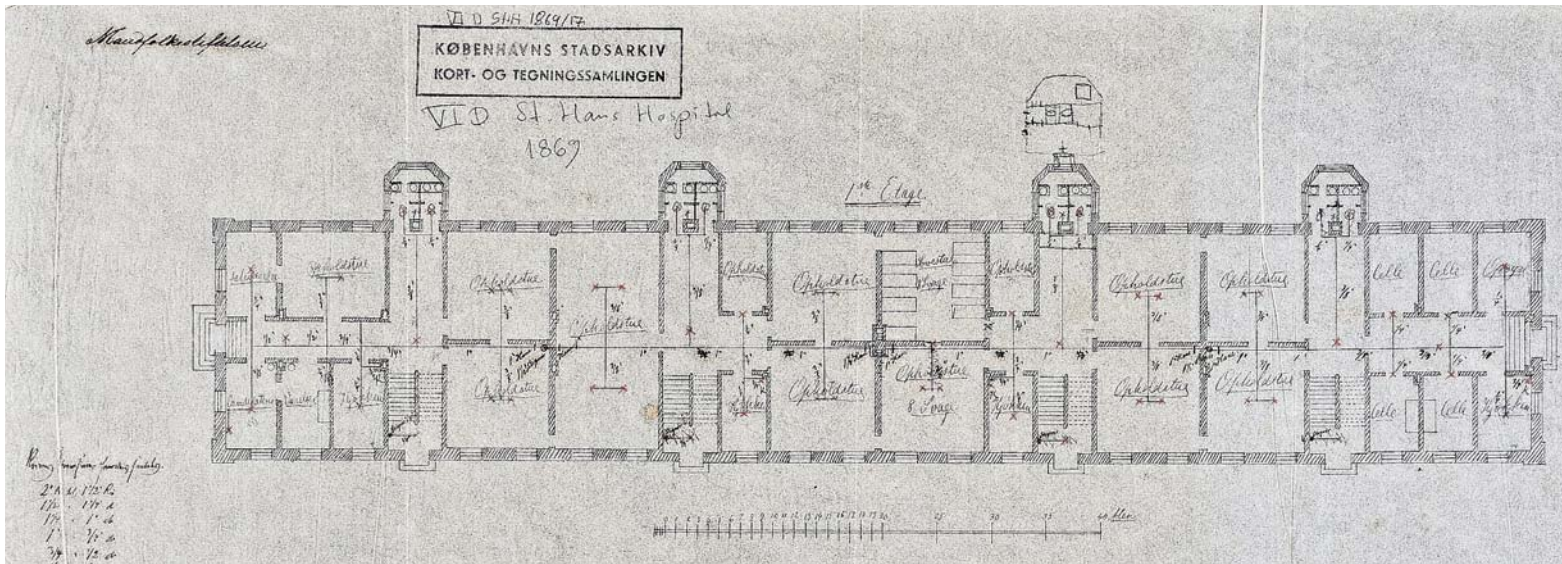
Østerhus set fra sydøst

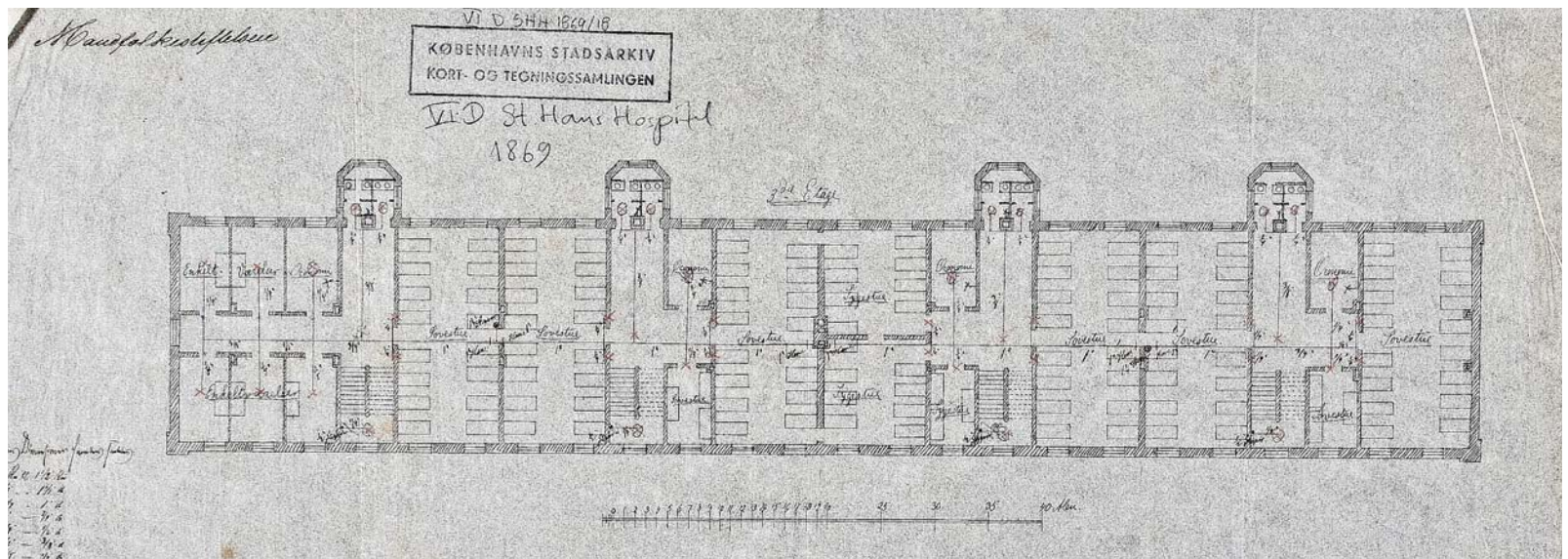
Østerhus gavnl mod syd

Østerhus set fra nordvest

Østerhus, stuen (ovenfor) og 2. sal (nedenfor). Gaslampesteder markerede. Tegning fra 1869 (Stadsarkivet).

Gartneri og arealer i øvrigt

Mellem Vesthospitalet og Østhospitalet og nord for Østhospitalet ligger arealer, der har været brugt til gartneri, kirkegård, forlystelser, sport og dyrkning af afgrøder til hospitalets køkken. Og en bådplads for de ansatte.

Området mellem de to bebyggede dele af hospitalet er fredet, jfr. fredningskortet fra 1999.

Disse dele af hospitalet har også sine bygninger stående, og historier om bygninger, der ikke findes mere.

Arealer i øvrigt	2008-121	Ishus i Kæpskoven (nedrevet)
Arealer i øvrigt		Vandtårn i gartneriet til overrisling med kloakvand (nedrevet)
Arealer i øvrigt Bygn.113	2008-131	Røde hus (nedrevet)
Arealer i øvrigt Bygn.114		Pumpestation, Øst
Arealer i øvrigt Bygn.115	2008-130	Dansepavillion (flyttet)
Arealer i øvrigt Bygn.102		Bådhus
Arealer i øvrigt Bygn.103	2008-124	Gartneri (garager)
Arealer i øvrigt Bygn.105	2008-124	Gartneri (Udhuse bag værksted)
Arealer i øvrigt Bygn.104	2008-124	Gartneri (værksted)
Arealer i øvrigt Bygn.106	2008-125	Gartnerbolig
Arealer i øvrigt Bygn.107		Væksthus (vestligst) (nedrevet)
Arealer i øvrigt Bygn.108	2008-126	Væksthus (vest) (nedrevet)
Arealer i øvrigt Bygn.109	2008-127	Væksthus (midt)
Arealer i øvrigt Bygn.110	2008-128	Væksthus (øst)
Arealer i øvrigt Bygn.112		Garage/Depot for grøntsager syd for Gartnerhus (nedrevet)
Arealer i øvrigt Bygn.101	2008-123	Kapel

Gartneriet

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 94
Tegninger og
beskrivelser: 12

Stadsarkitektnummer 2008-124-128.

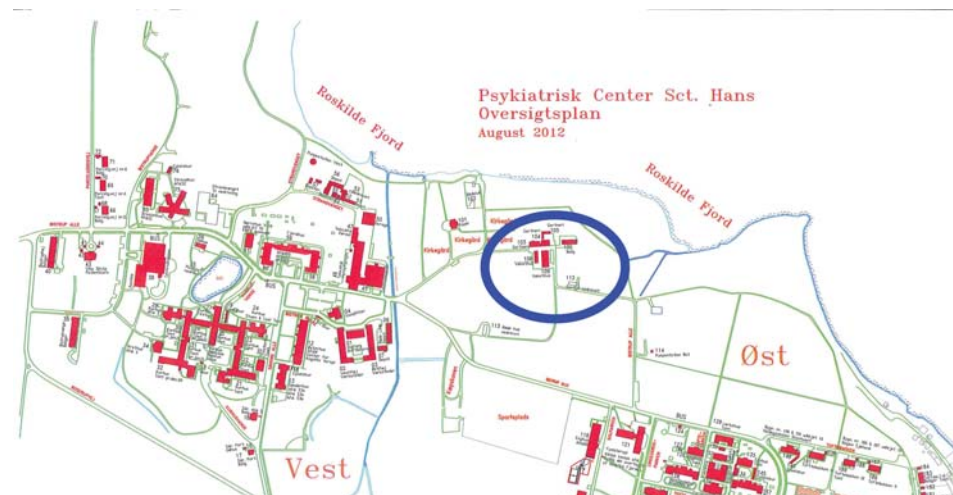
Hospitalets gartneri var i mange år et vigtigt element i hospitalets drift. Både som en nødvendighed for at skaffe spiselige afgrøder til bespisning af patienterne, og som beskæftigelse af patienter. I 1800-tallet oversteg hospitalets udgifter til fødevarer langt udgifterne til løn og andre udgifter.

I takt med at patienterne blev færre og indlagt i kortere tid, blev færre i stand til at arbejde i gartneriet, og beskæftigelsen af patienterne indrettedes derefter.

I en periode har aktiviteter i gartneriet været anvendt som et terapeutisk tilbud til patienter.

Der er i 2011 ikke mere beskæftigelse af patienter i hospitalets gartneri, og vedligeholdelsen af hospitalets arealer er udliciteret til et privat firma.

Landskabsarkitekt Charlotte Skibsted har gennem en længere årrække hjulpet hospitalet med udviklingen af de landskabelige kvaliteter også ved plantning og genplantning af egnspecifikke løvfældende træer og buske.

Gartnerhus, bygn. 106

Opført år: 1815
Bebygget areal, m²: 186
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 186
SHH bygningsnr.: 106
SHH gammelt bygningsnr.: 21 a
BBR/OIS bygningsnr.: 59
Stadsarkitektnummer: 2008-125
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 7
Tegninger og
beskrivelser: 16

Gartnerhus er et af hospitalets ældste huse. Det er opført 1815 med den såkaldte pise-teknik; en slags glideforskalling med jordstampning af murene, og det blev opført som "Påpasserbolig". Det var trange tider, så brædderne til glideforskallingen blev lejet. Både daglejere og hospitalslemmer deltog i jordstampningen. Den første beboer var gartner Mads Christensen.

Huset var i mange år tjenestebolig for hospitalets overgartner, i 1930-erne for overgartner Grønvold.

Gartneriet

Gartnerhus

Gartneriet set fra Bistrup Alle

Sejlklubben

Sejlklubben Vigen

Først var der en badeanstalt - i en periode 2. Den såkaldte "Søbadeanstalt" bestod af 2 badehuse. Et for kvinder og et for mænd, for enden af hver sin lange træbro. Det ene badehus hvilede på store, solide, sorttjærede træpontoner, og det andet på store, mønjemalede jernbeholdere. Om efteråret blev det hele taget på land, og anbragt på bådepladsen. Efter nedlæggelsen af søbadeanstalten blev det ene af badehusene opstillet på bådepladsen og omdannet til opbevaringsskur for bådegrej.

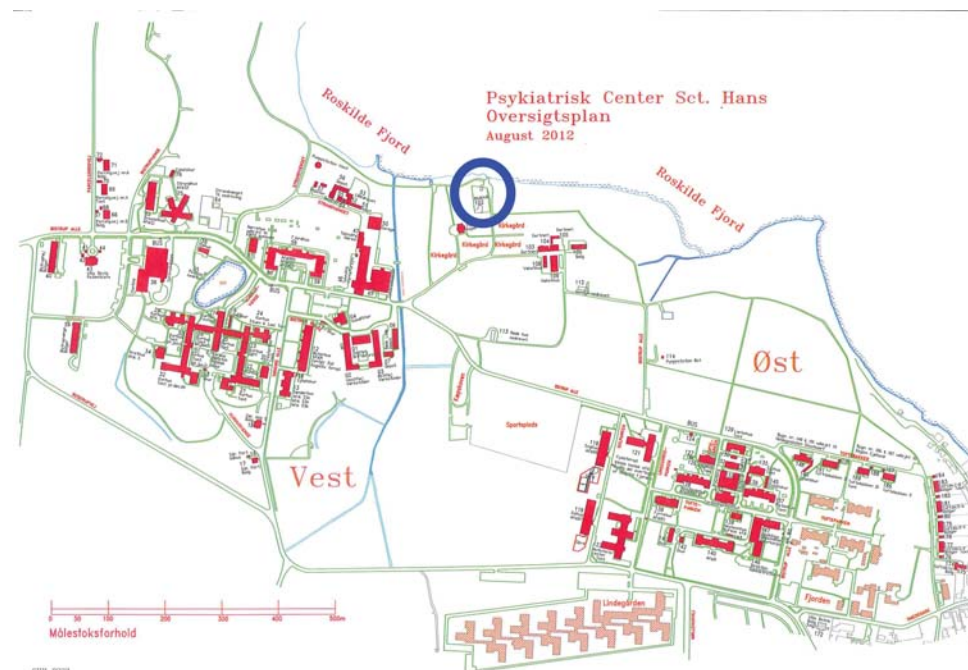
Selv mord ved drukning forekom. Så hospitalet sørgede for en båd til redning af patienter.

Var der plads til 1 båd, var der også plads til 2. Og så var grunden lagt til funktionærernes egen bådeklub Vigen.

Bådhus, bygn. 102

Opført år:
Bebygget areal, m²: 43
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 43
SHH bygningsnr.: 102
SHH gammelt bygningsnr.: -
BBR/OIS bygningsnr.: -
Stadsarkitektnummer: -
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 8
Tegninger og
beskrivelser: 0

Bygningen med panoramavinduet mod fjorden er oprindeligt garagen fra Heymanns Hus.

Sejlklubben set fra syd

Sejlklubben set fra nord

Bådebroen ved sejlklubben

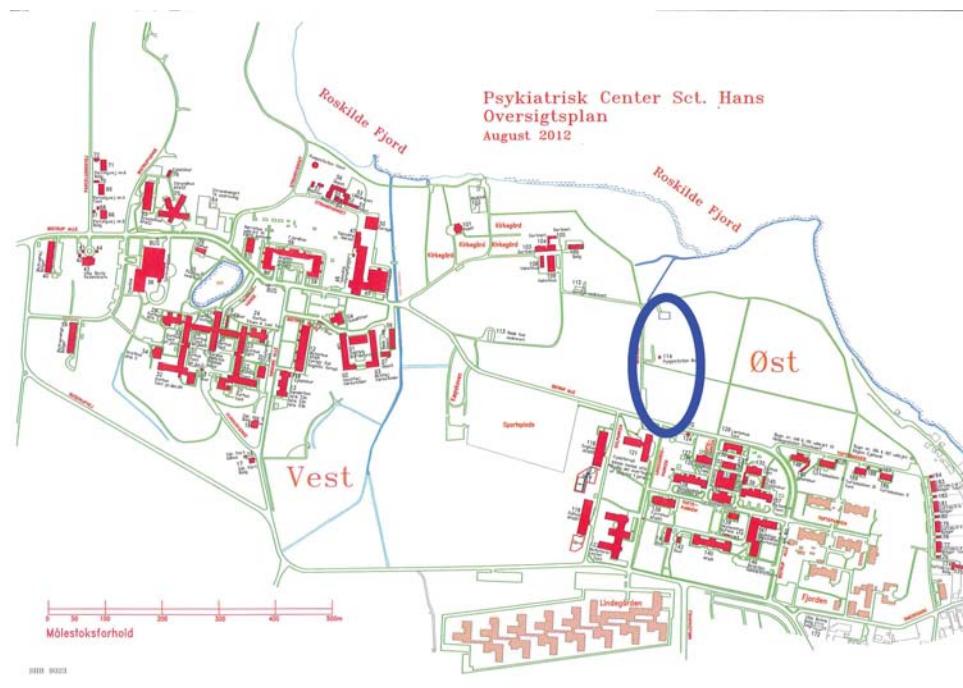
Valnøddeplantagen

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 8
Tegninger og
beskrivelser: 0

Under depressionen i begyndelsen af 1930-erne besluttede borgmester Hedeboel på Københavns Rådhus, at der skulle plantes en valnøddeplantage på Sct. Hans Hospital. Den skulle dels modvirke dyr import af luksusvarer, dels fremme beskæftigelsen af patienterne på hospitalet.

Som sagt så gjort.

Træerne er nu meget gamle, og der genplantes valnødder for historiens skyld. Ikke betalingsbalancens.

Valnøddeplantagen - med valnøddesamlere på besøg

Valnøddeplantagen

Kirkegård og Kapel

Digitalt materiale:
Fotos: 53
Tegninger og beskrivelser: 8

Hospitalets kirkegård er en af de få danske kirkegårde, der ligger lige ned til vandet.

Den er efter alt at dømme anlagt i forbindelse med hospitalets flytning til Roskilde.

I 1870-erne blev der i takt med hospitalets vækst brug for en udvidelse af kirkegården. Den fandt sted i 1874, hvor pastor Sørensen indviede den nye kirkegård ved den gamle med plads til ca 450 grave på 7.140 kvadratalen. Udvidelsen blev matrikuleret særskilt med matrikelnr. 1an.

Den 19. februar 1900 blev kirkegården yderligere udvidet med 7500 kvadratalen (Årsberetning).

Den markante øst-vest gående lindealle stammer fra denne sidste udvidelse af kirkegården.

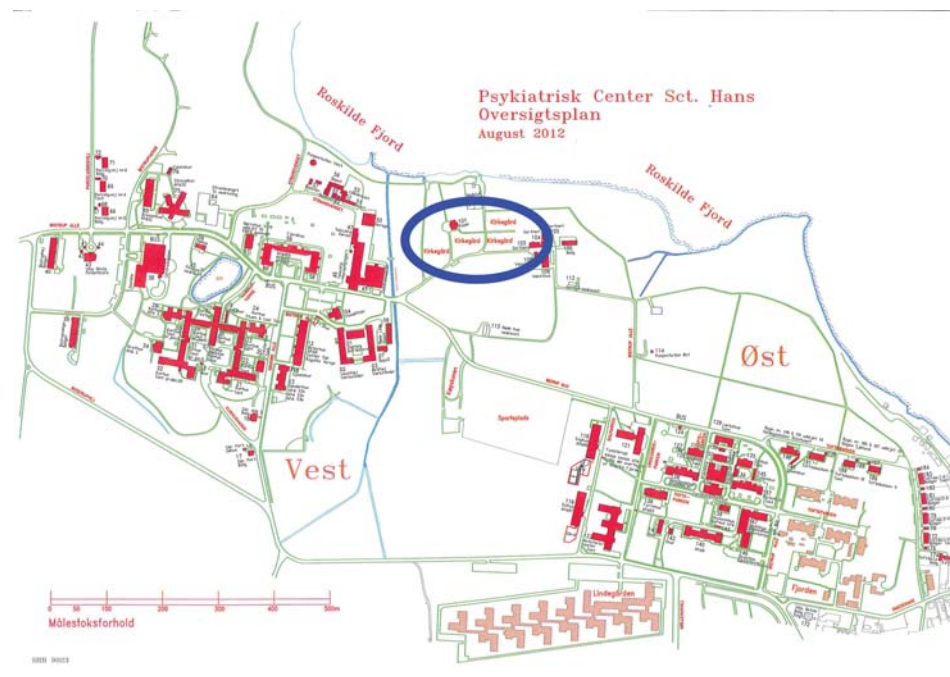
I 1921 blev der opført en retirade på kirkegården nord for kapellet. Den er senere nedrevet igen.

Både patienter og ansatte er begravet på kirkegården. Mere end 2.500 begravelser er foretaget på stedet. Lægelige chefer og inspektører og deres nærmeste er også begravet på kirkegården.

Jordbundsforholdene gør at kirkegården ikke er egnet som begravelsesplads for jordbegravelser.

I de sidste mange år er patienter henviste til at blive begravet på almindelige kirkegårde, og kun undtagelsesvist og når særlige forhold har gjort sig gældende, er tidligere patienter og ansatte bisatte i urner på kirkegården.

Om Tordenskjold: I kirkebogen for Sct. Hans Hospital er anført: Regner Tordenskjold Hesner, ugift blikkenslager. Født 12/1 1896 i København. Død 8/4 1947 på Sct. Hans Hospital. Begravet på Sct. Hans Hospitals Kirkegård 13/4 1947. Oda var den længst indlagte patient i de sidste mange år. Hun var indlagt i mere end 60 år til sin død på hospitalet i 1999. Jonna Hertel Wulff var datter af overlæge Munke Hertel Wulff på hospitalet.

Kapellet set fra syd

Tordenskjolds gravsten

Prof. Oscar Rohmells gravsted 1998

Kapellet set fra vest

Eng, alle og fodboldbane

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 38
Tegninger og
beskrivelser: 2

Alleen – eller dæmningen, som den også er kaldt.

Alleen blev anlagt i forbindelse med opførelsen af mandshospitalet i 1881. (Årsberetning)

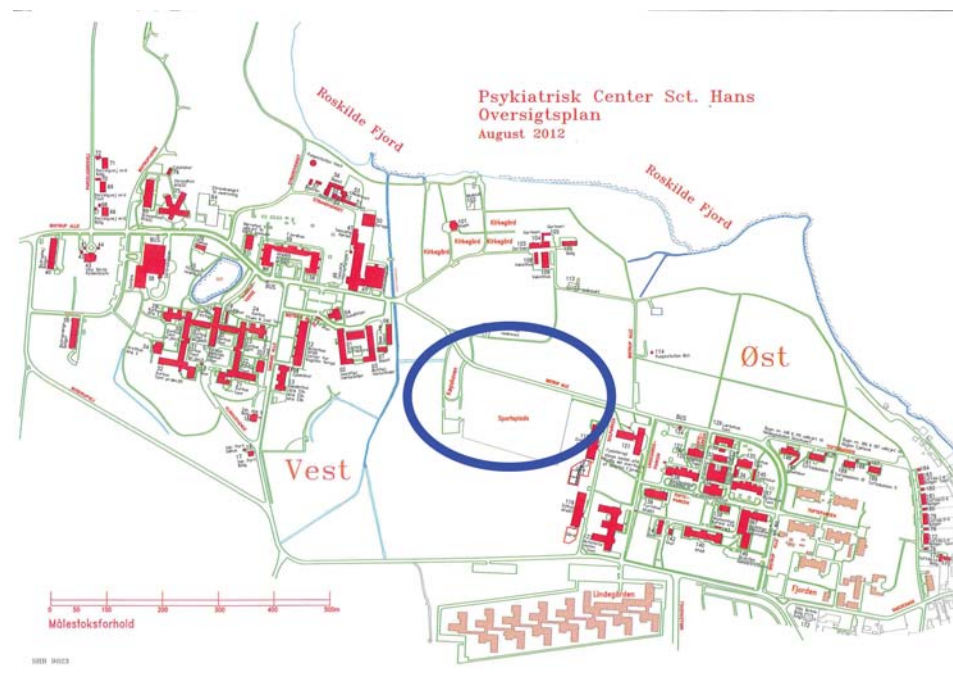
Fodboldbanen blev anlagt efter 2. verdenskrig som beskæftigelsesprojekt for patienter. Før den tid blev arealet bl.a. brugt til oplag af tørv. Sportspladsen blev færdig i midten af 1960-erne.

1937: Overførelse til hospitalsvæsenet af et areal af Bidstrup Hovedgård til anlæg af en sportsplads (Brf. 37-38 pag. 85).

På den nordlige side af alleen er forsyningsledninger til vand og varme nedlagt i støbte rørkanaler.

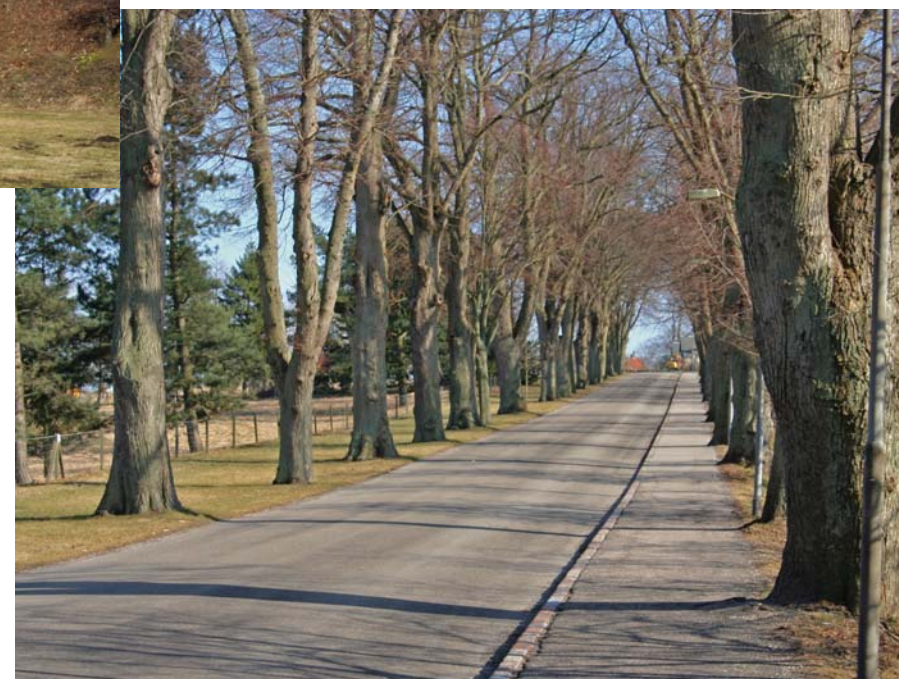
Engen syd for fodboldbanen forblev Københavns kommunes ejendom som selvstændigt matrikuleret ejendom da hospitalet blev overdraget til Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Engen mellem Røde Lade og Kæpskoven blev i en lang årrække benyttet til årligt tilbagevendende besøg af cirkus Arena, som i 3 dage gav forestillinger for patienter og de ansatte - og deres familier.

Sportspladsen og engen

Alleen set mod øst

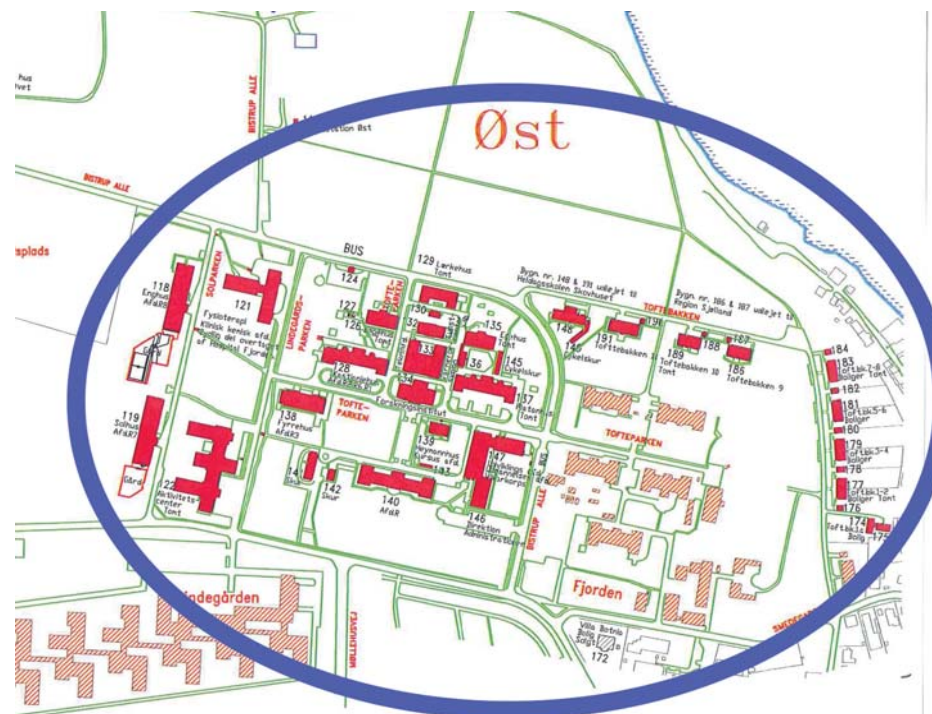
Den forholdsvis betydelige Afstand mellem de ny Bygninger og det ældre Hospital har nødvendiggjort nogle Foranstaltninger for at lette Kommunikationen. Det er saaledes blevet nødvendigt at anlægge en 880 Alen lang Forbindelses-Vej, tildels med betydelige Opfyldninger over Engdrag, hvor ved den cirka 3000 Alen lange Afstand ad den almindelige Vej er bleven forkortet til cirka 1400 Alen. Denne ny Forbindelses-Vej fører over en Aa, over hvilken der er bygget en ny 17 Alen bred Bro. Den saaledes dannede Adgang til det ældre Hospital bliver nu almindeligt benyttet for Samfærdselen med Roskilde, saavel for Gaaende som Kørende.

1881 Årsberetning for hospitalet

Østhospitalet

I 1878-81 blev en ny plejestiftelse for mænd opført i ca. 1/2 km afstand fra det gamle hospital på den såkaldte Bjærgmark (b. f. 1877-78, s. 298f.). Dette kompleks udvidedes i 1892-94 med to patientbygninger (Bjærgmarkshus og Fyrrehus); samtidig indrettedes en epidemibygning og badebygning m. m. (b. f. 1891-92, s.962f.), og 2 bygninger med boliger for de ansatte blev opført ca 1904 (Bøgehus og Egehus)..

Fra 1. april 1919 deltes hospitalet i to selvstændige hospitaler, et for mænd – østhospitalet - og et for kvinder - vesthospitalet, dog således at administrationen forblev fælles og henlagdes under hospitalsdirektoratet (b. f. 1917-18, s. 2372f.; 1918-19, s.3062f.).

Østhospitalet, luffoto 2003

Bygninger på Østhospitalet og de af Sct. Hans Hospital anvendte bygningsnumre.

Østhospitalet Bygn.25	Kontorbarak afd. H	Østhospitalet Bygn.140	Bjergmarkshus
Østhospitalet Bygn.50	Lindehus	Østhospitalet Bygn.141	skur/udeholdet Brændeskur
Østhospitalet Bygn.51	Elmehus	Østhospitalet Bygn.142	skur/toiletbyggn. V Bjergmarkshus
Østhospitalet Bygn.52	Birkehus	Østhospitalet Bygn.146	Administrationen/SB
Østhospitalet Bygn.53	Poppelhus	Østhospitalet Bygn.146	Administrationen/Elevbolig
Østhospitalet Bygn.54	Havehus Barak	Østhospitalet Bygn.147	Udviklingsafdelingen/HB
Østhospitalet Bygn.55	Kioskbygning, tidl. Kvartermesterbolig	Østhospitalet Bygn.148	Hjørnehus
Østhospitalet Bygn.56	Udhus v. gl. portnerbolig	Østhospitalet Bygn.149	skur v/ Hjørnehus
Østhospitalet Bygn.58	Toftehus	Østhospitalet Bygn.172	Villa Botnia
Østhospitalet Bygn.60	Portnerbolig øst/Oplagsplads	Østhospitalet Bygn.174	Toftebakken 1A
Østhospitalet Bygn.61	Udhus portnerbolig/Oplagsplads	Østhospitalet Bygn.175	Udhus v/ Toftebk 1A
Østhospitalet Bygn.62	Stenstætterhus	Østhospitalet Bygn.176	Udhus v/Toftebk. 1
Østhospitalet Bygn.63	Smedehus	Østhospitalet Bygn.177	Boliger Toftebk. 1-2
Østhospitalet Bygn.64	Sct. Jørgensbjerg Skole, Inspektørbolig	Østhospitalet Bygn.178	Udhus v/Toftebk. 3
Østhospitalet Bygn.65	Sct. Jørgensbjerg Skole; Vaskeribyggn.	Østhospitalet Bygn.179	Boliger Toftebk. 3-4
Østhospitalet Bygn.66	Sct. Jørgensbjerg Skole, Gl. Skole	Østhospitalet Bygn.180	Udhus v/Toftebk. 5
Østhospitalet Bygn.67	Sct. Jørgensbjerg Skole, Gymnastikhus	Østhospitalet Bygn.181	Boliger Toftebk. 5-6
Østhospitalet Bygn.68	Sct. Jørgensbjerg Skole; Ny hovedbyggn.	Østhospitalet Bygn.182	Udhus v/Toftebk. 5
Østhospitalet Bygn.69	Sct. Jørgensbjerg Skole, Smedegade 10	Østhospitalet Bygn.183	Boliger Toftebk. 7-8
Østhospitalet Bygn.70	Sct. Jørgensbjerg Skole, Smedegade 12	Østhospitalet Bygn.184	Udhus v/Toftebk. 8
Østhospitalet Bygn.118	Enghus	Østhospitalet Bygn.186	Toftebakken 9
Østhospitalet Bygn.119	Solhus	Østhospitalet Bygn.187	Udhus v/Toftebk. 9
Østhospitalet Bygn.121	Fys. Og Røntgen og Klin.kem.	Østhospitalet Bygn.188	Garage v/Toftebk. 10
Østhospitalet Bygn.122	Erhvervsterapien	Østhospitalet Bygn.189	Toftebakken 10
Østhospitalet Bygn.124	Vejerbod	Østhospitalet Bygn.190	Udhus v/ toftebk 11
Østhospitalet Bygn.126	Bøgehus	Østhospitalet Bygn.191	Toftebakken 11 tidl. Overlægebolig
Østhospitalet Bygn.128	Kastaniehus	Østhospitalet Bygn.	Fysioterapilokaler
Østhospitalet Bygn.129	Lærkehus/Stalden	Østhospitalet Bygn.	Carport
Østhospitalet Bygn.130	Udhus v/ lærkehus	Østhospitalet Bygn.	Udhus v. bygning 3, Birkehus
Østhospitalet Bygn.132	Kunstcenter/Badebygning	Østhospitalet Bygn.	Udhus v. bygning 3, Birkehus
Østhospitalet Bygn.133	gl. maskinhus	Østhospitalet Bygn.	Renovationsskur v Toftehus bygn.5
Østhospitalet Bygn.134	Forskn.-lab/Østre køkken	Østhospitalet Bygn.	Linnedskur v. bygn. 5 Toftehus
Østhospitalet Bygn.135	Egehus	Østhospitalet Bygn.	Udhus v. Lindehus bygning 1
Østhospitalet Bygn.137	Platanhus	Østhospitalet Bygn.	Udhus v. bygning 2 Elmehus
Østhospitalet Bygn.138	Fyrrehus	Østhospitalet Bygn.	Cykelskur v. bygn. 5 Toftehus
Østhospitalet Bygn.139	Heymann's hus	Østhospitalet Bygn.	Containerskur v. daghospital
		Østhospitalet Bygn.	Garage/værksted v. gartnerplads
		Østhospitalet Bygn.	Daginstitution

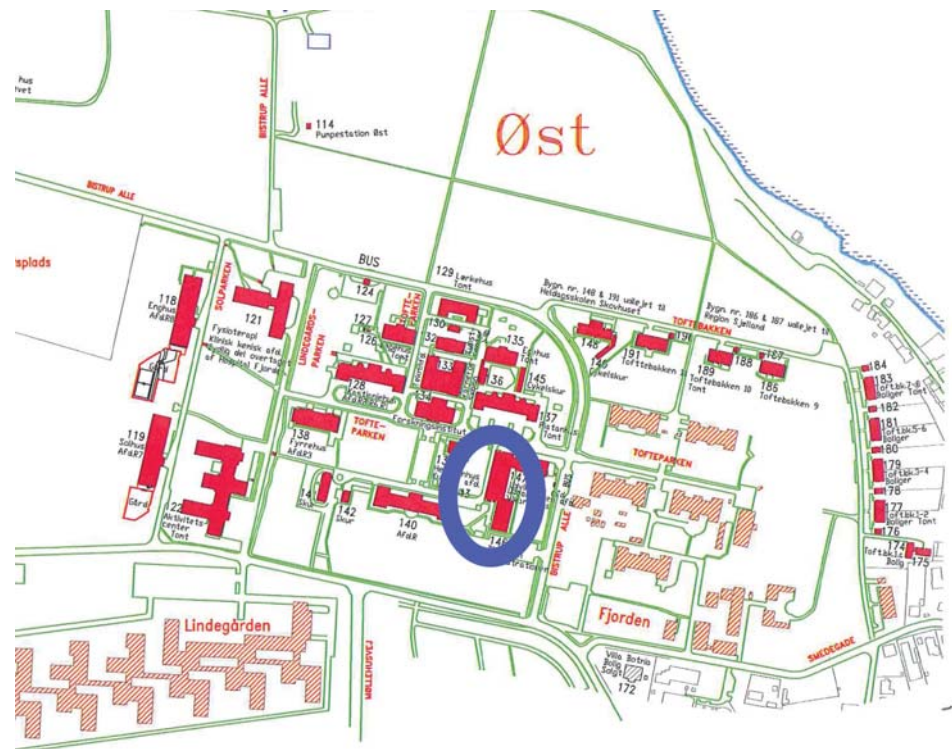
Administrationen. Bygn. 146.

Opført år: 1935+1952
Bebygget areal, m2: 950
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2: 3347
SHH bygningsnr.: 136
SHH gammelt bygningsnr.: 57
BBR/OIS bygningsnr.: 1
Stadsarkitektnummer: 2008-77+78
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt
materiale:
Fotos: 35
Tegninger og
beskrivelser: 144

Den 10. april 1930 blev opførelsen af 2 patientbygninger (Birkehus og Toftehus) og en sygeplejerskebolig på mandshospitalets terræn vedtaget (b. f. 1930-31, s. 18f.). Den ene patientbygning blev taget i brug i oktober 1931, den anden i februar-marts 1932. Sygeplejerskeboligen blev taget i brug den 1. april 1935. 1933: Ændringer i det vedtagne forslag om opførelse af en sygeplejerskebolig m.m. på hospitalet. (Brf.33-34 pag. 272). 1935: Opførelse af en sygeplejerskebolig på mandshospitalet. Arkitekt: Stadsarkitektens direktorat. (1952: 16. juni: Sygeplejerskebolig.)? 1964: Bevilling til indretning af et marketenderi på mandshospitalet (Brf.63-64 pag.700).

Boliger til sygeplejersker skulle bl.a. stilles til rådighed fordi sygeplejersker ikke måtte indgå ægteskab. Det blev først tilladt i 1940-erne. Hospitalet modtog i mange år sygeplejeelever fra flere - og fjerne - amter i landet til den psykiatriske del af sygeplejerskeuddannelsen, og de boede på hospitalet. Bygningerne rummer i 2012 ledelse og administration, uddannelse, arbejdsmiljøkontor, oplysningskontor, kantine m.m.

Sygeplejeboligen / administrationsbygningen

Indgangsparti ved oplysningskontor

Facader mod vest og gavle mod syd

Badebygning, bygn. 132.

Opført år: 1894
Bebygget areal, m²: 230
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 460
SHH bygningsnr.: 132
SHH gammelt bygningsnr.: 36
BBR/OIS bygningsnr.: 95
Stadsarkitektnummer: 2008-75
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

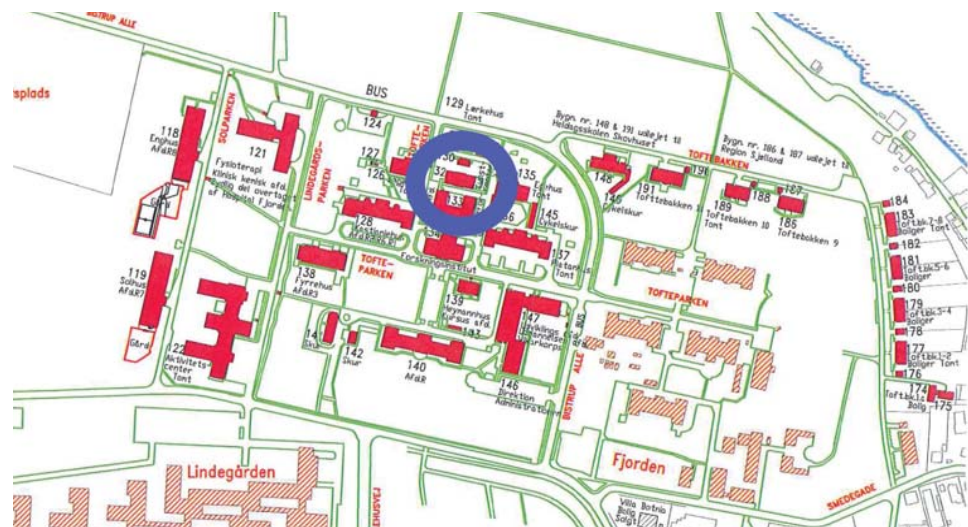
Digitalt materiale:
Fotos: 11
Tegninger og beskrivelser: 46

Arkitekt: Henry Meyer.

Opført som Badebygning og op på 1. sal funktionærværelser samt depot for glas og fajancevarer samt sko. Taget i brug i oktober 1894.

Om baggrunden for badebygningen skriver Oscar Rohmell: Foruden strandbadene bruges der selv om sommeren en betydelig mængde varme bade i hospitalet, da så mange af dets beboere er for gamle, for invalide, for afvante med kolde bade, men af sanitære grunde skulle have bad. Strandbadene sparerr os et meget betydeligt arbejde og mange penge. Den ikke ringe udgift til at skaffe varmt vand til de tusinder af karbade her bruges, ledte tanken hen på anvendelsen af lunkne brusebade, og ved planlægningen for den sidste udvidelse af hospitalet medtoges da også en centralbadeanstalt for bygningskomplekset i Bjærgmarken. Alle de derværende patienter, som blot nogenledes kunne spadsere til bad, få nu en gang om ugen et bad bestående i indgnidning med sæbeskum og afskylning med varm eller lunken douche, hvorefter det varme vand bliver stående nogen tid i beholderen til fordvask. Der er plads til at 8 kan tage brusebad samtidigt, og vi bader 150 - 200 mennesker på et par timer. Til at begynde med var der nogle enkelte, der vægrede sig ved at tage brusebad, men de lærte hurtigt at det var en behagelighed, og alle er nu glade ved denne bade-måde og ivrige efter at få deres bad. I øvrigt indeholder denne nye badebygning også rum til karbade og et russisk bad.

Badeindretningen var med 8 tempererede brusebade, 6 karbade og et russisk bad med tilhørende bruserrum. Til bruserrummene var indrettet et større og for det russiske bad et mindre af- og påklædningsrum (Årsberetning 1894).

Funktionærværelserne var beregnet til 12 tjenestekarle og en vægter. Dels for at kunne flytte fra Slottets 1. sal og dels for at kunne tilbyde boliger til flere i forbindelse med hospitalets udvidelse.

Ombygget 1921.

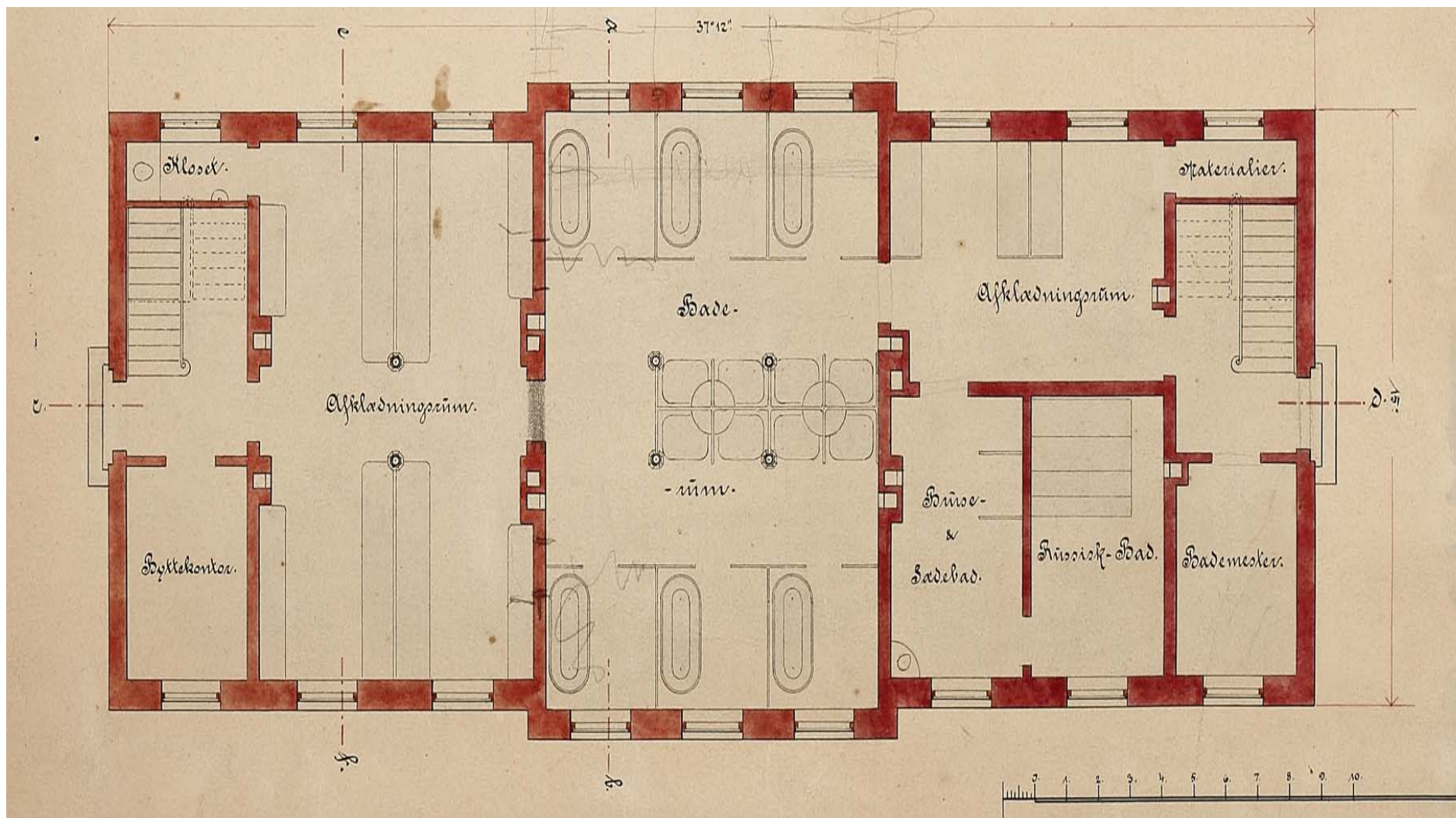
På 1. sal blev der i bygningens østlige ende indrettet en lejlighed omkring 1930. I stueetagen var der - ud over et lille kontor for inventarieskriveren der havde med fajancevarerne at gøre - bad for mandshospitalets patienter og for funktionærerne, der boede på hospitalet. Hver fredag var der adgang for funktionærer, og en patient uddelte træld og sæbe.

Først hen mod midten af 1960-erne var der indrettet badefaciliteter i funktionærboligerne.

Redaktion for personalebladet holdt i en periode til på 1. salen.

Kunstcenter siden 1963.. Sidste terapitilbud på hospitalet i 2011 under ledelse af Jeppe Kruse.

Erhvervsterapiaktiviteter for retspsykiatriske patienter i maj 2011.

1892 Badebygningen, stuen
(Stadsarkivet)

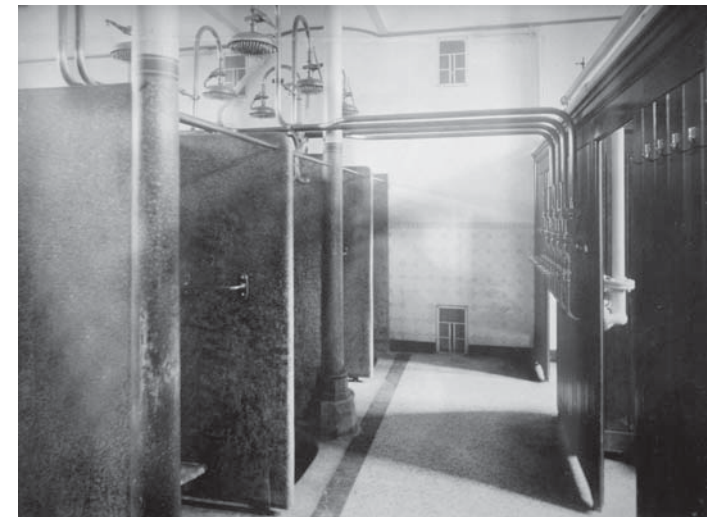
Badebygningen 2003

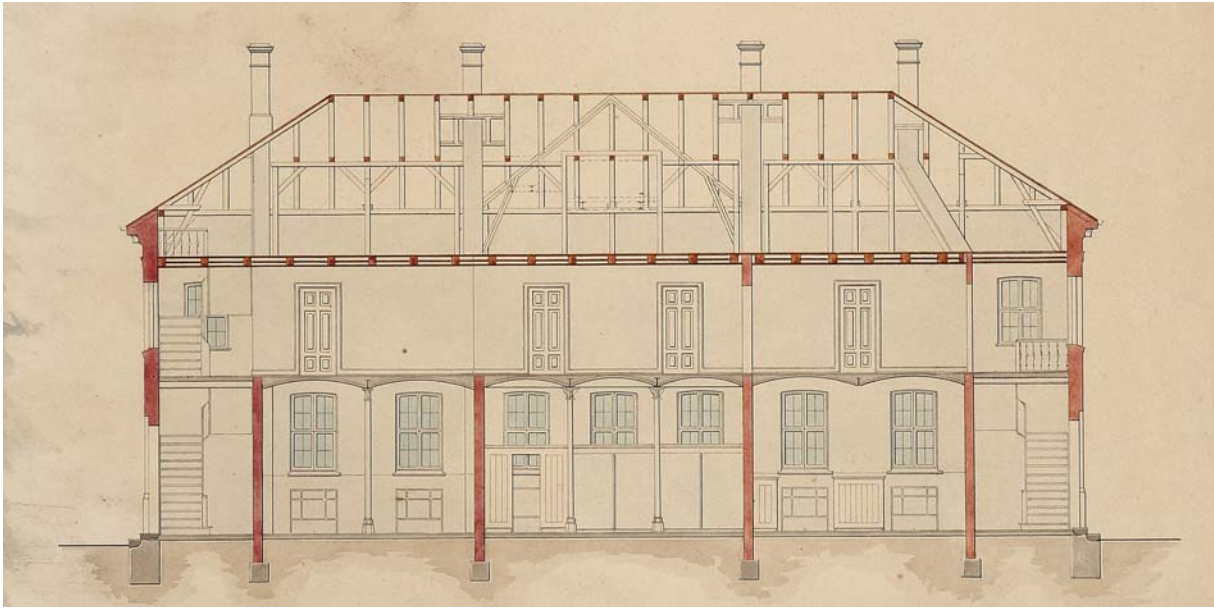
Badebygningen, 1991

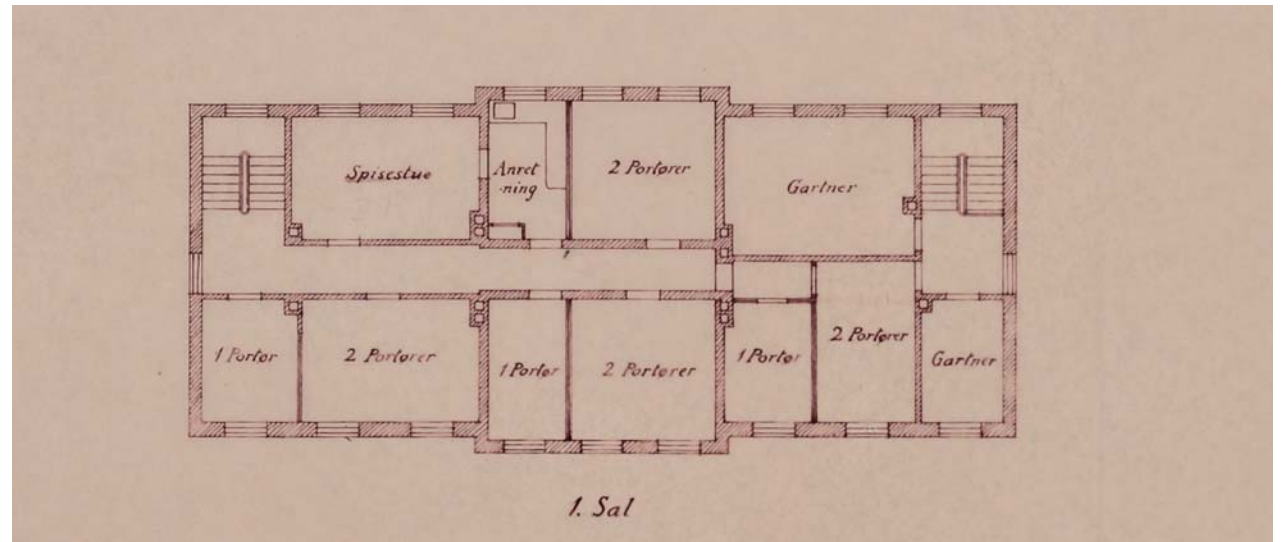
Badebygningen 1985 ca

Badebygningen 1920 ca

1892 Badebygningen snit (Stadsarkivet)

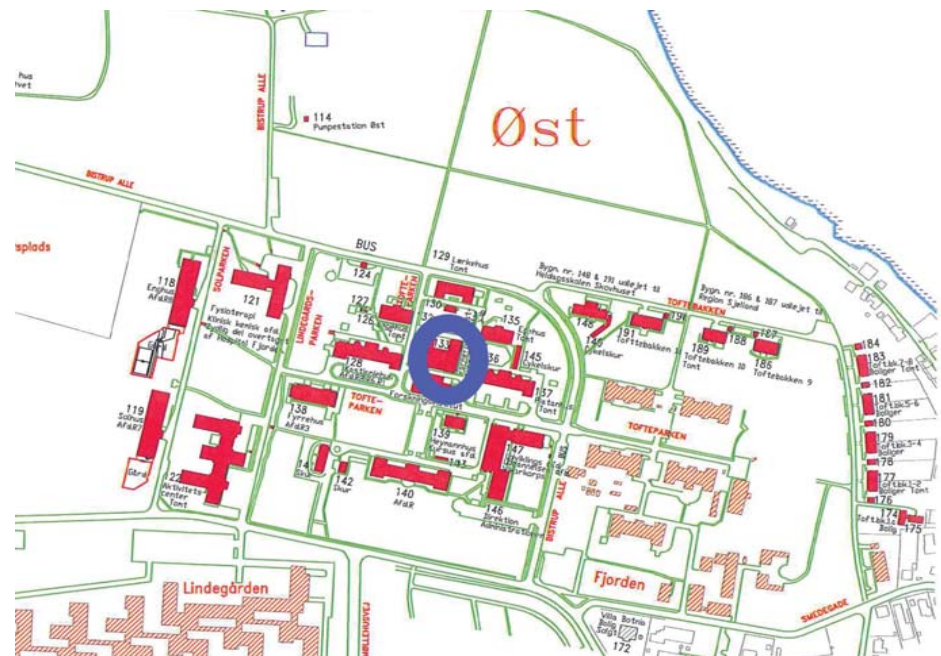
1937 Badebygningen 1. sal (Stadsarkivet)

Bageribygningen. Bygn. 133.

Opført år:
Bebygget areal, m²: 770
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 770
SHH bygningsnr.: 133
SHH gammelt bygningsnr.: 35
BBR/OIS bygningsnr.: 97
Stadsarkitektnummer: 2008-73
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 4
Tegninger og beskrivelser: 45

Ved opførelsen af køkkenbygningen blev bageribygningen også opført. Den er sammenbygget med maskinhuset mod sydvest. I 1894 blev der opmuret en ny bageovn indrettet til kulfyring efter hofbager Olsens patent (Årsberetning 1894) Maskinhuset blev ombygget ca 1920 i forbindelse med opførelsen af Lindehus og Elmehus og boligerne på Toftebakken. I 1941 var bageribestyrelsen Oluf Kristensen, og han boede på mandshospitalet. Sandsynligvis i boligen i Stalden, der blev brugt til bolig for bageren. 1951: Bevilling af 30.000 kr til ny skorsten ved bageriet. (Br.f. 51-52 pag.478). 1952: 31. marts. Ny skorsten opført. Da bageriet blev nedlagt i 1960-erne blev der indrettet en afdeling af patientværkstederne i bygningens sydlige ende. Bygningen blev i mange år efter bageriets nedlæggelse benævnt "Det gamle bageri". Den rummede i 1980-erne forskningslaboratorium og det var også i denne bygning nordlige ende der var dyrestalde til rotter og primater.

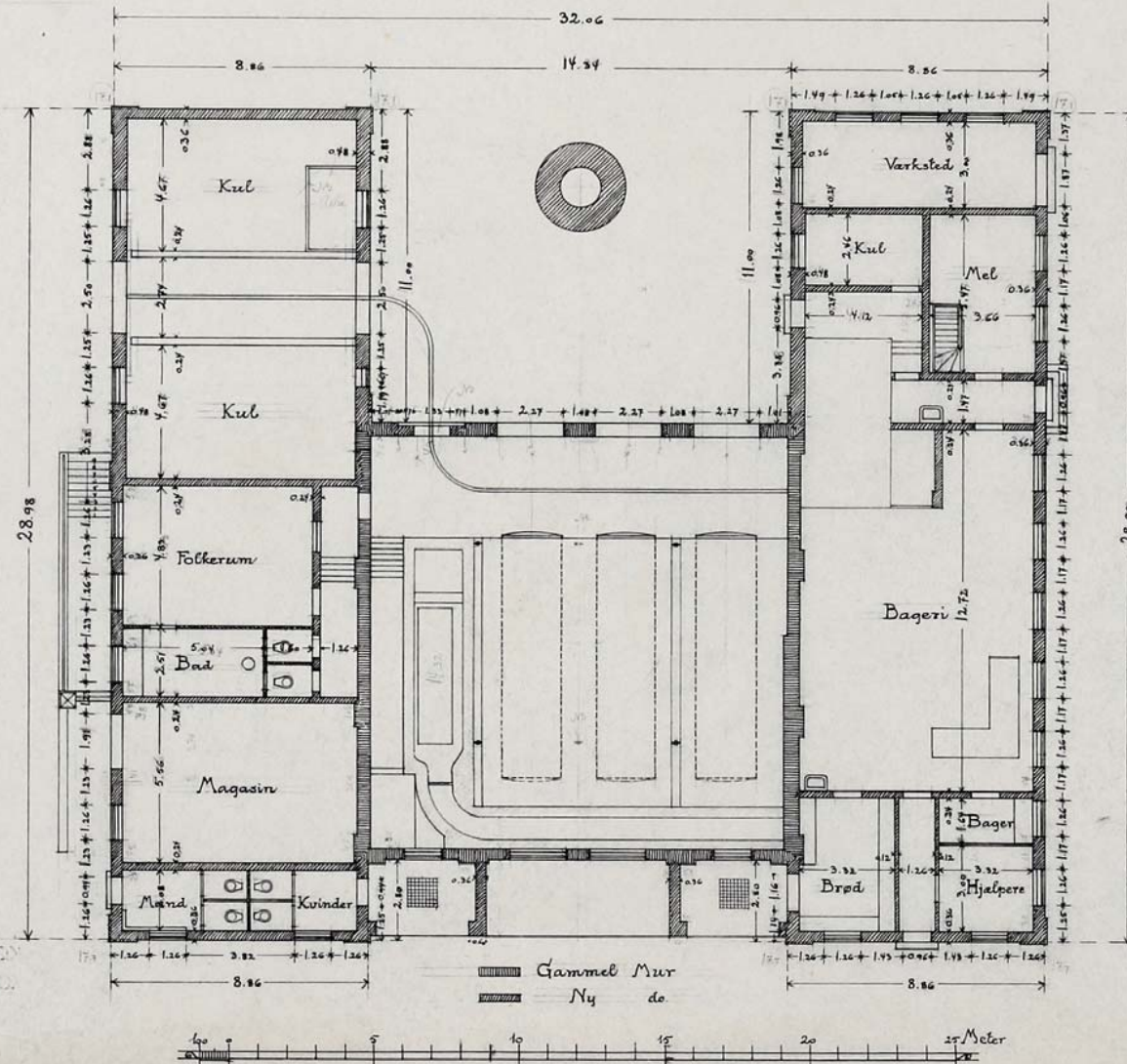
Det gamle bageri/forskningslaboratoriet

Det gamle bageri/forskningslaboratoriet

Sct. Hans Hospital
 Udvidelse af Kedelbygning
 Stueplan

A₅

11 p 244-1918
 KØBENHAVNS STADS
 BYGGE- OG TEKNISKE
 20 ark
 20 Kalkup
8-73

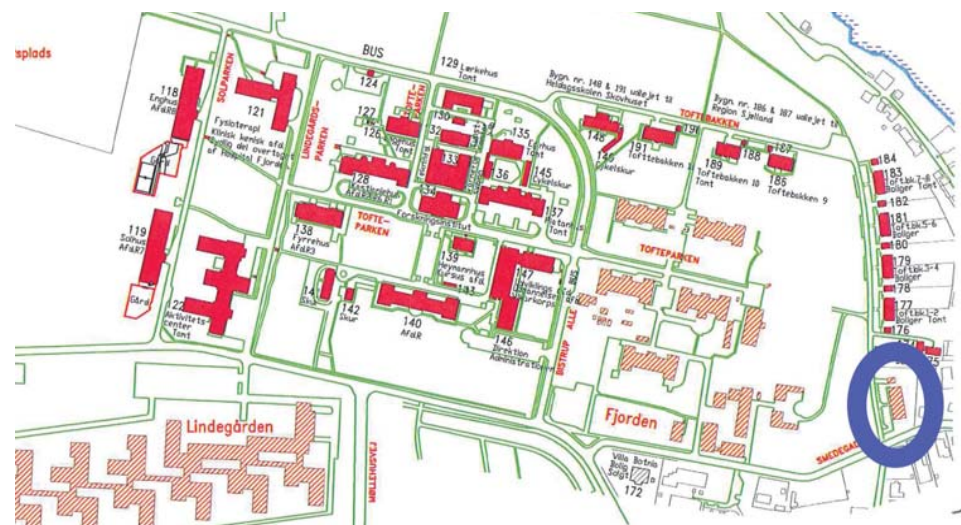
Aug. 1918
 A. Glemmen Jensen

1918 Kedelbygning og
 bageri.
 Udvidelse i forbindel-
 se med opførelsen af
 Lindehus og Elmehus
 og boligerne på Tofte-
 bakken.
 (Stadsarkivet)

Bakkehus

Opført år:
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: -
SHH gammelt bygningsnr.: -
BBR/OIS bygningsnr.: -
Stadsarkitektnummer: -
Ejerlav:
Matrikel nr.:

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 4
Tegninger og
beskrivelser: 0

Københavns kommunes lønmodtageres organisation - KKLO - der var fagforening for plejere, sygehjælpere, portører, hospitalsmedhjælpere, værkstedsassistenter m.fl., købte et hjørne af hospitalets grund på Toftebakken for at opføre en fagforeningsbygning. Den blev opført omkring 1995 (?).

Fagforeningsbygningen blev senere solgt til Roskilde Amt efter KKLO blev lagt sammen med FOA i Roskilde.

Fjorden har anvendt bygningen til forskellige formål - bl.a. til administration. Bakkehus var også navnet på et nu forlængt nedrevet hus på Boserupvejs sydside. Det lå lige ud for Bjergmarshus, og det var ligesom Villa Botnia opført af private med henblik på at fungere som pensionat for mere velstillede patienter.

I forgrunden: Bakkehus på Boserupvej ca 1950 (foto i Stadsarkivet i København)

Bakkehus

Bakkehus

Birkehus

Opført år: 1931
Bebygget areal, m²: 715
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1416
SHH bygningsnr.: 52
SHH gammelt bygningsnr.: 55
BBR/OIS bygningsnr.: 3
Stadsarkitektnummer: 2008-46
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Digitalt materiale:
Fotos: 13
Tegninger og beskrivelser: 83

Den 10. april 1930 blev opførelsen af 2 patientbygninger (Birkehus og Toftehus) og en sygeplejerskebolig på mandshospitalets terræn vedtaget (b. f. 1930-31, s. 18f.). Den ene patientbygning blev taget i brug i oktober 1931, den anden i februar-marts 1932. Sygeplejerskeboligen blev taget i brug den 1. april 1935. Maskinhusets kedelanlæg på vesthospitalet blev udvidet i forbindelse med opførelsen.

1931: Opført. Tegnet af Stadsarkitektens direktorat, Arkitekt A. Clemmensen.

Bygget til 76 mandlige patienter i afdeling Y.

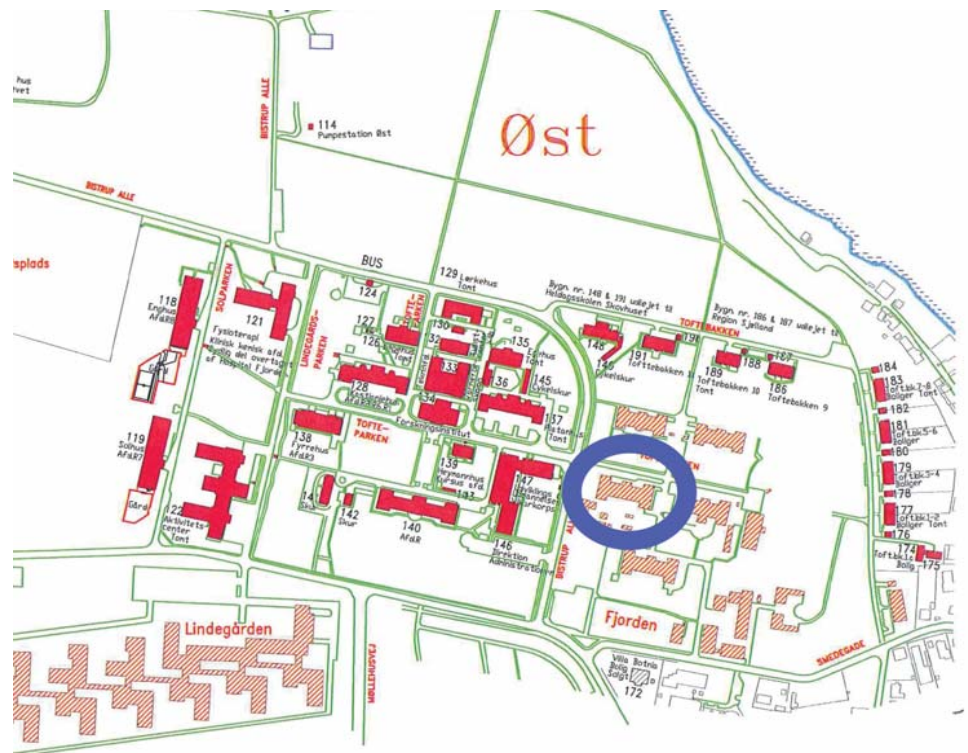
1931: Montering af 2 nye patientbygninger, Birkehus og Toftehus

1964: Bevilling til modernisering af Birkehus.

1972-75: Forbedringer af toiletter og skyllerum m.m. (tegninger).

1980: Etablering af skillerum (K 80/95)

1987: 1. juli: Solgt til Roskilde amt.

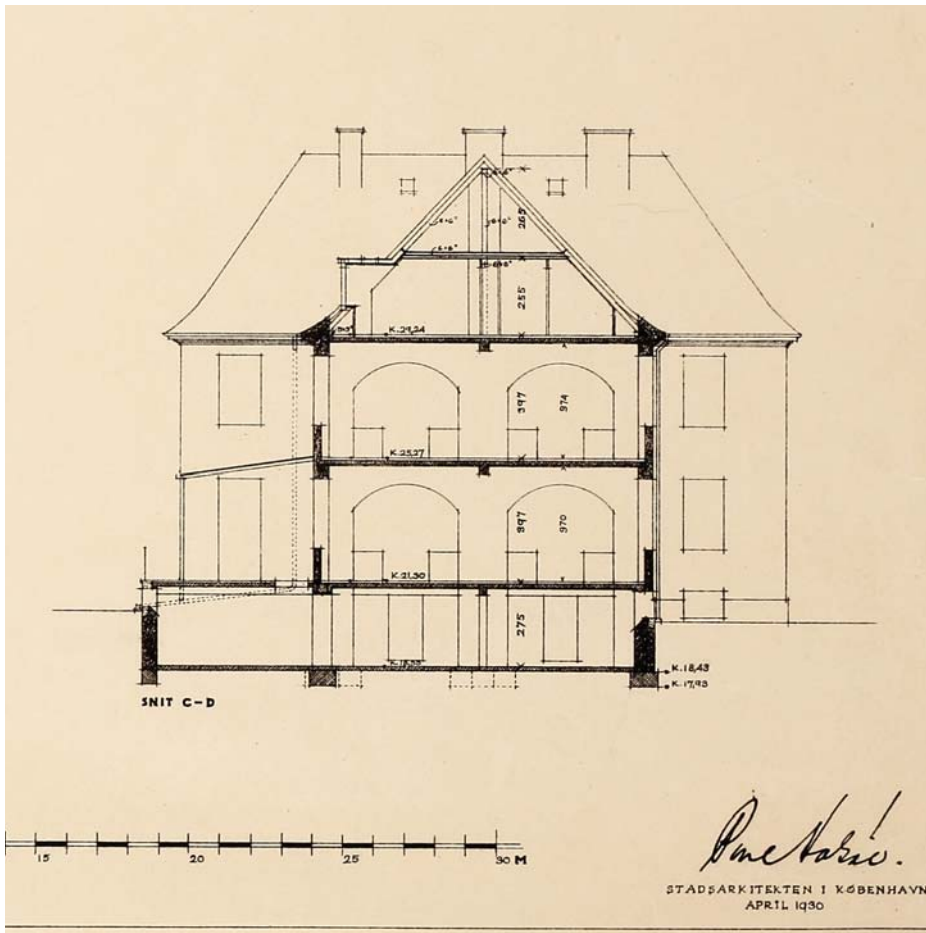

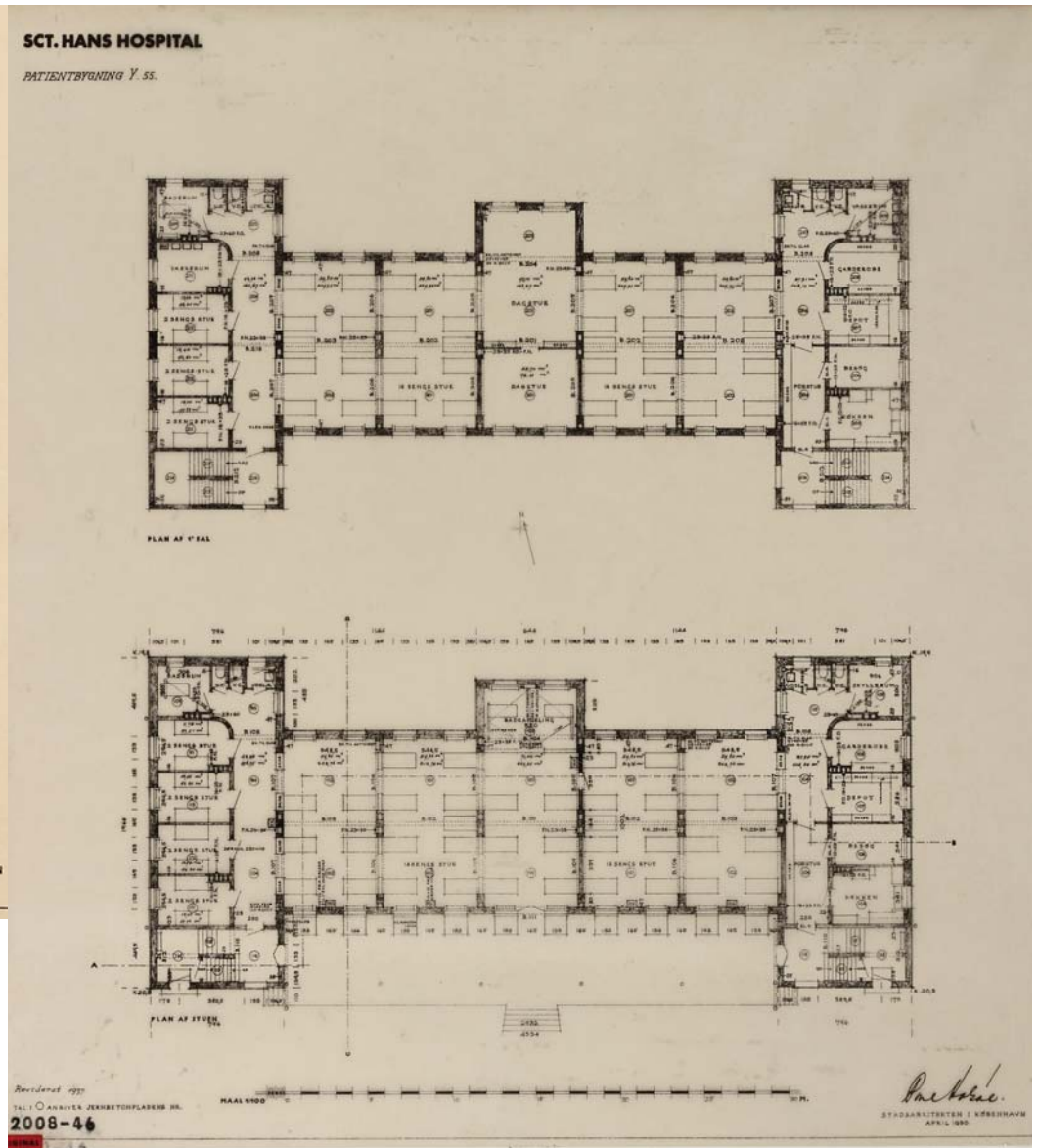
Birkehus 2011

Birkehus 2011

1930 Birkehus snit (Stadsarkivet)

1937 Birkehus planer (Stadsarkivet)

Bjergmarkshus, bygn. 140

Opført år: 1894
Bebygget areal, m²: 821
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 3313
SHH bygningsnr.: 140
SHH gammelt bygningsnr.: 28
BBR/OIS bygningsnr.: 85
Stadsarkitektnummer: 2008-34
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt
materiale:
Fotos: 22
Tegninger og
beskrivelser: 144

Arkitekt: Henry Meyer.

Fra øst mod vest lå afdelingerne P, Q og R for 130 patienter af 3. forplejningsklasse.

Byggeprojektet omfattede lukkede gårde i hver ende af bygningen. Midt i de lukkede gårde blev der opført overdækkede siddepladser til patienterne, og fra gårdene var der direkte adgang til en mindre værkstedsbygning med 2 værksteder i hver til patienterne. Via en større ventilationsskakt blev der fra de overdækkede siddepladser ledt frisk luft ned under Bjergmarkshus, hvor den efter opvarmning med damp via et stort antal varmekanaler blev fordelt i huset. De mange "skorstene" på taget af huset er de tilsvarende udluftningskanaler fra de enkelte rum i huset.

1894: Opført med 815 m² pr etage. I kælderen var der ud over en del rum, der blev benyttet som varmekamre, spisestuer, køkkener og bolig for opsynet. I stueetagen var der opholdsrum (sengestuer) for patienter. I husets ender var der på alle 3 etager isolationsstuer, der alle havde vinduer mod syd. I stueetagen var der i midten en lejlighed for en lægekandidat. På 1.sal var der en isolationsstue for tyende i midten af bygningen, så man kunne undgå at have syge ansatte liggende blandt patienterne på hospitalets afdelinger. 2. sal rummede ud over opholdsrum en vaskestue i midten mod nord.

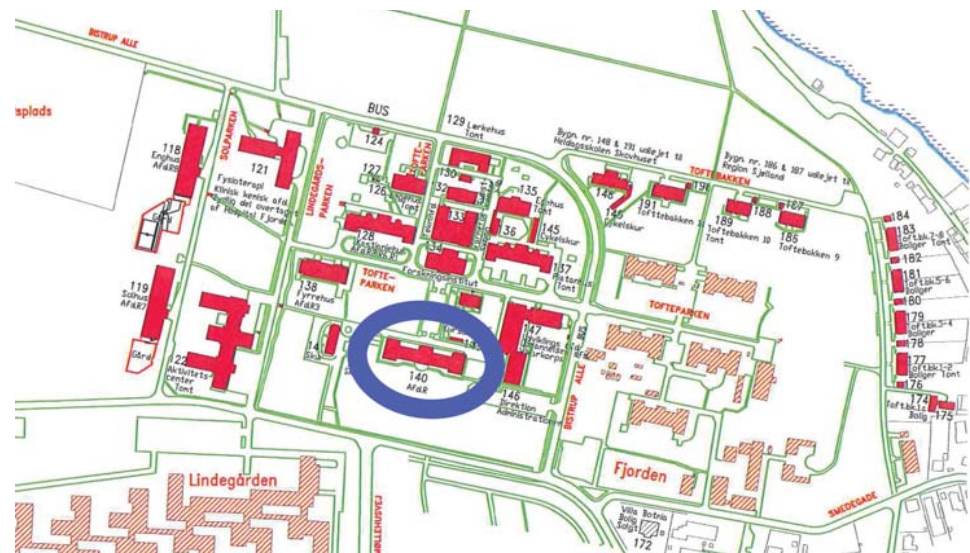
Der var ved opførelsen lagt vægt på at de store sengestuer havde vinduer til begge sider, så der kunne luftes effektivt ud.

1922: Der indrettes en isolationsstue til patienter i malariabehandling på 1. sal i afdeling P (i husets østlige ende).

1936: Stueetagen opholdsrum og bad. 1. og 2. sal sengestuer med plads til 8 eller 12 senge og enkelte mindre sengestuer.

1937: Nedlæggelse af cellegården ved afdeling P m.v. på mandsafdelingen.

1973: Indretning af terapilokaler/værksted på 2. sal i den østlige ende.

1980: Større ergoterapi på 2. sal. 5 og 6 sengsstuer og enkelte mindre sengestuer.

1987: Bygningen ændret til kontor- og undervisningsfunktioner.

2000: Tag udskiftet i 2000 og 2001.

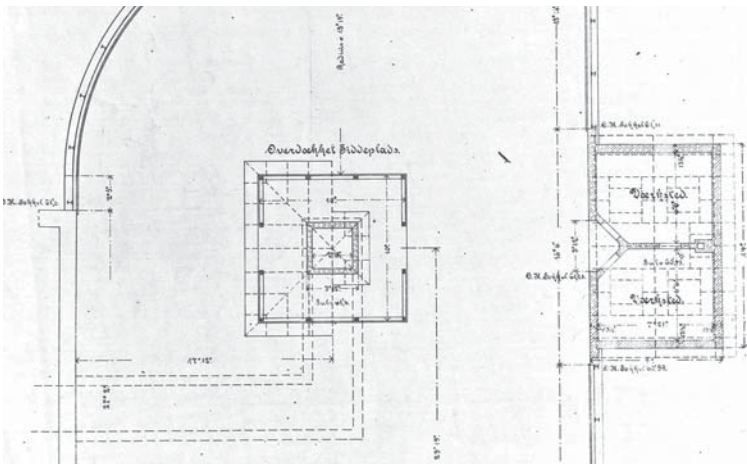
2011: Kontorer for retspsykiatrisk afdeling og lokaler til efteruddannelse

Bjergmarkshus set fra syd

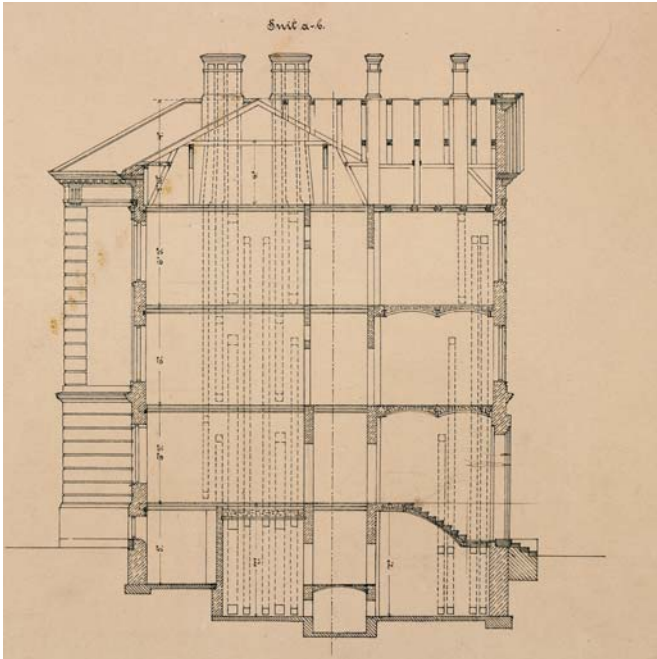
2 patienter, der med overlæge Bisgård (tv) og Sigurd Hansen (th) og en sygeplejerske, rejste til Wien i 1922 for at blive smittede med malaria - den tids effektive kur imod syfilis i et fremskredent stadium. Den ene patient kom sig. Den anden døde. Der blev indrettet en særlig isolationsstue i Bjergmarkshus i afd. P1 til disse patienter.

Værksted og overdækkede sidepladser vest for Bjergmarkshus. Sidepladserne var camouflagede for luftindtag til varmesystemet i huset (Tegning fra 1892)

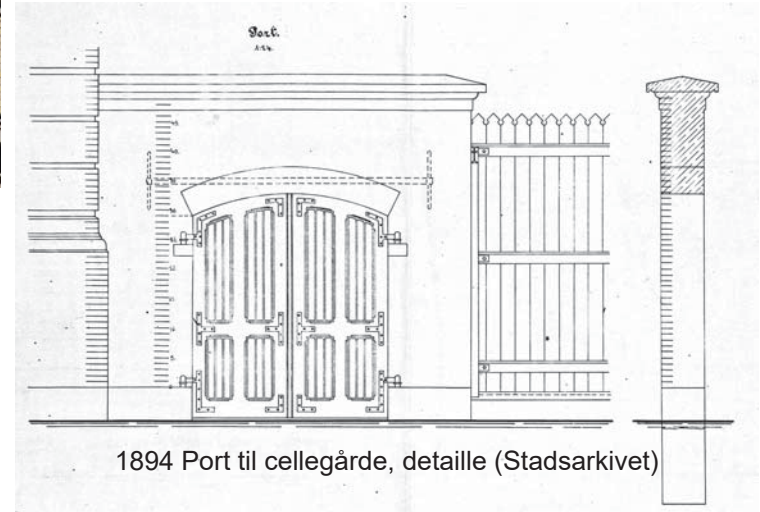
Bjergmarkshus set fra nord

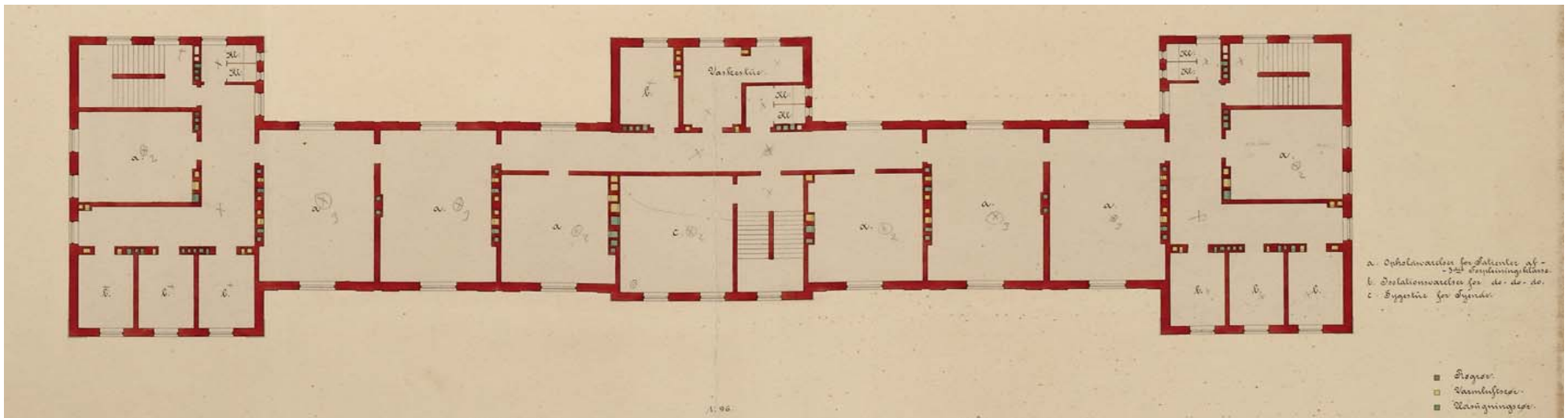
1892 Varmekanaler i Bjergmarkshus (Stadsarkivet)

2012 Gavl mod syd

1894 Port til cellegårde, detaille (Stadsarkivet)

1892 ca. plan af 1. sal (Stadsarkivet)

Bøgehus, bygn. 126

Opført år: 1904
Bebygget areal, m²: 320
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 904
SHH bygningsnr.: 126
SHH gammelt bygningsnr.: 25 a
BBR/OIS bygningsnr.: 94
Stadsarkitektnummer: 2008-32
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 11
Tegninger og
beskrivelser: 68

Arkitekt: Henry Meyer.

Opført som boliger for opsynet med dagligstuer i stueetagen og værelser på 1. og på 2. sal.

Ved opførelsen blev bygningens sydfacade den 3. side i det lukkede haverum for patienter fra Kastaniehus.

1914: Indretning af sovesale for patienter i stueetagen. Arkitekt H. Wright M3 og M4.

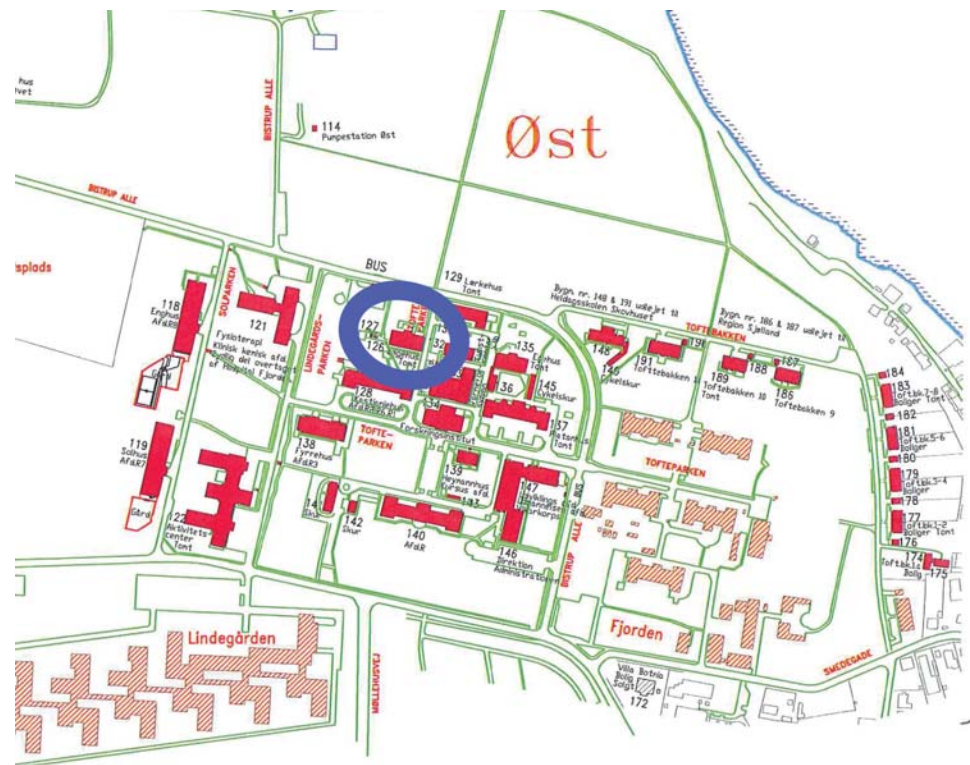
1937: Indretning af 19 sengepladser i tidligere funktionærværelser i bygningen, bl.a. til smittefarlige patienter.

1944 Modernisering og montering af sygebygning M-V (M3 og M4) og N-V (N3 og N4) og Kurhusets 4. afdeling (Brf. 43-44 pag 1967).

1966: Afdeling A

2000: Tag udskiftet.

2005: Afsnit R4 med 19 patienter i enestuer i åben retspsykiatrisk funktion.

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevaringsværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som bevaringsværdig således (1 = høj værdi på en skala til 10):

Vurdering af arkitektonisk værdi: 4
Kulturhistorisk værdi: 3
Miljømæssig værdi: 3
Originalitetsværdi: 2
Tilstandsværdi: 3
Bevaringsværdi: 3
Vurderingsdato: 6. juli 1989

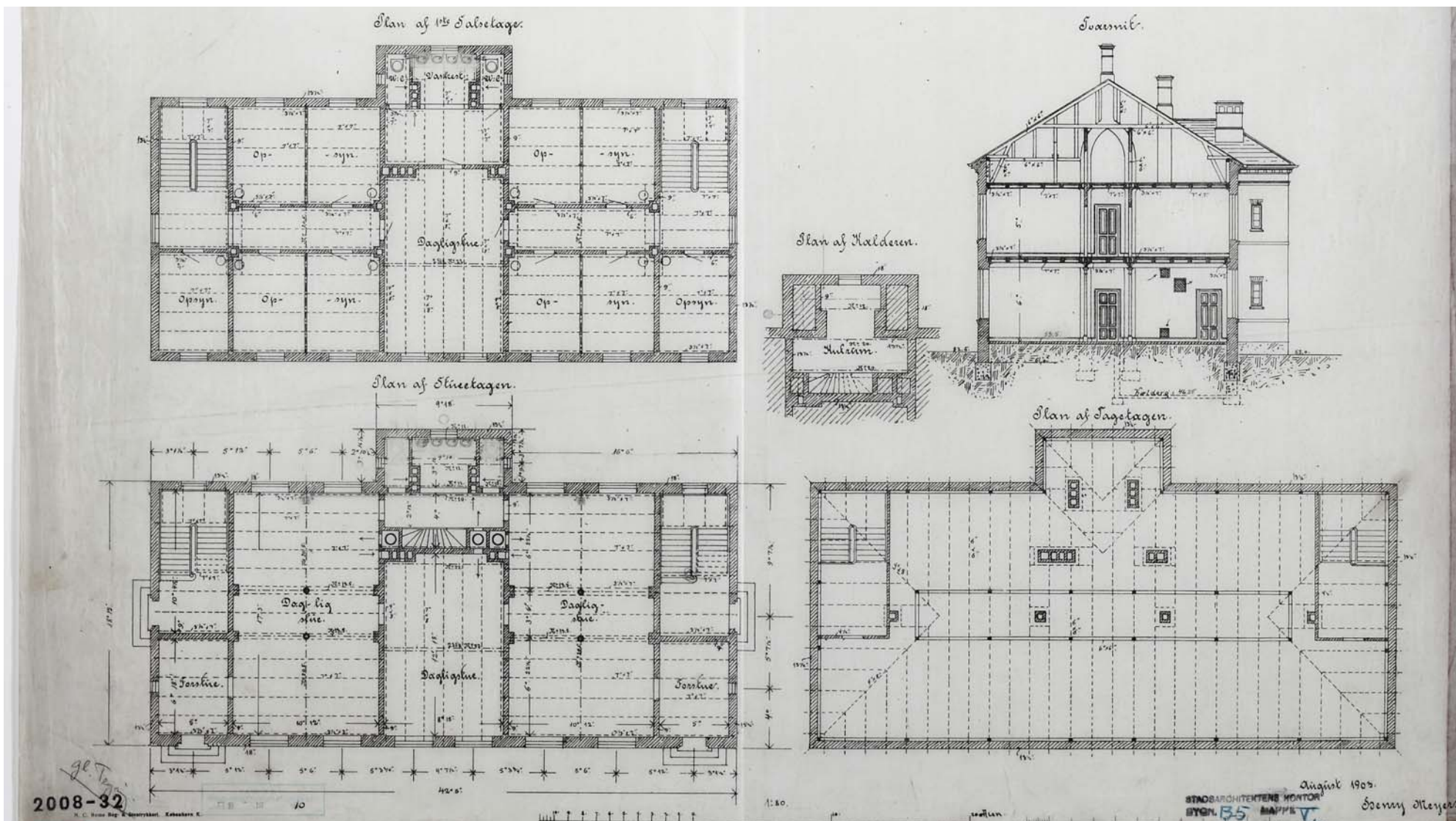
Bøgehus set fra syd

Bøgehus, udsigt fra dagligstue

Bøgehus set fra nord

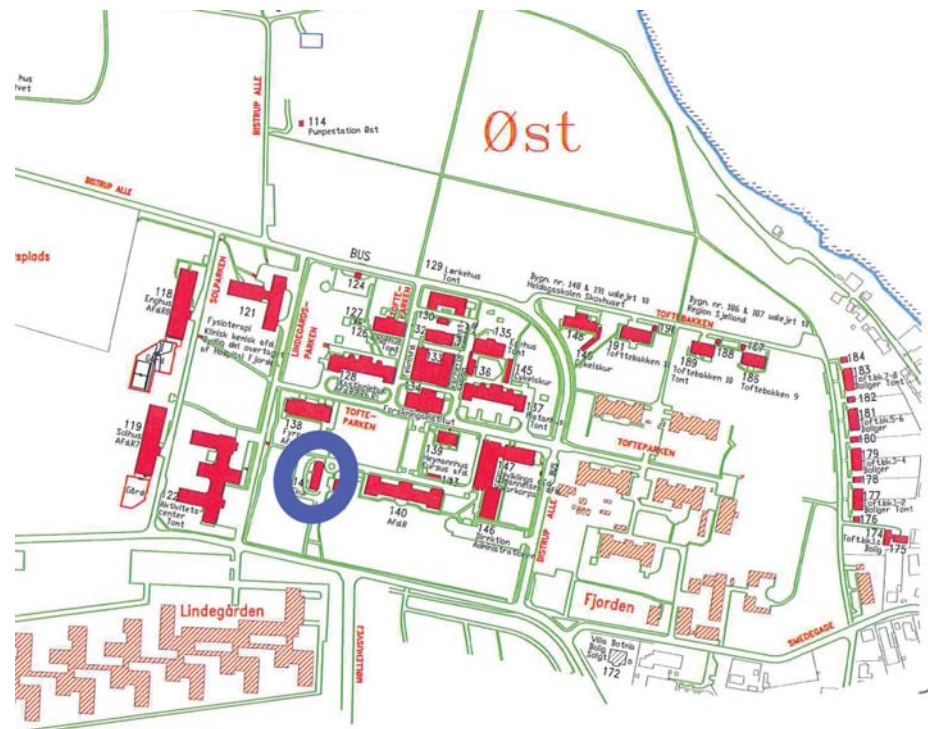
1903 Bøgehus (Stadsarkivet)

Brændeskur. Bygn. 141.

Opført år: 1923
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 141
SHH gammelt bygningsnr.: 18 g
BBR/OIS bygningsnr.:
Stadsarkitektnummer: 2008-
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

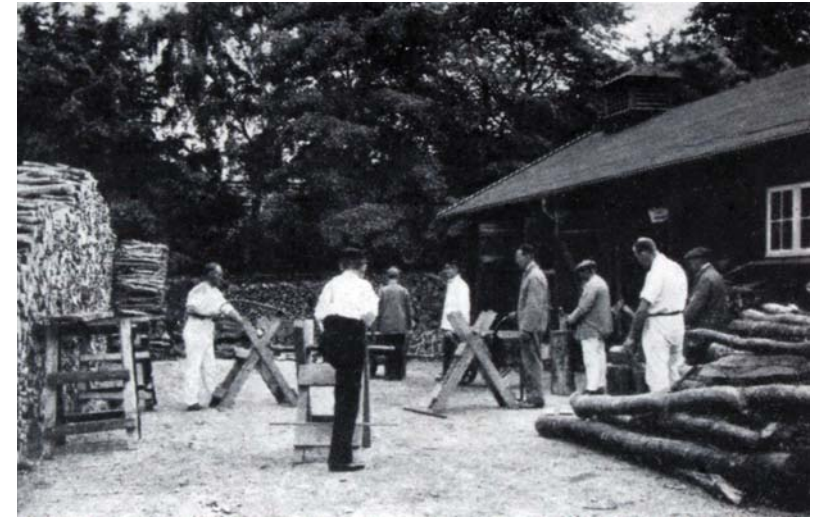
Digitalt
materiale:
Fotos: 11
Tegninger og
beskrivelser: 4

Brændeskur for afdelingerne i Bjergmarkshus: P, Q og R.

Brændeskur set fra sydvest

På brændepladsen ca 1950

Brændeskur set fra nordøst

Egehus. Bygn. 135.

Opført år: 1904
Bebygget areal, m²: 320
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 909
SHH bygningsnr.: 135
SHH gammelt bygningsnr.: 27
BBR/OIS bygningsnr.: 98
Stadsarkitektnummer: 2008-33
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 52
Tegninger og
beskrivelser: 58

Arkitekt Henry Meyer.

Opført som boliger for opsynet med dagligstuer i stueetagen og værelser på 1. og på 2. sal.

Ved opførelsen blev bygningens sydfacade den 3. side i det lukkede haverum for patienter fra Platanhus.

1914: Indretning af sovesale for patienter i stueetagen. Arkitekt H.Wright.

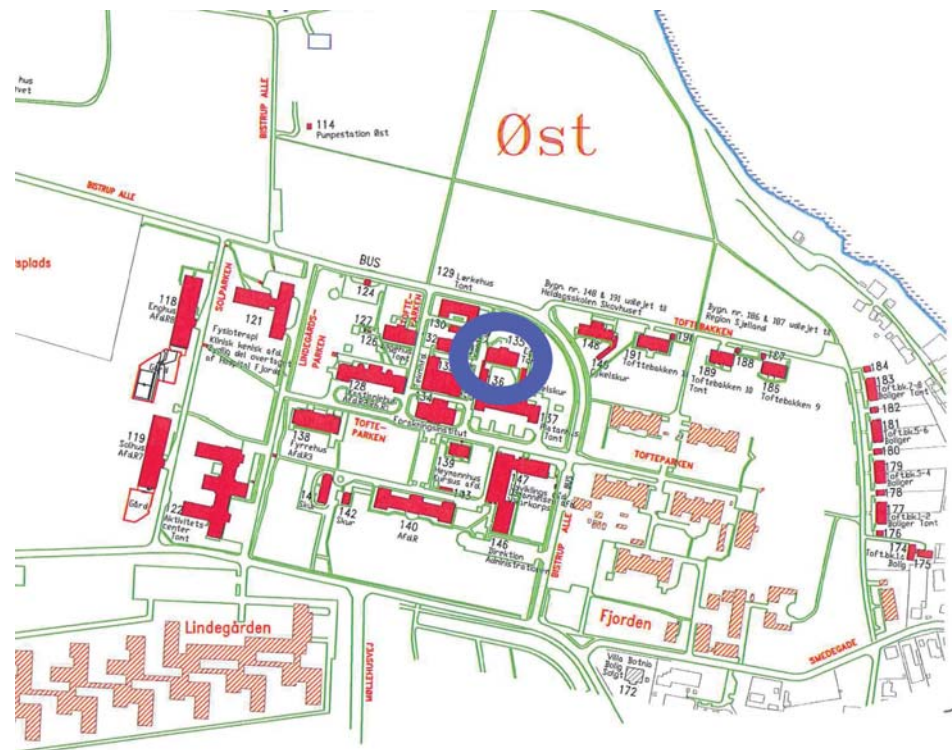
Afdeling N3 og N4.

1936 Forskellige bygningsforanstaltninger på hospitalets mandshospital. Indretning af 20 sengepladser i tidligere funktionærboliger i huset.

1944 Modernisering og montering af sygebygning M-V (M3 og M4) og N-V (N3 og N4) og Kurhusets 4. afdeling (Brf. 43-44 pag 1967).

1946 Modernisering af sidebygningerne MV og NV samt Kurhusets 4. afd. (Brf. 46-47 pag. 517).

1966 Afdeling A

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevarelsesværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som bevarelsesværdig således (1 = høj værdi på en skala til 10):

Vurdering af arkitektonisk værdi: 3
Kulturhistorisk værdi: 4
Miljømæssig værdi: 4
Originalitetsværdi: 3
Tilstandsværdi: 4
Bevarelsesværdi: 3
Vurderingsdato: 6. juli 1989

Egehus set fra syd

Egehus, have mod nord

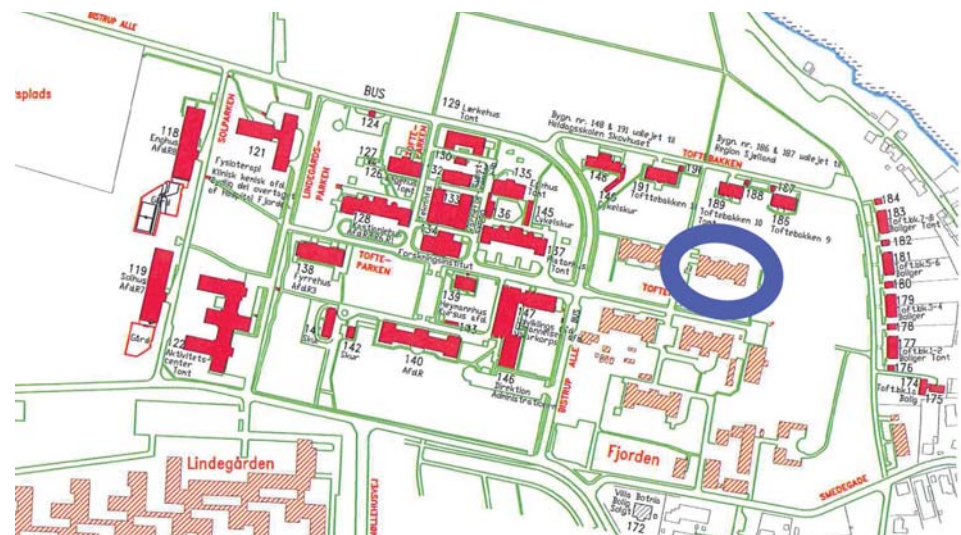

Egehus set fra nord

Elmehus. Bygn. 44.

Opført år: 1921
Bebygget areal, m²: 685
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 685
SHH bygningsnr.: 51
SHH gammelt bygningsnr.: 44
BBR/OIS bygningsnr.: 2
Stadsarkitektnummer: 2008-44
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Digitalt
materiale:
Fotos: 3
Tegninger og
beskrivelser: 58

Efter hospitalets deling i 1919 overførtes en del mandlige patienter til Kattingeværk; endvidere opførtes på Sct. Hans hospital to 1-etages sygebygninger a 30 pladser (Lindehus og Elmehus); disse bygninger blev taget i brug i 1921.

Elmehus opført 1920-21 til 30 patienter. Arkitekt A. Clømmensen.

Opført efter surveillance-princippet. Lindehus og Elmehus var indrettede på samme måde, men spejlvendte.

Fra ibrugtagningen afdeling V og hurtigt efter opførelsen belagt med 32 patienter.

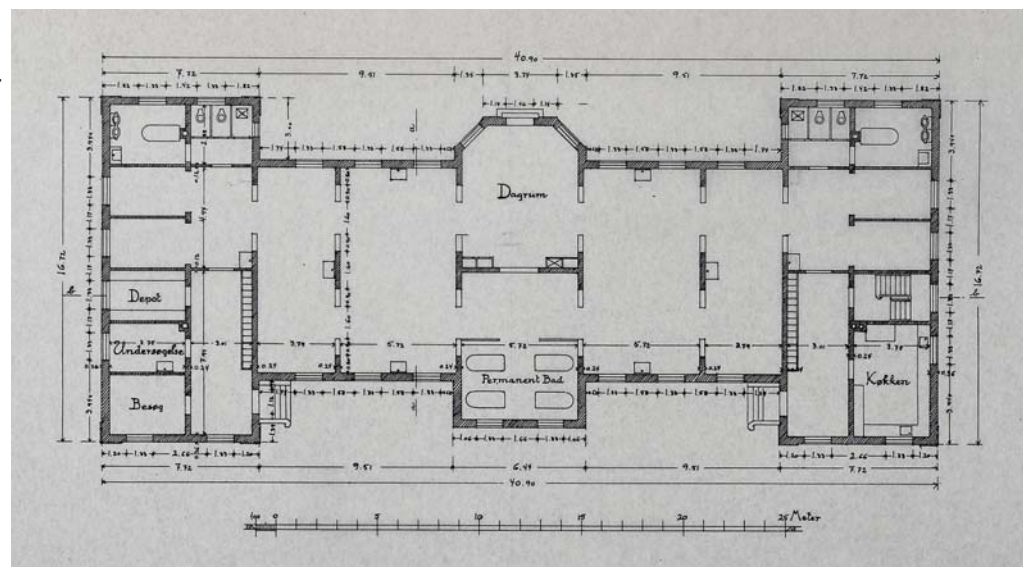
I 1960-erne anvendt til 44 patienter, jfr. Artikel fra Roskilde Dagblad, hvor forholdene kritiseres.

1972: Bevilling på 1.100.000 kr til modernisering af Elmehus (K71-200).

1972-73 moderniseret.

1973: Tillægsbevilling på 222.000 kr.

1987: 1. juli: Solgt til Roskilde amt.

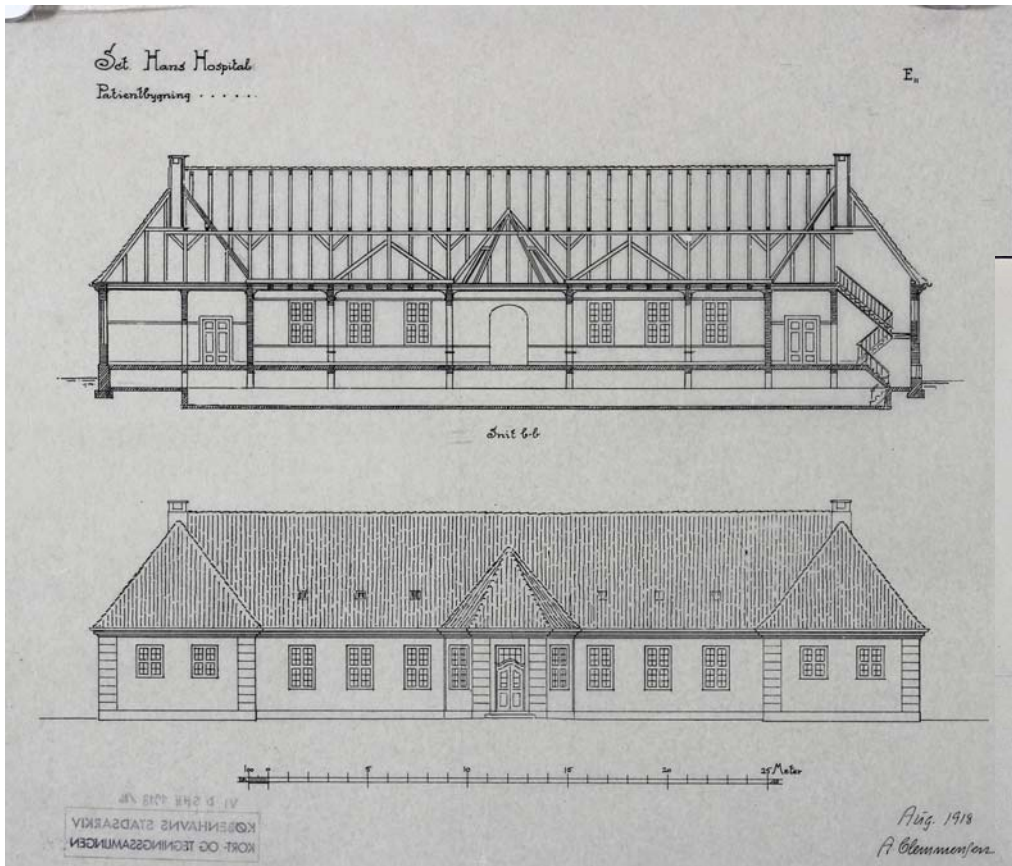

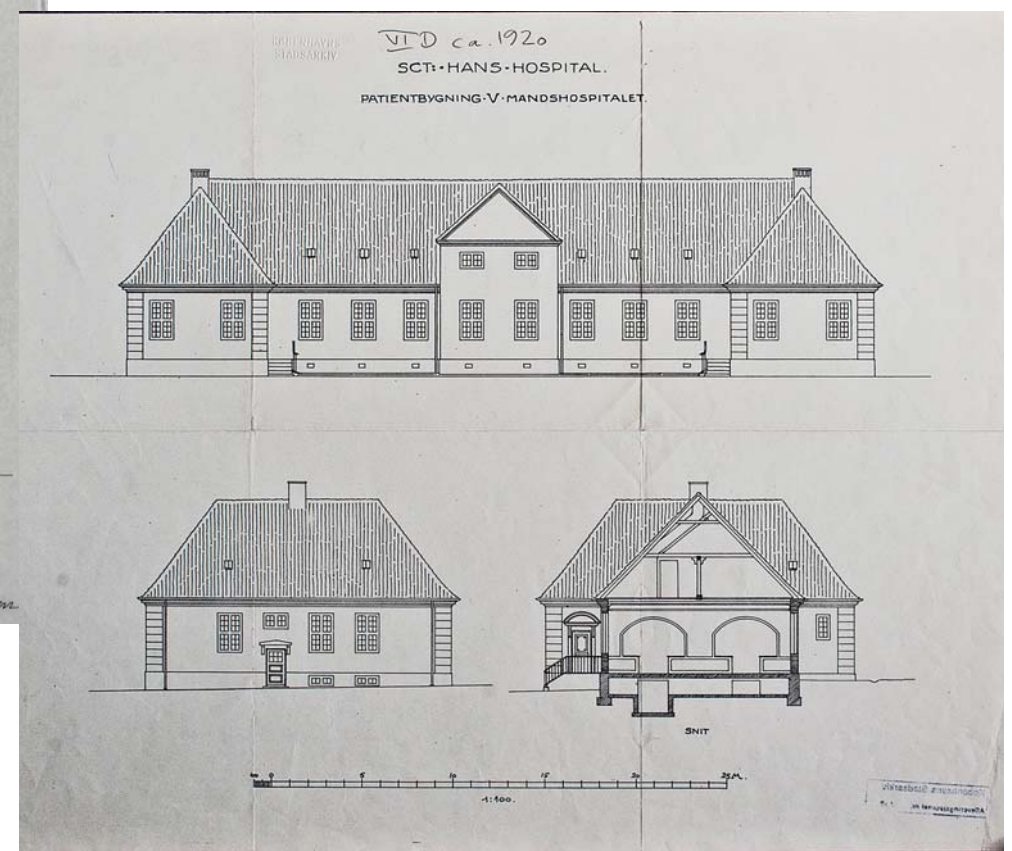
Elmehus, facade mod syd

Elmehus, facade mod nord og øst

Tegninger til Elmehus (og til Lindehus)
(Stadsarkivets kort- og tegningsamling)

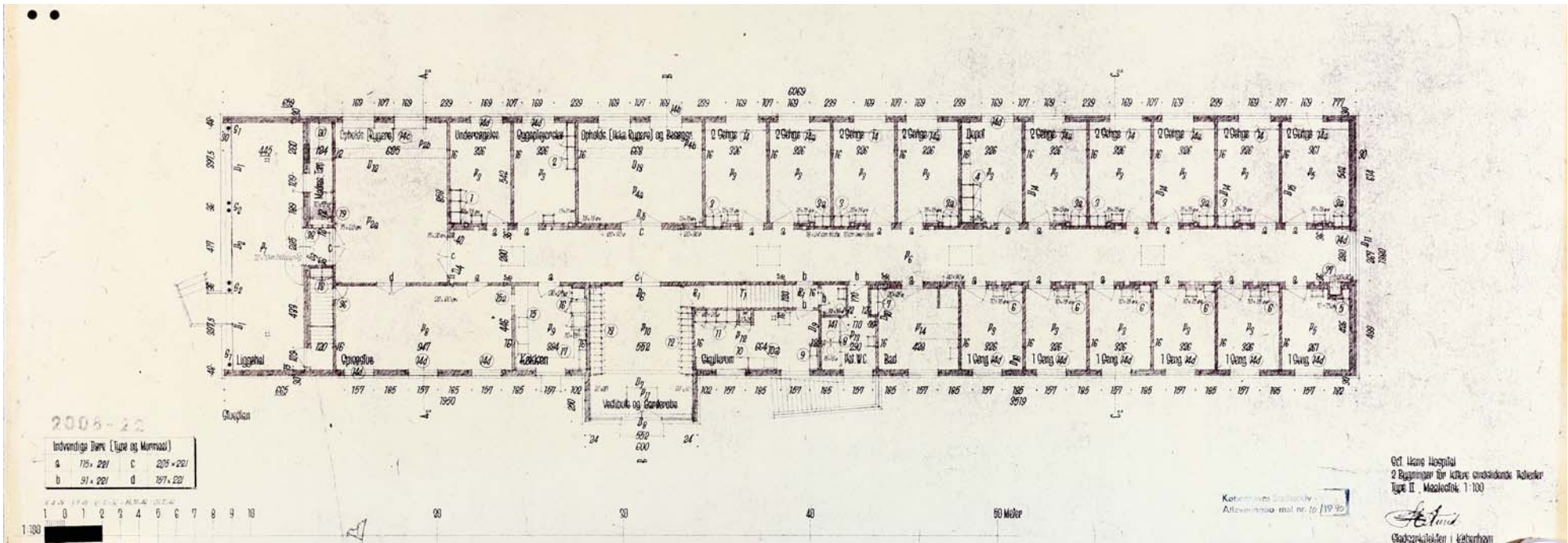

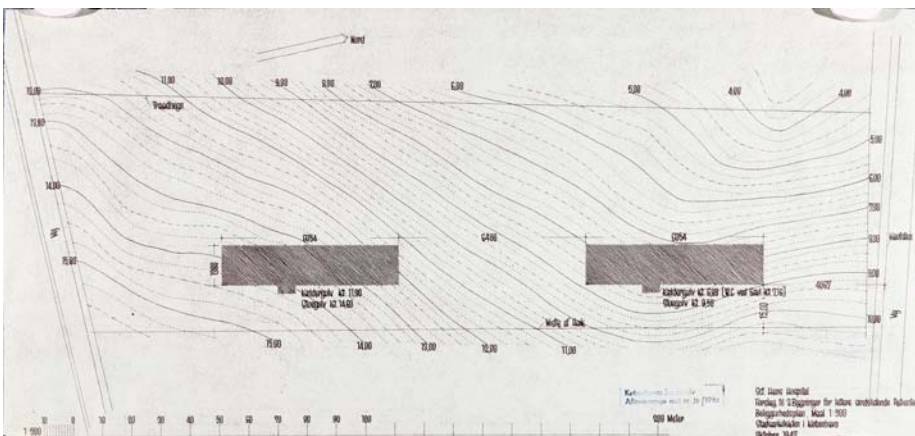
Enghus, facade mod nord og vest

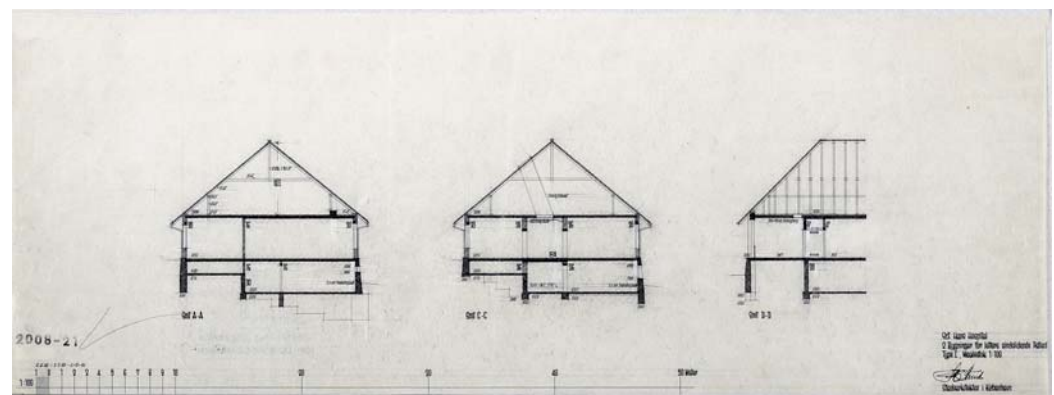
Enghus, facade mod øst og indgangsparti

Plantegning fra 1947 til 2 bygninger for lettere sindslidende (Solhus og Enghus).
(Stadsarkivets kort- og tegningsssamling)

1947 Beliggenhedsplan (Stadsarkivets kort- og tegningsssamling)

1949 Konstruktion, snit (Stadsarkivets kort- og tegningsssamling).

Erhvervsterapien/Industriterapien, bygn. 122

Opført år: 1971
Bebygget areal, m²: 1998
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 2232
SHH bygningsnr.: 122
SHH gammelt bygningsnr.: -
BBR/OIS bygningsnr.: 101
Stadsarkitektnummer: 2008-40
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

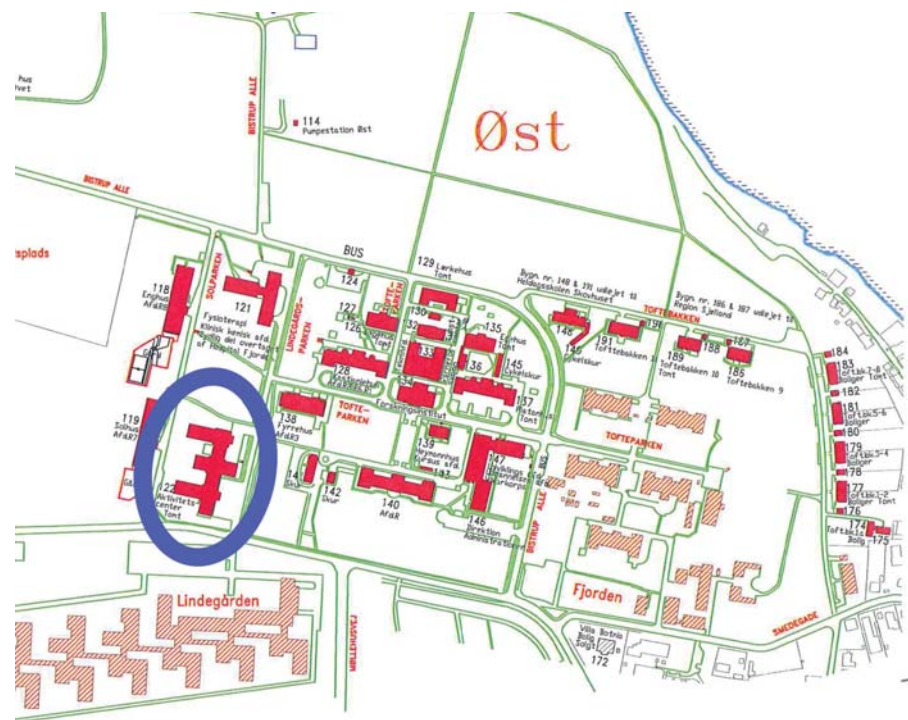
*Digitalt
materiale:*
Fotos: 13
Tegninger og
beskrivelser: 30

1969: Brf. 68-69 pag. 3360: Bevilling til revaliderings- og beskæftigelsesværksteder.

Taget i brug i 1970-71.

Indrettet med smedeværksted, træværksted og montageværksteder, hvor patienter imod en beskedne løn kunne udføre meningsfuldt arbejde for private virksomheder. Det var også herfra aktiviteterne i andre bygninger blev ledet: Terapien i Nørrehus, i Den gamle Skole, i Bageriet, i Kontorterapien i Egehus m.fl. Bygningen og de tilhørende aktiviteter skiftede benævnelse flere gange gennem årene i takt med forandringer i samfundet og i hospitalets patientsammensætning. Den har været kaldt Revalideringsværkstedet, Industriterapien, Erhvervsterapien og til sidst Aktivitetscenteret.

ca 2009: Bygningen rømmes efter lukning af aktiviteterne.

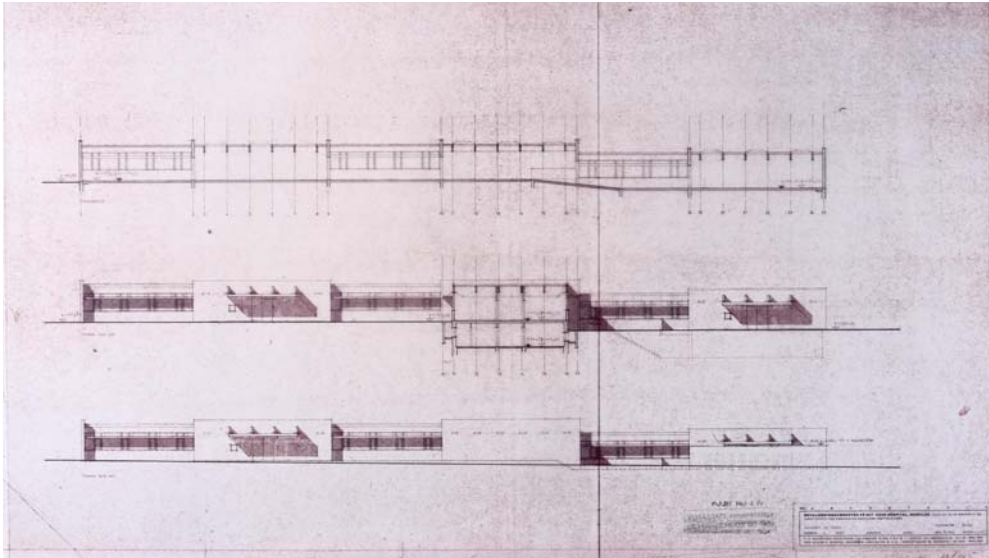
Erhvervsterapien
set fra Boserupvej

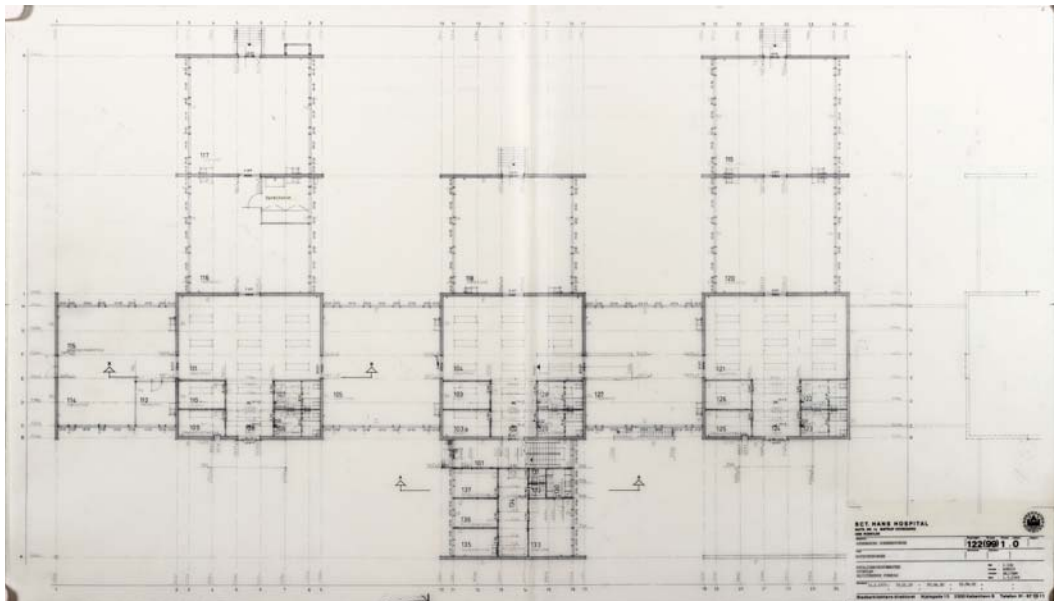
Erhvervsterapien, værksted 7 i 2002

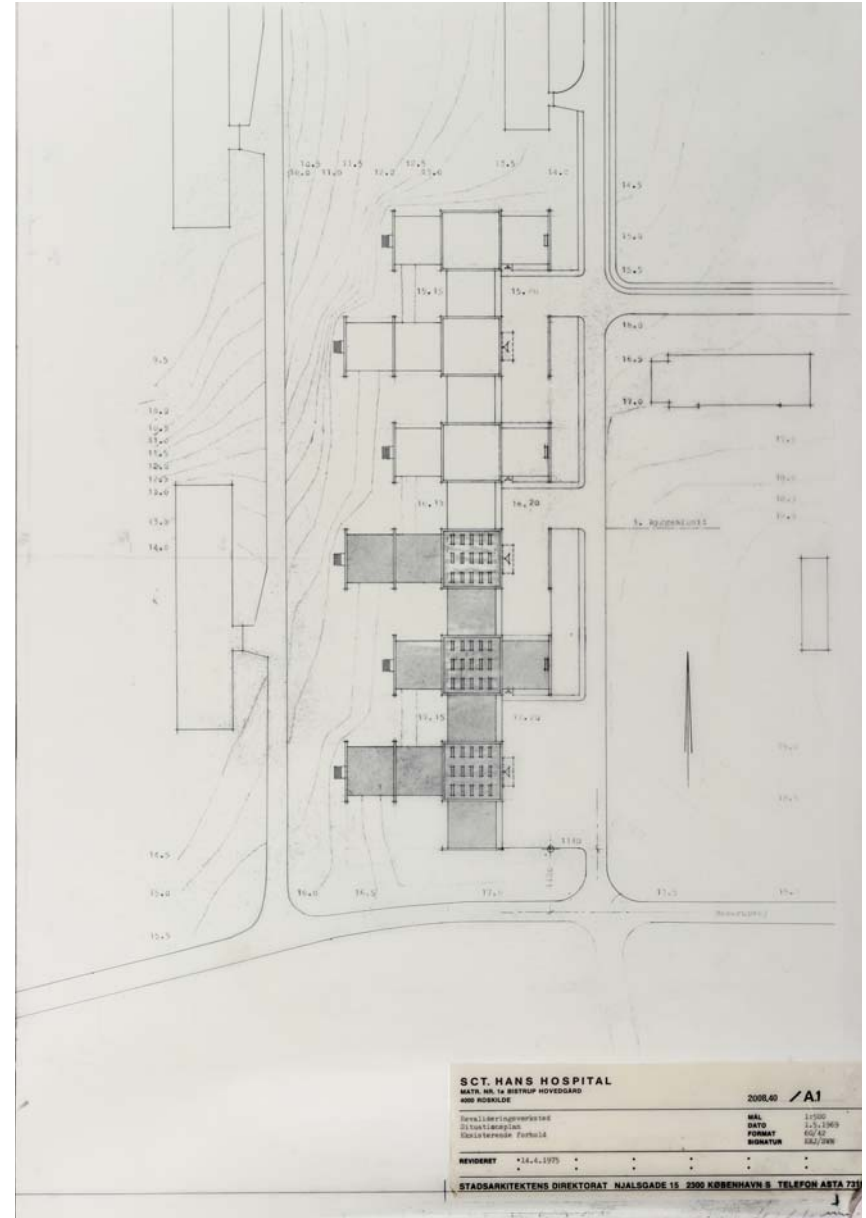
Erhvervsterapien set fra nord

1969 Tegning til Revalideringsværksted

1992 Eksisterende forhold

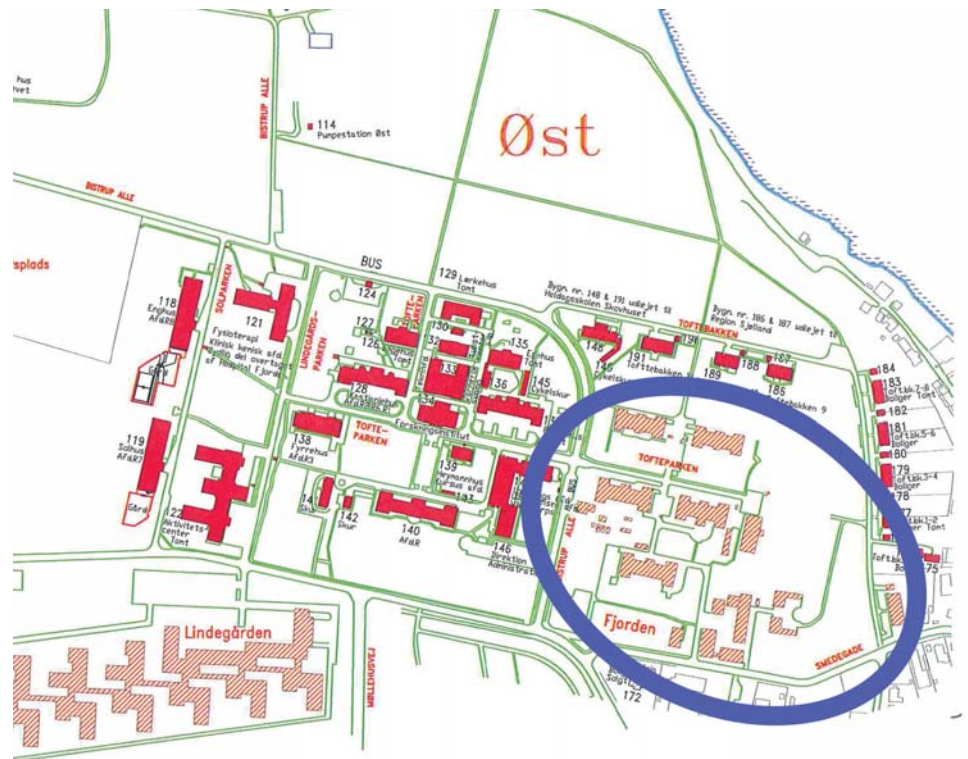
1975 Revalideringsværksted, eksisterende forhold, situationplan

Tegninger i Stadsarkivets kort- og tegningsamling

Fjorden

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 11
Tegninger og
beskrivelser: 7

1987, 1. juli: Roskilde amt køber en del af Sct. Hans hospital for at etablere eget psykiatrisk hospital i bygningerne, og giver det navnet "Fjorden".
Det var den daværende afdeling B under ledelse af overlæge Per Udsen.

Forskningslaboratoriet/Østre køkken. Bygn. 134.

Opført år: 1881
Bebygget areal, m²: 490
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1820
SHH bygningsnr.: 134
SHH gammelt bygningsnr.: 34
BBR/OIS bygningsnr.: 90
Stadsarkitektnummer: 2008-72
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 21
Tegninger og beskrivelser: 95

Arkitekt: Drewsen (død 1878) og Vilh. Petersen.

Køkkenbygning med dampkøkken, oplagsrum, bageri (i bygning bagved) og bolig for køkkenbestyrerinde, køkkenpersonale m.fl.

1894: Omforandringer og modernisering af dampkøkkenet. Dampkøkkenet blev forsynet med nye dampgryder, hvoraf to var af bronze og seks af råstøbejern uden emaille eller anden indvendig belægning. Gryderne var alle indrettede som svinggryder med en særdeles let håndterlig og sikker mekanisme. Endvidere blev der opstillet 2 varmeborde og 1 kaffemaskine indrettet til dampkogning. I stegekøkkenet blev der anbragt et komfur af nyeste konstruktion med 3 stegeovne (Årsberetning 1894).

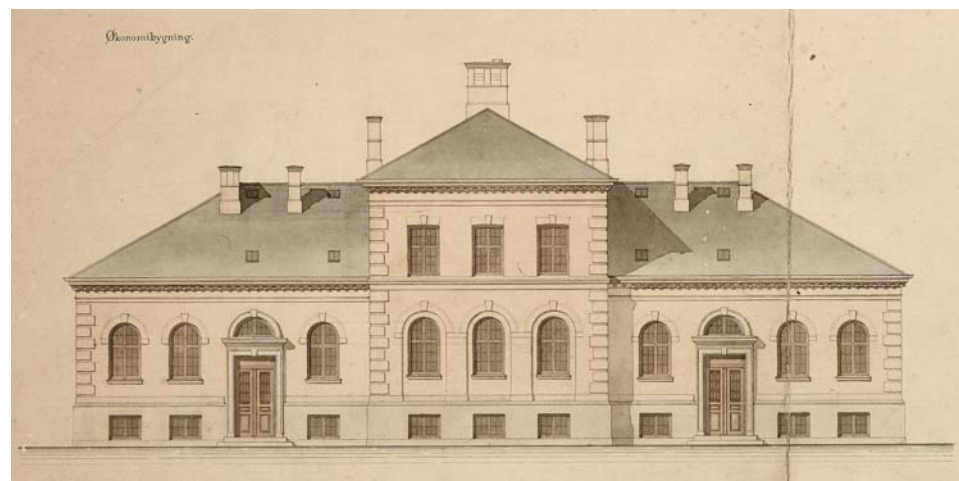
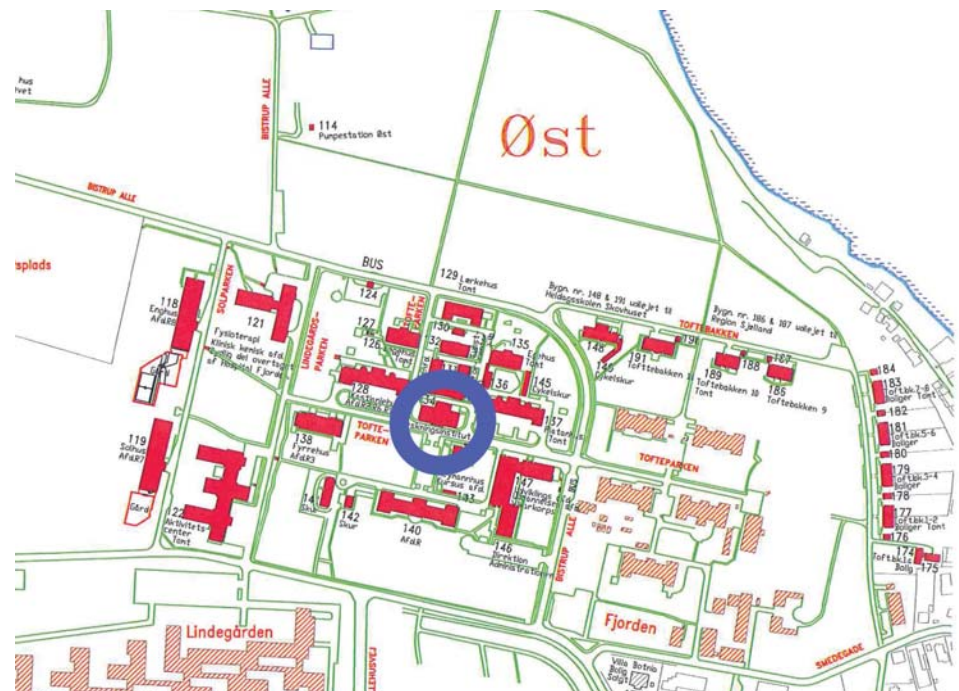
1921: Ombygget.

Den 25. juni 1964 tiltrådte borgerrepræsentationen bevilling til indretning og montering af centrallaboratorium i den tidligere køkkenbygning på mandshospitalet (b. f. 1964-65, B. 519-23, B. 1020-21). Stadsarkitektnummer 2008-72a.

1966: Indrettet til centrallaboratorium og forskningslaboratorium (efter ibrugtagning af det nyopførte Centralkøkken på vesthospitalet).

Huset rummede omkring 1990 hospitalets centrallaboratorium, forskningslaboratorium (med dyrestalde i kælderen bl.a. for primater), og forskningsbibliotek. Et af rummene i stueetagen er indrettet som Faradaybur ifm. forskning i elektroencefalografi.

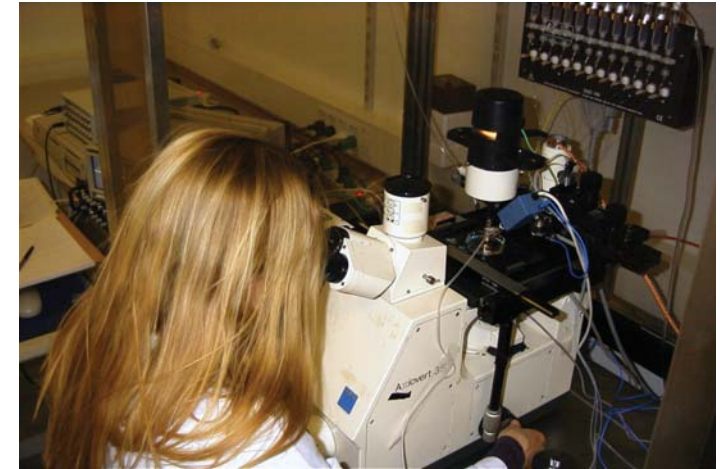
(Det første laboratorium på hospitalet blev indrettet i 1918 i den østlige ende af kælderen i Platanhus).

Østre køkken Sydfacade ca 1881

Østre køkken/Forskningslaboratoriet sydfacade

Forskning 2001

Kogekøkkenet ca 1960

Østre køkken/Forskningslaboratoriet set fra nordøst

Fyrrehus. Bygn. 138.

Opført år: 1894
Bebygget areal, m²: 495
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1159
SHH bygningsnr.: 138
SHH gammelt bygningsnr.: 30
BBR/OIS bygningsnr.: 88
Stadsarkitektnummer: 2008-35
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 8
Tegninger og beskrivelser: 87

Arkitekt: Henry Meyer.

Opført samtidigt med Bjergmarkshus for 38 rolige patienter af 1. ste og 2. den forplejningsklasse. Blev også kaldt officiantbygningen.

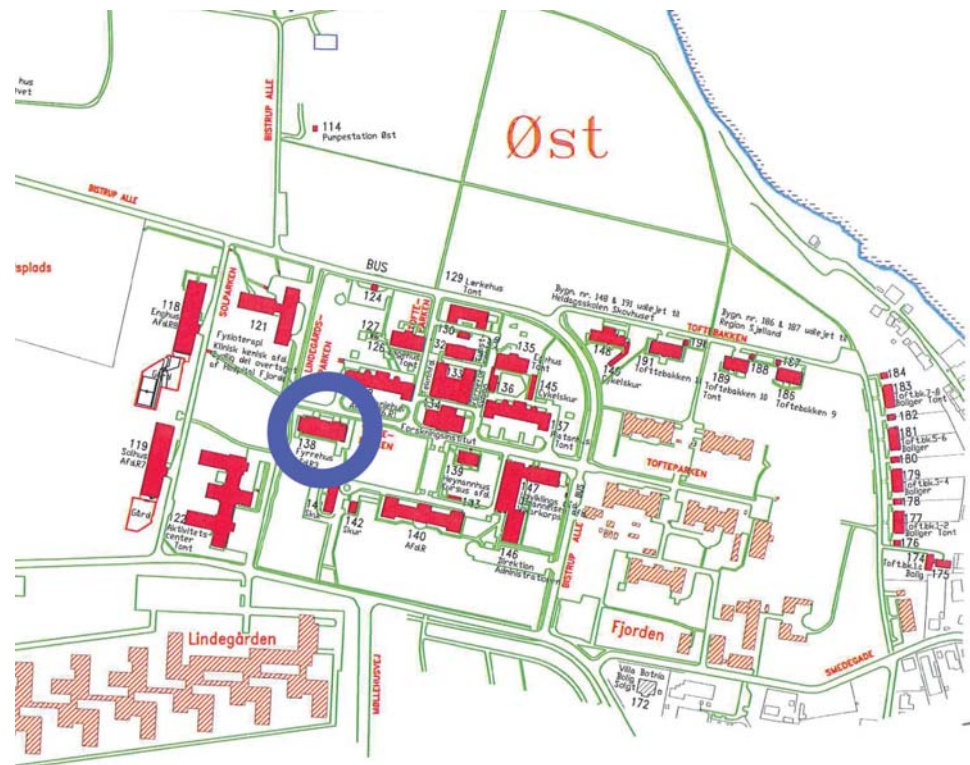
Øprindeligt og endnu i 1948: Afdeling S.

Rummede tidligere et billardrum, der blev ændret til en gymnastiksal i kælderen, hvor også folketingsvalghandlinger for patienter på østhospitalet blev afholdt.

1991 - 92: Brandsikring og modernisering.

2000 ca: Installation af vareelevator i bygningens SØ-lige hjørne.

2005: Afsnit R3 med 17 patienter i enestuer i stuen og på 1. sal i åben retspsykiatrisk funktion.

Fyrrehus, sydfacade

Fyrrehus, facade mod vest

Fyrrehus, facade mod nord

Fysioterapi og Røntgenklinik. Bygn. 121.

Opført år: 1944
Bebygget areal, m²: 932
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1357
SHH bygningsnr.: 121
SHH gammelt bygningsnr.: 58
BBR/OIS bygningsnr.: 103
Stadsarkitektnummer: 2008-48
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 28
Tegninger og
beskrivelser: 99

Den 29. oktober 1942 blev opførelsen af en røntgenklinik med lys- og badebehandlingsanstalt vedtaget (b. f. 1942-43, s. 639 f. og s.947f.).

1943: Bevilling af 253.900 kr. til opførelse af en bygning beregnet til Røntgenklinik og til indretning af lys- og badebehandlingsafdeling.

1944: 16. november: Ibrugtaget. (Der måtte anskaffes en særlig omformer til at levere den energi røntgenanlægget skulle bruge (tegning)).

Fysioterapi, røntgenafd, NCE-klinik, konsultationslokaler for lægekonsulenter.

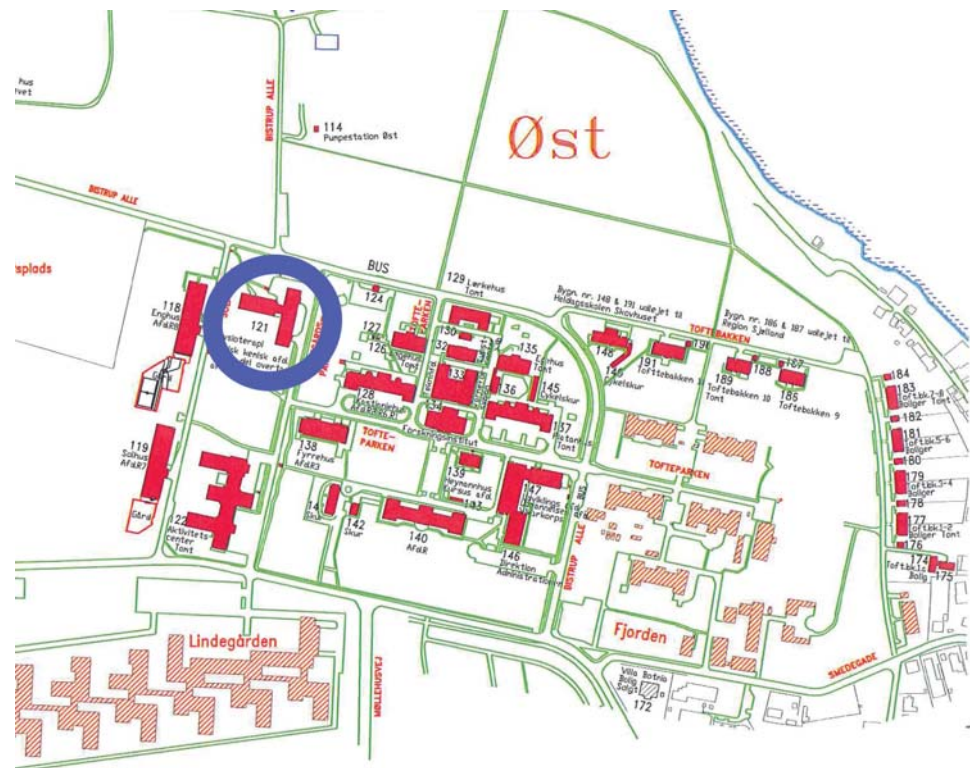
1957: Bevilling til indretning af en tandklinik på mandshospitalet (Brf. 56-57 pag 1944). Tandklinikken blev placeret i en tilbygning til bygningen imod nord (hvor der iøvrigt senere blev indrettet klinisk- kemisk laboratorium).

1958: Bevilling til indretning af en tandklinik (Brf. 58-59 pag. 155)

1978: Bygningen udvides igen i 1978 med en fløj til fysioterapi med træningsbassin m.m.

Centrallaboratoriet/Klinisk kemisk afdeling flyttes fra køkkenbygningen på Østhospitalet til denne bygning ca 1993, hvor de hidtidige lokaler til tandklinik indrettes til laboratorium. Tandplejen på hospitalet blev nedlagt og henvist til klinikker i København. (Efterfølgende blev der indrettet en tandklinik til patienterne i Centralkøkkenets parterreetage.)

På et billede ses også en pavillon, der var omklædningsrum for sportspladsen (og som brændte).

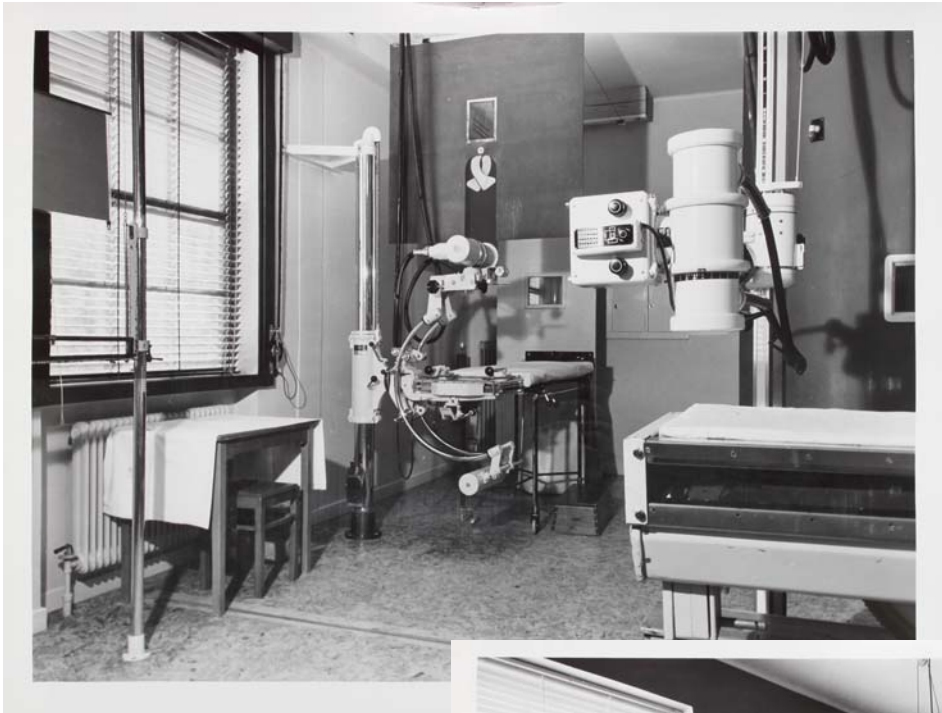
Røntgenklinik, tandklinik og fysioterapi

Træningsbassinet i fysioterapien

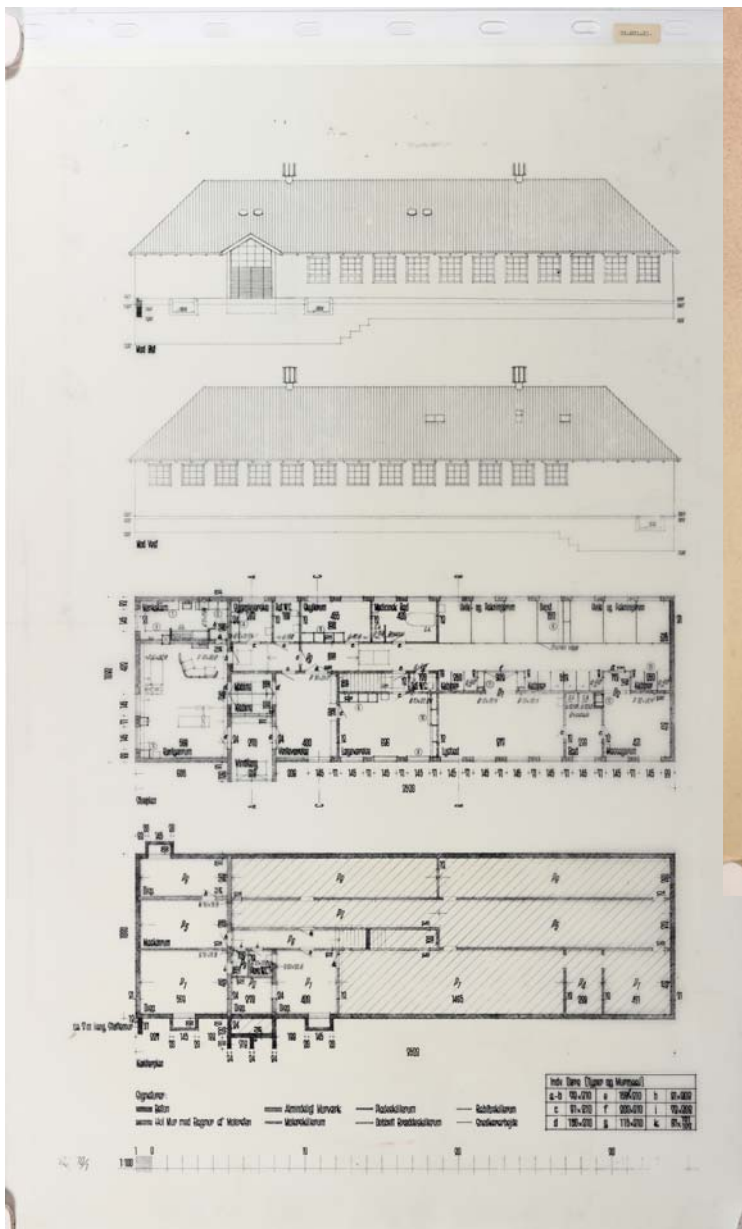

Klinisk kemisk afdeling i lokalerne mod nord

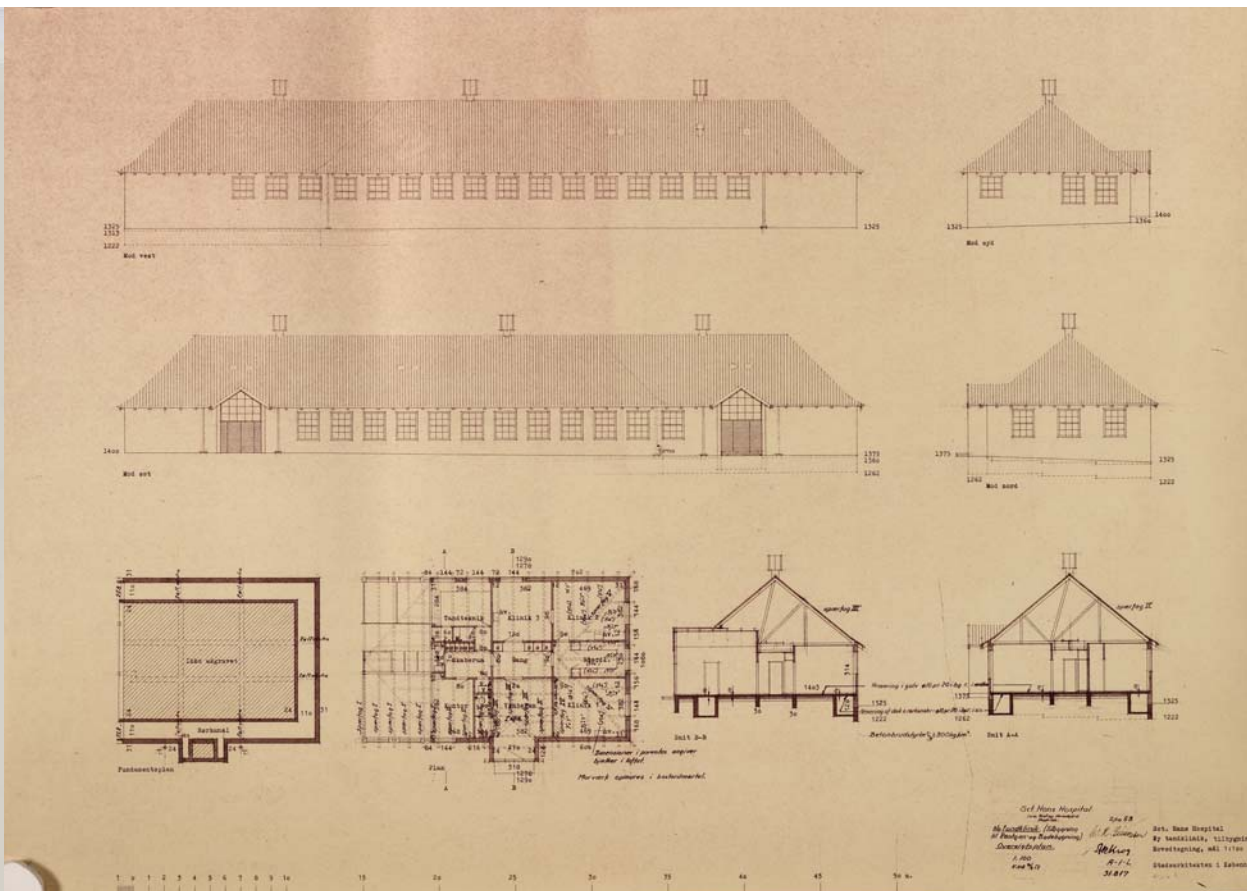

Fotos fra Røntgenrum og
lysbaderum. Ca. 1950
(Stadsarkivets kort- og
tegningsamling)

1943 Røntgenklinik, plan og facader

1958 Ny tandklinik, tilbygning

Tegninger i Stadsarkivets kort- og tegningsssamling

Heymanns Hus. Bygn. 139.

Opført år: 1922
Bebygget areal, m²: 163
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 550
SHH bygningsnr.: 139
SHH gammelt bygningsnr.: 52
BBR/OIS bygningsnr.: 89
Stadsarkitektnummer: 2008-60
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt
materiale:
Fotos: 17
Tegninger og
beskrivelser: 18

Arkitekt: A. Clemmensen.

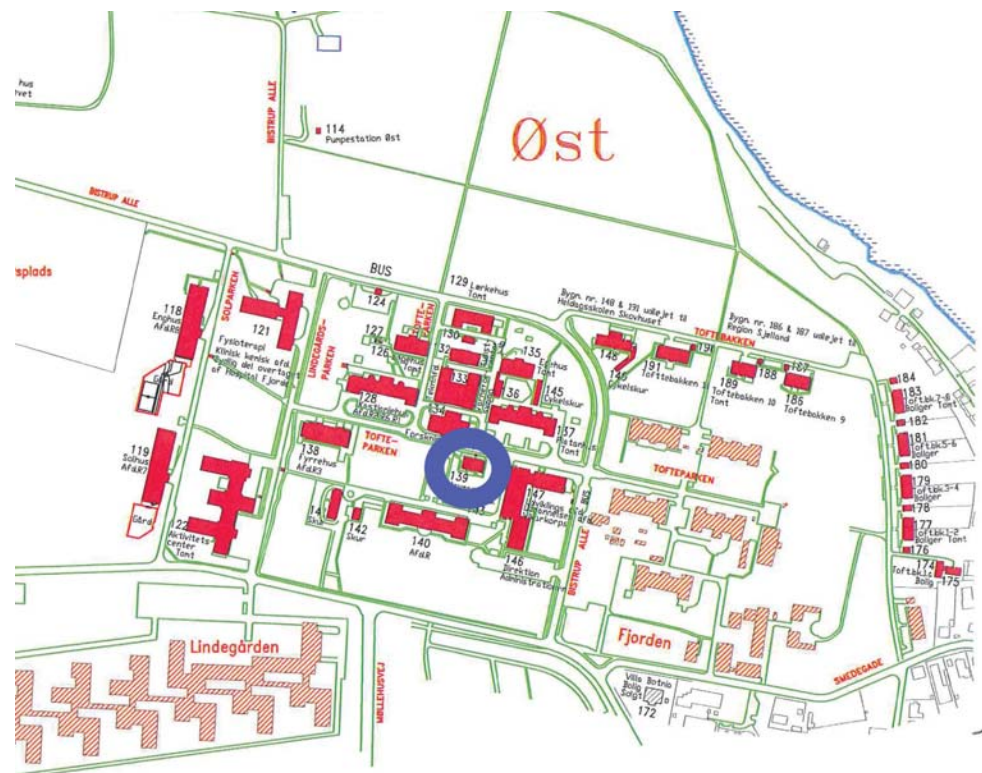
Fru Ellen Heymann tilbød i 1921 at skænke Sct. Hans Hospital 150.000 kr. De 100.000 kr. skulle bruges til opførelse af en bolig til hendes søn, og resten skulle gå til Patientfonden. Byggeriet blev - incl. montering - billigere end forventet. Udgiften blev på 90.000 kr.

Huset skulle - ud over bolig for 1 eller 2 reservelæger eller overordnede funktionærer - indeholde en lejlighed indeholdende 2 værelser, entre, tekøkken, badeværelse og wc. Sønnen skulle kunne forblive boende i huset for resten af hans levetid. Ved boligen skulle indrettes have med et mindre hønsehus.

Borgerrepræsentationen tiltrådte i marts 1921 forslaget, og huset blev opført i 1922.

Husets 1. sal blev i 1943 anvendt som bolig for afdelingslæge (senere overlæge) K.H.Fremming og hans familie. Fra jan.1951 boede 1. reservelæge Otto Lund og hans familie i lejligheden indtil juli 1954, hvor han blev overlæge ved Statshospitalet i Vordingborg.

Heymanns hus var i en periode ramme for afdelingskontoret for afdeling E, hvor overlæge dr.med. Ib Munkvad var administrerende overlæge.

Heymanns hus, sydfacade

Heymanns hus, vestfacade

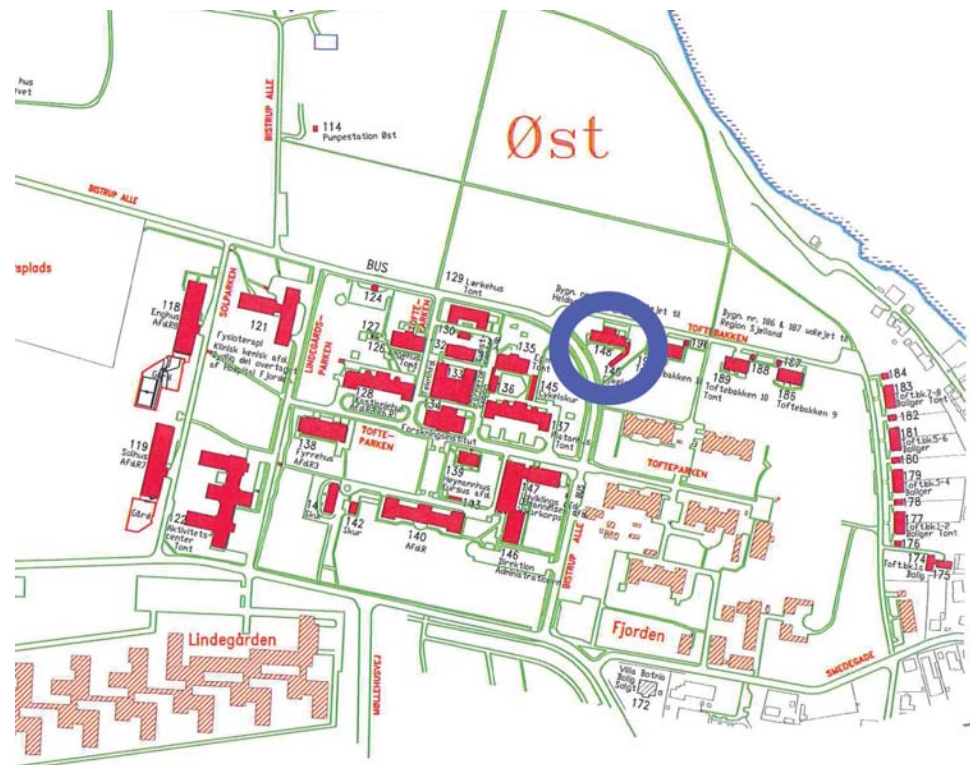
Heymanns hus, facade mod nord

Hjørnehus, Bygn. 148.

Opført år: 1894
Bebygget areal, m²: 247
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 247
SHH bygningsnr.: 148
SHH gammelt bygningsnr.: 33
BBR/OIS bygningsnr.: 67
Stadsarkitektnummer: 2008-38
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 11
Tegninger og
beskrivelser: 48

1894: En epidemibygning på 260 m² opføres.
Arkitekt: Henry Meyer.
Jubilæumsskrift fra 1916: I tilslutning til udvidelsen af mandsplejestiftelsen i 1892-94 opførtes samme sted en badebygning og en epidemibygning. Tilbagevendende epidemier bl.a. af kolera og tyfus førte til opførelsen af epidemibygningen, der var beregnet til 6 mandlige og 6 kvindelige patienter. Epidemibygningen blev i 1914 på grund af pladmangel på mandsplejestiftelsen nedlagt som epidemibygning og den blev som vagtafdeling belagt med 22 halvtrolige patienter. Indtil 1970 blev bygningen lejlighedsvist anvendt til smittefarlige tuberkulosepatienter. Indtil 1974 anvendt som afsnit for 12-13 patienter (afsnit A 2), herefter som personalefrit afsnit for 6-7 selvhjulpne, kroniske, mandlige patienter. I forbindelse med branden i Stenstætterhus i 1975 blev der fremsat forslag om modernisering af bygningen for brandforsikringssummen på 250 000 kr. 2005: Afsnit R5 med 9 patienter i 1 enestue og 4 tosengsstuer i åben retspsykiatrisk funktion.

Hjørnehus, sydfacade

Hjørnehus, spisestue

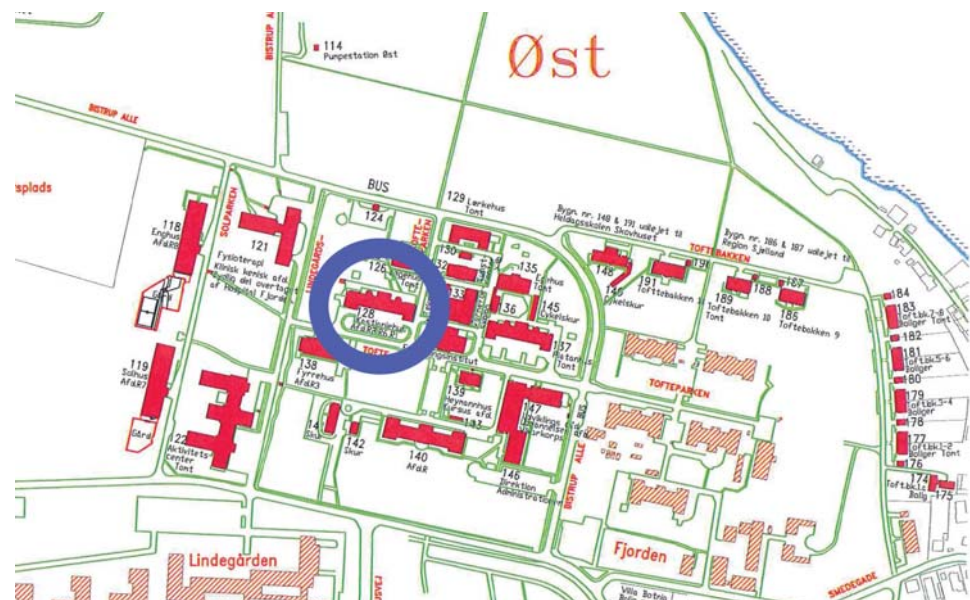
Hjørnehus, østfacade og udsigt

Kastaniehus, Bygn. 128.

Opført år: 1880
Bebygget areal, m²: 635
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 3163
SHH bygningsnr.: 128
SHH gammelt bygningsnr.: 24 a
BBR/OIS bygningsnr.: 91
Stadsarkitektnummer: 2008-30
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 58
Tegninger og beskrivelser: 171

Arkitekt: Drewsen (død 1878) og Vilh. Petersen.
1877: Beslutning om at udvide hospitalet på Bjærgmarken.
Huset rummede ved indvielsen afdelingerne L og M.
Opført til 120 patienter fordelt på 2 afdelinger: En for rolige og en for urolige patienter. (Bygningerne Kastaniehus og Platanhus blev iøvrigt kopierede på Statshospitalet i Middelfart).
Afdelingerne blev som på kvindehospitalet orienteret vertikalt i bygningerne: I kælderen spisestuer, bad m.m., i stueetagen sengestuer, på 1. sal opholdsstuer og på 2. sal sengestuer.
Ved opførelsen var det et stort fremskridt at der blev etableret sidekorridorer i bygningerne - til forskel fra i Fjordhus og i Østerhus.
1916: 137 patienter.
1936: Forskellige bygningsforandringer på hospitalets mandshospital
1937: Forskellige bygningsforanstaltninger, Kastaniehus
1942: Mod. af bygning L-M,
2005: Afd. R, afsnit R2 i stueetagen med 11 retspsykiatriske patienter i enestuer i lukket retspsykiatrisk funktion.
2005: Afd. R, afsnit R6 på 1. sal med 9 retspsykiatriske patienter i enestuer i lukket retspsykiatrisk funktion.

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevarelsværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som bevarelsværdig således (1 = høj værdi på en skala til 10):

Vurdering af arkitektonisk værdi: 2
Kulturhistorisk værdi: 3
Miljømæssig værdi: 3
Originalitetsværdi: 2
Tilstandsværdi: 3
Bevarelsværdi: 3
Vurderingsdato: 6. juli 1989

Kastaniehus, sydfacade

Kastaniehus, facade mod nord

Kastaniehus, facade mod vest

Kioskbygning, bygn. 55

Opført år: 1881
Bebygget areal, m²: 74
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 74
SHH bygningsnr.: 55
SHH gammelt bygningsnr.: 38 b
BBR/OIS bygningsnr.: 14
Stadsarkitektnummer: 2008-84
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Digitalt
materiale:
Fotos: 4
Tegninger og
beskrivelser: 14

Arkitekt: Drewsen (død 1878) og Vilh. Petersen.

Opført som portnerbolig i 1881.

Her lå porten til hospitalsområdet indtil 1894, hvor udvidelsen med Bjergmarks-
hus m.m. fandt sted, og hvor porten blev flyttet ud mod Boserupvej og en ny
portnerbolig blev opført.

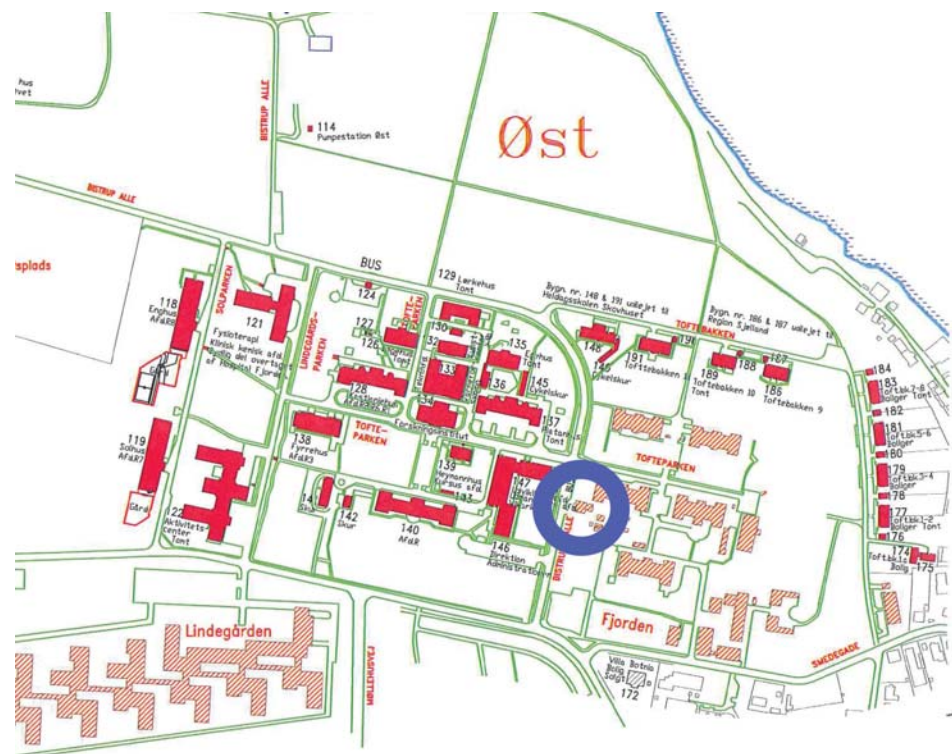
Beboet af en kvartermester i 1930-erne.

1942: Kvartermester Winther Sørensen.

senere af kasserer Krøjer.

Kiosken blev flyttet til bygningen fra lokaler under den bygning, hvor der nu er
uddannelsesaktiviteter (bygn. 147, eller som den oprindeligt blev kaldt: "HB").

Kioskbygningen blev solgt til Roskilde amt 1. juli 1987 med en aftale om at kio-
sken er tilgængelig for Sct. Hans Hospitals patienter og ansatte.

Kiosk, oprindeligt portnerbolig

Lindehus

Opført år: 1921
Bebygget areal, m²: 565
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 565
SHH bygningsnr.: 50
SHH gammelt bygningsnr.: 43
BBR/OIS bygningsnr.: 1
Stadsarkitektnummer: 2008-43
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 6
Tegninger og
beskrivelser: 47

Efter hospitalets deling i 1919 overførtes en del mandlige patienter til Kattingeværk; endvidere opførtes på Sct. Hans hospital to 1-etages sygebygninger a 30 pladser; disse bygninger blev taget i brug i 1921.

Opført 1920-21 til 30 patienter. Opført efter surveillance-princippet. Arkitekt A. Clemmensen.

Forsyningsledninger til vand og varme bl.a. til Toftebakken var ført via kælderens i Elmehus.

1921: Taget i brug af afdeling U til 32 patienter.

I 1960-erne anvendt til 44 patienter, jfr. Artikel fra Roskilde Dagblad.

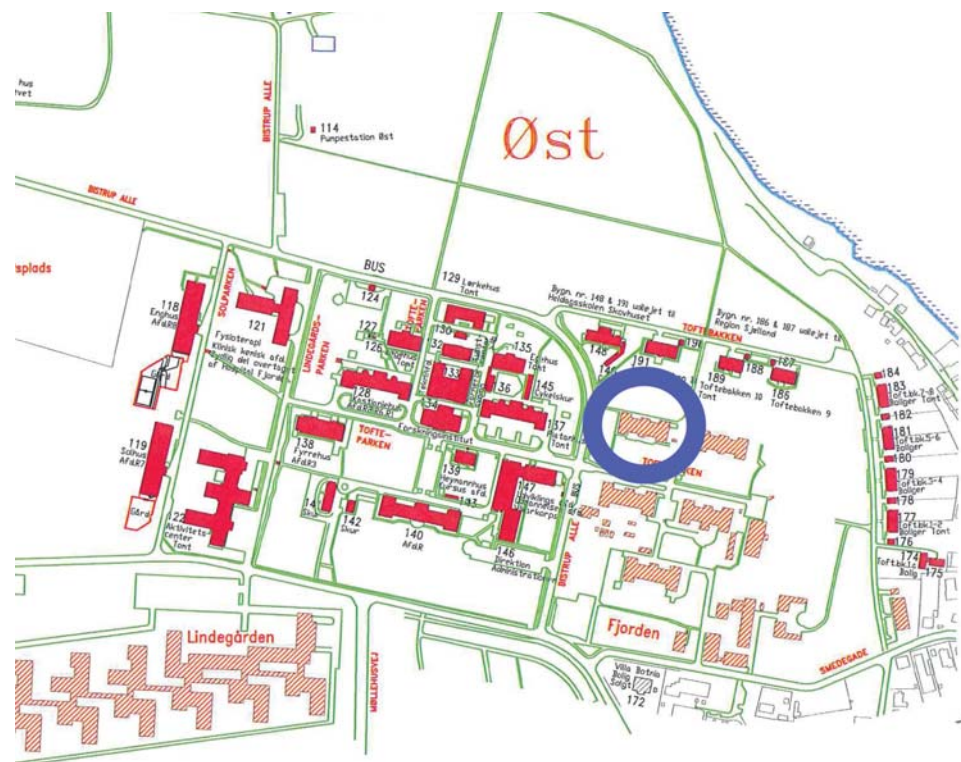
1971: Bevilling til modernisering af Lindehus på 989.000 kr. (bilag)

1973: Modernisering af Lindehus - og en tillægsbevilling til projektet på 112.300 kr. (bilag).

1987: 1. juli: Solgt til Roskilde amt.

1998: Ombygning af depot på 1.sal til kontor.

(se også Elmehus).

Lindehus, facade mod syd

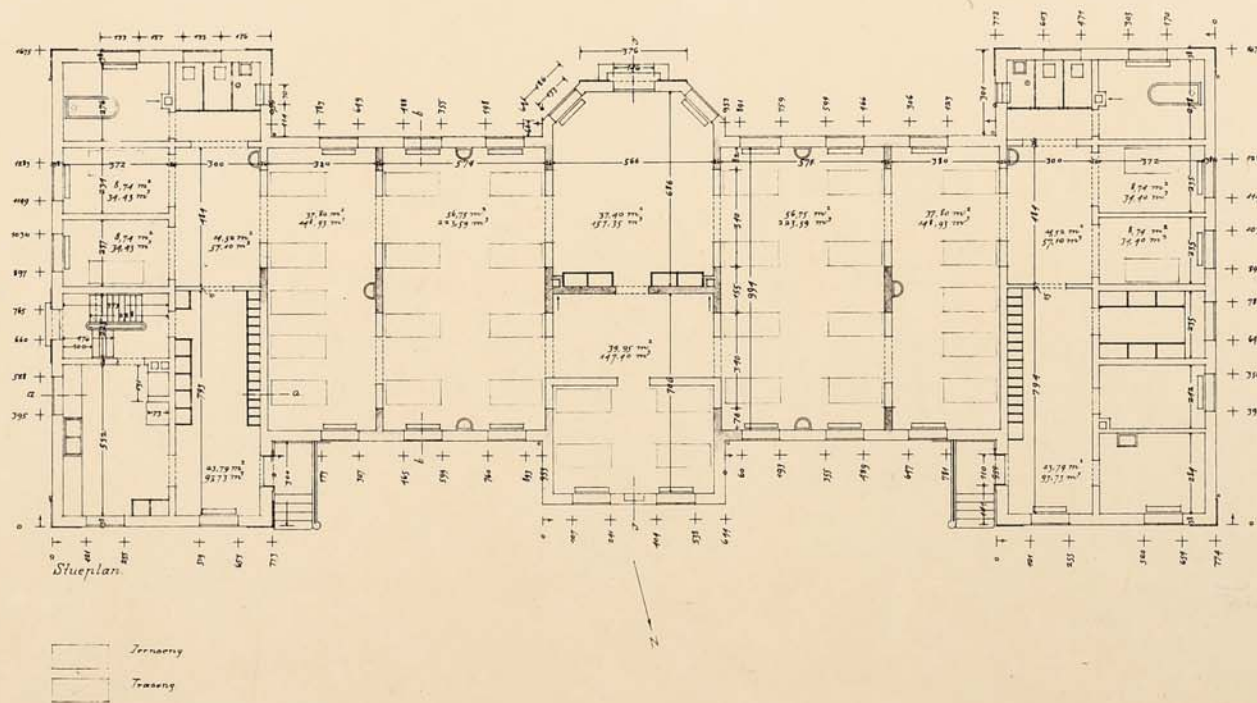
Lindehus ca 1966 med 30 sengepladser

Lindehus, facade mod øst

SCT. HANS HOSPITAL

A.F.D. U. 43.

Stadsarkitekten i København
August 1936

Opmåling
2008-43

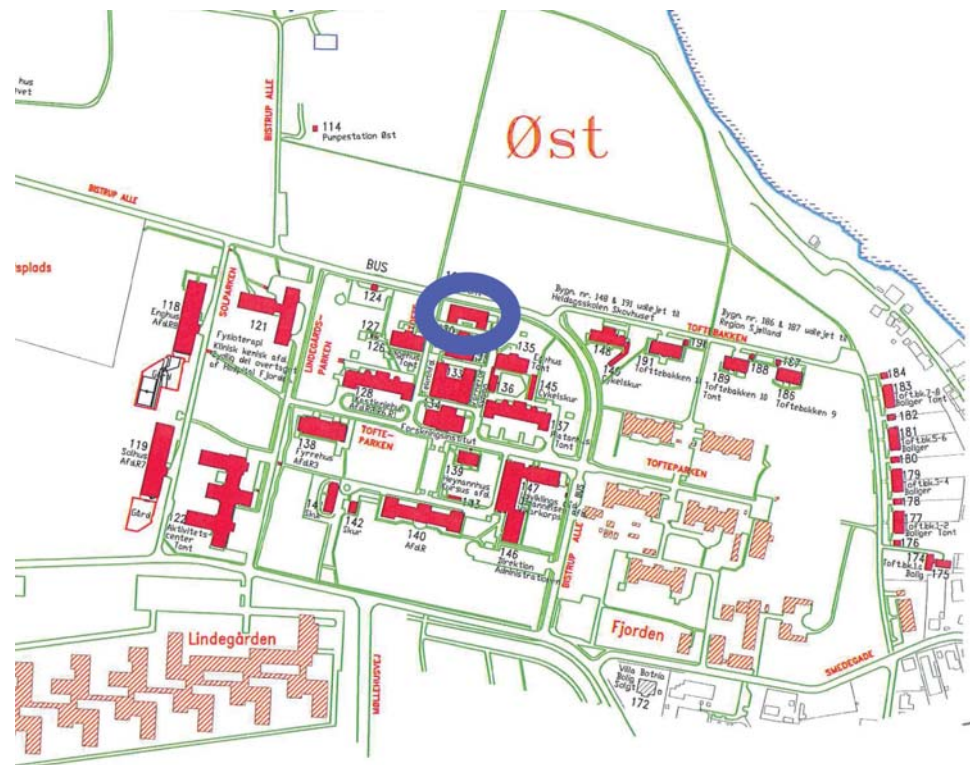
1936 Lindehus, stueplan, opmåling (Stadsarkivet)

Lærkehus/Stalden. Bygn. 129.

Opført år: 1881
Bebygget areal, m²: 323
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 439
SHH bygningsnr.: 129
SHH gammelt bygningsnr.: 38 c
BBR/OIS bygningsnr.: 96
Stadsarkitektnummer: 2008-92
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 11
Tegninger og beskrivelser: 23

Opført til stald og vognremiser, senere omdøbt til Lærkehus
Opført samtidigt med Kastaniehus, Platanhus, Funktionærbolig, Portnerbolig og Østre køkken i 1880-81. Arkitekt V. Petersen.
1921: Tegnestue og funktionærbolig ombygget.
I 1930-erne: Bolig for bagermesteren og kontor for arkitekten og ingeniøren.
Senere funktionærbolig bl.a. for læger.
I 1960-erne og 70-erne afdelingskontor for afdeling A.
Senest benyttet som udslusningsboliger for retspsykiatriske patienter.

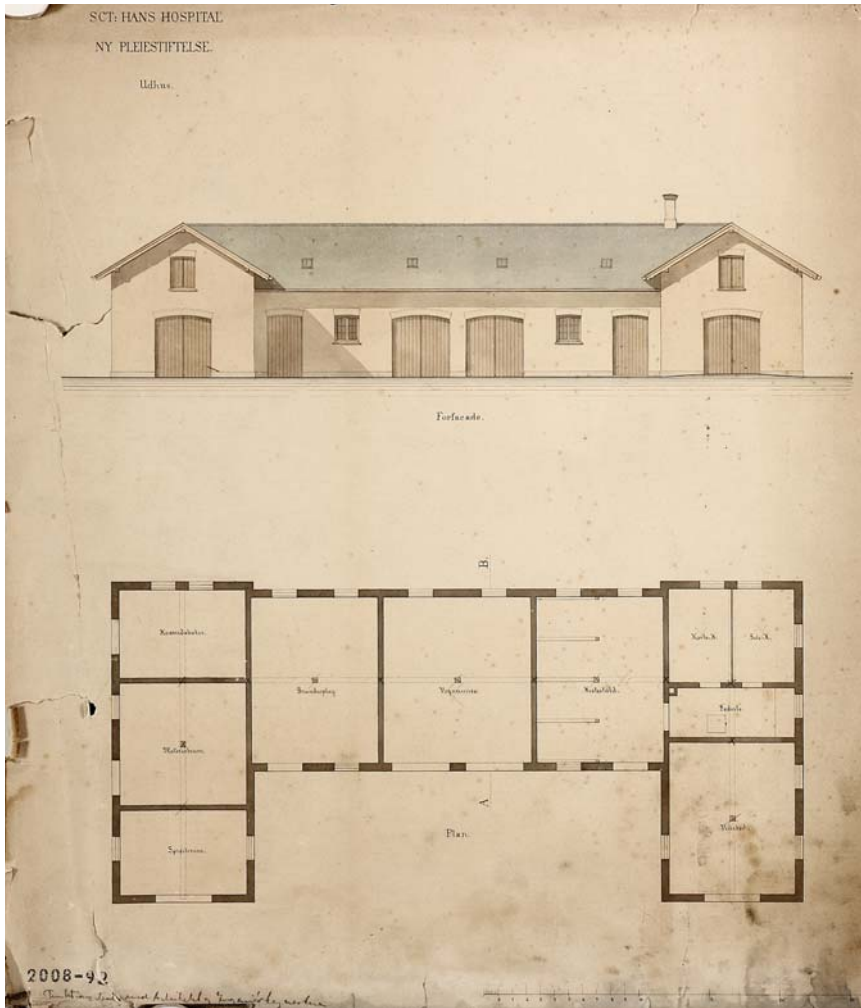
Lærkehus, tidligere Stalden

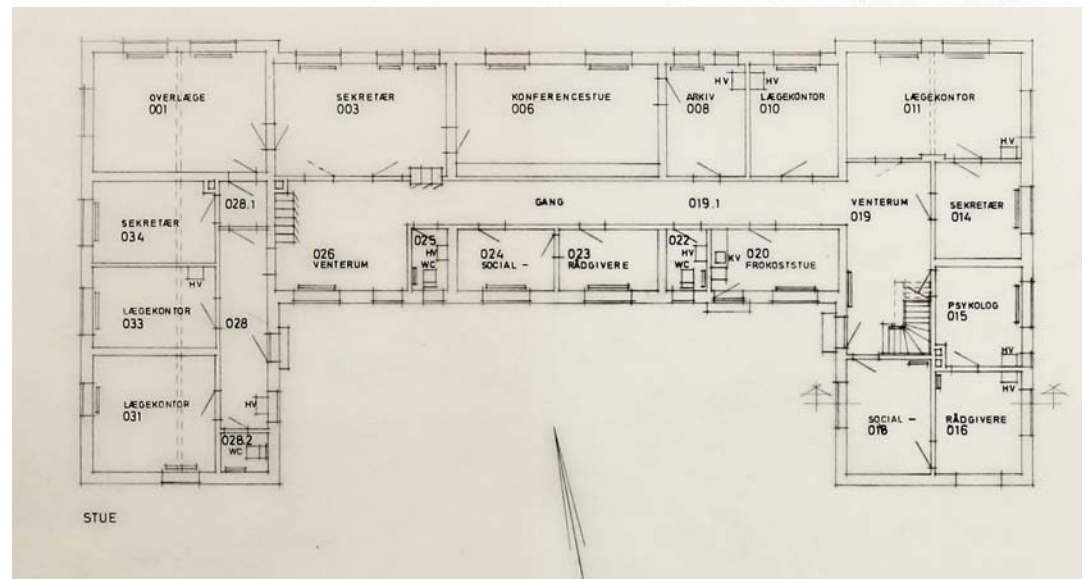
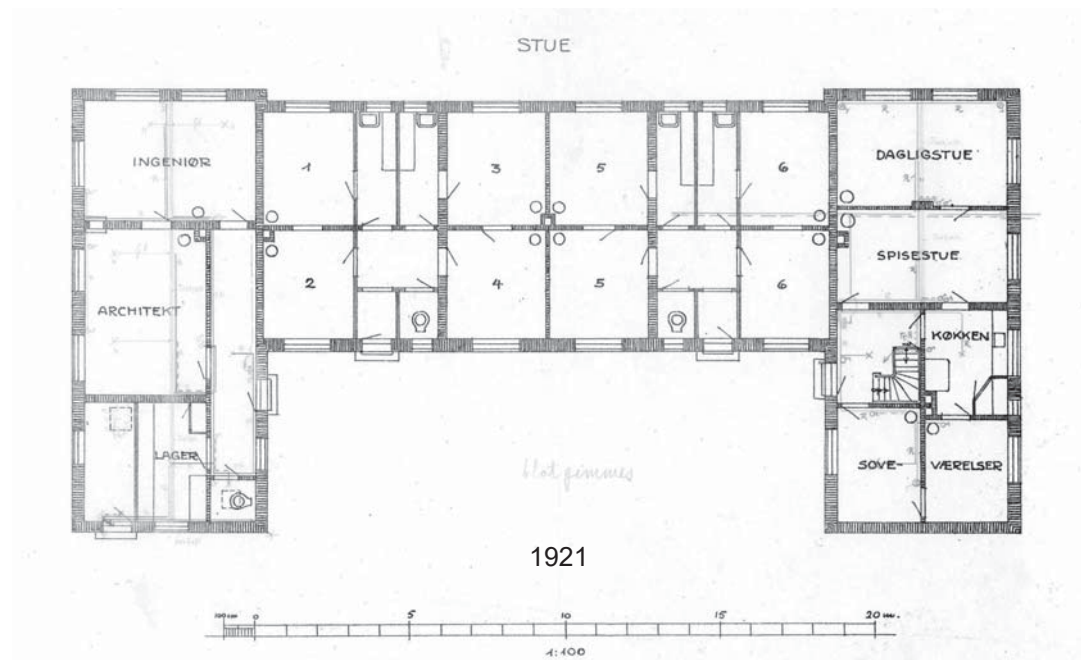
Lærkehus, tidligere Stalden. Facade mod nord

Lærkehus, tidligere Stalden

Stalden, facade og plan. 1881.(Stadsarkivet)

Maskinhus Øst, Bygn. 133.

Opført år: 1881
Bebygget areal, m²: 770
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 770
SHH bygningsnr.: 133
SHH gammelt bygningsnr.: 35
BBR/OIS bygningsnr.: 97
Stadsarkitektnummer: 2008-73
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 7
Tegninger og beskrivelser: 74

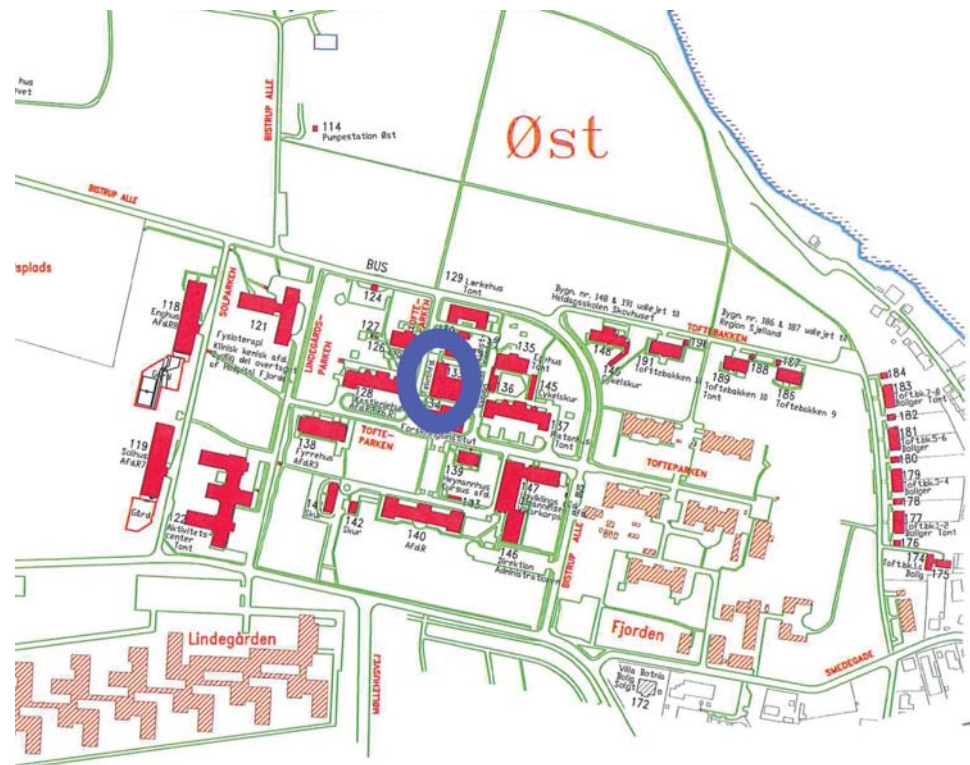
Maskinhus og kedelbygning opført 1881 samtidigt med Kastaniehus, Platanhus, Køkkenbygning, bageri m.m. i forbindelse med hospitalets udvidelse med "mandshospitalet" på Bjergmarken. Arkitekt: Drewsen (død 1878) og Vilh. Petersen.

Der var vaskeri for Bjergmarken i bygningens vestlige fløj i lokaler mod syd. Dette vaskeri nedlægges i 1892 i forbindelse med en udvidelse af vaskeriet på vesthospitalet.

1894 Ombygget.

1921: Udvidet med kedelhus

1951: Bevilling af 30.000 kr. til ny skorsten ved bageriet. (Brf. 51-52 pag. 478).

Maskinhus Øst set fra sydvest

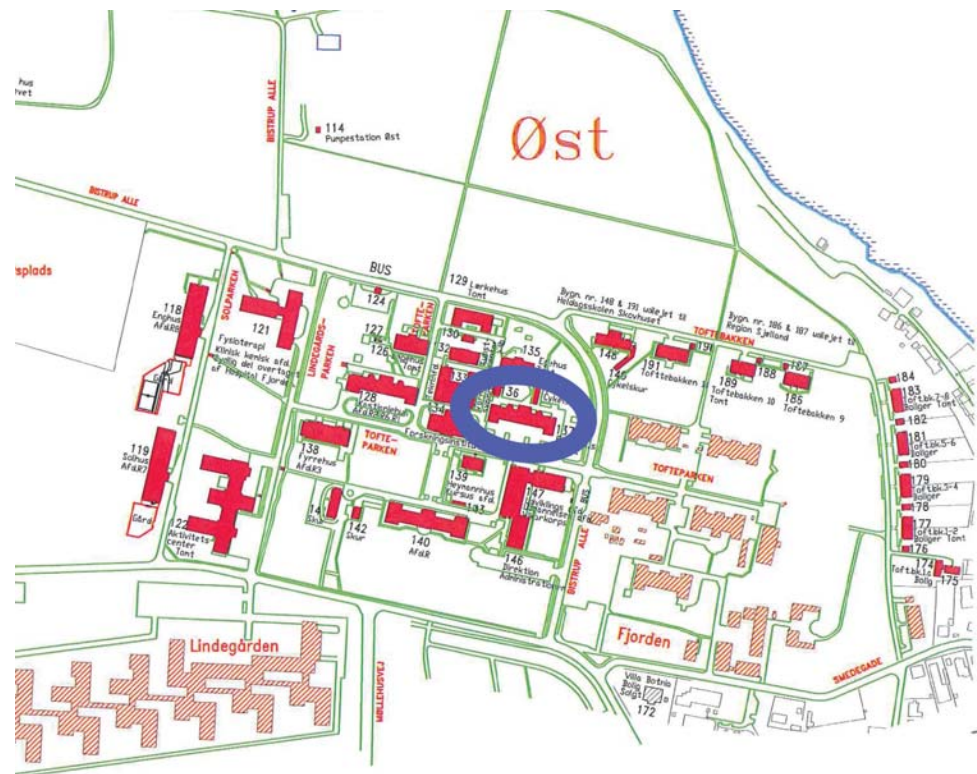
Maskinhus Øst set fra nord

Platanhus. Bygn. 137.

Opført år: 1880
Bebygget areal, m²: 629
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 2541
SHH bygningsnr.: 137
SHH gammelt bygningsnr.: 26
BBR/OIS bygningsnr.: 99
Stadsarkitektnummer: 2008-31
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

Digitalt materiale:
Fotos: 30
Tegninger og beskrivelser: 123

Opført samtidigt med Kastaniehus og efter helt de samme principper.
Arkitekt: Drewsen (død 1878) og Vilh. Petersen.
Opført til afdeling N og O til 120 patienter fordelt på 2 afdelinger i huset; en for rolige og en for urolige patienter.
I haven var der nordøst for huset anlagt en keglebane.
I kælderen var et par rum indrettet til apotek for mandshospitalet (tegning) og i kælderen østlige ende var der indrettet faciliteter til forskningslaboratorium (tegning).
Afdeling E havde i en årrække socialrådgiverkontorer i kælderen vestlige ende. Der var i kælderen i en længere periode kontor for den lokale fagforening Københavns kommunale lønmodtageres Organisation (KKLO), der organiserede plejere, portører, hospitalsmedhjælpere m.fl. Erik Grønbæk, Erik Nygård og John Jensen var fagforeningsformænd.

Kulturstyrelsens hjemmeside om fredede og bevaringsværdige bygninger omtaler i 2012 bygningen som bevaringsværdig således (1 = høj værdi på en skala til 10):

Vurdering af arkitektonisk værdi: 2
Kulturhistorisk værdi: 3
Miljømæssig værdi: 3
Originalitetsværdi: 2
Tilstandsværdi: 3
Bevaringsværdi: 3
Vurderingsdato: 6. juli 1989

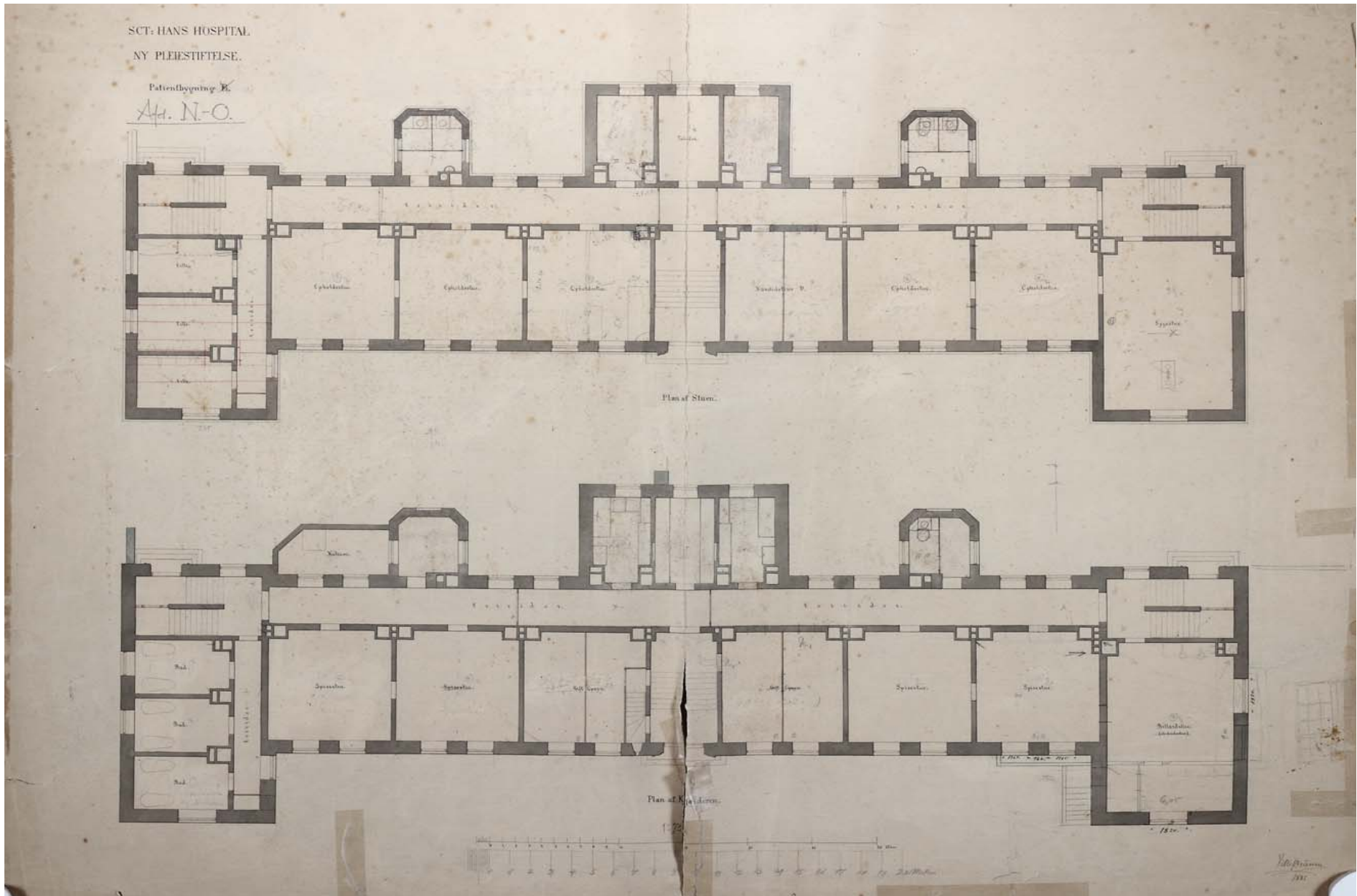
Platanhus, facade mod syd

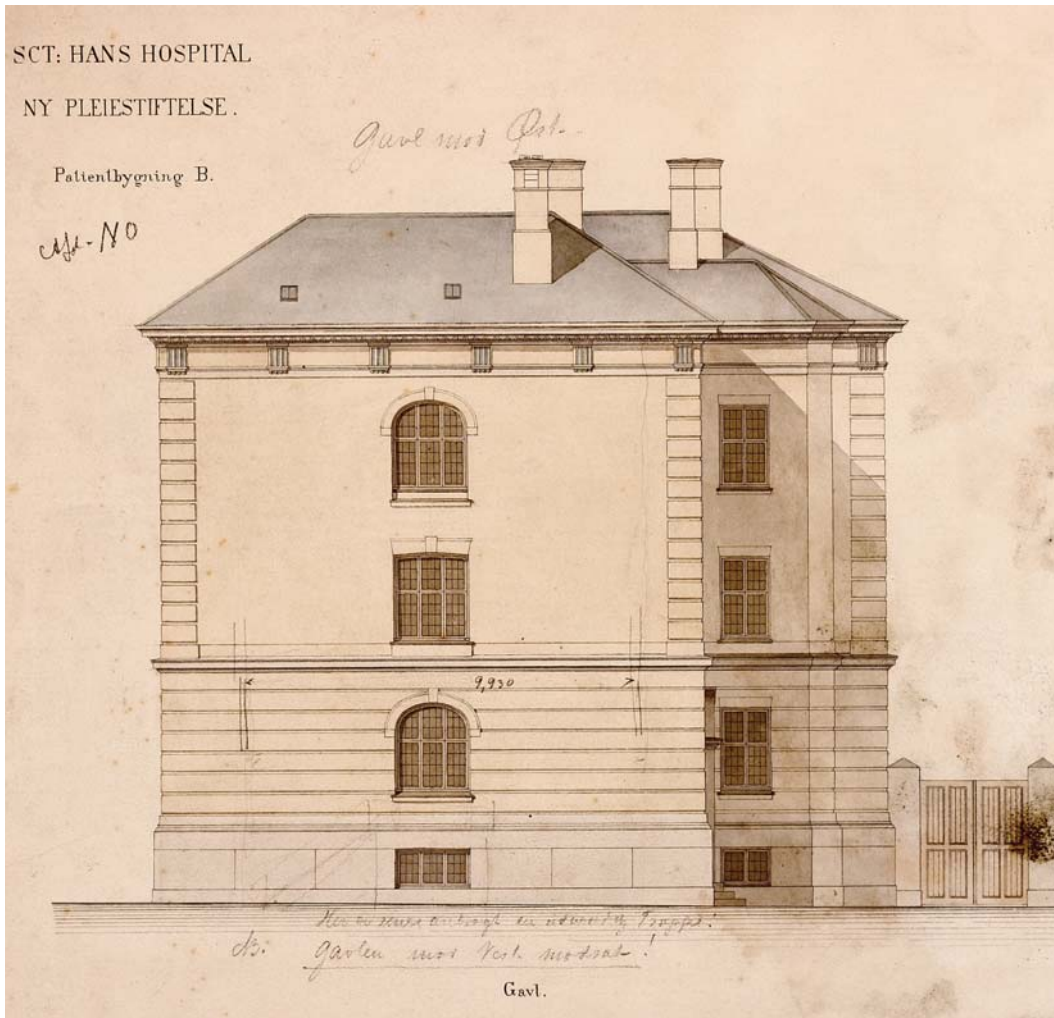
Platanhus, hovedtrappen mod syd

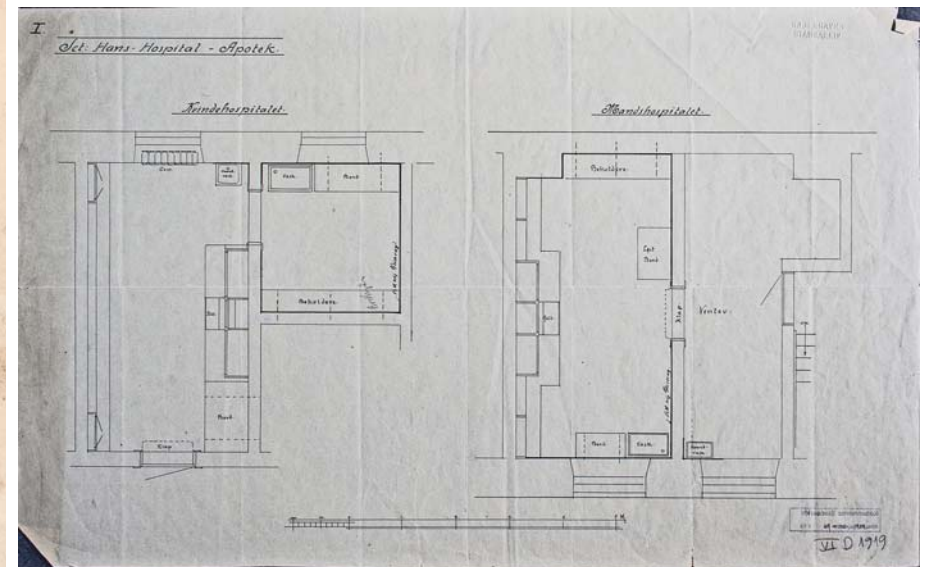
Platanhus, facade mod nord

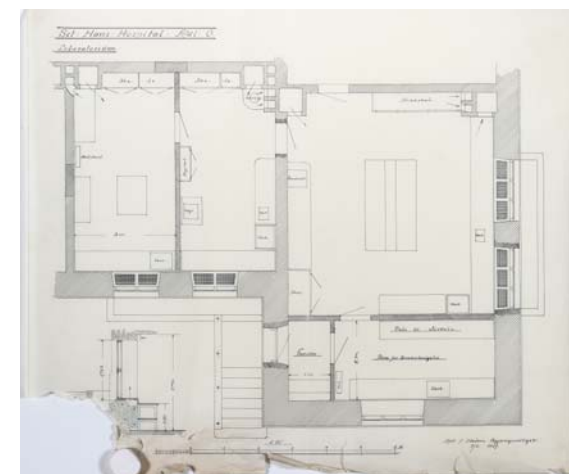
Platanhus, Etageplaner. Tegning 1881. (Stadsarkivet)

Platanhus, facade mod øst. Tegning 1881. (Stadsarkivet)

Platanhus, Apotek i kælder. Tegning 1919. (Stadsarkivet)

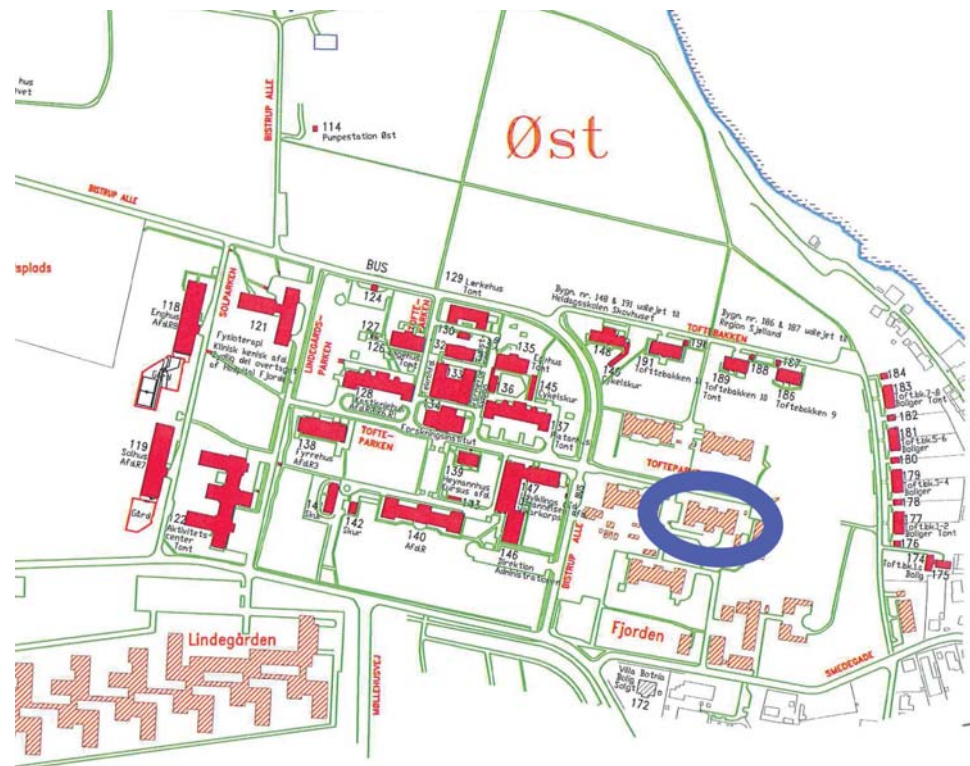
Platanhus, Laboratorium i kælder. Tegning 1927. (Stadsarkivet)

Poppelhus

Opført år: 1926
Bebygget areal, m²: 796
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1407
SHH bygningsnr.: 53
SHH gammelt bygningsnr.: 54
BBR/OIS bygningsnr.: 4
Stadsarkitektnummer: 2008-45
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Digitalt
materiale:
Fotos: 13
Tegninger og
beskrivelser: 82

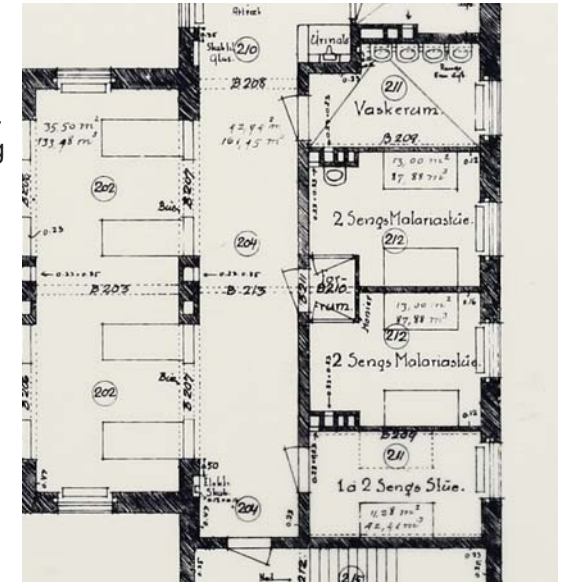
Arkitekt: H. Wright, Stadsarkitekten
1926 opført til 76 patienter i afdeling X. Der var i tagetagen indrettet 13 eneværelser og 2 dobbeltværelser for ansatte plejere.
I bygningens østlige ende var der på 1. sal indrettet 2 2-sengsstuer til patienter i malariabehandling. (tegning) Placeringen på 1. sal blev valgt for at undgå myg og den dermed forbundne risiko for smittespredning.
1976-84: Modernisering af bade, toiletter, køkkener m.m. (tegninger)
1987 afdeling 3, tidligere afdeling B.
1987: 1. juli: Solgt til Roskilde amt.
På et billede ses en nyere tilbygning til Poppelhus.

Poppelhus, facade mod øst

Malariastuerne på 1. sal (hvor myggene ikke er så mange) med sluseindretning. (Tegning fra 1925).

Poppelhus, facade mod syd

Poppelhus, facade mod nord

Portnerbolig øst, bygn. 60

Opført år: 1892
Bebygget areal, m²: 74
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 74
SHH bygningsnr.: 60
SHH gammelt bygningsnr.: 38 a
BBR/OIS bygningsnr.: 16
Stadsarkitektnummer: 2008-90
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 6
Tegninger og
beskrivelser: 16

Arkitekt Henry Meyer.

Den tidligere portnerbolig ved hospitalets østre port mod Roskilde.

Opført 1892 og dermed den 2. portnerbolig på Østhospitalet. (Den første var den nuværende kioskbygning).

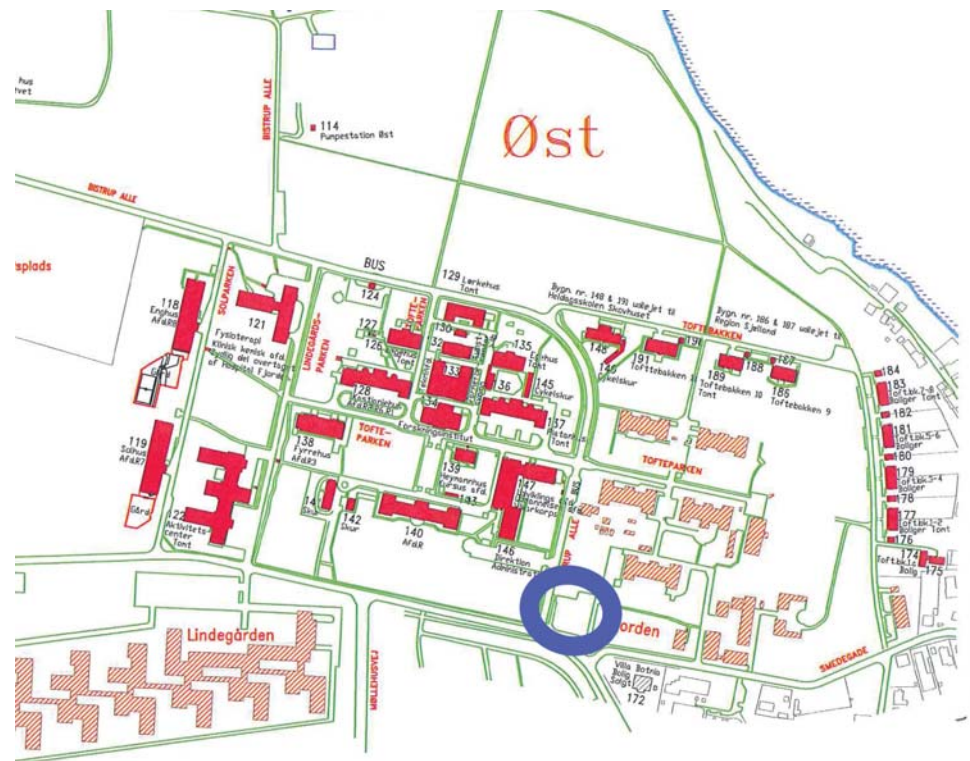
Her var porten ind til hospitalet, der blev lukket og låst hver nat. Om natten blev området overvåget af en vægter med hund.

Kvartermester Pedersen boede her med sin familie, incl. 2 sønner. Lasse og Jørgen, der begge sidenhed blev ansat på hospitalet og arbejdede der indtil pensionering.

Portvagten ved Østre Port blev nedlagt i 1960.

Bygningen blev solgt til Roskilde amt i 1987.

Personer med ærinde på hospitalet møder her som det første en oplagsplads for grus, jord og haveaffald som Sygehuset Fjorden har anbragt på stedet.

Portnerbolig v Østre Port / Oplagsplads

Portnerbolig v Østre Port / Oplagsplads

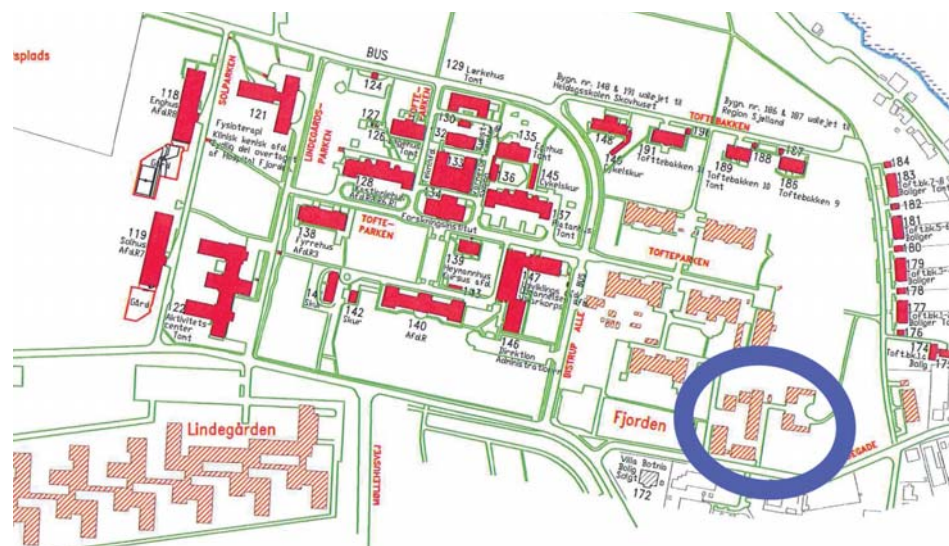
Sct. Jørgensbjerg Skole

Digitalt materiale:
Fotos: 12
Tegninger og beskrivelser: 62

Efter involvering af domstolene og Kultusministeriet blev der indgået en aftale i 1872 mellem sognerådet i Sankt Jørgensbjerg og Københavns kommune om skoleloddens udstrækning. Reguleringen kom også til at berøre "husmandshuset Stensætterhus"s jordareal. (Beretning for 1873 p. 45).

De 2 mod øst selvstændigt beliggende vinkelbygninger er opført i 1923 som lærerboliger, samtidigt med bygningen med facade mod Smedegade. Arkitekt Hans Schmidt. (tegninger)

1950: Sct. Jørgensbjerg skole købes samtidigt med at afdeling B etableres. I lokalerne indrettes der lægekontorer og terapifaciliteter for patienter. 1950: Bevilling af 426.500 kr. til indretning og modernisering af den tidligere Sct. Jørgensbjerg skole til forskellige lægelige lokaler m.v. (Brf. 50-51 pag. 641).

Inspektørboligen

Opført år: 1900 ?
Bebygget areal, m²: 111
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 111
SHH bygningsnr.: 64
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 9
Stadsarkitektnummer: 2008-20-1
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Bygningen nord for gymnastiksalen er den oprindelige inspektørbolig for skolen. Den er formentlig opført før 1900. Solgt til Roskilde Amt 1. juli 1987.

Den gamle skolebygning

Opført år: 1900 ?
Bebygget areal, m2: 395
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2: 395
SHH bygningsnr.: 66
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 7
Stadsarkitektnummer: 2008-20-2
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Den lange bygning overfor er lige så gammel og den er den oprindelige skolebygning.

Værksted taget i brug 1. oktober 1951.

Solgt til Roskilde Amt 1. juli 1987.

Den nye hovedbygning

Opført år: 1923
Bebygget areal, m2: 190
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2: 190
SHH bygningsnr.: 68
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 11
Stadsarkitektnummer: 2008-20-4
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Tagetagen i den store skolebygning med facade ud mod Smedegade rummede oprindeligt lærerboliger.

Solgt til Roskilde Amt 1. juli 1987.

Gymnastikhuset

Opført år: 1900 ?
Bebygget areal, m2: 211
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2: 211
SHH bygningsnr.: 67
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 8
Stadsarkitektnummer: 2008-20-3
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

1982: Bevilling af 425.000 kr. til restaurering og udvidelse af gymnastikhus (K 82-63).

Solgt til Roskilde Amt 1. juli 1987.

Vaskeribygningen

Opført år: 1900 ?
Bebygget areal, m2:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2:
SHH bygningsnr.: 65
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.:
Stadsarkitektnummer: 2008-20-7
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Solgt til Roskilde Amt 1. juli 1987.

Sct. Jørgensbjerg Skole, facade mod Smedegade

Sct. Jørgensbjerg Skole, den gamle skolebygning

Sct. Jørgensbjerg Skole, gymnastiksalen

Sct. Jørgensbjerg Skole, den gamle inspektørbolig

Smedegade 10 og 12

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 4
Tegninger og
beskrivelser: 7

Arkitekt: Hans Schmidt. (tegninger)

Var oprindeligt lærerboliger til Sct. Jørgensbjerg Skole.

1950: De tidligere lærerboliger i Smedegade 10 og 12 indrettes til funktionærbo-
liger.

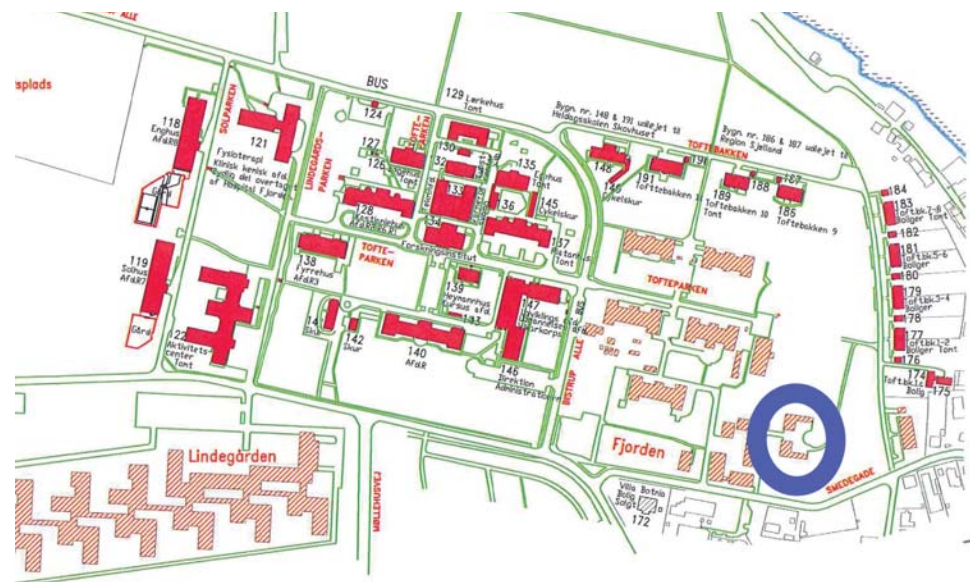
Smedegade 10

Opført år: 1923
Bebygget areal, m²: 156
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 156
SHH bygningsnr.: 69
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 13
Stadsarkitektnummer: 2008-20-6
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 ep

Funktionærbolig for bl.a. overlæge Arnsø.

Ledende socialrådgiver havde i en periode lokaler i bygningen.

Solgt til Roskilde amt 1. juli 1987.

Smedegade 12

Opført år: 1923
Bebygget areal, m²: 158
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 158
SHH bygningsnr.: 70
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 12
Stadsarkitektnummer: 2008-20-5
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 ep

Funktionærbolig for bl.a. Rasmus Fog

Solgt til Roskilde amt 1. juli 1987.

Smedegade 12

Smedegade 10

Smedegade 12

Smedehus

Opført år: 1973
Bebygget areal, m²: 120
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 120
SHH bygningsnr.: 63
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 19
Stadsarkitektnummer: 2008-41
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Digitalt
materiale:
Fotos: 2
Tegninger og
beskrivelser: 12

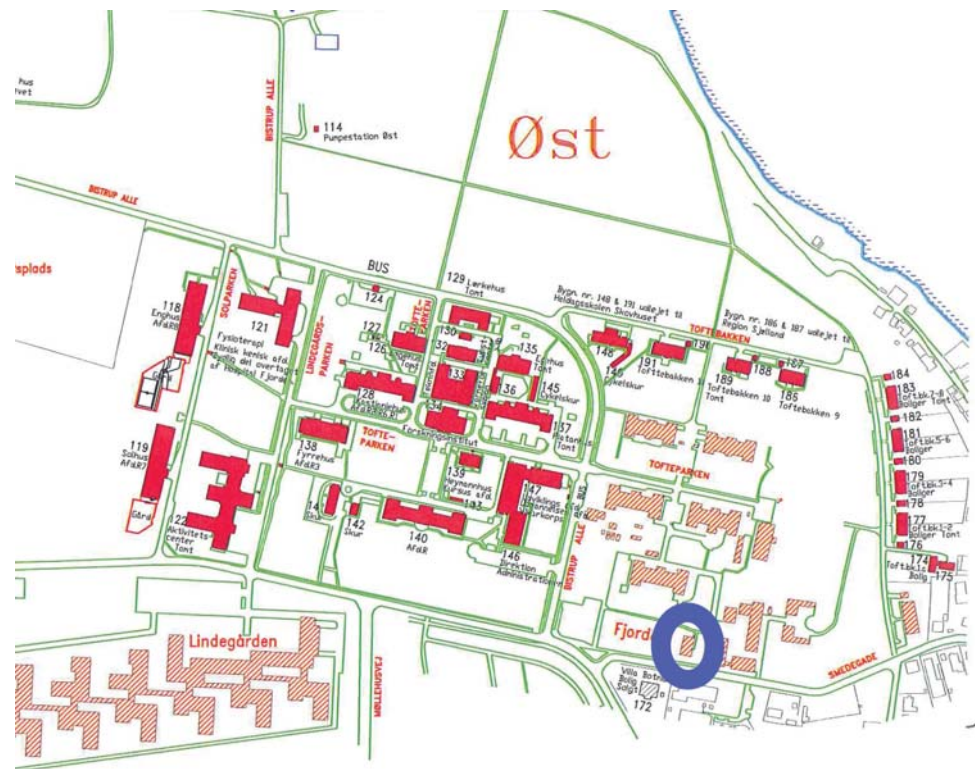
Typehus opført 1973.

Det var i alt væsentligt brandforsikringssummen for det nedbrændte Fiskerhus, der blev anvendt til opførelsen.

Opført som udslningsbolig/patientpensionat for 6 patienter på Østhospitalet.

Solgt til Roskilde amt 1. juli 1987.

Ændret til administrationslokaler.

Smedehus, vestfacade

Smedehus, østfacade

Solhus. Bygn. 119.

Opført år: 1950
Bebygget areal, m²: 852
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1864
SHH bygningsnr.: 119
SHH gammelt bygningsnr.:
BBR/OIS bygningsnr.: 102
Stadsarkitektnummer: 2008-22
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 16
Tegninger og
beskrivelser: 71

I tilslutning til betænkning af 8. februar 1946 fra en af magistraten den 28. februar 1944 nedsat hospitalskommission tiltrådte borgerrepræsentationen den 13. juni 1946 et forslag om opførelse af et nyt 3. hospital på Sct. Hans hospital og gav bevilling til opførelsen af en del af det nye hospital og 2 patientbygninger m. m. på mandshospitalet (b. f. 1946-47, s. 186f. og 518f.). De 2 patientbygninger blev taget i brug den 4. juli 1950, medens den første af de øvrige bygninger »Drosselhus« blev taget i brug den 19. februar 1957. Forslaget omfattede også en ny køkkenbygning for kvindehospitalet. Denne blev dog ændret til en bygning for et centralkøkken (b.f. 1958-59 s. 566 f. og s. 827-28), der blev taget i brug 1. oktober 1963.

Brf. 46-47 pag. 518: Bevilling af 10.939.000 til opførelse af to patientbygninger (Solhus og Enghus) på mandshospitalet samt til påbegyndelse af et nyt hospital.

1949: Brf.49-50 pag. 1169: Bevilling til montering af 2 bygninger for lettere sindslidende patienter på mandshospitalet.

Byggeriet er nærmere omtalt i "Arkitekten"s månedshæfte 2. 3. 1953

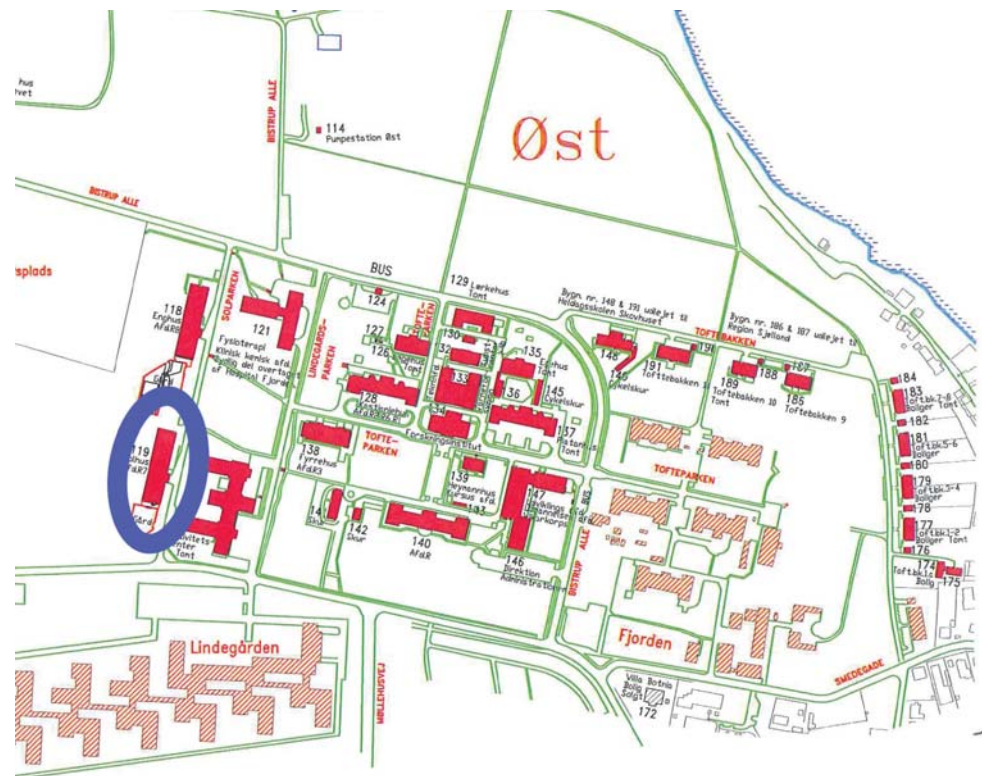
Den svagt udadskrånende sokkel er en signatur fra Bindsbølls karakteristiske bygninger.

1950: 1. juli: Solhus taget i brug til lettere sindslidende kvinder.

Efter den stærke vækst i antallet af retspsykiatriske patienter med årlige vækstrater på over 10% over en lang årrække er både Solhus og Enghus ændrede til at rumme de patienter, der kræver det højeste niveau af fysisk sikkerhed. Det er sket med opførelsen af høje mure og omfattende sikkerhedsforanstaltninger i døre og vinduer m.m.

2005: Afsnit R7 med 12 patienter i enestuer i lukket retspsykiatrisk funktion.

(Se også Enghus vedr. tegninger m.m.)

Solhus, østfacade med indgangsparti

Solhus, mur omkring have

Solhus 1950
(SHH museum)

Strandgade 7 og 19

Digitalt
materiale:
Fotos: 5
Tegninger og
beskrivelser: 9

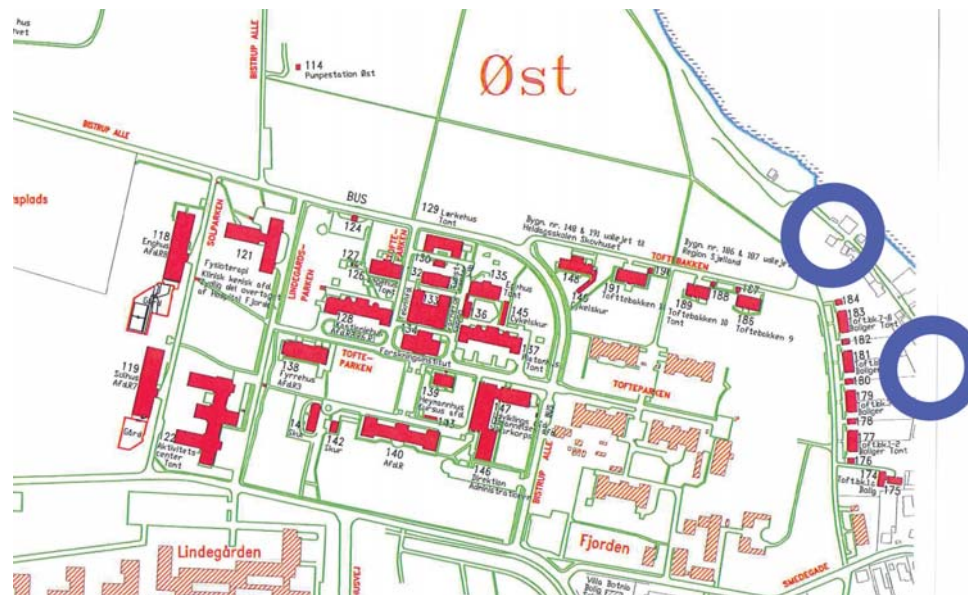
Hospitalet ejede et par ejendomme i Strandgade ved Roskilde havn. De var en del af det oprindelige Bistrup Gods (ligesom Sct. Jørgensbjerg Gård ved siden af kirken også var det).

Betegnelsen "Strandvillaerne" er også anvendt om boligerne på Toftebakken 9-11.

Strandgade 7

Opført år: 1902 ?
Bebygget areal, m²: 80
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 80
SHH bygningsnr.: 92
SHH gammelt bygningsnr.: 38 f
BBR/OIS bygningsnr.: 1
Stadsarkitektnummer: 2008-163
Ejerlav: Sct. Jørgensb
Matrikel nr.: 1bb

Blev kaldt "Strandhus".
Funktionærbolig.
Solgt.

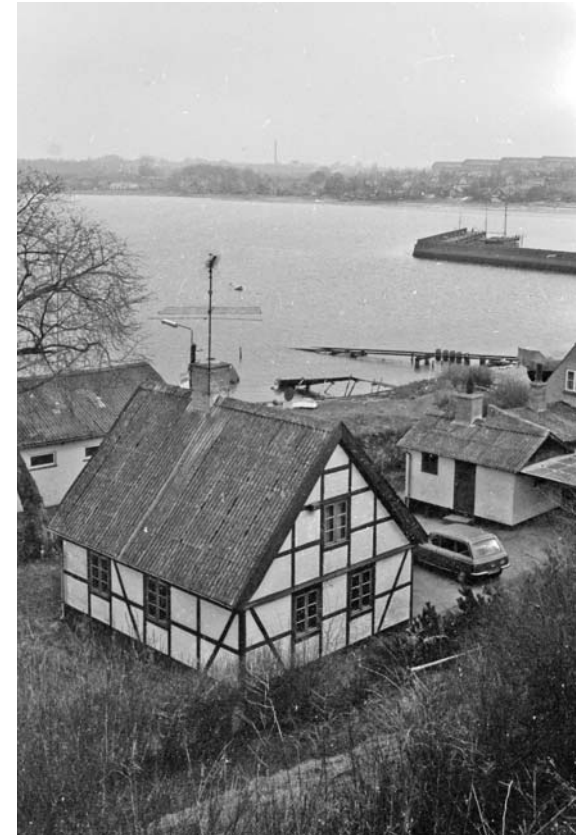
Strandgade 19

Opført år: 1902 ?
Bebygget areal, m²: 74
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 74
SHH bygningsnr.: 94
SHH gammelt bygningsnr.: 38 d
BBR/OIS bygningsnr.: 1
Stadsarkitektnummer:
Ejerlav: Bistrup HDG
Matrikel nr.: 1er

Blev kaldt "Vindebohus" (tegning).
Funktionærbolig.
Solgt.
2012: Nedrevet.

Strandgade 19, 2011

Strandgade 19, ca 1978

Toftebakken 1 - 8

Digitalt
materiale:
Fotos: 19
Tegninger og
beskrivelser: 23

Toftebakken er betegnelsen på den vej, der går fra "Den hvide låge" til Bistrup alle. Det er også fællesbetegnelsen på boligerne på vejen. Funktionærboligerne på Toftebakken blev opført 1920 (og samtidigt med opførelsen af bygningerne Lindehus og Elmehus, der i 1987 blev solgt til Roskilde amt som "Roskilde amts sygehus Fjorden").

Huserne er tegnede af arkitekt Andreas Clemmensen. Blandt Andreas Clemmensens talrige arbejder i København er ud over de mange villaer Immanuelskirken på Forhåbningsholms Allé (1892-1905), Mariakirken i Istedgade (1904-09) og Statens Serum Institut (1901-27). Han har endvidere opført posthusene i Tølløse og Maribo (1907-08) og udført flere restaureringsarbejder; hans projekt til Christiansborg Slot (1904) vandt 1. præmie. Desuden har han s.m. billedhuggeren Anders Bundgaard udformet Gefionspringvandet (1907) ved Langelinie. Boligerne på Toftebakken var oprindeligt opført som tjeneste- og lejeboliger for gifte funktionærer, og villaerne i nr. 9, 10 og 11 har en enestående beliggenhed og udsigt over Roskilde Fjord (og de har sammen med Domkirken været afbildet på en af de ældre pengesedler).

1959: Bevilling til installation af fjernvarme til forskellige boliger på Toftebakken (Brf.59-60 pag 1803).

Toftebakken 1 og 2. Bygn. 177.

Opført år: 1920
Bebygget areal, m²: 160
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 342
SHH bygningsnr.: 177
SHH gammelt bygningsnr.: 51
BBR/OIS bygningsnr.: 8
Stadsarkitektnummer: 2008-113
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

I nr. 1 i 2012: Anni Dorthe Jakobsen
Nr. 2 i 2012: Vibeke Lone Jørgensen

Toftebakken 3 og 4, Bygn. 179.

Opført år: 1920
Bebygget areal, m2: 160
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2: 342
SHH bygningsnr.: 179
SHH gammelt bygningsnr.: 50
BBR/OIS bygningsnr.: 10
Stadsarkitektnummer: 2008-112
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

2012: oversygeplejerske Susanne Ebling
2012: overlæge Peter Løppenthin
Nr. 3: Rasmus Fog
Nr. 4: 1950 reservelæge og senere 2. reservelæge Erik Boje Rasmussen (senere overlæge ved psykiatrisk afdeling ved Næstved Centralsygehus). (medd. af Jens Lund)
Nr. 4: Overlæge Simmelsgård

Toftebakken 5 og 6, Bygn 181.

Opført år: 1920
Bebygget areal, m2: 160
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2: 342
SHH bygningsnr.: 181
SHH gammelt bygningsnr.: 49
BBR/OIS bygningsnr.: 12
Stadsarkitektnummer: 2008-111
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

I nr. 5
2012: Forskningschef Thomas Werge
I nr. 6 boede i 1946 reservelæge Munch-Petersen
Fra april 1946 til 1950 2. reservelæge (senere 1. reservelæge) Otto Lund med familie, hvorefter de flyttede til Heymanns hus (medd. af Jens Lund).
I nr. 6 fra ca 1990 og fortsat i 2012 sygeplejedirektør Margit Asser

Toftebakken 7 og 8, Bygn. 183.

Opført år: 1920
Bebygget areal, m2: 160
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m2: 342
SHH bygningsnr.: 183
SHH gammelt bygningsnr.: 48
BBR/OIS bygningsnr.: 14
Stadsarkitektnummer: 2008-110
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

I nr. 7 boede i 1946 fuldm. W. Jahnsen
Nr. 7: overlæge Bjørum
I nr. 8 boede
- overlæge Henry Olsen
- overlæge Jes Gerlach
- Bent Rosenbaum
- 1995 Overlæge Mogens Uden
1995 til 2008: Overlæge Karin Garde

Toftebakken 3 - 8

Toftebakken 8

Toftebakken 1 - 8 set fra Roskilde Havn

Toftebakken 9, bygn. 186.

Opført år: 1920
Bebygget areal, m²: 201
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 389
SHH bygningsnr.: 186
SHH gammelt bygningsnr.: 46 d
BBR/OIS bygningsnr.: 17
Stadsarkitektnummer: 2008-104
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 9
Tegninger og
beskrivelser: 6

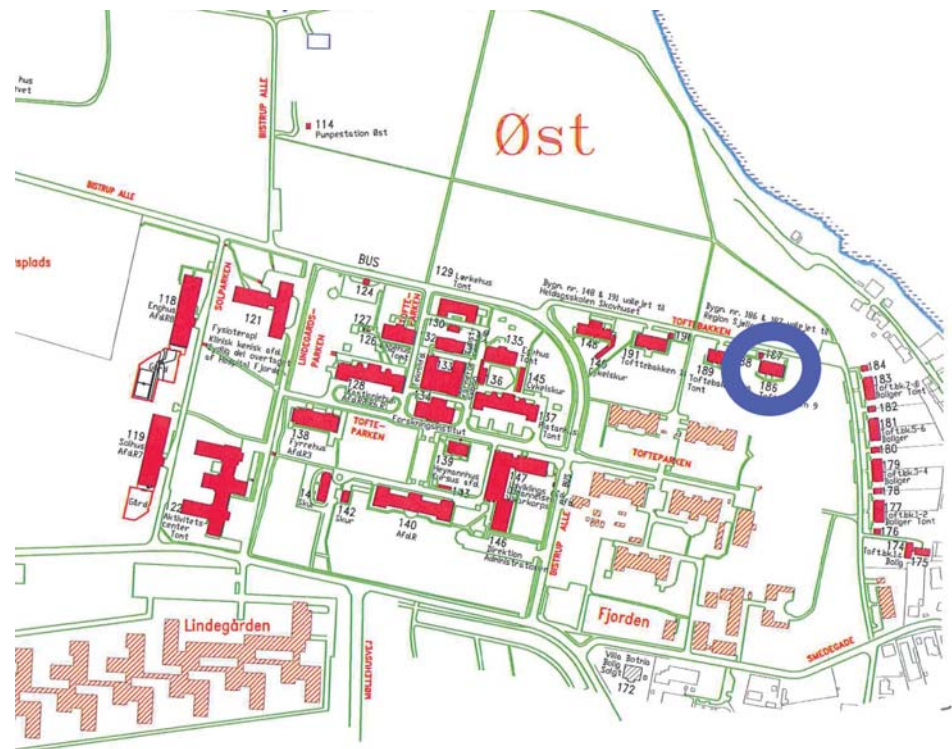
Opført som Afdelingslægebolig. Arkitekt: A. Clømmensen.

Beboet af overlægerne:

Palle Kristjansen.

Toftebakken 9 og 10 blev 1983 omdannede fra tjenesteboliger for overlæger til at være boliger for patienter, der havde været psykotiske siden barndommen. Der blev ydet en særlig lægelig, psykologisk og pædagogisk indsats til de pågældende patienter.

2005: Afsnit L9 med 6 patienter i enestuer i åben funktion til langtidsrehabilitering.

Toftebakken 9, sydfacade

Toftebakken 9, udsigt

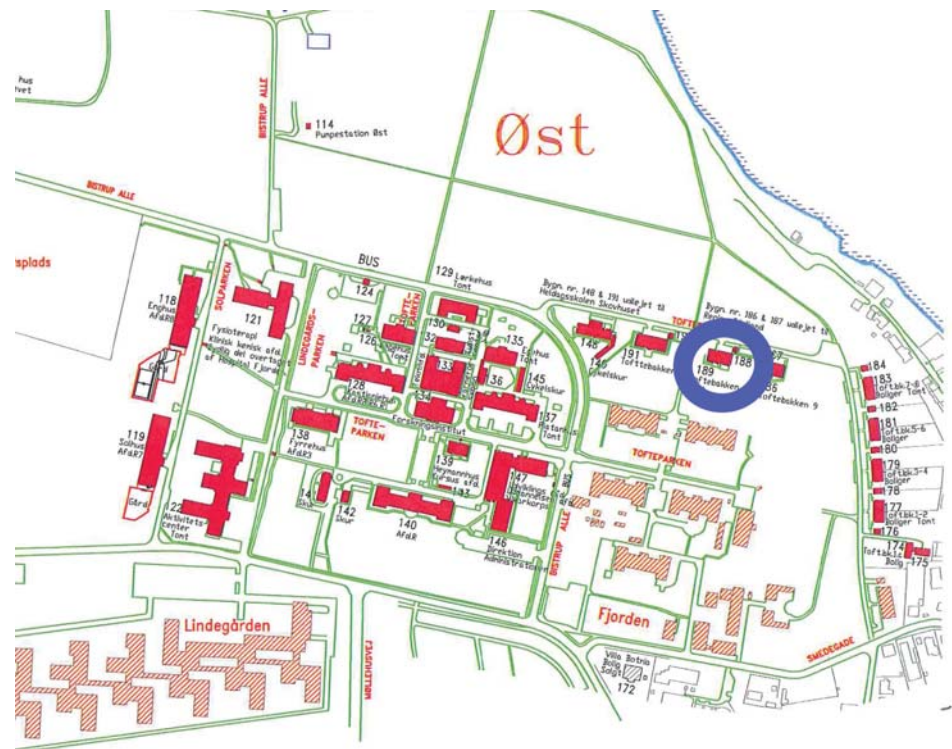
Toftebakken 9, facade mod nord

Toftebakken 10, bygn. 188

Opført år: 1920
Bebygget areal, m²: 201
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 386
SHH bygningsnr.: 188
SHH gammelt bygningsnr.: 46 c
BBR/OIS bygningsnr.: 20
Stadsarkitektnummer: 2008-103
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 4
Tegninger og
beskrivelser: 19

Opført som afdelingslægebolig. Arkitekt: A. Clemmensen.
Beboet af overlægerne:
Strømgren (1942), Sigurd Hansen, Ellemann, Jørgen Madsen, Ib Munkvad.
Toftebakken 9 og 10 blev 1983 omdannede fra tjenesteboliger for overlæger til
at være boliger for patienter, der havde været psykotiske siden barndommen.
Der blev ydet en særlig lægelig, psykologisk og pædagogisk indsats til de på-
gældende patienter.
2005: Afsnit L10 med 6 patienter i enestuer i lukket funktion til langtidsrehabilite-
ring.

Toftebakken 10, sydfacade

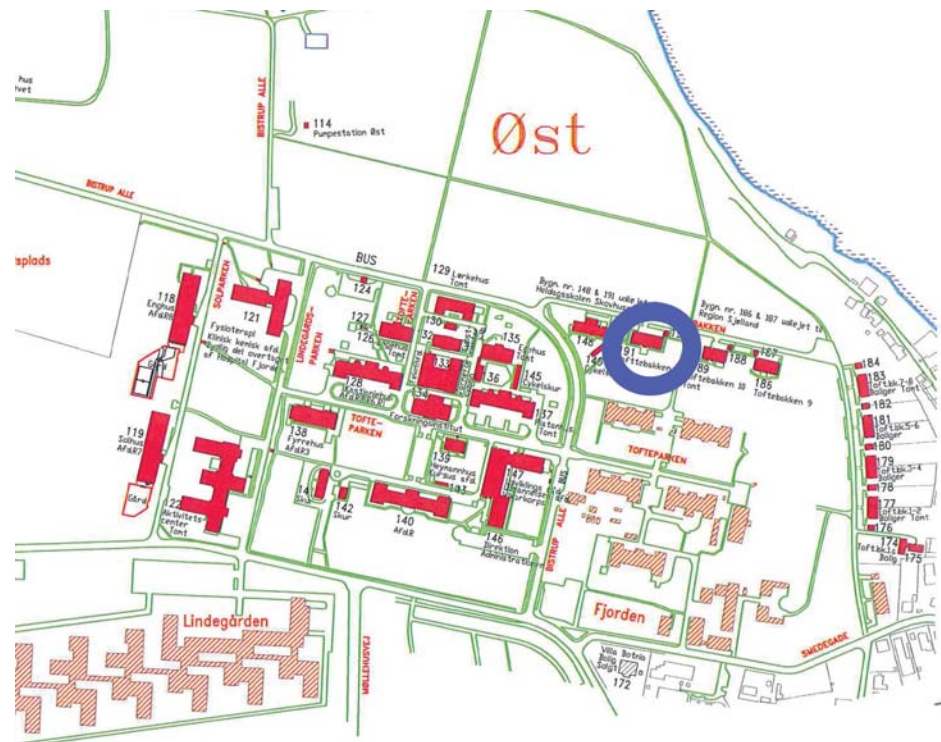
Toftebakken 10, facade mod nord

Toftebakken 11. Bygn. 191.

Opført år: 1920
Bebygget areal, m²: 269
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 485
SHH bygningsnr.: 191
SHH gammelt bygningsnr.: 45
BBR/OIS bygningsnr.: 22
Stadsarkitektnummer: 2008-100
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 5
Tegninger og
beskrivelser: 21

Opført som overlægebolig. Arkitekt: A. Clemmensen.
Beboet af bl.a. overlæge Munke Hertel-Wulff
Blev omdannet fra tjenestebolig til dagafsnit for afdeling P.
Senere udlejet som dagskole for en privatskole.

Toftebakken 11, gavl mod øst

Toftebakken 11, facade mod nord

Toftehus

Opført år: 1932
Bebygget areal, m²: 717
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1420
SHH bygningsnr.: 58
SHH gammelt bygningsnr.: 56
BBR/OIS bygningsnr.: 5
Stadsarkitektnummer: 2008-47
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1ep

Digitalt
materiale:
Fotos: 16
Tegninger og
beskrivelser: 18

Arkitekt: Stadsarkitekten i København.

Den 10. april 1930 blev opførelsen af 2 patientbygninger og en sygeplejerskebolig på mandshospitalets terræn vedtaget (b. f. 1930-31, s. 18f.). Den ene patientbygning blev taget i brug i oktober 1931, den anden i februar-marts 1932. Sygeplejerskeboligen blev taget i brug den 1. april 1935.

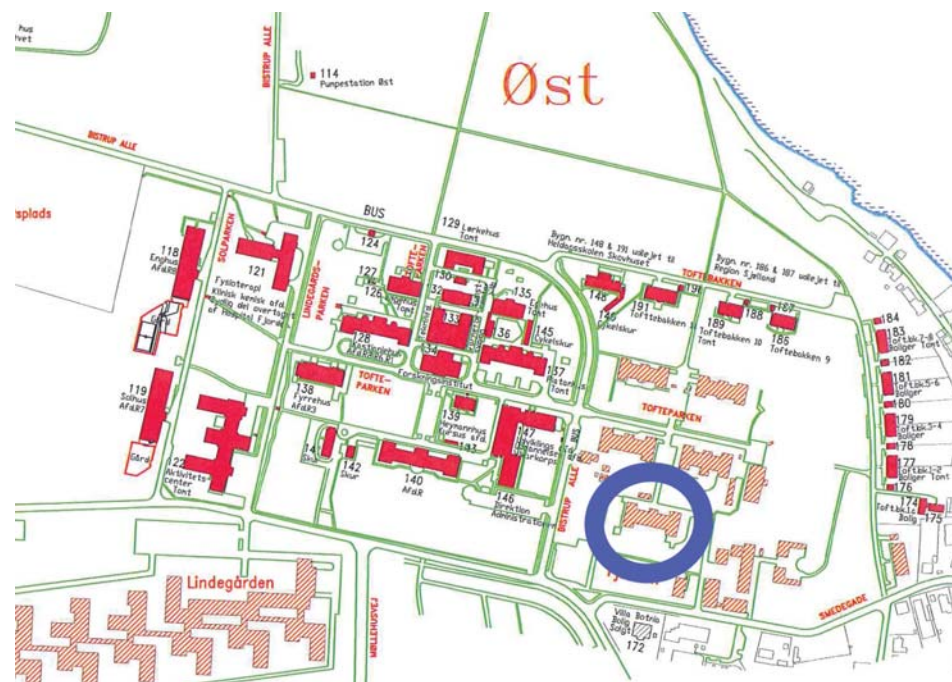
Toftehus blev opført efter surveillanceprincippet til 76 urolige kvindelige patienter i afdeling Z. Dermed blev østhospitalet omdannet fra at være et rent mandshospital til at være kønsblandet.

1930: Toftehus, Afdeling Z, Opførelse af 2 patientbygninger Birkehus og Toftehus (Brf.30-31 pag.18).

1931: Toftehus, Montering af 2 nye patientbygninger, Birkehus og Toftehus (Brf.31-32 pag. 207).

1969: Toftehus. Kapitalbevilling til modernisering (pag. 2622).

1.juli 1987 solgt til Roskilde amt.

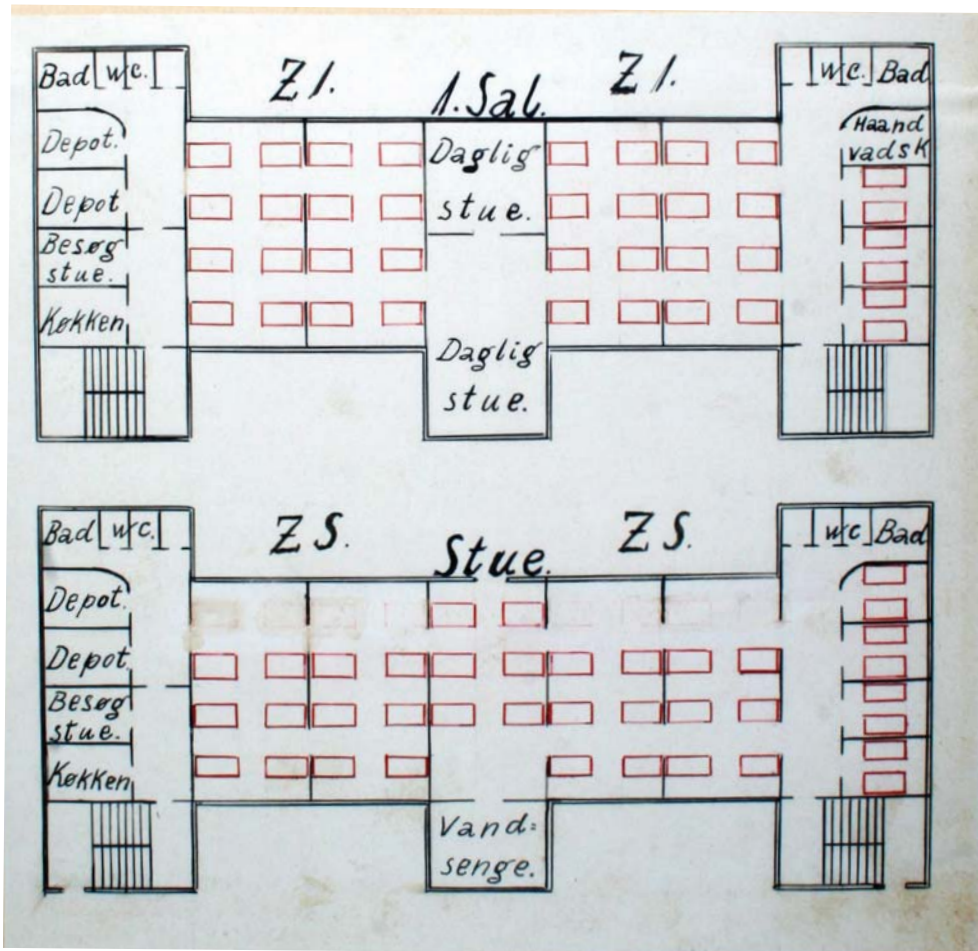

Toftehus, facade mod syd

Toftehus, facade mod nord

Toftehus, sengepladser ca 1940

Toftehus, terapien på 2. sal ca 1966

Toftehus, museum i kælderen 1973

Værkstedbygning / toiletbygning, bygn. 142

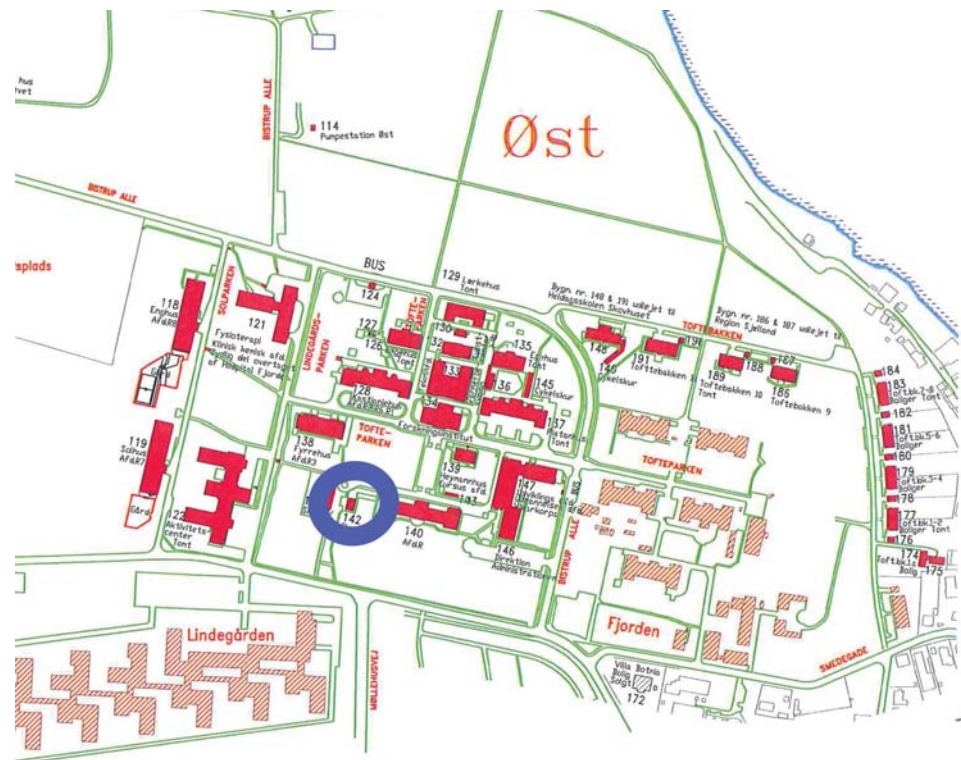
Opført år: 1894
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 142
SHH gammelt bygningsnr.: 29
BBR/OIS bygningsnr.:
Stadsarkitektnummer: 2008-
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 15
Tegninger og
beskrivelser: 3

Bygningen er oprindeligt opført samtidigt med Bjergmarkshus. Den var indrettet med 2 værksteder, og der var adgang til bygningen fra den side, der vender mod Bjergmarkshus, og der var dermed adgang til værkstederne direkte fra den lukkede have/gård, som var bygget sammen med huset og Bjergmarkshus. En helt tilsvarende bygning lå i den modsatte ende af Bjergmarkshus.

Der er senere i 1937 indrettet toiletter i bygningen.

Bygningen har også rummet lokale til Udeholdet (et antal patienter, der under ledelse af en plejer tog sig af vedligeholdelse af havemøbler, pasning af arealer m.m.)

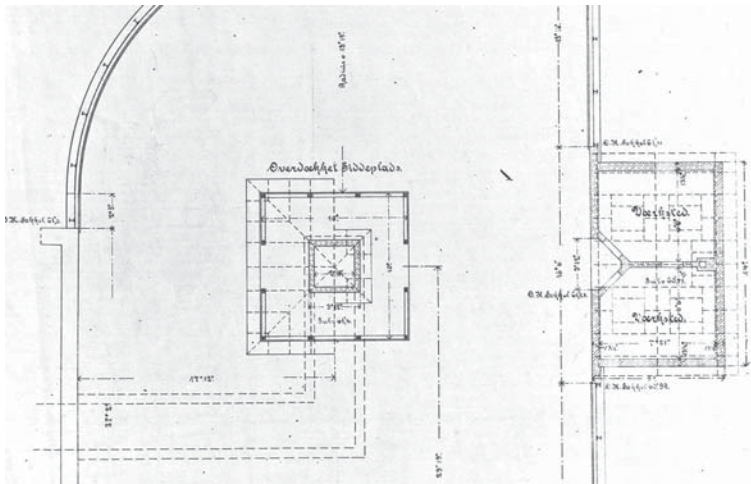

Værksteds- og toiletbygning, facade mod vest.

Værksteds- og toiletbygning, gavl mod syd.

Værksted og overdækkede siddepladser vest for Bjergmarkshus.
Siddepladser var camouflager for luftindtag til varmesystemet i Bjergmarkshus (Tegning fra 1892)

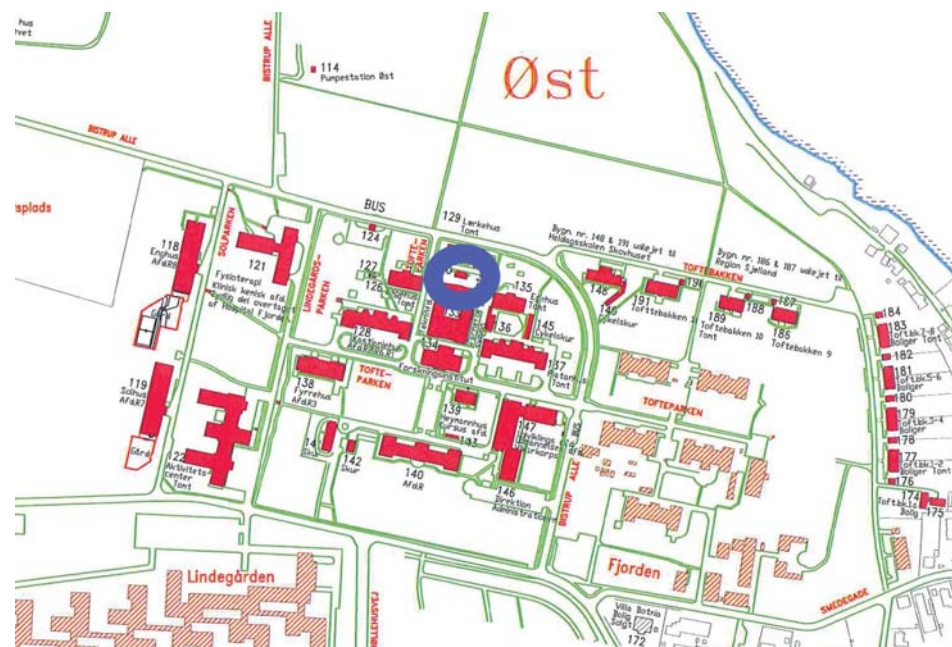
Værksteds- og toiletbygning, facade mod øst med tilmuret indgangsparti

Udhus mellem Badebygning og Stalden, bygn. 130

Opført år: 1920
Bebygget areal, m²: 40
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 40
SHH bygningsnr.: 130
SHH gammelt bygningsnr.: 42
BBR/OIS bygningsnr.:
Stadsarkitektnummer: 2008-
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 2
Tegninger og
beskrivelser: 2

Opført ca 1920.
1920: Cykel- og brændselsskur samt vaskerum for beboerne i Stalden. (Tørrepladsen var et tørreloft i Badebygningen).
På nogle tegninger anført som «Toiletbygning».

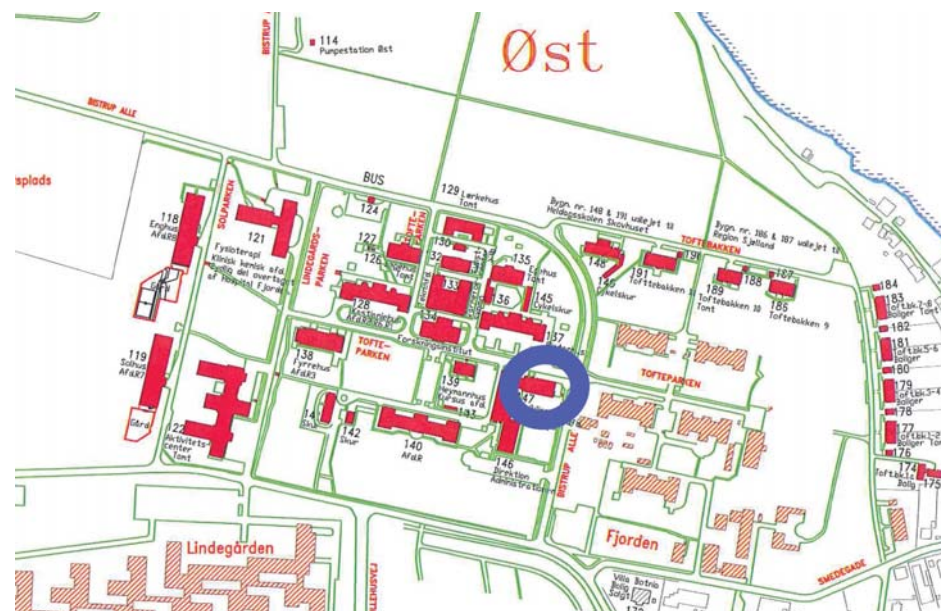
Udhus mellem Stalden og Badebygningen

Udviklingsafdelingen. Bygn. 147.

Opført år: 1881
Bebygget areal, m²: 310
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²: 1201
SHH bygningsnr.: 147
SHH gammelt bygningsnr.: 53
BBR/OIS bygningsnr.: 2
Stadsarkitektnummer: 2008-76
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

*Digitalt
materiale:*
Fotos: 8
Tegninger og
beskrivelser: 46

Arkitekt: Drewsen (død 1878) og Vilhelm Petersen.
Opført som bolig for husmedhjælperne.
Tidligere benævnt "H.B." (for husmedhjælperboligen). Også benævnt Funktionsnærbygning.
1916: Bolig for mandsplejestiftelsens over- og reservelæge, overopsynsmand og hospitalets forvalter.
1936: Installation af centralvarme (Brf. 36-37 pag. 728)
Har i 1950-erne rummet en kiosk og siden 1980-erne lokaler til uddannelsesformål, samt - i kælderen - lokaler til tillidsmænd.

Udviklingsafdelingen / HB, sydfacade

Udviklingsafdelingen / HB. Facade mod nord.

Vejerbod. Bygn. 124.

Opført år: 1881
Bebygget areal, m²:
Bygningsareal (excl. kælder og loft), m²:
SHH bygningsnr.: 124
SHH gammelt bygningsnr.: 39
BBR/OIS bygningsnr.:
Stadsarkitektnummer: 2008-
Ejerlav: Bistrup HGD
Matrikel nr.: 1 A m.fl.

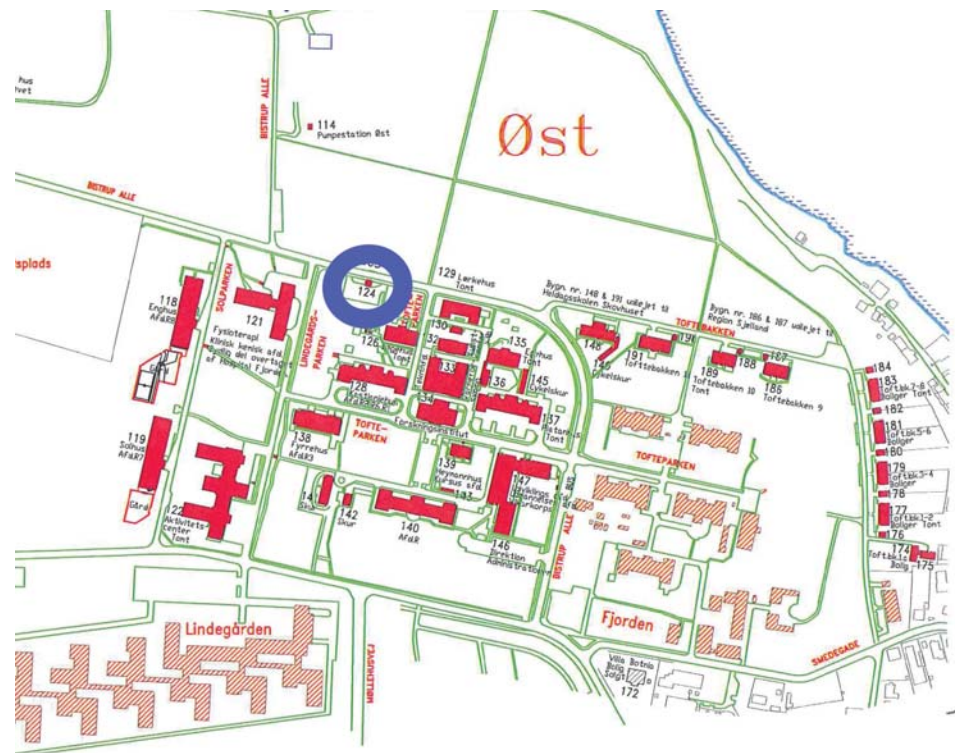
Digitalt materiale:
Fotos: 7
Tegninger og beskrivelser: 1

1881: Vejerbod og kulplads etableret.

Vejerboden på Østhospitalet er fra en tid hvor mange varer blev leveret som vognlæs, og det var vigtigt at hospitalet sikrede sig, at man fik, hvad man betalte for, og at der ikke blev læsset for meget på vognene, når noget blev solgt. Vognvægten er væk, men huset står der endnu.

Huset var i mange år en slags vagtbygning for nattevægterne, der med schæferhund patruljerede på hospitalets område om natten når portene var lukket.

Huset har været indrettet som cykelværksted for en patient, der selv betalte alt specialværktøj m.m. og som reparerede cykler for ansatte m.fl. i 1990-erne.

Vejerboden, facader mod øst og nord

Vejerboden, sydfacade

Vejerboden set fra vest

Villa Botnia, facade mod nord, 2006

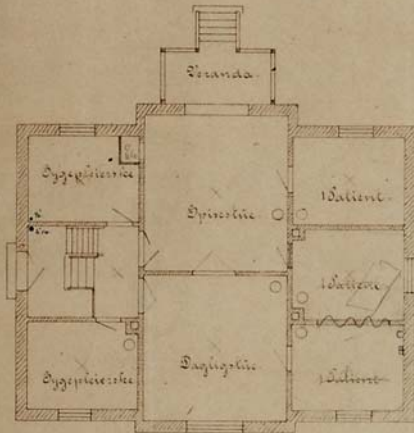
Villa Botnia, facade mod syd, 2006

35.

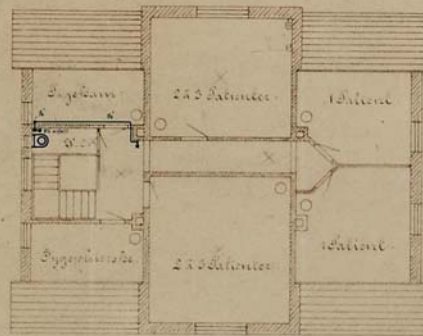
Det: Svans Sospital.

Sensovial for kvindelige Patienter.
Villa Botnia

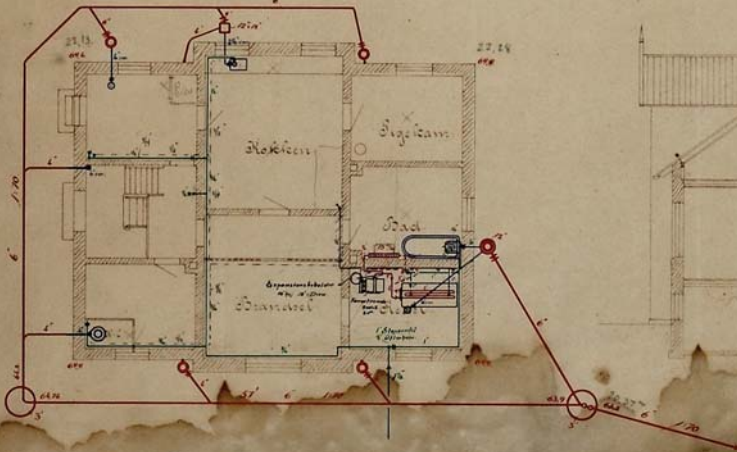
— Plan af Sineslagen —

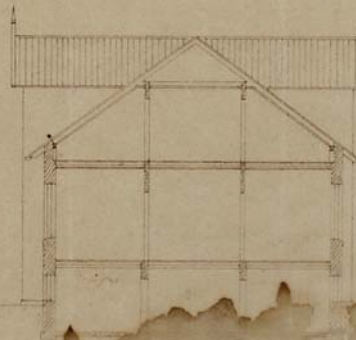
— Plan af 1de Soveslage. —

— Plan af Kloakeret. —

— Sæsonit. —

27.7.11
22.12.16

Villa Botnia
Kloakering
ca 1908
(Stadsarkivet)

Wendtsgade 3, facade mod vest

Wendtsgade 3, sidebygning

Wendtsgade 3, gavl mod syd

Kortmateriale

Kortmaterialet omfatter landkort, matrikelkort, oversigtskort, situationsplaner m.m. - ialt mere end 250 billeder. Her er et udvalg som viser nogle træk af hospitalets udvikling. (Billedkvaliteten i de originale billedfiler er bedre end den kan vises her).

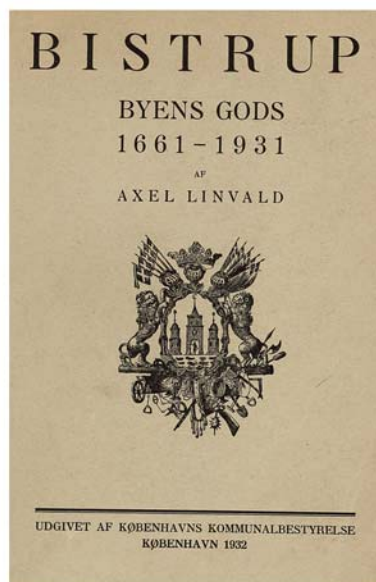
1771 Kort over Bidstrup, detalje

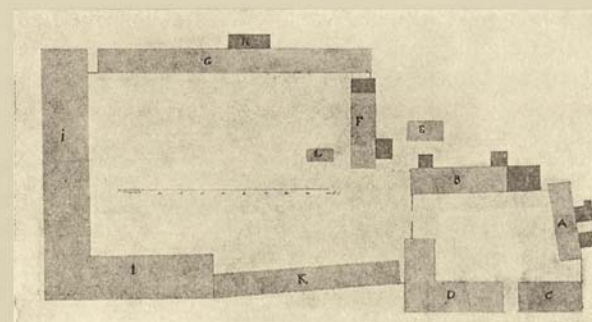
Udsnit af kort i Stadsarkivet,
Bistrup Gods.

1774 Lemmestiftelsen

Bygningerne bestod af Borgegården der var den østlige gård, og Ladegaarden, der var den større gård mod vest.

Om Gaardens Bygninger oplyser en Vurderingsforretning til Brandassurance 6. Juli 1793³⁾ (jfr. det her gengivne Kort fra 1774): »Borgegaarden«

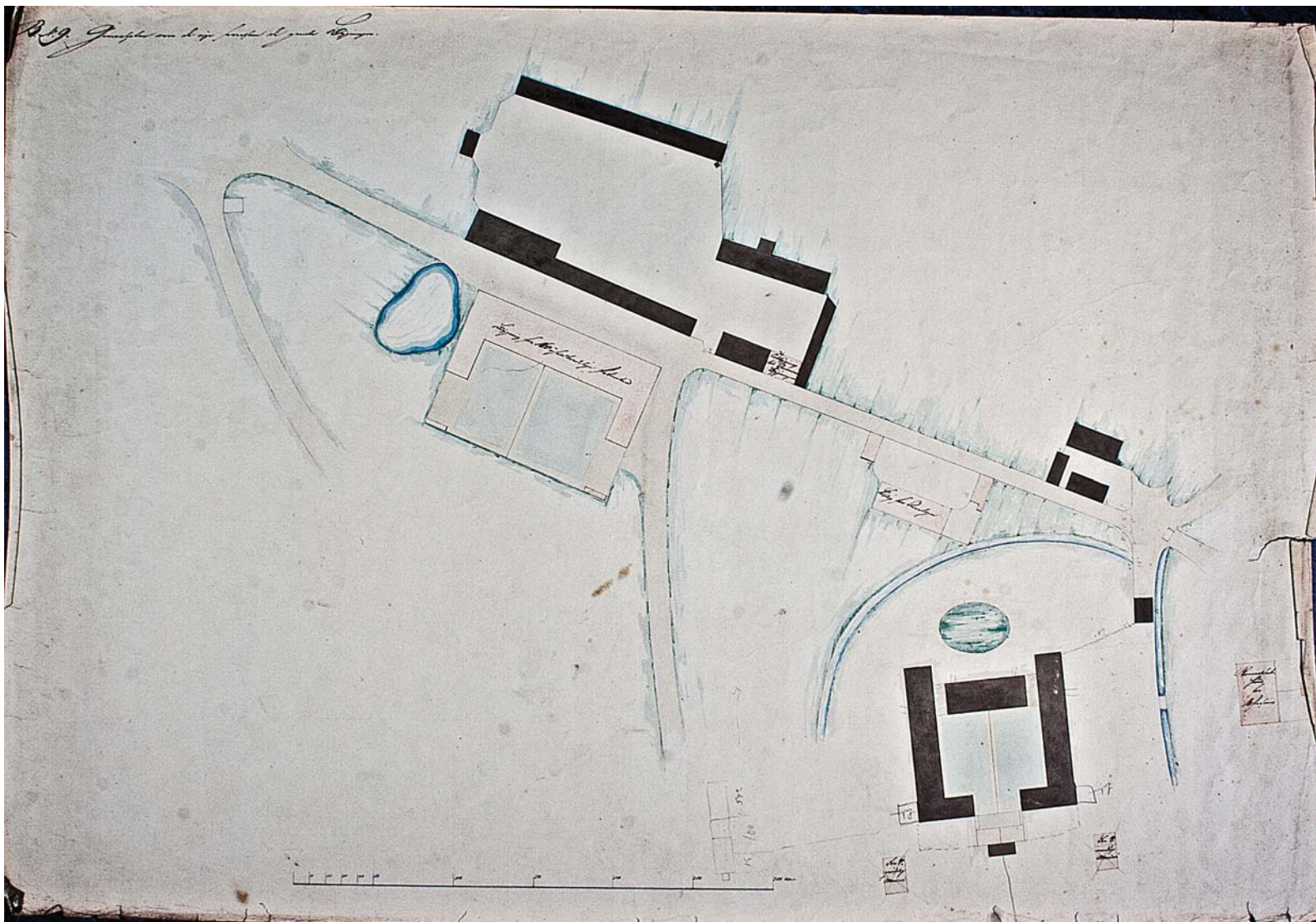

bestod — efter at de gamle Herskabsbygninger (paa Kortet A) i 1793 var bleven nedrevet³⁾ — af to Beboelsesbygninger: mod Nord for Forvalteren (B) og mod Syd for Forpagteren (C), begge af Ege- og Fyrre-Bindingsværk 1 Etage høj med Straatag. Desuden laa mod Syd en ny, grundmuret og teglhængt Bygning, som anvendtes til Mejeri (D). I Ladegaarden laa mod Syd en lang og smal Staldlænge (K) og en ny bredere og grundmuret Ladebygning, der ligeledes dannede Vestfløjen (I), mod Nord laa en lang Staldlænge (G) med tilbygget Materialhus (H) og mod Øst et Kornmagasin (F) med tilbygget Vognskur. Endelig laa for sig selv i Gaarden en lille Svinesti (L). Næsten alle Ladegaardens Bygninger var opført med Ege- og Fyrre-Bindingsværk, delvis med klinede Vægge. Alene den ny Ladebygning var grundmuret. Alle Bygningerne var straatækte.

Borgegaardens Bygninger var vurderet til 5840 Rd., Ladegaardens til 10,240 Rd.

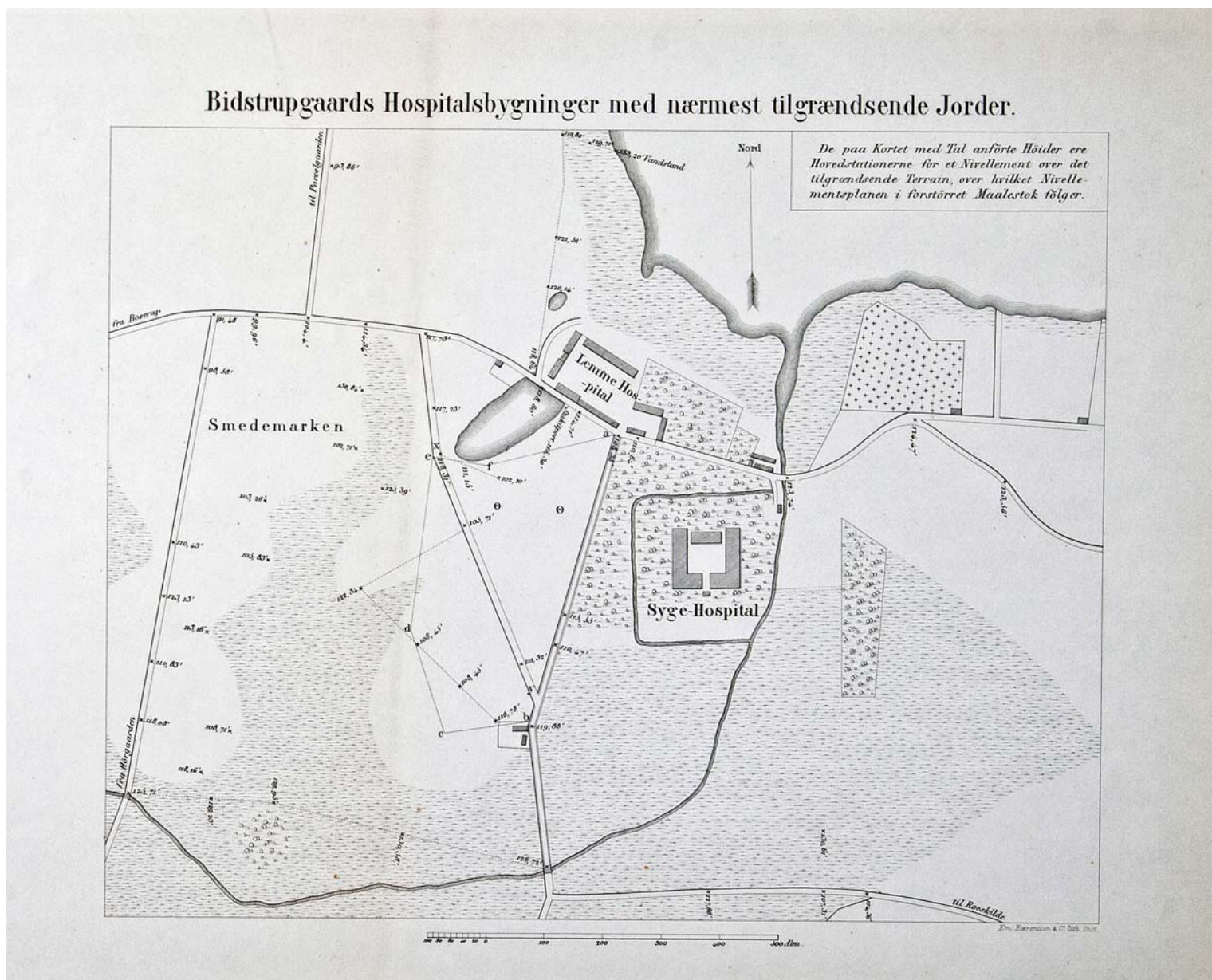
Da Godsejer Hofman Bang 1. Maj 1806 lod Gaardens Bygninger taksere til Prioritetsefterretning⁴⁾, blev Bygningsværdien optaget uforandret. Kun blev tillagt 10,800 Rd. for »den nye Hoved Bygning, som nu næsten er færdig, opført Sønden for Gaarden paa Biskop Absalons Bakke«. Talen er om det saakaldte »Slot«, som findes bevaret den Dag i Dag og anvendes til Administrationslokaler for St. Hans Hospital.

1837 Lemmegården og Slottet, forslag til nybyggeri

1837: Sankt Hans Hospital: En bygning for 160 uhelbredelige patienter (projekt).
Forslaget blev ikke realiseret. (Stadsarkivet i København)

1852 Bidstrupgaards Hospitalsbygninger

Hospitalsbygningerne med nærmest tilgrænsende jorder. Kortet var bilag til udbudsmaterialet, hvor der blev udskrevet en arkitektkonkurrence om opførelse af Kurhuset. (Original i Stadsarkivet i København).

1854 Bistrupgård matrikel nr. 1

Original i Stadsarkivet i København

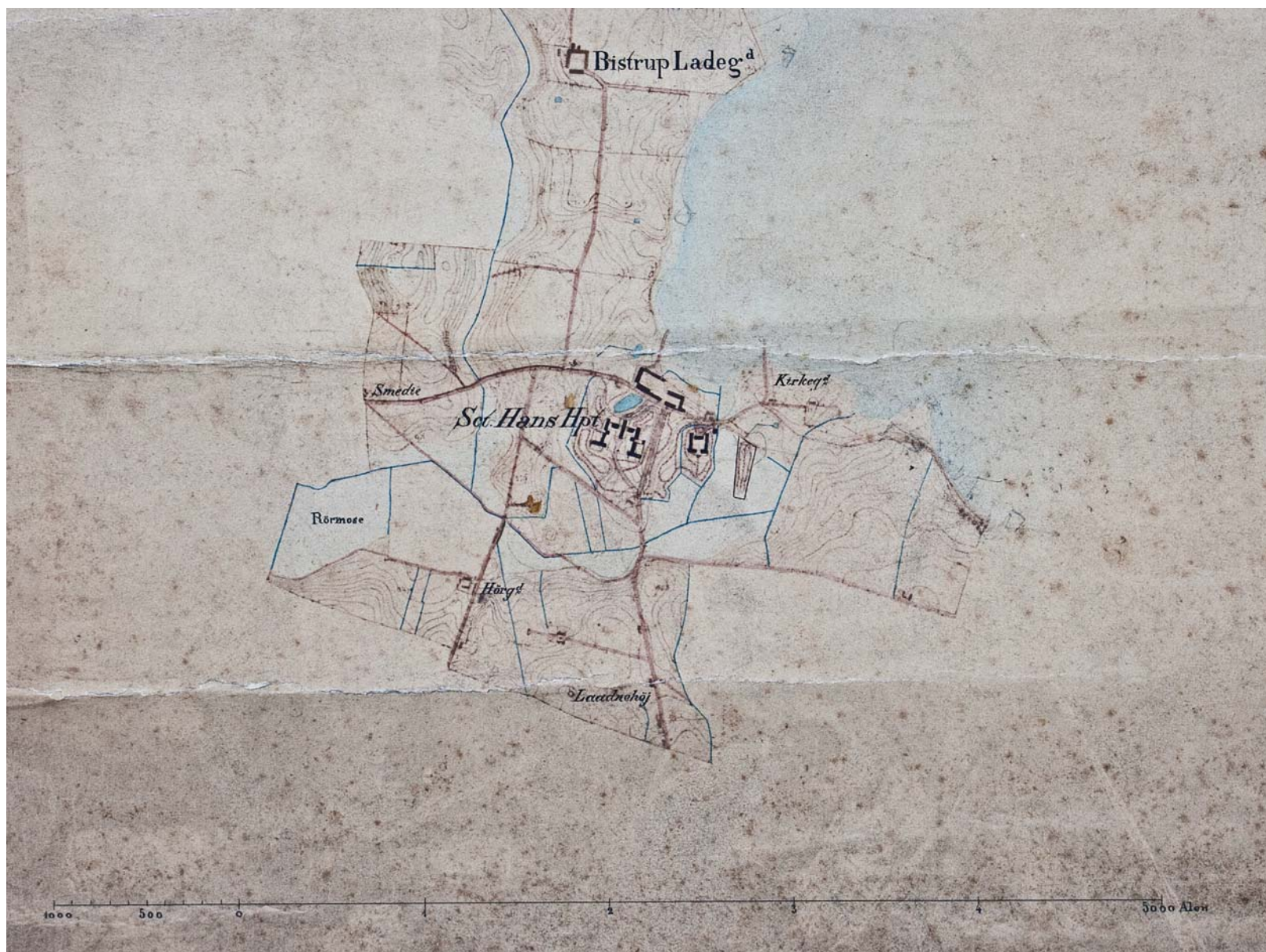
1855 Situationskort over de til Bistrupgård hørende jorder

kortudsnit

Original i Stadsarkivet i København

1860 ca Bistrup udsnit

Original i Københavns
Stadsarkiv

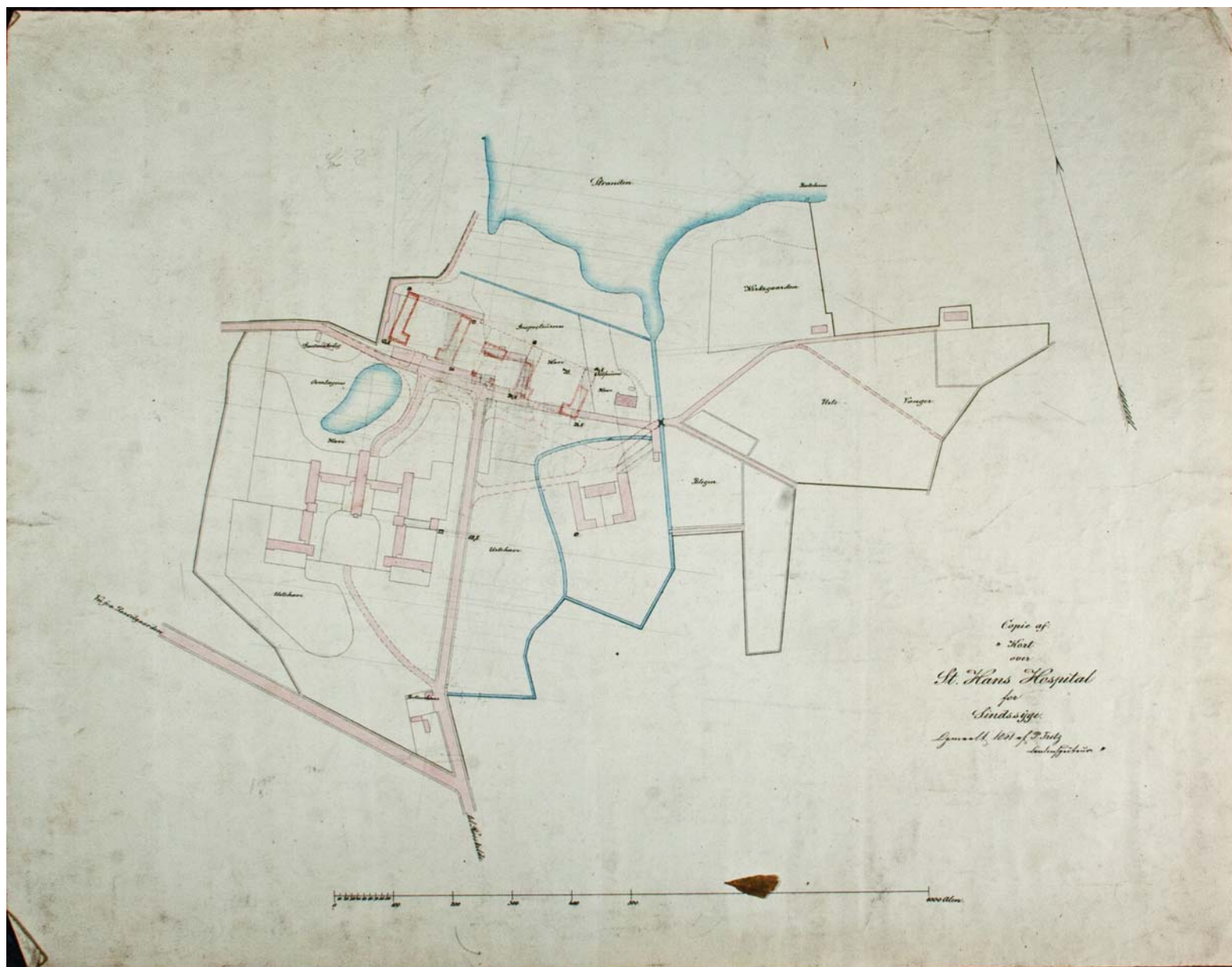
1860 ca Projekt til Plejestiftelse og Materielgård og køkken

Et af de første udkast af bygmester Nebelong til en udvidelse af hospitalet. Det blev ikke realiseret, men planens grundtræk blev fulgt da Fjordhuset og Vestre Køkken efterfølgende blev opført.

(Original i Stadsarkivet i København)

1861 Kort

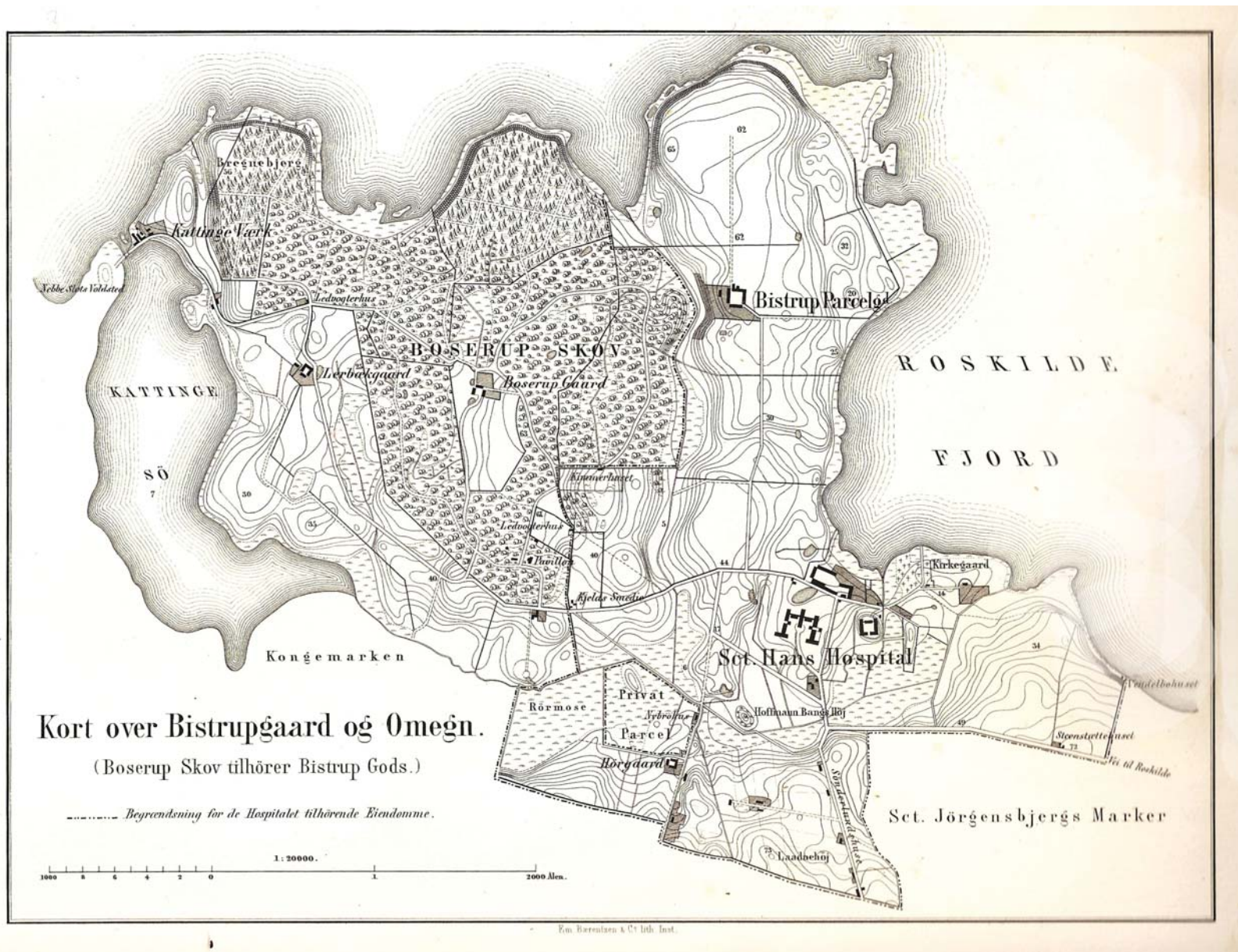
Et forslag til placering af nye bygninger. Det blev ikke realiseret (Original i Stadsarkivet i København).

1866 Den Nordre Del af Bistrupgaard

Lemmegården og vaskeriet.
Bemærk højen mellem de 2 bygninger, der formentlig er placeret hvor Bistrup Kirke en gang stod.
(Original i Københavns Stadsarkiv)

1866 Kort over Bistrupgrd og omegn

Bilag til jubilæumsskrift fra 1866.

1869 Den sydøstlige deel af Bistrupgaard

Slottet omgivet af grøfter med vand, og med den tidligere portnerbolig vist.
(Original i Københavns Stadsarkiv).

1869 Plan for beliggenhed af nye bygninger

Det første kort med det kommende Fjordhus, Østerhus og Vestre Køkken indtegnet. (Og iøvrigt også latinerne i Slottets gård). Vedtaget i magistratsmøde 15. feb. 1869. Vedtaget af borgerrepræsentationsudvalg 22. feb. 1869.

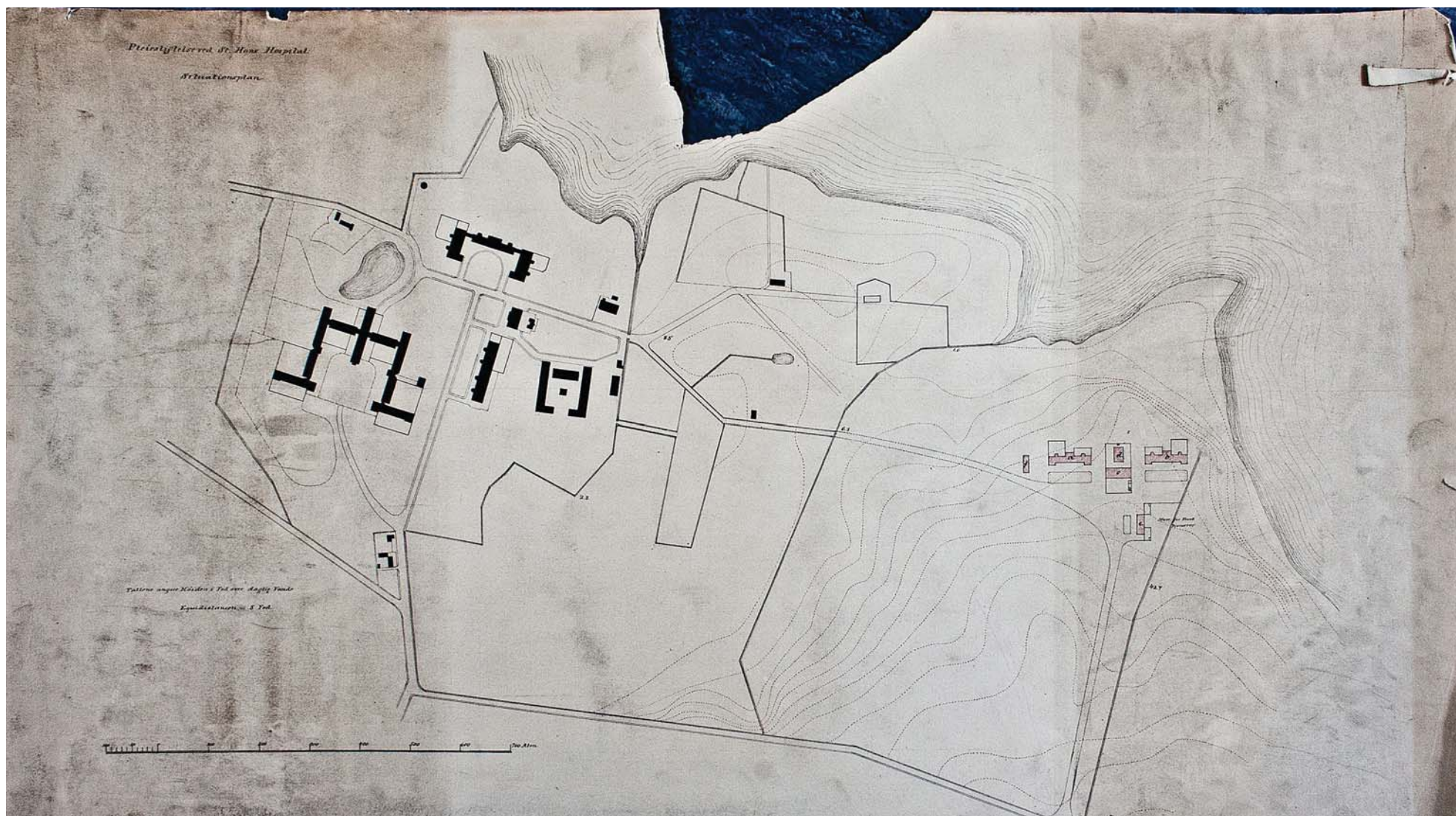
(Original i Københavns Stadsarkiv).

1870 Vesthospitalet med haveanlæg v Østerhus

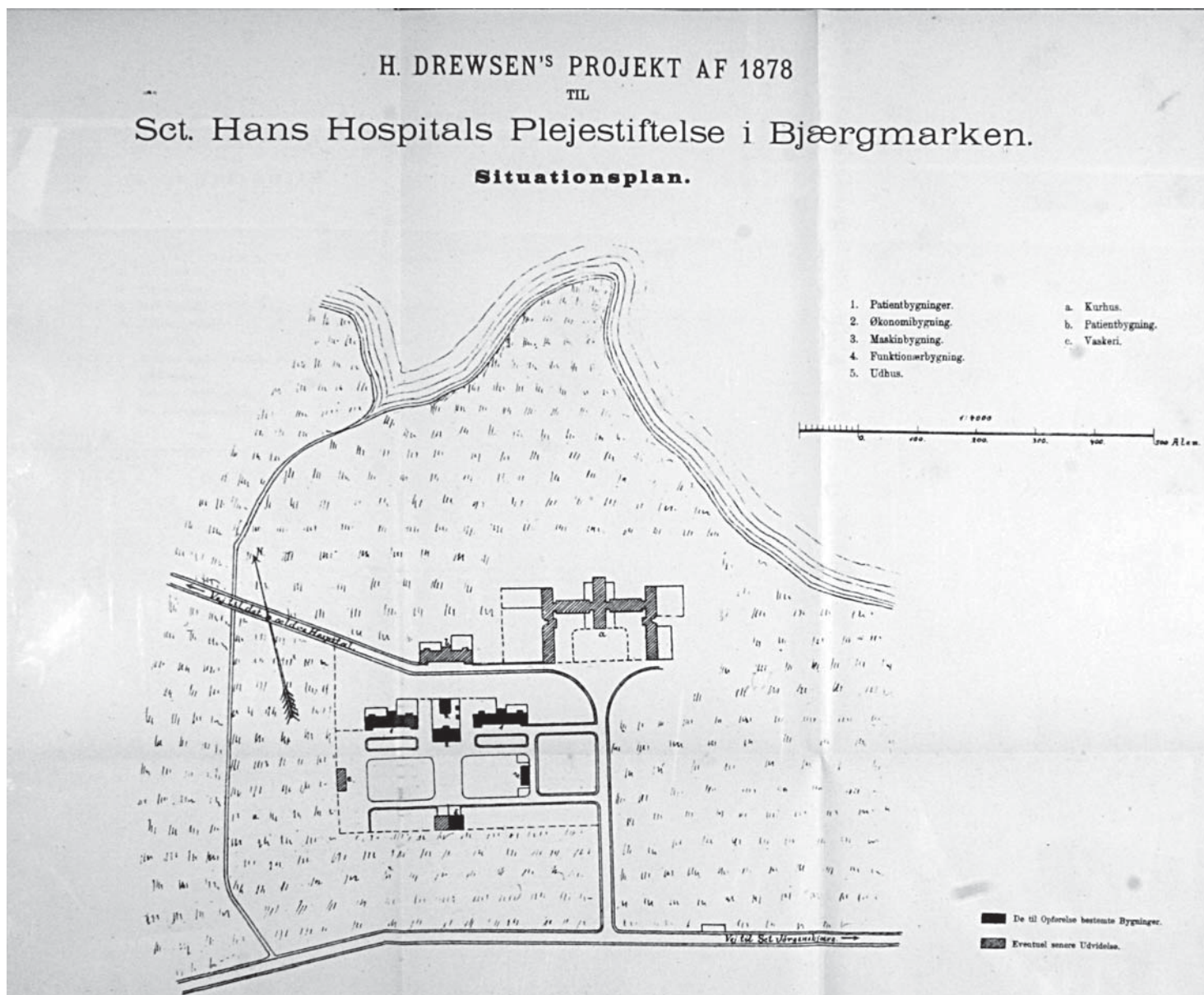
Det romantiske haveanlæg ved Østerhus. Huset var beregnet til mænd, derfor en have med keglebane. Østerhus er her indtegnet på samme måde som på alle andre tegninger og med "latrintårnene" mod vest. Det gav god mening da dørene til huset for en dels vedkommende skulle have adgang til lukkede gårde. Historien om at huset er vendt "forkert" er en skrøne. (Original i Københavns Stadsarkiv).

1877 Plejestiftelse ved Sankt Hans Hospital. Situationsplan.

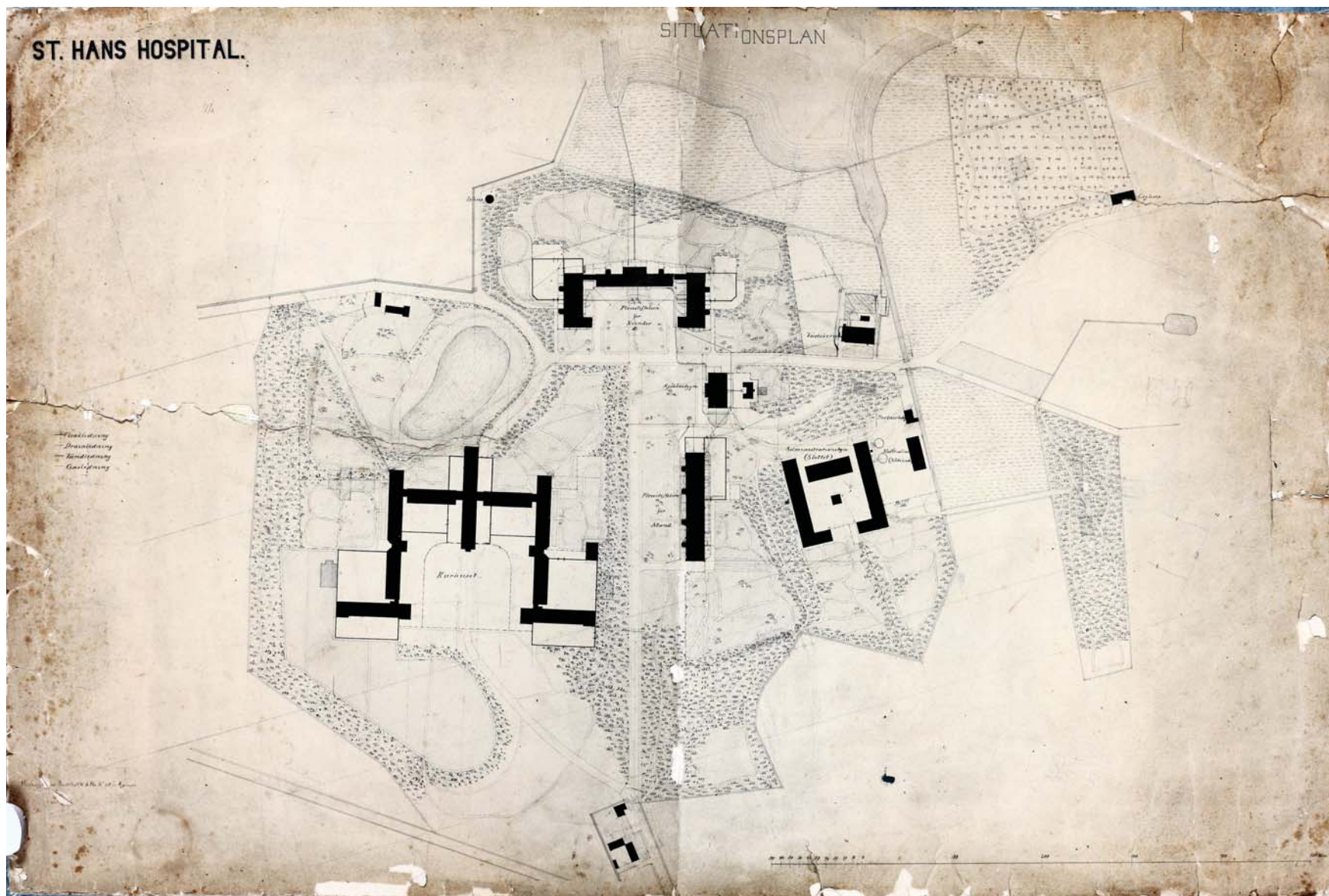
Drewsens projekt til ny plejestiftelse på Bjergmarken. Projektet blev i alt væsentligt realiseret, men med en placering længere mod sydvest. (Original i Københavns Stadsarkiv).

1878 Projekt for udvidelse

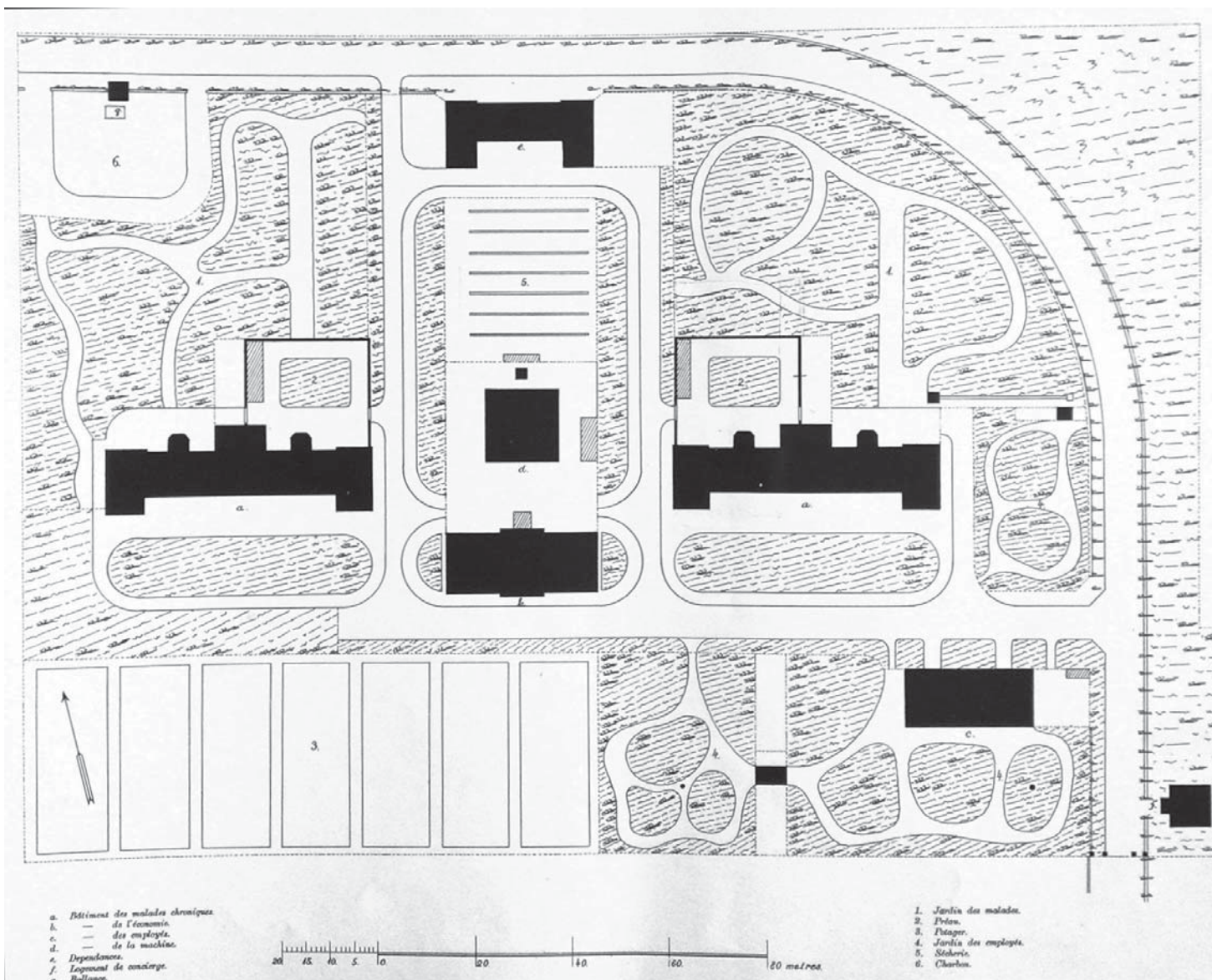
Her er Drewsens projekt fra 1878 vist som det blev realiseret - og sammen med forslag om flere nye bygninger; bl.a. et nyt Kurhus med den særligt attraktive placering mod nord. (Bilag til indstilling til Borgerrepræsentationen)

1884 Sankt Hans Hospital Situationsplan.

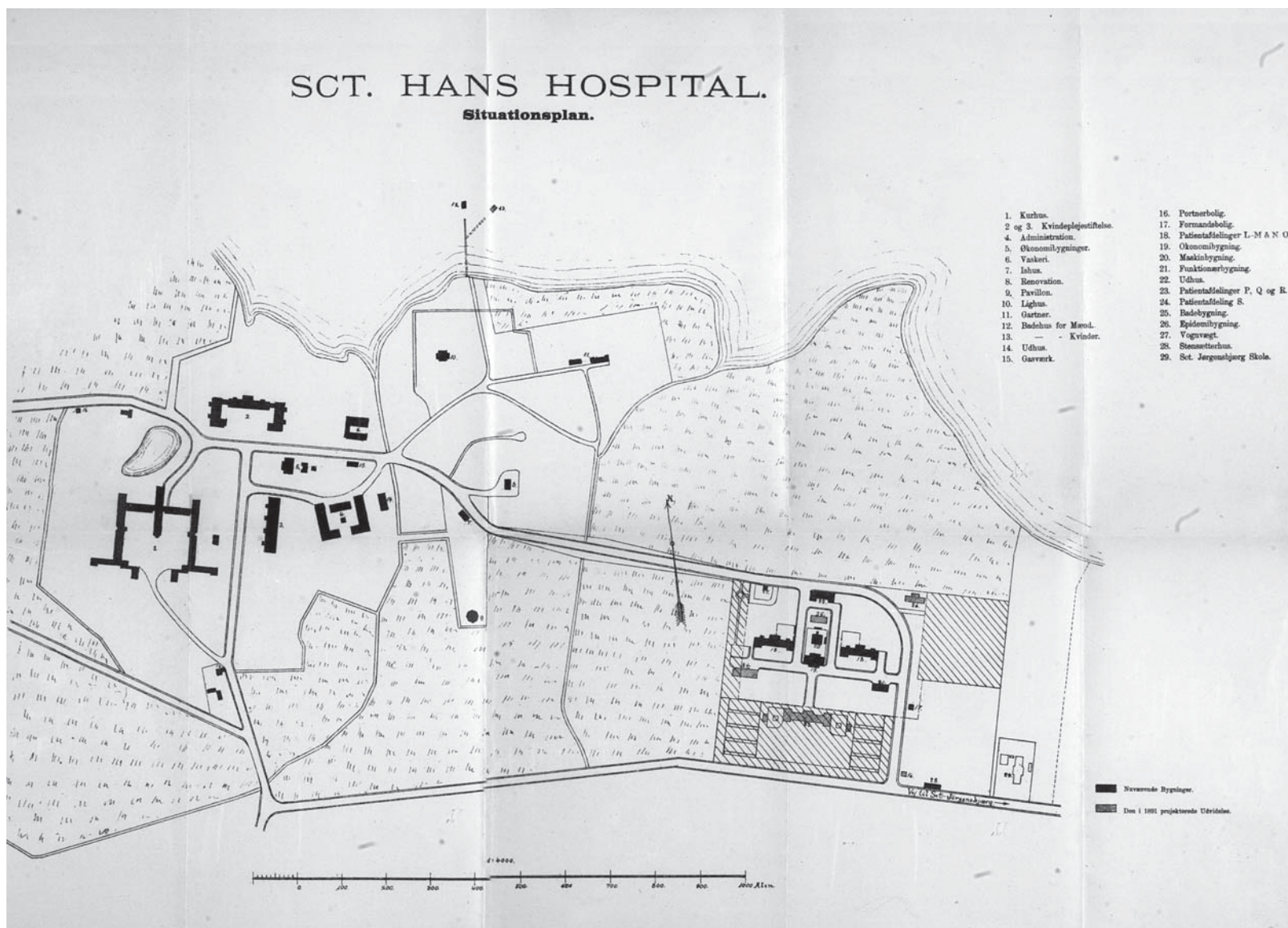
Situationsplan. Røde lade er opført, men portnerhuset er stadig vist. Portnerboligen ved Vestre indkørsel er ikke vist. (Orig. i Stadsarkivet).

1884 Mandshospitalet

Bygningerne på Bergmarken inden udvidelsen i 1892-94. Kort over mandshospitalet fra brochure i anledning af lægekongres i København.

1891 Plan for udvidelse

Projekt til udvidelse fra 1891, der efterfølgende blev realiseret.
 Bilag til indstilling til Borgerrepræsentationen.

1904 Københavns Sindssygeanstalt

Situationsplan over hospitalsområdet.
 Original i Stadsarkivet i København.

1907 ca Installation af elbelysning Situationsplan m kabelføring

Original i Københavns Stad-
sarkiv.

1915 St Hans Hospital oversigtskort

Original i Københavns Stadsarkiv

1919 Beliggenhedsplan

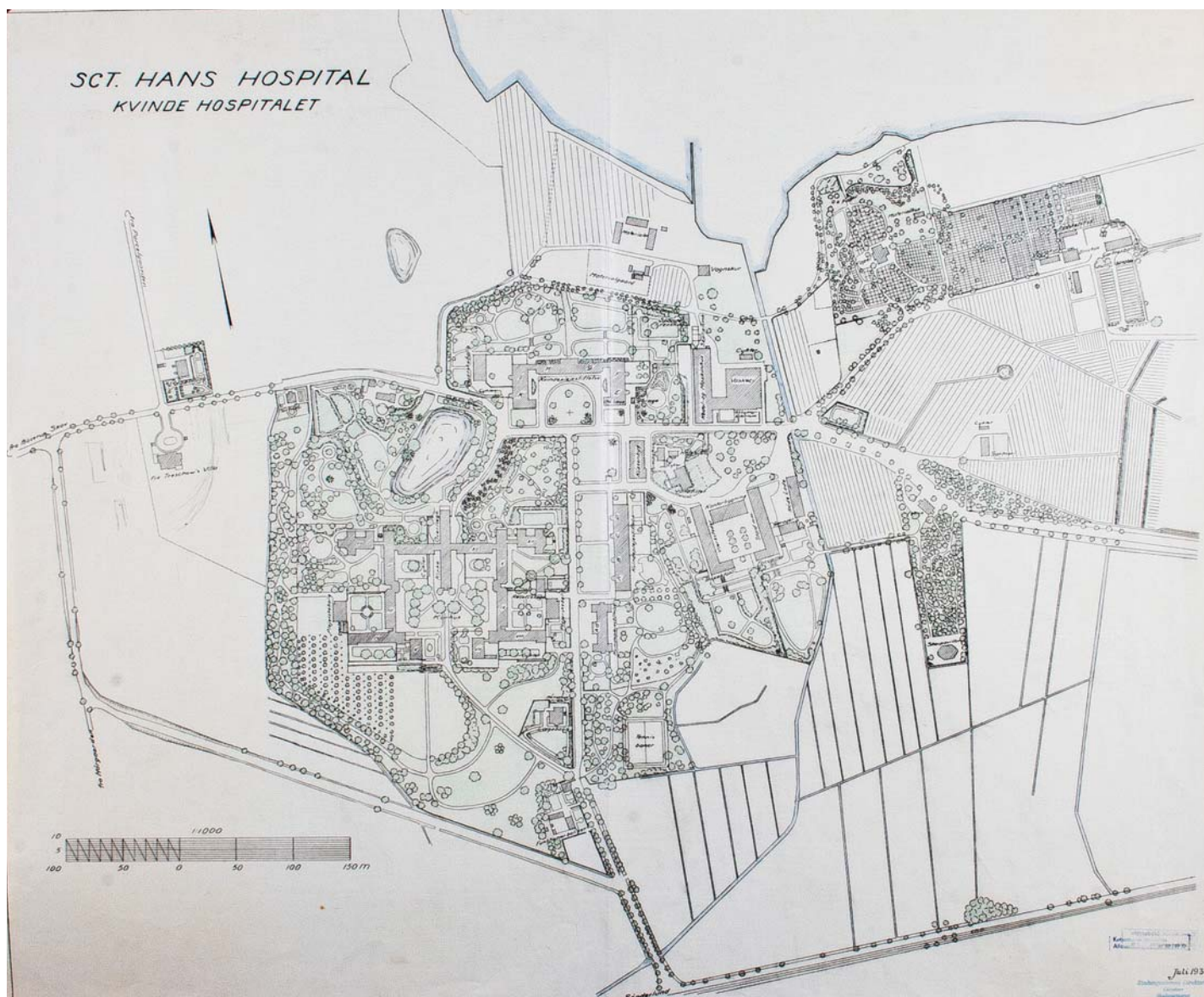
Original i Københavns Stadsarkiv

Sct. Hans Hospitals ejendomme

Matrikelkort over ho-
spitalets ejendomme.
År ukendt.
(Original i Stadsarki-
vet i København).

1936 Beliggenhedsplan kvindehospitalet

Original i Københavns Stadsarkiv.

1936 Beliggenhedsplan mandshospitalet

1943 Beliggenhedsplan

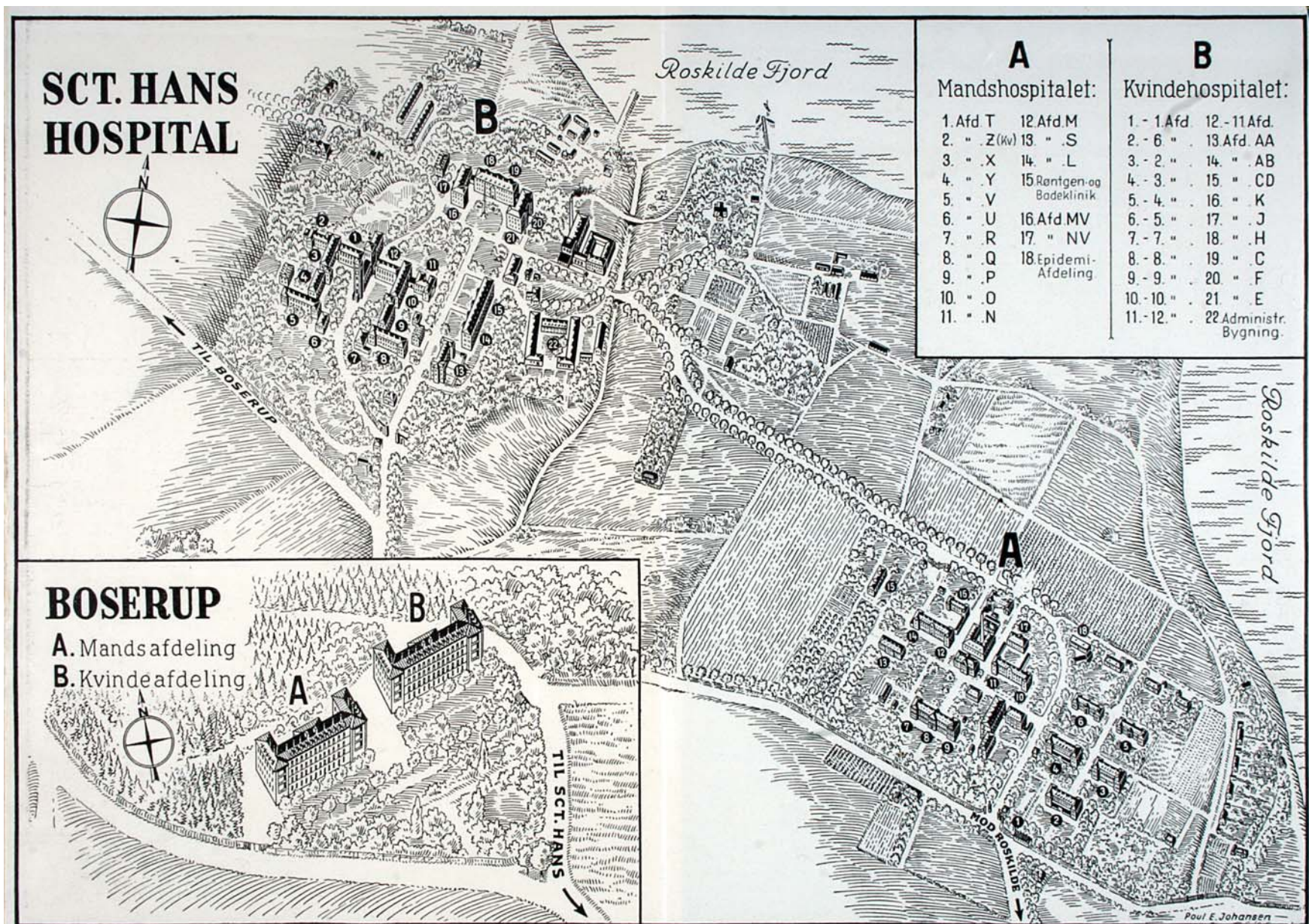

Københavns Jernbanekv
Aflæveringspl. nr. 10/1990

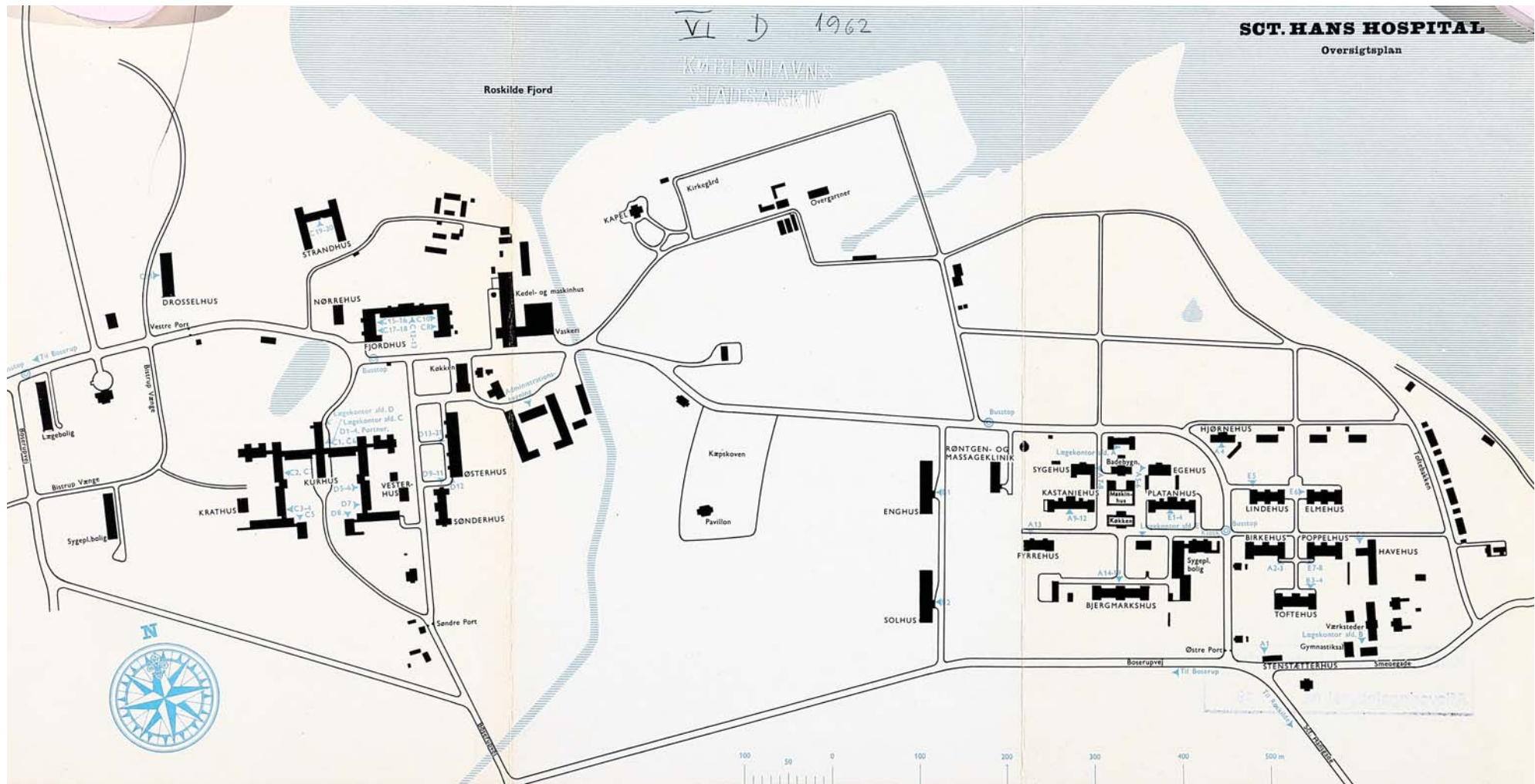
Sct. Hans Hospital
Beliggenhedsplan, Mæst 1-2968
Geotekniklabor. i København
Februar 1942

Original i Københavns Stadsarkiv.

1945 ca Oversigtskort incl. Boserup

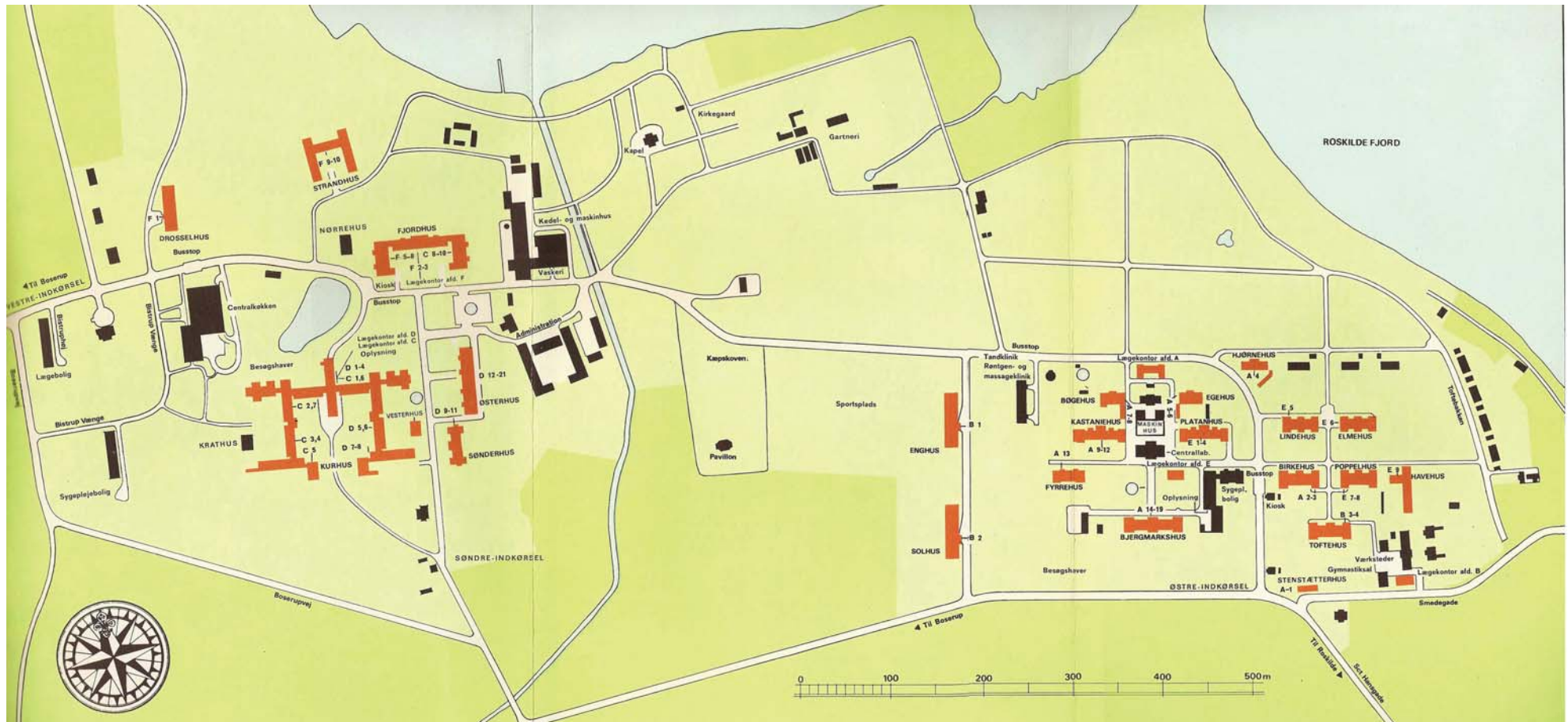

1962 Oversigtsplan

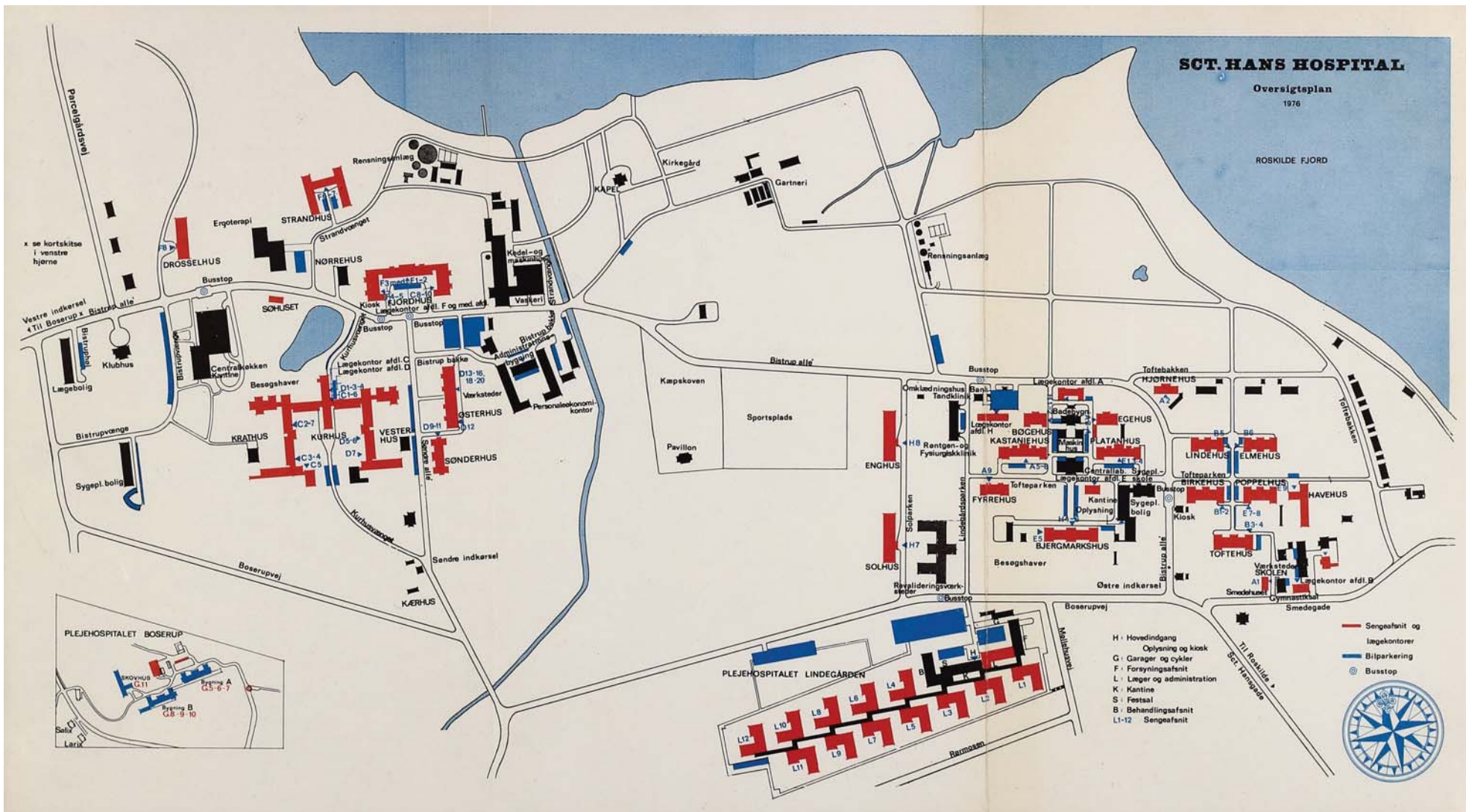
Original i Københavns Stadsarkiv.

1966 Oversigtsplan

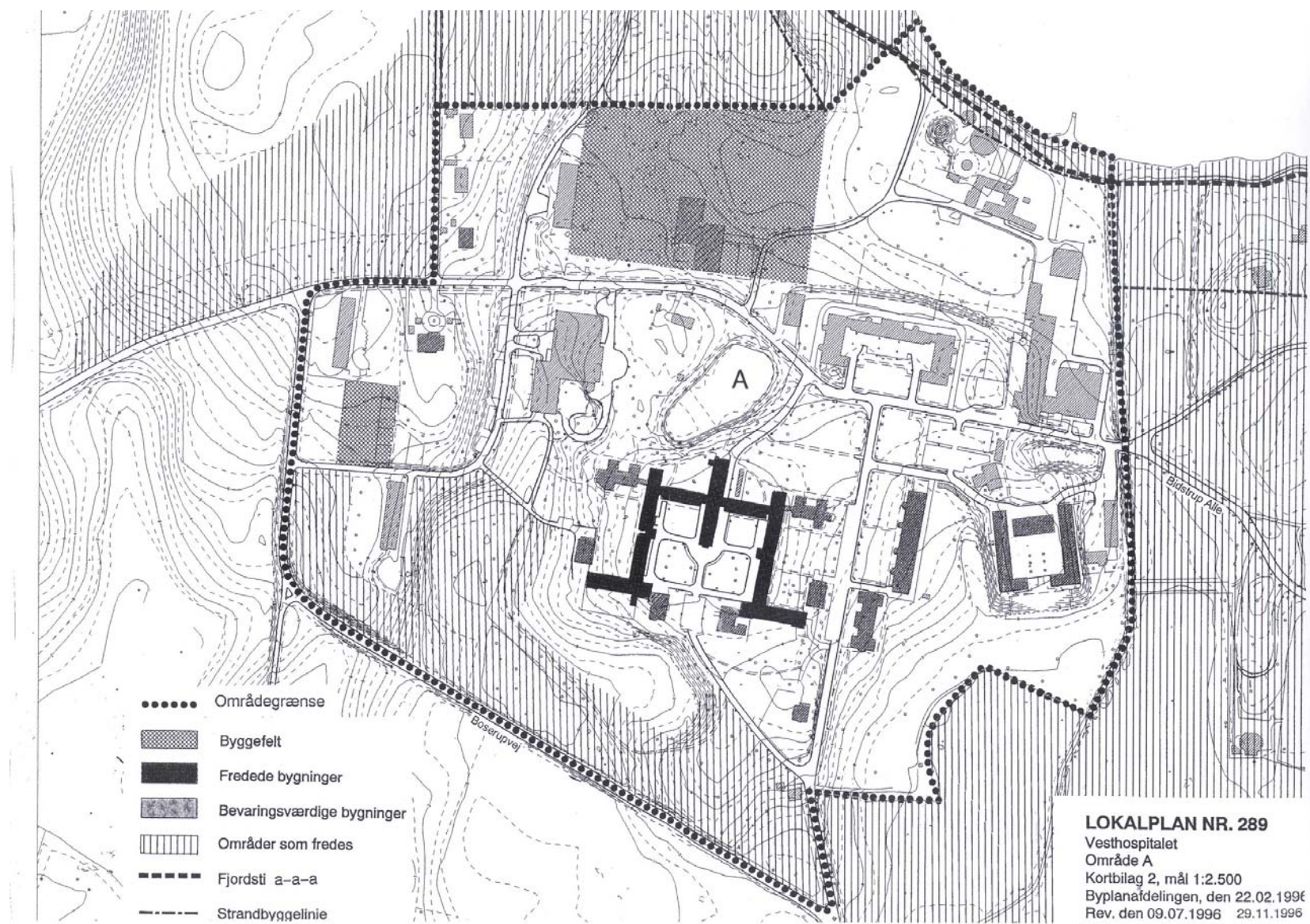
Original i Københavns Stadsarkiv.

1976 Oversigtsplan

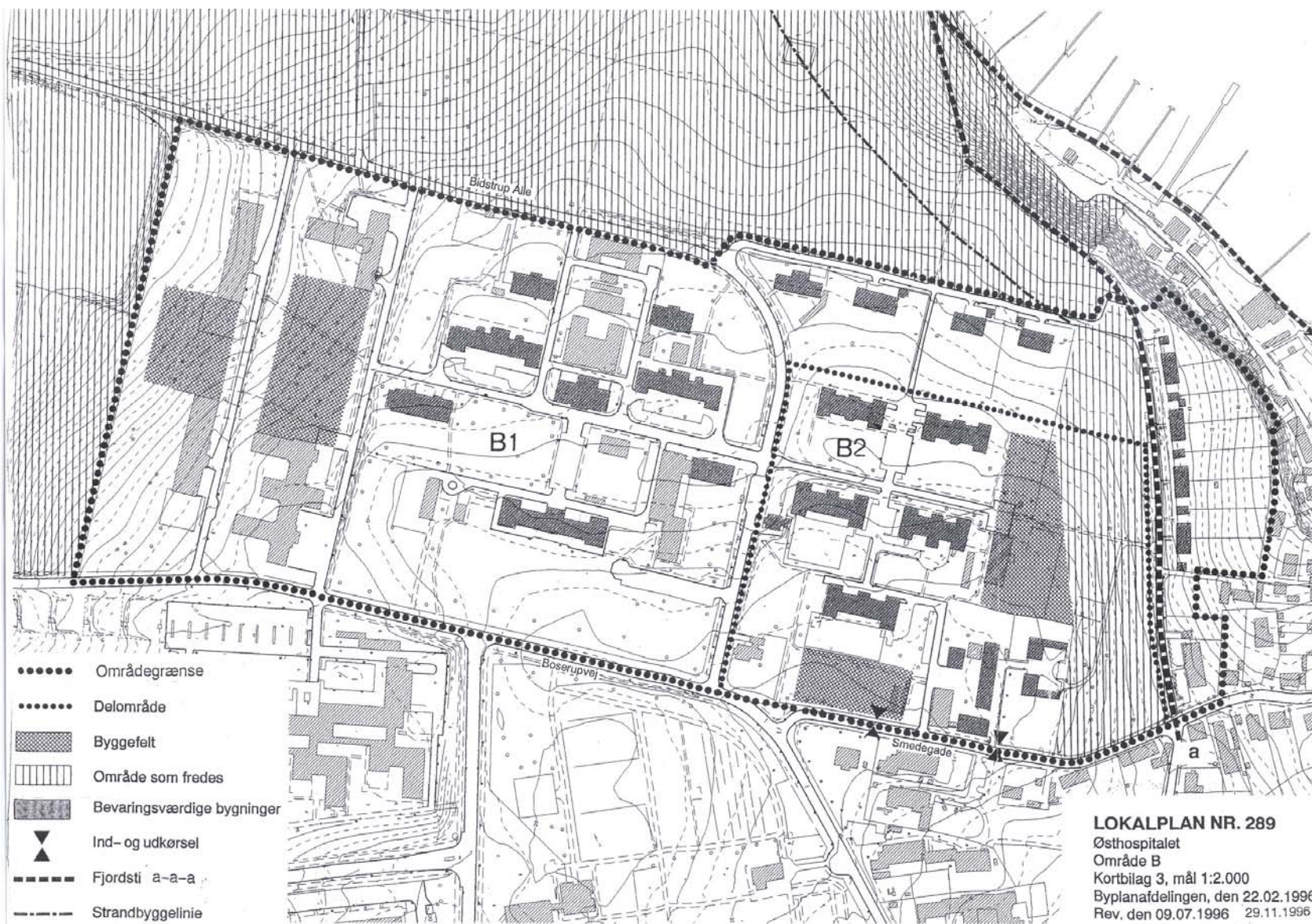

Original i Københavns Stadsarkiv.

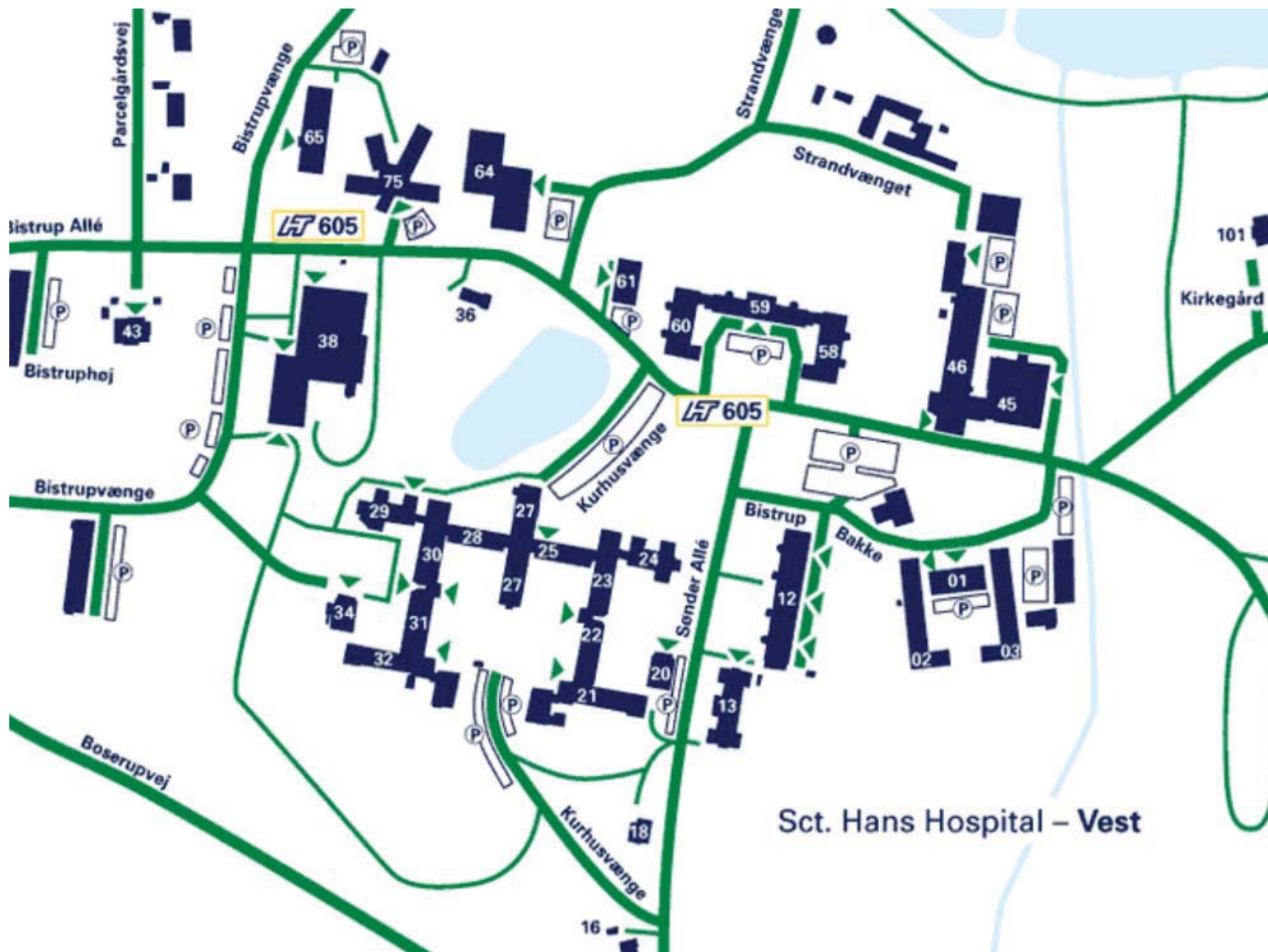
1996 Lokalplan 289 område A

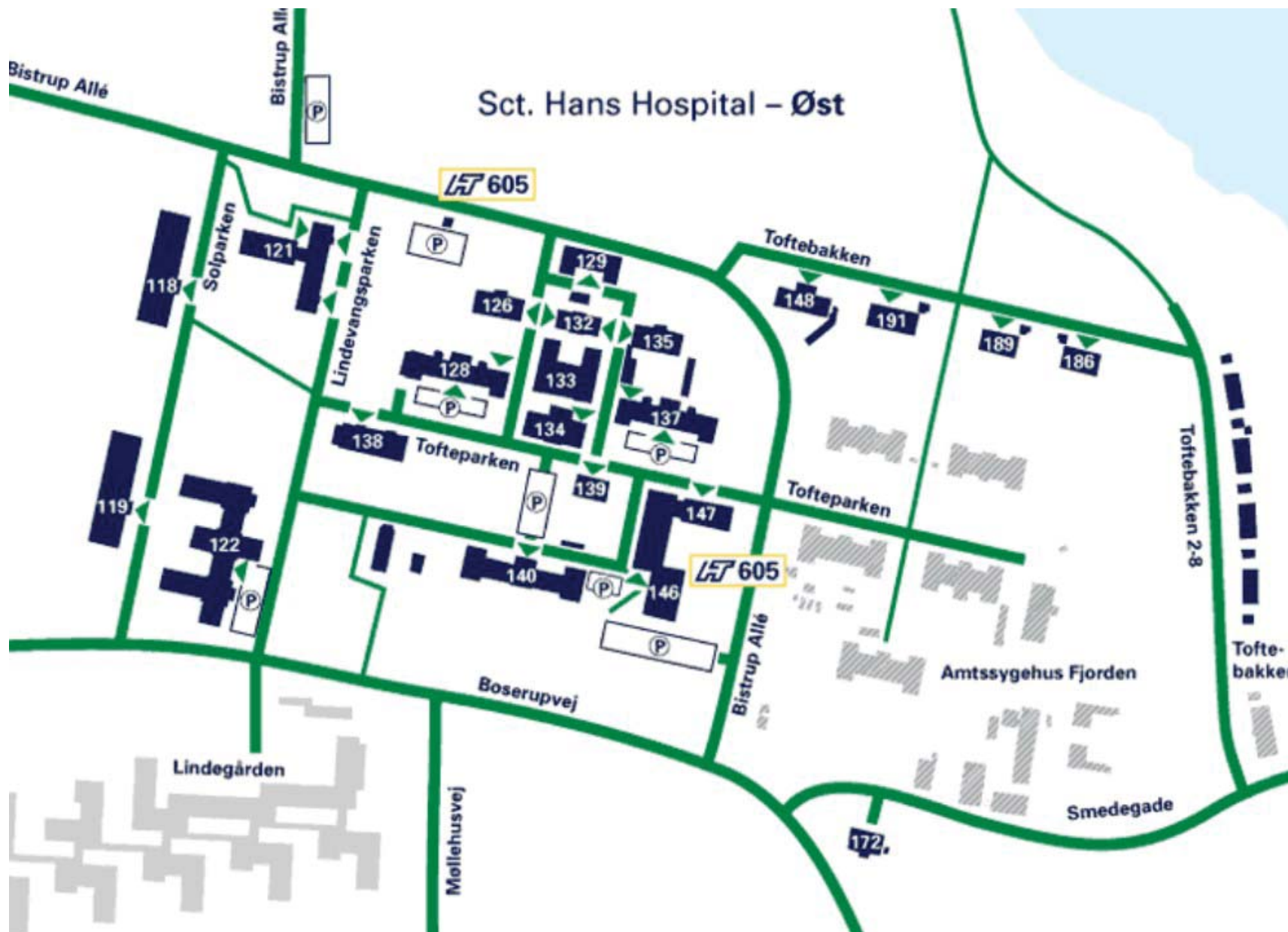
1996 Lokalplan 289 område B

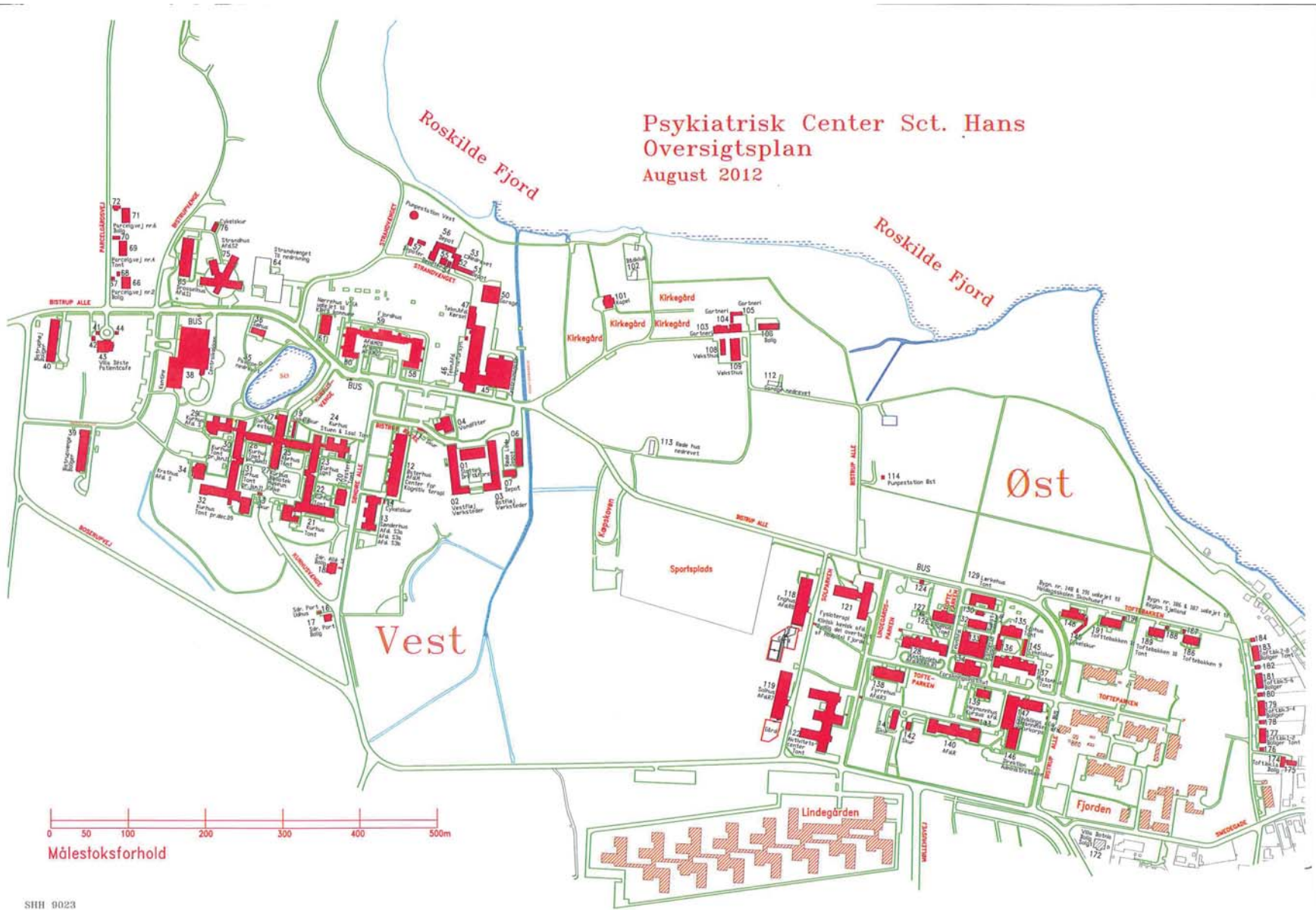
2003 Bygningsnumre Vest

2003 Bygningsnumre Øst

2012 Oversigtsplan

Nedrevne, brændte og flyttede bygninger

Det ældste Bistrup

Den første litterære overlevering om Bistrup - eller Biskopstorp - stammer fra 1277.

Den ansete biskop Lage Urne døde på Bistrup 1529.

På borgbanken, eller Absalons bakke som den også har været kaldt, stod der tidligt et fornemt beboelseshus tilhørende Roskildebispen.

Borgen blev afbrændt af Greven af Oldenburg i 1534 under Grevens Fejde, og kronen overtog godset, der blev lagt under Roskilde Len.

Borgen blev i 1583 genopført som et kongeligt jagtslot. Christian d. 4. rev senere slottet ned for at bruge materialerne til reparation af Roskilde Slot.

Nordvest for borgbanken opstod tidligt en landsby ved navn Bistrup og der blev opført en kirke.

I 1404 skulle der have flydt blod fra et kruzifiks i kirken, samtidigt med at Svogerslev kirke nedbrændte. En kilde ved kirken blev benævnt "Kristi Blods Kilde", og der valfartedes til kirken og kilden - og der blev afholdt kildemarkeder. Det blev et af landets mest kendte valfartssteder. På trods af reformationen i 1534 blev folk ved med at valfarte til kirken, og kildemarkederne var ilde sete af kirkens folk. Så i 1574 blev kirken revet ned efter befaling af Frederik d. 2. for at sætte en stopper for dette uvæsen.

1556: Christian d. 3. gentager en befaling til Hans Barnekow, Stiftslensmand på Roskildegård., om at nedtage kirken og lade slet gøre samme plads, da der endnu bruges og besøges noget afguder i ved kirken.

1564: Roskilde Landemode bestemmer, at de papistiske skikke skulle afskaffes, særlig i Bistrup. Forbud gentaget 1568.

1574: Bistrup kirke nedbrudt og beboerne henvist til Sct. Jørgensbjerg kirke.

På Reesens kort fra 1677 findes både Bistrupgård og en vandmølle, men ikke nogen kirke eller landsby, men kilden står der stadigvæk med sit gamle navn "Kristi Blods Kilde".

Bistrup kirke lå omtrent hvor midten af Fjordhusets østlige fløj ligger i dag.

Vandmøllen blev drevet af vand fra Kattingesøerne. Udløbet til fjorden ved Kattinge Søes nordlige ende var lukket med en dæmning, og vandet blev ledt mod øst gennem det gamle stenaldersund; Rørmosen og de store enge syd for Slottet har været søer. Efter en brand blev møllen genopbygget med to aksler. I 1718 blev den nedlagt. På dens plads lå i en årrække Tinghuset for Bistrup Birk. 1661: Frederik d. 3. skænker Bistrup gods til Staden København (se sider fra Københavns Stadsarkiv om godset).

1801: Hovedgården sælges.

1808: Hovedgården generhverves af København for at rumme Sct. Hans Hospital.

1871: Steenbergs beretn.: Hele læs af menneskeben måtte føres ud på vor kirkegård (Fra udgravning til Fjordhus)

(Kilder: Årsberetninger for hospitalet, Arthur Fang: Sognebog for Sct. Jørgensbjerg sogn 1937 (genoptrykt 1972)).

Bankbygning ved vejerbod, bygn. 23

I 1967 blev gasklokken på stedet fjernet, og Roskilde Bank etablerede i en let elementbygning en filial på hospitalet.

Bank-filial på Sct. Hans Hospital 19.67

Roskilde Bank åbnede i går filialen, der vil blive ledet af fuldmægtig Jeppe Holdt

Fra åbningen i går ses fra venstre: direktør Henning Christiansen, direktør Sv. Aage Pedersen, den nye bestyrer, fuldmægtig Jeppe Holdt, og formanden for Roskilde Banks bestyrelse, Henrik Müller.

Roskilde.
Roskilde Bank indviede i går under festlige former en filial på Sct. Hans Hospital til brug for hospitalets funktionærer, patienter og pårørende. Bygningen, som er opført på knap fire måneder, ligger smukt ned til Roskilde fjord.

Formanden for Roskilde Banks bestyrelse, købmand Henrik Müller, Roskilde, bad velkommen og sagde bl. a., at det jo hører med til en moderne banks tilværelse, at der oprettes filialer rundt omkring i yderzonerne.

I det moderne samfund har alle brug for banken, og jeg tror ikke, man kunne have valgt et bedre egnet sted her på Sct. Hans Hospital end netop her. Jeg tror næsten, man kan sige, at det er den bankfilial i Danmark, der kan prale af at have den smukkeste udsigt.

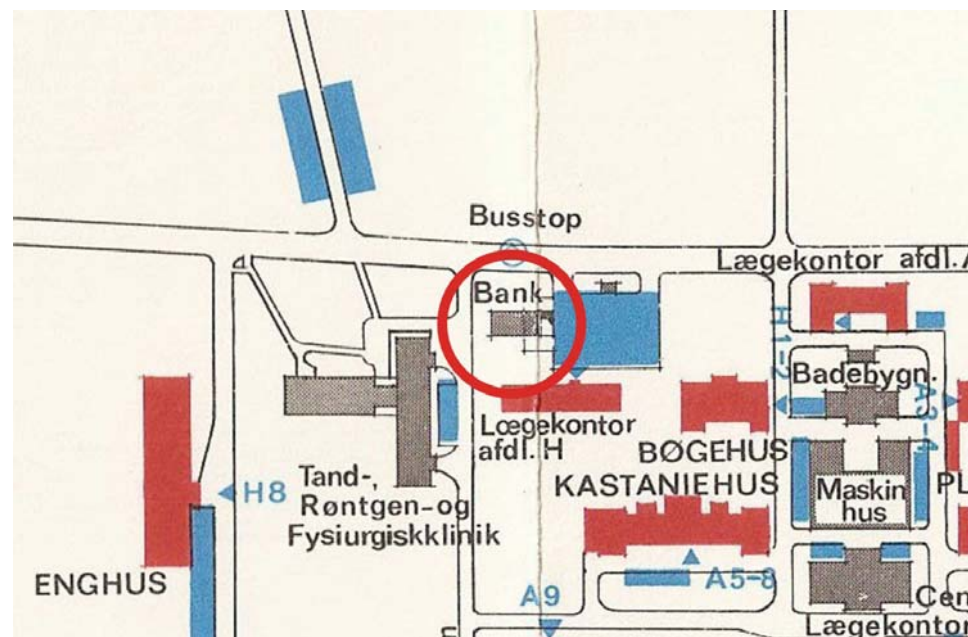
Sluttelig udtrykte Henrik Müller håbet om, at man ville leve op til det arbejde, man havde påtaget sig.

Formanden for samarbejdsudvalget, inspektør, cand. jur. A. Lindegaard Hansen, udtrykte håbet om, at den nye filial ville tjene som service for de ansatte, patienter og pårørende.

GANSKE USÆDVANLIGT
- Det er noget ganske sædvanligt at åbne en bankfilial, sagde A. Lindegaard Hansen. Men det er noget ganske usædvanligt at åbne en filial i tilknytning til et hospital af denne art. Dette må ses på baggrund af den almindelige udvikling, der er sket inden for psykiatrien. Man forsøger netop i disse år at give Sct. Hans Hospital et udseende, der minder så meget som muligt om et hvilket som helst andet hospital.

A. Lindegaard Hansen opridsede kort byggeriets gang og udtrykte til sidst håbet om, at arbejdet med filialen ville blive rjanstigt og godt.

Den nye bankfilial vil blive ledet af fuldmægtig Jeppe Holdt.

Cykelskur nord for badebygningen, bygn. 131

1931: Cykelskur til 42 cykler ved Badebygningen, Mandshospitalet: 1.940 kr.
(Årsberetning)
Her vist på et oversigtskort fra 1988.
Nedrevet.

Dansepavillon. Bygn. 115.

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 22. Stadsarkitektnummer 2008-130.

Dansepavillonen i Kgs. Enghave

I Kæpskoven stod siden 1880-erne eller 1890-erne en dansepavillon, hvor der om sommeren blev afholdt baller for hospitalets patienter (bl.a. rødgrødsballerne). Med musiktribune, dansegulv og baldakindækkede borde.

Bygningen var ejet af patientfonden, en fond, der bestod af penge doneret til hospitalets patienter og af midler fra afdøde patienter.

Pavillonen blev under 2. verdenskrig også anvendt som tørrelade for tobaksblade.

Men dans i det grønne gik af mode, og hospitalets patienter blev færre og dårligere. Så det blev opgivet at benytte pavillonen. Og den forfaldt.

Men i Bydelsrådet i SV-kvarteret i København blev der taget initiativ til i 2001 at flytte pavillonen til Karens Minde og Sydhavnens kulturhus på Wagnersvej.

Og der står den nu - stadigvæk til glæde for københavnere.

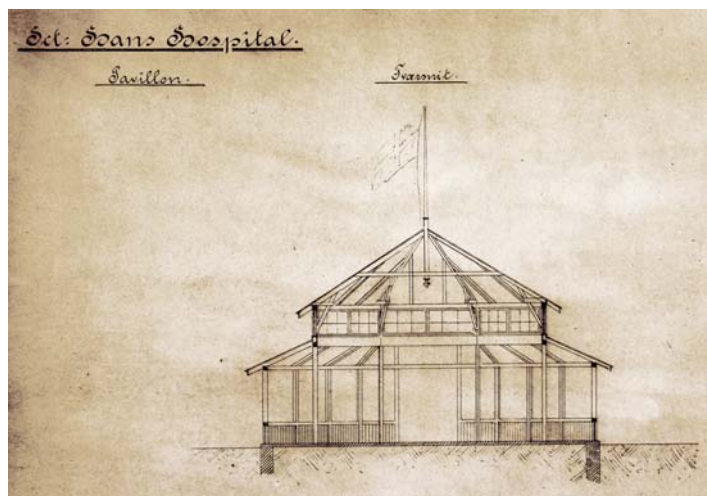
Oprindeligt var der 2 flagstænger monterede på toppen af de 2 svære stykker tagtømmer, der kaldes "konger".

Placering. Luftfotoopmåling 1970

Lige ved siden af dansepavillonen lå et lille udhus (bygn. 116), hvor køkkenet holdt til når der var serveringer i pavillonen.

Der var også en toiletbygning (bygn. 117), som også blev benyttet af sportspladsens brugere.

Funktionærbygning ved Søndre Port

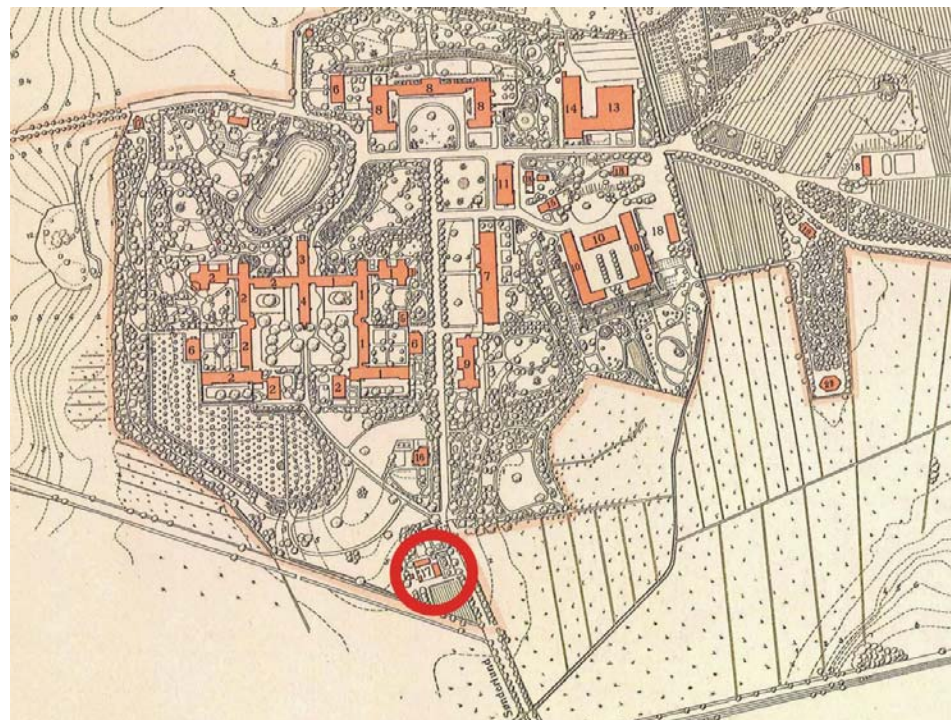
Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 17d.

Opført før 1850.

Kontorchef P.F.Steffensen skriver i 2011: Huset lå på langs med indkørselsvejen til Søndre Port og vinkelret på dette hus lå den anden bolig (Kærhus). Du kan vist ane en smule gavlspids oppe til højre i billedet af den anden bolig. Det var huset på billedet, som Brandt og mon ikke også Johansson boede i. Hartnack boede vist i det andet hus og på et tidspunkt, hvor Johansson også boede det afbildede hus. Senere har - så vidt jeg husker - også kasserer Krøyer boet der.

År ?: Plejeformand Frederik Nielsen

1941: Brandt og Petersen

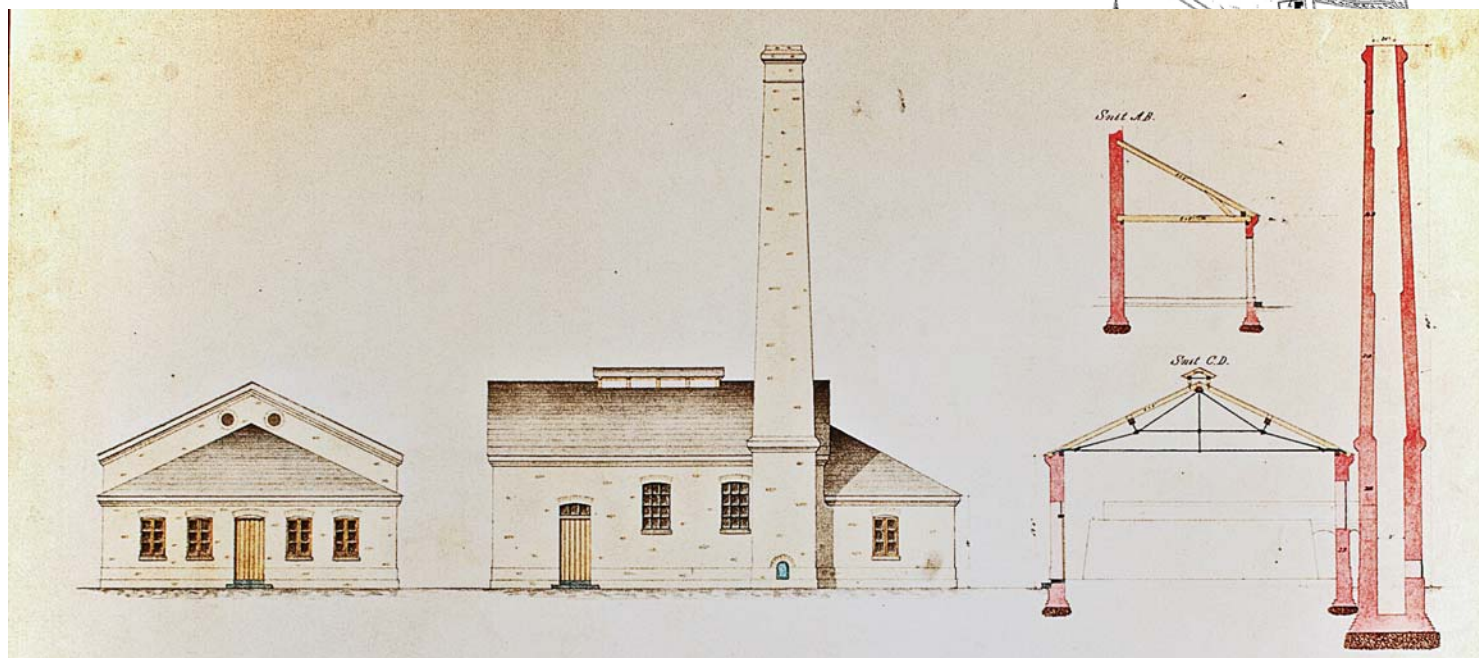
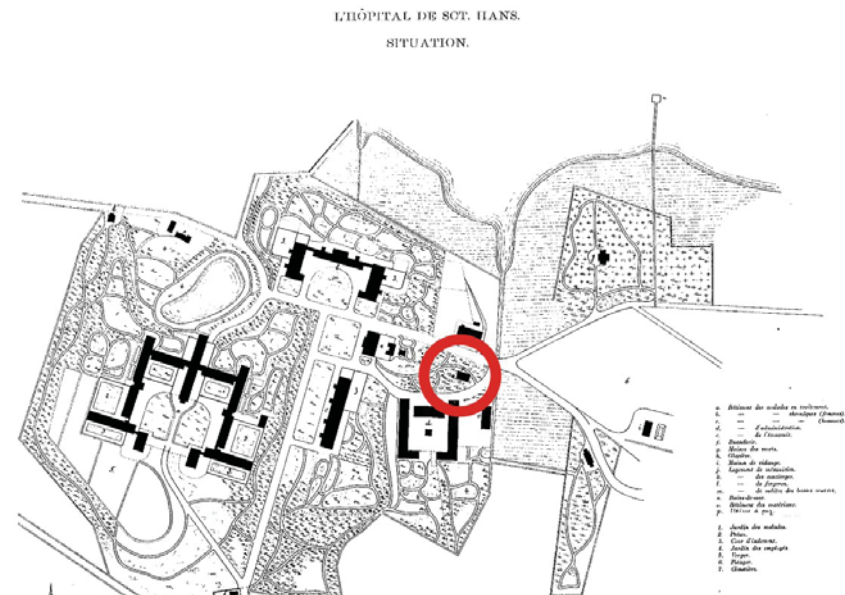

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Gasværk mellem Slottets østfløj og vaskeribygningen

Det første gasværk blev indrettet i den nordlige ende af Slottets østfløj i 1871. Det blev leveret af Hassel og Teudt. (Årsberetning). Den selvstændige bygning til gasværket er opført 1884 (Årsberetning). Bag gasværket blev i 1882 nedgravet en betonbeholder der kunne rumme 200 tønder olie til gasfremstillingen (Årsberetning). Ændret til smedie efter hospitalets overgang til elbelysning i 1905. Ændret til materielbygning før 1917. Nedrevet før 1919.

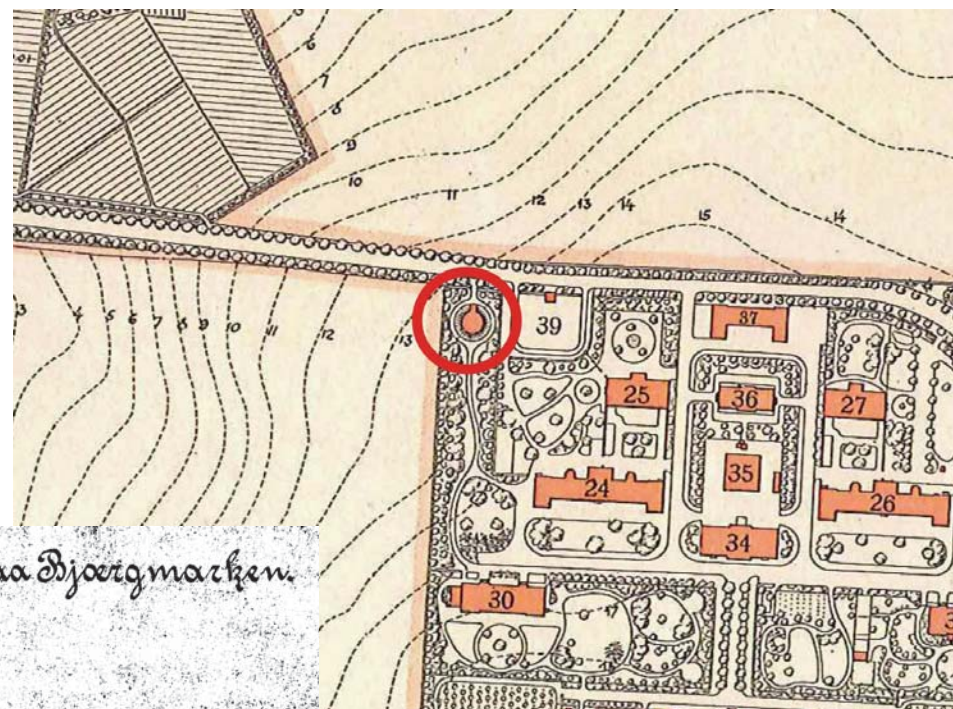
Kort fra brochure fra 1884

Tegning til Gasværk på hospitalet 1869. (Stadsarkivet)

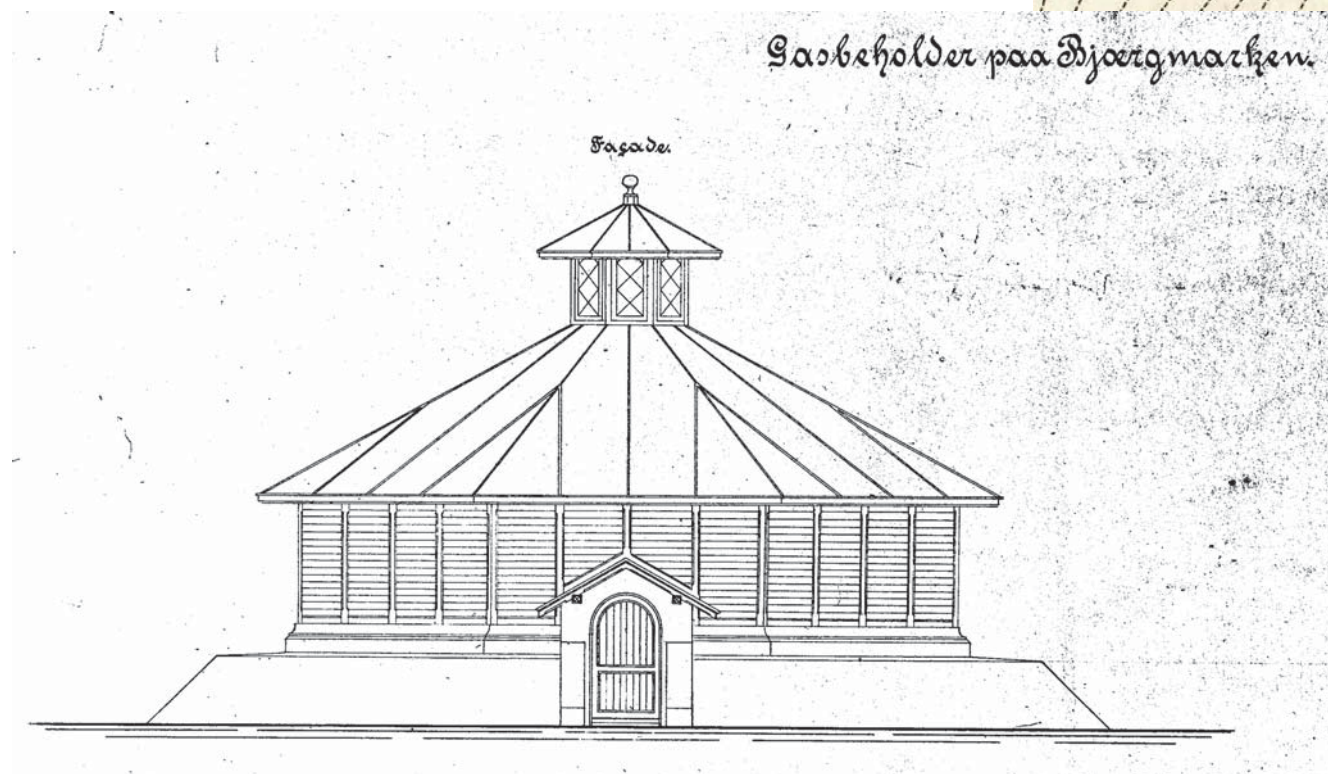
Gasbeholder ved vejerbod

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 18k.

Gasbeholderen, der blev opført samtidigt med bebyggelsen på Bjergmarken (1880-82), blev senere ændret til at være vandreservoir. I 1967 blev bygningen fjernet, og Roskilde Bank etablerede i en let elementbygning en filial på hospitalet på stedet.

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Tegning fra 1892 (Stadsarkivet)

Havehus (Barak), bygn. 54

Stadsarkitektnummer 2008-115.

1947: Opførelse af nogle sygebarakker ved Sct. Hans Hospital (Brf.47-48 pag 1289).

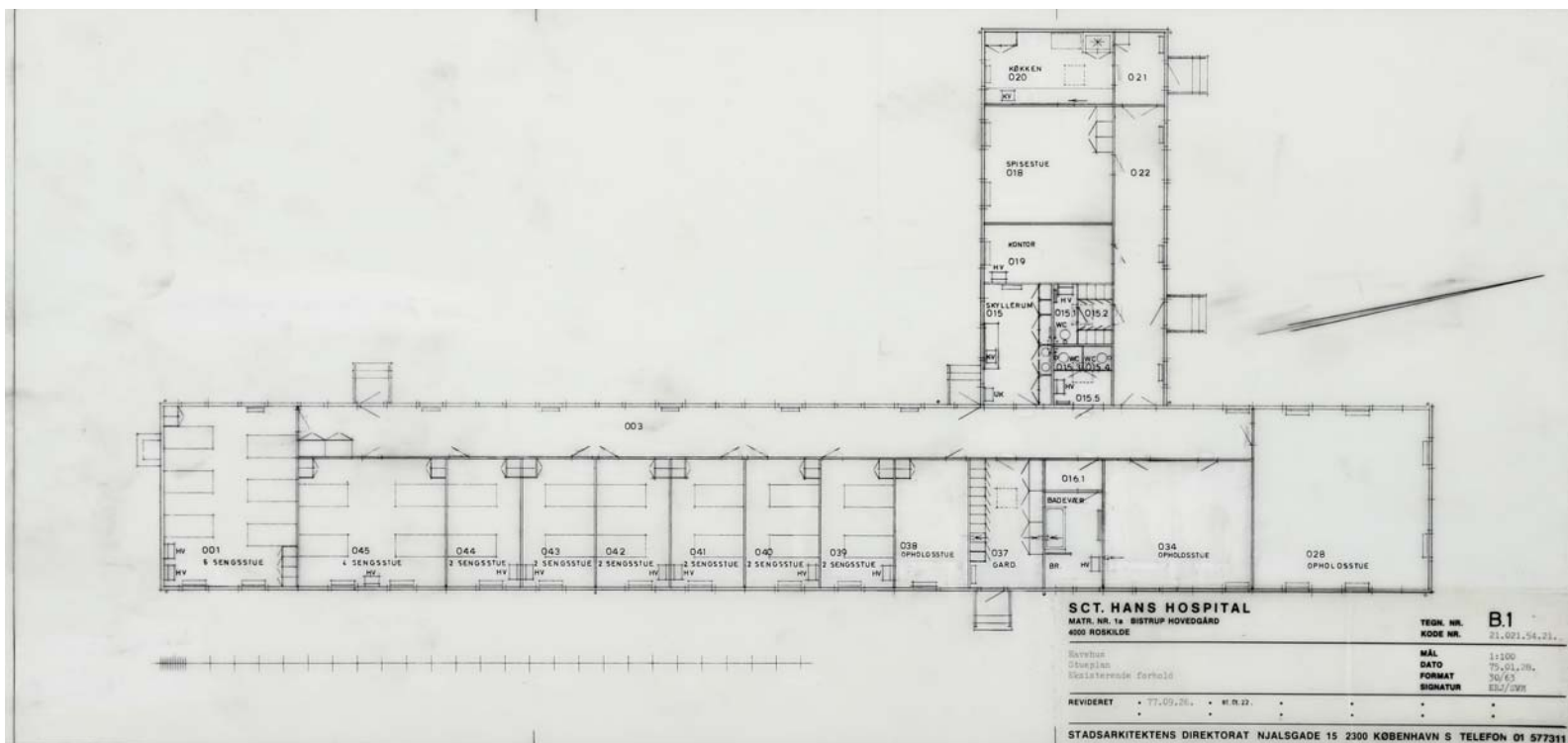
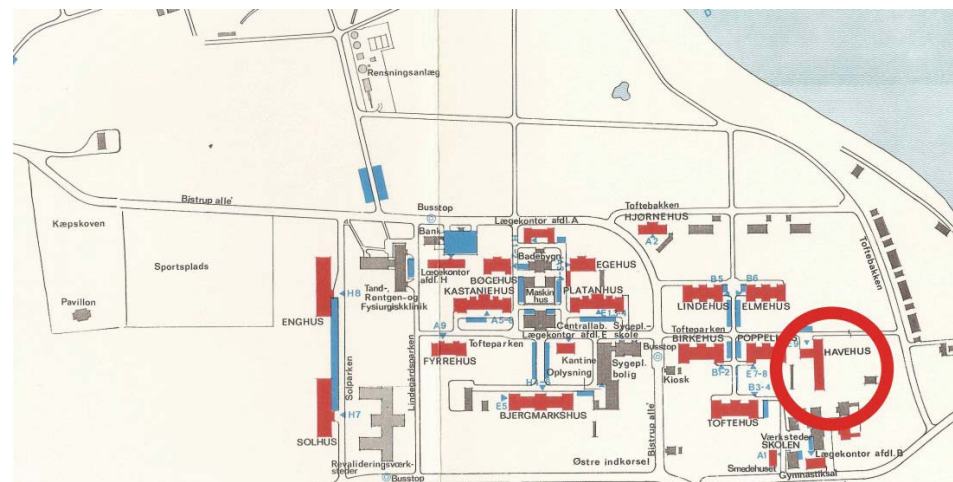
1948: Bevilling af 260.155 kr. til driften af nogle sygebarakker. (Brf.48-49 pag 417)

Havehus taget i brug omkring 1. april 1949.

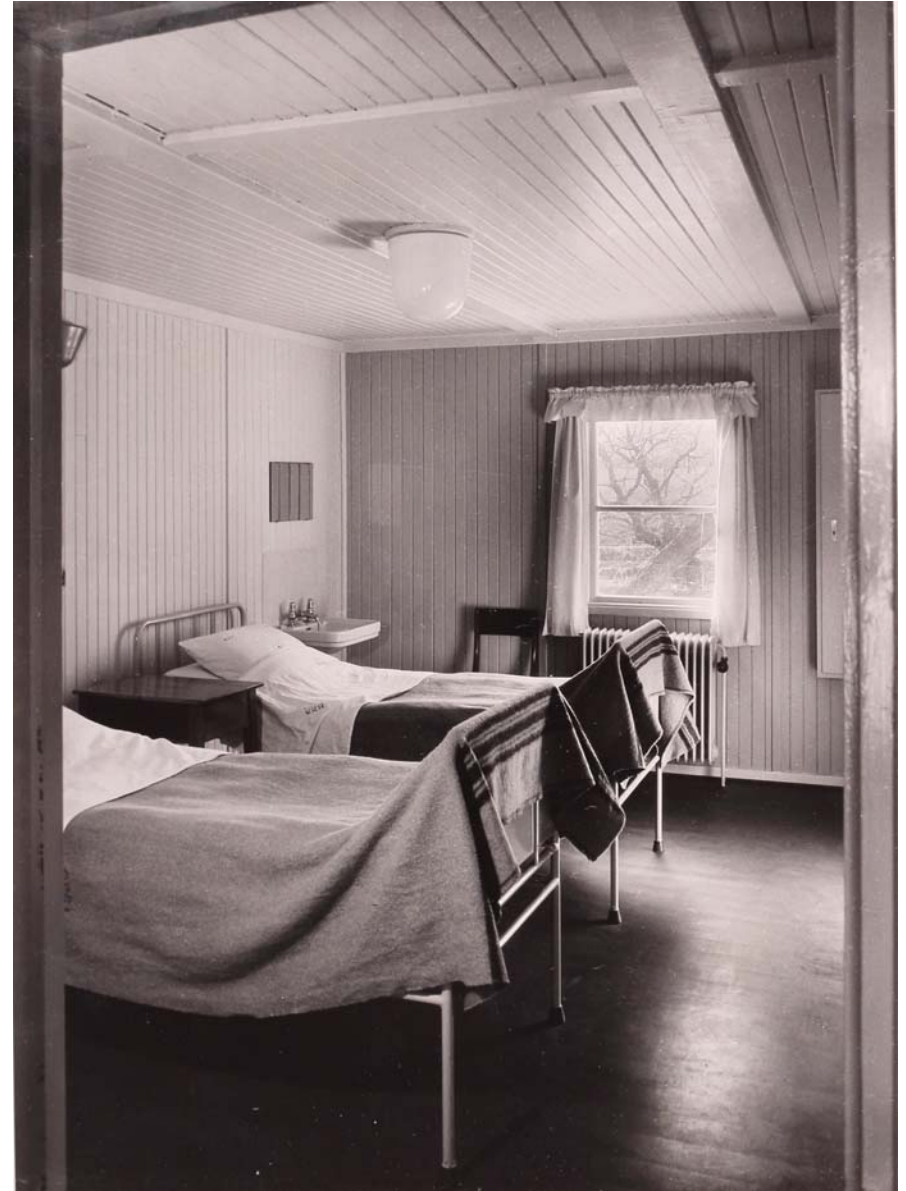
Barakkerne Havehus på Østhospitalet, Strandhus på Vesthospitalet og Skovhus på Boserup var bygninger fra den tidligere Kløvermarkslejr. De var sygeafdelinger bl.a. for tuberkulose i lejren, der bestod af omkring 1000 barakker.

Havehus var sammensat af 4 mindre barakker.

Det var i Havehus der i november 1977 udspillede sig et gidseldrama, der endte med at politiet skød og dræbte en gidseltager.

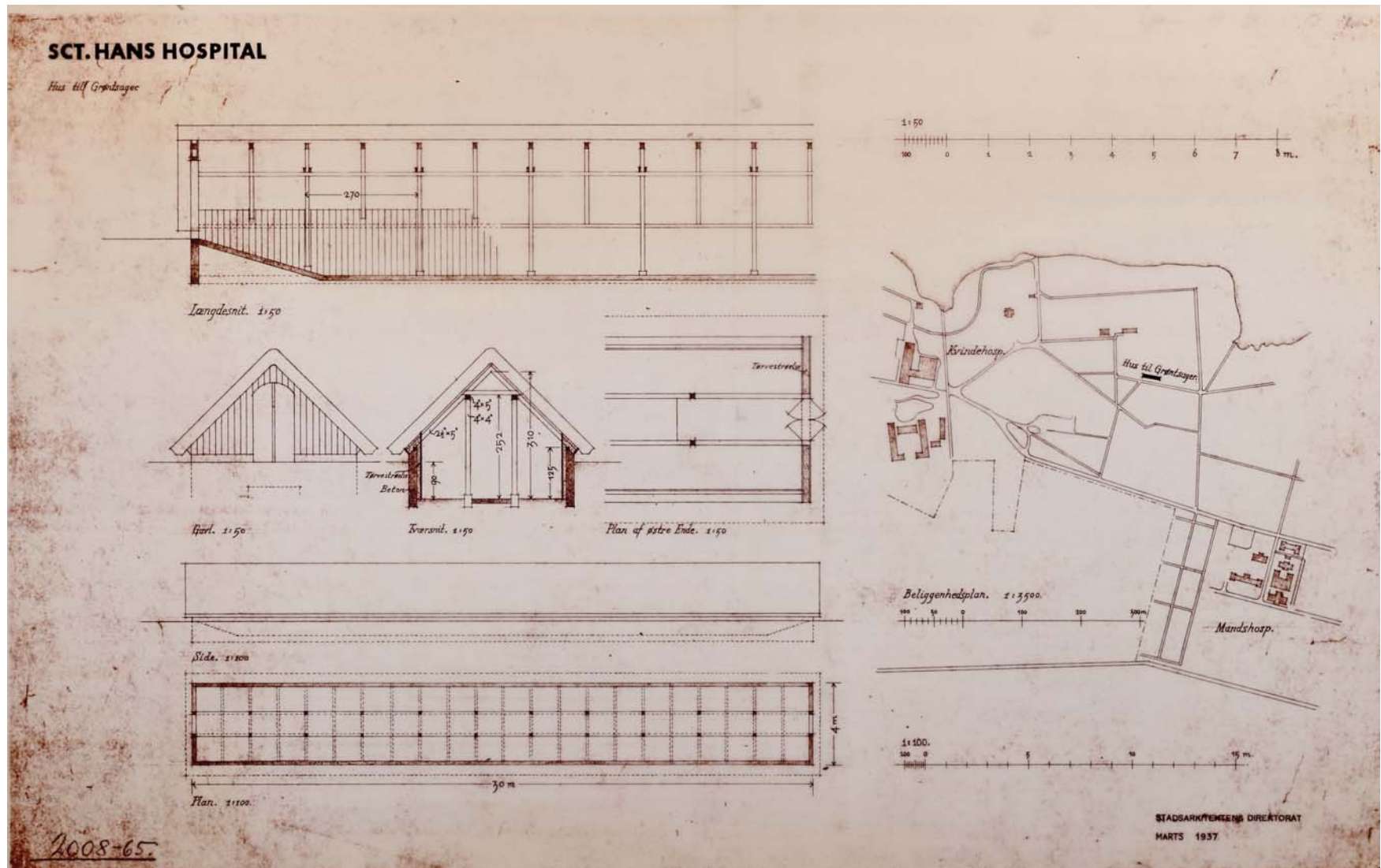
Havehus anno 1977 med 22 sengepladser. (Stadsarkivet)

Havehus 1948
(SHH museum)

Hus til grøntsager i gartneriet, bygn. 112

Opført 1937.
Nedrevet.

Ishus i Kæpskoven

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 19b. Stadsarkitektnummer 2008-121.

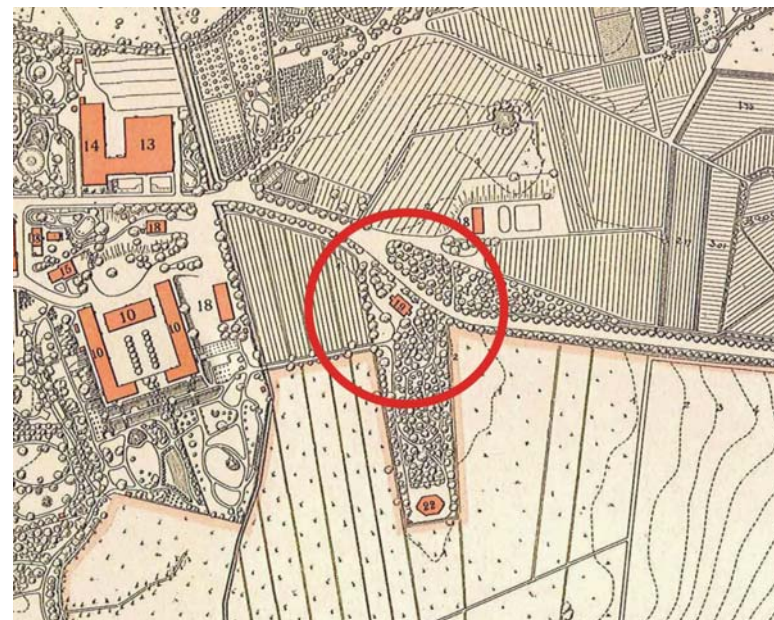
Tegning af facade af ishushus, ca 1878

1879: Ishus ved Kæpskoven opføres.

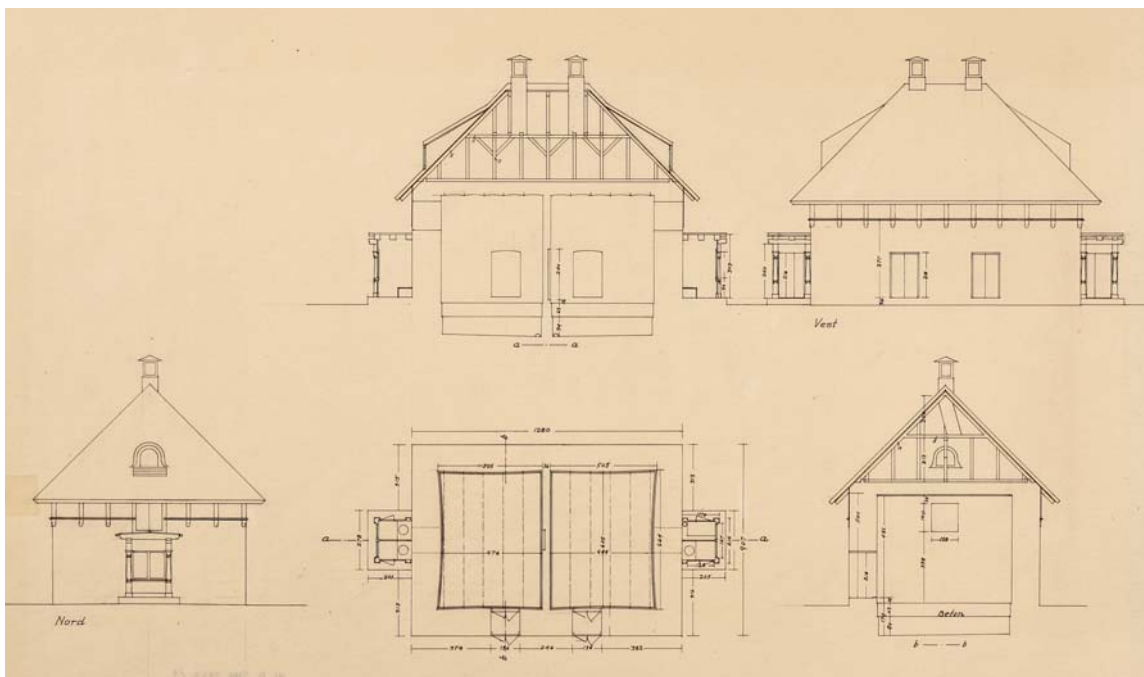
Iflg. Erik Sigurd Hansen: "Et stort stråttækt ishushus med to store ventilations- "skorstene" på taget. Ved hver gavllende var bygget et nydeligt mindre træhus med mattede glaserede på ydersiden. Det var toiletter for patienterne, det ene for kvinder, det andet for mænd, og de blev flittigt benyttet, når der var bal i "Kæpskoven", dvs. i den smukke pavillon sydligst i Kæpskoven"

"Isen blev hentet af et talstærkt mandskab om vinteren, når isen var mere end 15 cm tyk i Kurhussøen. Så skulle der "Ises" med issave og -økser. Isen blev i store kvadratiske stykker læsset på hestevogne og kørt til de to ishuse, hvor den kunne holde sig den følgende sommer over. Også funktionærerne fik isleverancer herfra."

Huset blev revet ned i midten af 1960-erne.

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Ishus 1952 (Stadsarkivet)

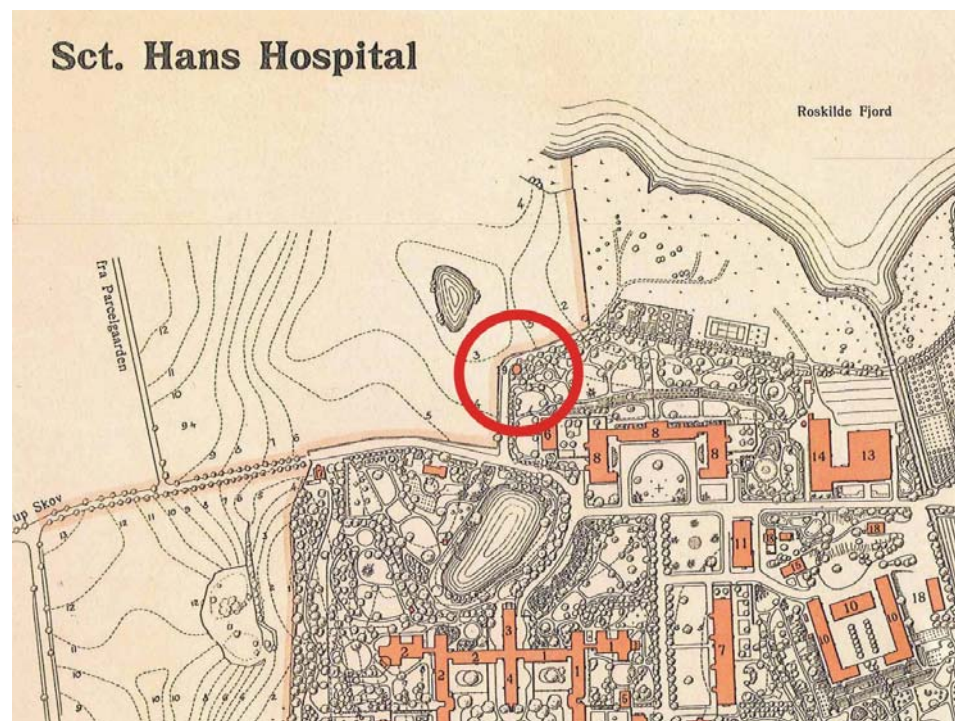

Facade af ishushus ca 1878 (Stadsarkivet)

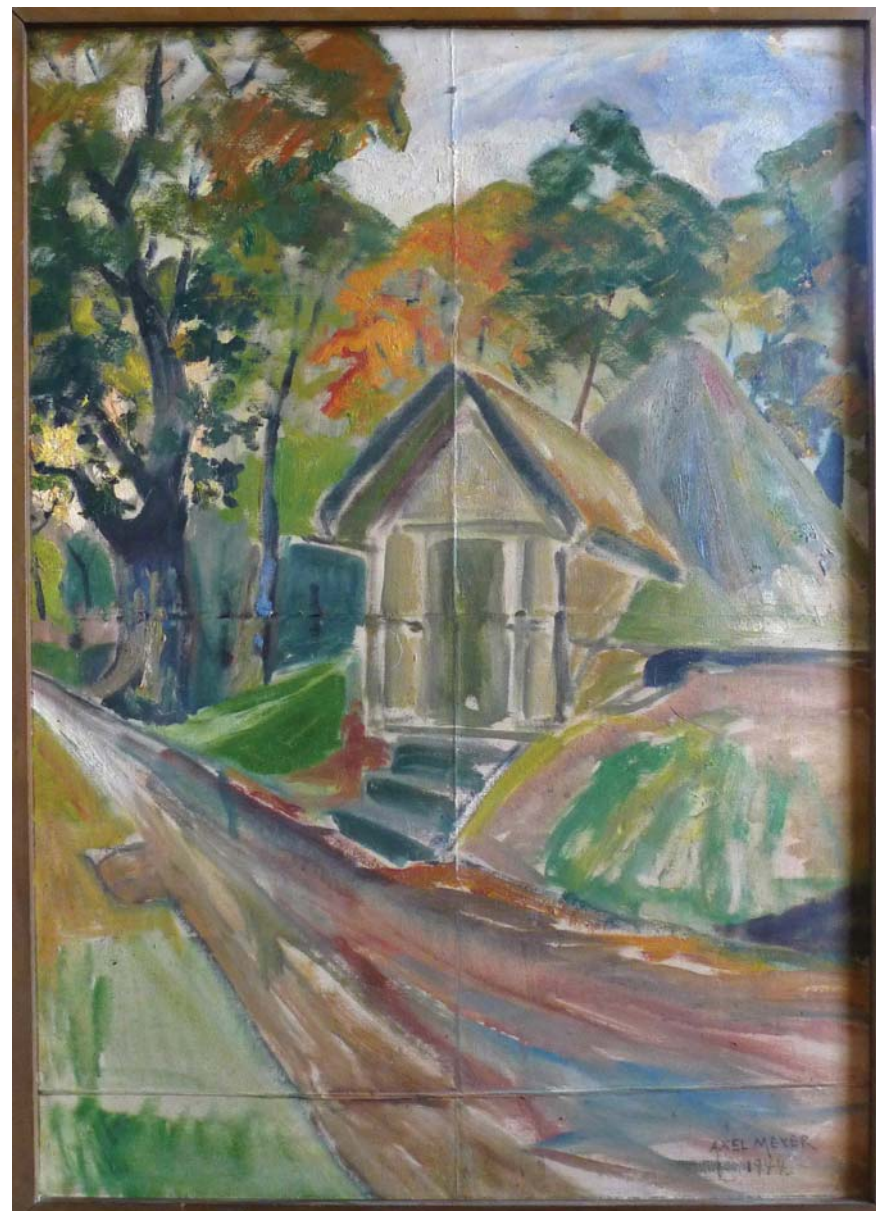
Ishus ved Fjordhus

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 19a. Stadsarkitektnummer 2008-120.

1872: Ishus der kunne rumme 2500 kubikfod is, opføres. (Beretn. F. 1872). Iflg. Erik Sigurd Hansen: "I vejkrumningen (Strandvænget) kort før udmundningen i hovedvejen lå "det lille ishus". Det var rundt og med et tykt stråtag, der næsten nåede helt ned til den skrå jordvold, der var bygget op til huset. Indgangen var en slags bislag i sort bindingsværk, og en stentrappe førte op til døren, der var malet blå. Det var vist det eneste på hospitalet med den farve." (ca 1930). Huset eksisterede i 1938, men ses ikke på senere tegninger. Axel Meyer har malet huset i 1944.

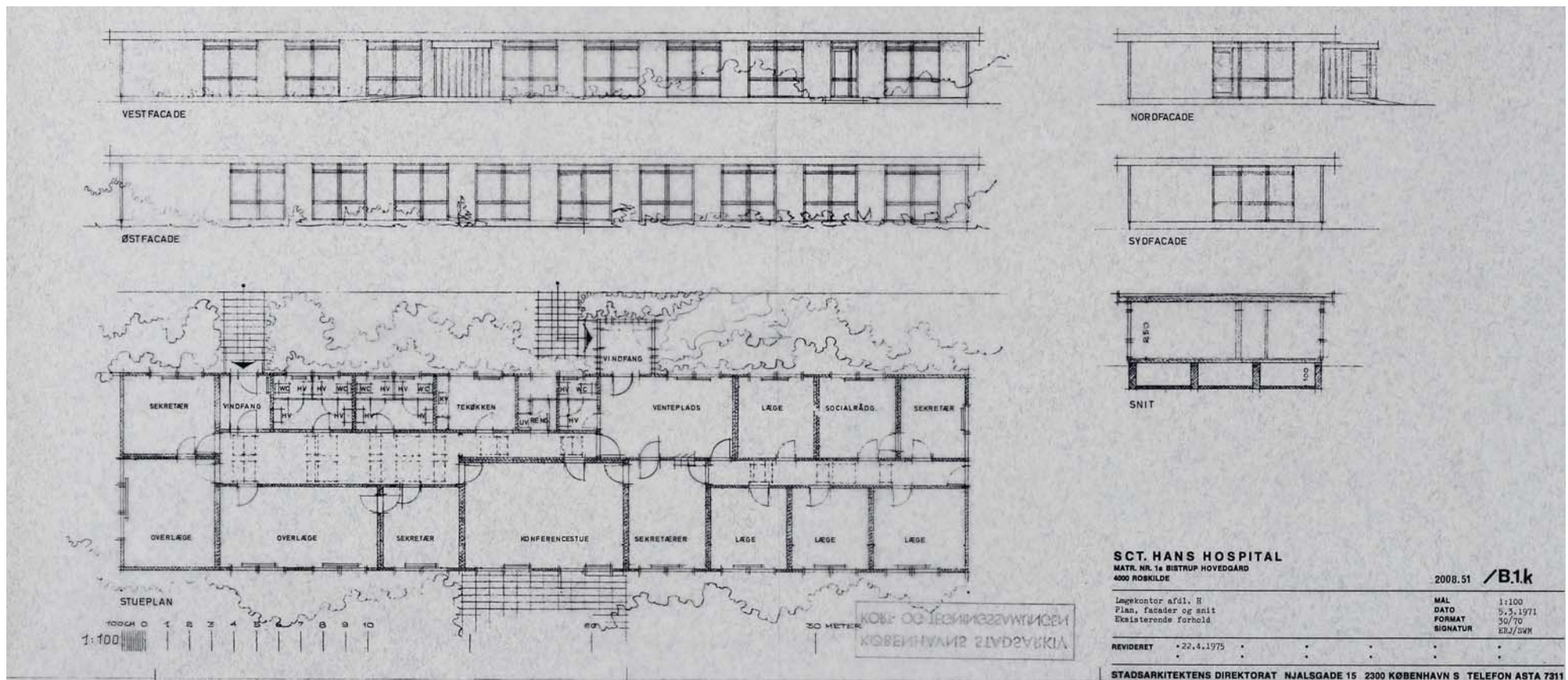
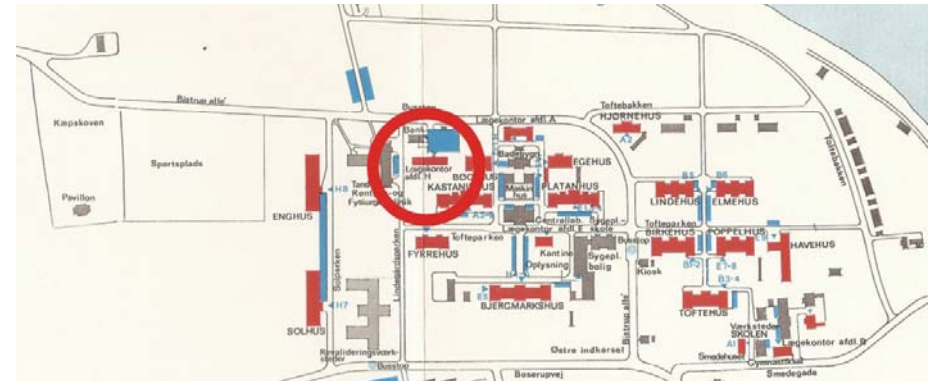
Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Ishus malet af Axel Meyer i 1944
Maleri i privateje fotograferet af Bent Oslev

Konferencestue H på P-plads ved vejerbod, bygn. 25

En 333 m² træelementbygning, der i 1971 blev opstillet for at give plads til lægekontorer m.v. for afdeling H, der blev oprettet ved deling af afdeling A. Bevilling 560.000 kr.

Lægekøntor afdeling H, 1975 (Stadsarkivet)

Kunstpavillon

Kunstpavillonen ved Kattinge Værk.

En kunstpavillon tegnet af Martin Nyrop blev opført ifm. den store nordiske industri-, landbrugs- og kunstudstilling i 1888 i København, .

Efter udstillingen blev pavillonen købt af Kattingeværks ejer Ferslew og opstillet på en plæne øst for værket.

Den blev benyttet som udflugtsmål for patienter fra Sct. Hospital i mange år indtil den brændte en sensommeraften i 1960.

En model lavet af en patient er udstillet i hospitalets museum.

Efter pavillonen var brændt blev traditionen med en årlig udflugt til stedet videreført. Hospitalet lånte en pavillon hos Roskilde Kommune. Det tog et par dage at stille den op, og et par dage at tage den ned igen.

Patientarrangement ved pavillonen (år?)

Kunstpavillonen ca 1905 (Postkort fra Kurt Bachs samling).

Kærhus, bygn. 15.

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 17d. Stadsarkitektnummer 2008-87.

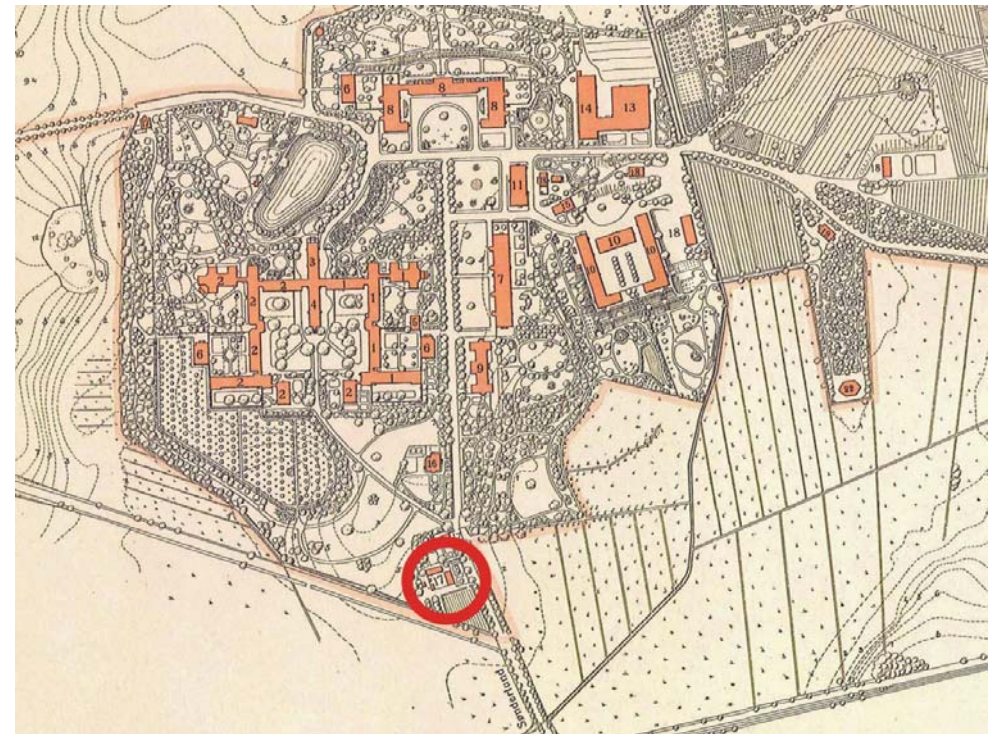
Syd for Søndre Port lå 2 funktionærboliger. Det ene hus langs med vejen. Det andet vinkelret på dette og med gavlen ud mod Søndre Alle var Kærhus. Det var med stråtag.

Kærhus var bl.a. beboet af den ene af de to Kurhusportnere.

Huset var i ringe stand i 1980-erne. Patientforeninger brugte det lejlighedsvist, men til sidst blev det brændt af som led i en brandøvelse i samarbejde med

Kærhus ca 1978 (eget foto)

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Roskilde Brandvæsen.

Om husets beboere skriver Claus Pehrsson i 2014:

"Min far Algot Pehrsson og min mor Ella Pehrsson boede der til 1946 (jeg selv fra 1942). Jeg ved ikke hvornår min far flyttede ind, men begge mine forældre har boet der fra 1939. Brandt boede ganske rigtigt i det andet hus. Keld Hartnack boede i Kærhuset (jeg har besøgt familien der og da var det andet hus, så vidt jeg husker, revet ned).

Min far blev i 1949 fuldmægtig på Avnstrup og blev i 1972 afløst af Hartnack. Men det er en anden historie.

Laboratoriepavillon, bygn. 144.

Midlertidige lette laboratorielokaler for forskningslaboratoriet, der var opstillede mellem Egehus og Platanhus.
Opstillet 1989.
Her under bortkørsel i 2000.

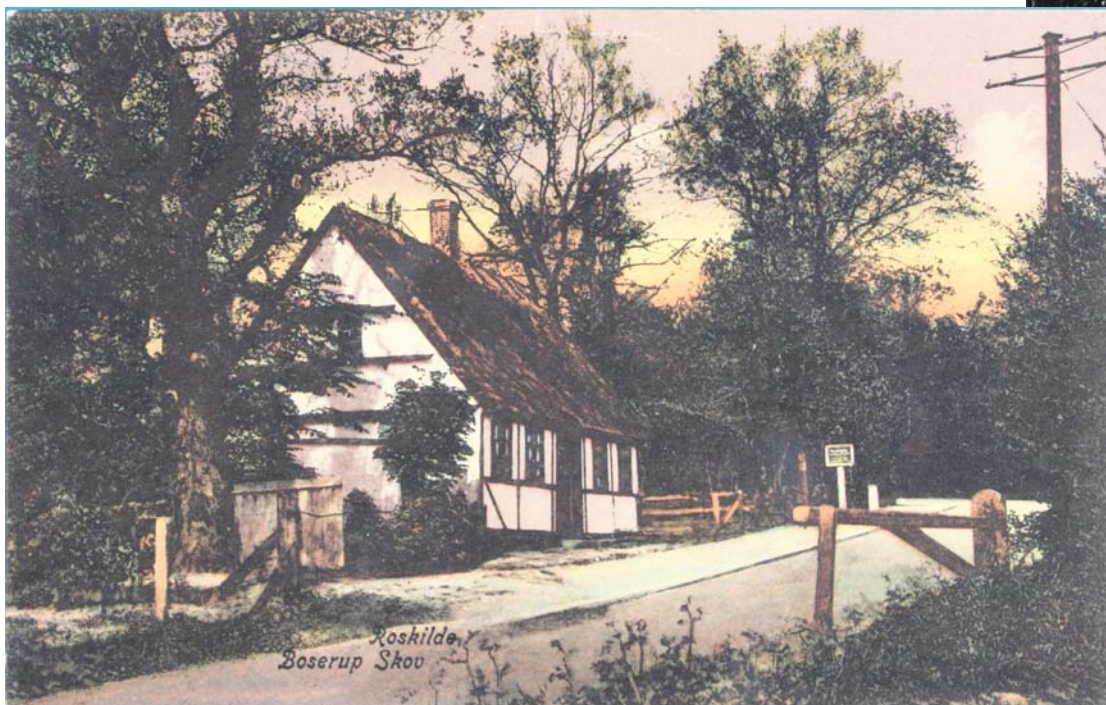
Ledvogterhuset ved Boserup

Et lille hus ved indkørslen til Boserup.
Huset blev revet ned 21. juni 1969. (Skrevet på bagsiden af indrammet billede.
Bilag.)

Ledvogterhuset, Boserup Sanatorium.

Postkort fra 1910

Roskilde,
Boserup Skov

Postkort fra 1923

Lemmegården

Den gamle avlsgård til Bistrup gods. Staldbygningerne blev omdannet til Lemmestiftelse/Lemmegård, hvor omkring 300 uheldredelige sindssyge, epileptikere, idioter og fattiglemmer var anbragt indtil Fjordhus blev opført på grunden i 1872. Lemmegården blev også benævnt Plejestiftelsens 2. afdeling, til forskel fra 1. afdeling, der var Slottet, hvor de dybt sløvede blev anbragt.

Pladsen til "lemmerne" var meget trang og brandfaren var overhængende. I den tidligere godsforvalterbolig var der bolig for inspektøren og professoren. Mellem de to boliger var der et kirkerum indtil Kurhusets indvielse. Efter ibrugtagningen af Kurhus i 1860 var der bolig for inspektøren og for økonomiskriveren indtil de kunne flytte til nyindrettede lokaler i Slottets sidefløj 10 år senere.

En af bygningerne - "Røde lade"- indeholdt gode bygningsmaterialer, der ved nedrivningen blev genbrugt ved opførelsen af en bygning med samme navn umiddelbart øst for Slottets østfløj.

1860: Belægning 265 patienter, heraf 29 sindssunde (Vanføre, blinde, fjollede og epileptiske).

1871: Lemmegården forlades af alle patienter, der flyttes til Fjordhus, og Lemmegården nedrives for at give plads til resten af Fjordhus. (Beretn.f. 1871).

1872: De sidste bygninger nedbrudt i midten af august 1872. (Beretn.f.1872)

Illustrationer fra jubilæumsskrift fra 1866.

Lighus

1882: "Det ældre lighus, der bestod af en straatækt Bygning med Lervægge og var saa forfaldent, at det ikke længere med nytte kunne repareres, ligesom det i enhver Henseende maatte anses som ikke tidssvarende, blev nedrevet, og der opførtes et nyt Ligkapel ..." (Årsberetning) Huset var oprindeligt anvendt som bolig for et gift opsyn.

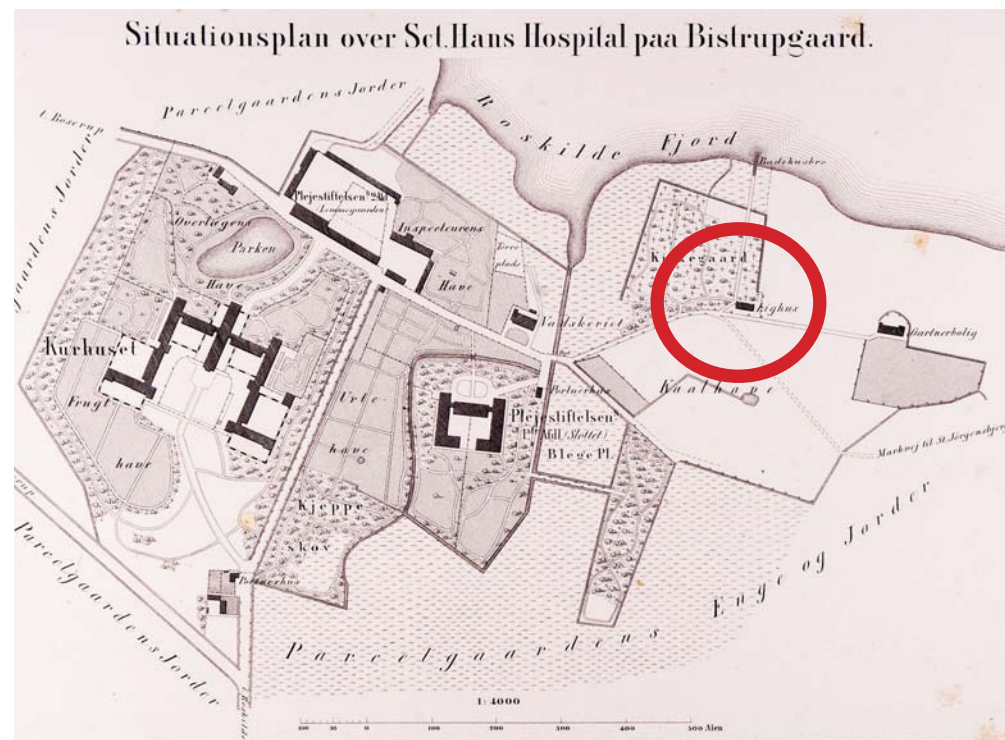

Illustration fra jubilæumsskrift fra 1866.

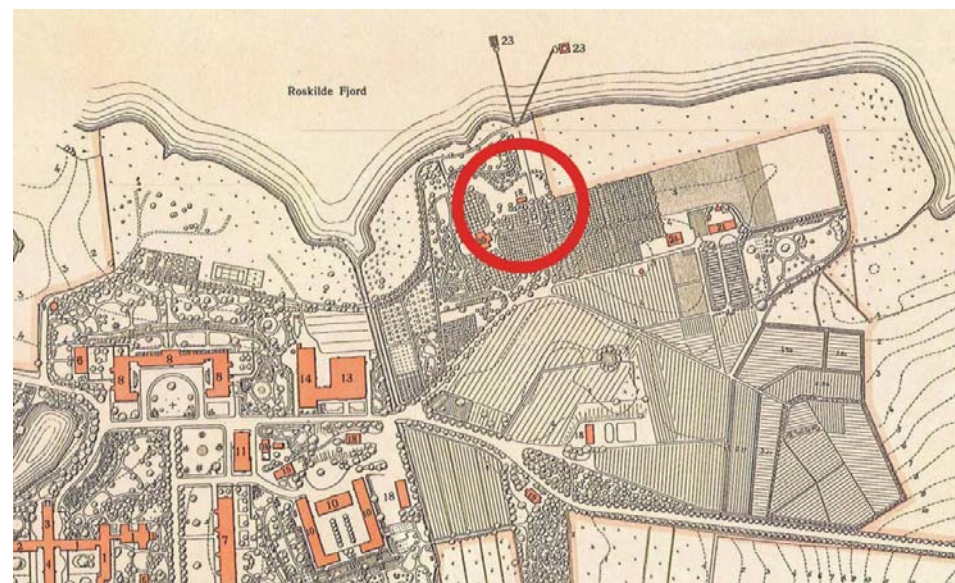
Ligkistedepot på kirkegården

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 18d.

Iflg. Erik Sigurd Hansen: "Et hus benyttet til depot for ligkister til kapellet. Bag hylderne med kister var der et særskilt rum, der benyttedes som værksted for hospitalets bådmaler. Hospitalet havde 3 store, fladbundede joller, samt en større cravelbygget redningsbåd. De tre joller havde deres faste plads ved henholdsvis bådebroen, i overlægens dam (Kurhussøen) og i turbinerenden ved Kattingeværk. Redningsjollen lå forankret ved sin egen, snehvide bøje et stykke fra bådebroen, og var sikret med jernkæde og en stor hængelås, hvis nøgle var deponeret på kontoret. Da ingen nogensinde havde set jollen i brug, blev den spøgefuldt kaldt "Trofast". I huset blev også støbt de karakteristiske betongravnsten, som blev benyttet på patienternes grave.

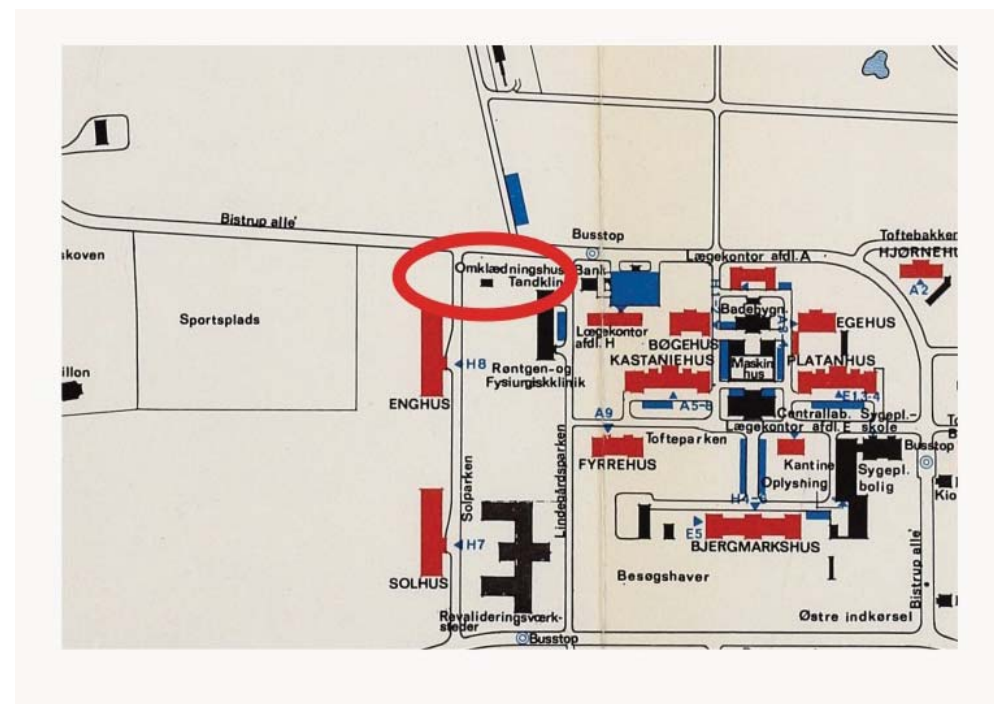
Foto fra Erik Sigurd Hansen

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Omkledningsbygning ved sportsplads, bygn. 20

Huset brændte ca 1975 og brandforsikringssummen på 75.000 kr. blev anvendt til delvis finansiering af udvidelsen af fysiurgisk klinik med en ny fløj bl.a. indeholdende et træningsbassin.

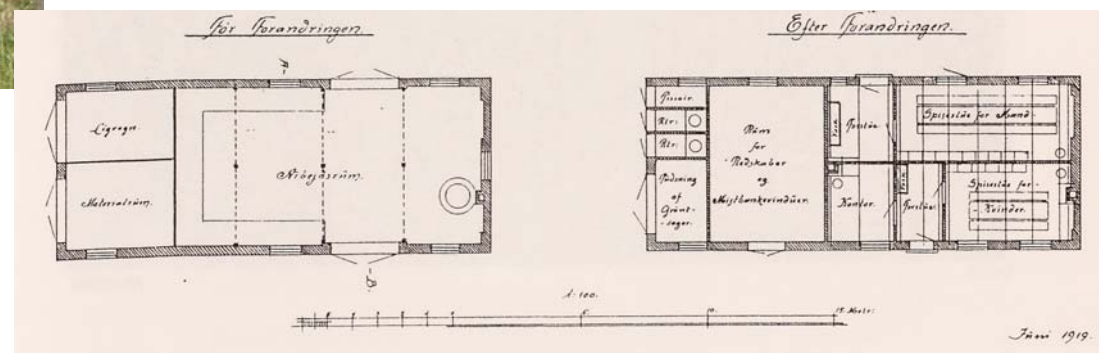

Materielbygning og folkerum "Røde hus", bygn. 13.

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 18a.

Bygning beliggende nord for Kæpskoven. Anvendt som materielbygning og folkerum for gartneriets personale. En bygning ses på dette sted på et kort fra 1884.

Gammelt renovationshus fra 1876, som i 1919 blev bygget om til det nuværende til at fungere som redskabs- og spisehus (Registrant for Sct. Hans Hospital p 54) Betegnelsen Røde Lade knyttede sig oprindeligt til en bygning på Lemmestiftelsen, og da den blev nedrevet blev gode materialer fra bygningen genanvendt ved opførelse af bygningen mellem åen og Slottets østfløj.

Pavillonen i Boserup Skov

I Boserup Skov i nærheden af Kjelds Smedie lidt nord for Boserupvej lå denne Skovpavillon, der blev opført efter Borgerrepræsentationen i sommeren 1847 besluttede at opføre et traktørsted. Den nyanlagte jernbane til Roskilde gav forhåbning om indtægter ved københavnerens udflugter til Boserup Skov. Pavillonen blev ramme om mange aktiviteter i Roskilde, bl.a. for Roskilde Fugleskydningssekskab.

Det blev dog ikke nogen god forretning for Københavns kommune, og ledelsen på Sct. Hans hospital mente at "beværrningen virkede skadelig på Disciplinen blandt Opsynspersonalet. Navnlig skulde Gangkonerne være utilbørligt hengivne til de Forlystelser, Pavillonen tilbyder". (pag. 215, "Bistrup Byens Gods 1661 - 1930" af Axel Linvald, Københavns kommunalbestyrelse 1932).

Dermed var skovpavillonen ejet af København, men den var altså ikke en del af Sct. Hans Hospital.

Pavillonen var et yndet udflugtsmål for Roskildes befolkning. Turen gik ad Sorte Sti.

Pavillonen blev nedrevet 1941.

Formentlig for at undgå at tyskerne overtog bygningen.

(Personlig meddelelse fra Kirsten Børrild, der som barn oplevede pavillonen som udflugtsmål).

Fra Fugleskydningssekskabets hjemmeside:

"På generalforsamlingen i 1862 blev det besluttet at flytte "Inventarium", blandt andet skydemålet, til Boserup Skov. Det gamle skydehus ved Børsen skulle nemlig sælges. Bestyrelsen blev også bemyndiget til at forhandle med Københavns magistrat om overtagelse af Boserup Pavillonen. Disse forhandlinger resulterede i, at selskabet overtog pavillonen afgiftsfrit i ti år. Til gengæld skulle

Kort fra jubilæumsskrift fra 1866

ROSKILDE.

PAVILLONEN I BOSERUP SKOV. Den

selskabet sætte både pavillon og staldbygninger i ordentlig og brugbar stand, vedligeholde begge dele, samt betale skatter og afgifter. Samtidig fik selskabet ret til at gøre pavillonen og hvad dertil hørte så indbringende som muligt. Istand-sættelserne ville koste 1.800 rigsdaler, og det blev klaret ved at optage et lån i Roskilde Sparekasse. Lånet hæftede alle skydebrødrene solidarisk for. Desuden blev der tegnet 51 aktier á 25 rigsdalere blandt brødrene.

Den første fugleskydning i skoven blev afholdt i 1862. Foruden fugleskydning blev der om sommeren afholdt skiveskydninger på stedet. I år 1900 kom der virkelige vanskeligheder for selskabet. Københavns magistrat lod, gennem skovrider Agger, selskabet forstå, at der ikke måtte holdes fugle- eller skiveskydning ved pavillonen i Boserup. Og selv om man ansøgte om tilladelse til at afvikle årets fugleskydning for sidste gang på det sted, hvor man havde skudt siden 1862, var der ikke noget at gøre. Selskabet måtte flytte, og det blev ned til stranden, hvor fugleskydningen i år 1900 fandt sted. Bepisningen blev dog stadigvæk afholdt i tilknytning til Boserup-pavillonen. Det sidste skud blev afgivet i 1909.

Ved selskabets 100 års jubilæum i 1887, blev skydebrødrene fotografet foran pavillonen. Et af billederne lagde motiv til en jubilæumsskive, der blev lavet i anledning af dagen.

Boserup Pavillonen er afbilledet på H.G.W. Hammers skive fra 1878 og igen på Svend Lipperts skive fra 1941.

Svend Lippert var den sidste restauratør.

På Svend Lipperts skive står:

Ej Tyskere jeg Husly vil byde

Derfor af Skoven jeg ønsked den ryddet

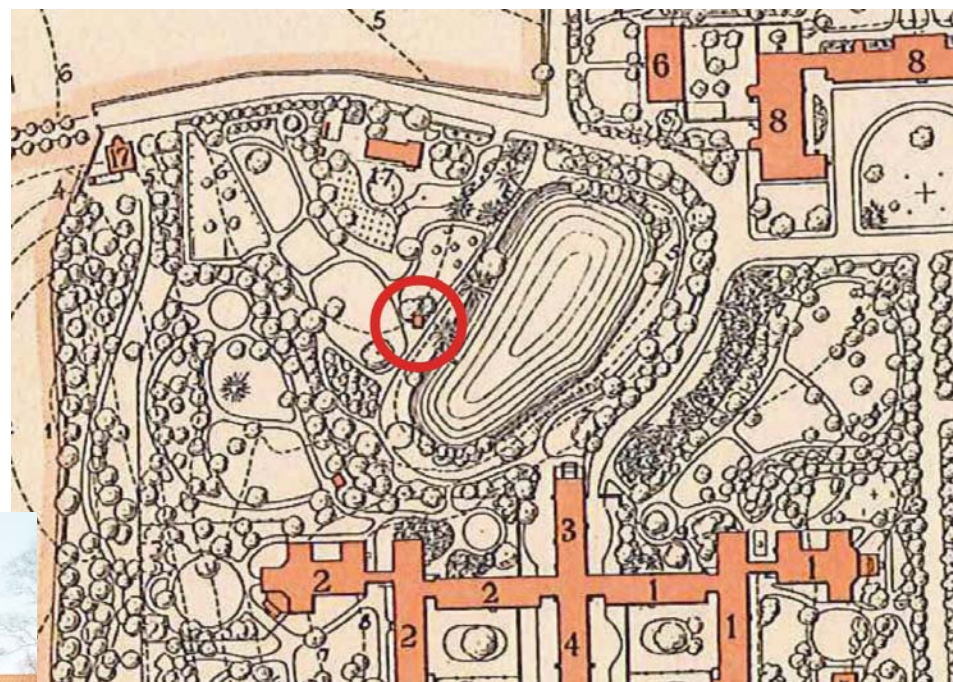
Skiven er vidne om det lille oprør mod den tyske besættelsesmagt, der var i Danmark fra 1940 til 1945. Skiven blev dog først malet i 1945 og offentliggjort efter befrielsen. I den forbindelse fortalte restauratør Svend Lippert, at pavillionen var fjernet fire år tidligere, fordi tyskerne ville overtage den.

Det er nævnt, at pavillionen skulle være nedbrændt, men det er vist et faktum, at pavillionen blev nedrevet i mere eller mindre god orden i 1941. ”

Pavillon ved Kurhussøen, bygn. 35

Oprindeligt lysthus i "Overlægens have" fra Kurhusets opførelse i 1860. Blev nedrevet 2005 da bygningen ofte blev vandaliseret og iøvrigt benyttet til lyssky formål.

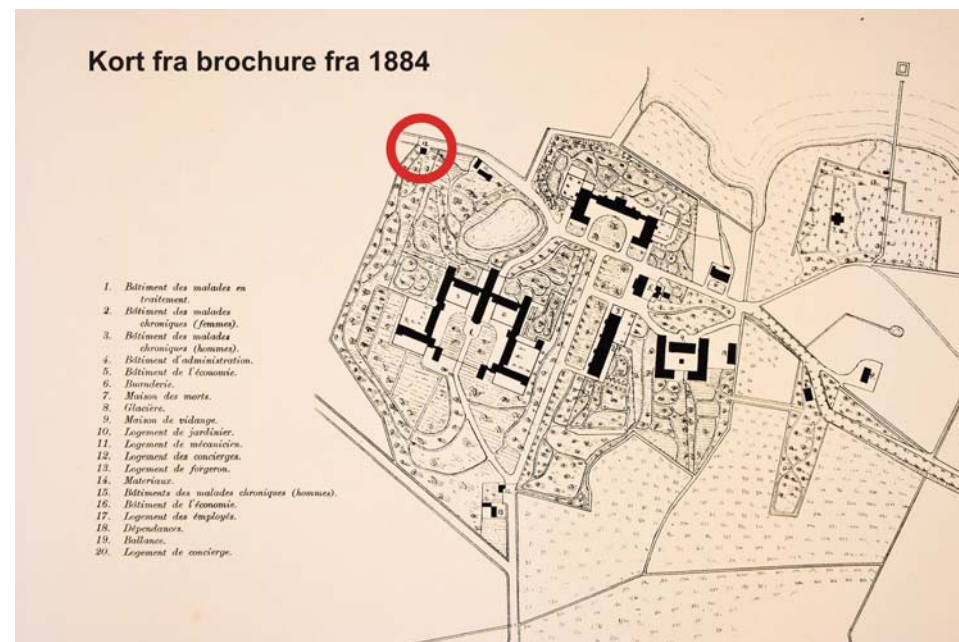
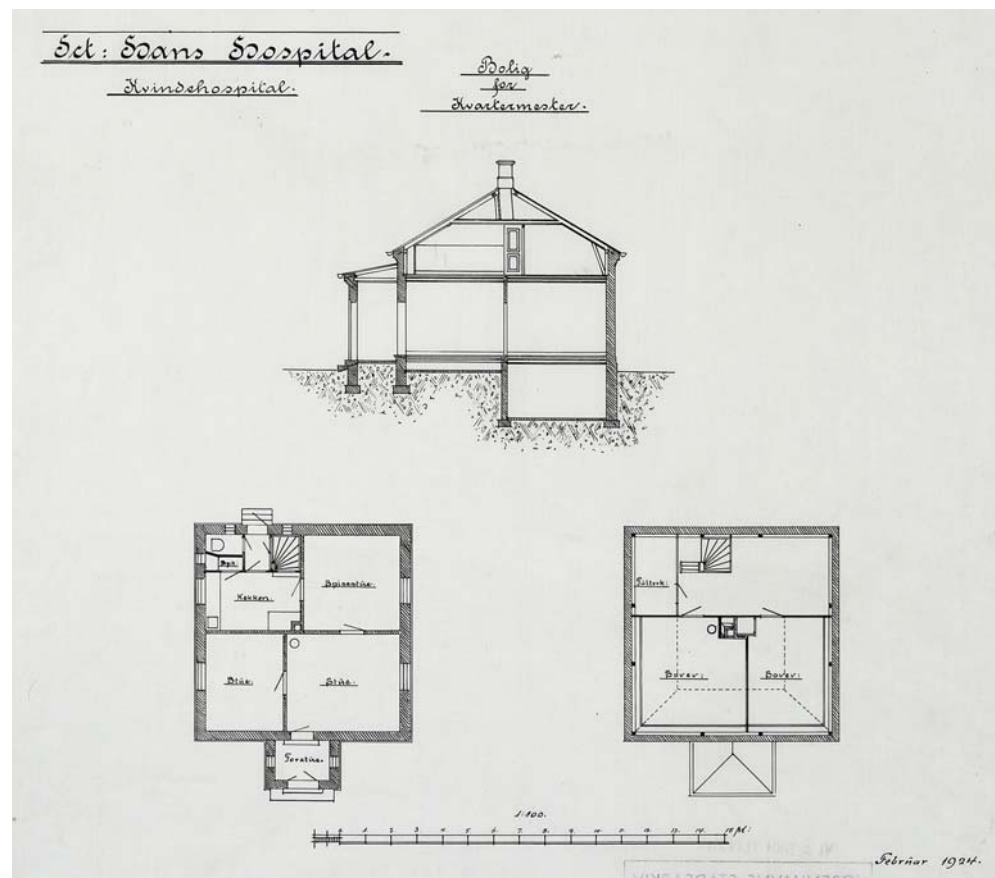
Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Portnerbolig ved vestre indkørsel

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 17a. Stadsarkitektnummer 2008-84.

Portnerboligen ses første gang på et kort fra 1866, hvor den er skitseret på samme måde som det øvrige nybyggeri (Fjordhus, Østerhus m.m.), Bygningen blev opført i 1882 og svarede helt til portnerboligen - den senere kioskbbygning - på Bjergmarken. Og fra det tidspunkt blev indkørslen fra vest reguleret af en portner. (Årsberetning)
Huset lå ca hvor indkørslen til centralkøkkenet nu ligger, og det blev revet ned i forbindelse med opførelsen af det nye centralkøkken.

Portnerhus ved Slottet

1866 Kort over hospitalet med Portnerhuset og porten indtegnet.
Huset ses også på kort fra 1877 (Drewsens projekt til Plejestiftelse på Bjergmarken).
Huset blev nedrevet i forbindelse med udvidelsen på Bjergmarken i 1882 (Årsberetning).

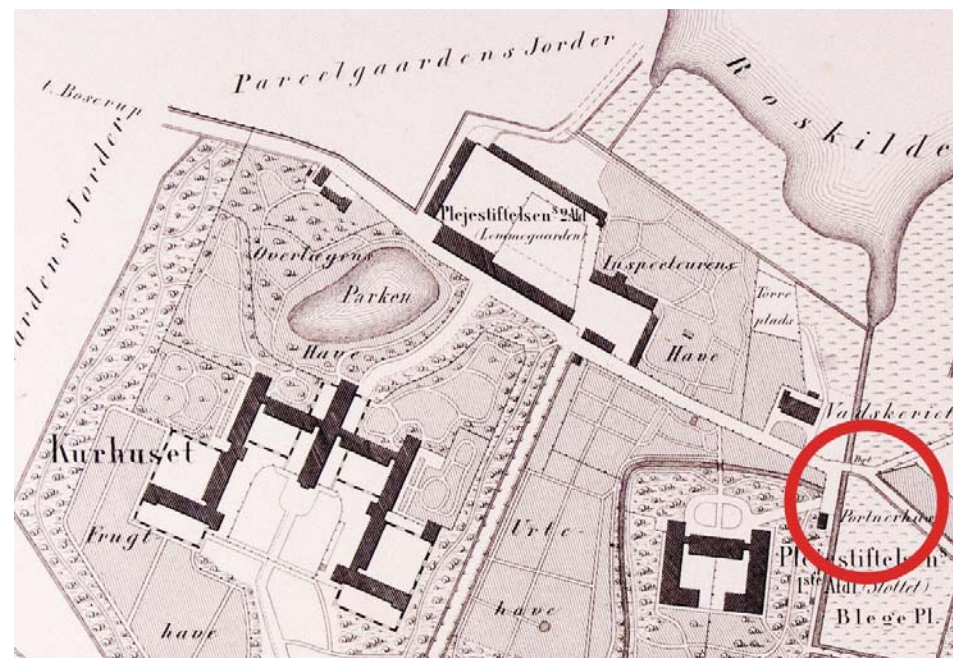

Illustration fra jubilæumsskrift fra 1866.

Sct. Jørgensbjerg Gård

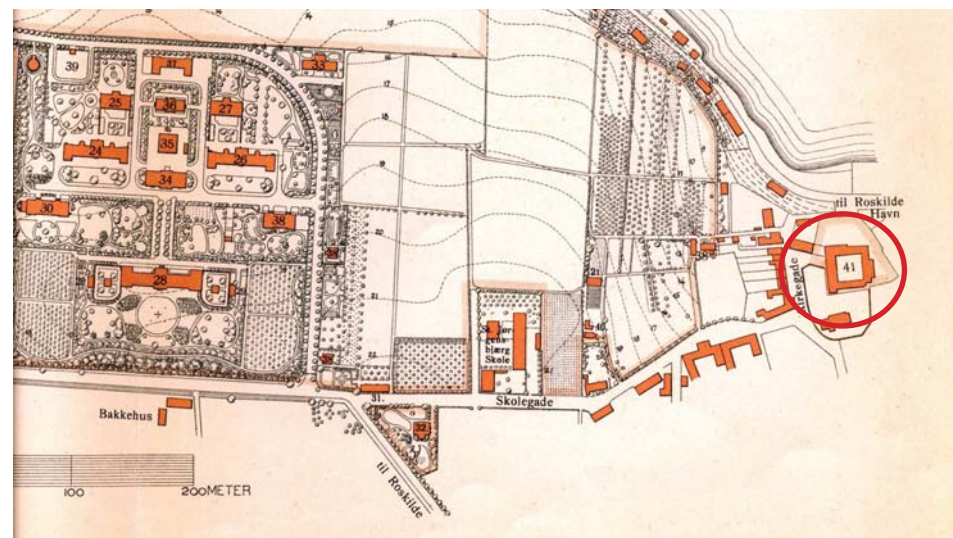
Gården lå umiddelbart nord for Sct. Jørgensbjerg Kirke, og den blev udflyttet til Vesterdal i 1934.

Lotte Fang skriver i en Sognebog fra 1988:

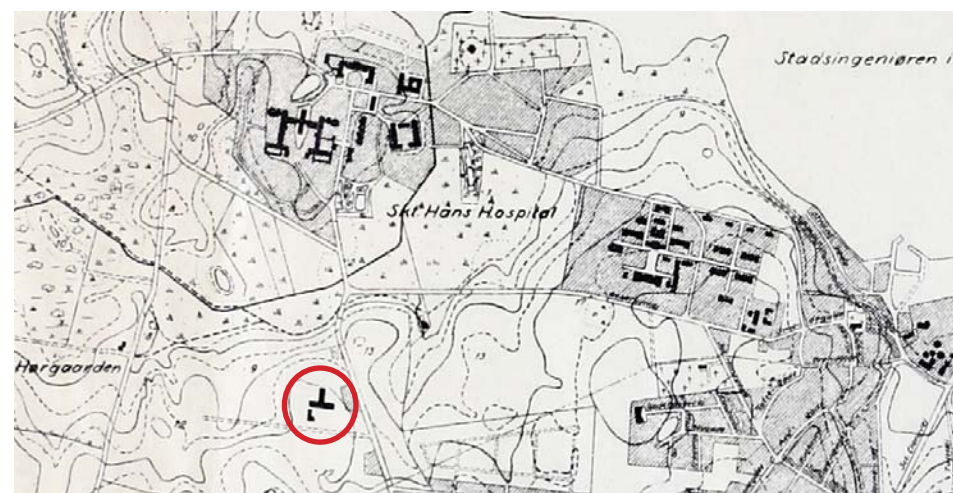
"Lige over Strandbakken kronede Sct. Jørgensbjerggård skrænten. Det var byens anseeligste gård, og da den også havde det største jordtilliggende, var den derved byens største gård. Da den blev revet ned, var den stærkt forfalden, selvom bygningerne ikke var ret gamle, de var næsten alle bygget af kunstgartner Wendt, som solgte den til gartner Schmidt, der igen solgte den til Københavns kommune.

Sct. Jørgensbjerggård blev nedrevet i begyndelsen af 1930-erne. Da grunden blev ryddet, stødte man på de spedalskes kirkegård. Desværre blev skeletterne ikke undersøgt videnskabeligt, som f.eks. i Næstved og Svendborg. Fundet bekræftede dog antagelsen, at de spedalskes hospital havde ligget nord for kirken.

Københavns kommune var fortsat ejer af stedet, som ligger meget smukt med en herlig udsigt ud over inderfjorden og op mod Domkirken. Man måtte se i øjnene, at nu hvor pladsen var ryddet, ville den blive nogle meget eftertragtede villagrunde. For at forhindre dette, købte Arthur Fang området af Københavns kommune for en rimelig pris, og efter forudgående aftale gik Sct. Jørgensbjerg kommune ind i handelen. Stedet for det gamle spedalskehospital blev til et anlæg, og derved bevarede det dejlige udsyn over fjorden for eftertiden".

Kort fra hospitalets jubilæumsskrift 1916.

Den udflyttede Sct. Jørgensbjerg Gård i Vesterdal
(kort fra 1945. Stadsarkivet i København)

Vejen, der snoer sig op ad skrænten, er Strandbakken -
Foran kirketårnet ses Sct. Jørgensbjerggaard. Tekst og
billede fra Arthur Fang Sct. Jørgensbjerg, Erh, Flensborgs Forlag
1937. Antagelig et Hude fot.

Billede fra hjemmeside med Flensborgs postkort fra Roskilde

Skur til rensning af spande

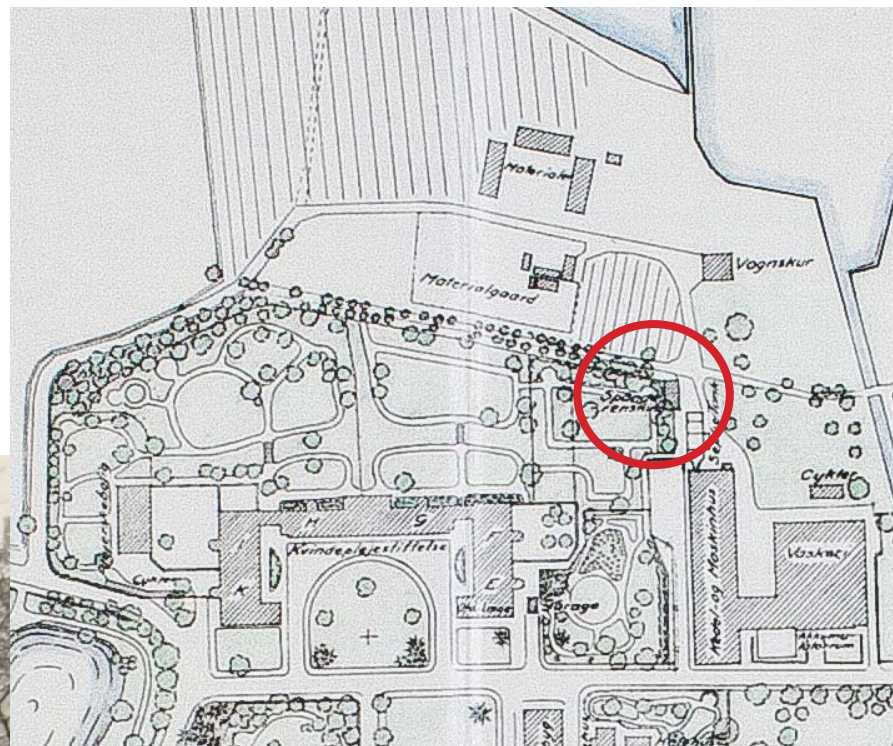
- og til kogning af madaffald.

Det kogte madaffald blev afhentet af Parcelgården, der brugte det som svineføder.

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 5.

Opført 1930.

Brændt ca 1960.

Kort: udsnit af 1936 beliggenhedsplan Kvindehospitalet

Foto i Centralkøkkenet

Stenstætterhuset, bygn. 31.

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 31. Stadsarkitektnummer 2008-36.

1888: Husmandshuset "Stensætterhus" med 3 tønder land overtaget den 1. maj efter det blev fæsteledigt ved den tidligere lejers død. Huset hørte i forvejen til hospitalet, og de 3 tønder land var et velkomment supplement til hospitalets forsyning med "havesager". Det var også en god mulighed for at skabe beskæftigelser for flere patienter.

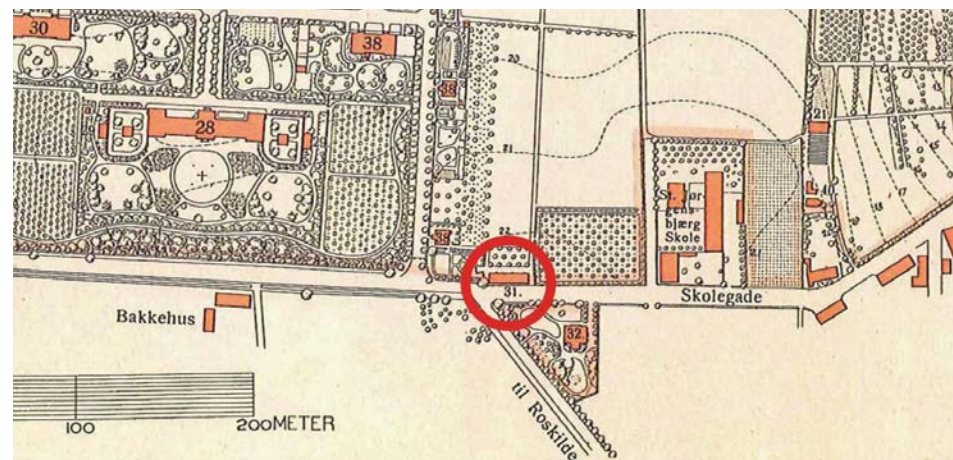
Det var samtidigt et forsøg med at indrette et helt almindeligt husmandshus til nogle rolige mænd, som der skulle nyde "den komplette frihed", og "leve ligeså frit som enhver arbejdsmand på landet." Professor Steenberg havde set et tilsvarende hus i sindssygeanstalten "Alt-Scherbitz" ved Halle, "hvor 4 sindssyge levede så lykkelige og tilfredse på grund af deres personlige frihed - et af livets største goder".

Husmandens beboelseslejlighed blev pudset op og kostalden og laden blev omdannet til soveværelse. På den måde blev der plads til en lille lejlighed for en undergartner. Samtidigt blev der 10 sengepladser; 9 til patienter og 1 til et opsyn. (Årsberetning).

Jubilæumsskrift fra 1916: Mandsplejestiftelsen afdeling T. "Et lavt enetages bondehus, hvor 11 arbejdende mandlige patienter lever under meget frie forhold under tilsyn af en derboende plejer". Patienterne var tilknyttet en afdeling i Bjergmarkshus.

1923: Installation af et WC (årsberetning).

Huset ophørte med at være personalefri afdeling for 10 patienter i september 1974.

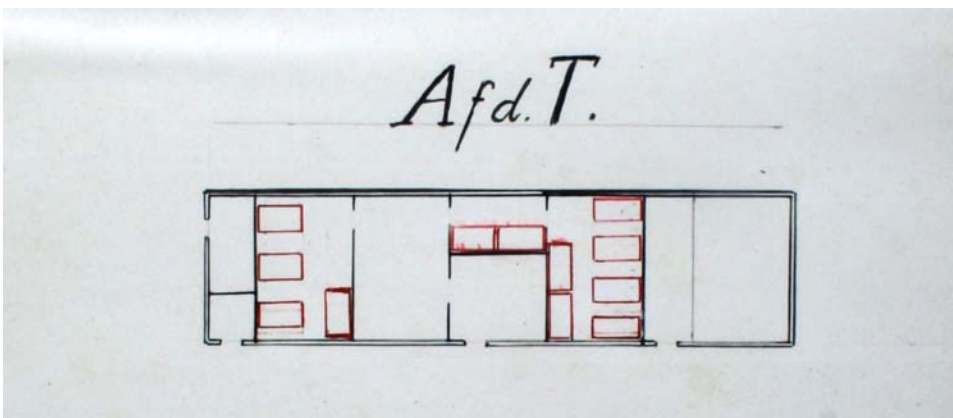

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Stavemåden er formentlig en forvanskning af det oprindelige navn "Stensætterhuset".

Huset blev alvorligt skadet ved en brand natten til den 18. april 1975, og det blev revet ned.

For brandforsikringssummen på 250.000 kr. blev der fremsat forslag om indretning og modernisering af Hjørnehus til personalefri afdeling.

Stenstætterhus. Sengepladser 1940 ca.

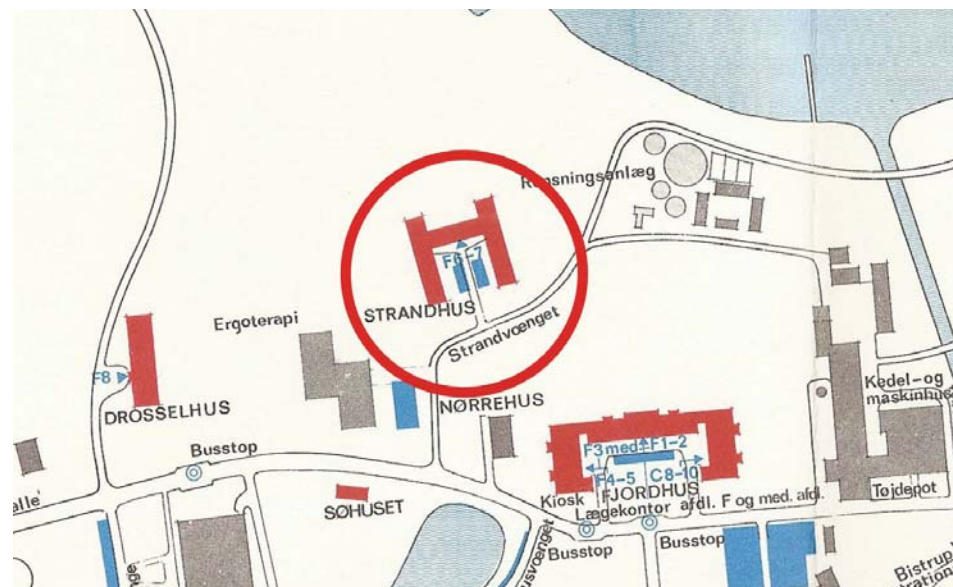

Stenstætterhus efter branden i 1975.

Strandhus barak, bygn. 62

Stadsarkitektnummer 2008-114.

De 8 sammenbyggede mindre barakker blev kaldt Strandhus (Strandhus var også navnet på et hus beliggende nord for Stensætterhus)..
Træbarakken Strandhus blev opført som en midlertidig løsning på pladsproblemerne på hospitalet efter 2. verdenskrig. Der var 24 sengepladser i hver side. Barakkerne Havehus på Østhospitalet, Strandhus på Vesthospitalet og Skovhus på Boserup var bygninger fra den tidligere Kløvermarkslejr. De var sygeafdelinger bl.a. for tuberkulose i lejren, der bestod af omkring 1000 barakker.
1947: Opførelse af nogle sygebarakker ved Sct. Hans Hospital (Brf.47-48 pag 1289).
1948: Bevilling af 260.155 kr. til driften af nogle sygebarakker. (Brf.48-49 pag 417)
1949: Strandhus taget i brug 4. januar.
1966: Afsnit F9 og F10
1980: Afsnit F6 og F7
I forbindelse med asbestsanering af barakken forud for nedrivning omkring 1986 brændte den.

Strandhus (foto i hospitalets museum).

Strandhus ca 1948 (foto i hospitalets museum).

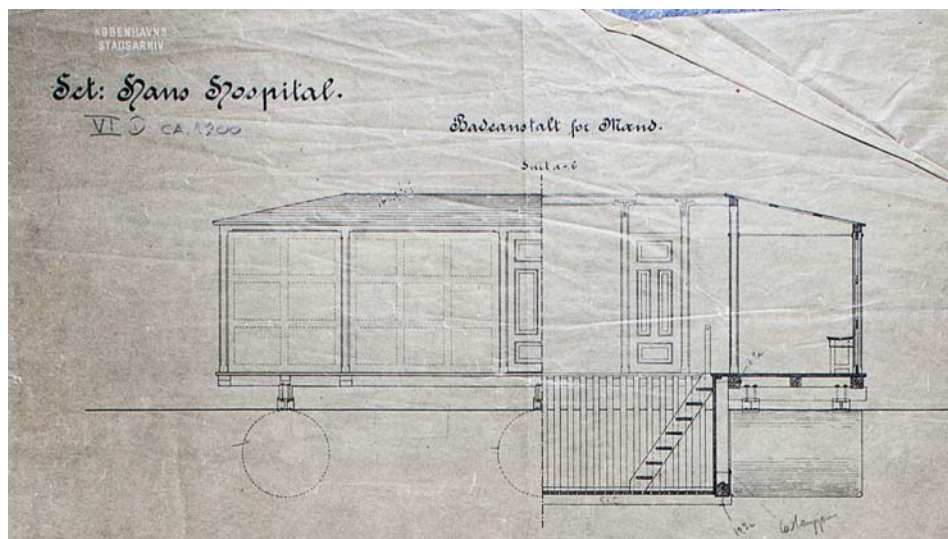
Søbadeanstalt

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 23.

Siden sidst i 1850-erne var der en søbadeanstalt, der blev benyttet til mænd og kvinder (årsberetning 1894).

1894: Etablering af en søbadeanstalt for mænd som led i planerne for udvidelsen på Bjærgmarken.

Iflg. Erik Sigurd Hansen: "I begyndelsen af 1930-erne havde en nylig ansat afdelingslæge, Max Schmidt, fået bolig i den hvide villa på Parcelgaardsvvej. Han havde med baggrund i "Klarebassinets" nærhed (udløbet af kloaken på vesthospitalet) fået tvivl om Søbadeanstaltens vandkvalitet, og indsamlede derfor ved hjælp af bådebroens hospitalsjolle et antal vandprøver til nærmere undersøgelse. Analyseresultatet var af en sådan art, at det blev besluttet straks at nedlægge Søbadeanstalten, der aldrig genopstod. Tilbage blev kun en bådebro, hvor hospitalets bådejere kunne have deres pramme og joller fortøjet, og det ene af badehusene blev opstillet på bådepladsen og omdannet til opbevaringsskur for bådegrej".

Søbadeanstalt for mænd ca 1894 (Stadsarkivet)

Søbadeanstalter. Jubilæumsskrift 1916.

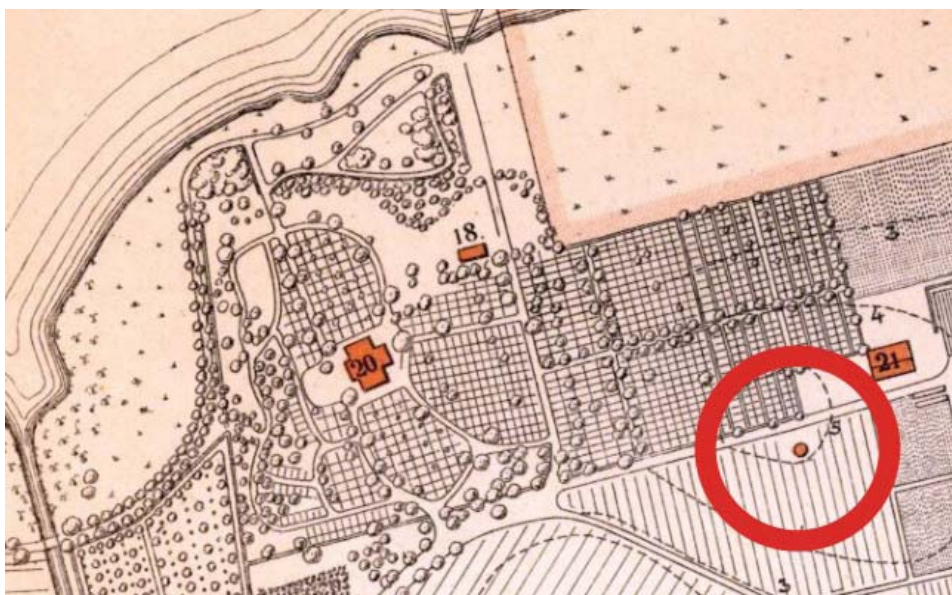
Vandtårn.

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 41.

1908, 22. juni: Bevilling til opførelse af et anlæg til rensning og udledning af kloakvand i hospitalets køkkenhaver. Arkitekt Henry Meyer.

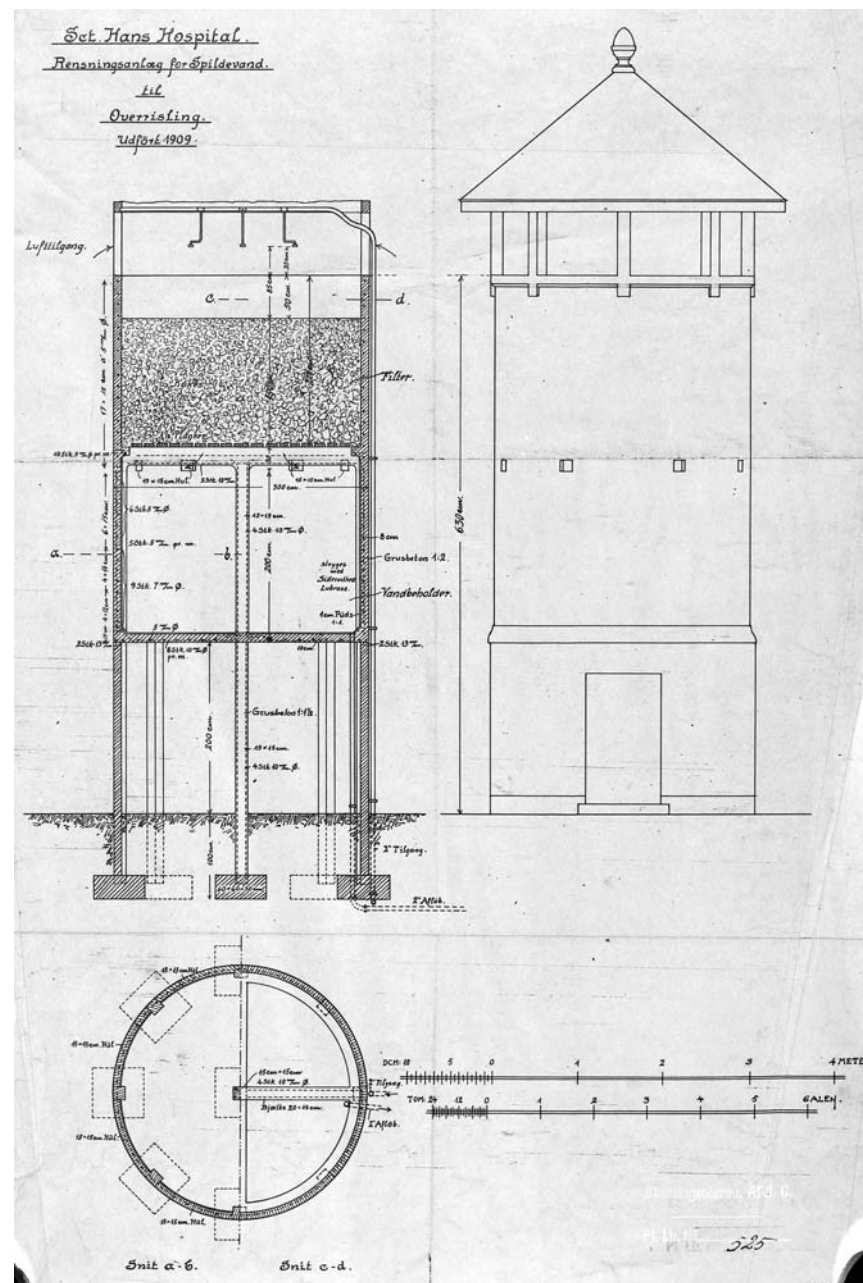
1909: Opført.

1971: Vandtårn nedrevet.

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Tegning til kloakvandtårn fra 1909 (Stadsarkivet)

Vestre Køkken

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 11. Stadsarkitektnummer 2008-65. Det bagvedliggende kølehus og pumperum havde Stadsarkitektnummer 2008-66 og bygningsnummer 18h.

I 1860 var udgifterne til kost omtrent halvdelen af de samlede udgifter til hospitalets drift, og ca 4 gange så høje som udgifterne til lønninger. I 1910 var forplejningsudgifterne knapt dobbelt så store som lønningerne. (Årsberetninger) Maden var vigtig !

I anledning af hospitalets 50 års jubilæum i Roskilde besluttede Københavns kommunalbestyrelse, at alle de gamle bygninger efterhånden skulle rømmes for patienter, og at nye bygninger skulle opføres (b. f. 1866-67, s.197; 1867-68, s.215f.; 1868-69, s. 40f.; 1869-70, s. 91f.). De mest betydende ny- og ombygninger blev foretaget i 1869-71, da plejestiftelsen blev delt i en mands- og en kvindeafdeling, og der blev indrettet et centralkøkken og et gasværk.

1871: Vestre Køkkenet opføres samtidigt med Fjordhus og Østerhus. Arkitekt Nebelong. (Kurhuskøkkenet bliver ved med at lave mad til Kurhusets patienter). Taget i brug d. 1. april 1871.

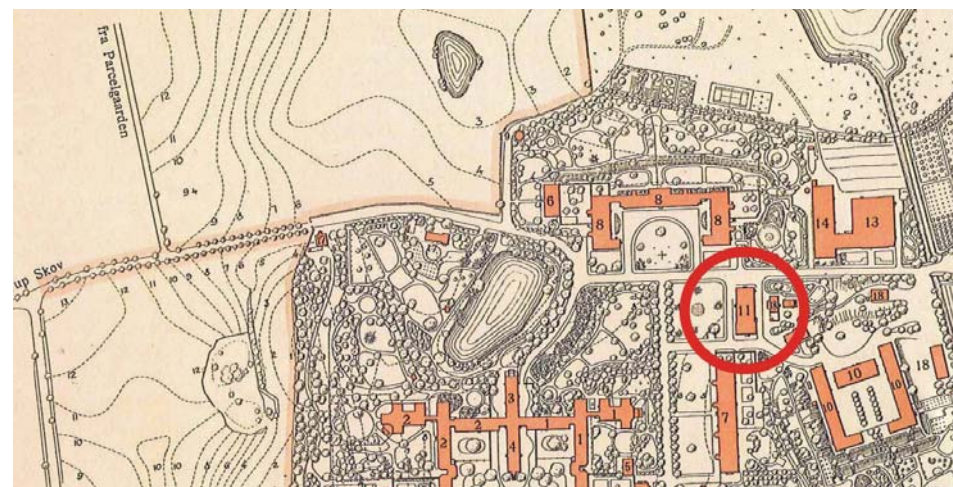
1873: Maskin- og kedelhus (bygning nr. 12) ombygget til kølehus. Arkitekt O. Petersen

1874: Der bygges et nyt maskinhus øst for køkkenet. Samtidigt opføres et brændeskur for bageriet samt et opvaskerum.

1900: Køkkenet udvides og moderniseres så det kunne levere maden til hele kvindeplejestiftelsen (Fjordhus og Østerhus) og til Kurhuset. Arkitekt Henry Meyer. Kurhusets køkken nedlægges som produktionskøkken.

1908: Maskin- og kedelhus (bygning nr. 12) ombygges til ishus.

1966: Vestre Køkken (og Østre Køkken) erstattes af det nyopførte Centralkøkken, og Vestre Køkken rives ned. Der blev etableret en parkeringsplads på pladsen hvor bygningen stod.

Kort fra 1916

Postkort fra 1934

Værkstedbygning v. Vesterhus

Tidligere bygningsnummerering: Bygn. 17b. Stadsarkitektnummer 2008-85.

Umiddelbart nord for Vesterhus lå en bygning, der oprindeligt var værkstedbygning, der blev opført i forbindelse med Kurhuset som værksted for patienterne i østfløjen.

Den blev omdannet til bolig for overopsynsmand Kannevorff i 1874, og da han giftede sig, måtte bygningen ændres til at opfylde kravene til en bolig for et ægtepar (årsberetning).

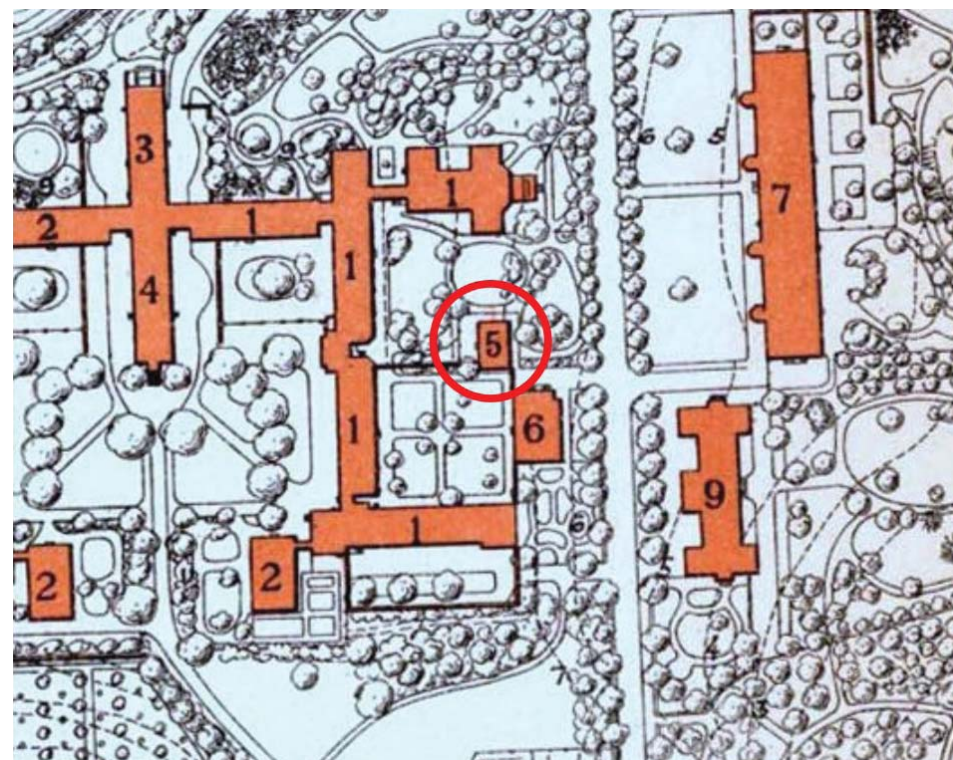
1916: Bolig for 2. maskinmester.

1922: Bolig for reservelæge. (tegning)

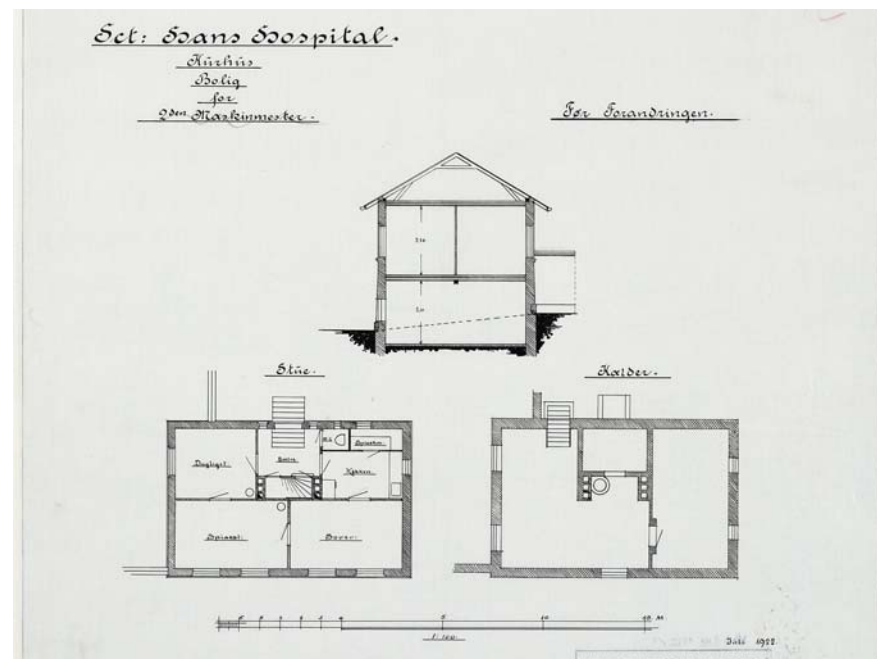
1942: Bolig for reservelægen ved Kvindehospital.

1960: Nedrevet.

Huset blev kaldt "Sildekassen". (tegning)

Kort fra jubilæumsskrift fra 1916.

Tegning fra 1922 (Københavns Stadsarkiv)

Ud for begge Kurhusets 3dje Afdelinger ligger en toetages *Bygning for Sygeplejerskorpset* (6) med 3 Eneværelser for Sygeplejersker, 24 Dobbeltværelser for Plejere resp. Plejersker. Den lille Bygning (5) Nord for Mandssidens Sygepersonalebygning var oprindeligt bestemt til *Værkstedbygning* for Kurhuset, men maa, paa Grund af Hospitalets saa knebne Bolig forhold for Funktionærer, indtil videre benyttes til Bolig for 2. Maskinmester.

Fra jubilæumsskrift 1916

Østre Port

Ved indkørslen til hospitalet fra Boserupvej/Sct. Hansgade.
Porten blev fjernet omkring 1960.

Tegning til port og portnerbolig fra 1882 (ca).
Det er den nuværende kiosk. Ved udvidelsen af østhospitalet i 1894 blev bygningen kopieret og placeret helt ude ved Boserupvej og porten blev flyttet.
(Tegning i Stadsarkivet).

Østre Port ca 1960.
(Foto i hospitalets museum)

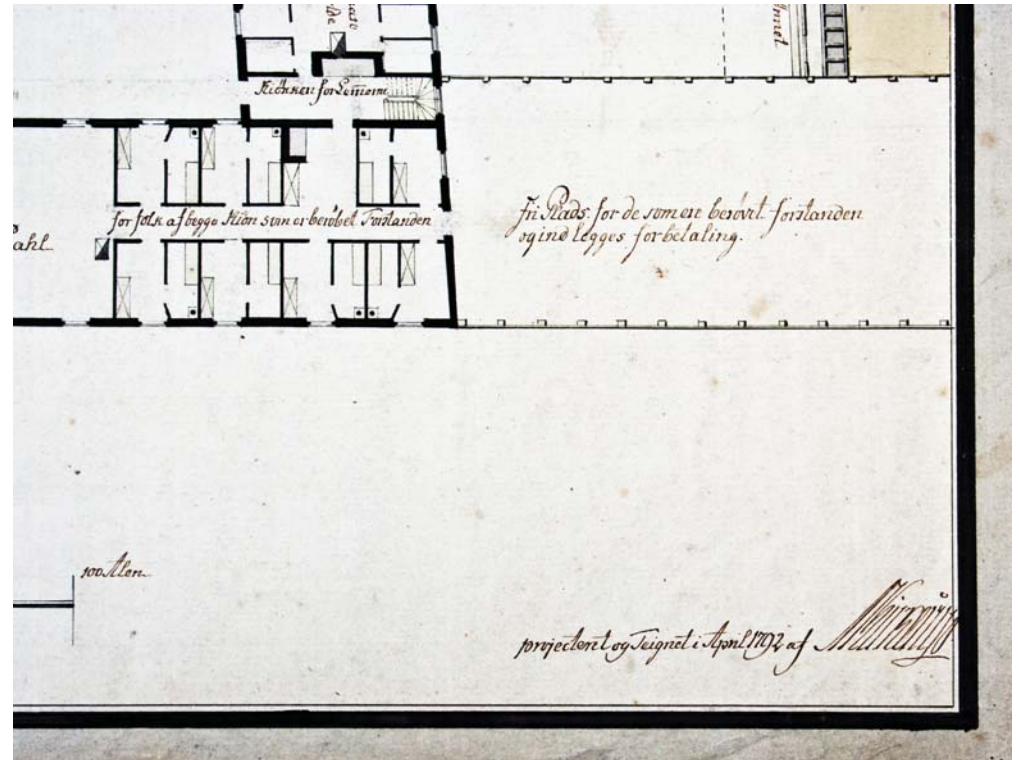
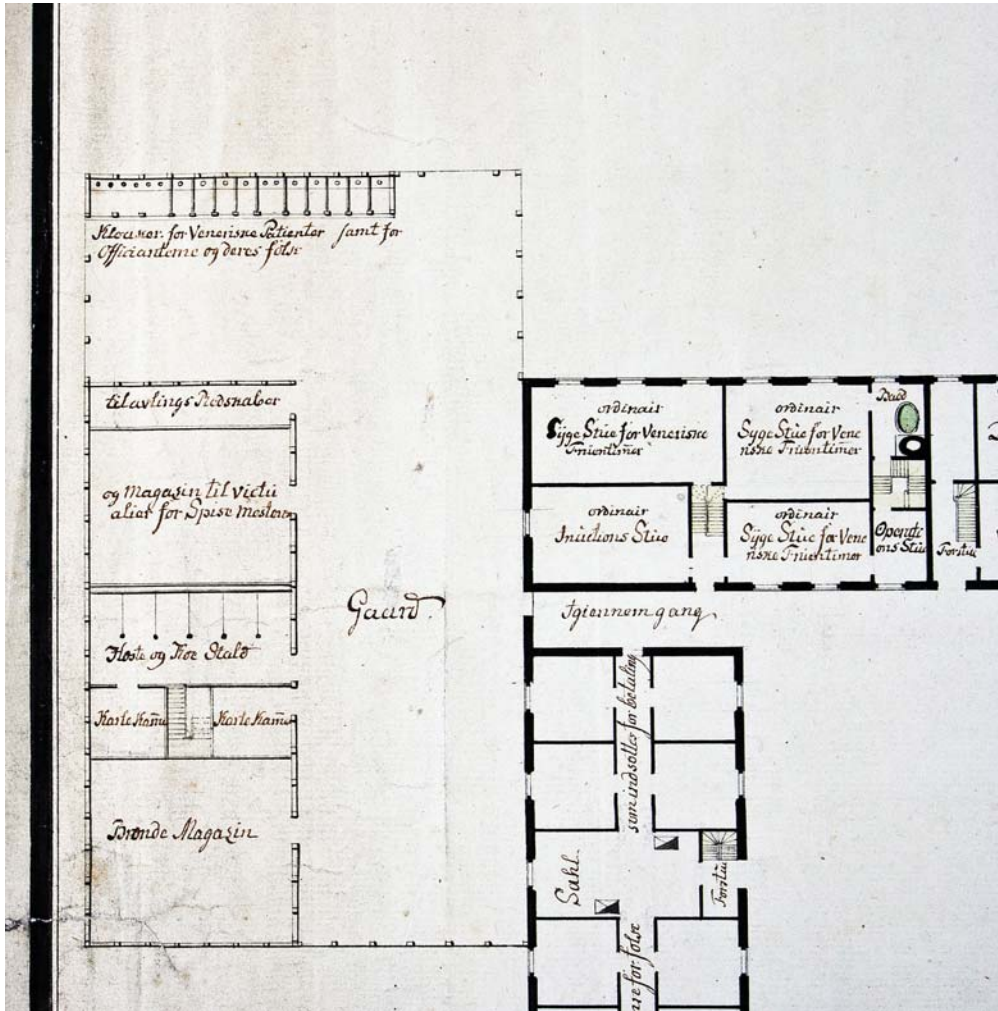
Byggeplaner der ikke blev realiserede

Mangler:

1750 S.C.Geddes projekt til ombygning af Krigshospitalet. Kort- og tegningssamlingen. Mangler

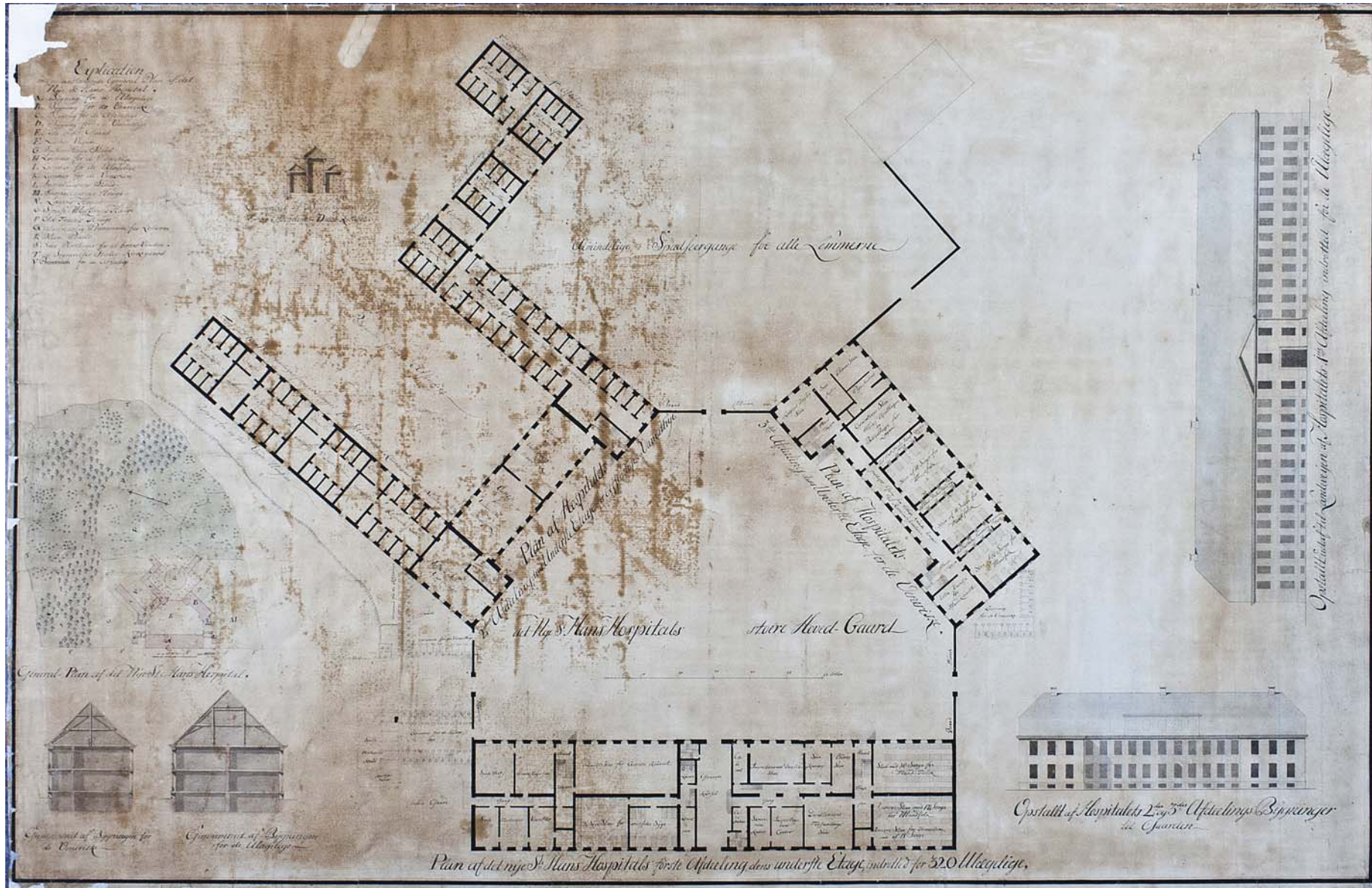
1802 Philip Lange, Udkast til et Sankt Hans Hospital sydvest for Ladegården. Nationalmuseet.

1804 Jens Bang, Læge og arkitekt.Hospital for gale og afsindige.Tegning i Samlingen af Arkitektursamlinger, Kunstakademiets Bibliotek indtegnet i Udsnit af kort af G.N.Angelo 1806. Det kgl. Biblioteks Kortsamling.

1799 C.F.Harsdorff.

Efterladt ved død.

Explication

over nedenstående General Plan af det
Nye St. Hans Hospital,

- A. Bygning for de Ulagelige.
- B. Bygning for de Venerisse.
- C. Bygning for de Afvindige.
- D. Bygning for de Vanvittige.
- E. den store Gaard
- F. Lande Vigen
- G. Spisemesterens Stald
- H. Locumer for de Vanvittige
- I. Locumer for de Ulagelige
- K. Locumer for de Venerisse.
- L. Inspectuorens Stald.
- M. Inspectuorens Hauge
- N. Lægens Hauge
- O. Spise-Mesterens Hauge
- P. Old Frueens Hauge
- Q. Almindelig Promenade for Lemme
- R. Bløge Plads
- S. sex Planteder for at bryde Vinden.
- T. og Begravelser Steder Kirkegaard
- V Promenade for de Afvindige.

Bygning for de Afvindige og Døds Kiste

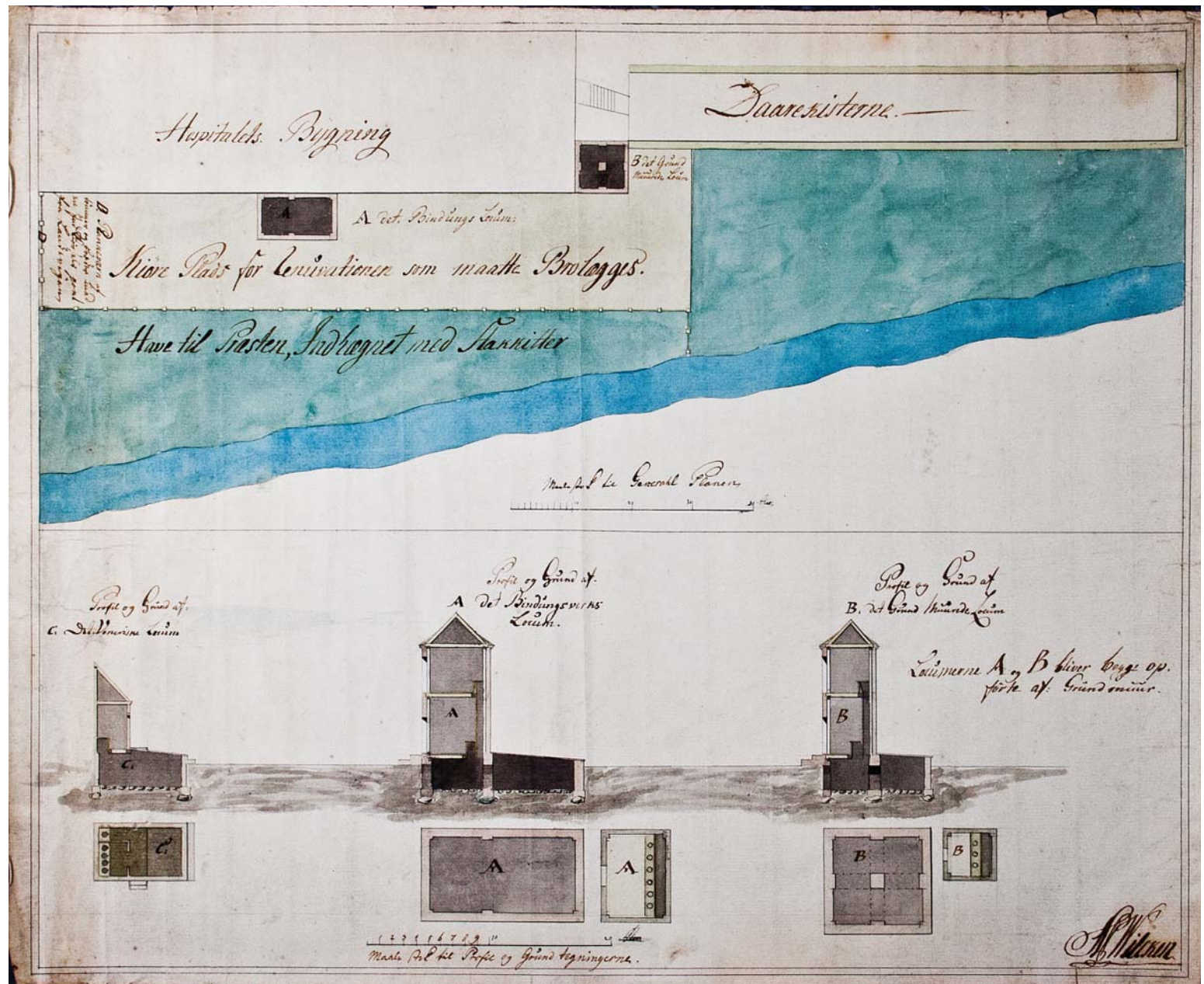

1800 ca Lokummer

Sankt Hans Hospital Plan og profiler og grundtegninger til: Venerisk lokum, Bindingsværks lokum, Grundmuret lokum.

udført af: A.C. Wilcken

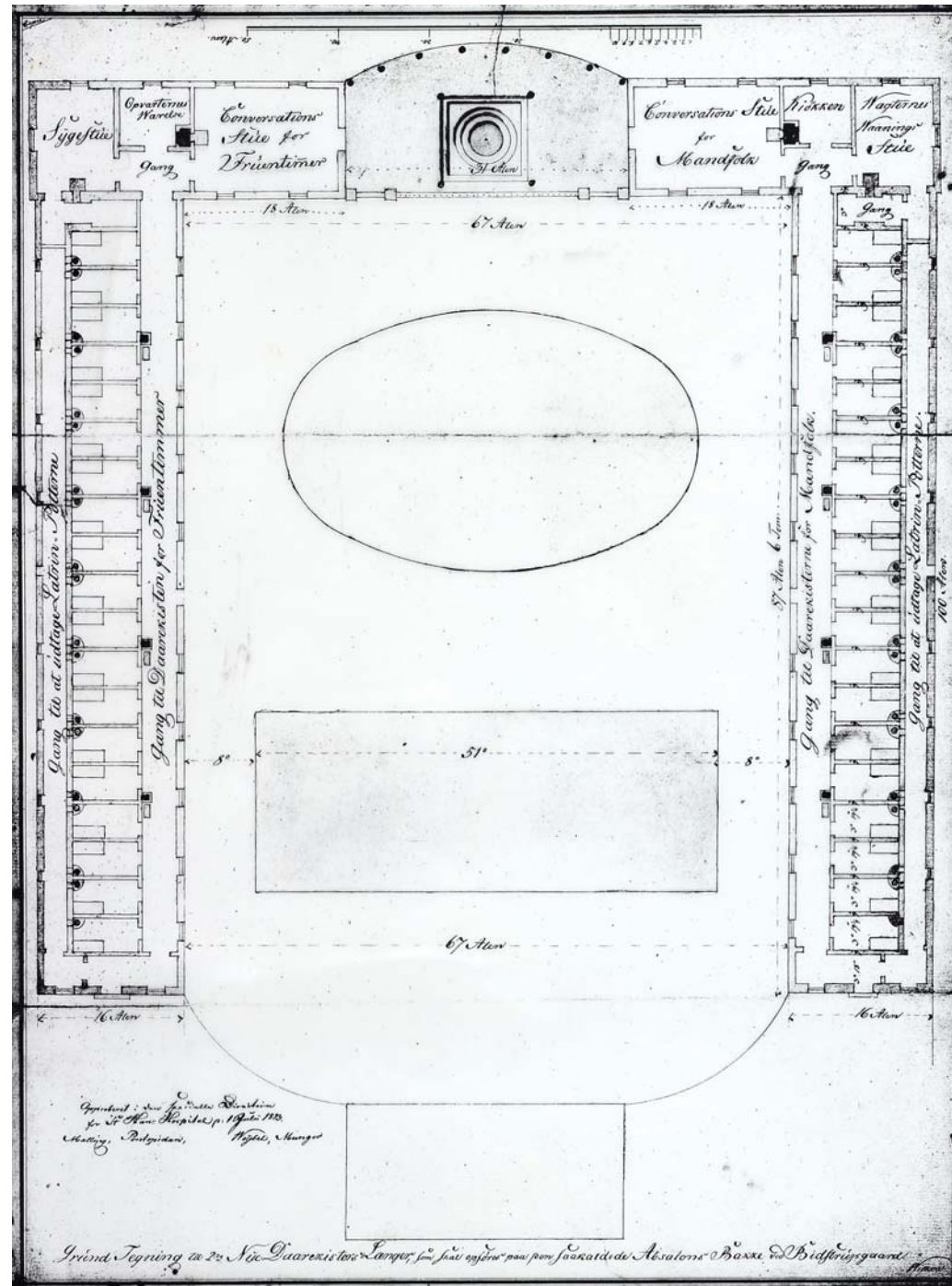
udførelse: Illumineret pennetegning

1813 A.C. Wilcken.

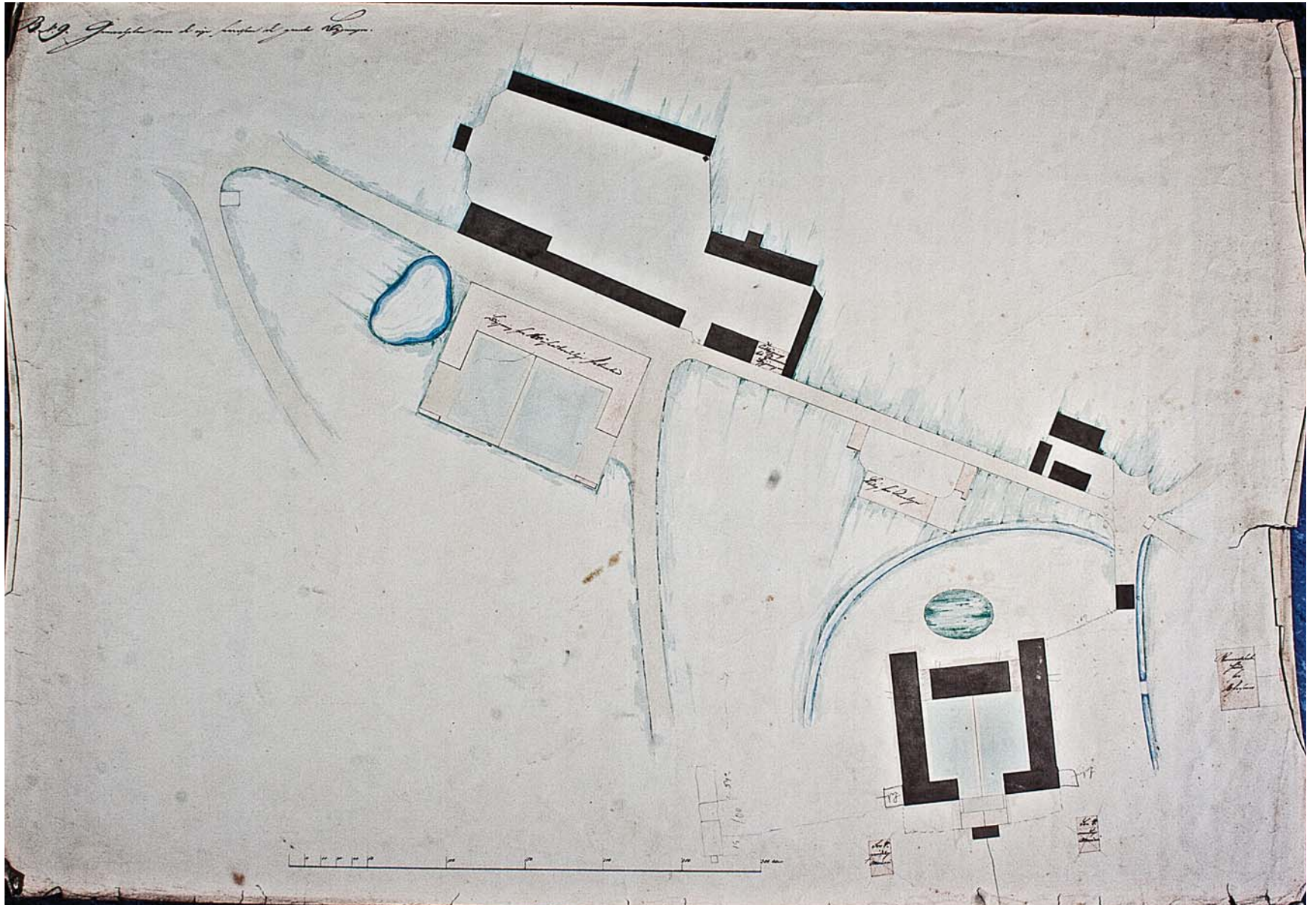
Tegning til opførelse af 2 nye dårekisters længer som skal opføres på den såkaldede Absalons bakke ved Bidstrupgaard. Godkendt af direktionen for Sct. Hans hospital den 1. juli 1813.

Fløjen mod øst (til venstre på tegningen) stod færdig i 1816. Den anden fløj blev først færdig i 1826, og under opførelsen blev det fravalgt at have en "Latringang".

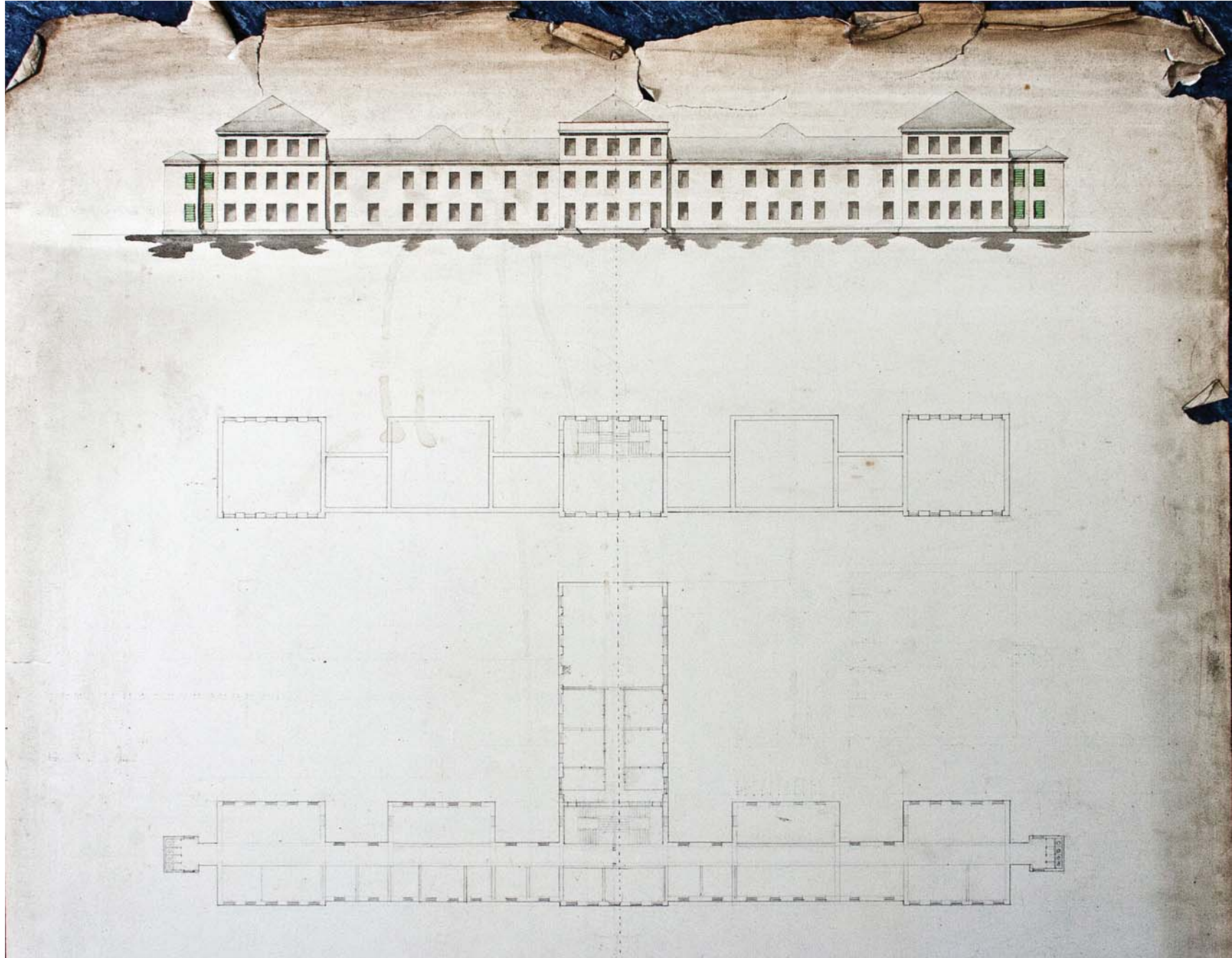

1837 J.H.Koch. En bygning for 160 uheldredelige patienter (projekt).

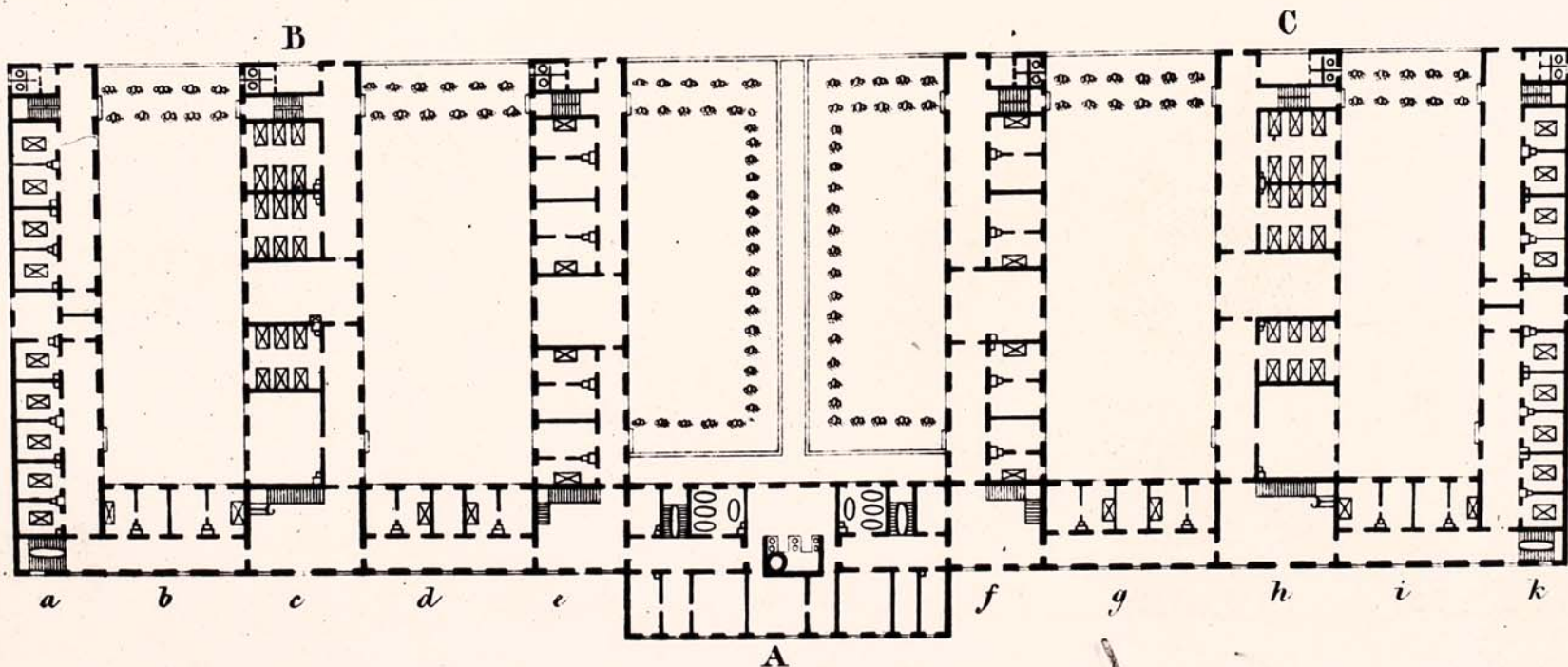
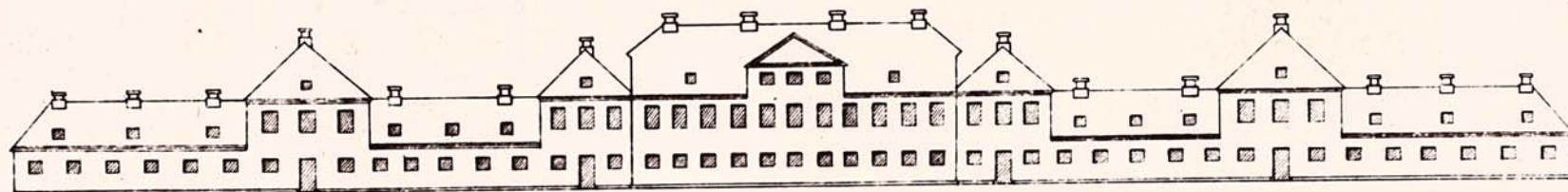
Mrk.nr. 2. Jfr. Kommisionsbetænkning af 29.1.1840 i St. Hans Hospitals arkiv no.34.

1840 ?

Tab. III.

1853 Forslag til opførelse af et nyt kurhus på Bistrupgård.

Mrk. Ol. Nr. 1. Grundplan og opstalt af hele hospitalet.

Beskrivelse: Sankt Hans Hospital: Forslag til opførelse af et nyt kurhus på Bistrupgård. Mrk. Ol. Nr. 1. Grundplan og opstalt af hele hospitalet.

målestok: 1:200 størrelse (motiv): 64 x 75 cm størrelse (papir):

udført af: Michael Gottlieb Bindesbøll

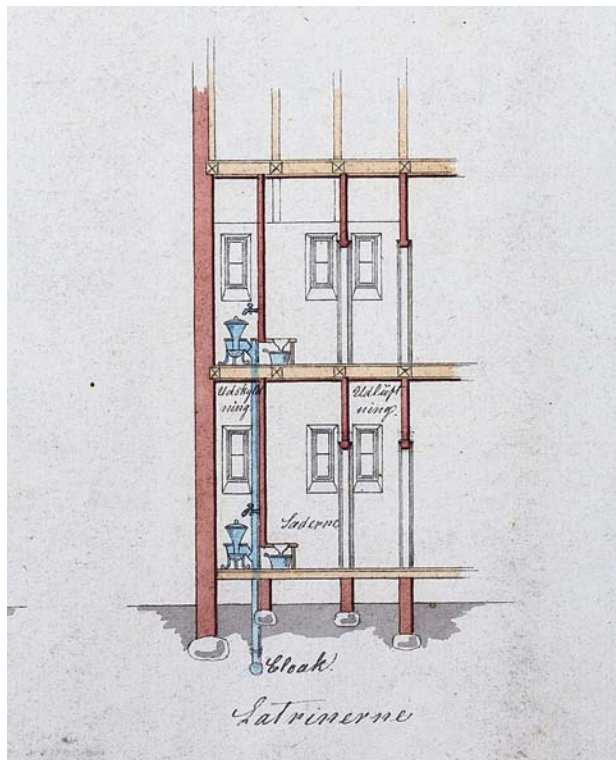
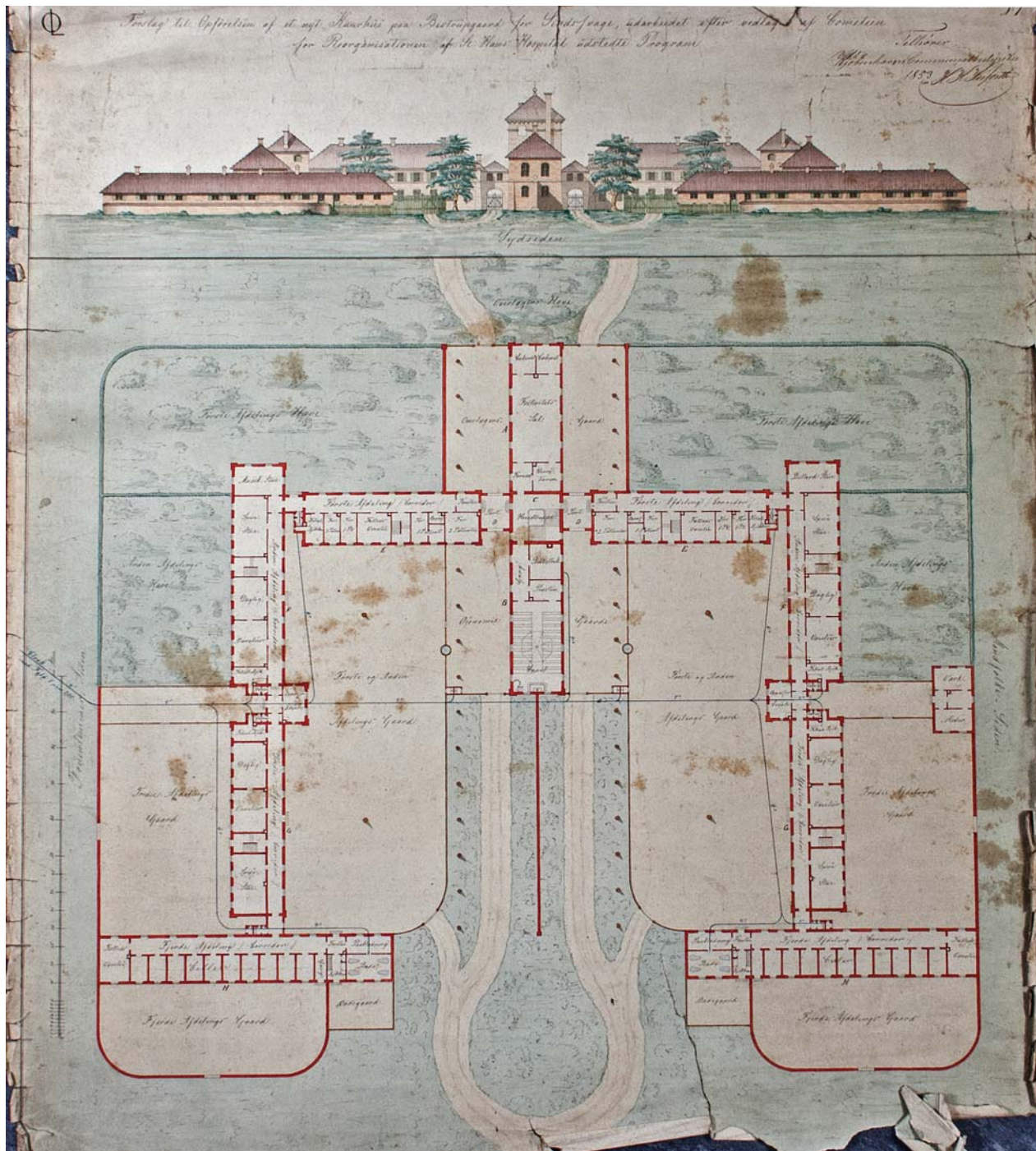
udførelse: Illumineret pennetegning

proveniens: Sankt Hans Hospital

restaurering: Skade: revner i sider.

format: Kortskuffe

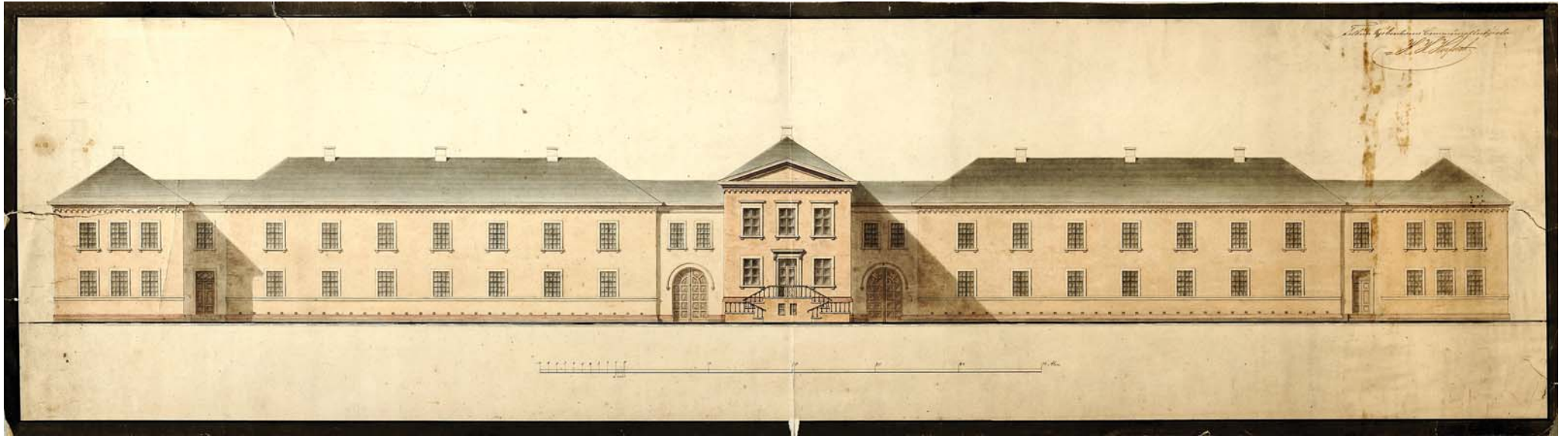
Anmærkninger: "Tilhører Kbh. Kommunalbest. 1853, H.H.Herforth." Mrk. Nr. 2. Litra A.

1853 Forslag til opførelse af et nyt kurhus på Bistrupgård.

Mrk. Ol. Nr. 8. Facade af bygningerne mod nord.

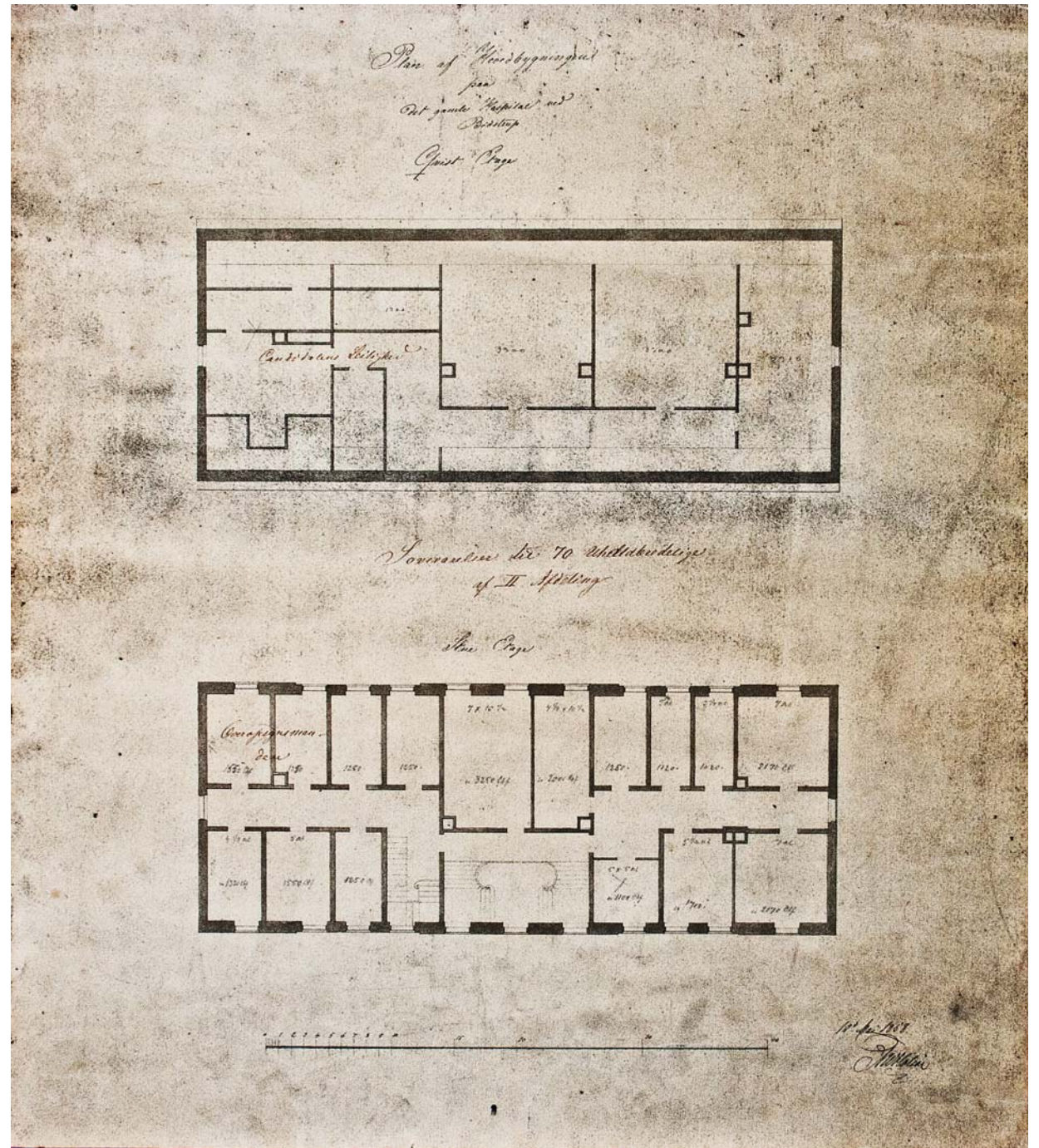

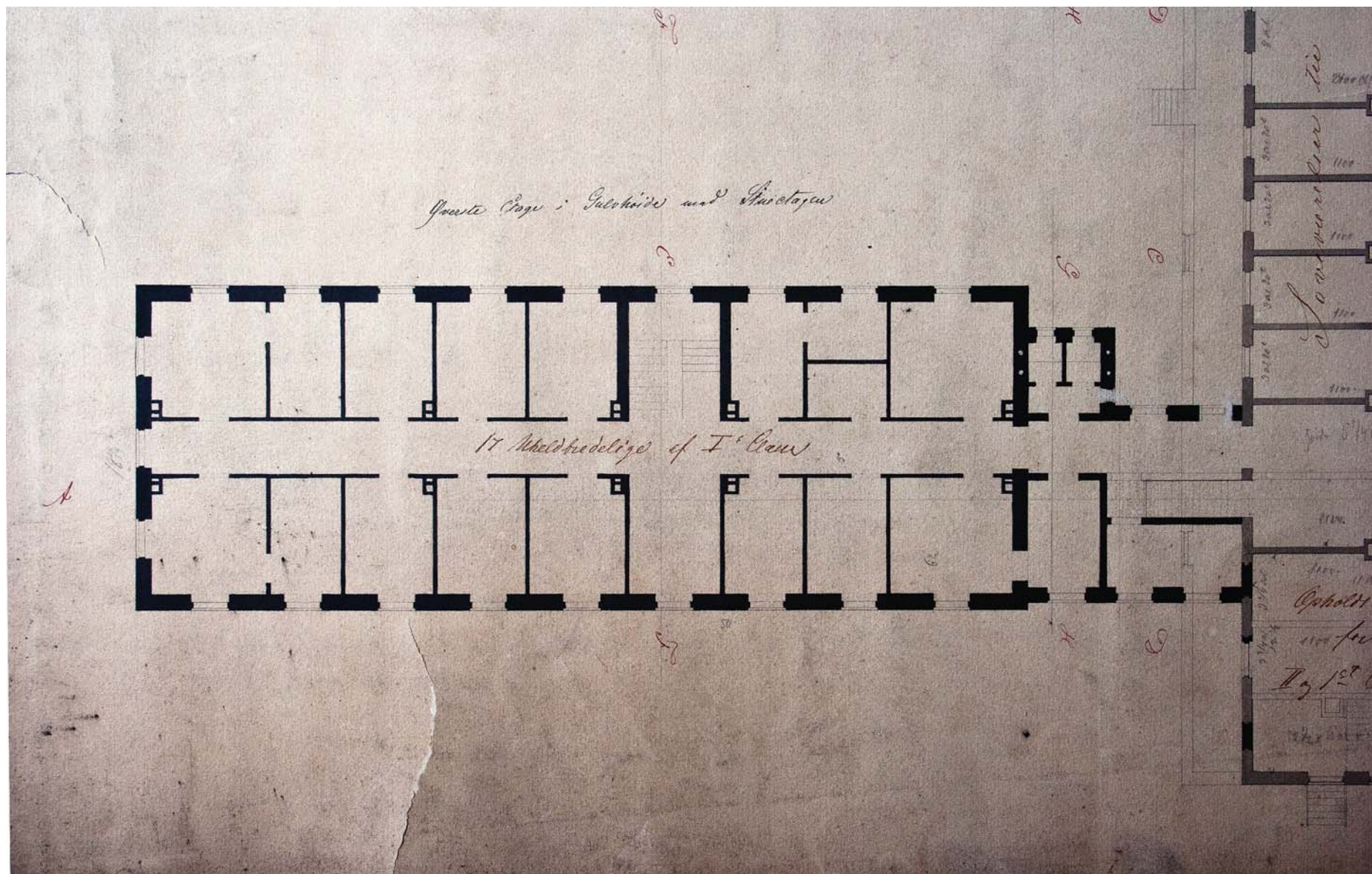

1858 Forslag til udbygning af Det gamle hospital

udført af: Holsøe, 12 maj 1858.
(Stadsarkivet)

1861 Sankt Hans Hospital

Et forslag til placering af nye bygninger i forbindelse med en udvidelse af hospitalet.
Det blev ikke realiseret.
(Stadsarkivet)

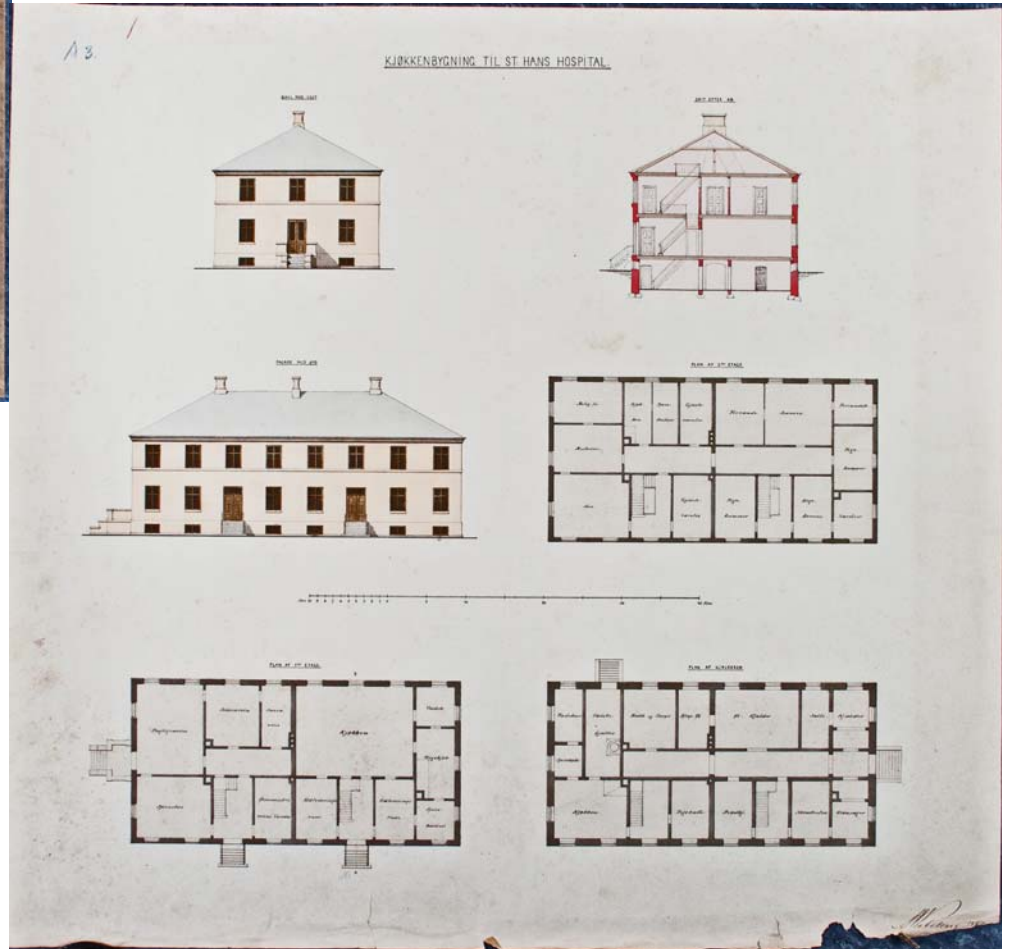
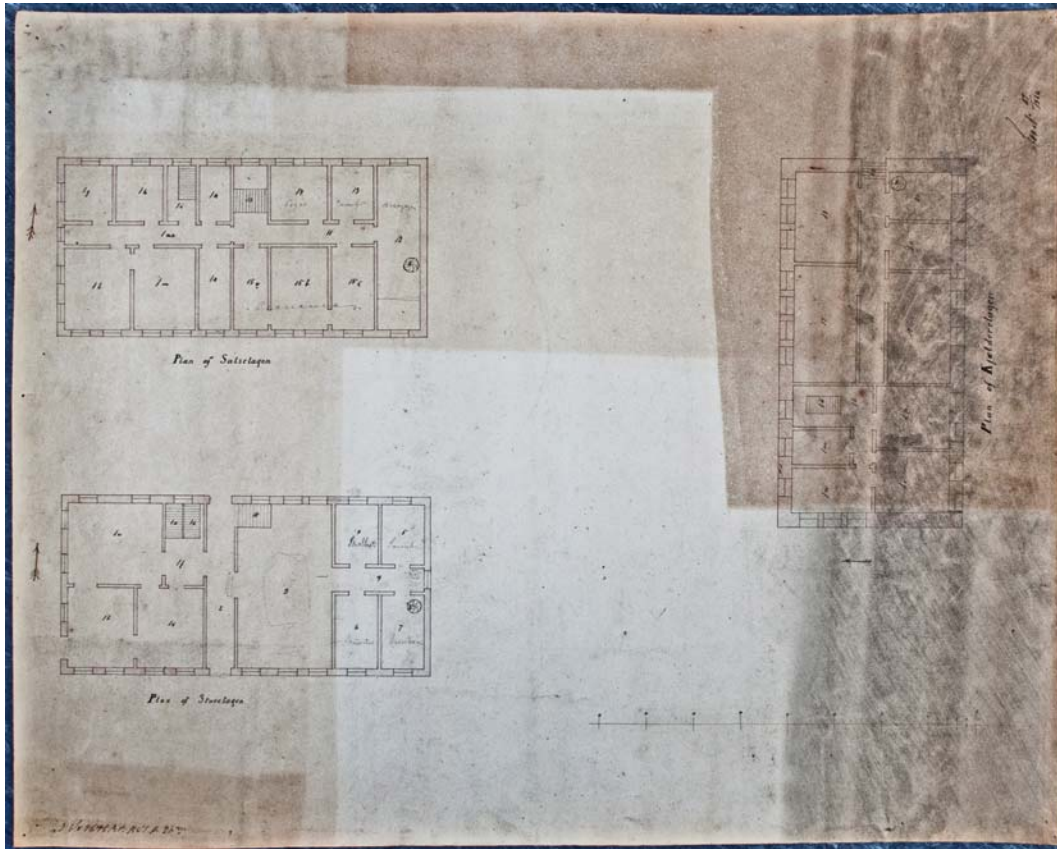

1860 ca Projekt til Plejestiftelse og Materielgård og køkkenbygning

Situationsplan af plejestiftelsen og materielgård og køkkenbygning.

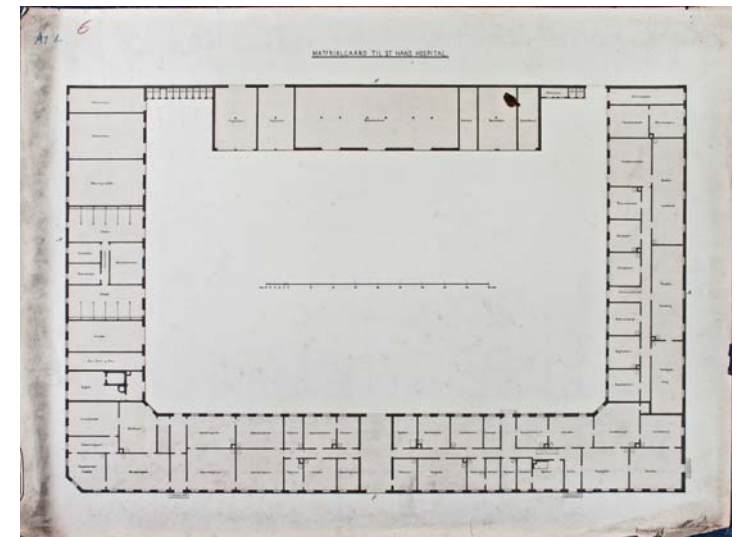
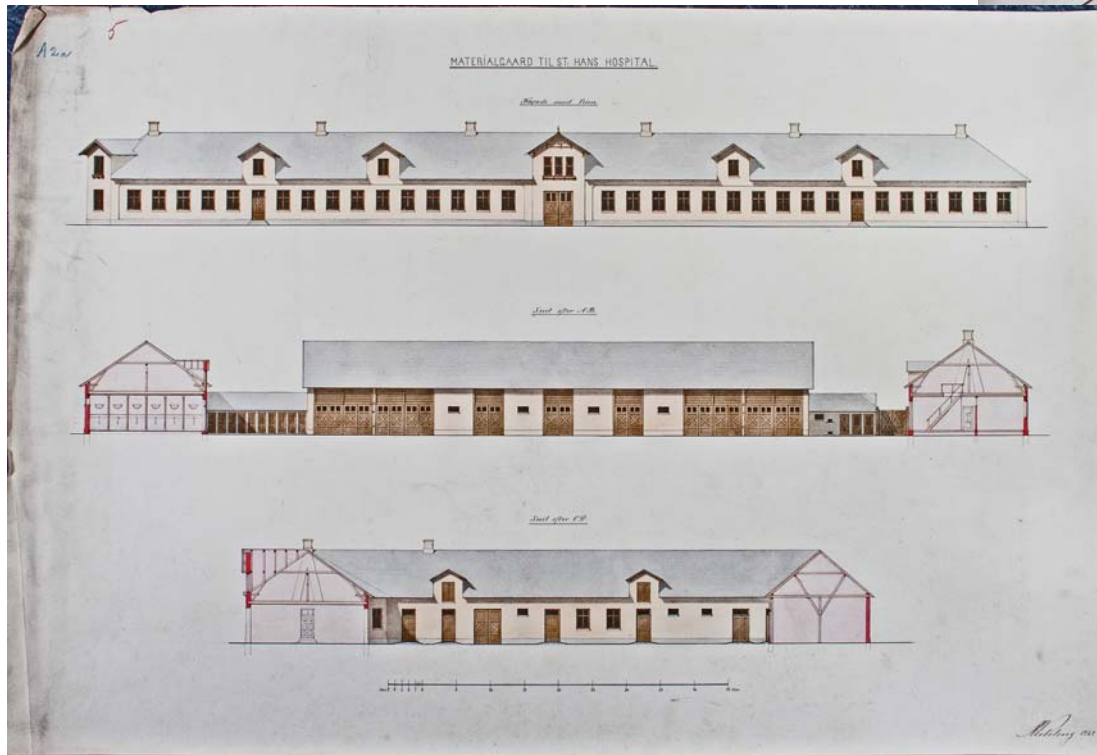
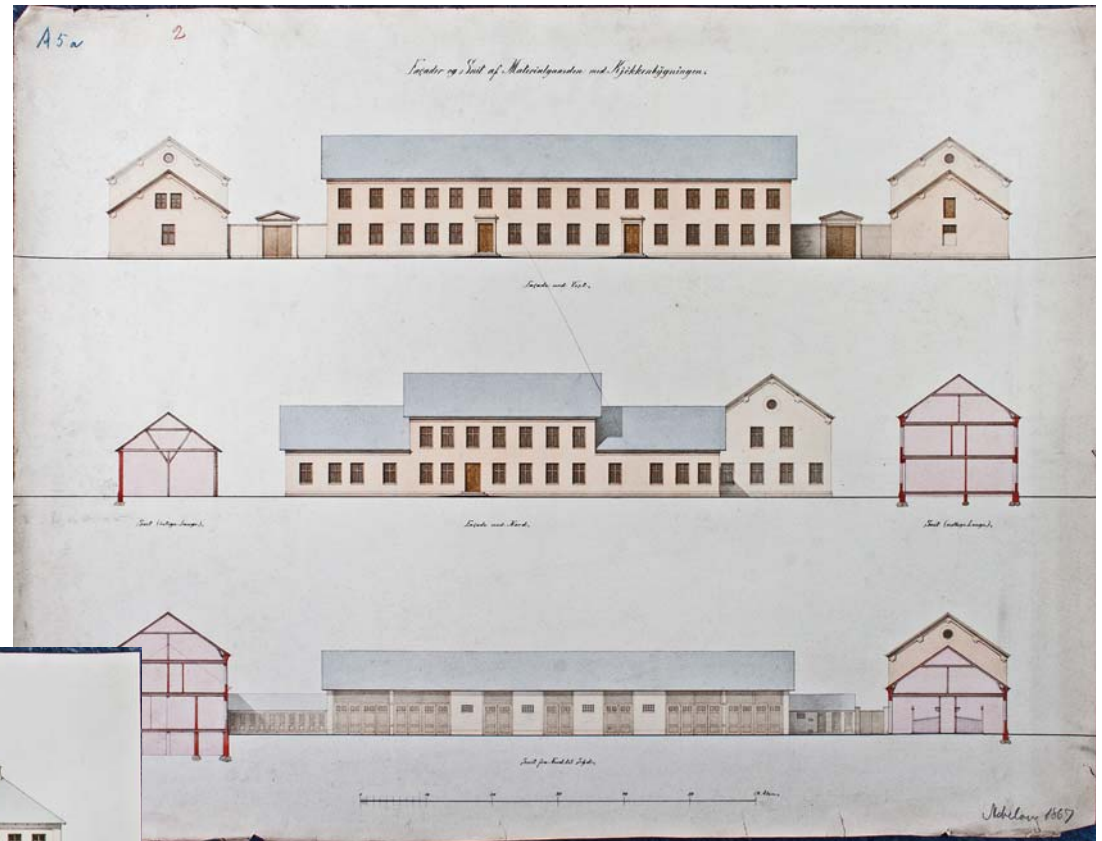
Situationsplan.
Udført af Nebelong ?
(Stadsarkivet)

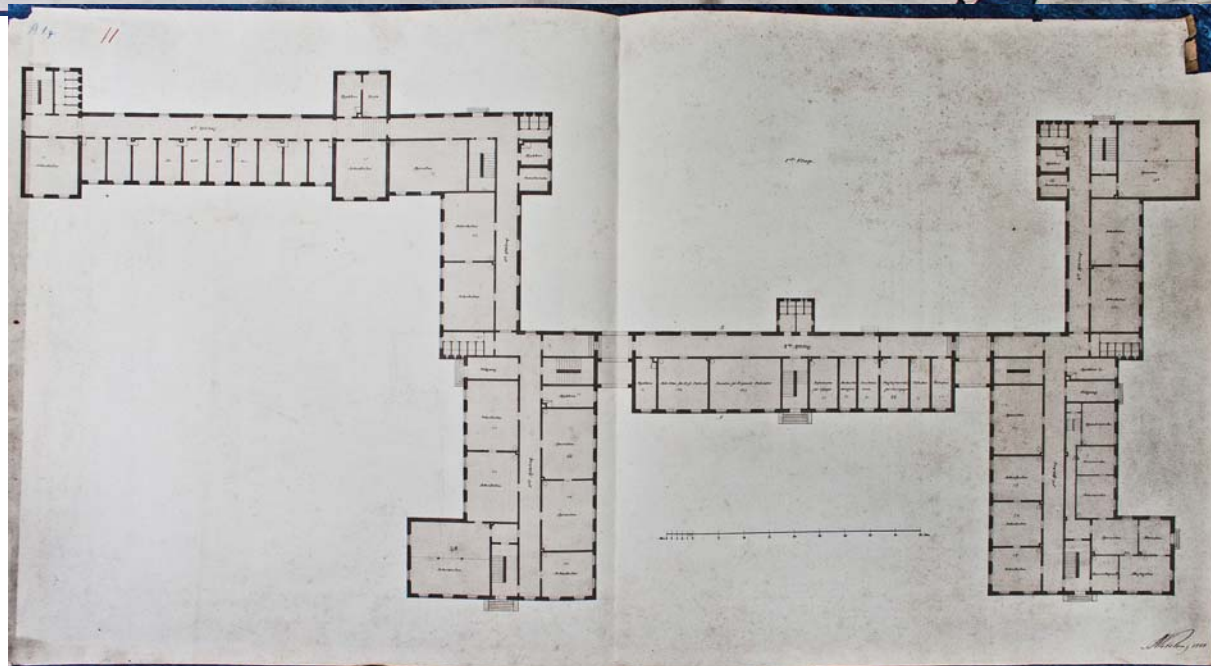
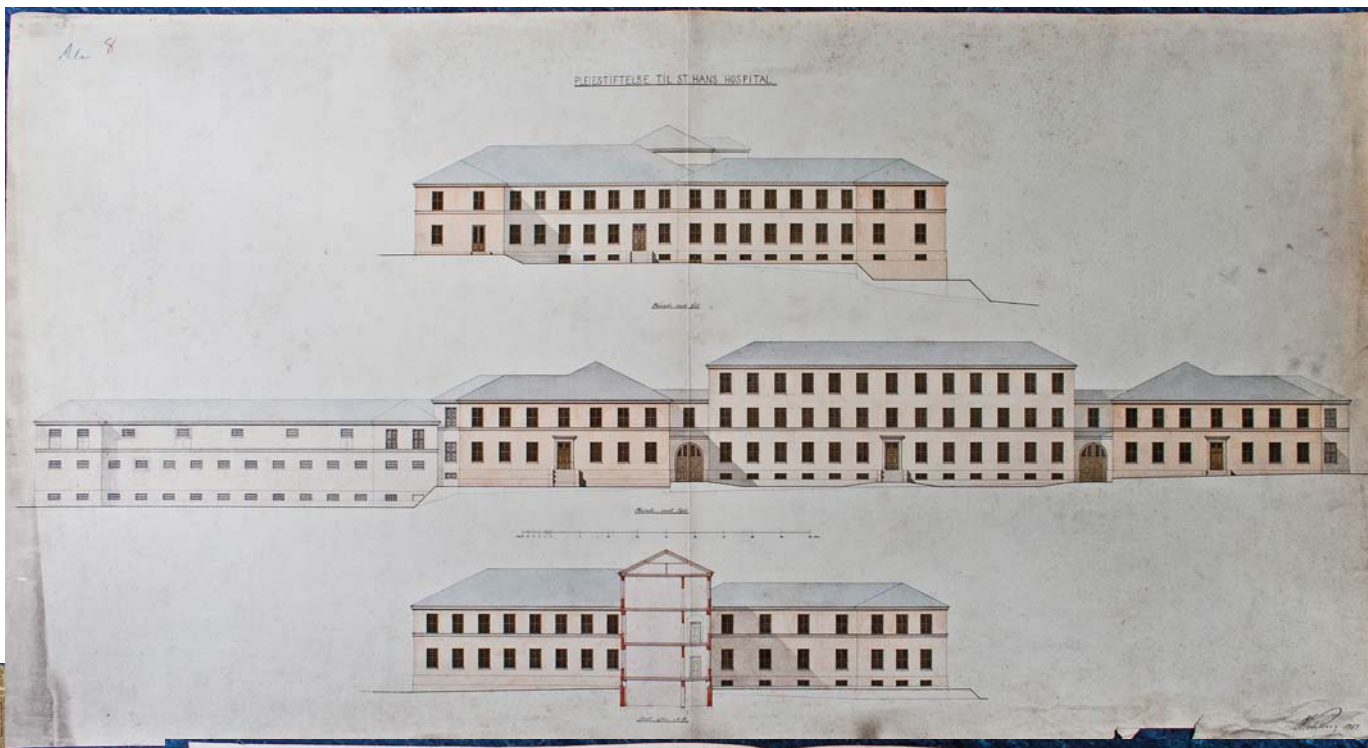
1867 Forslag til Materielgård

Udført af ark. Nebelong

1867 Forslag til Plejestiftelse

Udført af ark. Nebelong.
(Stadsarkivet)

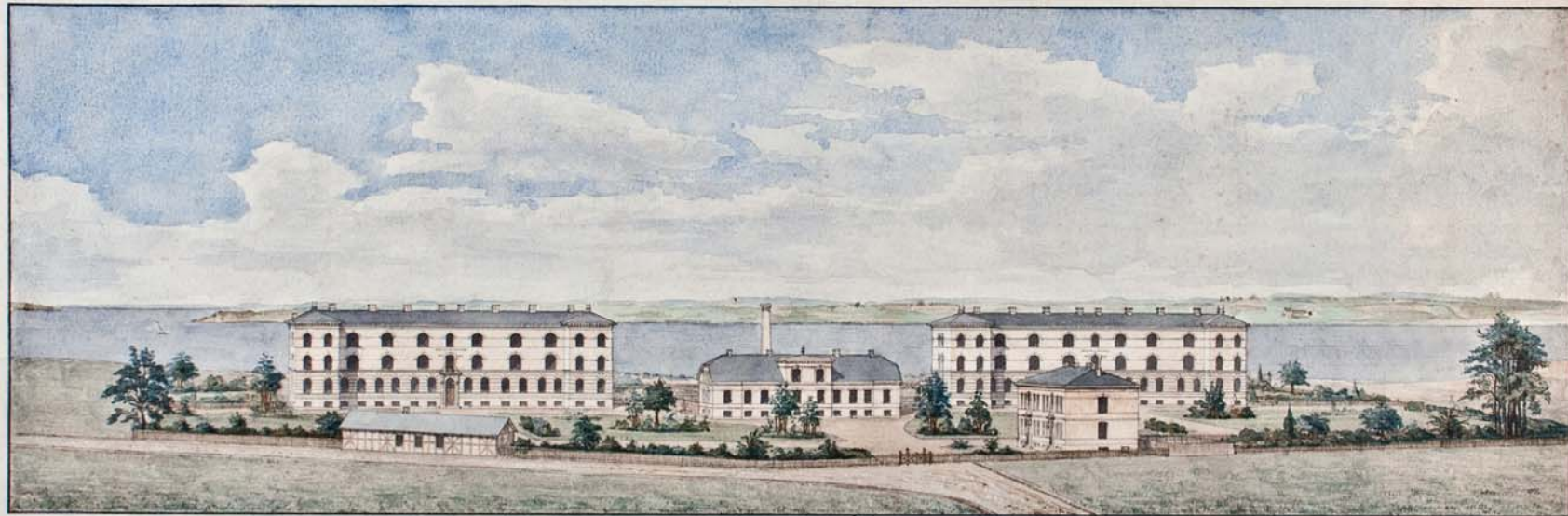

1877 Forslag til placering og farvelagt prospekt

Drewsens projekt, der i alt væsentligt blev realiseret på Bjergmarken; dog med en anden placering længere mod sydvest.

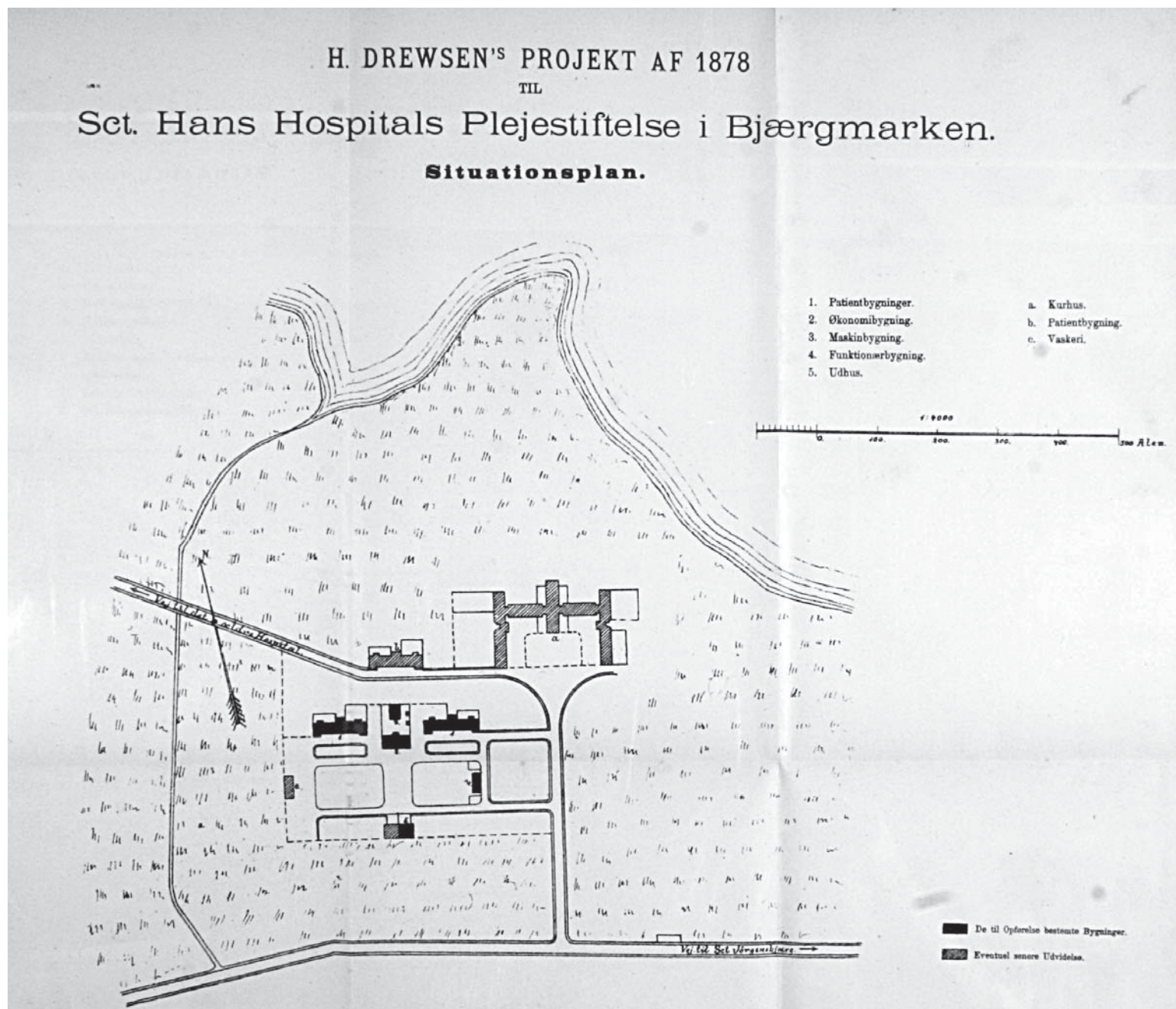

Pleiestiftelse ved St. Hans Hospital

1878 Drewsens projekt til Plejestiftelse i Bjærgmarken

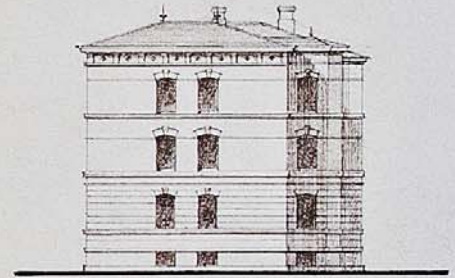
Her er den endelige placering vist. Funktionærbygningen blev dog orienteret øst-vest og med en placering lidt længere mod øst.

1878 Plejestiftelse og Køkkenbygning

*Forside
Plejestiftelse*

Side

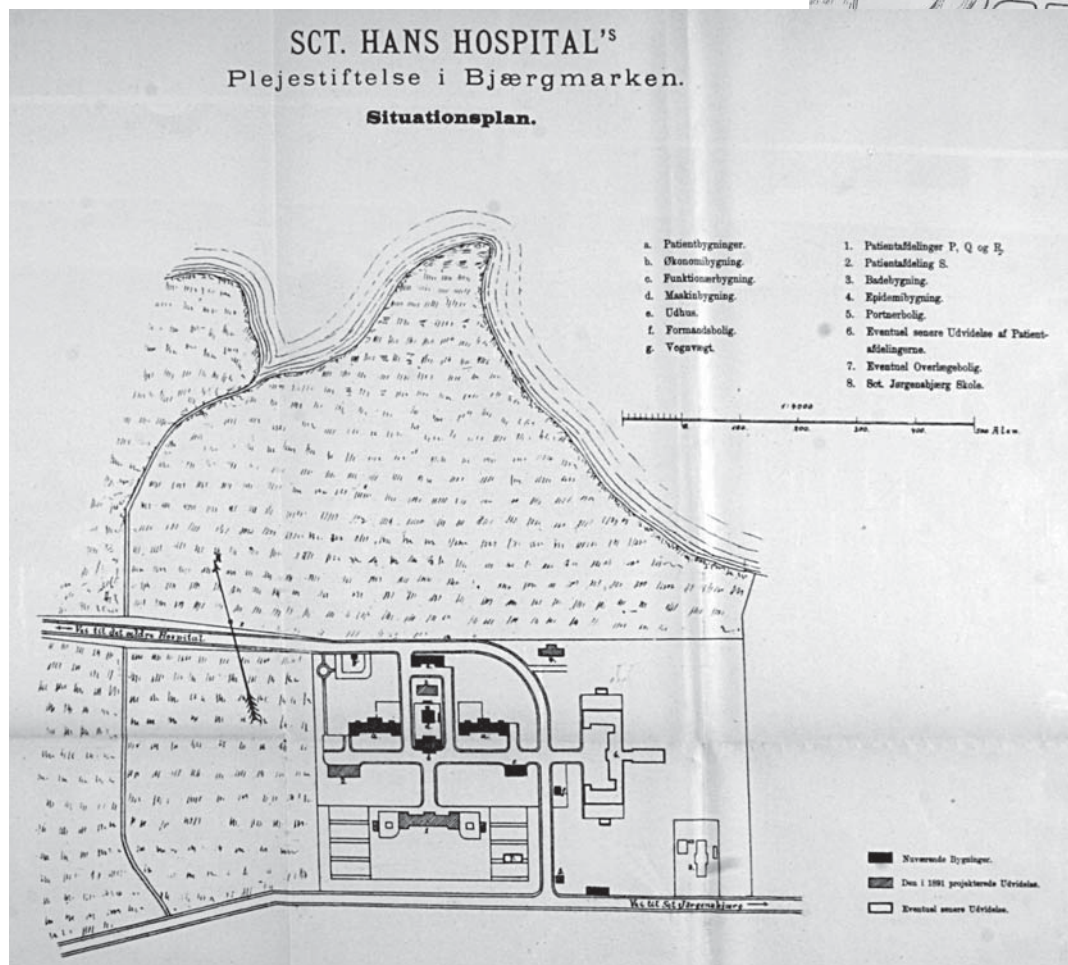
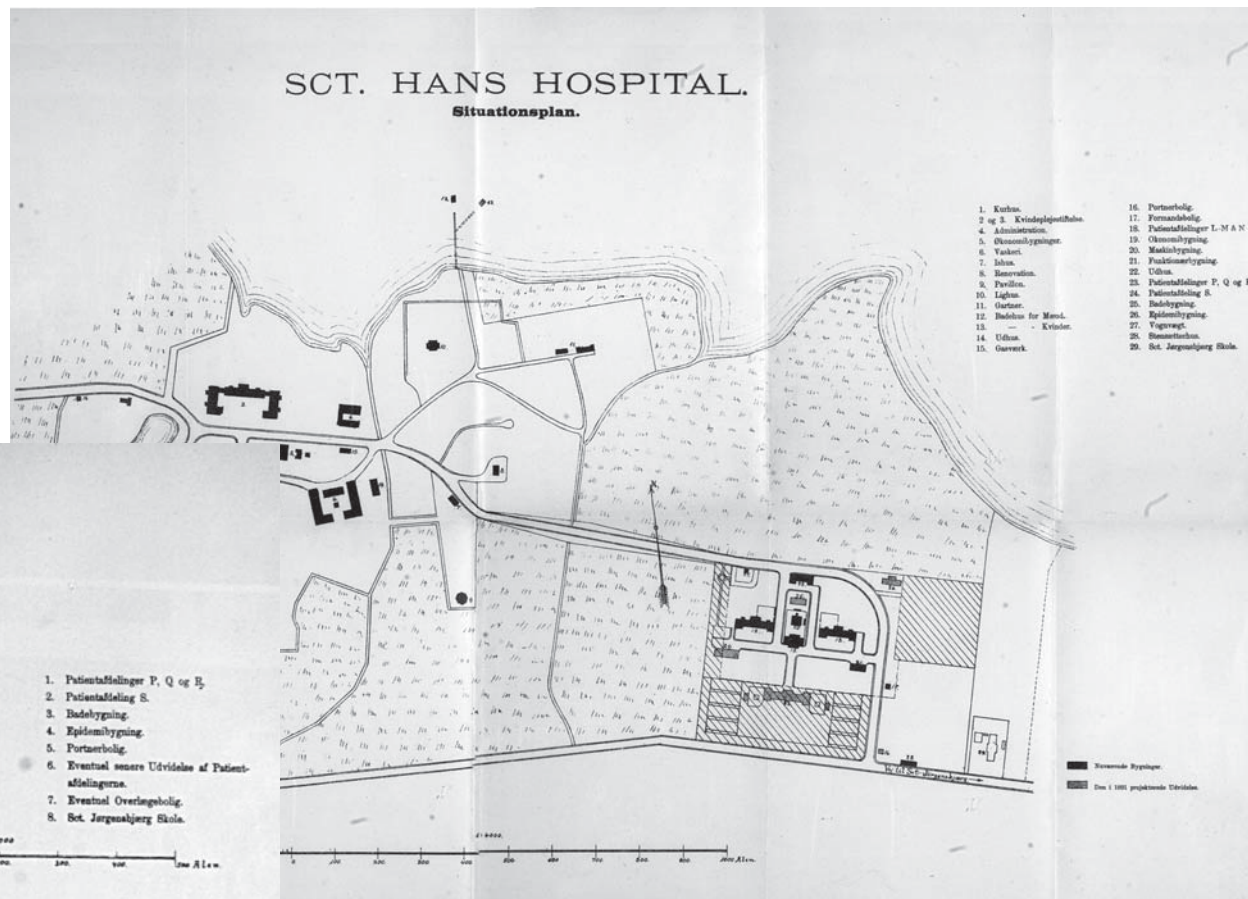

*Forside
Køkkenbygning*

Side

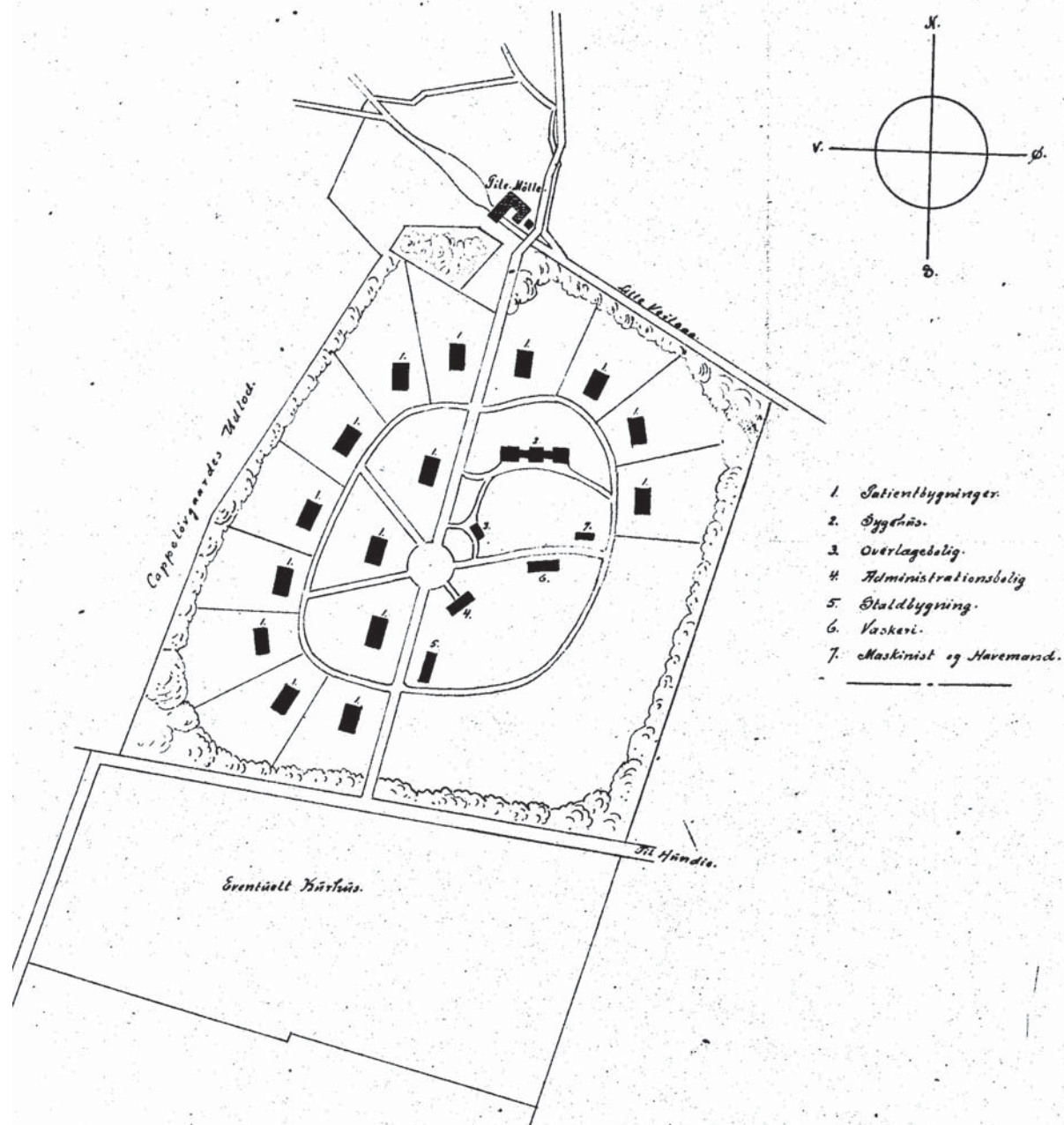
1891 Plejestiftelse i Bjærgmarken

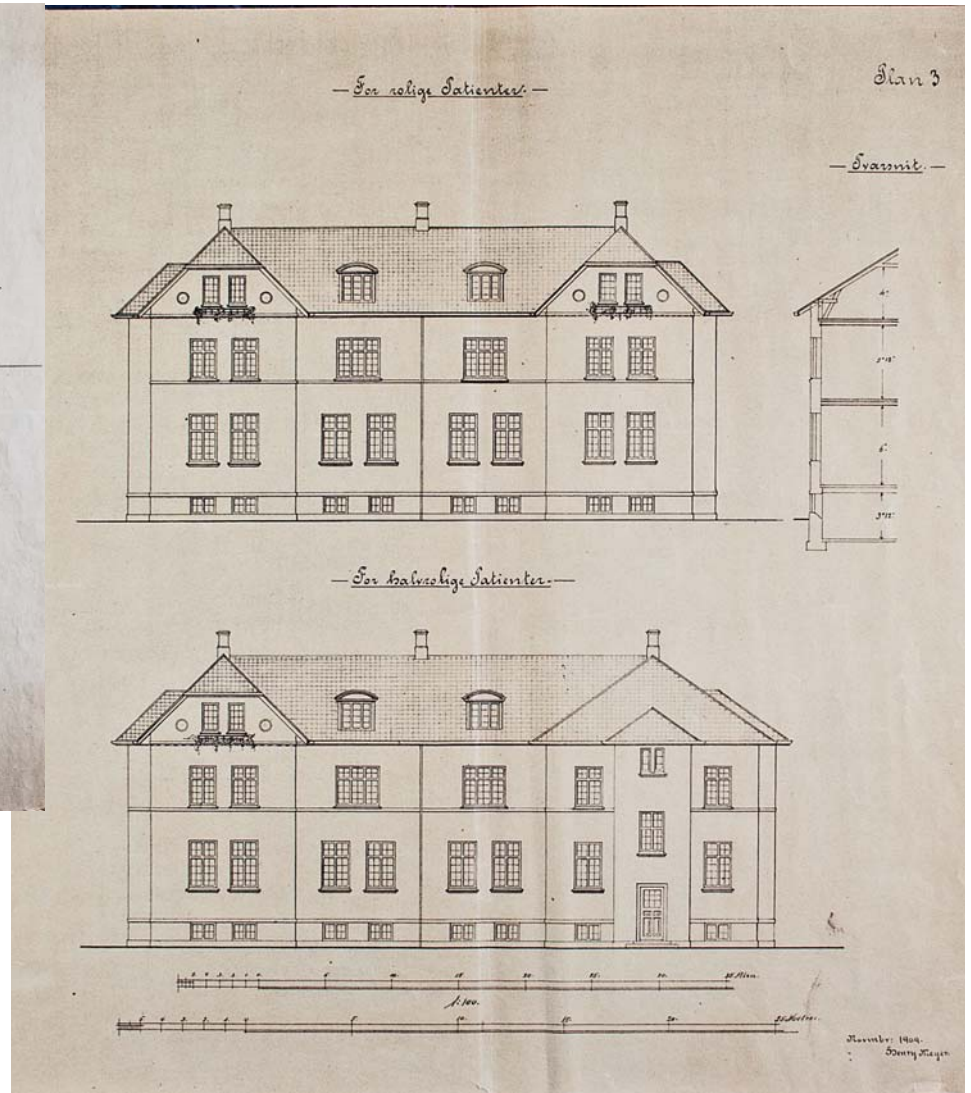
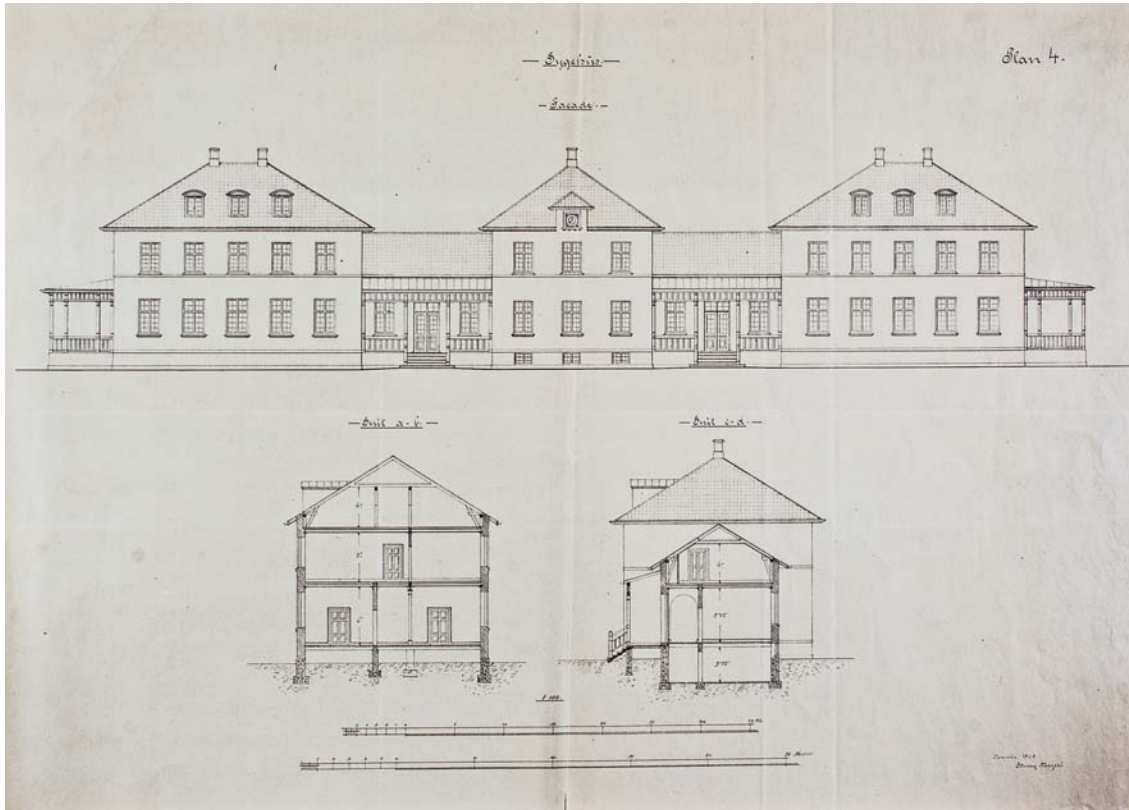

1909 Nyt hospital i Hundige

Planerne om et nyt hospital blev udarbejdede i detaljer, hvor hospitalsinspektør Henry Meyer var arkitekt på projektet. Planerne blev opgivet.

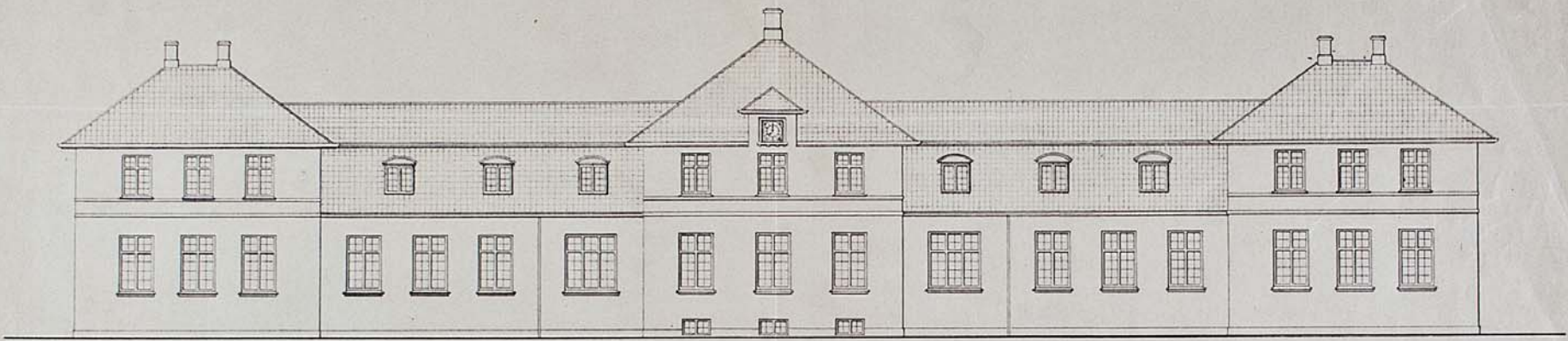
(Tegningsmateriale i Stadsarkivet).

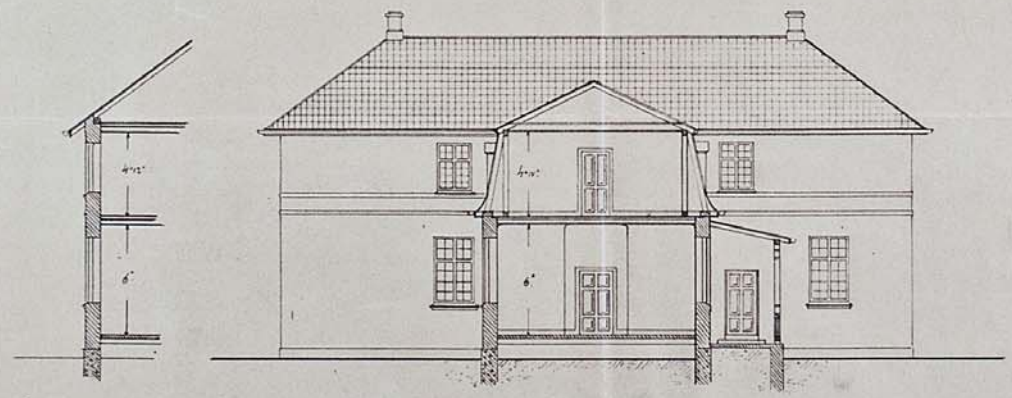

Plan 6^a

— Сторона —
Фасада

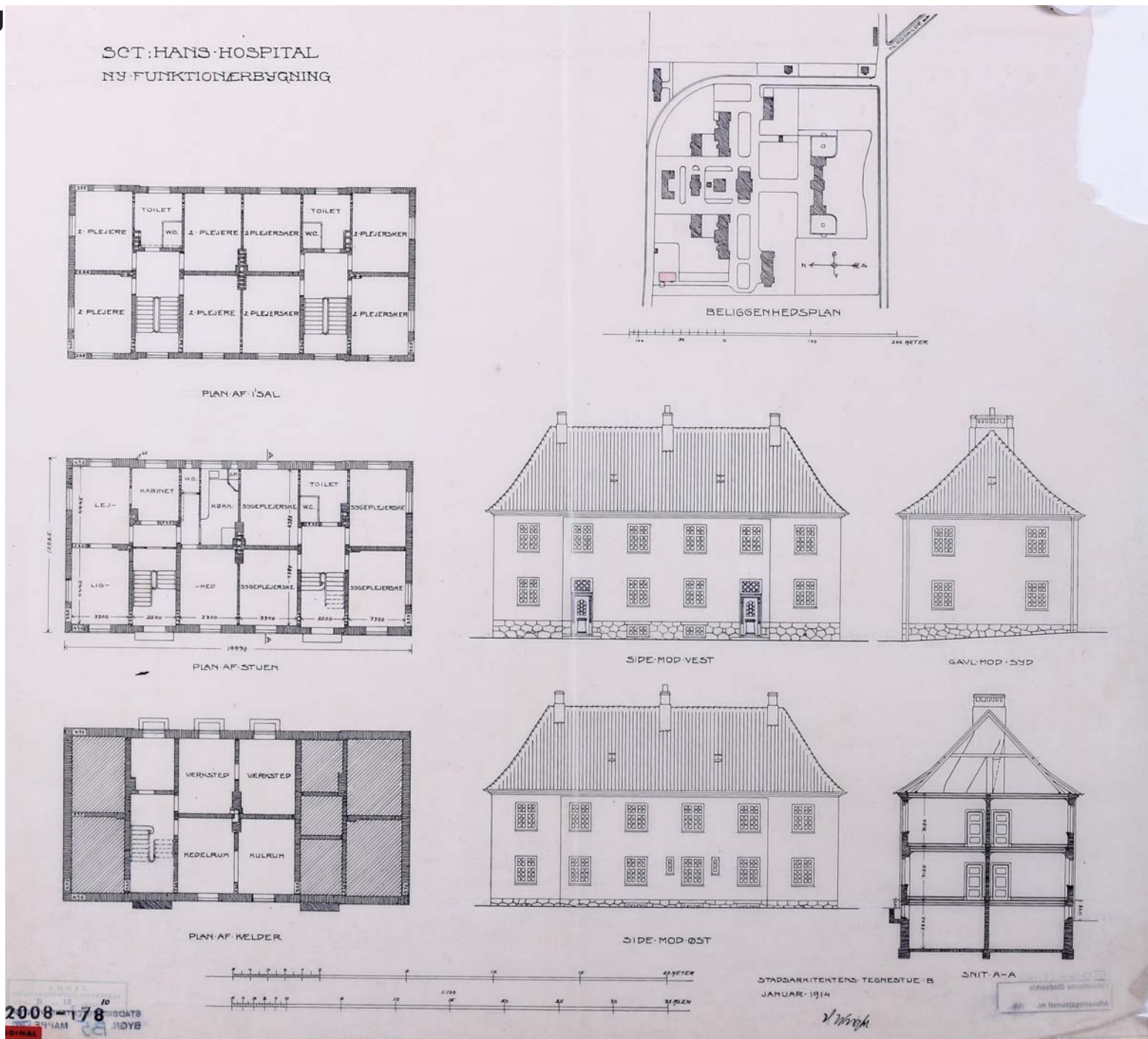

— Сечение —

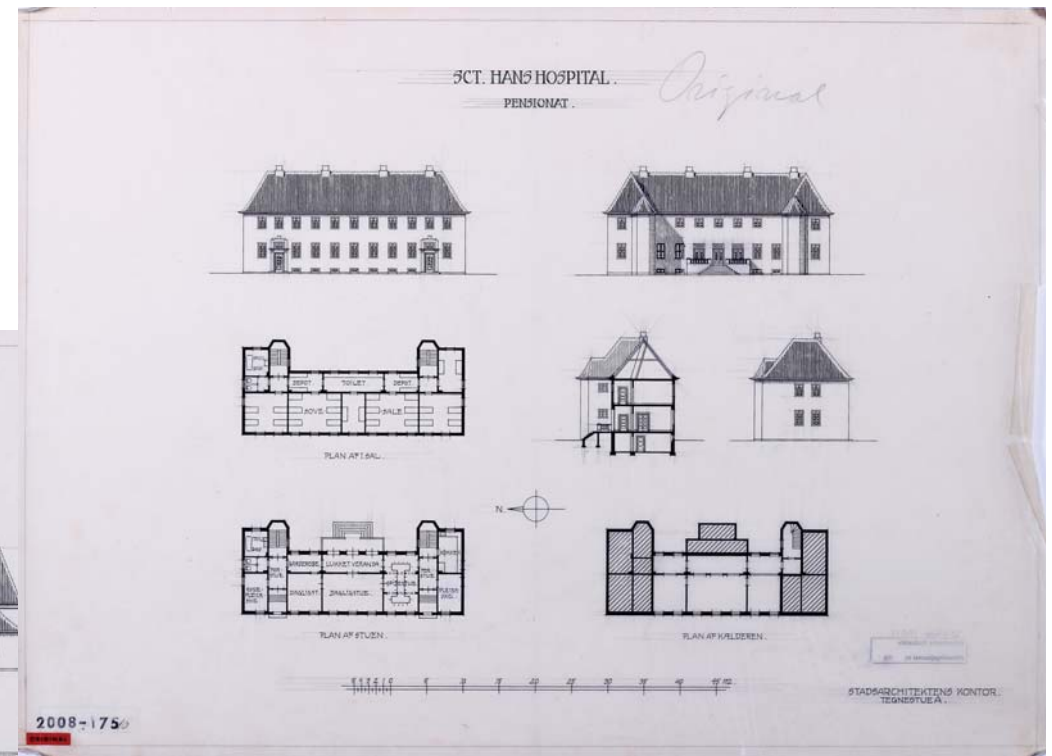
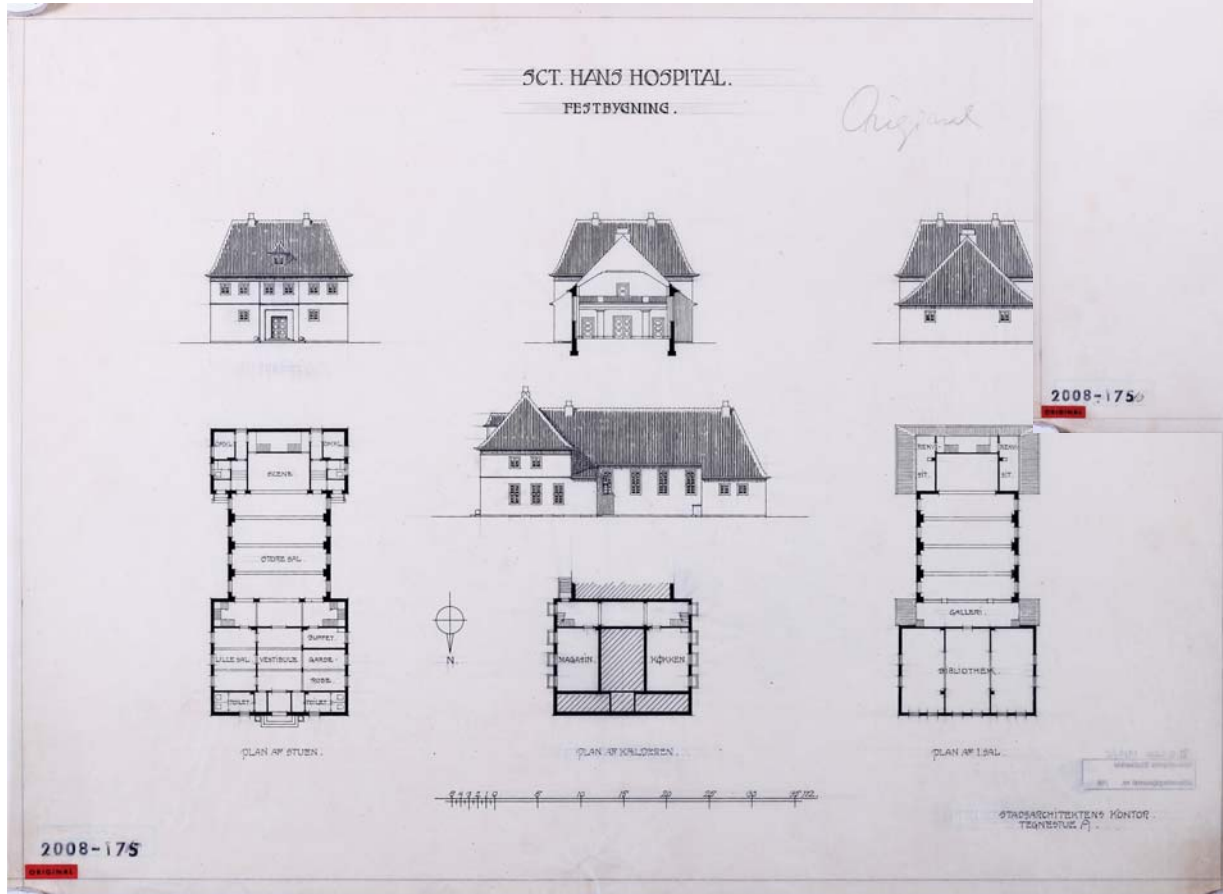

Москва: 1909.
Строит. бюро

1914 Ny Funktionærbygning

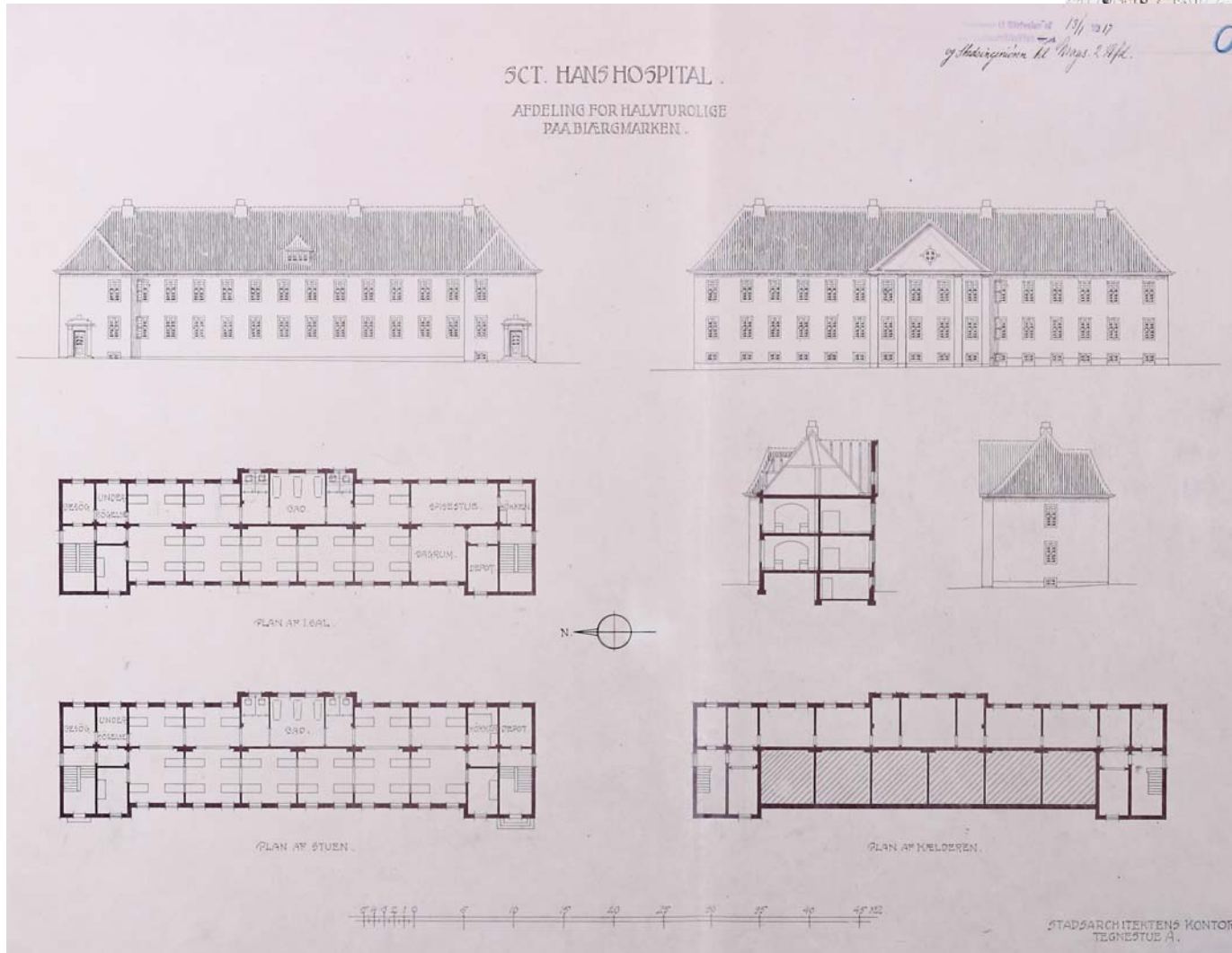
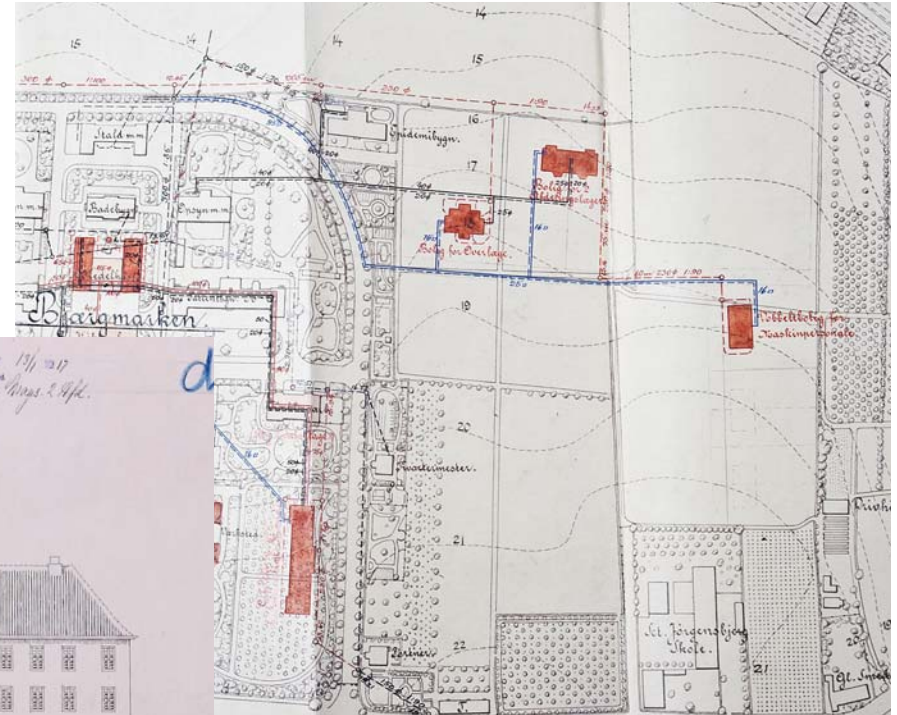

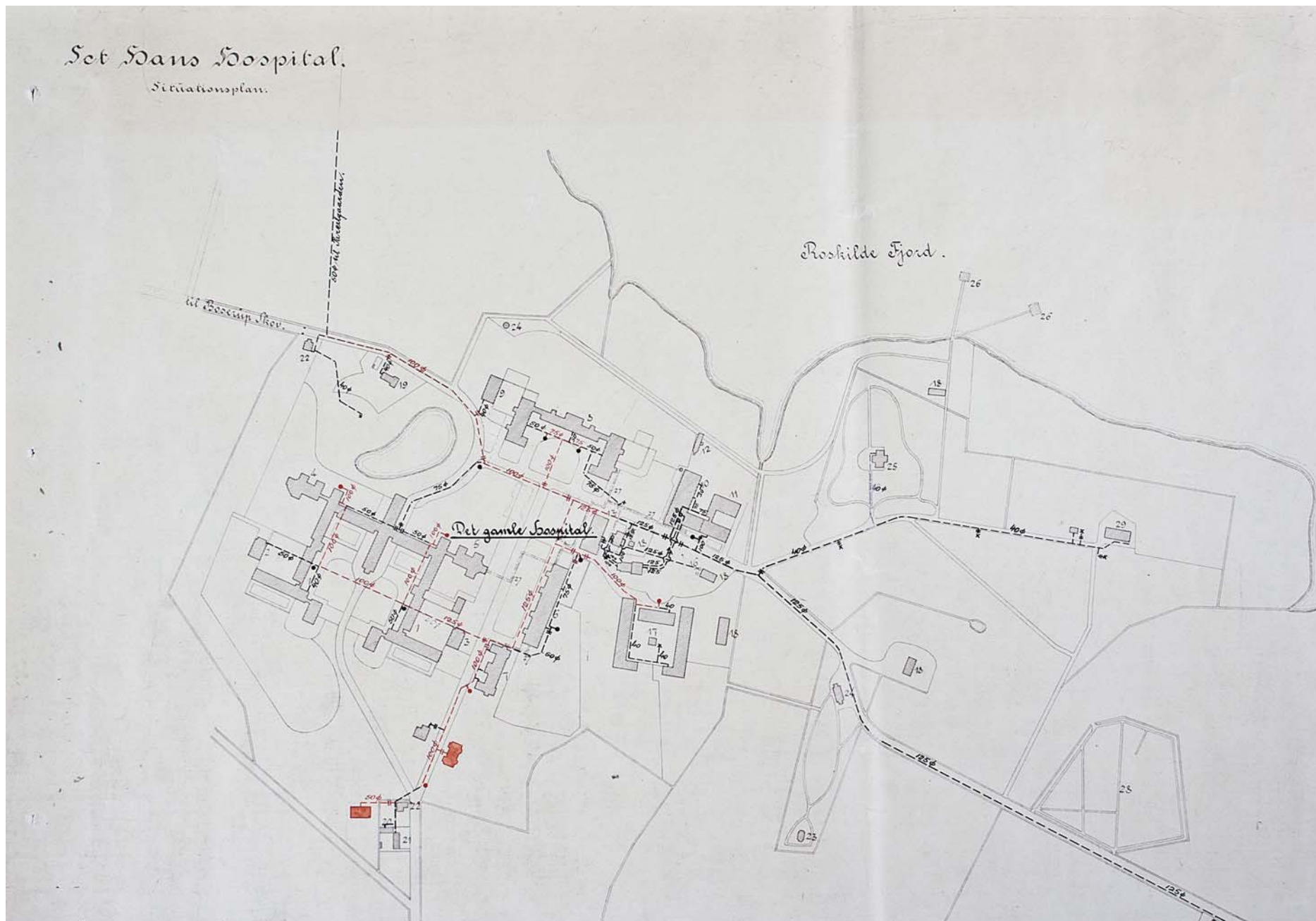
1915 Forslag til Festbygning og Pensionat

Tegninger i Stadsarkivets kort- og tegningssamling

1917 Forslag til afdeling for halvturolige på Bjergmarken

1919

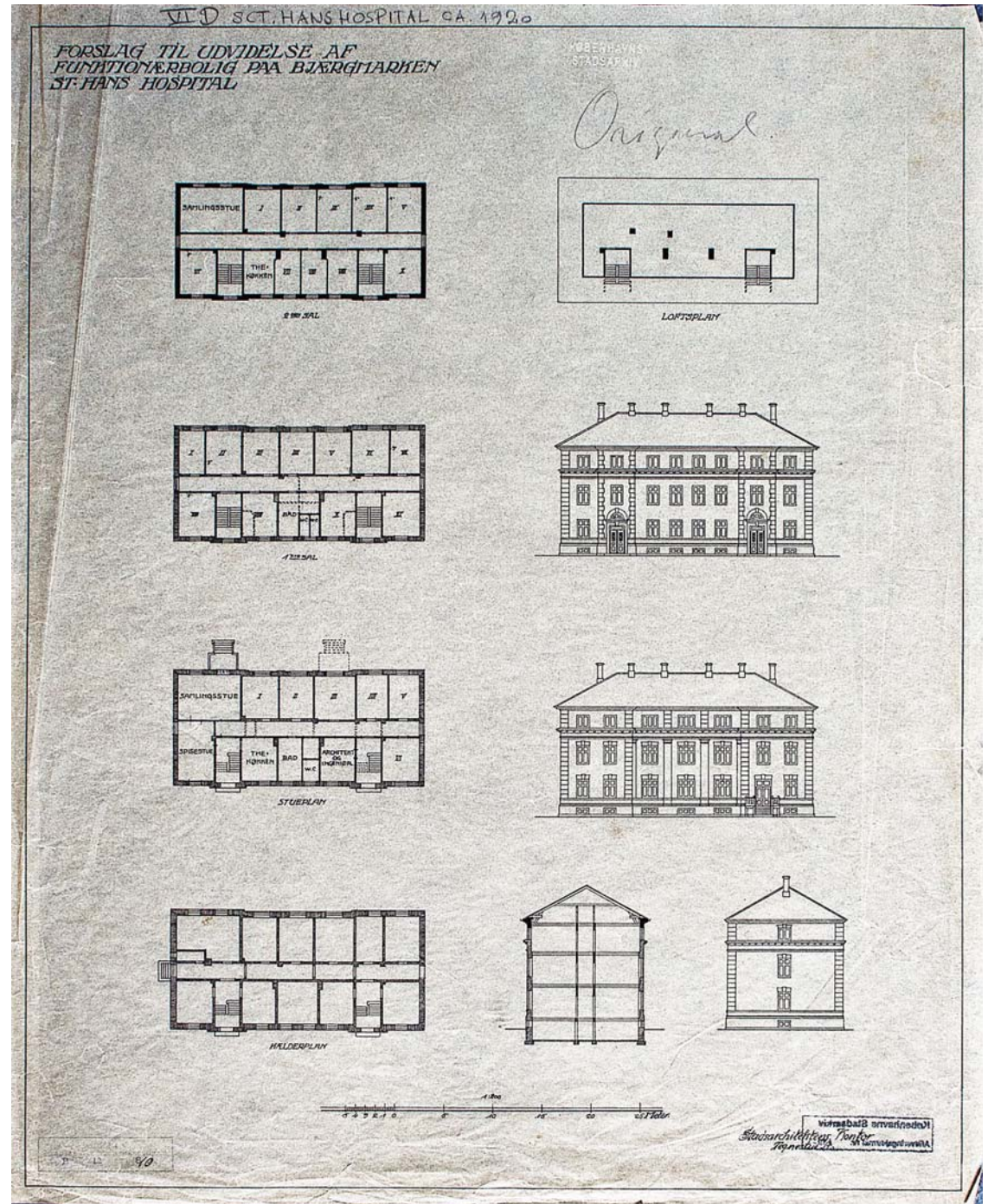

1919 Planer for Kvindehospitalet

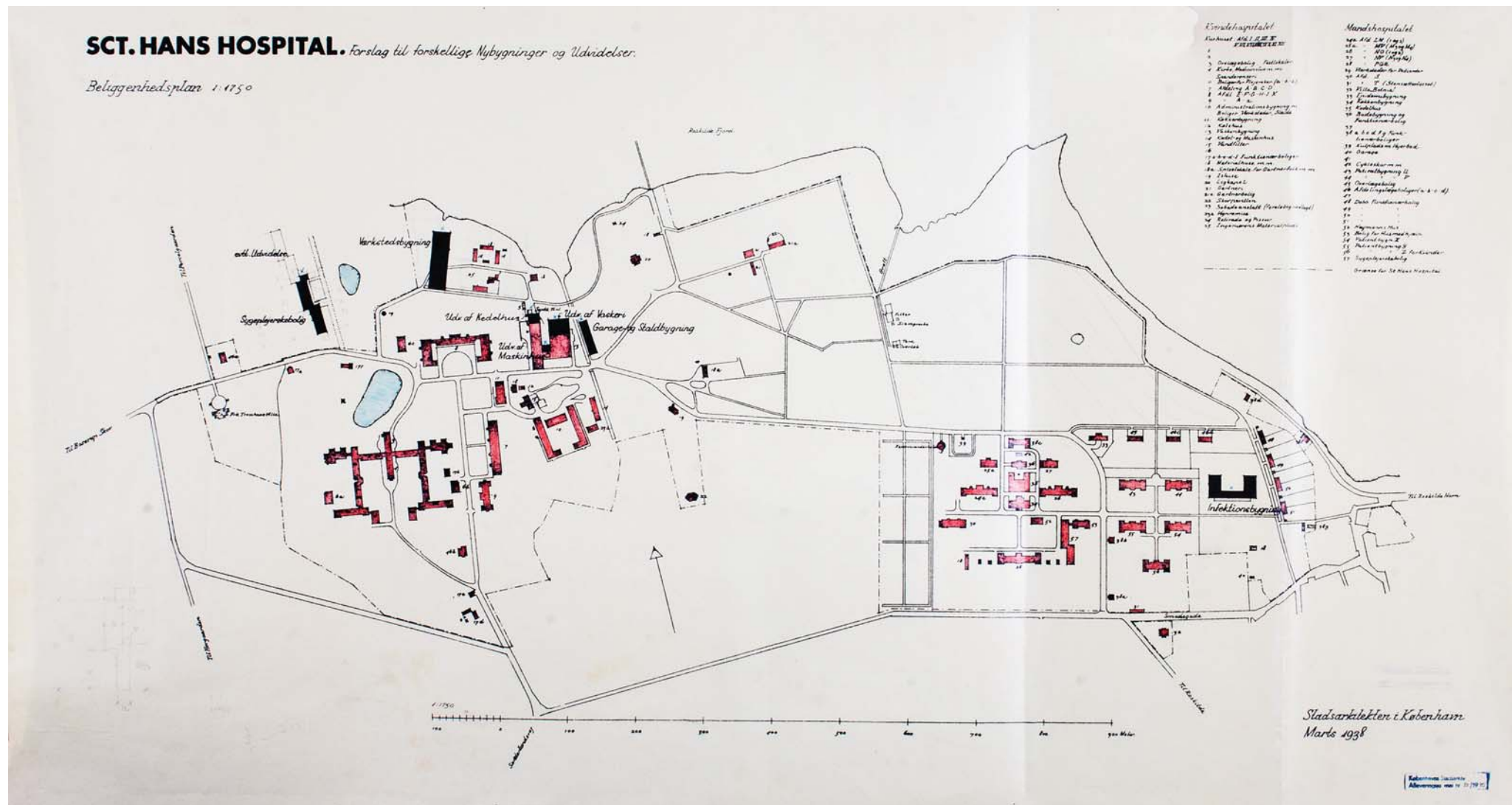

1920 Husmedhjælperboligen

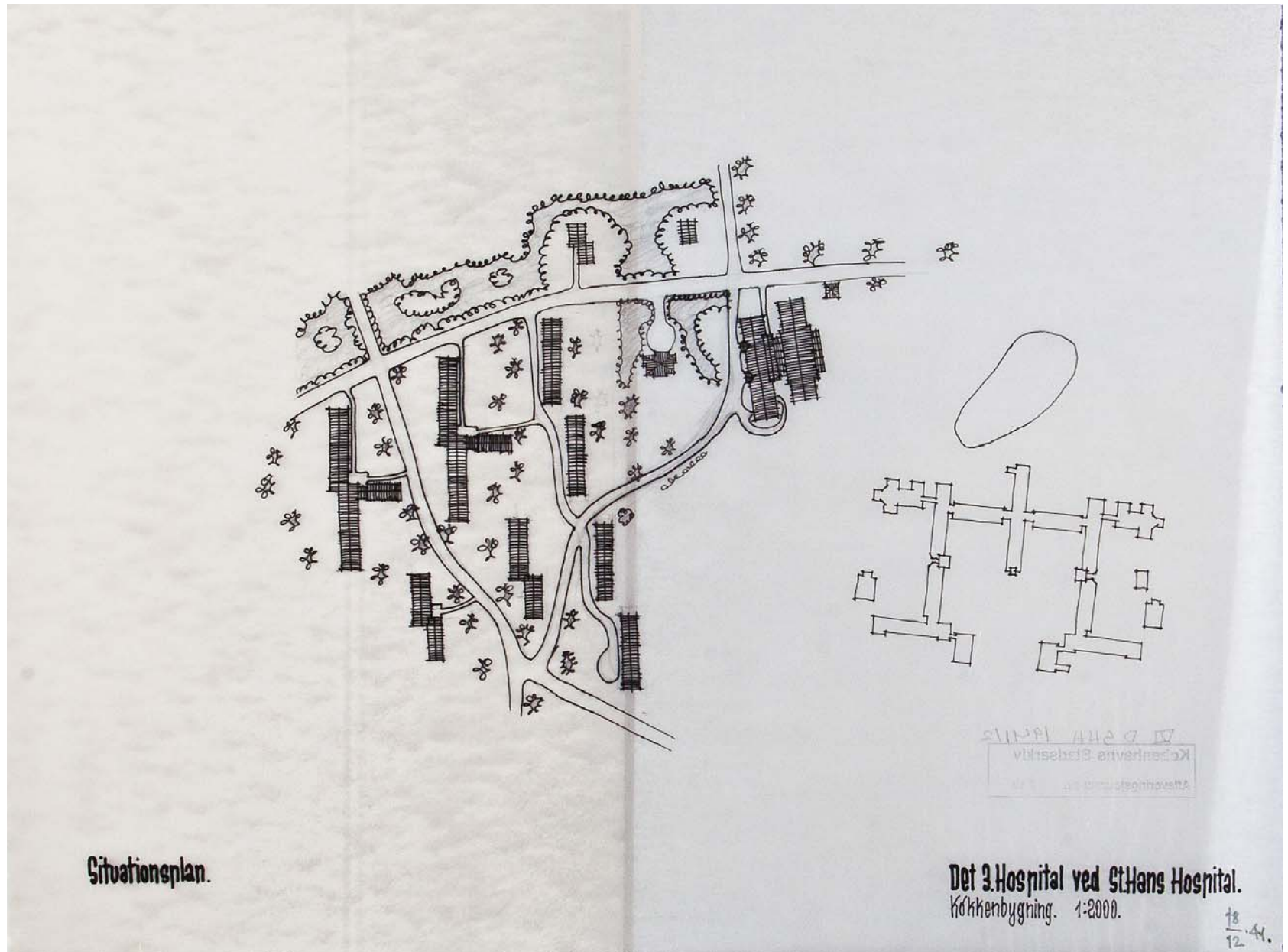
Forslag til udvidelse af funktionærbolig på Bjærgmarken ved at bygge en etage på huset.

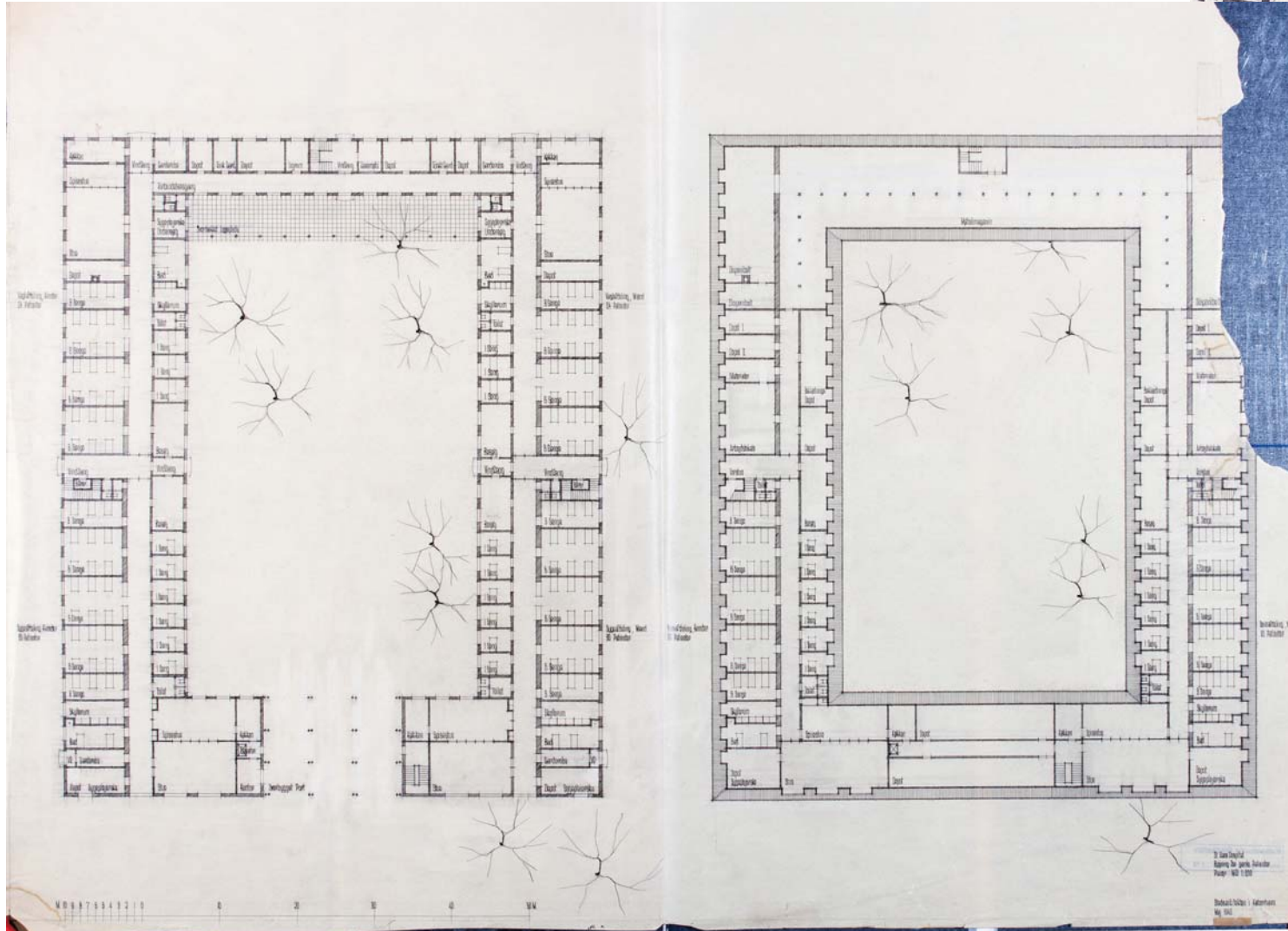
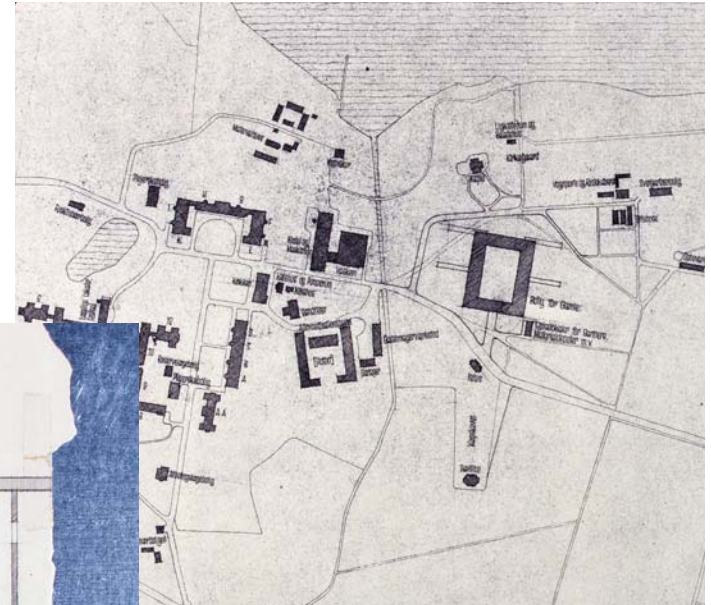
1938 Forslag til forskellige nybygninger og udvidelser

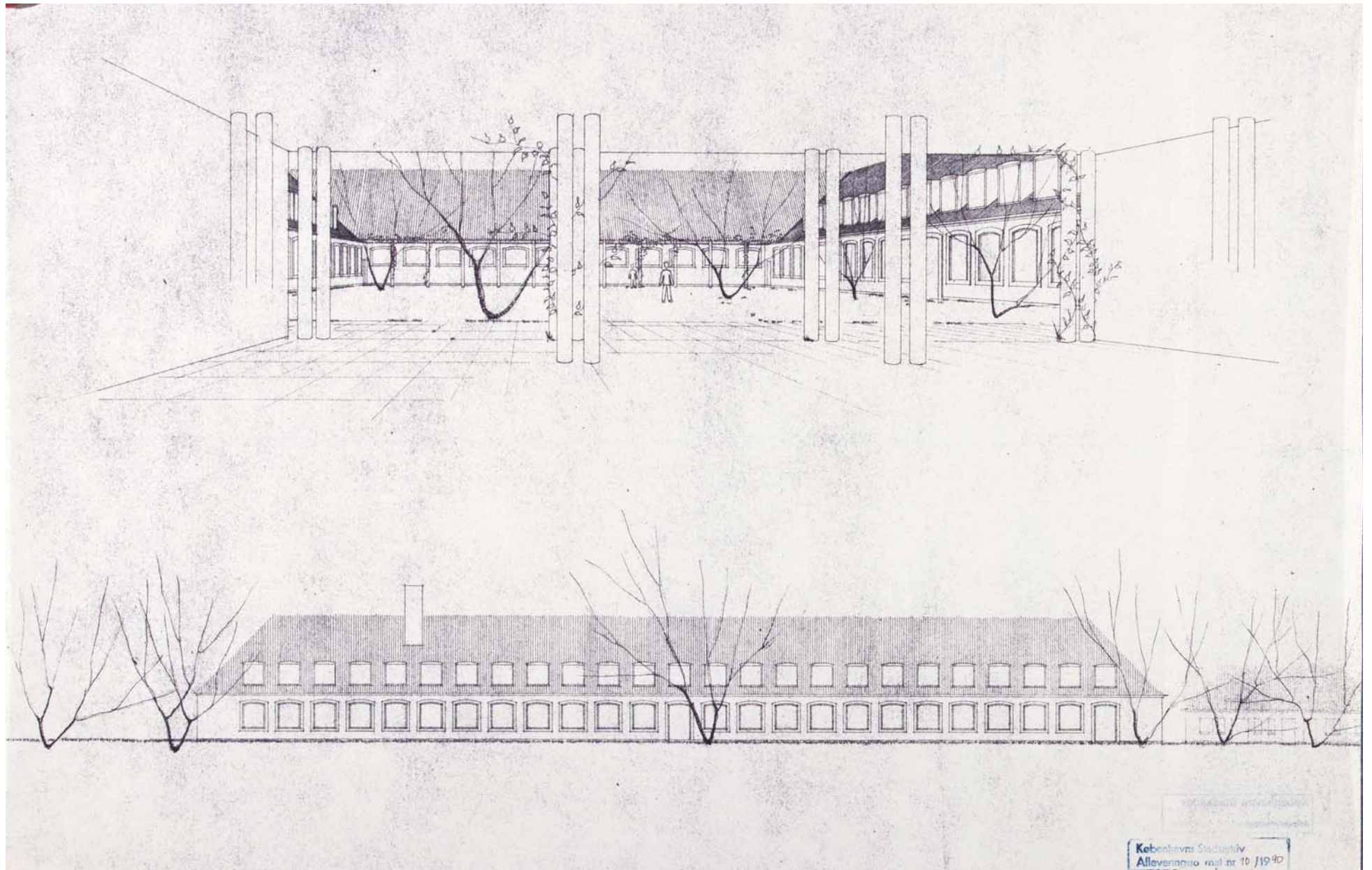
1941 Det 3. Hospital, Køkkenbygning

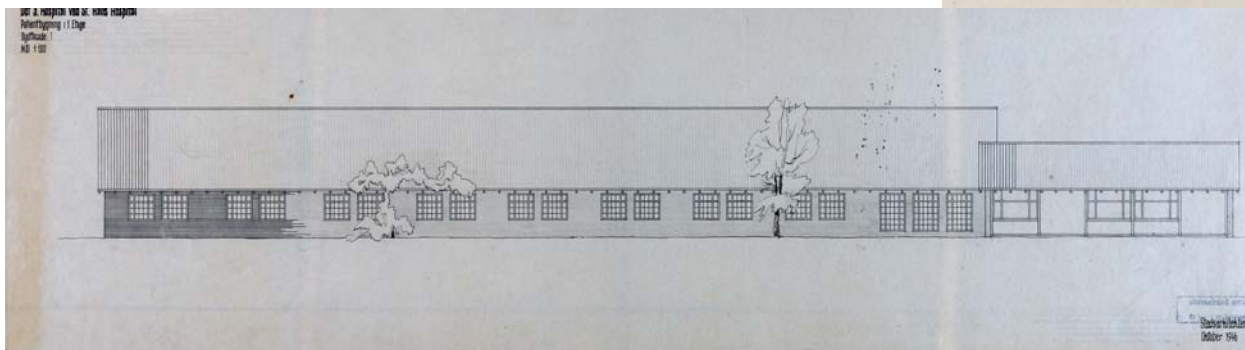
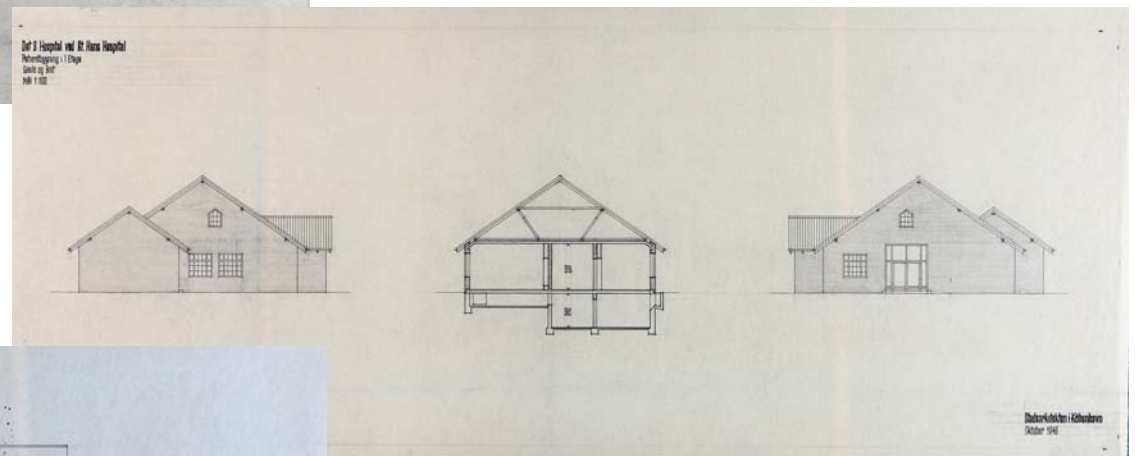
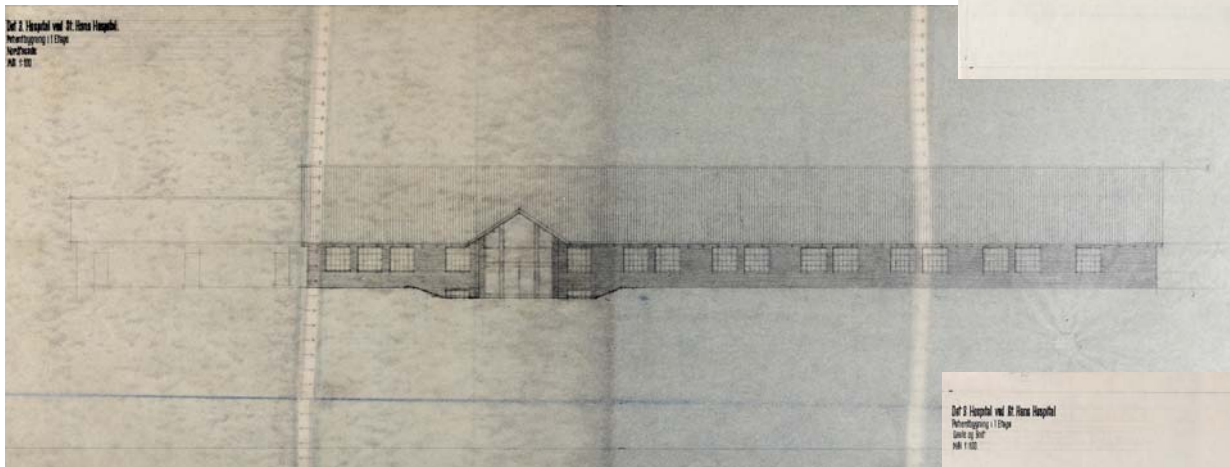
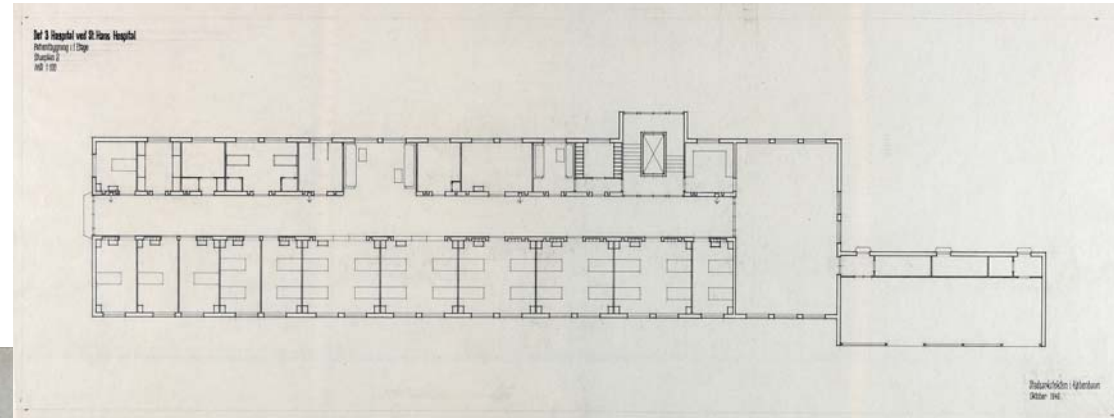
1943 Bygning for gamle patienter

1943 Bygning for gamle patienter

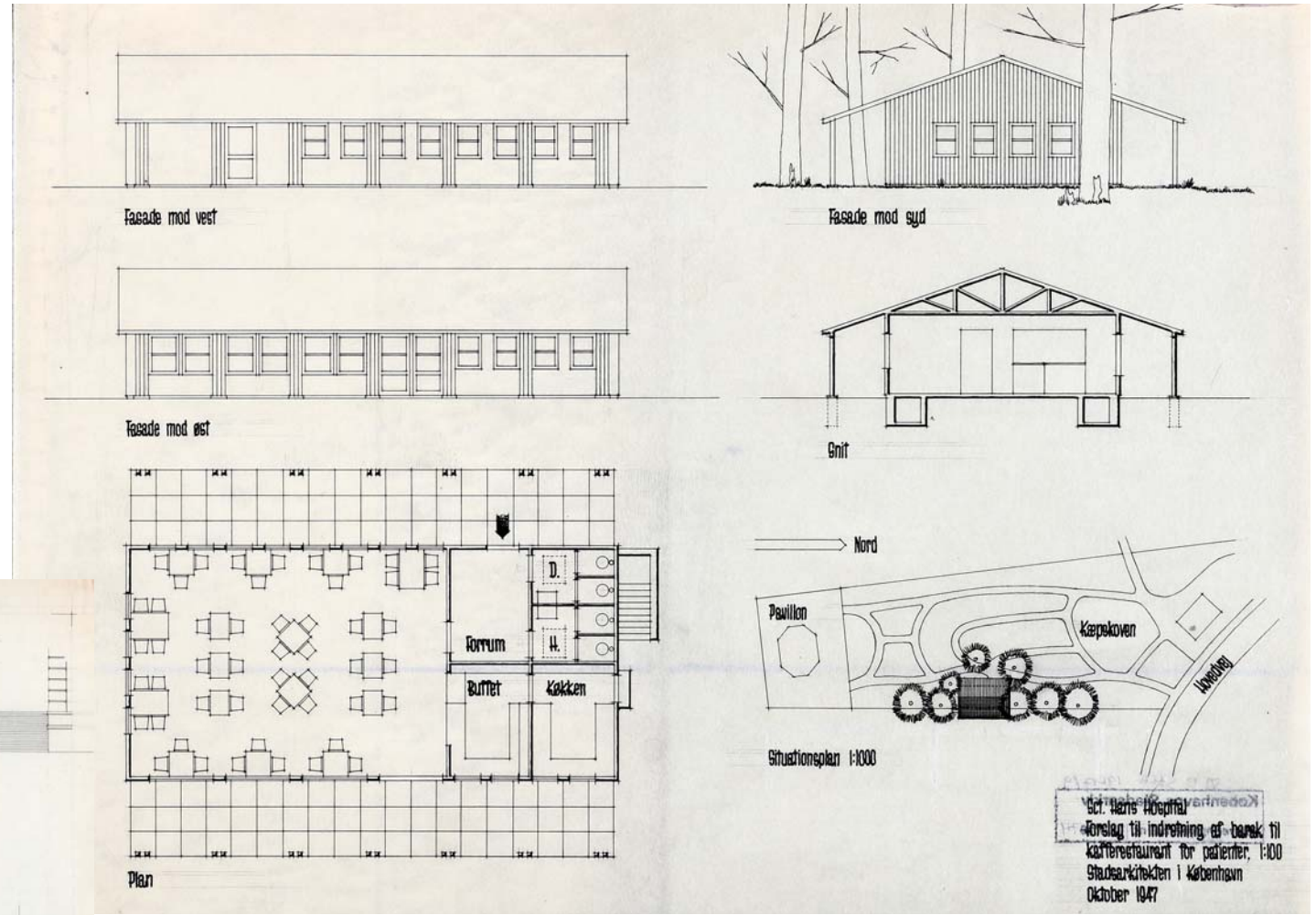

1946 Det 3. Hospital, Patientbygning i 1 etage

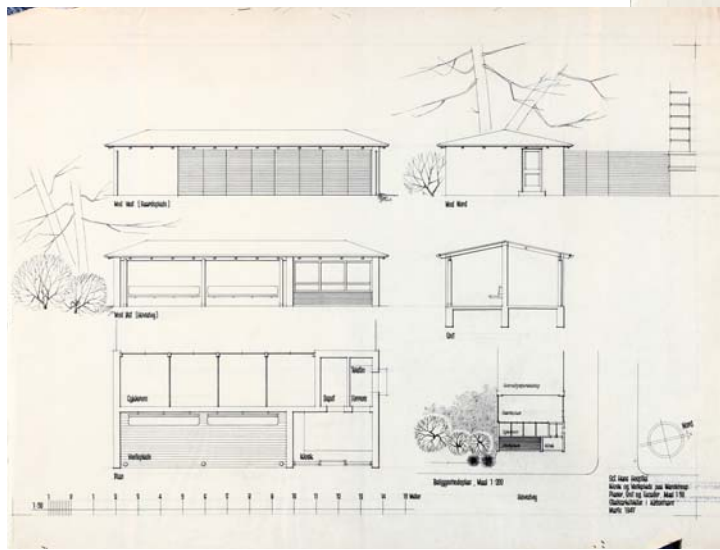

Tegninger i Stadsarkivets Kort- og Tegningssamling

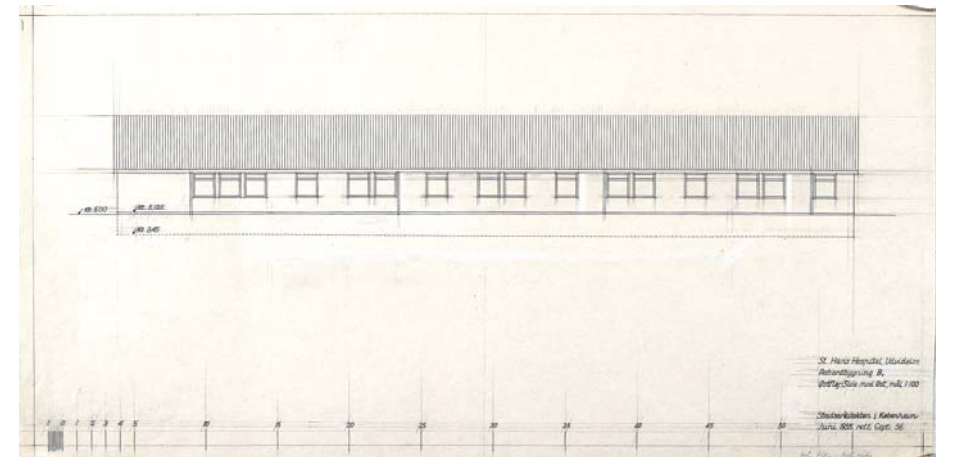
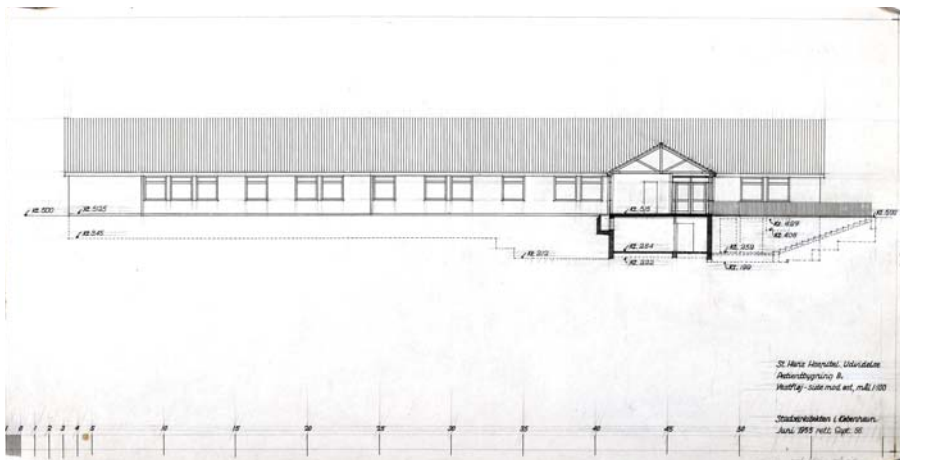
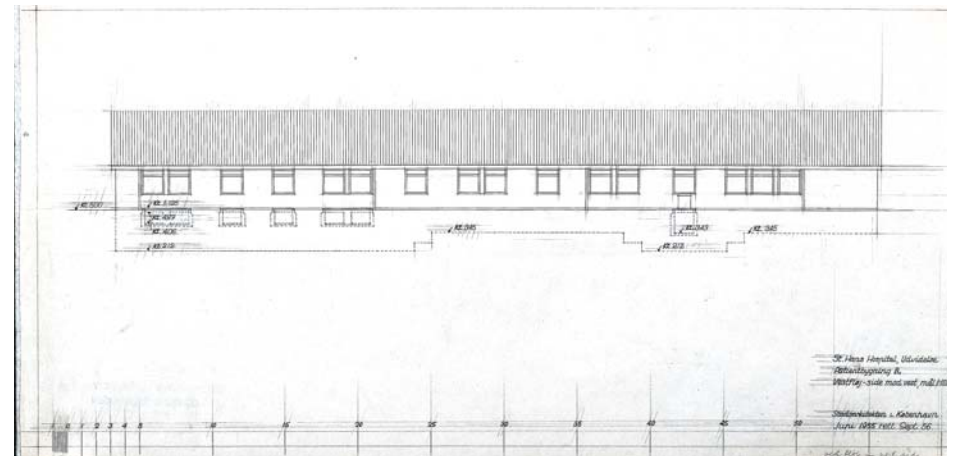
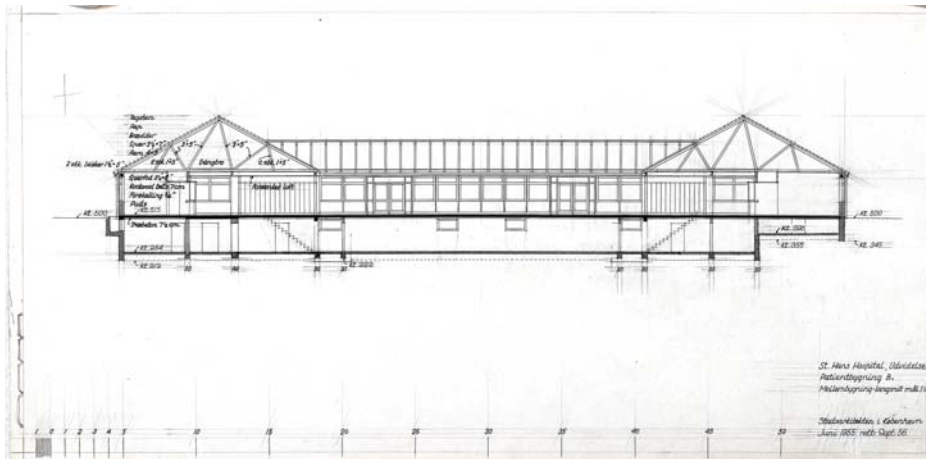
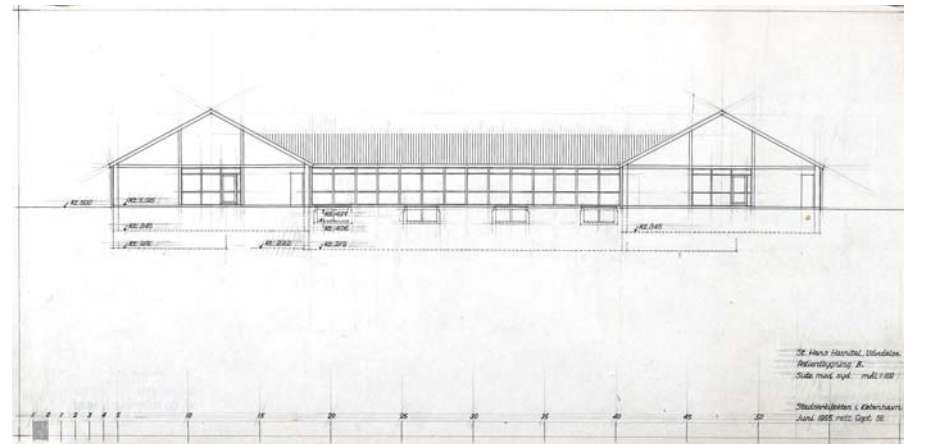
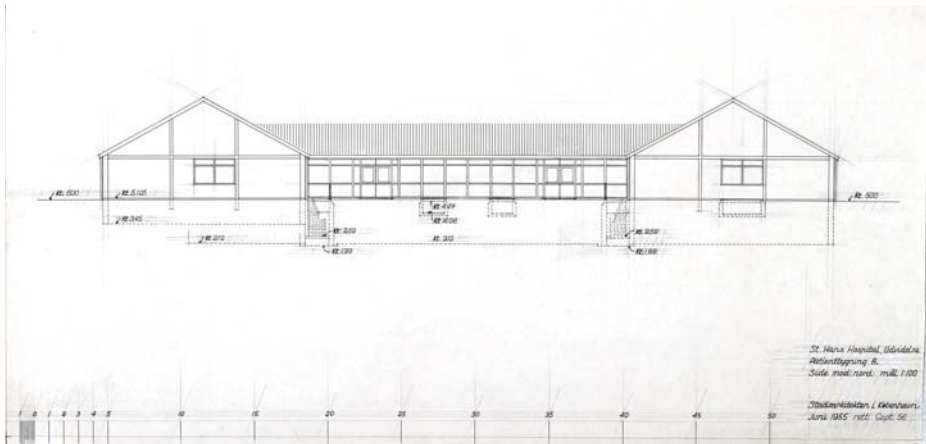
1947 Det 3. Hospital, Kiosk og kafferestaurant

1947 Forslag til indretning af barak til kafferestaurant for patienter

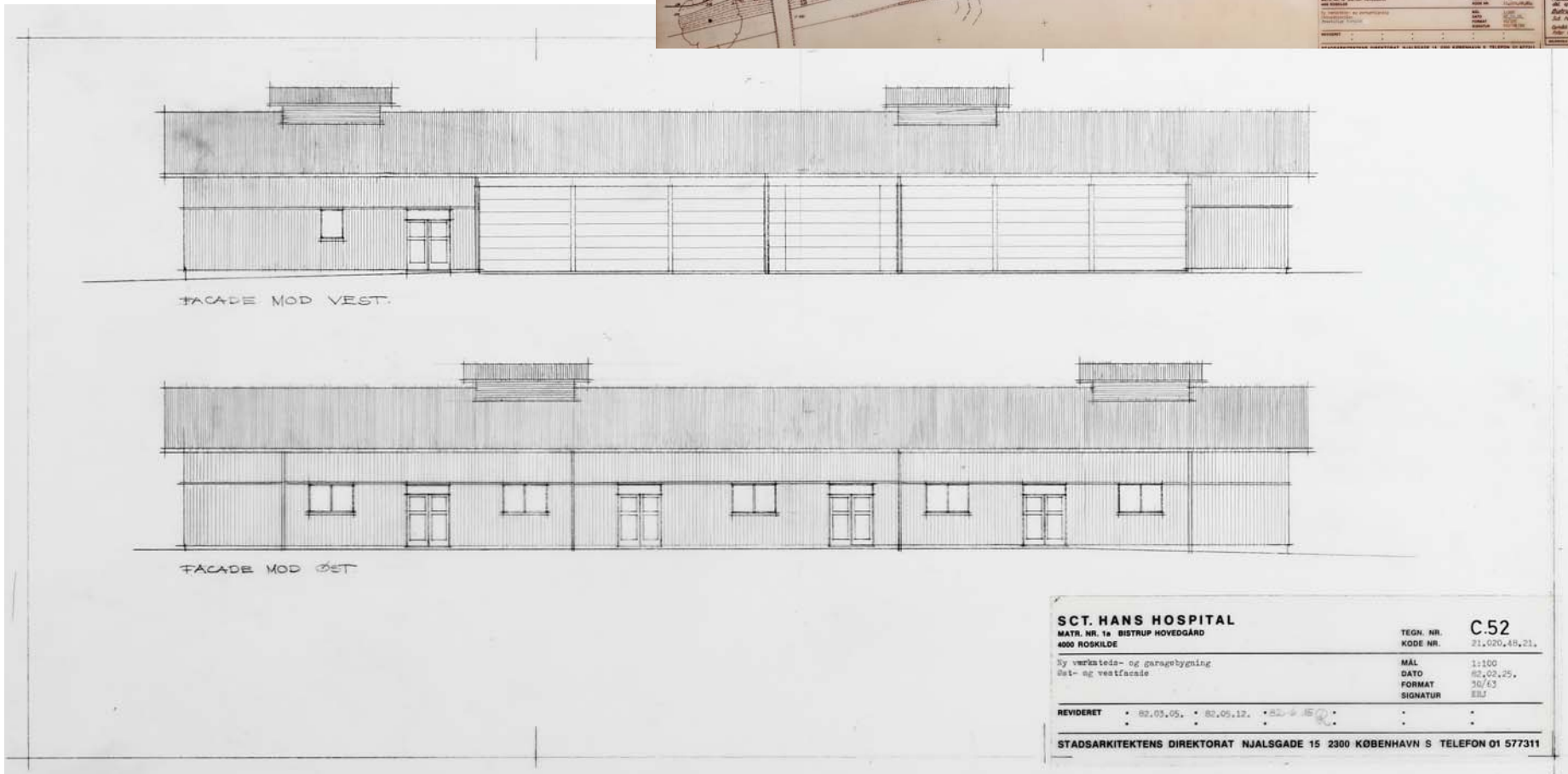
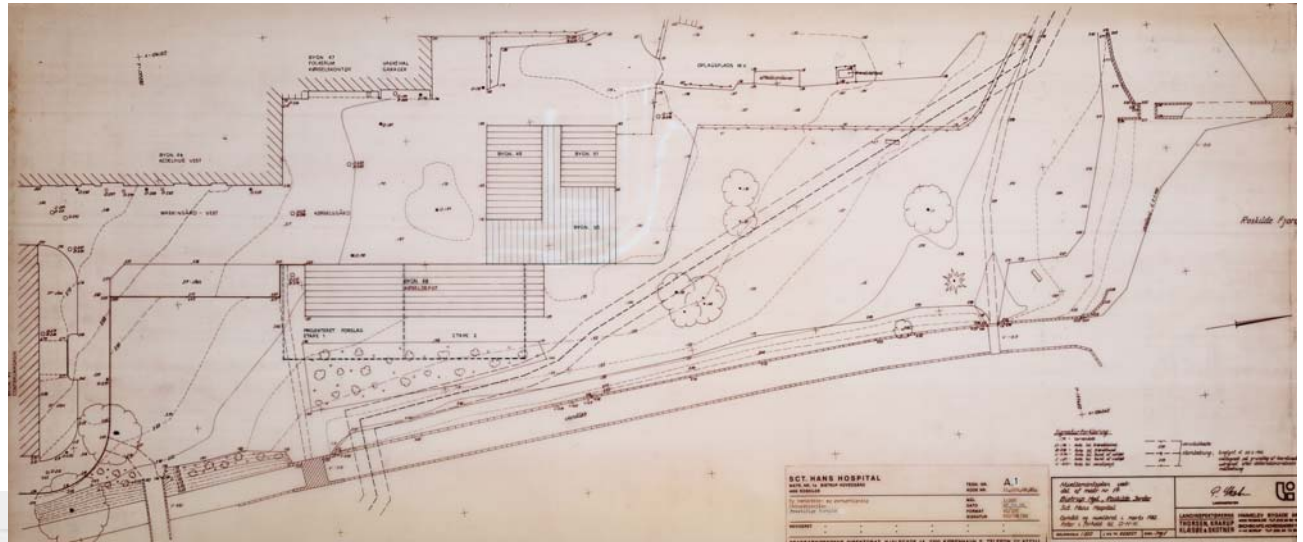
1947 Kiosk og ventepads på mandshospitalet

1974 Skitse til udbygning med typehuse som Smedehus

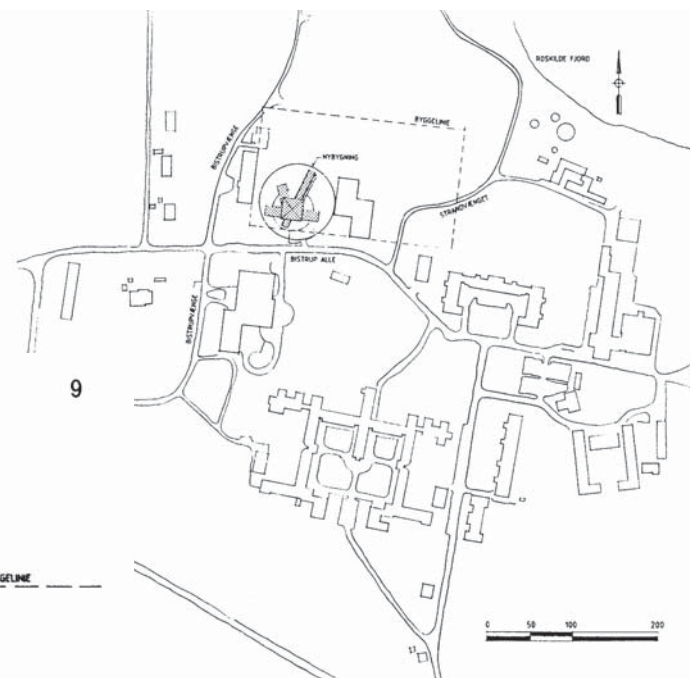
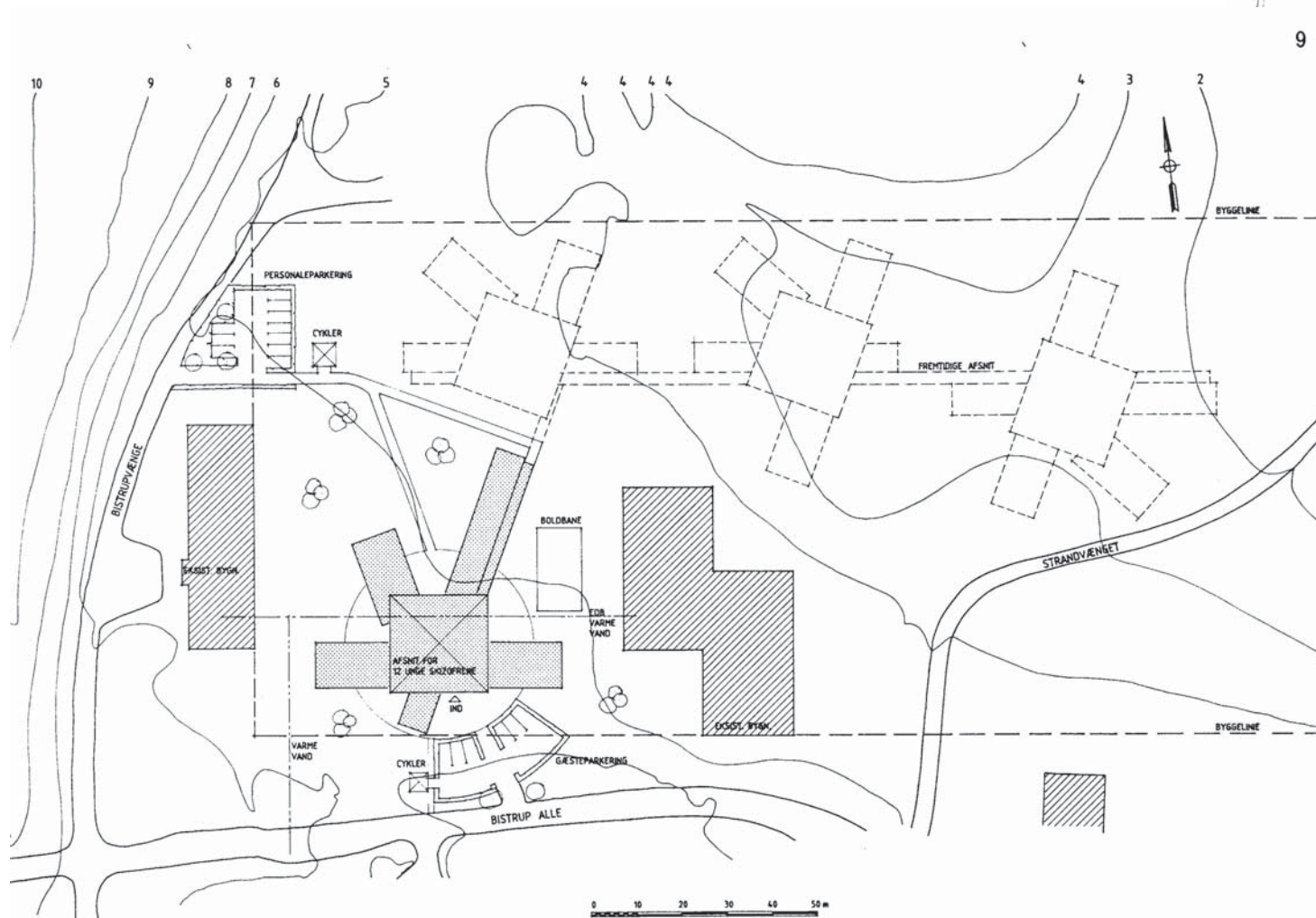
1982 Ny værkstedsbygning bag vaskeribygningen.

SCT. HANS HOSPITAL		TEGN. NR.	C.52
MATR. NR. 1a BISTRUP HOVEDGÅRD		KODE NR.	21,00,48,21.
4000 ROSKILDE		MÅL	1:100
Ny værksteds- og garagebygning		DATO	82,02,25.
Øst- og vestfacade		FORMAT	30/43
		SIGNATUR	ESJ
REVIDERET			
82.03.05. • 82.05.12. • 82.06.15.			
STADSARKITEKTENS DIREKTORAT NJALSGADE 15 2300 KØBENHAVN S TELEFON 01 577311			

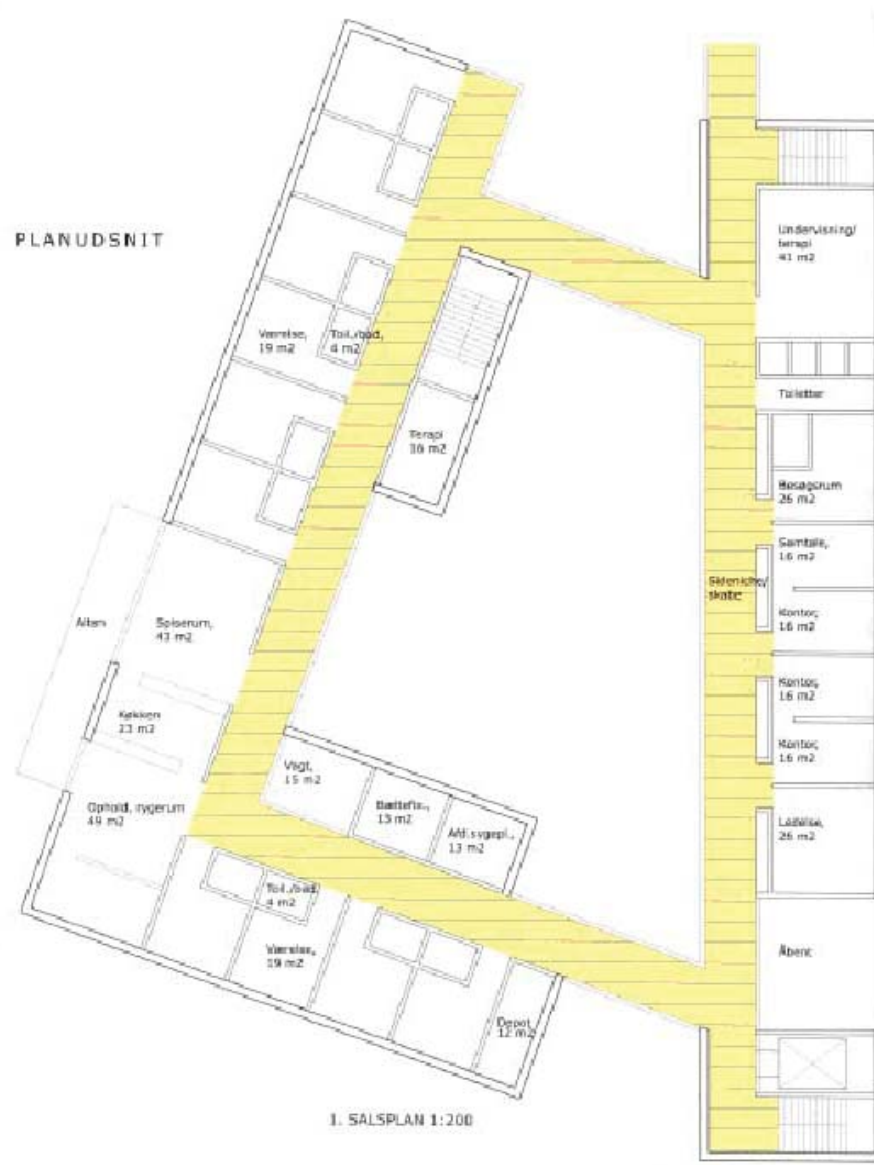
1996 Udbygningsplan

Ved opførelsen af en patientbygning til 12 yngre skizofrene patienter, blev der etableret mulighed for udbygning med flere bygninger i sammenhæng efter samme koncept som i den oprindelige bygning.

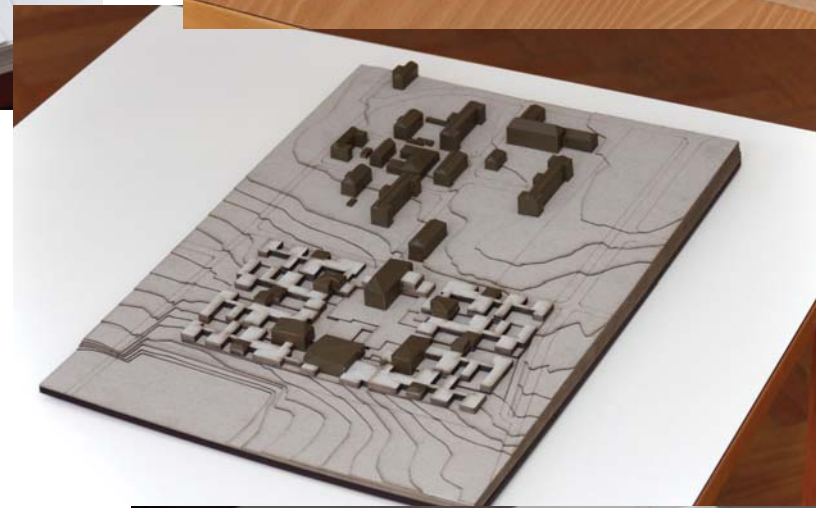
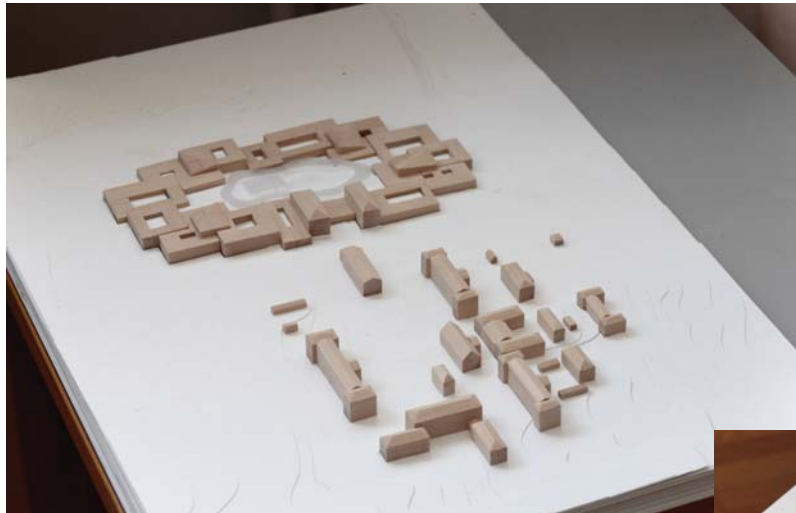

SITUATIONS - OG BELIGGENHEDSPLAN

2004 Forslag til Retspsykiatribyggeri

2013 6 forslag til
nyt retspsykiatri-
byggeri

Øvrige institutioner, hjem m.m.

Avnstrup Sanatorium

Sanatoriet blev opført som erstatning for Boserup Sanatorium.

Tuberkulosen var i første halvdel af 1900-tallet en svøbe i hovedstaden, hvor befolkningen voksede kraftigt og hvor boligforholdene ofte var kummerlige.

Da Avnstrup sanatorium blev taget i brug den 15. april 1940, blev Boserup sanatorium nedlagt som tuberkulosesanatorium og indrettet som en afdeling under Sct. Hans hospital. Det nyopførte bygningsanlæg blev i hast taget i brug i 1940 til tuberkulosepatienter fra Boserup Sanatorium (for at undgå at tyskerne skulle overtage nybyggeriet).

Inspektørerne for Avnstrup var fra 1938 cand.jur. Henry Avnslev, fra 1946 cand. polit. Niels Peter Andersen, og fra 1949 Alfred Jensen.

Ledelsen af Avnstrup blev henlagt under Sct. Hans Hospital, og i de sidste år var Kjeld Hartnack den administrative leder på stedet.

Fra slutningen af 1950-erne medførte den mere effektive behandling af tuberkulosen sammen med de bedre boligvilkår i hovedstaden, at pladserne på

Avnstrups hovedbygning

Avnstrup gradvist kunne overgå til at blive benyttede af psykiatriske plejepatienter.

Hele bygningsanlægget blev i 1991 solgt til Staten, der gennem Forsvarsministeriet har udlejet det til Dansk Røde Kors. Der er nu indrettet modtagelsescenter for asylansøgere i bygningerne.

1935 Bevilling til opførelse af et tuberkulosesanatorium (Avnstrup) (Brf35-36 pag

556)

1957 Belægning af et afsnit på Avnstrup sanatorium med psykiatriske patienter fra Sct. Hans Hospital. (Brf 57-58 pag 2322).

1958 Inddragelse af yderligere sengepladser på Avnstrup Sanatorium til belægning med psykiatriske patienter (Brf 58-59 pag 1887).

1961 Bemyndigelse til afholdelse af udgifter i forbindelse med inddragelsen af yderligere et afsnit af Avnstrup Sanatorium til brug for psykiatriske plejepatienter (Brf 60-61 pag 1322).

1963 Etablering af yderligere et afsnit på Avnstrup sanatorium for psykiatriske plejepatienter fra 1. december 1962 at regne (Brf 62-63 pag 1543).

Stadsarkivet i København har en omfattende tegningssamling vedr. Avnstrup Sanatorium.

Bondetinget 9

Stadsarkitektnummer 2008-42.

Matrikel nr. 329 c.

Ejendommen var i 1906 pensionat ejet af frøknerne Lønholdt.

Ejendommen erhverves af hospitalet i 1972 og der indrettes et patientkollegium til udskrevne patienter.

Huset blev benyttet som en midlertidig udslusningsbolig for udskrevne patienter fra Sct. Hans Hospital.

Bondetinget 9

"Tante 1 og Tante 2" fra Gustav Wieds teaterstykke "Skærmydsler", boede i denne bygning fra 1906 – fem år efter stykket blev skrevet (årsskrift fra Roskilde Museum 1983 p 75).

Boserup Sanatorium

Stadsarkitektnummer 2011.

1901: Boserup Sanatoriums bygninger A (for kvinder) og B (for mænd) opføres i perioden 1899-1901. Arkitekt Henry Meyer. Udgift incl. montering 700.000 kr. Ibrugtages 26. okt. 1901.

Var ved indvielsen beregnet til 63 mænd og 56 kvinder.

Pladsantallet udvides til 152. Bygningerne blev benævnt henholdsvis mandsbygningen (den vestlige) og kvindebygningen (den østlige). Senere bygning A og B.

Bygningernes belysning var ved indvielsen petroleumslamper og på stuerne stearinlys. Der blev indført elektrisk belysning med strøm fra Sct. Hans Hospital omkring 1905.

1916: Reservelægebolig erhverves.

1917: Ny frontespice med ur på mandsbygningens nordfacade.

1930: Opførelse af skur til redningsstige.

1931: Opførelse af cykelskur.

1939: Bevilling til omdannelse af Boserup Sanatorium til en sindssygeafdeling under Sct. Hans Hospital.

givelser, skal i Fremtiden rolige og ufarlige, ældre Sindssygepatienter passes og plejes. Kun faa af dem kan helbredes, saa de atter kan deltage i Livet udenfor Hospitalet, men Samfundet giver dem her den bedst mulige Pleje og de bedste Forhold.

Til Omdannelse af Sanatoriet til Sindssygeafdeling bevilgede Borgerrepræsentationen i Efteraaret 1939 et Beløb paa 608,200 Kr., og i Juni Maaned i Aar er der vedtaget en Efterbevilling paa 190,000 Kr. paa Grund af Prisforhøjelserne, som er indtruffet i den mellemliggende Tid. Til Montering er der yderligere bevilget 120,000 Kr., saaledes at de samlede Udgifter bliver omkring 1 Mill. Kr.

Særlig Afdeling for Tyfusbacile-Bærere.

For nogle Aar siden vakte det en Del Opsigt, at der udbrød Tyfusepidemi paa Sct. Hans Hospital. En Undersøgelse viste, at Aarsagen var nogle iøvrigt raske Patienter, der var Bærere af Bacillen. De blev straks afsondrede, og Epidemien var straks ovre.

Ved Indretningen af den nye Afdeling i Sanatoriebygningerne faar Sct. Hans en særlig Isolationsafdeling for denne Kategori af Patienter, idet den tidligere Overlærerbolig er blevet indrettet til Formaalet. Tyfusbacilbærerne, hvoraf der for Tiden findes 11, har faaet deres eget Baderum, egen Have og Lokaler, der er helt afsondret fra de øvrige Patienter. Derved har Hospitalet sikret sig mod Gentaelse af Tyfusepidemien.

Store Forandringer er foretaget.

Det var store Forandringer, der skulde til, før de gamle Sanatoriebygninger kunde blive tilsvarende Sindssygehospital. Hele Varmeinstallationen, Sanitetsinstallationen og Kedelanlægget maatte fornyes, og mange bygningsmæssige Foranstaltninger maatte foretages. Dertil kom, at en Række Sikkerhedsforanstaltninger maatte gennemføres, og at der skulde indrettes betydelig flere Funktionærværelser, da Sindssygepatienter kræver flere Funktionærer end Sanatoriepatienter. — Ogsaa Hovedkøkkenet maatte gennemgaa en Ændring for at blive tilsvarende — Installation af 3 nye Dampgryder og 1 «Maren» er en uagtelig Forbedring, der glæder Køkkenbestyrerinden.

Stolt over, at Københavns Kommune har været banebrydende.

Først i Juli Maaned blev Sanatoriebygningerne taget i Brug, og ved denne Lejlighed aflagde Borgmester Julius Hansen og Københavns Borgerrepræsentations Hospitalsudvalg med Formanden, Landstingsmand C. F. Sørensen, i Spidsen et Besøg derude. Desuden var inviteret en Række Gæster indenfor Hospitalsadministrationen. Deltagerne samledes til en Kop Kaffe i den aabne Ligestue, og her bød Borgmester Julius Hansen velkommen. — Han gav en Redegørelse for de gennemførte Forandringer og udtalte bl. a.:

— Vi er stolte over, at vore Forgængere i Københavns Kommune var banebrydende for Sanitetsbehandlingen, og vi er stolte over, at den allerede nu er søgt andet Sted hen for at give bedre Vilkaar at virke under end dem, der gaves her.

Borgmesteren rettede en Tak til Borgerrepræsentationen for Bevillingerne til Ombygningen og udtalte Haabet om endnu mange Glæder af samme Art og sluttede med at udtale Ønsket om, at Mennesker, som skal virke paa denne nye Afdeling, maa faa gode Kaar at arbejde under.

63 Funktionærer og 3 Læger passer 140 Patienter.

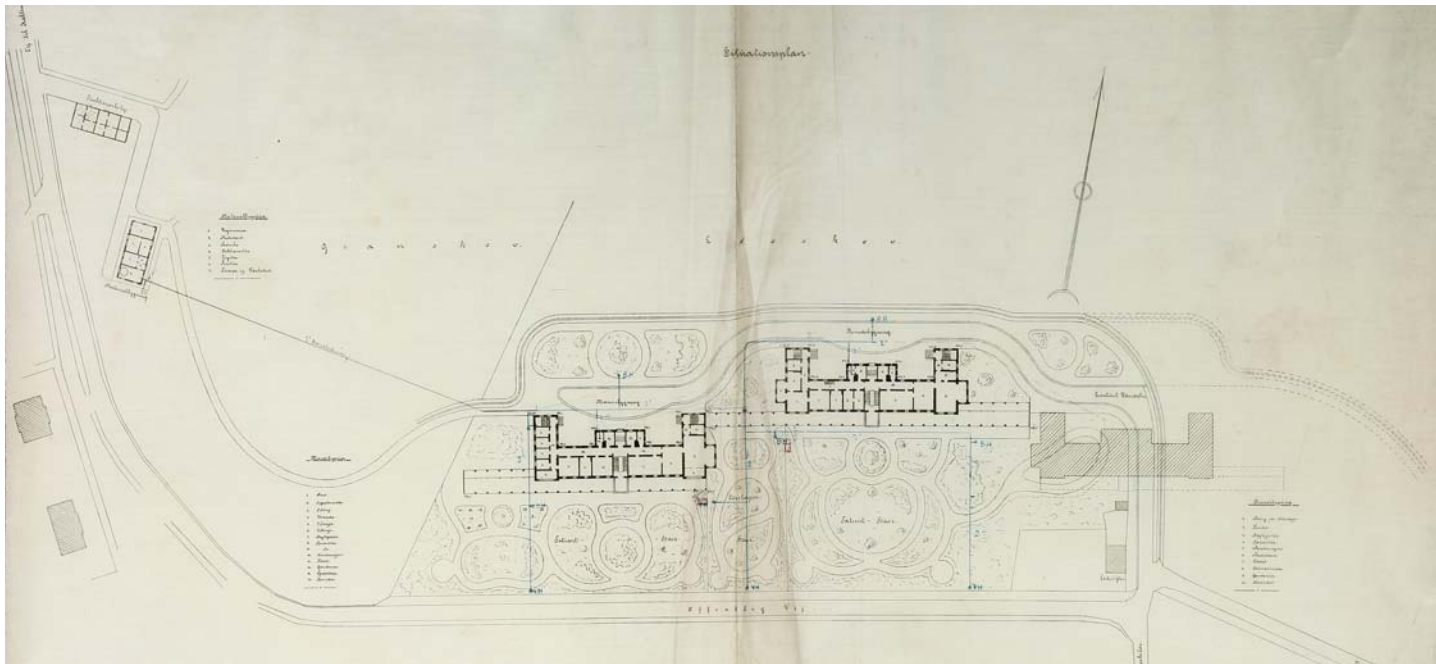
Under Ledelse af Overlæge Dr. Nørvig havde Gæsterne derpaa Lejlighed til at se den nye Afdeling, der i sine store Bygninger huser 140 mandlige og kvindelige Patienter, 3 Læger, 28 Sygeplejersker, 13 mandlige Plejere og 21 Husmedhjælpere.

Patienterne ligger i 3 eller 6 Sengstuer, og mange af Patienterne er oppegaende. Stuerne er alle udstyrede med Haandvask, og paa Gangene har hver Patient sit eget Skab. En større Samlingsstue staar til deres Disposition.

Funktionærerne er der ligeledes sørget for paa den bedste Maade.

Notitser

Statens Husholdningsraad har udsendt en Pjece, hvori der populært og let tilgængeligt gives en Oversigt over Konservering under de nuværende Forhold, hvor Sukkerrationering og Brændselsknaphed maa tages i Betragtning. —

Boserup, beliggenhedsplan 1901

Da Avnstrup sanatorium blev taget i brug den 15. april 1940, blev Boserup sanatorium nedlagt som tuberkulosesanatorium og dets 173 patienter blev flyttet til Avnstrup. Boserup blev indrettet som en afdeling under Sct. Hans hospital. Afdelingen, der havde 140 sengepladser, blev taget i brug den 1. juli 1941. Samtidig påbegyndtes en modernisering af hospitalets øvrige afdelinger.

1941: Ombygget til afdelinger under SHH til 67 mandlige og 74 kvindelige patienter.

1943: Planer om et større nybyggeri, der dog ikke blev realiseret.

1947: Barakkerne Havehus på Østhospitalet, Strandhus på Vesthospitalet og Skovhus på Boserup var bygninger fra den tidligere Kløvermarkslejr. De var sygeafdelinger bl.a. for tuberkulose i lejren, der bestod af omkring 1000 barakker. Skovhus (der blev sat sammen af 4 mindre barakker) blev flyttet til Boserup i 1947.

1963: Bevilling til installation af elevatorer i Boserups bygninger A og B.

1966: Bevilling til indretning af et marketenderi.

1968: Indretning af terapilokaler i tilbygning.

1974: Udvidelse af festsal og kantine.

1976: Brandsikring af bygningerne.

1982-84: Udskiftning af tagbelægning. Nedtagning af kviste og isætning af Veluxvinduer i tagfladen.

1992: Solgt til Friskolen Tvind.

- Ud over løbende mindre forandringer og forbedringer.

Cafe Rose

Et cafeprojekt for udskrevne patienter på Hammelstrupvej i SV-kvarteret, der var oprettet og drevet af hospitalet.

1. april 1990 overførtes Vesterbroprojektet sammen med Cafeprojektet på Hammelstrupvej fra Sct. Hans Hospital til fortsat drift i Magistratens 3. afdelings, Bistandsafdelingens, regie (Journalsag 1530).

Dagmarhus

"Patienternes pårørende vil altid kunne faa en af de overordnede læger i tale, - hver dag mellem kl. 14-16. Overlægen på mandshospitalet træffes for pårørende hver tirsdag på Dagmarhus, Vestre Boulevard 12, 3. sal, København V, kl. 11.00 yil 12.30, tlf. Palæ 2392. Overlægen for kvindehospitalet træffes samme tid og sted hver fredag". (fra patientbrochure ca 1950).

1948: Leje og indretning af lokaler til overlægerne ved Avnstrup og Sct. Hans Hospital (Brf. 48-49, pag 277).

Dommervænget

Da København solgte arealerne hvor ejendomskomplekset Rørmosen blev opført, blev det aftalt med Roskilde Kommune at Sct. Hans Hospital fik adgang til at disponere over 2 5-værelses lejligheder i komplekset i Dommervænget. De blev anvendt til udskrevne patienter fra hospitalet.

Dianalund

1946: Bevilling af 30.000 kr. til dækning af udgifter ved benyttelse af et antal pladser. (Brf.46-46, pag 231).

Ejboparken

I forbindelse med Københavns kommunes salg af jord til Roskilde med henblik på opførelse af ejendomskomplekset Rørmosen fik hospitalet rådighed over nogle lejligheder i boligbyggeriet Ejboparken. De blev anvendt til udskrevne patienter.

Familieplejehjem

I 1920 indførtes forsøgsvis anbringelse af mandlige patienter i kontrolleret

familiepleje (b. f. 1921-22, s. 1326f.); i 1924 gjordes familieplejen til et fast led i Sct. Hans hospitals sindssygepleje (b. f. 1924-25, s. 27f.), men denne form for anbringelser blev igen opgivet.

Patienter blev udskrevet "midlertidigt" til familieplejehjem, hvor de var under tilsyn af hospitalets læger. Af hjemmene kan nævnes Søvigshus i Lyngby, Hvidkilde i Strøby, Slottet i Veksø, Mariendal, Flinterupgård, Osted plejehjem m.fl. Her et billede af Søvigshus i Lyngby fra omkring 1966.

Feriehjemmet Klinten

I 1967 købte Københavns Kommune feriehjemmet Klinten i Veddinge Bakker i den daværende Fårevejle kommune. Det blev gennem mange år brugt som feriehus for hospitalets langtidsindlagte patienter (og der blev udvekslet pladser med Saxenhøj ved Saxkøbing). Klinten blev i ydersæsonerne også brugt som kursuscenter for hospitalet.

Forchhammersvej 18

Ambulatorium for Sct. Hans Hospital og for Alkoholambulatoriet på KH. SHHs ambulatorium blev ledet af fru Weile, der blev afløst af frk. Poulsen, som i mange år ydede en stor indsats. Både i forhold til ambulatoriet og i forhold til de beboere i værelserne bag ved ambulatoriet og på Tagabo, som der blev ført tilsyn med.

Forchhammersvej 18

Starbas:

Beskrivelse af Hospitalet på Forchhammervej:

1935-37 apr. Midlertidigt epidemihospital under BLH.

1937-45 Filial af KHs psykiatriske afd. (2205.180).

1945-46 Lazaret for tyske flygtninge.

1946-65 Filial af KHs gynækologiske afd. (2205.250). Benævnt hospitalet på Forchhammervej.

1962-65 Herved gynækologisk ambulatorium.

1965 maj-dec Filial af KHs Psykiatriske afd.

1967 Alko-ambulatoriet (tidl.2205.370), SHH overlægekonsultation i Kbh, Patientklubber og værksteder 1967ff (SE 2430)

Den 12. sep. 1935 blev det vedtaget at anvende en kommunal skole, belig-

gende Forchhammersvej 18, som midlertidigt epidemihospital under Blegdams-hospitalet (b. f. 1935-36, s. 420f. og 448). Som sådant blev den anvendt indtil april 1937, da den blev indrettet som filial af Kommunehospitalets psykiatriske afdeling, og fra okt.1946 blev den under betegnelsen »hospitalet på Forchhammersvej« benyttet som filial af Kommunehospitalets gynækologiske afdeling (b. f. 1946-47, s. 642f. og s. 762), indtil denne den 1. april 1965 overflyttedes til Øresundshospitalet. Herefter anvendtes hospitalet, der havde 79 pladser, som filial af Kommunehospitalets psykiatriske afdeling til plejepatienter indtil 20. dec. 1965. Hospitalet blev derefter ombygget (b. f. 1965-66, s. 2929-31) og den 13. juni 1967 genåbnet med lokaler for Alko-ambulatoriet, Sct. Hans hospitals efterbehandlingsambulatorier, overlægekonsultation i København, patientklubber og værksted for udskrevne patienter. I annexbygningen blev indrettet 16 værelser til patientkollegium som midlertidig bolig for patienter, der blev udskrevet fra Sct. Hans hospital.

DATA: 1935 - 1937 marts Epidemifdeling u. Blegdamshospitalet, medicinske patienter.

1937 apr. - 1945 1/10 Filial - Kommunehospital psykiatr. afd., + medicinske patienter.

(1943 19/2 - 1945 1/10: Filial af Balders hospital (psyk.pat.)

1945 - 1946 Afgivet til brug for flygtninge.

1946 1/10-1965 1/4 Filial af Kommunehospital gynækol. afd.

(Den 1/4 1965 overflyttet til Øresundshospitalet pavill.H og I)

1965 1/5 - 1967 Ombygning.

1967 13/6 ff. Nu alko-ambulatorium, ambulatorier for Sct. Hans hospital, Kommunehospitalet, patientværksted og -klubber for udskr. patienter samt boliger for udskr. patienter fra Sct. Hans hospital.

Navnebetegnelser:

Fra 1935 benævnt Filial, Skolen Forchhammersvej 18.

Fra 1947 okt: Hospitalet på Forchhammersvej.

Fra 1967 13/6: Ambulatorierne på Forchhammersvej.

Institutionsnummer: 2290.000

Fiskerhuset

1952: Fiskerhuset overdrages til Sct. Hans Hospital.Holme

Gartnerbolig v. Boserup og Kattingeværk

1945: Indretning af WC med håndvask. (Brf. 44-45 pag. 949).

Gurrelund

Det tidligere rådhus og brandstation i Tikøb.

Plejhjemmet »Gurrelund« i Tikøb blev taget i brug den 1. marts 1955 (b.f. 1953-54, s. 1435-37). Plejhjemmet havde plads til 80 patienter.

1953: Bevilling på 980.000 kr til indretning og montering af plejhjemmet i Tikøb. (Brf. 53-54 pag. 2655).

Administrationen overgår til Rekonvalescenthjemmenes kontor pr. 1.4.1955.

Stedet er senere solgt og omdannet til ejerlejligheder.

2012 Gurrelund

Holme

Holme er den tidligere hovedbygning til Cathrineberg Gods i Sengeløse. Den blev købt af Københavns Kommune i 1948.

1948: Køb af en hovedbygning og park på ejendommen Cathrineberg ved Sengeløse til anvendelse for rolige psykiatriske patienter fra Sct. Hans Hospitals kvindehospital. (Brf. 48-49 pag. 1139).

1949: Bevilling af 292.000 kr. til omdannelse af Cathrinebergs hovedbygning til en afdeling under Sct. Hans Hospital for rolige patienter. (Brf. 49-50 pag. 717). Plejhjemmet »Holme« i Sengeløse blev taget i brug den 21. november 1950 til 41 kvindelige patienter. Plejhjemmet blev indrettet i Cathrineberg hovedgårds hovedbygning, som det vedtoges at erhverve den 21. oktober 1948 (b. f. 1948-49, B. 1139 f.).

Administrationen overføres pr. 1.1.1987 fra Sct. Hans Hospital til Københavns kommunes Plejhjemsadministration.

Holme

Hørgården

Kattingeværk

Stadsarkitektnummer 2008-198.

I 1300-tallet opførtes en dæmning, som opstemmede Kattinge Sø for at skaffe vand til en vandmølle, som lå der, hvor Sankt Hans hospital nu ligger. Dæmningen forbinder tre små bakker, som i dag ligger vest for værket mellem vejen og søen. På disse byggedes borgen Næbbe. Det vides ikke, hvem der byggede den, men muligvis var det roskildebispens eller et andet medlem af Hvideslægten, som på den tid havde store besiddelser i området. I 1700-tallet gennembrød man dæmningen og anlagde en vandmølle, der hvor Kattinge Værk nu ligger. Møllen trak et valkeværk og en grynmølle. Sidst i 1800-tallet blev værket lavet om til en cellulosefabrik, som fik sin elektricitet til belysning fra møllen. Øst for værket blev der anlagt en mole, som var forbundet med fabrikken af et kort jernbanespor. Cellulosefabrikken fungerede frem til 1910.

Kattingeværk blev købt 1914 og brugt til 25 stille arbejdende patienter i de 6 sommer måneder. Det blev i 1917 til hele året og for 38 rolige arbejdende patienter. Siden har bygningerne været anvendt til vekslende formål, bl.a. som afdeling under Sct. Hans Hospital. I dag fungerer de som lejrskole for Københavns Kommune.

Efter hospitalets deling i 1919 overførtes en del mandlige patienter til Kattingeværk; endvidere opførtes på Sct. Hans hospital to 1-etages sygebygninger a 30 pladser (Lindehus og Elmehus); disse bygninger blev taget i brug i 1921.

Prof. Mogens Møllergård har skrevet artiklen "Kattingeværk - Psykiatri i den gamle fabrik" som hospitalets museum har udgivet i en særskilt lille bog. Den beskriver forholdene i værket nærmere, både før og efter indretning som afdeling under Sct. Hans Hospital. (Afdelingen blev i en periode benævnt G3).

Kattingeværk ca 1910 (postkort)

Kimmerhuset i Boserup Skov

Oprindeligt del af Sct. Hans Hospital. Senere overført til Bistrup Skovdistrikt.

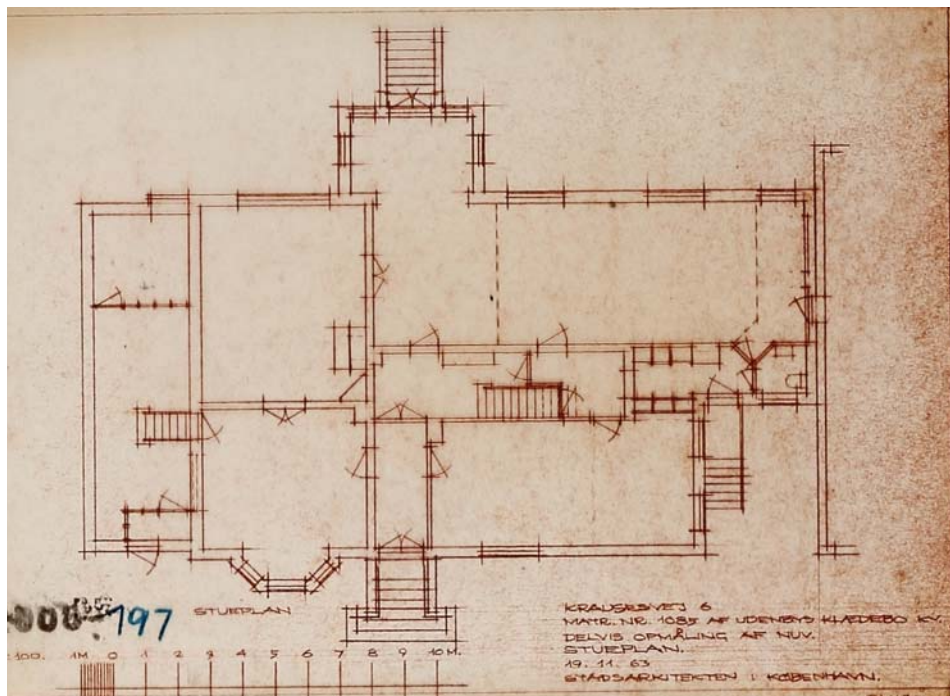
Kommunehospitalet

1956: Forslag om at ambulatoriet på Kommunehospitalet for patienter fra Sct. Hans Hospital gøres permanent. (Brf. 56-57 pag. 2331).

Krausesvej 6

Stadsarkitektnummer 2008-197

En villa på adressen i København blev i 1963-64 indrettet som beskyttet værksted for patienter fra Sct. Hans Hospital.

Lindegården

Blev opført som en institution for gerontopsykiatriske patienter. Dels psykisk syge, der var blevet gamle og gamle, der var blevet psykisk syge.

Den 30. marts 1967 blev opførelsen af plejehospitalet »Lindegården« under Sct. Hans hospital vedtaget. Plejehospitalet, der havde 288 pladser, blev taget i brug den 15. november 1968 (b. f. 1966-67, s.3184-85).

Lindegården var en del af Sct. Hans hospital indtil 1987, hvor omsorgen for psykisk syge ældre blev udskilt fra hospitalet for at overgå til socialvæsenet i København.

Hospitalet varetog dog fortsat den lægefaglige psykiatriske behandling af beboerne efter adskillelsen.

1966: Bevilling på 1,3 mio. kr. til projektering af byggeriet.

1967: Bevilling til opførelse af plejehjemmet Lindegården (Brf. 66-67 pag. 3184).

Administrationen overføres pr. 1.1.1987 fra Sct. Hans Hospital til Københavns kommunes Plejehjemsadministration.

Lindegården luftfoto

Parcelgården

Da man 1808 indrettede den gamle avlsgård på Bistrup til "dårekiste" manglede man driftsbygninger til det landbrug på 350 tdr. land, der lå lige op ad selve Bistrup. Derfor opførtes 1809 Bistrup Parcelgård øst for Boserup skov. Denne gård blev forpagtet ud i 1814 til Andreas Bodenhoff, som drev gården til sin død 1854. 1858 lagde man yderligere 87 tdr. land til parcelgården, og da Hørgården brændte 1928 blev også dennes jorder lagt under Bistrup Parcelgård. Skønt bygningen var erklæret bevaringsværdig, rev ejeren Tage Nielsen det hele ned i 2000 og byggede et helt nyt kompleks.

Ved omdannelsen af Bistrup Gods til hospital blev Parcelgården bortforpagtet. (kilde: Roskildehistorie.dk)

1870: Hestestaldbygning: 48½ alen lang, 21½ alen bred. Stald t. 24 heste, 1 box, selekammer, foderlo, 3 karlekamre, sædloft over bygn. 1 brolagt lukket remise. Arkitekt: Tvede.

1870: Ladebygning: 97 alen lang, 23 alen bred. Laderum, kastelo, langlo og en fårefold, 8" tykt lag rør som brotag

1870: Mejeribygning: 29 alen lang og 21½ bred, mælkekælder, kærne, smørkælder, bøttevask, ostekammer, kedelrum og værelser til mejerist, piger m.v. Arkitekt: Tvede.

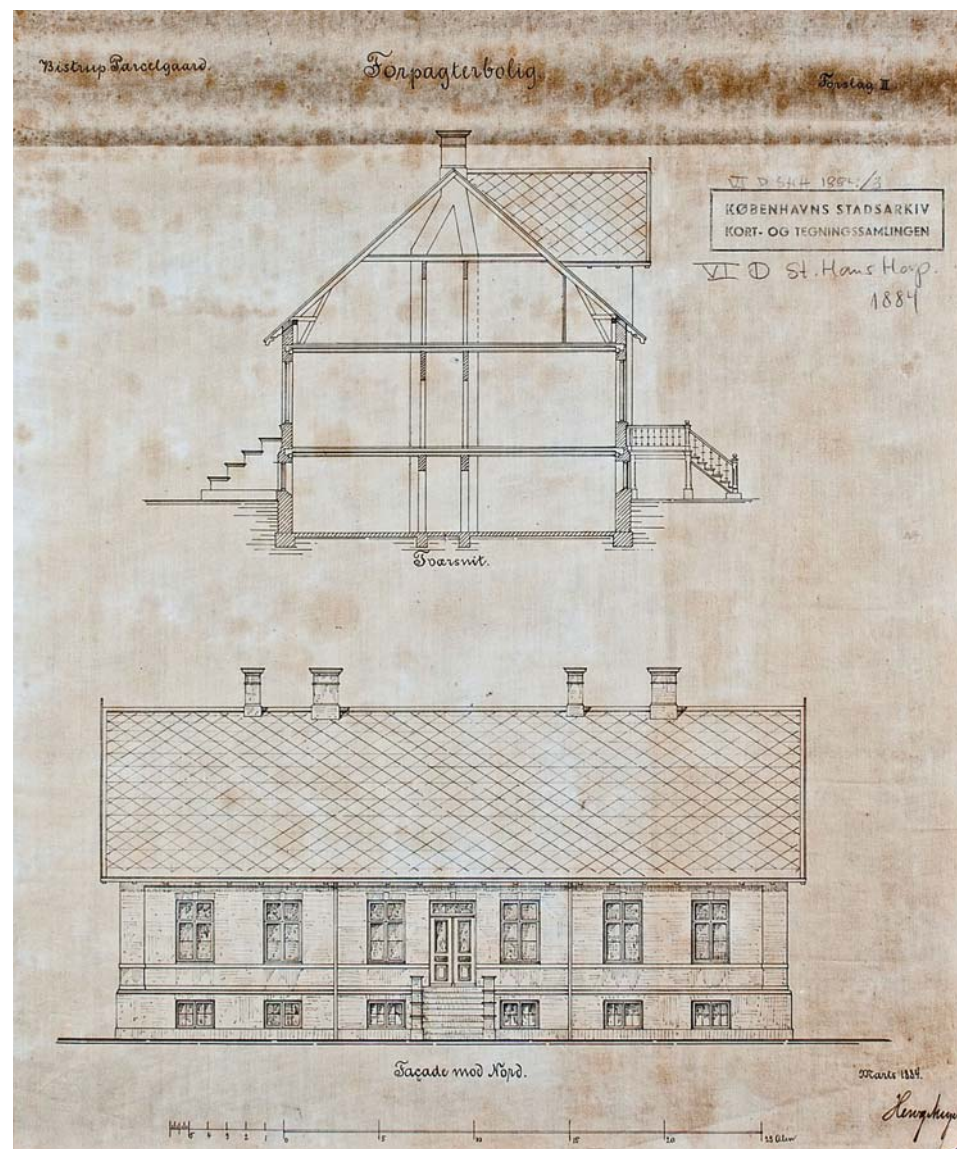
1909: Til afhjælpning af vandmanglen på Bidstrup Parcelgård føres en vandledning fra Sct. Hans Hospital til Parcelgården. Udgift 3.376,53 kr. (Beretn. 1909-10 pag.38).

Forpagtningens administration overgik til Ejendomsdirektoratet i Københavns kommune, og i 1980-erne blev gården solgt.

Parcelgårdens hovedbygning var i en periode funktionærbolig/tjenestebolig for overlæge Palle Kristjansen, afdeling H.

I 1930-erne til 1960-erne var der flere planer om opførelse af det såkaldte "3. hospital" på Parcelgårdens jorder. Det var en udvidelse og modernisering af hospitalet med 1000 sengepladser. Drosselhus, Bistruphøj og -vænge og Central-køkkenet var dele af disse planer. De store planer blev dog opgivet. Men arealet nord for Drosselhus er byggemodnet og derfor uegnet til landbrugsdrift.

Læbæltet, der afgrænsede vesthospitalet mod nord, blev plantet for at give læ til det kommende byggeri.

1883 Parcelgården Forpagterbolig

Rydholt.

1954: Forslag om ændret anvendelse af tuberkulosehjemmene Stenslettegård i Nødebo og Rydholt. (Brf. 54-55 pag.2762).

Skjoldborg i Frederiksværk

1953: Bevilling på 196.673 kr. til indretning af Skjoldborg som plejehjem under Sct. Hans Hospital for mandlige, senile plejepatienter (Brf. 53-54 pag.14). Hjemmet ligger i Frederiksværk.

Den 1. april 1953 overgik rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg« til brug som plejehjem for patienter (28 mænd) fra Sct. Hans hospital og i juni 1955 blev også tuberkuloseplejehjemmet »Stenslettegård« taget i brug til dette formål (52 mænd og 6 kvinder) (b.f. 1953-54 B. 2762-64).

Pr. 1.4.1955 overgår administrationen fra Sct. Hans Hospital til Rekonvalescent- og plejehjemmenes Kontor.

Skjoldborg i Frederiksværk

Solgården

Oprindeligt en bolig for en skibsreder (der fra sin balkon på toppen af bygningen og omgivet af 4 ørne kunne se vidt ud over Køge Bugt).

Bygningen blev i 1946 købt af Københavns kommune som rekonvalescent- og plejehjem. Det blev taget i brug i september 1946 som tuberkulosehjem for kvinder. Fra oktober 1966 blev Solgården anvendt som psykiatrisk afdeling. Pr. 19. december 1978 var der indlagt 16 kvinder og 17 mænd – overvejende mobile, selvhjulpne rolige patienter. Patienterne blev tilset af hospitalet under opholdet.

1979: Bevilling til indretning af lokaler i personaleboligen på Avnstrup til patienterne fra Solgården mhp lukning af Solgården. (K 79-109)

Solgården v. Strøby Egede

Stenslettegård

Beskrivelse af Plejehjemmet Stenslettegård:

1932 Oprettet. Under Hosp.dir.1955 Plejehjem under SHH, afd. B.

1983: Nedlagt.

Den 1. april 1953 overgik rekonvalescenthjemmet »Skjoldborg« til brug som plejehjem for patienter (28 mænd) fra Sct. Hans hospital og i juni 1955 blev også tuberkuloseplejehjemmet »Stenslettegård« taget i brug til dette formål (52 mænd og 6 kvinder) (b.f. 1953-54 B. 2762-64). (Stadsarkivets hjemmeside).

Hjemmet åbnedes i 1932 (b. f. 1930-31, s. 1688f.) og modtog mænd med langsomt forløbende former af lungetuberkulose indtil det i juni 1955 blev taget i brug som plejehjem for patienter fra Sct. Hans hospital (b. f. 1954-55, s. 2762-64).

Hjemmet havde 58 pladser og henhørte i lægelig henseende under overlægen ved plejehospitalet Brøndbylund.

Det eksisterende bygningsanlæg, Stenslettehus, blev som sagt tidligere benyttet til plejehjem for Københavns Kommune. Bygningen er tegnet af Hillerød arkitekten Carl Lundquist. I dag rummer den karakteristiske bygning lejligheder. Områdets beboere har adgang til parken syd for bygningen.

Indenfor området ligger desuden 2 mindre bygninger, som er en del af hovedbygningens anlæg., da den oprindeligt fungerede som et tuberkulose sanatorium. Bygningerne påtænkes nedrevet ved realiseringen af de beskyttede boliger.

Stofmisbrugsambulatoriet på Rudolf Berghs hospital

Hospitalet drev i en periode et særligt ambulatorium for stofmisbrugere i lokaler på Rudolf Berghs hospital, hvor især patienter i metadonbehandling blev behandlet. Det blev ledet af overlæge Peter W. Jepsen.

Strandvillaerne

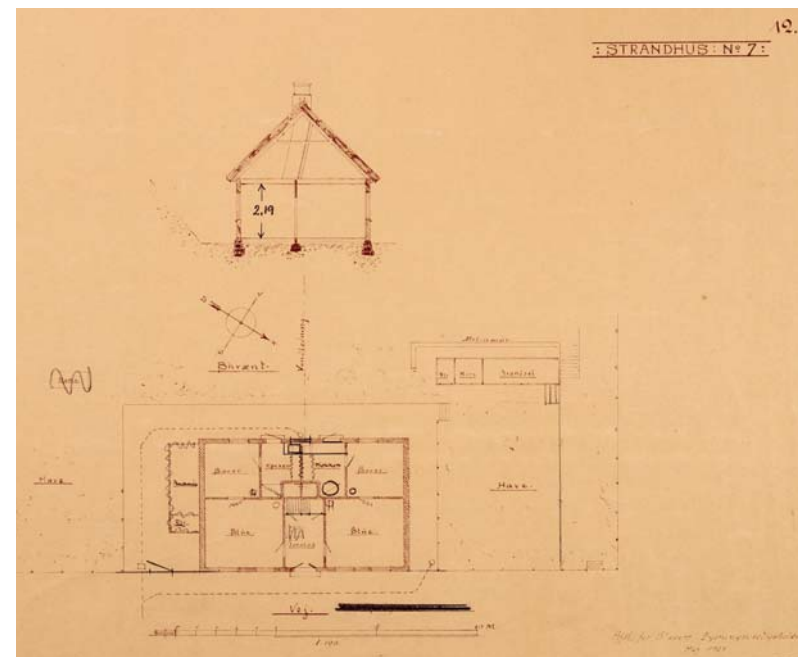
Funktionærboliger i Strandgade 7 og 19.

Lejere:

Havemand Johannes Petersen (1942)

Malerformanden (1942)

Betegnelsen "Strandvillaerne" ses også anvendt på boligerne på Toftebakken.

Strandgade 7

Strandgade 19
(nedrevet)

Stubberupgård

Stadsarkitektnummer 2010.

Stubberupgård stod færdigbygget i 1874 og var tænkt som hjem for Wilhelm Bruun de Neergaard, der skulle være forpagter.

Om baggrunden for byggeriet: "Den gamle Joachim (Joachim Peter Christian Bruun de Neergaard (26. marts 1806 i København – 28. januar 1893 smst) havde fået tre sønner i sit tredje ægteskab, som han indgik med Christiane Johanne Zeuthen i 1844. Den første søn Laurentius "var ikke rigtig i hovedet" som man sagde, så han havde hele sit liv været på sindssygehospitalet Skt. Hans som betalende patient. Men den anden søn Wilhelm som jo på en måde var blevet forbigået på grund af Johan Andreas's testamente – han kunne jo med rette tænke at han skulle have Svenstrup Gods – til ham havde den gamle Joachim bygget det lille slot "Stubberupgården" som lå ude ved Lammestrup. Egentlig var "et slot" en betegnelse, man kun brugte om pompøse, kongelige bygninger, men med Stubberupgårdens fine fremtoning med tårne og spir kom det til at hedde sådan i daglig tale. Det havde stået klar i 1874 med fornemme, store stuehus og de flotte avlsbygninger. Wilhelm skulle have Stubberupgården på livstid, var det blevet bestemt. Han var jo Louises halvbror, og han og Gustav kom godt ud af det med hinanden. De havde drukket mangan en god todry sammen. Der var store jordtilliggende til de to avlsgårde, som de blev kaldt.

Det havde kun kunnet lade sig gøre, fordi det var blevet lovliggjort at nedlægge bøndergårde, så godsjorden kunne samles. Bønderne det gik ud over, havde naturligvis skumlet, men de havde fået nye gårde og passende kompensation. For at få samlet 300 tdr land til avlsgården Stubberup planlagde godset at nedlægge fem fæstegårde, hvis jord lå ved siden af hinanden. Og det Stubberups to eneste gårde og tre af Lammestrups otte gårde, hvoraf den ene var Bastebjerggaarden. Den gamle Joachim var ikke for ingenting Landstingsmand og kendte loven" (Skrevet af Tonik Kjeldsen 2011).

Den 11. oktober 1934 blev det vedtaget at erhverve ejendommen Stubberupgård hvor en afdeling under Sct. Hans hospital skulle indrettes (b. f. 1934-35, s. 528f. og 784f.). Afdelingen blev taget i brug i sommeren 1936. Stubberupgård havde plads til 68 kvinder og 5 mænd. Taget i brug 6. juni 1936.

I forbindelse med jordreformen i 1922 blev Stubberupgård udstykket til statshusmandsbrug og blev i 1936 købt af Københavns Kommune, der indrettede hovedbygningen til psykiatrisk rekreativshjem for københavnere under Sankt

Hans Hospital. På dette tidspunkt var det et stort fremskridt indenfor psykiatrien, med åbne døre og hvor man kunne bevæge sig frit ude og inde.

Administrationen overføres pr. 1.1.1987 fra Sct. Hans Hospital til Københavns kommunes Plejehjemsadministration.

I efteråret 1998 blev Stubberupgård nedlagt som psykiatrisk plejehjem og overgik til at være et socialpsykiatrisk botilbud efter Servicelovens § 92, under den daværende Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltning i Københavns kommune. I forbindelse med strukturændringer i Københavns Kommune i januar 2006 overgik Stubberupgård til Socialforvaltningen, stadig som socialpsykiatrisk botilbud efter Servicelovens § 108.

Pr. 1. januar 2009 blev Stubberupgård nedlagt som selvstændigt bosted og blev sammenlagt med Center Lindegården i Roskilde.

Stubberupgård har i 2011 plads til 42 beboere.

Tagabo

I et tidligere motel i Mimersgade på Nørrebro opført på et areal lejet af DSB, blev der i 1971 indrettet midlertidige boliger for udskrevne patienter fra Sct. Hans Hospital.

Tilsynet med beboerne og stedet blev udført af Frk. Poulsen, der var afdelings- sygeplejersken på hospitalets ambulatorium på Forchammersvej

Vesterbrogade 103, 1.

6. marts 1978 blev Vesterbroprojektet etableret i tilknytning til afdeling D som et lokalpsykiatrisk projekt.

1. april 1990 overføres Vesterbroprojektet sammen med Cafeprojektet på Hammelstrupvej fra Sct. Hans Hospital til fortsat drift i Magistratens 3. afdelings, Bistandsafdelingens, regie (Journalsag 1530).

Villa Larix og Villa Salix

Erhvervet til Boserup i 1916.

1936: Overførelse til hospitalsvæsenet af ejendommen matr.nr. 1 og 1h Kattin- geværk kaldet Villa Salix. (Brf.36-37 pag 1930).

Fungerede i en periode som funktionærboliger for Boserups læger m.fl.

Øresundshospitalet

Øresundshospitalet (ØH) blev opført som karantænehospital i Slagtervænget i 1876. (Slagtervænget blev senere omdøbt til Carl Niensens alle). Det fungerede som epidemihospital indtil Blegdamshospitalet åbnede i 1879. ØH blev i løbet af 1890-erne byens tuberkulosehospital.

Sct. Hans Hospitals ambulatorium blev flyttet fra Blegdamshospitalet til Forchammersvej og mange år senere til Øresundshospitalet, hvor det havde lokaler flere forskellige steder.

Hospitalsdirektoratet var iøvrigt også placeret her indtil dannelsen af Hovedstadens Sygehusfællesskab i 1994.

Bilag

Bilag 1: Stadsarkitektnumre og bygninger:

Københavns kommune har gennem mange år organiseret det bygningsmæssige tilsyn og arbejdet med at udforme nye bygninger på hospitalet ved at lade Stadsarkitekten have disse opgaver. Dermed findes der et enestående homogent historisk materiale fra Stadsarkitektens direktorat om Sct. Hans Hospitals bygninger, og de er for en stor dels vedkommende - mere end 4000 tegninger - tilgængelige i Stadsarkivets kort- og tegningssamling. Dette tegningsmateriale er digitaliseret og udgør en væsentlig del af baggrundsmaterialet.

SHHusnr	Stadsark. Nr.	Hus navn		
Vesthospitalet Bygn.1	2008-1	Slottet	Vesthospitalet Bygn.58	2008-26 Fjordhus, østfløj
Vesthospitalet Bygn.2	2008-2	Slottet / Vestfløjen	Vesthospitalet Bygn.59	2008-26 Fjordhus, midterfløj
Vesthospitalet Bygn.3	2008-3	Slottet / Østfløjen	Vesthospitalet Bygn.60	2008-26 Fjordhus, vestfløj
Vesthospitalet Bygn.4	2008-4	Vandfilterbygning	Vesthospitalet Bygn.58-60	2008-26 Fjordhus
Vesthospitalet Bygn.21-32	2008-5	Kurhus	Vesthospitalet Bygn.13	2008-27 Sønderhus
Vesthospitalet Bygn.28	2008-6	Kurhus	Vesthospitalet Bygn.65	2008-28 Drosselhus
Vesthospitalet Bygn.30	2008-7	Kurhus	Vesthospitalet Bygn.	2008-29 Bygn nord for Drosselhus.
Vesthospitalet Bygn.31	2008-8	Kurhus	Vesthospitalet Bygn.38	2008-29 a Centralkøkken
Vesthospitalet Bygn.32	2008-9	Kurhus	Østhospitalet Bygn.128	2008-30 Kastaniehus
Vesthospitalet Bygn.32	2008-10	Kurhus Vagtafdeling	Østhospitalet Bygn.137	2008-31 Platanhus
Vesthospitalet Bygn.29	2008-11	Kurhus Vagtafdeling	Østhospitalet Bygn.126	2008-32 Bøgehus
Vesthospitalet Bygn.21	2008-12	Kurhus Vagtafdeling	Østhospitalet Bygn.135	2008-33 Egehus
Vesthospitalet Bygn.21	2008-12	Kurhus	Østhospitalet Bygn.140	2008-34 Bjergmarkshus
Vesthospitalet Bygn.22	2008-14	Kurhus	Østhospitalet Bygn.138	2008-35 Fyrrehus
Vesthospitalet Bygn.23	2008-15	Kurhus	Østhospitalet Bygn.62	2008-36 Stenstætterhus
Vesthospitalet Bygn.25	2008-16	Kurhus	Østhospitalet Bygn.172	2008-37 Villa Botnia
Vesthospitalet Bygn.24	2008-17	Kurhus Vagtafdeling	Østhospitalet Bygn.148	2008-38 Hjørnehus
Vesthospitalet Bygn.27	2008-18	Kurhus, midterfløj, nord	Vesthospitalet Bygn.64	2008-39 Strandvænget Terapibygning
Vesthospitalet Bygn.27	2008-19	Kurhus, midterfløj, syd	Østhospitalet Bygn.122	2008-40 Erhvervsterapien
Østhospitalet Bygn.64	2008-20-1	Sct. Jørgensbjerg Skole, Inspektørbolig	Østhospitalet Bygn.63	2008-41 Smedehus
Østhospitalet Bygn.66	2008-20-2	Sct. Jørgensbjerg Skole, Gl. Skole	Østhospitalet Bygn.50	2008-42 Bondetinget 9
Østhospitalet Bygn.67	2008-20-3	Sct. Jørgensbjerg Skole, Gymnastikhus	Østhospitalet Bygn.51	2008-43 Lindehus
Østhospitalet Bygn.68	2008-20-4	Sct. Jørgensbjerg Skole; Ny hovedbygning	Østhospitalet Bygn.53	2008-44 Elmehus
Østhospitalet Bygn.70	2008-20-5	Sct. Jørgensbjerg Skole, Smedegade 12	Østhospitalet Bygn.52	2008-45 Poppelhus
Østhospitalet Bygn.69	2008-20-6	Sct. Jørgensbjerg Skole, Smedegade 10	Østhospitalet Bygn.58	2008-46 Birkehus
Østhospitalet Bygn.65	2008-20-7	Sct. Jørgensbjerg Skole; Vaskeribygn.	Østhospitalet Bygn.121	2008-47 Toftehus
Østhospitalet Bygn.118	2008-21	Enghus	Vesthospitalet Bygn.69	2008-48 Fys. Og Røntgen og Klin.kem.
Østhospitalet Bygn.119	2008-22	Solhus	Vesthospitalet Bygn.71	2008-49 Parcelgårdsvej 4
Vesthospitalet Bygn.12	2008-25	Østerhus	Østhospitalet Bygn.25	2008-50 Parcelgårdsvej 6
			Østhospitalet Bygn.139	2008-51 Kontorbarak afd. H
			Vesthospitalet Bygn.43	2008-60 Heymann's hus
			Vesthospitalet Bygn.	2008-61 Villa d'Este, Klubben
			Vesthospitalet Bygn.	2008-65 Vestre Køkken
			Vesthospitalet Bygn.45	2008-66 Kølehus og pumperum
			Vesthospitalet Bygn.46	2008-67 Vaskeribygn/Centralmagasinet
			Vesthospitalet Bygn.47	2008-68 Teknisk central, vest
			Østhospitalet Bygn.134	2008-69 Spandevask og forbrændingssovn/Portørcentral
			Østhospitalet Bygn.133	2008-72 Forskn.-lab/Østre køkken
			Østhospitalet Bygn.132	2008-73 gl. maskinhus
			Østhospitalet Bygn.147	2008-75 Kunstcenter/Badebygning
			Østhospitalet Bygn.146	2008-76 Udviklingsafdelingen/HB
			Vesthospitalet Bygn.39	2008-77 Administrationen/SB
			Vesthospitalet Bygn.40	2008-78 Bistruvpænge
				2008-79 Bistruphøj

Vesthospitalet Bygn.34	2008-81	Krathus
Vesthospitalet Bygn.61	2008-82	Nørrehus, VIKA
Vesthospitalet Bygn.20	2008-83	Vesterhus
Østhospitalet Bygn.55	2008-84	Kioskbygning, tidl. Kvartermesterbolig
Vesthospitalet Bygn.	2008-85	Bolig v Vesterhus "Sildekassen"
Vesthospitalet Bygn.16	2008-86	Søndre port
Vesthospitalet Bygn.	2008-87	Kærhus
Vesthospitalet Bygn.	2008-88	Funktionærbolig v. Kærhus
Vesthospitalet Bygn.36	2008-89	Søhus
Østhospitalet Bygn.60	2008-90	Portnerbolig øst/Oplagsplads
Vesthospitalet Bygn.	2008-91	Funktionærbolig, Vestre Port
Østhospitalet Bygn.129	2008-92	Lærkehus/Stalden
Østhospitalet Bygn.191	2008-100	Toftebakken 11 tidl. Overlægebolig
Vesthospitalet Bygn.66	2008-101	Parcelgårdsvej 2
Vesthospitalet Bygn.18	2008-102	Lægebolig/Sdr. alle 5
Østhospitalet Bygn.189	2008-103	Toftebakken 10
Østhospitalet Bygn.186	2008-104	Toftebakken 9
Østhospitalet Bygn.183	2008-110	Boliger Toftebk. 7-8
Østhospitalet Bygn.181	2008-111	Boliger Toftebk. 5-6
Østhospitalet Bygn.179	2008-112	Boliger Toftebk. 3-4
Østhospitalet Bygn.177	2008-113	Boliger Toftebk. 1-2
Vesthospitalet Bygn.62	2008-114	Strandhus Barak
Østhospitalet Bygn.54	2008-115	Havehus Barak
	2008-120	Ishus v Fjordhus i Strandvænget
	2008-121	Ishus i Kæpskoven
Kirkegård Bygn.101	2008-123	Kapel
Gartneri Bygn.103	2008-124	Gartneri
Gartneri Bygn.104	2008-124	Gartneri
Gartneri Bygn.105	2008-124	Gartneri
Gartneri Bygn.106	2008-125	Gartnerbolig
Gartneri Bygn.107	2008-126	Væksthus
Gartneri Bygn.108	2008-127	Væksthus
Gartneri Bygn.109	2008-128	Væksthus
Arealer i øvrigt Bygn.115	2008-130	Danse pavillion
Arealer i øvrigt Bygn.113	2008-131	Røde hus
Vesthospitalet Bygn.6	2008-132	Røde lade
Vesthospitalet Bygn.48	2008-140	Møbeldepot v. TC
Vesthospitalet Bygn.7	2008-146	Vognport v/Røde lade
Strandgade Bygn.92	2008-163	Strandgade 7/Strandhus
	2008-163	Strandgade 7, Udhus
	2008-197	Krauses Vej 6
	2008-198	Kattingeværk